

SISÄLLYSLUETTELO

Opetuslautakunta pöytäkirja 12.04.2017

Pöytäkirjan kansilehti	1
1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus/ EL-H	3
2 § Työjärjestyksen hyväksyminen/ EL-H	4
3 § Asiantuntijoiden selvitykset ja ajankohtaiset asiat/ EL-H	5
4 § Pöytäkirjan tarkastajien valinta/ EL-H	6
5 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset/ EL-H	7
6 § Tiedoksi merkittävät asiat/ EL-H	8
- : KHO:n päätös valituksista hallinto-oikeuden päätökseen nro 15/0143/2, kunnallisvalituksiin opetuslautakunnan päätöksestä 15.10.2013 § 16/Tuomelan ja Hevoshaan koulujen lakkauttaminen	9
7 § Vantaan perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman hyväksyminen / EL-H	28
- Vantaan perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma	30
8 § Vantaan avointen varhaiskasvatuspalvelujen toimipisteiden toiminta- ja aukioloaikojen päivittäminen / EL-H	47
9 § Osa-aikaisen varhaiskasvatuksen järjestämisen periaatteiden täydentäminen Vantaalla / EL-H	49
- Äänestysliite opetuslautakunnan päätökseen § 9 12.4.2017/ Osa-aikaisen varhaiskasvatuksen järjestämisen periaatteiden täydentäminen Vantaalla	52
10 § Suomenkielisen perusopetuksen oppilaiden oppilaaksi ottamisen perusteet 1.8.2017 alkaen / IK	53
11 § Lausunto hallinto-oikeudelle hallintoriita-asiassa/ IK	56
- : Lausunto hallinto-oikeudelle	57
12 § Vantaan ammattiopisto Varian ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen (VALMA) valintaperusteet / MV	60
13 § Lausunnon antaminen Opetushallitukselle uusista taiteen perusopetuksen laajan ja yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteista / MV	62
- : Lausuntopyyntö taiteen perusopetuksen laajan ja yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden uudistamiseen	63
- : Liite: Opetussuunnitelman perusteet 2017 laaja oppimäärä/Lausuntopyyntö taiteen perusopetuksen laajan ja yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden uudistamiseen	66
- : Liite: Opetussuunnitelman perusteet 2017 yleinen oppimäärä/Lausuntopyyntö taiteen perusopetuksen laajan ja yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden uudistamiseen	143
- : Vantaan kaupungin lausunto Opetushallitukselle taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden uudistamisesta	211
14 § Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opiskelijaksi ottamisen perusteet / MV	214
15 § Ryhmäperhepäiväkotin Tuulenpesän lakkauttaminen / SA-V	216
16 § Veturin päiväkodin tarveselvityksen hyväksyminen /ETN	217
- : Veturin päiväkodin tarveselvitys	218
17 § Kielotien päiväkodin tarveselvityksen hyväksyminen / ETN	238
- : Kielotien päiväkodin tarveselvitys	239

SISÄLLYSLUETTELO

Opetuslautakunta pöytäkirja 12.04.2017

18 § Tikkurilan päiväkotihankesuunnitelman hyväksyminen /ETN	258
- : Tikkurilan päiväkotihankesuunnitelman hyväksyminen, hankesuunnitelma 27.3.2017	259
19 § Varia-Aviapolis-toimipistetarveselvitys/hankesuunnitelma, perusparannus ja muutos / ETN	311
- : Varia Aviapolis tarveselvitys-/hankesuunnitelma liitteineen	313
Muutoksenhakuohje 1/ Oikaisuvaatimus § 7-12 ja 14-15	408
Muutoksenhakuohje 7/ Oikaisuvaatimus-/ valituskielto § 11-13 ja 16-19	409

Opetuslautakunnan kokous

Aika 12.4.2017 klo 17:10-18:12

Paikka Varhaiskasvatus, Iso kokoushuone, Asematie 10 A, 01300 Vantaa

Osallistujat

Jäsenet	Läsnä	Varajäsenet	Läsnä
Leppänen Janne, puheenjohtaja	paikalla	Nyyssönen Timo	
Sainio Jari, varapuheenjohtaja	poissa	Turkka Seppo	
Airaksinen Seppo	paikalla	Liimatainen Reijo	
Haga Carita	paikalla	Martikainen Runa	
Haverinen Soili	paikalla	Tuhkanen Carolina	
Jääskeläinen Jari	paikalla	Saunamäki Arja	
Koivuniemi Jarkko	paikalla	Ahokas Jari	
Kortesalmi Marilla	paikalla	Nylund Rebekka	
Multala Sari	poissa	Herranen Birgitta	paikalla
Naumanen Markku	paikalla	Salin Tomi	
Norrana Vaula	poissa	Laakso Sari	paikalla
Nummelin Georg	paikalla	Holappa Reino	
Rämö Eve	paikalla	Ruokonen Inkeri	
Sajaniemi Ulla	paikalla	Vilenius Pirjo	
Salminen Helvi	poissa	Friberg-Välimäki Monica	
Sodhi Ranbir	paikalla	Kähärä Kaarlo	
Suvenalmi Kirsi	paikalla	Halonen Hannele	
Kaupunginhallituksen edustaja		Kaupunginhallituksen varaedustaja	
Näätäsaari Sinikka	paikalla	Kotila Pirkko	
Nuorisovaltuuston edustaja		Nuorisovaltuuston varaedustaja	
Singh Sonia	poissa	Ålander Veera	
Muut osallistujat			Läsnä
Lehto-Häggroth Elina, apulaiskaupunginjohtaja		esittelijä §:t 1-9	paikalla
Askola-Vehviläinen Sole, varhaiskasvatuksen johtaja		esittelijä §:t 15	paikalla
Kalo Ilkka, perusopetuksen johtaja		esittelijä §:t 10-11	paikalla
Lindström Berndt-Johan, ruotsinkielisten palveluiden johtaja			poissa
Tanninen Eila, talous- ja hallintojohtaja		esittelijä §:t 16-19	paikalla
Vainio Mikko, kirjastopalveluiden johtaja			paikalla
Viljamaa Marja, nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtaja va.		esittelijä §:t 12-14	paikalla
Karhuniemi Terhi, viestintäpäällikkö			paikalla
Saari Heidi, lakimies			paikalla
Sakki Anna, pöytäkirjanpitäjä			paikalla

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Janne Leppänen

Pöytäkirjanpitäjä Anna Sakki

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 18.4.2017, Sivistystoimen neuvonta, Asematie 6 A, 01300 Vantaa

Jarkko Koivuniemi

Markku Naumanen

Pykälät 2, 4 ja 13, tarkastettiin ja hyväksyttiin kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 19.4.2017 klo 8.15 - 16.00, Kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa (Tikkurila)

1 §

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus/ EL-H

Kuntalain 58 §:n 2 momentin mukaan on kunnan muu toimielin kuin valtuusto päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Lautakunnan jäsenet Jari Sainio ja Helvi Salminen ovat ilmoittaneet olevansa työn, matkan tai henkilökohtaisen syyn vuoksi estynyt saapumasta lautakunnan kokoukseen.

Kokouskutsu ja esityslistan asialuettelo on toimitettu lautakunnan jäsenille, kokoukseen osallistuville varajäsenille, kaupunginhallituksen edustajalle ja varaedustajalle torstaina 6.4.2017, jolloin esityslista liitteineen ja asiakirjoineen on tallennettu extranettiin.

Opetuslautakunta 12.4.2017 § 1

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) todeta läsnä olevat lautakunnan jäsenet ja muut kokoukseen osallistujat, sekä oikeuttaa kulttuurijohtaja Annukka Larkio olemaan läsnä esittelemänsä asian ajan pykälässä 3 ja myöntää hänelle saman asian yhteyteen puheoikeus.
- c) todeta kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi
- d) että kokouksen läsnäolomuutokset kirjataan tähän pykälään.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

2 § Työjärjestyksen hyväksyminen/ EL-H

Opetuslautakunta 12.4.2017 § 2

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään hyväksyä kokouksen esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

Tämä pykälä tarkastetaan heti.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

3 §

Asiantuntijoiden selvitykset ja ajankohtaiset asiat/ EL-H

Opetuslautakunta 12.4.2017 § 3

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Merkitään seuraavat asiantuntijoiden esittelyt ja kokouksessa ajankohtaisista asioista saatavat selvitykset tiedoksi:

Taiteen perusopetus § 13, kulttuurijohtaja Annukka Larkio.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

4 § Pöytäkirjan tarkastajien valinta/ EL-H

Opetuslautakunta 12.4.2017 § 4

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) valita pöytäkirjan tarkastajiksi Jarkko Koivuniemi ja Marilla Kortesalmi
- b) tarkastaa pöytäkirja viimeistään tiistaihin 18.4.2017 klo 15.00 mennessä.

Päätös:

- a) valita pöytäkirjan tarkastajiksi Jarkko Koivuniemi ja Markku Naumanen
- b) tarkastaa pöytäkirja viimeistään tiistaihin 18.4.2017 klo 15.00 mennessä.

Tämä pykälä tarkastetaan heti.

5 § **Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset/ EL-H**

Opetuslautakunnalle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat päätökset:

Opetuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston pöytäkirja / Undervisningsnämndens svenskspråkiga sektion pöytäkirja 28.03.2017 17:00

Tulosaluejohtajat:

Sole Askola-Vehviläinen, varhaiskasvatuksen johtaja

§ 7 Hankintapäätös / Selvitys varhaiskasvatusoikeuden muutoksesta aiheutuvista lapsi- ja sukupuolivaikutuksista

Marja Viljamaa, nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtaja va.

§ 11 Vantaan ammattiopisto Varian tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman hyväksyminen

Mikko Vainio, kirjastopalveluiden johtaja

§ 1 Monitoimikeskus LUMOn käyttövuorojen hyväksyminen kesäkaudelle 2017

§ 11 Saatavasta luopuminen / Vantaan kaupunginkirjasto

Päälliköt:

Kati Timo, varhaiskasvatuspäällikkö

§ 2 Luova Kuu Oy, Taidepäiväkotien Sinisen Kuun hyväksyminen palvelusetelituottajaksi 1.8.2017 alkaen

Opetuslautakunta 12.4.2017 § 5

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään olla ottamatta opetuslautakunnan käsiteltäväksi esittelyosassa mainittuja päätöksiä.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

6 § Tiedoksi merkittävät asiat/ EL-H

Opetuslautakunta 12.4.2017 § 6

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään merkitä seuraavat asiat tiedoksi:

Vantaan kaupungin ehdotukset lukiokoulutuksen kehittämiseen

Opetus- ja kulttuuriministeriö jatkaa vuonna 2016 aloitettua lukiokoulutuksen kehittämistyötä yhteistyössä Opetushallituksen, lukiokoulutuksen järjestäjien, opiskelijoiden, henkilöstön ja muiden sidosryhmien kanssa. Jatkotoimenpiteiden kohdentamiseksi ja valmistelemiseksi ministeriö on pyytänyt 24.2.2017 kaikkia toimijoita mukaan innovoimaan ja kehittämään lukiota. Ehdotuksia lukion jatkokehittämiseen opetus- ja kulttuuriministeriö pyysi koulutuksen järjestäjiltä, lukioilta ja sidosryhmiltä 25.3.2017 mennessä teemoilla *miten kehittäisit lukiota, millaisia lainsäädännön uudistustarpeita näet ja millainen on mielestäsi tulevaisuuden lukio*.

Vantaan kaupungin kehittämis ehdotukset on laadittu nuoriso- ja aikuiskoulutuksen tulosalueella, valmistelussa on kuultu myös lukioiden rehtoreita. Ehdotukset on toimitettu ministeriöön 24.3.2017 ja ne ovat luettavissa opetuslautakunnan extranetissä.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätös Tuomelan ja Hevoshaan koulujen lakkauttamisesta

Vantaan opetuslautakunta on 15.10.2013 § 16 muun ohella päättänyt lakkauttaa Hevoshaan ja Tuomelan koulun asteittain. Opetuslautakunta on 17.12.2013 § 8-11 hylännyt asiassa tehdyt oikaisuvaatimukset.

Helsingin hallinto-oikeus on antanut asiassa tehtyyn kunnallisvalitukseen ratkaisunsa 24.2.2015 (dnro15/0143/2) ja hylännyt tehdyt valitukset. Hallinto-oikeus on jättänyt tutkimatta valitukset siltä osin, kun niissä on vedottu päätöksen olevan vastoin kaupungin saaman maalahjoituksen tarkoitamääräystä tai asemakaavan suojelumääräyksiä. Hallinto-oikeus on lisäksi jättänyt tutkimatta valittajien vasta vastaselityksissä esittämät valitusperusteet siitä, että opetuslautakunnalla ei ole ollut toimivaltaa tehdä kysymyksessä olevia päätöksiä.

Hevoshaan koulun koti- ja kouluyhdistys, MT ja muut muutoksenhakijat ovat hakeneet muutosta hallinto-oikeuden päätöksestä edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Korkein hallinto-oikeus antoi 15.3.2017 yhdistetyn päätöksensä nro 862/3/15 ja 924/3/15 (taltio 1207) ja hylkäsi hallinto-oikeuden päätöksestä tehdyt valitukset sekä oikeudenkäyntikuluja koskevat vaatimukset. Korkeimman hallinto-oikeuden päätös on liitteenä.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä 1 (19)
15.3.2017
Taltionumero
1207
Diaarinumerot
862/3/15
924/3/15

Asia Kunnallisasiaa koskeva valitus

Valittajat 1. Martti Tynkkynen, Vantaa
2. Hevoshaan koulun koti- ja kouluyhdistys ry, Marika Punkka,
Susanna Lindqvist, Markus Lyyra ja Antti Kari, Vantaa

Päätös, jota valitus koskee

Helsingin hallinto-oikeus 24.2.2015 nro 15/0143/2

Asian aikaisempi käsittely

Vantaan opetuslautakunta on 15.10.2013 (§ 16) muun ohella päättänyt, lakkauttaa Hevoshaan ja Tuomelan koulut asteittain siten, että koulutiloista voidaan luopua 1.8.2016. Opetuslautakunta oli myös päättänyt toteuttaa Hevoshaan ja Tuomelan koulujen lakkauttamisen johdosta seuraavat muutokset:

- Itä-Hakkilan koulu on 1.8.2015 alkaen vuosiluokkien 1.–5. koulu.
- Itä-Hakkilan koulu on 1.8.2016 alkaen vuosiluokkien 1.–4. koulu.
- Hakunilanrinteen koulu on 1.8.2015 alkaen vuosiluokkien 1.–4. koulu.
- Hakunilan koulu on 1.8.2015 alkaen vuosiluokkien 5.–9. koulu.
- Sotungin koulu on 1.8.2015 alkaen vuosiluokkien 6.–9. koulu.
- Sotungin koulu on 1.8.2016 alkaen vuosiluokkien 5.–9. koulu.
- Sotungin koululla on väliaikaisesti 4. luokkien oppilaita lukuvuonna 2016–2017.
- Hämeenkylässä koulu on 1.8.2014 alkaen asteittain 1.–9. luokkien yhtenäiskoulu ja liittää 1.8.2014 Rajatorpan koulun Variston opetuspiste Hämeenkylässä yhtenäiskoulun osaksi.

Opetuslautakunta on 17.12.2013 (§ 8, 9, 10 ja 11) hylännyt yllä mainittujen valittajien sekä eräiden muiden kunnan jäsenten oikaisuvaatimukset. Opetuslautakunta on todennut, että menettelyä, jossa asiakirjat ovat olleet lautakunnan jäsenten nähtävillä ja tutustuttavana 13.12.2013 alkaen, on pidettävä riittävänä. Lautakunta on todennut, että valmisteluasiakirjat ovat olleet nähtävillä ja käytössä myös asiakohdan käsittelyn ajan kokoushuoneessa. Lautakunta on päättänyt hylätä oikaisuvaatimusten tekijöiden oikaisuvaatimukset, koska opetuslautakunnan päätös 15.10.2013 (§16) ei ole lainvastainen eivätkä oikaisuvaatimusten tekijät ole esittäneet mitään sellaista perustetta, jonka vuoksi olisi syytä muuttaa päätöstä.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Helsingin hallinto-oikeus on valituksenalaisella päätöksellään jättänyt tutkimatta valitusperusteet, joiden mukaan päätökset ovat Tuomelan koulun lakkautuksen osalta vastoin Vantaan kaupungin saaman maalahjoituksen käyttötarkoitusta tai tarkoitamääräystä. Hallinto-oikeus ei myöskään ole tutkinut valitusperusteita, joiden mukaan päätökset ovat vastoin asemakaavan suojelumääräyksiä. Hallinto-oikeus on lisäksi jättänyt tutkimatta vastaselityksissä esitetyt valitusperusteet siitä, että opetuslautakunnalla ei ole ollut toimivaltaa tehdä kysymyksessä olevia päätöksiä.

Muilta osin hallinto-oikeus on hylännyt muun ohella Martti Tynkkysen valituksen sekä Hevoshaan koti- ja kouluyhdistys ry:n, Marika Punkan, Susanna Lindqvistin, Markus Lyyran ja Antti Karin yhdessä tekemän valituksen. Hallinto-oikeus on myös hylännyt oikeudenkäyntikuluja koskevat vaatimukset sekä täytäntöönpanon kieltämistä koskevat vaatimukset.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

1. Tutkimatta jätetyiltä osin

Kysymystä siitä, onko kaupunki noudattanut saamansa maalahjoituksen määräyksiä, ei voida ratkaista hallintolainkäytön järjestyksessä. Myöskään kysymystä rakennuksen asemakaavamääräyksen käytön vastaisuudesta ei voida ratkaista koulujen lakkauttamista koskevia päätöksiä koskevan valitusmenettelyn yhteydessä. Näin ollen lahjoituksen käyttötarkoitusta tai tarkoitamääräystä ja rakennuksen asemakaavanmukaista käyttöä koskevat valitusperusteet on jätettävä tutkimatta.

Kuntalain 90 §:n 3 momentin mukaan valittajan tulee esittää valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä. Saman lain 93 §:n mukaan kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Lain 95 §:n 2 momentin mukaan kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Opetuslautakunnan asianomaiset pöytäkirjat on asetettu yleisesti nähtäväksi 27.12.2013. Näin ollen valitusaika on päättynyt maanantaina 27.1.2014. Martti Tynkkynen sekä Hevoshaan koulun koti- ja kouluyhdistys ry, Marika Punkka, Susanna Lindqvist, Markus Lyyra ja Antti Kari ovat esittäneet opetuslautakunnan toimivaltaa koskevan valitusperusteensa vasta 22.4.2014 ja 30.4.2014 hallinto-oikeuteen saapuneissa vastaselityksissään eli valitusajan jälkeen. Hallinto-oikeus ei näin ollen voi tutkia tätä valitusperustetta.

2. Tutkituilta osin

2.1. Aukkaiden osallistumisoikeus, tiedottaminen, kuuleminen, asian selvittäminen ja päätösten perusteleminen

2.1.1 Sovellettavat oikeusohjeet

Kuntalain 27 §:n 1 momentin mukaan valtuuston on pidettävä huolta siitä, että kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on edellytykset osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Pykälän 2 momentin mukaan osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti tiedottamalla kunnan asioista ja järjestämällä kuulemistilaisuuksia (kohta 3) ja selvittämällä asukkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa (kohta 4). Kuntalain 29 §:n 1 momentin mukaan kunnan on tiedotettava asukkailleen kunnassa vireillä olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä ratkaisuista ja niiden vaikutuksista. Kunnan on laadittava tarvittaessa katsauksia kunnan palveluja, taloutta, ympäristönsuojelua ja maankäyttöä koskevista asioista. Asukkaille on myös tiedotettava, millä tavoin asioista voi esittää kysymyksiä ja mielipiteitä valmistelijoille ja päättäjille. Hallintolain 41 §:n 1 momentin mukaan, jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin, viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta. Pykälän 2 momentin mukaan asian vireilläolosta ja vaikuttamismahdollisuuksien käyttämisestä on ilmoitettava asian merkityksen ja laajuuden kannalta sopivalla tavalla.

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian

ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset. Saman lain 49 g §:n 1 momentin mukaan oikaisuvaatimuspäätöksessä on annettava perusteltu ratkaisu oikaisuvaatimuksessa esitettyihin vaatimuksiin. Oikaisuvaatimuspäätöksen perustelemiseen ei sovelleta 45 §:n 2 momenttia.

Lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen 12 artiklan 1 kohdan mukaan sopimusvaltiot takaavat lapselle, joka kykenee muodostamaan omat näkemyksensä, oikeuden vapaasti ilmaista nämä näkemyksensä kaikissa lasta koskevissa asioissa. Lapsen näkemykset on otettava huomioon lapsen iän ja kehitystason mukaisesti. Artiklan 2 kohdan mukaan tämän toteuttamiseksi lapselle on annettava erityisesti mahdollisuus tulla kuuluksi häntä koskevissa oikeudellisissa ja hallinnollisissa toiminna joko suoraan tai edustajan tai asianomaisen toimielimen välityksellä kansallisen lainsäädännön menettelytapojen mukaisesti.

2.1.2. Asiassa saatu selvitys

Opetuslautakunnan päätöksen 15.10.2013 § 16 esitystekstin mukaan kaupunginvaltuuston 18.6.2012 hyväksymän talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman keskeisenä lähtökohtana on toimintamenojen kasvun ja investointitason alentaminen taloussuunnitelmakaudella. Kaupunginvaltuusto päätti 17.6.2013, että valtuustokaudella 2013–2016 jatketaan vuonna 2012 hyväksyttyä talous- ja velkaohjelmaa (TVO). Kaikilla toimialoilla ja tulosalueilla tulee löytää pysyviä kustannussäästöjä. Säästötoimia tehtäessä arvioidaan niiden kokonaisvaikutukset. Säästöillä ei saa aiheuttaa lisäkustannuksia tulevaisuuteen.

Suomenkielisen perusopetuksen tavoitteena on palvelujen mahdollisimman laadukas ja kustannustehokas sekä tasapuolinen järjestely eri kaupunginosissa. Valmistelun tavoitteeksi on asetettu se, että säästöt ovat säästöjä myös pitkällä aikavälillä.

Perusopetuksen tulosalueen säästövelvoitteena on saada asteittain vuosina 2014–2016 noin 5 000 000 euron pysyvät vuotuiset säästöt noin 160 miljoonan euron budjetista. Vaadittujen vuotuisten säästöjen aikaansaaminen edellyttää perusopetuksen suurimpien menoerien tarkastelua. Näin merkittäviä pysyviä säästöjä ei voida saada aikaan koskematta henkilöstön määrään tai koulutiloihin.

Sivistystoimen valmistelussa on arvioitu, että 5 miljoonan euron säästö-tavoitteen saavuttaminen henkilöstökuluja vähentämällä heikentää merkittävästi perusopetuksen laatua ja toimintaolosuhteita kaikissa Vantaan kouluissa. Perusopetuksen tilatarkastelu tehtiin 13.8.–31.12.2012. Tarkastelun perusteena oli selvittää, onko mahdollista saada kasvava oppilasmäärä 2010-luvulla mahtumaan olemassa oleviin kouluihin ja onko joillakin alueilla mahdollista luopua joistakin koulukiinteistöistä.

Tilatarkastelu tehtiin osin Vantaan maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan kanssa yhteistyönä. Edellä mainitulta toimialalta saatiin tietoa koulukiinteistöistä, muun muassa kunto- ja kunnostustarpeesta, sekä tonttitietoja. Yhtenä tavoitteena oli löytää kahden kunnostusta vaativan koulun välimaastosta koulurakentamisen mahdollistava tontti. Tällainen tarve olisi ollut Myyrmäen alueella, mutta vapaata koulurakentamiseen soveltuvaa tonttia ei ole. Myös mahdollisuuksia jakaa tiloja varhaiskasvatuksen kanssa kartoitettiin, mutta ongelmana oli se, että molemmilla oli tilantarpeet ja puutteet samoilla alueilla.

Tarkastelussa määritettiin jokaisen Vantaan 46 suomenkielisen perusopetuksen koulun laskennalliset maksimioppilasmäärät. Ne pohjautuvat tehtyihin koulukäynteihin, joissa käytiin läpi koulun kaikki opetustilat. Kaikkien koulujen maksimioppilasmäärät on laadittu yhteneväisin perustein, määrittelyssä on käytetty hyväksi koulujen lukujärjestyksiä ja aiemmin kouluissa olleita oppilasmääriä.

Opetuslautakunnan päätöksen 17.12.2013 § 9 esitystekstin mukaan kouluverkon tehostamissuunnitelman lähtökohtana on se, että olemassa olevat koulut ovat tehokkaassa käytössä, ja että joistain tiloista ja niiden aiheuttamista vuokra- ja investointikustannuksista luovutaan, jotta kokonaisvaikutuksiltaan pysyvä noin 5 miljoonan euron vuotuinen säästötaavoite saavutetaan. Nykyisistä 46 suomenkielisestä peruskoulusta viides-sä on oppilasmaksimimäärän mukainen oppilasmäärä. Suunnitelman mukaan toimittaessa muidenkin koulujen oppilasmäärät nousevat asteit-tain oppilasmäärämaksimin tietämiin. Näin ollen suunnitelman mukai-nen päätös johtaa siihen, että vantaalaisten koulujen oppilasmäärät suh-teessa olemassa oleviin tiloihin tulevat selkeästi kasvamaan seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Perusopetuksen johtaja on informoinut opetuslautakuntaa 18.12.2012 ja 25.2.2013 sekä opetuslautakunnan koulutus- ja perehdyttämisseminaa-rissa 18.–19.6.2013 TVO-prosessin aikataulusta ja -säästöistä sekä tila-tarkastelusta. Rehtoreiden ja koulun johtajien kokouksessa tilatarkaste-lua ja TVO-säästöjä on käsitelty 7.11.2012, 13.12.2012, 3.6.2013 ja

8.8.2013. Perusopetuksen johtaja ja aluepäälliköt ovat esitelleet suunnitelman 19.8.2013 Hevoshaan, Kulomäen ja Tuomelan koulujen henkilöstölle. Aluepäälliköt ovat esitelleet 19.8.2013 suunnitelmaa Hakunilan, Hakunilanrinteen, Itä-Hakkilan ja Sotungin koulujen henkilöstölle sekä Askiston, Hämeenkyvän, Pähkinärinteen, Rajatorpan ja Vierumäen koulujen henkilöstölle. Muilla kouluilla rehtorit ovat tiedottaneet henkilöstölle TVO-säästösuunnitelmasta. Oppilaiden huoltajille suunnitelmasta on tiedotettu Wilmassa 19.8.2013. Lausunnoista laadittu yhteenveto ja lausuntojen tiivistelmät sekä tarkennettu suunnitelma on julkaistu Vantaan internetsivuilla 30.9.2013 ja asiasta on tiedotettu huoltajia 30.9.2013 lähetetyllä Wilma-tiedotteella. Suunnitelmaan liittyvät yleiset tiedotteet sekä Hakunilan alueen suunnitelma julkaistiin kaupungin internetsivuilla englannin-, viron-, venäjän- ja albaniankielisenä 2.10.2013. Suunnitelmaa on esitelty opetuslautakunnan kokouksessa 19.8.2013 ja 9.9.2013 sekä opetuslautakunnan tiedotus- ja keskustelutilaisuudessa 30.9.2013. Suunnitelmaa on esitelty kaupunginvaltuuston iltakoulussa 12.9.2013.

Suunnitelma on esitelty 14.8.2013 sivistystoimen yhteistoimintaryhmässä. Ryhmässä ovat edustettuina ammattijärjestöt, työsuojelu ja työterveyshuolto. Suomenkielisen perusopetuksen tulosalueen henkilöstöä edustavien pääluottamusmiesten kanssa on käyty yhteistoimintaneuvottelu 19.9.2013. Neuvottelussa todettiin, että yhteistoimintalain mukainen yhteistoimintavelvoite on täytynyt ja että jos lautakunta päättää esitetystä muutoksesta, työpistesiirot tullaan käsittelemään välittömässä yhteistoiminnassa lakkautettavien koulujen henkilöstön kanssa lähempänä varsinaista ajankohtaa. Henkilöstön kuulemistilaisuudet järjestettiin kolmella koululla: Kulomäen koulu 9.9.2013, Tuomelan koulu 10.9.2013 ja Hevoshaan koulu 11.9.2013. Sivistystoimi on järjestänyt kuntalaisille alueellisia kuulemis-, tiedotus- ja keskustelutilaisuuksia: 28.8.2013 Läntinen alue, 29.8.2013 Itäinen alue ja 5.9.2013 Koillinen alue. Kuulemistilaisuuksien materiaali on julkaistu Vantaan kaupungin internetsivuilla.

Lausuntoa pyydettiin Webropol-kyselynä koulujen henkilöstöltä, vanhempainyhdistyksiltä / vanhempainfoorumeilta / vanhempaintoimikunnilta, Vantaan vanhempainyhdistysten alueyhdistys VANVARY:ltä, oppilaskunnilta, ammattijärjestöiltä, sivistystoimen tulosalueilta ja muilta toimialoilta. Lausuntokierros on osa päätöksentekoon liittyvää kuulemismenettelyä. Lausunnossa pyydettiin ottamaan kantaa perusopetuksen säästöjen kohdentamiseen, tilatarkasteluun ja suunniteltuihin toimenpite-ehdotuksiin. Lausuntoaika oli 20.8.–20.9.2013. VANVARY:n edustajan yhteydenoton jälkeen jatkettiin kyselyn avoimena oloa, jotta kaikilla halukkailla vanhempainyhdistyksillä oli mahdollisuus syöttää järjestelmään valmistelemansa lausunnot. Järjestelmä suljettiin 26.9.2013 klo 13.00.

Lausuntoja annettiin 26.9.2013 mennessä 77 kpl. Lausuntoja saatiin 43 koululta. Suomenkielisiä peruskouluja on 46. Lausuntoja saatiin koulujen henkilöstöltä 39 kpl, vanhempainyhdistyksiltä / vanhempainfoorumeilta 24 kpl, Vantaan vanhempainyhdistysten alueyhdistys VANVA-RY:ltä, oppilaskunnilta 9 kpl, Vantaan opettajien ammattijärjestöltä, sivistystoimen työsuojeluvaltuutetuilta ja varhaiskasvatuksen ja liikuntapalvelujen tulosalueilta. Annettujen lausuntojen tiivistelmät julkaistiin 30.9.2013 Vantaan internetsivuilla.

Kuntalaisilla on ollut mahdollisuus tiedotustilaisuuksien lisäksi yhteydenottoihin muun muassa blogin välityksellä. Sivistystoimi on vastannut suureen osaan kysymyksistä, joita blogissa on esitetty. Osa kysymyksistä on merkitty tiedoksi, ja kaikissa blogimerkinnöissä ei ole ollut kysymyksiä. Blogi on ollut yksi tapa tuoda kuntalaisille mahdollisuus vuorovaikutukseen valmistelun aikana. Esittelijä on ennen esityksen tekemistä lukenut kaikki blogissa esiin tuodut argumentit ja kysymykset sekä annetut lausunnot ja muut kannanotot. Lautakunnalla on ollut laajalti materiaalia käytettävissään päätöstä tehtäessä.

Opetuslautakunta on tehnyt päätöksen suomenkielisen perusopetuksen TVO-säästöjen edellyttämien toimenpiteiden toteuttamisesta, sisältäen muun muassa Tuomelan ja Hevoshaan koulujen lakkauttamisen vuosina 2014–2016. Päätös ei sisällä lopullista asiaratkaisua muiden toimialojen tai toimielimien toimivaltaan kuuluvista asioista. Tuomelan tai Hevoshaan koulujen tonttien arvo tai tuleva käyttö ei ole ollut ratkaisevana tekijänä kouluverkkoa koskevassa päätöksenteossa. Perusteluna on ollut perusopetuksen tason säilyminen nykyisellään koko Vantaalla, kun tilojen käyttöä tehostetaan kautta linjan.

Tilatarkastelun yhteydessä valittaessa kouluja, joista voitaisiin luopua, keskeisimmät kriteerit olivat ensisijaisesti se, että oppilaat mahtuvat lähellä oleviin muihin kouluihin, ja toissijaisesti se, että oppilaiden koulumatkat ovat jatkossakin mahdollisimman lyhyet ja turvalliset. Vasta kolmantena otettiin huomioon se, voidaanko koulukiinteistöstä luopumalla välttää perusparannuksia. Huomiota kiinnitettiin tässä vaiheessa siihen, ettei lakkautettaisi kouluja, jotka ovat vasta rakennettuja tai peruskorjattuja, jolloin kiinteistöön on äskettäin investoitu nimenomaan koulukäyttöön sopivaksi saattamiseksi tai sellaisena pitämiseksi.

Päätöksentekohetkellä on arvioitu, että säästöt ovat suuruudeltaan 5,3 miljoonaa euroa vuodesta 2017 alkaen. Mahdolliset liikenneturvallisuutta parantavat toimenpiteet ja mahdolliset pienet muutostyöt koulukiinteistöissä ja pihoissa ovat enintään satoja tuhansia euroja ja näin saadaan noin 5 miljoonan euron säästövelvoite toteutettua. Säästösummat tulevat

tarkentumaan toteutuessaan. Esimerkiksi kävelytien korjaaminen ei sinänsä tuo lisäkustannuksia kaupungille, koska kävelytien korjaaminen kuuluu joka tapauksessa kaupungin toimintaan ja niihin on varattu budjettiin omat varat. Kyse on allokoinnista. Sillä seikalla, että esimerkiksi lisääntyvä käyttö voi nostaa tietyn korjaustyön prioriteettia, jolloin työ tulee kenties toteutettua nopeammin, ei voida katsoa olevan sinänsä kustannuksia lisäävää vaikutusta.

Opetuslautakunta on hallinto-oikeudelle antamassaan lausunnossa todennut, että itse päätöstekstiin ei voida tuoda koko valmisteluaineistoa, vaikka asian käsittelyssä oli laajalti taustamateriaalia käytössä. Taloudellisia vaikutuksia koskevat selvitykset ja laskelmat olivat päätöksistä ilmenevällä tavalla lautakunnan käytettävissä päätöstä tehtäessä.

2.1.3 Hallinto-oikeuden johtopäätökset

Koulujen oppilaat eivät ole nyt kysymyksessä olevassa asiassa hallintolain 34 §:ssä tarkoitettuja asianosaisia. Hallinto-oikeus katsoo, että lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen määräykset eivät edellytä yksittäisten oppilaiden erikseen kuulemista sellaisessa koulun lakkauttamista koskevassa päätösmenettelyssä kuin nyt on kysymys. Asiakirjoista ilmenee, että asiassa on varattu tilaisuus tulla kuulluksi oppilaskunnille, vanhempainyhdistyksille / vanhempainfoorumeille / vanhempaintoimikunnille ja Vantaan vanhempainyhdistysten alueyhdistykselle. Asiassa on järjestetty tiedotustilaisuuksia ja mahdollisuus kannanottoihin ja kysymyksiin internetissä blogissa. Hallinto-oikeus katsoo, että asiasta tiedottaminen ja kuuleminen on ollut riittävän laajaa ja asianmukaista.

Kuntalaki ei sisällä lautakunta-asian valmistelua koskevia säännöksiä. Valmistelu tehdään virkatyönä ja lautakunnalla tulee olla riittävä selvitys asian ratkaisemista varten. Opetuslautakunnan päätökset tehdään viranhaltijan esittelystä. Lähtökohtaisesti lautakunta itse päättää siitä, onko valmisteluaineisto riittävä vai tuleeko asian ratkaisemiseksi hankkia lisäselvitystä. Hallinto-oikeus toteaa, että lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen määräykset eivät edellytä, että asiassa, jossa koulu lakkauteen ja lapsille osoitetaan muu koulu, valmistelussa olisi tehtävä erillinen lapsen oikeuksia koskeva selvitys. Opetuslautakunnan päätöksistä ilmenee, että sen päätöksissä on otettu lasten oikeudet huomioon päätöksistä ja tämän päätöksen kohdasta 2.2 ilmenevällä tavalla.

Asiassa on selvitetty säästötavoitteen saavuttamiseksi mahdollisuutta henkilöstökulujen vähentämiseen ja toisaalta tilakustannusten vähentämiseen. Perusopetuksen koulujen tilantarkasteluun (13.8.–31.12.2012)

on osallistunut laajapohjainen työryhmä ja tarkastelussa on otettu huomioon Vantaan jokainen suomenkielinen perusopetuksen koulu. Hallinto-oikeus toteaa, että opetuslautakunta on arvioinut sille esitetyn selvityksen perusteella, että säästötavoitteet voidaan saavuttaa muun muassa kysymyksessä olevien koulujen lakkauttamisella. Lautakunta, jolla on ollut valmistelumateriaali käytettävissään, ei ole edellyttänyt yksityiskohtaisempaa selvitystä säästötavoitteiden toteutumisesta. Hallinto-oikeus katsoo, että asian valmistelua ja selvitystä on pidettävä riittävänä.

Arvioitaessa hallintopäätöksen perustelujen lainmukaisuutta hallintolain 45 §:n 1 momentin säännöksen kannalta kunnallisasiassa on otettava huomioon paitsi päätöksen varsinainen ratkaisuosaa myös päätöksen esitysosa. Hallinto-oikeus toteaa, että opetuslautakunnan päätöksestä 15.10.2013 § 16 ilmenee, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun. Oikaisuvaatimuksiin annetuissa päätöksissä on esitetty riittävät perusteet vaatimusten hylkäämiseen ja perusteluista ilmenevät myös sovelletut säännökset. Hallinto-oikeus katsoo, että päätösten lainmukainen perusteluvelvollisuus ei ole edellyttänyt yksityiskohtaisten laskelmien esittämistä arvioiduista säästöistä.

Opetuslautakunnan päätösmenettely tai päätökset eivät ole hyvän hallintomenettelyn, palveluperiaatteen tai hyvän ja selkeän kielenkäytön vastaisia.

Opetuslautakunnan päätökset eivät ole syntyneet virheellisessä järjestyksessä tai ole lainvastaisia valituksissa esitetyin tiedottamista, kuulemista, asian selvittämistä tai päätösten perustelemista koskevin valitusperustein.

2.2 Päätösten lainmukaisuutta koskevat valitusperusteet

2.2.1 Sovellettavat oikeusohjeet

Perusopetuslain 4 §:n mukaan kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta. Lisäksi kunta on velvollinen järjestämään oppivelvollisuuden alkamisvuonna esiopetusta 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleville lapsille ja niille lapsille, jotka 27 §:n mukaisesti aloittavat perusopetuksen vuotta säädettyä myöhemmin. Kunta voi järjestää tässä laissa tarkoitetut palvelut itse tai yhdessä muiden kuntien kanssa taikka hankkia ne 7 tai 8 §:ssä tarkoitetulta perusopetuksen järjestäjältä. Kunta voi hankkia esiopetuspalvelut myös muulta julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta. Kunta vastaa siitä, että sen hankkimat palvelut järjestetään tämän lain mukaisesti.

Perusopetuslain 6 §:n 1 momentin mukaan opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää päivähoitopalveluita. Pykälän 2 momentin mukaan kunta osoittaa oppivelvolliselle ja muulle tässä laissa tarkoitettua opetusta saavalle 1 momentin mukaisen lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa tämän lain 4 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään. Kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä opetuskieltä muuttamatta vaihtaa opetuksen järjestämipaikkaa. Perusopetuslain 6 §:n säännöstä koskevan hallituksen esityksen (HE 86/1997 vp) mukaan pykälä sisältää kuntia koskevan yleisen säännöksen opetuksen ja siihen liittyvien koulukuljetusten suunnittelusta ja järjestämisestä. Koulumatkojen turvallisuutta ja lyhyttä arvioitaessa tulee ottaa huomioon muun ohella asutuksen ja koulujen sekä muiden opetuksen järjestämipaikkojen, kuten päiväkotien, sijainti sekä muut asianomaisen kunnan olosuhteet ja oppilaiden ikä.

Perusopetuslain 32 §:n säännöksestä ilmenevät ne periaatteet, joiden mukaan oppilaalle myönnetään maksuton koulukuljetus tai vastaava riittävä avustus.

Lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaan kaikissa julkisen tai yksityisen sosiaalihuollon, tuomioistuinten, hallintoviranomaisten tai lainsäädäntöelimien toimissa, jotka koskevat lapsia, on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu. Sopimuksen 31 artiklan 1 kohdan mukaan sopimusvaltiot tunnustavat lapsen oikeuden lepoon ja vapaa-aikaan, hänen ikänsä mukaiseen leikkimiseen ja virkistystoimintaan sekä vapaaseen osallistumiseen kulttuurielämään ja taiteisiin.

2.2.2 Asiassa saatu selvitys

Opetuslautakunnan päätöksen 17.12.2013 9 esitysosan mukaan:

Kun päätös koulujen lakkauttamisesta tehdään hyvissä ajoin, niin oppilaiden koulupolut pystytään pitämään yhtenäisinä. Kun lakkautettavaan kouluun ei oteta oppilaita ensimmäiselle luokalle syksystä 2014 alkaen, niin vuonna 2016 voidaan sen hetken kaikki 4.–6.-luokkalaiset siirtää muihin alueen kouluihin jäljellä olevaksi peruskouluajakseen. Näin toimien oppilaille tulee perusopetuksen aikana vain yksi koulun vaihto. Jos tällaista vaiheistusta ei olisi, niin osalle oppilaista tulisi perusopetuksen aikana kaksi koulun vaihtoa.

Yksilöllisiin olosuhteisiin otetaan kantaa, kun oppilaaksiottopäätöksiä, koulukuljetuspäätöksiä, erityisen tuen päätöksiä ja muita yksilöllisiä päätöksiä tehdään. Kokonaisen koulun oppilaita koskien voidaan todeta vain, että oppilaille osoitetaan joka tapauksessa lain mukainen lähikoulu ja sen koulumatkoja koskevat samat kuljetusperiaatteet kuin kaikkia vantaalaisia oppilaita. Kouluverkkoratkaisulla ei heikennetä erityisen tuen oppilaiden asemaa. Erityisopetuksen ryhmien tilamitoitusta ei ole muutettu ja erityisen tuen oppilaat tulevat jatkossakin saamaan tarvitsemansa tuen.

Koulujen lakkauttamiset eivät aiheuta oppilaiden koulumatkojen turvallisuuteen merkittävää muutosta. Vantaan vaarallisimmat tiet ovat muilla alueilla kuin lakkautettavien koulujen tai näiden sijaan oppilaille lähikouluksi osoitettavien koulujen välittömässä läheisyydessä. Kehä 3:n, Vihdintien ja Rajatorpantien kohdalla on mahdollisuus kevyen liikenteen väylää käyttäen joko ylittää tai alittaa isot tiet. Muut tiet ovat pienempiä, ja niiden nopeusrajoitukset ovat matalammat. Suuri osa koulumatkoista voidaan kulkea jalkakäytäviä, kevyen liikenteen väyliä tai teillä, joilla nopeusrajoitus on korkeintaan 50 km/h. Vilkkaimmin liikennöityjen katujen ylityksissä pääsääntöisesti on suojatie, keskikorokkeella tai ilman, liikennevalot tai kevyen liikenteen yli- tai alikulkumahdollisuus. Tarvittavat liikenneturvallisuusasiat huomioidaan sekä liikennesuunnittelussa että koulumatkojen ja koulukuljetusten suunnittelussa.

Lähtökohtana on pidettävä sitä, että kouluverkko on riittävän kattava ja kokonaistaloudellisesti tehokas. Päätöksellä on haluttu turvata kaikkien vantaalaisten lasten perusopetuksen taso. Henkilöstövähennysten sijaan on suunniteltu tilakustannusten vähentämistä, joka sekin tehdään mahdollistaen mahdollisimman ehjät koulupolut ja lyhyet ja turvalliset koulumatkat.

Koko päätös on ollut nimenomaan lapsivaikutuksiin perustuva. Kaikkien 20 000 oppilaan opetuksen laadun säilyttäminen nykytasolla on ollut suunnitelman lähtökohta. Säästötoimenpiteitä on pyritty löytämään siten, että niistä koituisi mahdollisimman vähän haittaa lapsille. Tästä syystä on päätetty tehostaa olemassa olevien tilojen käyttöä ja luovuttaessa koulutiloista on huomioitu, että oppilaiden koulumatkat pysyvät jatkossakin kohtuullisina ja koulujen lakkauttamisen johdosta olisivat kokonaisuutena mahdollisimman lyhyet ja turvalliset.

Mitoituksen yhtenä lähtökohtana oli se, että Vantaalla ei siirrytä vuorolu-kuun, mutta oppituntien porrastusta ja erityisesti peruskoulun ylempien

luokkien koulupäivien kestoja laajennetaan tarvittaessa noin kello 16 asti. Kello 16 jälkeisiä tunteja voi pienissä määrin olla luokka-asteilla 7.–9. Koulupäivän pituuteen tämä ei vaikuta, koska koulun työjärjestyksen laatija voi ajoittaa niin oppilaan kuin opettajankin koulupäivän alkamaan vastaavasti myöhempään.

2.2.3 Hallinto-oikeuden johtopäätökset

Hallinto-oikeus toteaa, että lähikoululla tarkoitetaan perusopetuslain 6 §:n 1 momentin mukaisesti määräytyvää koulua tai paikkaa. Lähikoulu ei välttämättä ole oppilaan kotia lähinnä oleva koulu. Sillä perusteella, että oppilaalle on aikaisemmin osoitettu tietty koulu lähikouluksi, hänelle ei ole syntynyt subjektiivista oikeutta käydä koulua tässä koulussa, vaan opetuksen järjestäjä voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä vaihtaa opetuksen järjestämispaikkaa.

Hallinto-oikeus katsoo, että opetuslautakunta on ottanut yleisellä tasolla huomioon perusopetuslain 6 §:n 1 momentin mukaiset periaatteet siitä, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Asiassa ei ole ilmennyt, että opetuslautakunnan päätös olisi ristiriidassa edellä mainittujen periaatteiden kanssa. Hallinto-oikeus toteaa, että päätöksen lainmukaisuus yksilötasolla tulee tutkittavaksi yksittäisen oppilaan koulupaikkapäätöstä koskevan mahdollisen hallintovalituksen johdosta.

Päätökset eivät ole perusopetuslain 6 §:n vastaisia eivätkä lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen 3 artiklan tai 31 artiklan vastaisia. Päätökset eivät ole suhteellisuusperiaatteen vastaisia eivätkä muutenkaan lainvastaisia.

2.3 Lopputoteamus

Kunta päättää koulutuksen järjestämisestä ja kehittämisestä itsehallintonsa nojalla. Kunnallisvalitus on niin sanottu laillisuusvalitus, joka voidaan tehdä vain kuntalain 90 §:ssä säädetyillä perusteilla. Päätöksen tarkoituksenmukaisuudesta ei voi valittaa kunnallisvalituksin.

Opetuslautakunnan päätökset eivät ole syntyneet virheellisessä järjestyksessä eivätkä ole lainvastaisia kuntalain 90 §:ssä tarkoitettulla tavalla valituksissa esitetyillä perusteilla niiltä osin kuin ne ovat tulleet tutkittaviksi.

3. Täytäntöönpanon kieltämistä / keskeyttämistä koskevat vaatimukset

Asiassa ei ole perusteita kieltää / keskeyttää päätösten täytäntöönpanoa.

4. Oikeudenkäyntikulut

Martti Tynkkynen sekä Hevoshaan koulun koti- ja kouluyhdistys ry, Marika Punkka, Susanna Lindqvist, Markus Lyyra ja Antti Kari ovat vaatineet, että heidän oikeudenkäyntikulunsa korvataan laillisine viivästyskorkoineen. Asiassa annettu ratkaisu ja hallintolainkäyttölain 74 §:n 1 ja 2 momentista ilmenevät periaatteet huomioon otettuina valittajat joutuvat pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan.

Hallinto-oikeuden soveltamat oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Kuntalaki (365/1995) 63, 98 ja 100 §
Hallintolainkäyttölaki 51 § 2 momentti
Hallinto-oikeuslaki 3 §

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

1. Tynkkynen on valituksessaan vaatinut, että hallinto-oikeuden ja opetuslautakunnan päätökset kumotaan.

Tynkkynen on esittänyt valituksensa tueksi muun ohella seuraavaa:

Hallinto-oikeuden ei olisi tullut jättää opetuslautakunnan toimivaltaa koskevaa valitusperustetta tutkimatta. Kyseessä on tärkeä valitusperuste, jonka perusteella opetuslautakunnan päätös todennäköisesti kumoutuisi. Valitusperustetta ei tule jättää huomiotta pelkästään muutoseikkojen vuoksi.

Hallinto-oikeus on tarkemmin perustelematta jättänyt tutkimatta myös maalahjoituksen käyttötarkoitusta ja asemakaavamääräystä koskevat valitusperusteet.

Vantaan kaupunki ei ole tehnyt lapsivaikutusarviointia riittävän perusteellisesti.

Vantaan opetuslautakunta on antanut valituksen johdosta selityksen, jossa se on esittänyt valituksen hylkäämistä.

Hallinto-oikeuden on tullut jättää valitusajan päättymisen jälkeen esitetty valitusperuste tutkimatta.

Lapsivaikutusten arvioinnin lisäämistavoite ei yleisluontoisuudessaan anna viitteitä konkreettisesti yksittäistapauksessa tehdyn arvioinnin riittävyydestä. Lapsivaikutukset ovat olleet päätöksenteossa lähtökohtana, joka ilmenee niin päätöksen perusteluissa kuin taustamateriaaleissakin.

Tynkkynen on antanut vastaselityksen. Vastaselityksessä on viitattu ylitarkastaja Kari Lehtosen lausuntoon ja todettu, ettei asiassa ole suoritettu lapsivaikutusten arviointia. Päätöksenteon aikaan ei ole riittävästi selvitetty Vantaan koulujen sisäilmaongelmia.

2. *Hevoshaan koulun koti- ja kouluyhdistys ry asiakumppaneineen* on vaatinut, että hallinto-oikeuden ja opetuslautakunnan päätökset kumotaan. Lisäksi valittajat ovat vaatineet, että opetuslautakunnan päätöksen täytäntöönpano keskeytetään sekä oikeudenkäyntikulujensa korvaamista.

Valittajat ovat valituksensa perusteluissa uudistaen asiassa aikaisemmin lausumansa esittäneet valituksensa tueksi muun ohella seuraavaa:

Opetuslautakunnan toimivaltaa koskeva valitusperuste tulee tutkia. Hallinto-oikeuden ei olisi tullut jättää sitä tutkimatta.

Tuomelan ja Hevoshaan koulujen lakkautuspäätöksen perusteena esitetty tilatarkastelu ei ole ollut riittävän kattava. Selvitysvelvollisuutta on rikottu olennaisesti, kun tilatarkastelun yhteydessä kouluverkon kuntoa lakkautettavien koulujen oppilaita vastaanottavien koulujen osalta ei olla selvitetty riittävässä määrin ja tuotu tiedoksi opetuslautakunnalle.

Päätös lakkauttaa Tuomelan ja Hevoshaan koulut lisää vakavasti sisäilmaongelmaisten koulujen oppilasmääriä entisestään. Päätös vaarantaa oppilaiden ja henkilöstön terveyden. Kaupungin säästölaskelmat sekä opetuslautakunnan päätös perustuvat oletukseen, että jäljelle jäävät koulut ovat kunnossa ja niiden oppilasmäärää voidaan kasvattaa. Koulujen kunnosta on kuitenkin päätöksenteon jälkeen saatu siinä määrin uutta tietoa, että sillä voidaan katsoa olevan olennainen vaikutus päätökseen. Viranomaisen voi hallintolain 50 §:n mukaan ratkaista asian uudelleen, mikäli asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Terveystieteiden lain 12 §:ssä on säädetty yleistoimeksianto terveys- ja hyvinvointivaikutusten huomioon ottamisesta kaikessa kunnan strategisessa suunnittelussa. Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunnalta olisi tullut edellyttää selvitys suunnitelman vaikutuksista terveys- ja hyvinvointivaikutuksiin.

Hallinto-oikeus katsoo päätöksessään, että päätösten lainmukainen perusteluvelvollisuus ei ole edellyttänyt yksityiskohtaisten laskelmien esittämistä arvioituista säästöistä. Koulujen lakkauttamista koskevassa päätöksessä on todettu, että kahden koulun lakkauttamisesta aiheutuu sivistystoimelle perusopetuksen osalta noin 5 miljoonan euron säästöt ja että näin saatavat säästöt tukevat Vantaan kaupungin vuosille 2014–2016 laatimaa talous- ja velkaohjelmaa. Päätöksessä ei ole selvitetty, millä tavoin ja mistä eristä nämä säästöt aiheutuvat. Vasta päätöksenteon jälkeen 31.10.2013 sivistystoimi toimitti laskelmat, joissa oli muusta tilantehostamisohjelmasta eroteltavissa koulujen lakkauttamisista saatavat säästöt.

Tosiasiallisesti koulujen lakkautukset osana tilantehostamisohjelmaa eivät tuo merkittäviä säästöjä tavoiteajanjaksoilla 2014–2016 koulujen jatkaessa toimintaansa vielä kevääseen 2016 asti. Merkittäviä säästöjä ei synny myöskään sen vuoksi, että tavoitejakson jälkeen kaupunki on velvollinen huolehtimaan jatkuvista ylläpitokustannuksista (Tuomelan koulu). Vantaan kaupungin sivistystoimen esittämät laskelmat säästöistä ovat olleet muuttuvia, sekavia ja harhaanjohtavia, ja ne on esitelty tarkemmin vasta päätöksenteon jälkeen.

Hallinto-oikeuden päätöksessä ei ole tutkittu YK:n lasten oikeuksien sopimuksen 12 artiklan toteutumista, lisäksi 12 artiklan ja 3 (1) artiklan tulkinnallinen suhde on jätetty ottamatta huomioon. Käsillä olevassa päätöksessä on kuultu laajasti oppilaskuntia, kuten nuorisolaki ja hallintolaki edellyttävät. YK:n lasten oikeuksien sopimus velvoittaa kuitenkin myös lasten näkemysten kunnioittamiseen ja mielipiteille annettavaan painoarvoon. Koulun lakkauttaminen on julkista valtaa käyttävän viranomaisen toimi, jolla on vaikutusta sekä lakkautettavaa koulua käyvien lasten elämään että muiden alueella toimivien koulujen lasten elämään.

Nyt käsillä olevassa asiassa Vantaan kaupunki on pyytänyt lausuntoa perusopetuksen säästökohteista, tilatarkastelusta ja suunnitelmasta tilakoulujen vähentämiseksi muun muassa asiaan osallisten koulujen oppilaskunnilta. Lausuntopyyntöön liittyvää kysymyssarjaa ei voida kokonaisuutena pitää YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen tarkoittamalla tavalla lapsiystävällisenä, kun otetaan huomioon Tuomelan ja Hevoshaan koulujen

ikäjakauma. Nuorimmilla koululaisilla ei voida katsoa olevan tosiasiallista mahdollisuutta ymmärtää lausuntopyynnön sisältöä ja merkitystä. Opetuslautakunnan päätöksistä ei ilmene, millä tavoin oppilaskuntien ilmaisemia näkökohtia on ratkaisuharkinnassa huomioitu.

Vantaan opetuslautakunta on antanut valituksen johdosta selityksen.

Valituksessa esitetyt väitteet kouluverkon riittävyys tai terveellisyyden ja turvallisuuden huomiotta jättämisestä taikka näistä annettujen selvitysten puutteellisuudesta tai selvityksissä annettujen tietojen muuttumisesta eivät ole sellaisia seikkoja, joiden johdosta valituksenalainen päätös koulujen lakkauttamisesta olisi lainvastaisena kumottava. Päätöksen perusteet ja selvitykset ovat olleet päätöstä tehtäessä saatavilla mahdollisimman kattavina.

Opetuslautakunnan päätöksen 15.10.2013 perusteluja on pidettävä riittävinä. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun. Velvollisuutta yksityiskohtaisten ja vertailevien laskelmien esittämiseen varsinaisissa päätösteksteissä ei kuitenkaan ole, vaan säästötavoite ja säästämiseen johtavat toimet voidaan esittää yleisluonteisemminkin.

Merkittävät taloudelliset vaikutukset perustuvat siihen, että koko kouluverkon tilankäyttöä tehostetaan merkittävästi.

Lapsivaikutusten huomioon ottaminen käy ilmi niin päätöksen perusteluista kuin taustamateriaalistakin. Ratkaisu on tehty niin pitkälle kuin on ollut mahdollista ottaen huomioon lasten oikeudet. Lapsivaikutusten huomioon ottaminen johti muun ohella siihen, että koulut suljetaan vaiheittain, jolloin lapsille voidaan taata mahdollisimman ehjät ja johdonmukaiset koulupolut.

Hevoshaan koulun koti- ja kouluyhdistys ry asiakumppaneineen on antanut vastaselityksen.

Vantaan kaupunki ylittää oman tilatarkastelunsa määrittelemät maksimioppilasmäärät useissa vantaalaisissa kouluissa. Tilatehokkuusselvityksestä ei käy ilmi, miten päädyttiin juuri nyt kysymyksessä olevien koulujen lakkauttamiseen.

Vantaan kaupunki on asian käsittelyssä todennut, että rakennusten tekninen kunto ja korjaustarpeet otettiin huomioon siten, että uusia tai vastikään peruskorjattuja kouluja ei ole esitetty lakkautettaviksi. Päätöksen teon taustatietojen ristiriitaisuutta kuvaa, että vaikka osa jo tehdyistä

peruskorjauksista otettiin huomioon, koulujen iällä ja mahdollisesti tulevilla peruskorjauksilla ei ollut päätöksenteossa painoarvoa. Hevoshaan koulu on Hakunilan alueen uusi koulu.

Pyynnöistä huolimatta koulurakennusten kuntoa muutoin tai kouluista raportoituja sisäilmaongelmia ei tuotu päätöksentekoon perusteeksi.

Vuonna 2013 tilatarkastelun yhteydessä oltiin siinä käsityksessä että kaikki alueen koulut olisivat käytettävissä. Kuitenkin Hämeenkyllän koulussa tehtiin jo tuolloin erilaisia korjauksia ja tutkimuksia. Vuoden 2016 alusta osa koulun tiloista suljetaan. Pähkinärinteen koulussa on alkamassa vuoden 2016 alussa mittava peruskorjaus. Askiston koulun kunto on kaupungin omassa selvityksessä todettu välttäväksi. Sotungin koulun osalta, johon Hevoshaasta on opetuslautakunnan päätöksen perusteella siirtymässä oppilaita, kaupunki on teettänyt vuonna 2012 sisäilmatutkimuksen, jonka mukaan koulun useista tiloista löytyi aktinobakteereita (sädesientä), yhdessä tilassa merkittävässä määrin. Havukosken koulun sisäilmaongelmat ovat olleet esillä vuonna 2013. Itä-Hakkilan koulun alustatilojen mikrobilöydöksestä tiedotettiin 2015 vanhemmille.

Merkittäviä sisäilmaongelmia on raportoitu Vantaalla koulujen lakkautuspäätösten jälkeen Kanniston koulusta sekä Kartanonkosken koulusta.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian. Valitukset hylätään. Hallinto-oikeuden päätöstä ei muuteta.
2. Hevoshaan koulun koti ja kouluyhdistys ry:n asiakumppaneineen tekemä oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva vaatimus hylätään.
3. Lausuminen täytäntöönpanon kieltämistä koskevasta vaatimuksesta raukeaa.

Perustelut

1. Kun otetaan huomioon edellä ilmenevät hallinto-oikeuden päätöksen perustelut ja perusteluissa mainitut oikeusohjeet sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen muuttamiseen ei ole perusteita.
2. Asian näin päättyessä ja kun otetaan huomioon hallintolainkäyttölain 74 §, Hevoshaan koulun koti ja kouluyhdistys ry:lle asiakumppaneineen ei ole määrättävä maksettavaksi korvausta oikeudenkäyntikuluista korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

3. Asian tultua tällä päätöksellä ratkaistuksi ei täytäntöönpanon kieltämisestä koskevasta vaatimuksesta ole tarpeen lausua.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Matti Halén
oikeusneuvos

Eija Siitari (t)
oikeusneuvos

Alice Guimaraes-Purokoski
oikeusneuvos

Outi Suviranta
oikeusneuvos

Antti Pekkala
oikeusneuvos

Anneli Tulikallio
Asian esittelijä, esittelijäneuvos

Jakelu

Päätös	1. Martti Tynkkynen, oikeudenkäyntimaksu 244 euroa 2. Hevoshaan koulun koti- ja kouluyhdistys ry. ym., oikeudenkäynti- maksu 244 euroa
Jäljennös	Helsingin hallinto-oikeus Vantaan opetuslautakunta Vantaan kaupunginhallitus

7 § **Vantaan perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman hyväksyminen / EL-H**

VD/3101/12.00.01.04/2017

Kaupunginvaltuuston 4.11.2013 hyväksymän Vantaan kaupungin opetuslautakunnan johtosäännön 5 § kohdan mukaan opetuslautakunta hyväksyy aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman sekä päättää toiminnan laajuudesta ja järjestämistavasta.

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen

Perusopetuslain 8 a luku koskien aamu- ja iltapäivätoimintaa on tullut voimaan 1.8.2004. Opetushallitus on antanut perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet vuonna 2011.

Perusopetuslain 48 b §:n mukaan kunta voi järjestää ja hankkia perusopetuslain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa. Jos kunta järjestää tai hankkii aamu- ja iltapäivätoimintaa, tulee sitä tarjota kunnassa toimivien koulujen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta perusopetuslain 17 §:n 1 momentissa tarkoitetuille oppilaille kunnan päättämässä laajuudessa.

Vantaalla aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään avustettuna toimintana. Kunta vastaa siitä, että sen hankkimat palvelut järjestetään perusopetuslain mukaisesti.

Perusopetuslain 48 b §:n 4 momentin mukaan kunnan tulee hyväksyä perusopetuslain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa varten toimintasuunnitelma. Opetushallituksen antamien perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden mukaan kunta päättää toimintasuunnitelman sisällöstä.

Vantaalla perusopetuksen iltapäivätoiminnan järjestämisen periaatteista on lähivuosina päätetty opetuslautakunnassa seuraavasti:

- Palveluntuottajien valintakriteerit 13.11.2012 § 13
- Toimintaan osallistuvien lasten valintaperusteet 10.3.2014 § 9
- Iltapäivätoiminnan ryhmäkoon kasvattaminen 14 lapsesta 16 lapseen yhtä ohjaajaa kohden 18.5.2015 § 10
- Iltapäivätoiminnan asiakasmaksuhojennuksen käyttöönotto ja asiakasmaksujen nostaminen 1.8.2016 alkaen, 15.2.2016 § 8

Lautakunnan hyväksyttäväksi esitettävää Vantaan perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelmaa on päivitetty mm. edellä mainittujen kohtien osalta. Lisäksi toimintasuunnitelman sisältö on nykyisen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen. Toimintasuunnitelmassa korostetaan myös aiempaa enemmän iltapäivätoiminnan järjestämistä lähikouluperiaatteen mukaisesti sekä yhteistyötä koulun ja muiden sidosryhmien kanssa. Myös sisällöllisiä painotuksia on tarkennettu Opetushallituksen määrittämien perusteiden mukaisesti.

Iltapäivätoimintaa seurataan, ohjataan ja arvioidaan sivistystoimen aamu- ja iltapäivätoiminnan ja kerhotoiminnan valmistelutiimissä. Toimintasuunnitelmasta on sen valmisteluvaiheessa pyydetty kommentteja aamu- ja iltapäivätoiminnan ja koulun kerhotoiminnan valmistelutiimiltä. Sivistysviraston suomen- ja ruotsinkielisten asiantuntijoiden, hallintosihteerin ja opetuspäällikön lisäksi valmistelutiimiin jäseniä ovat kaksi rehtoriedustajaa sekä iltapäivätoiminnan palveluntuottajien edustajat seurakunnista, järjestöistä, vanhempainyhdistyksestä sekä yksityisten palveluntuottajien edustaja. Tämän jälkeen toimintasuunnitelma käsiteltiin perusopetuksen johtoryhmässä.

Opetuslautakunta 12.4.2017 § 7

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään hyväksyä perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma liitteen mukaisesti.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet: - Vantaan perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma

Täytäntöönpano: Hallintoyksikkö
- ote iltapäivätoiminnan palveluntuottajat, perusopetuksen tulosalue ja ruotsinkielisten palveluiden tulosalue

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus opetuslautakunnalle

Lisätiedot:

Ilkka Kalo, p. 040 707 1115, etunimi.sukunimi(at)vantaa.fi

Pepita Kaskentaus, p. 040 720 2962, etunimi.sukunimi(at)vantaa.fi

Virva Kela-Piironen, p. 040 724 5399, etunimi.sukunimi(at)vantaa.fi

VANTAAN PERUSOPETUKSEN AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNAN TOIMINTASUUNNITELMA

SISÄLLYSLUETTELO

1. TAVOITTEET JA LAAJUUS	3
1.1. Tavoitteet	3
1.2. Laajuus ja asiakasmaksut	4
2. JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET	6
2.1. Toimintamuoto	6
2.2. Sisällölliset painotukset	8
2.3. Rahoitus	9
2.4. Henkilöstö	9
2.5. Ryhmäkoko	10
3. TOIMINNAN OHJAAMINEN	11
4. YHTEISTYÖ TOIMINNAN JÄRJESTÄMISESSÄ	12
4.1. Yhteistyö kodin kanssa	12
4.2. Yhteistyö koulun kanssa	13
4.3. Muu moniammatillinen yhteistyö	13
5. HAKEMINEN JA VALINTAPERUSTEET	15
6. ARVIOINTI	16

Julkaisija: Vantaan perusopetus 2017

Toimitus: Virva Kela-Piironen, opetustoimen asiantuntija

1. TAVOITTEET JA LAAJUUS

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla tarkoitetaan perusopetuslain 8 a luvun mukaista perusopetuksen oppilaille suunnattua ohjattua toimintaa, jonka kokonaisuudesta kunta vastaa. Perusopetuslain mukaisesti Opetushallitus päättää aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä antamalla toimintaa varten perusteet (Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet 2011). Perusopetuslain mukainen aamu- ja iltapäivätoiminta on tullut järjestää näiden perusteiden mukaisesti 1.8.2011 alkaen. Kunta itse päättää toiminnan järjestämisen laajuudesta.

Aamu- ja iltapäivätoiminta pohjautuu perusopetuksen arvoihin ja toiminnan tulee perusopetuksen tavoin edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä yksilön oikeuksien ja vapauksien kunnioittamista. Toiminnan yhteiskunnallisena lähtökohtana on turvallisen kasvuympäristön tarjoaminen lapselle.

Toiminnan keskeisenä tarkoituksena on tukea lapsen kasvua ja kehitystä sekä tukea myös perhettä ja koulua niiden kasvatustehtävässä.

Aamu- ja iltapäivätoiminta tulee rakentaa jatkumona varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kasvatustehtävälle. Toimintaa ohjaavat perusopetuksen yleiset kasvatustavoitteet. Toiminnalla on oma erityisluonteensa, sillä se perustuu vapaaehtoisuuteen ja sijoittuu lasten vapaa-aikaan.

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta toteutetaan Vantaalla pääasiassa iltapäivätoimintana.

1.1. TAVOITTEET

Aamu- ja iltapäivätoiminnan yleisenä tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä sekä lapsen tunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua. Toiminnan tulee lisäksi edistää lasten hyvinvointia ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä ennaltaehkäistä syrjäytymistä ja lisätä osallisuutta.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on vähentää lasten yksinäistä aikaa ilman turvallisen aikuisen läsnäoloa ja ohjausta ennen ja jälkeen koulupäivän. Iltapäivätoiminnalla pyritään luomaan perusta lapsen hyvälle vapaa-ajanviettotavoille. Toiminnan järjestämisessä huolehditaan toimintaympäristön turvallisuudesta ja siitä, etteivät lapset joudu kiusaamisen, häirinnän tai väkivallan kohteiksi.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia seuraavista näkökulmista:

- Lapsen vapaa-ajan toiminnan ohjaaminen
- Lapsen kasvun ja kehityksen tukeminen
- Lapsen koulunkäynnin ja oppimisen tukeminen
- Varhainen puuttuminen ja sosiaalinen vahvistaminen

Toiminnan suunnittelussa otetaan huomioon sekä yhteisölliset että yksilölliset näkökohdat. Aamu- ja iltapäivätoiminta on ryhmätoimintaa, ja ryhmää ohjaavat säännöt sekä arvot muovaavat osaltaan lasten sosiaalista kasvua.

Iltapäivätoiminnassa lapselle tulee tarjota mahdollisuus osallistua ohjattuun toimintaan. Ei ole kuitenkaan tarkoituksenmukaista, että kaikki toiminta iltapäiväkerhossa on ohjattua. Tavoitteena on tarjota lapsille heidän tarpeitansa vastaavaa, monipuolista ja virkistävää toimintaa sekä antaa myös mahdollisuus lepoon ja itsekseen olemiseen. Koulupäivän aikana tapahtuneet asiat ja lasten omat kokemukset tulee mahdollisuuksien mukaan ottaa toiminnassa huomioon. Lasten mahdollisuutta vaikuttaa itseään koskeviin asioihin edistetään ottamalla lapset mukaan toiminnan suunnitteluun.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa hyödynnetään eri toimijoiden välistä moniammatillista yhteistyötä ja yhteistyötä perheiden kanssa. Iltapäivätoiminnan palveluntuottajien ja iltapäivätoiminnan ohjaajien tulee nähdä koulu yhteistyökumppanina ja päinvastoin. Tavoitteena on, että lapsen koulupäivästä ja iltapäivätoiminnasta muodostuu eheä kokonaisuus. Iltapäiväkerhon ja koulun välinen yhteistyö on lapsen kokonaisvaltaista huomiointia. Kouluyhteistyön yksi tärkeä muoto on tilojen käytön suunnitelmallisuus.

1.2. LAAJUUS JA ASIAKASMAKSUT

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään koulun lukuvuoden aikana (ei sisällä koulun loma-aikoja). Toiminta-alueena on koko Vantaa. Toimintaa järjestetään sekä suomen- että ruotsinkielellä lähikouluperiaatteen mukaisesti.

Perusopetuslain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa tulee järjestää vähintään lain vaatima 570 tuntia (3h/päivä) toimintaan osallistuvalla lapsella koulun lukuvuoden aikana. Vantaalla iltapäivätoimintaa tarjotaan 4h/päivä ja 5h/päivä.

Eduskunta hyväksyi 15.12.2015 lain perusopetuslain muuttamisesta (HE 78/2015). Laki velvoitti kunnat ottamaan käyttöön iltapäivätoiminnan asiakasmaksuhuojennukset. Myös huoltajilta perittävää enimmäismaksua korotettiin tuolloin.

Vantaalla päätettiin, että 1.8.2016 alkaen asiakasmaksu 4 tunnin päivittäisestä toiminnasta on 100 euroa kuukaudessa ja 5 tunnin päivittäisestä toiminnasta 130 euroa kuukaudessa. Lisäksi päätettiin ottaa käyttöön asiakasmaksuhuojennus siten, että perusopetuksen iltapäivätoiminnan asiakasmaksujen osalta noudatetaan periaatetta, jossa asiakasmaksua voidaan huojentaa 35 prosentilla perheen tulotason mukaan. Maksuhuojennusrajat perustuvat sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain mukaisiin päivähoitojen asiakasmaksujen tulorajoihin.

2. JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET

Toiminnan järjestämisessä noudatetaan perusopetuslakia, Opetushallituksen laatimia Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteita (2011) sekä kaupungin omaa perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelmaa.

Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvalla lapsella on oikeus turvalliseen toimintaympäristöön. Opetuslautakunta edellyttää päätöksellään 24.8.1999 § 25, että koulut tukevat kaikin mahdollisin tavoin iltapäiväkerhojen toimintaa ja tarjoavat kerhojen käyttöön sekä tilansa että urheilu-, ym. välineensä, silloin kun se koulun oman opetustoiminnan häiriintymättä on suinkin mahdollista. Kouluissa toimivat iltapäiväkerhot saavat käyttää koulujen tiloja maksutta. Iltapäivätoimintaan tarkoitettujen tilojen ja välineiden tulee olla turvallisia. Lapsi ei saa iltapäiväkerhossa joutua kiusaamisen tai muun häirinnän kohteeksi.

Iltapäivätoiminnassa tarjotaan lapsille välipala. Välipala sisältyy toiminnasta perittävään asiakasmaksuun.

Iltapäivätoiminnassa sattuneen tapaturman hoito on lapselle maksutonta. Hoidon tulee tapahtua kunnallisessa terveyskeskuksessa, jotta kaupungin vakuutus kattaa sen. Vakuutus kattaa toiminta-ajan lisäksi myös toimintaan liittyvät välittömät matkat. palveluntuottaja ei vastaa lasten henkilökohtaisesta omaisuudesta (puhelimet ja muut arvoesineet).

2.1. TOIMINTAMUOTO

Vantaa järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaan liittyvät palvelut yhteistyössä ulkopuolisten palveluntuottajien kanssa. Kaupunki tukee palveluntuottajia maksamalla heille avustuksia kolme kertaa vuodessa. Iltapäivätoiminnan palveluntuottajien kanssa tehdään erilliset sopimukset toiminnan järjestämisestä. Järjestäviä tahoja ovat seurakunta, yhdistykset, järjestöt ja yksityiset palveluntuottajat.

Perusopetuksen tulosalue ohjaa ja valvoo iltapäivätoiminnan järjestämiseen liittyviä asioita yhteistyössä ruotsinkielisten palveluiden tulosalueen kanssa.

Opetuslautakunta on päätöksellään 13.11.2012 § 13 määritellyt iltapäivätoiminnan palveluntuottajien valinnassa käytettävät kriteerit seuraavasti.

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan palveluntuottajan tulee noudattaa alaa koskevaa lainsäädäntöä, Opetushallituksen vahvistamia perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteita sekä Vantaan perusopetuksen aamu- ja iltapäivä- toiminnan toimintasuunnitelmaa.

Näiden lisäksi valittaessa uusia aamu- ja iltapäivätoiminnan palveluntuottajia noudatetaan seuraavia valintaperusteita:

1. Palveluntuottajalla tulee olla riittävät taloudelliset valmiudet aamu- ja iltapäivätoiminnan harjoittamiseen.
2. Palveluntuottajan tulee noudattaa työnantajavelvoitteita.
3. Palveluntuottajalla tulee olla koulutukselliset valmiudet, ammatilliset vahvuudet ja/tai aikaisempi kokemus iltapäivätoiminnan järjestämisestä. Lisäksi huomioidaan mahdolliset suositukset muilta yhteistyökumppaneilta.
4. Palveluntuottajan henkilökunnalla tulee olla riittävää taito ja soveltuvuus toimia iltapäivätoiminnan ohjaajina. Kullakin aamu- ja iltapäivätoiminnan lapsiryhmällä tulee kaikessa aamu- ja iltapäivätoiminnassa olla vähintään yksi ohjaaja, joka täyttää opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa asetuksessa (986/1998) 9 a §:ssä säädetyt kelpoisuusvaatimukset.
5. Palveluntuottajalla tulee olla Vantaan lakisääteisen koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelmassa määritelty määrä ohjaajia suhteessa lapsiin. Yhtä ohjaajaa kohden saa olla samanaikaisesti enintään 16 lasta.
6. Palveluntuottajalla tulee olla valmiudet tarjota lapsille monipuoliset mahdollisuudet osallistua ohjattuun ja virkistävään toimintaan
7. Palveluntuottajalla tulee olla valmiudet tehdä säännöllistä yhteistyötä huoltajien, kaupungin ja koulun henkilökunnan kanssa.
8. Palveluntuottajalla tulee olla kiinnostus ja valmiudet iltapäivätoiminnan kehittämiseen yhteistyössä kaupungin kanssa. b) että palveluntuottajan tulee kaupungin pyynnöstä toimittaa selvitys valintaperusteiden täyttymisestä c) että valintaperusteet otetaan heti käyttöön.

2.2. SISÄLLÖLLISET PAINOTUKSET

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden (Opetushallitus 2011) mukaan aamu- ja iltapäivätoiminta kootaan seuraavista sisällöllisistä kokonaisuuksista:

- eettinen kasvu ja yhdenvertaisuus
- leikki ja vuorovaikutus
- liikunta ja ulkoilu
- ruokailu ja lepo
- kulttuuri ja perinteet
- kädentaidot ja askartelu
- kuvallinen, musiikillinen, kehollinen ja kielellinen ilmaisu
- mediataidot
- arkiaskareet, elinympäristö ja kestävä elämäntapa
- erilaiset tiedolliset ja taidolliset aihepiirit

Toiminnan järjestäjä ja sen toteuttaja vastaavat toimipaikkakohtaisesti sisällön ja sen toteutuksen suunnittelusta. Sisällön suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan huomioon Opetushallituksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden määräykset, kuntatasoisen toimintasuunnitelman linjaukset, toimintaan osallistuvien lasten lukumäärä, toiminnan monipuolisuus sekä mahdollisuus toimintojen eriyttämiseen ja pienryhmyöskentelyyn. Huoltajille tulee tarjota mahdollisuus osallistua sisältöjen suunnitteluun.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisältöjen suunnittelussa huomioidaan lasten tarpeet ja omat toiveet. Lapsen, huoltajan ja ohjaajan välinen keskustelu ja tiedonvaihto siitä, millainen toiminta lasta kiinnostaa, vaikuttaa toiminnan sisältöjen käytännön toteutukseen. Myös paikalliset olosuhteet, kulttuuritekijät, vuodenaikojen ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet, yhteistyö muiden toimijoiden kanssa sekä ohjaajien omat vahvuudet ja palveluntuottajan painotukset, vaikuttavat toiminnan sisältöihin.

Laadukas toiminta muodostuu lasten kannalta ehyeksi ja monipuoliseksi kokonaisuudeksi. Iltapäivätoiminnan avulla vahvistetaan osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemuksia, tuetaan kasvua ja kehitystä sekä sosiaalista vuorovaikutusta, tarjotaan ilon ja virkistymisen kokemuksia sekä annetaan mahdollisuuksia kehittää erilaista osaamista. Ryhmissä annetaan lapselle kokemuksia turvallisuudesta ja välittämisestä yhteisten sääntöjen ja rajojen avulla ja tuetaan lapsen itsetunnon kehittymistä.

Iltapäivätoiminnan palveluntuottajat laativat järjestämästään iltapäivätoiminnasta vuosittain toimintasuunnitelman, joka uuden lukuvuoden alussa toimitetaan sivistysvirastoon opetustoimen asiantuntijalle. Toimintasuunnitelmassa tulee huomioida Opetushallituksen laatimat valtakunnalliset Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet sekä Vantaan perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma. Iltapäivätoiminnan palveluntuottajilla on mahdollisuus toiminnassaan toteuttaa myös omia

sisällöllisiä painotuksia: harrastuskerhot, sanataide, musiikki, liikunta jne. Mahdolliset sisällölliset painotukset tuodaan esille toimintasuunnitelmassa.

Toimintasuunnitelman lisäksi palveluntuottajan tulee laatia toimipistekohtainen kriisitoimintaohje yhteistyössä koulun kanssa. Kriisitoimintasuunnitelmasta tulee olla maininta toimintasuunnitelmassa. Toimintasuunnitelmasta ja toiminnan sisällöstä tiedotetaan huoltajille.

2.3. RAHOITUS

Iltapäivätoiminnan palveluntuottajien talousarvio koostuu asiakasmaksuista ja kaupungin maksamista avustuksista. Kun kunta järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa, se saa siihen valtionosuutta. Iltapäivätoimintaan osallistuvat lapset tilastoidaan vuosittain 20.9. sekä tammikuussa. Tilastotiedot toimivat palveluntuottajille myönnettävien avustusten perusteena. Kohdennettu avustus perustuu kokonaislapsimäärään sekä neljän ja viiden tunnin iltapäivätoiminnan valinneiden lasten lukumäärään.

Huoltajat voivat hakea maksuvaikeuksien takia 35 % maksuhojennusta sivistysvirastosta. Myös toimeentulotuen tai lastensuojelun tukipalveluista annetun lain tarkoittaman tuen hakeminen sosiaalitoimesta on mahdollista.

Palveluntuottajille korvataan asiakasmaksuhojennuksista aiheutuneet tulojen menetykset.

2.4. HENKILÖSTÖ

Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa asetuksessa (986/1998). Ohjaajien kelpoisuusvaatimukset tulivat voimaan 1.8.2009.

Asetuksen 9 a §:n (115/2004) mukaan aamu- ja iltapäivätoiminnassa ohjaajana toimimaan on kelpoinen henkilö,

1) joka on suorittanut tehtävään soveltuvan korkeakoulututkinnon, opistoasteen tutkinnon, ammatillisen perustutkinnon tai sitä vastaavat aikaisemmat opinnot, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon ja jolla on koulutuksen yhteydessä hankittu tai kokemuksella osoitettu taito toimia lapsiryhmän ohjaajana taikka

2) jolla on kelpoisuus antaa luokanopetusta, esiopetusta, erityisopetusta tai aineenopetusta tai toimia oppilaanohjaajana.

Ohjaajalta vaadittavan tutkinnon vaihtoehtoina olevat ammattitutkinto ja erikoisammattitutkinto suoritetaan ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitettuna näyttötutkintona.

Perusopetuslaissa (628/1998, muutos 1136/2003) todetaan, että aamu- ja iltapäivätoiminnassa tulee olla toiminnan järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä ammattitaitoisia ohjaajia. Tarkoitus on, että kullakin aamu- ja iltapäivätoiminnan lapsiryhmällä tulee kaikessa aamu- ja iltapäivätoiminnassa olla vähintään yksi ohjaaja, joka täyttää 9 a §:ssä säädetty kelpoisuusvaatimukset.

Avustavalta henkilökunnalta edellytetään riittävää taitoa ja soveltuvuutta toimia iltapäivätoiminnan ohjaajana. Ohjaajien koulutustaustat sekä vastuuohjaajan tiedot kysytään sivistysvirastosta aina uuden lukuvuoden alussa.

Iltapäivätoiminnan palveluntuottajan on selvitettävä lasten kanssa työskentelevän henkilöstönsä rikostausta. Jos palveluntuottaja itse työskentelee lasten kanssa, tulee hänen toimittaa rikosrekisterilain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu rikosrekisteriote nähtäväksi sivistystoimeen.

Iltapäivätoiminnan palveluntuottajalla tulee olla toiminnan järjestämistä varten riittävä ja ammattitaitoinen henkilöstö. Palveluntuottaja vastaa henkilöstönsä työnantajavelvoitteista ja hän on vastuussa henkilöstönsä kouluttamisesta ja perehdyttämisestä iltapäivätoimintaan. Lisäksi palveluntuottaja huolehtii siitä, että henkilöstö osallistuu tilaajan järjestämiin koulutustilaisuuksiin ja yhteistapaamisiin tai saa tiedon näissä tilaisuuksissa käsitellyistä asioista.

Järjestäjiä kannustetaan suosimaan vakituksia työsuhteita. Ihmissuhteiden pysyvyys edistää lasten kokemusta turvallisuudesta ja ohjaajan mahdollisuudet tukea lasten kehitystä paranevat.

Lisäresurssina Vantaan perusopetus osoittaa 38,25-tuntisten koulunkäyntiavustajien työajasta 6 tuntia viikossa iltapäivätoimintaan.

2.5. RYHMÄKOKO

Valtakunnan tasolla ryhmäkokoja yhtä ohjaajaa kohden ei ole määritelty tai laissa säädetty. Ryhmäkoot voivat vaihdella toimipisteittäin. Ryhmäkokosuositus yhtä ohjaajaa kohden Vantaalla on 16 lasta. Ryhmäkokoon vaikuttavia tekijöitä ovat lasten erityiset kehitykseen tai terveyteen liittyvät tarpeet, toimintaympäristö ja se, kuinka moni lapsi on valinnut 4 ja kuinka moni 5 tunnin päivittäisen toiminnan.

3. TOIMINNAN OHJAAMINEN

Sivistystoimen perusopetuksen tulosalueen opetustoimen asiantuntijan työtehtäviin yhtenä osana kuuluu aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaaminen. Opetustoimen asiantuntija vastaa iltapäivätoiminnan suunnittelusta, kehittämisestä ja arvioinnista. Hän toimii yhteyshenkilönä kunnan, koulun, palveluntuottajien, Opetushallituksen ja muiden yhteistyötahojen välillä. Uusien iltapäiväkerhojen valmistelu, palveluntuottajien tapaamisten sekä muiden kokousten ja koulutustilaisuuksien järjestäminen on asiantuntijan vastuulla.

Toimistotehtävien hoidosta vastaa yksi hallintosihteeri muiden työtehtäviensä ohella. Hän valmistelee vuosittain kohdennettujen avustusten jaon, käsittelee maksuhuojennushakemukset ja valmistelee iltapäivätoiminnan esitteitä, sopimuksia, hakemuksia ja muita materiaaleja yhdessä opetustoimen asiantuntijan kanssa.

Opetuspäällikkö tekee viranhaltijapäätöksen iltapäivätoimintaan valittavista lapsista, uusien palveluntuottajien valinnasta sekä uusista iltapäivätoiminnan järjestämispaikoista.

Toimintaa seurataan, ohjataan ja arvioidaan aamu- ja iltapäivätoiminnan ja kerhotoiminnan valmistelutiimissä. Sivistysviraston suomen- ja ruotsinkielisten asiantuntijoiden, hallintosihteerin ja opetuspäällikön lisäksi valmistelutiimiin jäseniä ovat kaksi rehtoriedustajaa sekä iltapäivätoiminnan palveluntuottajien edustajat seurakunnista, järjestöistä, vanhempainyhdistyksestä sekä yksityisten palveluntuottajien edustaja.

Valmistelutiimin tehtäviin kuuluvat mm. seuraavat asiat:

- Toiminnan seuranta ja kehittäminen
- Ajankohtaiset asiat valtakunnan ja Vantaan ohjauksessa
- Toimintaympäristömuutokset ja niihin liittyvät linjaukset Vantaalla
- Toimintasuunnitelman ja esitteen päivittäminen
- Sopimusasiat ja maksuliikenneasiat

Perusopetus järjestää palveluntuottajien tapaamisia 2-3 kertaa vuodessa. On tärkeää, että palveluntuottajan edustaja osallistuu näihin tilaisuuksiin. Palveluntuottajan tehtävänä on välittää tapaamisissa jaettu tieto henkilökunnalleen. Valmistelutiimi kokoontuu niin ikään 2-3 kertaa vuodessa.

Lisäksi iltapäivätoiminnasta raportoidaan kaupunginvaltuustolle osavuosikatsausten yhteydessä. Tarpeen mukaan iltapäivätoiminnan asioita voidaan käsitellä perusopetuksen ja sivistystoimen johtoryhmissä.

Opetuslautakunta hyväksyy aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman sekä päättää toiminnan laajuudesta ja järjestämistavasta.

4. YHTEISTYÖ TOIMINNAN JÄRJESTÄMISESSÄ

Toimintaa suunniteltaessa ja järjestettäessä yhteistyö huoltajien, koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan kesken on erityisen tärkeää. Oppilaan päivästä tulee muodostua kasvatuksellinen ja ehjä kokonaisuus. Koulun ja iltapäivätoiminnan yhteiset linjaukset tukevat ja vahvistavat lasten hyvinvointia ja sosiaalista kehitystä. Lasten tarpeet huomioiva moniammatillinen yhteistyö edesauttaa myös aamu- ja iltapäivätoiminnan ryhmien muodostamista ja lasten sijoittelua ryhmiin.

4.1. YHTEISTYÖ KODIN KANSSA

Kotien työtä tuettaessa lähtökohtana on, että huoltajilla on esisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa ohjaajilla on ammatillinen vastuu lapsen kasvatuksesta. Työtä ohjaavana periaatteena on kasvatuskumppanuus. Tällä tarkoitetaan ammattikasvattajien sitoutumista toimimaan yhdessä huoltajien kanssa lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi.

Tavoitteena on keskinäiseen kunnioitukseen ja tasa-arvoisuuteen perustuva avoin ja luottamuksellinen yhteistyö. Koteja kannustetaan yhteistyöhön ja edistetään huoltajien aktiivista roolia.

Iltapäivätoiminnan palveluntuottajien ja iltapäivätoiminnan ohjaajien tulee antaa huoltajille tietoa iltapäiväkerhon arjesta: toiminnan sisällöistä, toimintatavoista, miten toimitaan poissaolotilanteissa jne. Huoltajat ovat omalta osaltaan velvollisia ilmoittamaan mahdollisista muutoksista, jotka vaikuttavat lapsen läsnäoloon iltapäiväkerhossa.

Vantaalla on laadittu yhtenäinen palvelusopimusmalli, jota jokaisen palveluntuottajan tulee käyttää. Palveluntuottajat tekevät huoltajien kanssa palvelusopimuksen mahdollisimman pian sen jälkeen kun huoltajat ovat saaneet tiedon lapsen iltapäiväkerhopaikasta.

Palvelusopimus sisältää huoltajien ajantasaiset yhteystiedot, lapsen osallistumisajan iltapäivätoimintaan sekä tiedot kerhon aukioloajoista, tiedonkulusta sekä irtisanomisesta. On tärkeää, että sopimukseen kirjataan ne lasta koskevat tiedot, jotka vaikuttavat lapsen arkeen kerhossa.

Iltapäivätoiminnan palveluntuottaja ja iltapäivätoiminnan ohjaajat huolehtivat siitä, että iltapäiväkerhossa tietoon tullutta yksityistä tai perheen salaisuutta ei luvatta ilmaista ja salassapidossa noudatetaan voimassa olevia säännöksiä. Huoltajien luvalla palveluntuottajat ja iltapäivätoiminnan ohjaajat voivat keskustella lasta koskevista asioista koulun henkilökunnan kanssa.

4.2. YHTEISTYÖ KOULUN KANSSA

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee tukea koulun kasvatustyötä. Iltapäivätoiminnan ohjaajat yhdessä koulun toimijoiden kanssa tukevat lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja koulunkäyntiä. Yhteistyön tulee näkyä myös yksittäistä lasta koskevien asioiden hoidossa, tiedonsiirrossa ja yhteisissä neuvotteluissa lapsen asioista. Huoltajan luvalla iltapäivätoiminnan ohjaaja voi osallistua lasta koskeviin neuvotteluihin.

Avoin ja luottamuksellinen vuorovaikutus luo pohjan hyvälle yhteistyölle. Iltapäivätoiminnan ohjaajien tulee noudattaa koulujen toimintakulttuuria, vaikka toiminta eroaa sisällöllisesti koulun toiminnasta. On tärkeää, että lapsi tiedostaa häntä kasvattavilla aikuisilla olevan yhtenäinen ja johdonmukainen kasvatuslinja ja kokee, että eri toimintaympäristöissä on samat säännöt ja toimintatavat.

Iltapäivätoiminnan palveluntuottajan ja huoltajan välisessä palvelusopimuksessa huoltaja sopii lasta koskevasta tiedonkulusta koulun ja iltapäivätoiminnan ohjaajien välillä sekä toisinpäin.

Rehtorin kanssa iltapäivätoiminnan palveluntuottajat sopivat muun muassa koulun tilojen käytöstä. Koulujen hyvinvointikansiossa tulee huomioida koulussa toimivat iltapäiväkerhot. Koulun vastuuhenkilö perehdyttää vuosittain koulun tiloissa työskentelevät iltapäivätoiminnan ohjaajat koulun turvallisuus- ja kriisivalmiussuunnitelman sisältöön soveltuvin osin. Iltapäiväkerho tulee huomioida koulun poistumisharjoituksissa. Kukin kerho kuitenkin laatii kriisitoimintaohjeen myös kuntatasoisen ohjeistuksen mukaisesti. Tästä tulee olla maininta palveluntuottajan toimintasuunnitelmassa. Rehtorille tulee antaa koulussa toimivan iltapäiväkerhon toimintasuunnitelma.

4.3. MUU MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ

Ohjaajien työtä voidaan tukea mm. erityisopettajien tai oppilashuoltohenkilöstön antaman konsultaation avulla. Lisäksi Vantaalla konsultaatiotukea voi saada aluekoordinaattoreilta ja Vantaan perhekoutseilta. Iltapäivätoiminnan henkilökunta voi ohjata huoltajan perheneuvolan tai perhekoutsien palveluiden piiriin silloin, kun tulee kokemus siitä, ettei oma osaaminen tai voimavarat riitä liittyen vanhemmuuden, lapsen kasvatuksen, lapsiperheen arjen tukemiseen.

Huoltajan ja koulun henkilökunnan kanssa sovitaan, miten tehostettua tai erityistä tukea saavan oppilaan kasvuun ja kehitykseen liittyvät tavoitteet otetaan huomioon iltapäivätoiminnassa. Tehostetun tuen aikana käytettävä oppimissuunnitelma sekä erityiseen tukeen kuuluva henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) voivat tarvittaessa sisältää kuvauksen oppilaan osallistumisesta aamu- ja iltapäivätoimintaan sekä yhteistyöstä toiminnan järjestäjien kanssa. Aamu- ja

iltapäivätoiminnan ohjaaja voi osallistua koulun YHR-ryhmän toimintaan ja esimerkiksi HOJKS-suunnitelman laadintaan huoltajan luvalla.

Ohjaaja voi huoltajan luvalla osallistua myös monialaisen asiantuntijaryhmän toimintaan. Mikäli huoli lapsesta herää, voidaan hänen auttamisekseen koota monialainen asiantuntijaryhmä. Ryhmä perustetaan aina yhteisestä sopimuksesta ja myös sen jäsenet nimetään yhdessä oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa. Ryhmässä tavallisimpina jäseninä on oppilaan ja huoltajien lisäksi esimerkiksi oppilaan opettaja, koulupsykologi/ kouluterveydenhoitaja/ koulukuraattori tai muu oppilaalle tärkeä henkilö. Monialaisessa asiantuntijaryhmässä käydään läpi mitä apua oppilas on saanut ja sovitaan yhdessä mitä oppilaan auttamiseksi ja tilanteen parantamiseksi olisi hyvä vielä tehdä. Jotta oppilas saa tarvitsemansa tuen hyvissä ajoin, kannattaa ryhmä perustaa matalalla kynnyksellä. Kun yhdessä todetaan oppilaan tilanteen parantuneen riittävästi, voidaan yhdessä sopia monialainen asiantuntijaryhmä tarpeettomaksi.

On toivottavaa, että iltapäiväkerhot tekevät yhteistyötä myös ympäröivän yhteiskunnan muiden toimijoiden (kolmas sektori, lastensuojelu, poliisi jne.) kanssa.

5. HAKEMINEN JA VALINTAPERUSTEET

Iltapäiväkerhoihin haetaan vuosittain huhtikuun alussa. Hakuaika on noin kolme viikkoa. Huoltajat hakevat iltapäivätoimintaan sähköisesti Wilman kautta. Toimintaan voi hakea myös Vantaan kaupungin verkkosivuilta tulostettavalla lomakkeella.

Vaikka virallinen hakuaika päättyy huhtikuun loppupuolella, voi toimintaan hakea ympäri vuoden. Seuraavaa lukuvuotta koskevat iltapäivätoiminnan sähköiset päätökset julkaistaan Wilmassa 1.6. ja paperiset päätökset lähtevät huoltajille samana päivänä.

Iltapäivätoiminnan paikat myönnetään alla olevassa etusijajärjestyksessä, seuraavien valintaperusteiden mukaan:

- a) 1. vuosiluokan oppilas, jolla on iltapäivätoimintapaikalle välttämätön tarve liittyen terveydelliseen tai muuhun erityiseen syyhyn, josta huoltaja on esittänyt riittävän selvityksen (lausunto tms.)
- b) 1. vuosiluokan oppilas, jonka huoltajat ovat estyneet hoitamasta lasta iltapäivätoiminnan aikana työn, opiskelun tai muun erityisen syyn vuoksi. Erityisestä syystä tulee esittää riittävä selvitys (esim. lääkärintodistus)
- c) 2. vuosiluokan oppilas, jolla on iltapäivätoimintapaikalle tarve liittyen terveydelliseen tai muuhun erityiseen syyhyn, josta huoltaja on esittänyt riittävän selvityksen (lausunto tms.)
- d) 3. tai sitä ylemmän vuosiluokan oppilaat, joilla on erityisen tuen päätös
- e) 2. vuosiluokan oppilas, jonka huoltajat ovat estyneet hoitamasta lasta iltapäivätoiminnan aikana työn, opiskelun tai muun erityisen syyn vuoksi. Erityisestä syystä tulee esittää riittävä selvitys (esim. lääkärintodistus)
- f) 1. vuosiluokan oppilas, jonka huoltaja voi hoitaa lasta iltapäivisin kotona.

6. ARVIOINTI

Kunnan tulee arvioida antamaansa tai hankkimaansa aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä osallistua toimintansa ulkopuoliseen arviointiin, kuten Opetushallituksen tai Opetus- ja kulttuuriministeriön kyselyihin. Arviointien keskeiset tulokset tulee julkistaa.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tulee suorittaa myös itsearviointia, mikä tarkoittaa toimintayksikön sisällä tapahtuvaa arviointia, kuten kyselyjä iltapäivätoiminnan ohjaajille. Lisäksi voidaan tehdä ulkoista arviointia, esimerkiksi kyselyitä huoltajille, lapsille ja yhteistyökumppaneille.

Kuntatasoisesti toimintaa arvioidaan valmistelutiimissä, perusopetuksen ja sivistystoimen johtoryhmissä, opetuslautakunnassa ja kaupungin valtuustossa (ks. kohta 3, Toiminnan ohjaaminen).

8 §

Vantaan avointen varhaiskasvatuspalvelujen toimipisteiden toiminta- ja aukioloaikojen päivittäminen / EL-H

VD/2928/00.01.02.04/2017

Vantaalla avoimen varhaiskasvatuspalvelujen toimintaa ovat asukaspuistot, avoimet päiväkodit, kerhot ja lasten hoitoapupalvelu. Asukaspuistoja on kolme. Suomenkielisiä avoimia päiväkoteja on 11 ja yksi ruotsinkielinen. Kerhotoimintaa on tällä hetkellä 35 toimintayksikössä. Lasten hoitoapupalvelun toimipisteitä on kolme eri puolella Vantaata.

Opetuslautakunta hyväksyi 9.6.2015 15 § avointen päiväkotien vuosittaisen kolmen kesäkuun viikon toiminta-ajan pidennyksen toimintavuodesta 2015 - 2016 alkaen.

Asukaspuistot tarjoavat lapsille ja perheille matalan kynnyksen paikan osallistua ohjattuun toimintaan ulkona ja sisällä sekä mahdollisuuden tavata toisia lapsia ja aikuisia. Kaikissa asukaspuistoissa oli vuonna 2016 kävijöitä keskimäärin 69 päivässä. Asukaspuistot ovat olleet avoinna pääsääntöisesti elokuun alusta kesäkuun loppuun viitenä päivänä viikossa klo 9-16 välisenä aikana.

Avoimissa päiväkodeissa lapset ja perheet saavat mahdollisuuden tavata toisia lapsia ja aikuisia sekä osallistua ohjattuun toimintaan sisällä. Vanhemmat saavat tukea vanhemmuuteen ja lasten kasvatukseen. Kaikissa Vantaan avoimissa päiväkodeissa oli vuonna 2016 kävijöitä keskimäärin 33 päivässä. Avointen päiväkotien toiminta on alkanut elokuussa esiopetuksen alkaessa ja päättynyt kesäkuussa juhannukseen mennessä. Osa avoimista päiväkodeista on toiminut osaviikkoisesti. Päivittäinen aukioloaika on sovittu asiakkaiden tarpeen mukaan alueen vuosittaisessa toimintasuunnitelmassa.

Kerhotoiminta tarjoaa lapsille laadukasta varhaiskasvatusta, joka tukee lapsen kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä sekä myönteisiä kokemuksia ryhmässä toimimisesta vaihtoehtona koko- tai osaaikaiselle varhaiskasvatukselle silloin kun siihen ei ole tarvetta. Kerhotoimintaan osallistuu vuosittain keskimäärin 800 lasta. Kerhojen toimintavuosi on noudattanut esiopetuksen toiminta-aikoja lukuun ottamatta loma-aikoja. Kerhot ovat olleet avoinna pääsääntöisesti 2-3 päivänä viikossa ja toimineet 2-3 tuntia päivässä. Kerhotoimintaa on tarjottu vuosina 2015 - 2017 esiopetuksen loma-aikoina, mutta käyttö on ollut vähäistä.

Lasten hoitoapupalvelussa tarjotaan perheille mahdollisuus saada lapsi tarvittaessa tilapäiseen varhaiskasvatukseen. Lasten hoitoapupalvelua on tarjottu vuosittain arkipäivisin enintään 7 tuntia klo 7.30 - 15.30 välillä esiopetuksen toiminta-aikoina. Lapsi voi käyttää hoitoapupalvelua osaaikaisesti tai kokopäiväisesti enintään 4 kertaa kuukaudessa.

Avoimen varhaiskasvatuksen toimipisteiden toiminta- ja aukioloaikoja on tarpeen päivittää. Avointen päiväkotien ja kerhojen toiminta- ja aukioloaikojen yhteen sovittaminen varhaiskasvatuksen esiopetuksen toiminta- ja loma-aikoihin helpottaa perheiden loma-aikojen järjestelyjä ja parantaa lasten ja henkilökunnan hyvinvointia ja jaksamista. Opetuslautakunnalle ehdotetaan toiminta- ja aukioloaikojen päivittämistä siten että tulosityksiköissä voidaan säilyttää alueellisen tarpeen mukainen harkinta.

Avointen varhaiskasvatuspalvelujen toiminta- ja aukioloaikoja esitetään muutettavaksi seuraavasti:

Asukaspuistot ovat pääsääntöisesti avoinna ympäri vuoden viitenä päivänä viikossa. Päivittäinen aukioloaika on alueen tarpeen mukaan klo 9-16 välillä.

Avointen päiväkotien toimintavuosi alkaa esiopetuksen alkaessa ja päättyy juhannuksena. Ne ovat avoinna 3-5 päivänä viikossa ja päivittäin avoinna alueen toimintavuoden suunnitelman mukaan. Avoimet päiväkodit ovat suljettuna 23.12.-1.1. välisenä aikana.

Kerhojen toiminta-aika alkaa esiopetuksen alkaessa ja päättyy sen loppuessa. Kerhot eivät toimi esiopetuksen loma-aikoina. Kerhot ovat avoinna pääsääntöisesti kolmena päivänä viikossa ja 2-3 tuntia päivässä.

Lasten hoitoapupalvelua tarjotaan vuosittain elokuun alusta toukokuun loppuun arkipäivisin enintään 7 tuntia klo 7.30 - 15.30 välisenä aikana. Hoitoapupalvelu on suljettu 23.12.-1.1. ja kesä-heinäkuun.

Opetuslautakunta 12.4.2017 § 8

Apulaiskaupungin johtajan esitys:

Päätetään avointen varhaiskasvatuspalvelujen toimipisteiden toiminta- ja aukioloajat 1.8.2017 alkaen seuraavasti

- a) Asukaspuistot ovat pääsääntöisesti avoinna ympäri vuoden viitenä päivänä viikossa. Päivittäinen aukioloaika on alueen tarpeen mukaan klo 9-16 välillä.
- b) Avointen päiväkotien toimintavuosi alkaa esiopetuksen alkaessa ja päättyy juhannuksena. Ne ovat avoinna 3-5 päivänä viikossa ja päivittäin avoinna alueen toimintavuoden suunnitelman mukaan. Avoimet päiväkodit ovat suljettuna 23.12.-1.1. välisenä aikana.
- c) Kerhojen toiminta-aika alkaa esiopetuksen alkaessa ja päättyy sen loppuessa. Kerhot noudattavat esiopetuksen loma-aikoja. Kerhot ovat avoinna pääsääntöisesti kolmena päivänä viikossa ja 2-3 tuntia päivässä.
- d) Lasten hoitoapupalvelun toiminta-aika on elokuun alusta toukokuun loppuun arkipäivisin enintään 7 tuntia päivässä klo 7.30-15.30 välisenä aikana lukuun ottamatta 23.12.-1.1.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Varhaiskasvatuksen tulosalue

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus opetuslautakunnalle

Lisätiedot:

Sole Askola-Vehviläinen, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi, p. 0400 417634

Ulla Packalén, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi, p. 040 708 5430

9 § Osa-aikaisen varhaiskasvatuksen järjestämisen periaatteiden täydentäminen Vantaalla / EL-H

VD/3242/12.00.01.00/2017

Varhaiskasvatuslain varhaiskasvatusoikeutta koskeva lain säädös otettiin Vantaalla valtuuston talousarviovalmistelussaan 16.11.2015 tekemän päätöksen mukaan käyttöön 1.8.2016. Sen mukaan jokainen varhaiskasvatusikäinen lapsi on oikeutettu osa-aikaiseen 20 tunnin varhaiskasvatukseen.

Varhaiskasvatuslain muuttamista koskevan eduskunnan 15.12.2015 hyväksymän lain mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että lapsi ennen oppivelvollisuuden alkamista saa varhaiskasvatusta 20 tuntia viikossa. Laki tuli voimaan 1.8.2016. Saman lain mukaan kunnan on tarjottava varhaiskasvatusoikeuden piirissä olevalle lapselle mahdollisuus osallistua lapsen vanhempien tai muiden huoltajien päätöksen mukaisesti joko osapäiväiseen tai osaviikkoiseen varhaiskasvatukseen. Laissa säädetään myös, että kunta päättää lapsikohtaisesti määrääjäksi tarkemmat säännölliset varhaiskasvatuksen toiminta-ajat.

Järjestämistavasta riippumatta myös osapäiväisen ja osaviikkoisen varhaiskasvatuksen tulee olla varhaiskasvatuslain 2 a §:ssä säädettyjen varhaiskasvatuksen tavoitteiden mukaista. Jotta varhaiskasvatuksen tavoitteet voidaan saavuttaa, lasten varhaiskasvatusaikaa on ollut tarpeen kohdentaa ja keskittää aiempaa tarkemmin. Taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseksi myös henkilökuntaresurssin tulee olla tarkoituksenmukaisessa ja tehokkaassa käytössä. Näistä syistä osa-aikaisen varhaiskasvatuksen järjestämistä on ollut tarpeen keskittää sekä varhaiskasvatusyksiköiden sisällä että yksiköiden kesken esimerkiksi perustamalla osapäiväryhmiä. On myös huomioitava, että varhaiskasvatuslain tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että lapset osallistuvat varhaiskasvatukseen säännöllisesti.

Osa-aikaista varhaiskasvatusta käyttäneiden lasten määrä joulukuussa 2016:

Osa-aikainen varhaiskasvatus	Lapsia	Lapsia esiopetuksessa	Alle 3 v. lapsia	3-5 v. lapsia
Osapäiväinen	1 356 (89 %)	494	138	724
Osaviikkoinen	171 (11 %)	0	45	126
Yhteensä	1 527	494	183	850

Osa-aikaisen varhaiskasvatuksen järjestämisen periaatteet 1.8.2016 alkaen

Kunnalla on 1.8.2016 voimaan tulleen varhaiskasvatuslain mukaan ollut velvoite tarjota osa-aikaista varhaiskasvatusta sekä osa-päiväisenä että osaviikkoisena.

Osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa aloittavien lasten huoltajille osoitetaan heidän toiveensa huomioon ottaen kaksi vaihtoehtoista tapaa järjestää lapsen viikoittainen varhaiskasvatus, joista he valitsevat lapselle ja perheelle parhaiten sopivan vaihtoehdon. Molempia osa-aikaisen varhaiskasvatuksen muotoja ei kuitenkaan aina voida tarjota jokaisessa yksikössä esim. yksikön koon tai henkilöstöön liittyvien tekijöiden vuoksi. Näissä tilanteissa vanhemman toivoman varhaiskasvatuksen järjestämisen vaihtoehdon toteutuminen saattaa edellyttää toimintayksikön vaihtamista. Osa-aikaisen toiminnan keskittäminen toteutetaan kuitenkin siten, että varhaiskasvatuksessa jo olevien lasten siirrot päiväkodista toiseen ovat mahdollisimman vähäisiä.

Jotta edellä mainittu osapäiväinen ja osaviikkoinen varhaiskasvatuspalvelu voidaan toteuttaa varhaiskasvatuslain veloitteiden ja tavoitteiden mukaisesti, päätti Opetuslautakunta 14.3.2016 § 8 osa-aikaisen varhaiskasvatuspalvelun tarjoamisen järjestämistä koskevista periaatteista ja toiminta-ajoista seuraavasti:

- Vanhemmat voivat valita
 - osapäiväisen, päivittäin toteutettavan varhaiskasvatuksen tai
 - osaviikkoisen varhaiskasvatuksen.

- Osapäiväinen varhaiskasvatus
 - Osapäiväistä varhaiskasvatusta tarjotaan mahdollisuuksien mukaan kaikissa päiväkodeissa ja ryhmäperhepäivähoidossa
 - Osapäiväisen varhaiskasvatuksen ryhmiä keskitetään tiettyihin päiväkodeihin siten, että niitä on tarjolla kattavasti jokaisessa tulosyksikössä
 - Osapäiväisen varhaiskasvatuksen päivittäiset toiminta-ajat ovat pääsääntöisesti klo 8-12 ja 12-16.
- Osapäiväistä varhaiskasvatusta järjestetään viitenä päivänä viikossa pääsääntöisesti klo 8-12 tai klo 12-16 eli klo 8-16 välisenä aikana.
- Osaviikkoinen varhaiskasvatus
 - Osaviikkoista varhaiskasvatusta keskitetään siten, että sitä on tarjolla kattavasti jokaisessa tulosyksikössä
 - Osaviikkoinen varhaiskasvatus jaetaan vähintään kolmelle ennalta päätetylle viikonpäivälle.

Osaviikkoisen varhaiskasvatuksen järjestämisen periaatteet 1.8.2017 alkaen

Opetuslautakunnalle esitetään, että osaviikkoista varhaiskasvatusta järjestetään Vantaalla 1.8.2017 alkaen siten, että osaviikkoisessa varhaiskasvatuksessa oleva lapsi osallistuu varhaiskasvatukseen kolmena päivänä viikossa 8+8+4 tuntia -mallin mukaisesti. Tämä merkitsee sitä, että lapsi osallistuu varhaiskasvatukseen joko 8 tuntia maanantaina sekä tiistaina klo 8-16 ja 4 tuntia keskiviikkona aamupäivällä klo 8-12 tai 4 tuntia keskiviikkona iltapäivällä klo 12-16 ja 8 tuntia torstaina sekä perjantaina klo 8-16.

Perusteena uuden 8+8+4 tuntia -mallin käyttöönottamiseksi on taloudellisuuden lisääminen osaviikkoisen varhaiskasvatuksen järjestämisessä, henkilöstöresurssin tarkoituksenmukainen käyttö täyttä työaikaa tekevien työntekijöiden osalta sekä mahdollisuus hyödyntää tarkennettua mallia tarvittaessa myös pienempien lasten osalta perhepäivähoidossa. On arvioitu, että 8+8+4 tuntia -malli tarjoaa samat mahdollisuudet lapsen varhaiskasvatuksen tavoitteiden toteuttamisessa kuin nyt käytössä oleva 7+7+6 tuntia -malli.

Edellä kuvatut periaatteet koskevat niitä lapsia, joilla on oikeus vain osa-aikaiseen 20 tuntia viikossa järjestettävään varhaiskasvatukseen. Osa perheistä käyttää varhaiskasvatusta osa-aikaisesti työstä tai opiskelusta johtuen. Nämä periaatteet eivät koske heitä. Muihin osa-aikaisen varhaiskasvatuksen järjestämisen periaatteisiin ei esitetä muutoksia.

Opetuslautakunta 12.4.2017 § 9

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) pitää voimassa 14.3.2016 § 8 hyväksytyt osa-aikaisen varhaiskasvatuksen järjestämisen periaatteet osapäiväisen varhaiskasvatuspalvelun osalta; ja
- b) hyväksyä osa-aikaisen järjestämisen periaatteet osaviikkoisen varhaiskasvatuspalvelun järjestämisen osalta siten, että osaviikkoista varhaiskasvatusta järjestetään 8+8+4 tuntia -mallin mukaisesti 1.8.2017 alkaen.

Käsittely:

Lautakunnan jäsen Eve Rämö teki seuraavan sisältöisen muutosesityksen:

Muutetaan osaviikkoisen varhaiskasvatuksen tarjoamista koskeva periaate vastaamaan osapäiväisen varhaiskasvatuksen periaatteista:

- Osaviikoista varhaiskasvatusta tarjotaan mahdollisuuksien mukaan kaikissa päiväkodeissa ja ryhmäperhepäivähoidossa (joissa tarjolla kokopäiväistä varhaiskasvatusta)

(nykyisellään: Osaviikkoista varhaiskasvatusta keskitetään siten, että sitä on tarjolla kattavasti jokaisessa

tulosyksikössä)

Tämän lisäksi lisätään lause koskien kellonaikoja:

- Osaviikkoisen varhaiskasvatuksen kellonajoista voidaan harkinnan mukaan joustaa perheiden tarpeiden mukaan kunhan päivittäinen hoitoaika pysyy samana.

Lautakunnan varajäsen Sari Laakso kannatti Eve Rämön esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen. He, jotka kannattavat apulaiskaupunginjohtajan esitystä äänestävät Jaa, ja he jotka kannattavat jäsen Rämön esitystä äänestävät Ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 13 Jaa-ääntä ja 2 Ei-ääntä, ja kaksi oli poissa. Puheenjohtaja totesi apulaiskaupunginjohtajan esityksen voittaneen.

Päätös:

Hyväksyttiin apulaiskaupunginjohtajan esitys.

Liite: Äänestysliite 1 kpl

Täytäntöönpano: Varhaiskasvatuksen tulosalue ja ruotsinkielisten palvelujen tulosalue

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus opetuslautakunnalle

Lisätiedot:

Raija Laine, 09 83921116, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Opetuslautakunnan äänestysliite

12.04.2017 § 9

Opetuslautakunnan kokous xx.xx.201x asia x/ § x

apulaiskaupunginjohtajan
esitys

lautakunnan jäsen
Eve Rämön ehdotus

	jaa	ei	
Seppo Airaksinen	X		Reijo Liimatainen
Carita Haga	X		Runa Martikainen
Soili Haverinen	X		Carolina Tuhkanen
Jari Jääskeläinen	X		Arja Saunamäki
Jarkko Koivuniemi	X		Jari Ahokas
Marilla Kortesalmi	X		Rebekka Nylund
Janne Leppänen	X		Timo Nyyssönen
Sari Multala	X		Birgitta Herranen
Markku Naumanen	X		Tomi Salin
Vaula Norrena		X	Sari Laakso
Jori Nummelin	X		Reino Holappa
Eve Rämö		X	Inkeri Ruokonen
Jari Sainio	Poissa		Seppo Turcka
Ulla Sajaniemi	X		Pirjo Vilenius
Helvi Salminen	Poissa		Monica Friberg-Välimäki
Ranbir Sodhi	X		Kaarlo Kähärä
Kirsi Suvensalmi	X		Hannele Halonen
Yhteensä			

Poissa

2

Tyhjää

13 jaa

2 ei

10 § Suomenkielisen perusopetuksen oppilaiden oppilaaksi ottamisen perusteet 1.8.2017 alkaen / IK

VD/3224/12.01.00.03/2017

Keväällä 2016 päätettiin (Opetuslautakunta 13.6.2016 § 12), että lähikouluissa opiskelevilla erityisen tuen oppilailla on mahdollisuus hakea toissijaista oppilaspaikkaa. Tämä oikeus koskee erityisin perustein myös alueellisten- ja kaupunkitasoisten erityisen tuen ryhmien oppilaita, niin koulutulokkaita kuin oppilaspaikan saaneitakin. Esimerkiksi vammaisopetukseen oikeutetulle oppilaalle on voitu tehdä lähikoulupäätös, mikäli oppilaan tarvitsema tuki on voitu tarkoituksenmukaisesti ja pedagogisen arvion perusteella riittävällä tasolla järjestää lähikoulussa. Lähikoulupäätös tehdään pääsääntöisesti alakoulun ajaksi riippuen siitä mitä vuosiluokkia koulussa opetetaan, esimerkiksi vuosiluokat 1-4, 1-5 tai 1-6. Oppilaan tuen tarve voi kuitenkin merkittävästi muuttua, jolloin opetuksen järjestämispaikkaa on syytä arvioida uudelleen. Kun lähikoulupäätös pääsääntöisesti tehdään koko alakoulun ajaksi, ei luontevaa tarkastelukohtaa ole aiemmin ollut.

Nyt esitetään päätettäväksi, että jatkossa alueelliseen ja kaupunkitasoiseen erityisen tuen opetukseen oikeutetun oppilaan lähikoulupäätös tehdään määräajaksi. Päätös tarkastetaan erityisen tuen nivelvaiheessa, 2. vuosiluokan ja 6. vuosiluokan lopulla tai mikäli oppilas vaihtaa koulua. Kuten nykyisinkin, huoltajien tai koulun aloitteesta kyseisten oppilaiden opetuksen järjestämispaikkaa voidaan tarkastella myös muulloin.

Suomenkielisen perusopetuksen oppilaiden oppilaaksi ottamisen perusteita esitetään täydennettäväksi kohdassa i) yllä kuvatun mukaisesti.

Suomenkielisen oppilaiden oppilaaksi ottamisen perusteiden kohtaa h) täsmennetään seuraavasti: maahanmuuttajien valmistavaan opetukseen lisätään sana ryhmämuotoinen (maahanmuuttajien valmista-va ryhmämuotoinen opetus). Tämä täsmennys tehdään siksi, että pääsääntöisesti kaikki 1. vuosiluokan valmistavan opetuksen oppilaat sijoittuvat lähikouluunsa.

Oppilaaksi ottamisen perusteista päättäminen

Opetuslautakunnan johtosäännön 5 §:n 8 kohdan mukaan lautakunnan tehtävänä on, ellei lautakunta ole toisin päättänyt tai ellei toisin ole säädetty tai määrätty, päättää peruskoulun oppilaiden oppilaaksioton perusteista.

Lähikoulun osoittaminen

Kunta voi varsin vapaasti päättää, miten se organisoii opetuksen järjestämisen. Perusopetuslain 6 §:n 2 momentin mukaan kunta osoittaa oppilaalle lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa opetusta annetaan sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään. Tämä lähikoulun käsite saattaa olla hyvin vaihteleva, riippuen kunnan olosuhteista.

Oppilaaksi ottaminen lähtee siitä, että perusopetuslain mukaan opetuksen järjestäjä osoittaa oppilaalle lain 6 §:n 2 momentin tarkoittaman lähikoulun. Se millä tavoin ja mitä menettelyä tähän käytetään edellyttää, että perusopetuslain 6 §:n 1 momentin edellytykset otetaan huomioon.

Perusopetuslain 6 § 1 momentin mukaan opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää varhaiskasvatuspalveluita.

Perusopetuslain 6 §:n 1 momentti ei edellytä, että lähikouluksi olisi osoitettava maantieteellisesti lähin koulu tai koulu, joka on helppokulkuisimman koulumatkan päässä, vaan myös muu asianomaisen lainkohdan asettamat edellytykset täyttävä koulu voidaan osoittaa lähikouluksi.

Tämän lisäksi opetuksen järjestäjällä voi olla omia oppilaaksi ottoa koskevia perusteita esim. sisarusperuste. Tällaisia oppilaaksiottoperusteita tulee noudattaa yhdenvertaisesti kaikkiin hakijoihin nähden.

Vantaalla oppilaalle osoitetaan oppilaaksiottoalueelta aina sellainen koulu, johon tällä on mahdollisimman turvallinen ja lyhyt matka. Matka mitataan ympäri vuoden käytössä olevaa

jalankulkukelpoista reittiä myöten. Mikäli lähikouluksi joudutaan osoittamaan koulu, jonne kunnan tulee järjestää koulukuljetus, lähikouluksi osoitetaan ensisijaisesti sellainen koulu, jonne kuljetus voidaan järjestää julkista liikennettä käyttäen.

Oppilaaksi ottaminen toissijaiseen kouluun

Perusopetuslain 28 §:n 2 momentin mukaan oppivelvollinen voi pyrkiä oppilaaksi myös muuhun kuin kunnan osoittamaan lähikouluun. Tässä tarkoitettuun ns. toissijaiseen kouluun oppilaita otettaessa hakijoihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Tässä päätöksessä tällaiseen kouluun pyrkivästä käytetään nimeä toissijainen hakija.

Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupungit ovat sopineet koulunkäyntimahdollisuuksista yli kuntarajojen, jonka mukaan oppilas voi käydä peruskoulua muussa pääkaupunkiseudun kunnassa kuin missä hän asuu. Toissijaisen oppilaaksi ottamisen perusteissa jokainen kunta voi kuitenkin asettaa omassa kunnassa asuvat oppilaat etusijalle. Kuhunkin kouluun voidaan ottaa toissijaisia hakijoita vain, mikäli koulussa on vapaita oppilaspaikkoja sen jälkeen, kun alueen oppilaille on osoitettu lähikoulupaikat. Opetuslautakunnan vuosittain tekemä päätös oppilaspaikkojen määrästä sitoo oppilaiden ottamisesta päättävää viranhaltijaa.

Oppilaaksiottoalueet

Opetuslautakunta päätti 17.12.2013 suomenkielisen perusopetuksen vuosiluokkien 1.-9. osalta, että Vantaalla on 1.1.2014 lähtien kolme oppilaaksiottoaluetta, joiden nimet ovat läntinen, koillinen ja itäinen oppilaaksiottoalue.

Opetuslautakunta 12.4.2017 § 10

Perusopetuksen johtajan esitys:
Päätetään

- a) kumota opetuslautakunnan 13.6.2016 §:n 12 kohdalla tekemä päätös suomenkielisen perusopetuksen oppilaiden oppilaaksioton perusteista
- b) että lähikoulun osoittaminen oppilaaksiottoalueen sisällä 1. vuosiluokalle tulevalle oppilaalle tehdään seuraavassa tärkeysjärjestyksessä:
 1. Oppilas, jolla terveydentilaan liittyvä tai muu erityinen syy
 - edellyttää aina huoltajan asiasta esittämää terveydentilaan liittyvässä syyssä lääkärinlausuntoa ja muussa erityisessä syyssä asiantuntijalausuntoa
 - syyn täytyy vaikuttaa suoranaisesti siihen, mikä koulu lapselle soveltuu
 - terveydentilaan liittyvä syy voi olla esim., että liikuntarajoitteisuuden johdosta ei voi olla hissittömässä koulussa
 - muu erityinen syy on sellainen lapseen kiinteästi liittyvä seikka, joka estää tiettyyn kouluun menemisen
 - huoltajien tulee toimittaa lausunnot ennen lähikoulun osoittamista
 2. Oppilaan samassa osoitteessa asuva sisarus käy ao. koulua
 - edellyttää, että sisarus on jo oppilaana tässä koulussa päätöksentekohetkellä
 - sisarusperustetta ei sovelleta, jos sisarus on erityisen tuen päätöksen perusteella sijoitettu ao. kouluun, sisarus on hakemuksesta toissijaisessa koulussa, sisarus on valittu kouluun valintakokeen tai erityisten valintaperusteiden perusteella
 3. Oppilaan koulumatka on mahdollisimman turvallinen ja lyhyt
 - ensin osoitetaan lähikoulu niille oppilaille, joilla on vain yksi koulu mahdollisimman turvallisen ja lyhyen matkan päässä kotoa
 - sen jälkeen osoitetaan lähikoulu muille oppilaille siten, että oppilaiden koulumatkat ovat olosuhteet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä
 - lähikouluksi ei osoiteta koulua, jonne kunnan tulee järjestää koulukuljetus, jos lähempänä on koulu, johon ei synny kuljetuksen järjestämisvelvoitetta
 - mikäli lähikouluksi joudutaan osoittamaan koulu, johon kunnan tulee järjestää koulukuljetus, osoitetaan lähikouluksi ensisijaisesti koulu, johon kuljetus voidaan järjestää julkista joukkoliikennettä käyttäen

- c) että lähikoulun osoittaminen ylemmillä vuosiluokilla oppilaaksiottoalueen sisällä tehdään edellä b) kohdassa mainituilla perusteilla kuitenkin ottaen huomioon, että oppilas voi jatkaa aloittamansa vapaaehtoisen A-kielen opiskelua
- d) että oppilaan muuttaessa asuinpaikkaa Vantaalla kesken lukuvuoden hänelle osoitetaan uusi lähikoulu mutta hänellä on kuitenkin oikeus käydä lukuvuoden loppuun siinä koulussa, jonka oppilaaksiottoalueella hän asui ennen asuinpaikan vaihtumista edellyttäen, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta ja saattamisesta aiheutuvista kustannuksista,
- e) että lähikoulun osoittamisen jälkeen vapaaksi jääville oppilaspaikoille otetaan toissijaisia hakijoita oppilaaksi seuraavassa tärkeysjärjestyksessä:
1. Oppilas asuu Vantaalla.
 2. Oppilaalla on terveydentilaan liittyvä syy
 3. Oppilaan sisarus käy asianomaista koulua. Tätä perustetta sovelletaan samalla tavoin kuin tämän päätöksen b) 2. kohdassa.
 4. Oppilas on esiopetuksessa asianomaisessa koulussa. Tämä peruste otetaan huomioon vain valittaessa oppilaita 1. vuosiluokalle.
- Mikäli samat hakukriteerit täyttäviä hakijoita on enemmän kuin vapaita oppilaspaikkoja, oppilaat valitaan arpomalla.
- f) että oppilaan muuttaessa pois Vantaalta kesken lukuvuoden hänellä on oikeus käydä lukuvuosi loppuun siinä koulussa, jossa hän on aloittanut edellyttäen, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta ja saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Seuraavan lukuvuoden alusta lukien hänet voidaan toissijaisena hakijana ottaa edelleen oppilaaksi mainittuun kouluun.
- g) että oppilaaksiottoa koskevat päätökset tehdään niiden vuosiluokkien ajaksi, joita asianomaisessa koulussa opetetaan
- h) että tätä päätöstä ei sovelleta otettaessa oppilaita esiopetukseen, maahanmuuttajien valmistavaan ryhmämuotoiseen opetukseen ja sellaisiin kouluihin, joissa oppilaaksiottaminen perustuu valintakokeeseen/valintatestiin taikka muihin erikseen päätettyihin valintakriteereihin, sekä otettaessa ja siirrettäessä oppilaita alue- ja kaupunkitasoisiin erityisen tuen ryhmiin
- i) että erityisin perustein alueellisen tai kaupunkitasoisen erityisen tuen ryhmän oppilaspaikkaan oikeutetun oppilaan opetus voidaan järjestää myös lähikoulussa, mikäli oppilaan tarvitsema erityinen tuki voidaan lähikoulussa tarkoituksenmukaisesti pedagogisin perustein ja lähikoulun erityisen tuen järjestelyillä toteuttaa. Jotta oppilaan tarvitsema erityinen tuki voidaan järjestää oppilaan edun mukaisesti, opetuksen järjestämispaikka tarkistetaan erityisen tuen nivelvaiheessa 2. vuosiluokan ja 6. vuosiluokan lopulla ja mikäli oppilas vaihtaa koulua. Näin ollen lähikoulupäätös tehdään määräajaiseksi.
- j) että suomenkielisen perusopetuksen oppilaaksioton perusteita sovelletaan 1.8.2017 alkaen.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Suomenkielisen perusopetuksen tulosalue

Muutoksenhakuohje: oikaisuvaatimus opetuslautakunnalle

Lisätiedot:

Salla Ryttilä, 09 8392 6226, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

11 § **Lausunto hallinto-oikeudelle hallintoriita-asiassa/ IK**

VD/1595/03.01.00.00/2017

Helsingin hallinto-oikeus on pyytänyt Vantaan kaupungilta lausunnon hallintoriita-asiassa. Opetuslautakunnan johtosäännön 5 §:n 4 kohdan nojalla opetuslautakunta käyttää tehtäväalueellaan kaupungin puhevaltaa. Hallinto-oikeus on myöntänyt lisää aikaa lausunnon antamiseksi 25.4.2017 saakka.

Opetuslautakunta 12.4.2017 § 11

Perusopetuksen johtajan esitys:

Päätetään antaa liitteenä oleva lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:	Lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle (Salassa pidettävä, Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 24.1 § 18 k, tallennettu extranetin salaisiin asiakirjoihin)
Asiakirjat:	Helsingin hallinto-oikeuden lausuntopyyntö liitteineen on tallennettu extranetin salaisiin asiakirjoihin
Täytäntöönpano:	hallintoyksikkö - ote Helsingin hallinto-oikeudelle
Muutoksenhakuohje:	ei muutoksenhakuoikeutta/ Kuntalaki 91 §

Lisätiedot:

Hannele Sandberg, p. 043 825 3003, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
Olli Korhonen, p. 050 314 6295, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki

LAUSUNTO HALLINTO-OIKEUDELLE

Viite Lausuntopyyntönnö 8.2.2017, 01196/17/2209

Asia Lausunnon antaminen korvausvaatimukseen, jonka Sirke Zamora on tehnyt Helsingin hallinto-oikeudelle kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 2 luvun 3 §:ssä tarkoitetussa hallintoriita-asiassa

Korvausvaatimuksen tekijä

Sirke Zamora

Asiamies ja prosessiosoite

Kai Kullaa, OTM, työmarkkinalakimies, Opetusalan Ammattijärjestö
OAJ, PL 20, 00521 Helsinki

Lausunnonantaja

Vantaan kaupungin opetuslautakunta

Vaatimukset

Vantaan kaupunki vaatii korvausvaatimuksen hylkäämistä perusteettomana.

Perustelut

Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 2 luvun 3 §:n mukaan viranhaltija otetaan virkasuhteeseen toistaiseksi tai määräajaksi.

Viranhaltija voidaan ottaa määräajaksi vain viranhaltijan omasta pyynnöstä tai jos määräajaksi ottamisesta on erikseen säädetty taikka tehtävän luonne, sijaisuus, avoinna olevaan virkasuhteeseen kuuluvien tehtävien hoidon järjestäminen tai muu näihin rinnastettava kunnan toimintaan liittyvä määräaikaista virkasuhdetta edellyttävä seikka sitä vaatii.

Opettajien ns. virkajärjestelyprosessi käynnistyy Vantaalla syksyisin. Virkajärjestelyprosessissa tarkastellaan kouluittain avointen virkojen hoitotilanne, määräaikaisena hoidettavat virat sekä tuntiopettajien tuntimäärät. Lähtökohtana on, että opetusta antavat vakinaiset

viranhaltijat tai vakinaiset tuntiopettajat, mikäli tuntien riittävydestä viran opetusvelvollisuuteen asti on epävarmuutta, kuten esim. valinnaisaineiden osalta usein on. Mikäli tuntiopettajilla tuntimäärä on vakiintunut riittävälle tasolle, esitetään opetuksen hoitamiseksi perustettavan virka. Avoimet virat tai tuntiopettajuudet, joissa annettavalle opetukselle on edelleen tarve, merkitään hakuun julistettaviksi joului-tammikuussa täytettäväksi seuraavan lukuvuoden alusta alkaen. Kun vakituisiin virkasuhteisiin on rekrytoitu opettajat, julistetaan myöhemmin keväällä hakuun määräaikaaisina ne virat, joihin ei ole saatu kelpoisuusehdot täyttävää hoitajaa tai joiden täyttämiseen määräaikaaisena on muu lakisääteinen peruste.

Käsityö on pakollinen oppiaine 7. luokalla, mutta oppilaat voivat valita joko tekstiili- tai teknisen työn. Viime vuosina perinteinen tytöt/tekstiilityö ja pojat/tekninen työ on muuttunut niin, että tytöt valitsevat 7. luokalla myös teknistä työtä. Tekstiilityön opettajan tarjoamia valinnaiskursseja voi valita 7. luokalla lyhyenä valinnaisaineena sekä 8. ja 9. luokan valinnaisaineena.

Kilterin koulun tekstiilityön lehtorin virkaa aiemmin hoitanut viranhaltija irtisanoutui lukuvuoden 2013-2014 alusta 3.5.2013 päivätyllä ilmoituksella. Virka täytettiin avoimena lukuvuodeksi 2013-2014, sillä vakituiset virat laitetaan hakuun tammikuussa, kun virkajärjestelyissä ollaan ensin selvitetty opetuksen tarve. Lisäksi erityisesti syyslukukauden puolella opettajat eivät ole tottuneet hakemaan virkoja, jolloin auki julistettuihin virkoihin tulee yleensä vain vähän hakemuksia. Kesken vuoden on myös vaikea saada riittävästi opetushenkilöstön kelpoisuudesta annetun asetuksen mukaisen kelpoisuuden täyttäviä hakijoita.

Syksyllä 2013 tekstiilityön lehtorin virkaa ei voitu enää esittää virkajärjestelyissä sellaisenaan vakinaisena auki laitettavaksi eikä muuttaa vakituiseksi päätoimiseksi tuntiopettajuudeksi tammikuun 2014 virkahakuihin. Syynä tähän oli jo muutaman vuoden jatkunut oppilasmäärän ja tekstiilityön valinneiden oppilaiden määrän merkittävä väheneminen. Lehtorin virassa toimivan opettajan opetusvelvollisuus on 24 h/vko. Tekstiilityön oppitunnit eivät enää riittäneet lehtorin viran opetusvelvollisuuden täyttymiseen. Kuntatyönantajat lähtee ohjeistuksessaan siitä, että vakituiset virat eivät voi olla osa-aikaisia muutoin kuin lakisääteisillä perusteilla esim. osittainen hoitovapaa tms. Oppitunnit eivät myöskään riittäneet päätoimiseen tuntiopettajuuteen, jossa opetusvelvollisuus on vähintään 16 h/vko. Toukokuussa 2014 oppilaiden valintojen (tekninen/tekstiilityö, lyhyet ja pitkät valinnaisaineet) lopullisesti selvittyä varmistuikin, että tekstiilityön tunteja olisi lukuvuodeksi 2014-2015 enää 13,89 h/vko. Erityisopetuksen resurssitarpeen vuoksi päätoimisuus saatiin kuitenkin täyteen siten, että tehtiin tilapäinen järjestely, jossa päätoimisen tuntiopettajan opetustunnit koostuivat tekstiilityöstä sekä osa-aikaisesta erityisopetuksesta 2,11 h/vko.

Syksyllä 2014 oppilasmäärän tilanne oli sama kuin edellä. Oppilasmäärästä tulevalle 7. luokalle ja oppilaiden tekemien valintojen määrästä ei ollut varmuutta lokakuussa, jolloin auki

laitettavat tai muutettavat virat esitetään tammikuun 2015 virkahakuihin. Tiedossa olleen oppilasmäärän perusteella ei voitu varmistua siitä, että tekstiilityön opetustunnit tulisivat riittämään edes päätoimiseen tuntiopettajuuteen. Erityisjärjestelyyn, jossa tekstiilityön opettaja antoi myös osa-aikaista erityisopetusta, ei ollut taloudellista mahdollisuutta. Vasta toukokuussa 2015 oppilaiden tekemien valintojen (tekninen/tekstiilityö, lyhyet ja pitkät valinnaisaineet) lopullisesti selvittyä kuitenkin yllättäen varmistui, että tekstiilityön tunteja tulisi olemaan 21,75 h/vko. Tunnit eivät riittäneet täyttämään tekstiilityön lehtorin opetusvelvollisuutta 24 h/vko. Tunnit riittivät kuitenkin päätoimiseen tuntiopettajuuteen ja lukuvuoden 2015-2016 tunteja hoitikin päätoiminen tuntiopettaja.

Syksyllä 2015 oppilasmäärässä oli nähtävissä niin selvää kasvua ja lukuvuoden 2015-2016 tilanne, että voitiin varmuudella katsoa tuntien riittävän päätoimiseen tuntiopettajuuteen 16 h/vko. Lehtorin opetusvelvollisuuden 24 h/vko täyttyminen ei kuitenkaan ollut todennäköistä, koska 1.8.2016 voimaan tulleessa uudessa opetussuunnitelmassa pakollisen käsityön tuntimäärä on vain 2h/vko. Lokakuussa 2015 rehtori teki virkajärjestelyssä esityksen, jonka mukaan tammikuussa 2016 laitetaan hakuun päätoimisen tekstiilityön tuntiopettajan paikka toistaiseksi. Lukuvuodesta 2016-2017 alusta lähtien paikka täytettiin vakituisella päätoimisella tuntiopettajalla.

Vantaan kaupungilla on pyrkimyksenä täyttää virat vakinaisella viranhaltijalla. Kilterin koulussa haasteena on ollut tulevan opetustarpeen epävarmuus ja sen arvioinnin vaikeus. Epävarmuus on johtunut oppilasmäärän laskusta sekä tekstiilityön valinnaisena oppiaineena valinneiden oppilaiden määrän vähenemisestä. Koska opetustarpeen jatkuvuudesta ei ole ollut tietoa, on ollut epävarmaa, voidaanko kyseistä tekstiilityön lehtorin virkaa enää täyttää sellaisenaan, vai olisiko se jatkossa tarpeen muuttaa esimerkiksi vakituisesti päätoimiseksi tuntiopettajuudeksi. Heti kun osoittautui, että opetustunteja on riittävästi edes päätoimiseen tuntiopettajuuteen, laitettiin tehtävä auki vakituisena päätoimisena tuntiopettajana.

VANTAAN KAUPUNGIN OPETUSLAUTAKUNTA

12 § **Vantaan ammattiopisto Varian ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen (VALMA) valintaperusteet / MV**

VD/3201/12.01.00.02/2017

Opiskelijaksi ottamisen perusteista säädetään laissa ammatillisesta peruskoulutuksesta (630/1998) sekä ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteissa (Opetushallituksen määräys 5/011/2015).

Lain ammatillisesta koulutuksesta (630/1998, 27§) mukaan ammatilliseen perustutkintoon valmentavaan koulutukseen voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän tai sitä vastaavan aikaisemman oppimäärän. Opiskelijaksi voidaan ottaa myös muu henkilö, jolla koulutuksen järjestäjä katsoo olevan riittävät edellytykset koulutuksesta suoriutumiseen.

Lain (27 c §) mukaan sen lisäksi mitä 27 §:n 1 momentissa säädetään, ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaan koulutukseen opiskelijaksi ottamisen edellytyksenä on, että:

1. opiskelijaksi pyrkivä ei ole suorittanut:
 - a) ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetussa laissa (672/2005) tarkoitettua tutkintoa tai sitä tasoltaan vastaavaa tutkintoa;
 - b) ammatillista perustutkintoa tai valmentavaa koulutusta taikka niitä vastaavaa aikaisempaa tutkintoa tai koulutusta;
 - c) ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua ammatillista perustutkintoa, ammattitutkintoa tai erikoisammattitutkintoa taikka niitä vastaavaa aikaisempaa tutkintoa;
 - d) korkeakoulututkintoa; tai
 - e) edellä a-d alakohdissa tarkoitettua tutkintoa vastaavaa ulkomaista tutkintoa; ja
2. opiskelijaksi pyrkivän tavoitteena on valmentavan koulutuksen jälkeen hakeutua suorittamaan ammatillista perustutkintoa.

Henkilö voidaan kuitenkin ottaa opiskelijaksi, vaikka hän on suorittanut jonkin edellä mainituista tutkinnoista tai koulutuksista, jos ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen suorittaminen on jatko-opintovalmiuksien hankkimiseksi erityisestä syystä perusteltua.

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteiden (Opetushallituksen määräys 5/011/2015) mukaan koulutus on ensisijaisesti tarkoitettu vailla toisen asteen tutkintoa oleville perusopetuksen päättäneille nuorille. Koulutukseen voivat kuitenkin osallistua myös aikuiset, jotka tarvitsevat valmiuksia ammatilliseen peruskoulutukseen siirtymiseksi. Määräyksen mukaan koulutukseen tulevien maahanmuuttajien tai maahanmuuttajataustaisten henkilöiden kielitaidon tulisi olla suomen kielessä kielitaidon tasojen kuvausasteikolla tasoa A2.2.

Vantaan ammattiopisto Varia on noudattanut ammatilliseen perustutkintoon valmentavan koulutuksen opiskelijavalinnoissa lain ja määräyksen mukaisia kriteereitä ja valinnut koulutukseen ensisijaisesti vailla toisen asteen tutkintoa olevia perusopetuksen päättäneitä nuoria. Koska opiskelijapaikkoja on ollut enemmän kuin nuoria hakijoita, koulutukseen on otettu myös aikuisia, jotka ovat tarvinneet lisää valmiuksia ammatilliseen koulutukseen siirtymiseksi.

Jatkossa opiskelupaikkoja ei välttämättä ole tarjota kaikille hakukriteerit täyttävälle hakijoille. Sen vuoksi on määriteltävä, miten opiskelijavalinta suoritetaan, jos tasavertaisia hakijoita on enemmän kuin tarjolla olevia opiskelupaikkoja.

Opetuslautakunta 12.4.2017 § 12

Nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtaja va:n esitys:

Päätetään, että ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen opiskelijaksi ottamisen perusteet laissa ja määräyksessä määriteltujen opiskelijaksi ottamisen perusteiden lisäksi Vantaalla ovat seuraavat:

- a) Vantaan ammattiopisto Varian ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaan koulutukseen otetaan opiskelijoiksi **ensisijaisesti** vailla toisen asteen tutkintoa olevia perusopetuksen päättäneitä nuoria, joilla ei ole opiskelupaikkaa ja joiden tavoitteena on ammatillisen tutkinnon suorittaminen. Suomen kielen taitovaatimus on kaikilla kielen osa-alueilla eurooppalaisen viitekehyksen mukaisesti vähintään tasoa A2.2. Kielitaidon osoittamiseksi voidaan järjestää kielikoe Variassa tai edellyttää hakijaa osoittamaan kielitaito todistuksella.
- b) mikäli opiskelupaikkoja riittää, koulutukseen voidaan ottaa myös aikuisia, jotka tarvitsevat valmiuksia ammatilliseen peruskoulutukseen siirtymiseksi.
- c) mikäli tasavertaisia valintaperusteiden edellytykset täyttäviä hakijoita on enemmän kuin jäljellä olevia opiskelupaikkoja, suoritetaan opiskelijavalinta heidän kesken arpomalla.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Vantaan ammattiopisto Varia

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus opetuslautakunnalle

Lisätiedot:

Tuula Kiiskinen, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

13 § **Lausunnon antaminen Opetushallitukselle uusista taiteen perusopetuksen laajan ja yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteista / MV**

VD/2723/00.04.03/2017

Opetushallitus on pyytänyt Vantaan kaupungilta liitteenä olevalla lausuntopyynnöllä lausuntoa taiteen perusopetuksen laajan ja yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden uudistamisesta. Opetushallitus päättää uusista taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista alkusyksystä 2017.

Lausunto pyydetään toimittamaan Opetushallitukseen 18.4.2017 mennessä.

Vantaan kaupungin lausunto on valmisteltu kulttuuripalveluiden tulosalueella. Sitä varten on kuultu myös Vantaalla taiteen perusopetusta antavia oppilaitoksia.

Sivistystoimen toimialalla taiteen perusopetusta tarjoavat Vantaan musiikkiopisto ja Vantaan kuvataidekoulu kuuluvat vapaa-ajan lautakunnan alaisuuteen ja Vantaan aikuisopisto opetuslautakunnan alaisuuteen. Tästä syystä lausunto käsitellään molemmissa lautakunnissa.

Opetuslautakunta 12.4.2017 § 13

Nuoriso- ja aikuiskoulutusjohtaja va:n esitys:

Päätetään antaa Opetushallitukselle liitteenä oleva lausunto uusista taiteen perusopetuksen laajan ja yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteista.

Tämä pykälä tarkastetaan heti kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet: Opetushallituksen lausuntopyyntö
Vantaan kaupungin lausunto

Täytäntöönpano: Kulttuuripalvelut
- ote Opetushallitukselle

Muutoksenhakuohje: Ei muutoksenhakuoikeutta

Lisätietoja:

Annikka Larkio, 050 318 1686, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Petri Vahtera, 09 8382 4509, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Lea Rahkola-Kauranen, 050 312 1969, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

15.3.2017

OPH-679-2017

Jakeluluettelossa mainituille

**TAITEEN PERUSOPETUKSEN LAAJAN JA YLEISEN OPPIMÄÄRÄN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEIDEN
UUDISTAMINEN / LAUSUNNON PYYTÄMINEN**

Opetushallitus on valmistellut sidosryhmäyhteistyössä taiteen perusopetuksen laajan ja yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 luonnokset [laki (633/1998) ja asetus (813/1998) taiteen perusopetuksesta]. Opetushallitus päättää uusista taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista alkusyksystä 2017.

Opetushallitus pyytää jakeluluettelossa mainittujen tahojen lausuntoa taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luonnoksista (päiväty 15.3.2017). Lausunnot lähetettävät asiakirjat ovat aikataulusyistä pääosin suomenkieliset. Ruotsin kielelle on käännetty tässä vaiheessa perusteluonnosten yleiset osat sekä musiikin taiteenaloittainen opetussuunnitelmaosuus.

Lausunnon sisältö pyydetään jäsentämään perusteluonnosten lukunumerointia käyttäen. Opetushallitus pyytää, että lausunnon loppuun liitetään tiivistelmänä lausunnon keskeisin sisältö.

Lausunnot lähetetään Opetushallitukseen 12.4.2017 mennessä osoitteella Opetushallitus, Hakaniemenranta 6, 00530 HELSINKI. Opetushallitus toivoo, että lausunto lähetetään myös sähköpostitse Word-muodossa osoitteella mirja.kuortinen(at)oph.fi. Tämä helpottaa lausuntojen jatkokäsittelyä.

Lausuntopyynnön mukana lähetetään

- Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 luonnos 15.3.2017 ja
- Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 luonnos 15.3.2017.

Johtaja

Jorma Kauppinen

Ylitarkastaja

Maija-Liisa Ojala

JAKELULUETTELO

Opetus- ja kulttuuriministeriö
 Suomen Kuntaliitto ry
 Espoon kaupunki
 Helsingin kaupunki
 Jyväskylän kaupunki
 Lieksan kaupunki
 Vantaan kaupunki

Aalto-yliopisto, Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu, Taiteen laitos
 Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry
 Arkkitehtuurin tiedotuskeskus
 AV-arkki, suomalaisen mediataiteen levityskeskus
 Balettipedagogit ry
 Centria ammattikorkeakoulu
 Elvis ry
 Esittävien taiteiden oppilaitosten liitto ry
 FIDEA Suomen draama- ja teatteriopetuksen liitto ry
 Finlands Svenska Sång- och Musikförbund rf
 Helsingin yliopisto, teatteritiede
 Jyväskylän yliopisto, humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta, Musiikin, taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitos
 Kansalaisopistojen liitto KoL - Medborgarinstitutens förbund MiF ry
 Kansallinen audiovisuaalinen instituutti
 Kuvataideopettajat ry
 Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry
 Lapin yliopisto, taiteiden tiedekunta
 Mediakasvatuskeskus Metka
 Mediakasvatusseura ry
 Metropolia Ammattikorkeakoulu
 Musiikkioppilaitosyhdistys MOY ry
 Muusikkojen liitto
 Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
 Oulun ammattikorkeakoulu
 Savonia-ammattikorkeakoulu
 Sivistystyönantajat ry
 SULASOL, Suomen Laulajain ja Soittajain Liitto r.y.
 Suomen Arkkitehtiliitto SAFA
 Suomen Kirjailijaliitto r.y.
 Suomen konservatorioliitto – Finlands konservatorieförbund r.y.
 Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura ry
 Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry
 Suomen musiikinopettajien liitto ry
 Suomen musiikkioppilaitosten liitto ry
 Suomen Nuorisosirkusliitto ry
 Suomen sanataideopetuksen seura ry
 Suomen Säveltäjät ry
 Suomen Taiteilijaseura - Konstnärsgillet i Finland ry
 Suomen tanssioppilaitosten liitto STOPP ry
 Suomen yliopistot UNIFI ry
 Taideyliopisto, Kuvataideakatemia
 Taideyliopisto, Sibelius-Akatemia

Taideyliopisto, Teatterikorkeakoulu
Taiteen edistämiskeskus
Taiteen perusopetusliitto TPO ry
Tampereen ammattikorkeakoulu
Tanssin Tiedotuskeskus
Teknisten aineiden opettajat - TAO r.y.
Tekstiiliopettajaliitto TOL ry
Teosto
Turun ammattikorkeakoulu
Yrkesakademin i Österbotten
Yrkeshögskolan Novia
Åbo Akademi
Äidinkielen opettajain liitto ry

TIEDOKSI

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perustetyön ohjausryhmä
Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmatyön taiteenalakohtaiset ryhmät

**TAITEEN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET 2017
LAAJA OPPIMÄÄRÄ**

**GRUNDERNA FÖR LÄROPLANEN FÖR DEN GRUNDLÄGGANDE
KONSTUNDERVISNINGEN 2017
FÖRDJUPAD LÄROKURS (Kapitlen 1–6 och 11)**

SISÄLTÖ/INNEHÅLL

1 OPETUSSUUNNITELMA.....	4
1.1 Opetussuunnitelmajärjestelmä ja opetussuunnitelman laatiminen	4
1.2 Opetussuunnitelman sisältö.....	4
2 TAITEEN PERUSOPETUKSEN LÄHTÖKOHDAT.....	6
2.1 Taiteen perusopetuksen tehtävä	6
2.2 Arvoperusta	6
2.3 Oppimiskäsitys.....	6
2.4 Laajan oppimäärän yhteiset tavoitteet.....	7
3 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN	8
3.1 Oppimisympäristöt.....	8
3.2 Toimintakulttuuri	8
4 OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE.....	9
4.1 Opintojen laajuus	9
4.2 Opintojen rakenne	9
5 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN.....	9
6 OPPIMISEN ARVIOINTI.....	10
6.1 Arvioinnin tehtävä ja tavoitteet.....	10
6.2 Arviointi opintojen aikana	10
6.3 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen	10
6.4 Oppimäärän arviointi	11
6.5 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot	11
7 ARKKITEHTUURI.....	13
7.1 Varhaisiän arkkitehtuurikasvatus.....	13
7.2 Arkkitehtuurin perusopinnot.....	13
7.3 Arkkitehtuurin syventävät opinnot.....	15
7.4 Aikuisten arkkitehtuurin opetus	17
7.5 Työtavat arkkitehtuurin opetuksessa.....	17
7.6 Oppimisen arviointi arkkitehtuurin opetuksessa.....	17

8 KUVATAIDE	19
8.1 Varhaisiän kuvataidekasvatus	19
8.2 Kuvataiteen perusopinnot	19
8.3 Kuvataiteen syventävät opinnot	21
8.4 Aikuisten kuvataiteen opetus	23
8.5 Työtavat kuvataiteen opetuksessa	23
8.6 Oppimisen arviointi kuvataiteen opetuksessa	24
9 KÄSITYÖ	25
9.1 Varhaisiän käsityökasvatus	25
9.2 Käsityön perusopinnot	26
9.3 Käsityön syventävät opinnot	27
9.4 Aikuisten käsityön opetus	29
9.5 Työtavat käsityön opetuksessa	29
9.6 Oppimisen arviointi käsityön opetuksessa	29
10 MEDIATAITEET	31
10.1 Varhaisiän mediataiteiden kasvatus	31
10.2 Mediataiteiden perusopinnot	31
10.3 Mediataiteiden syventävät opinnot	33
10.4 Aikuisten mediataiteiden opetus	34
10.5 Työtavat mediataiteiden opetuksessa	35
10.6 Oppimisen arviointi mediataiteiden opetuksessa	35
11 MUSIIKKI	37
11.1 Varhaisiän musiikkikasvatus	37
11.2 Musiikin perusopinnot	37
11.3 Musiikin syventävät opinnot	39
11.4 Aikuisten musiikin opetus	40
11.5 Työtavat musiikin opetuksessa	40
11.6 Oppimisen arviointi musiikin opetuksessa	40
12 SANATAIDE	42
12.1 Varhaisiän sanataidekasvatus	42
12.2 Sanataiteen perusopinnot	42
12.3 Sanataiteen syventävät opinnot	44
12.4 Aikuisten sanataiteen opetus	45
12.5 Työtavat sanataiteen opetuksessa	45
12.6 Oppimisen arviointi sanataiteen opetuksessa	45
13 Sirkustaide	47
13.1 Varhaisiän sirkuskasvatus	47
13.2 Sirkustaiteen perusopinnot	47
13.3 Sirkustaiteen syventävät opinnot	49
13.4 Aikuisten sirkustaiteen opetus	50
13.5 Työtavat sirkustaiteen opetuksessa	50
13.6 Oppimisen arviointi sirkustaiteen opetuksessa	51
14 TANSSI	53
14.1 Varhaisiän tanssikasvatus	53
14.2 Tanssin perusopinnot	53

14.3	Tanssin syventävät opinnot.....	55
14.4	Aikuisten tanssin opetus.....	56
14.5	Työtavat tanssin opetuksessa	56
14.6	Oppimisen arviointi tanssissa.....	57
15	TEATTERITAIDE.....	58
15.1	Varhaisiän teatterikasvatus	58
15.2	Teatteritaiteen perusopinnot.....	58
15.3	Teatteritaiteen syventävät opinnot	60
15.4	Aikuisten teatteritaiteen opetus	61
15.5	Työtavat teatteritaiteen opetuksessa.....	61
15.6	Oppimisen arviointi teatteritaiteen opetuksessa.....	62

GRUNDERNA FÖR LÄROPLANEN FÖR DEN GRUNDLÄGGANDE KONSTUNDERVISNINGEN 2017/FÖRDJUPAD LÄROKURS	63
---	----

1	LÄROPLAN	63
1.1	Läroplanssystemet och utarbetandet av läroplanen	63
1.2	Läroplanens innehåll	63
2	UTGÅNGSPUNKTERNA FÖR DEN GRUNDLÄGGANDE KONSTUNDERVISNINGEN ...	65
2.1	Den grundläggande konstundervisningens uppgift.....	65
2.2	Värdegrund.....	65
2.3	Synen på lärandet	65
2.4	De gemensamma målen för den fördjupade lärokursen.....	66
3	GENOMFÖRANDET AV STUDIerna	67
3.1	Lärmiljöerna.....	67
3.2	Verksamhetskulturen	67
4	STUDIERNAS OMFATTNING OCH UPPBYGGNAD.....	68
4.1	Studiernas omfattning	68
4.2	Studiernas uppbyggnad	68
5	INDIVIDUALISERING AV LÄROKURSEN	68
6	BEDÖMNING AV LÄRANDET	69
6.1	Bedömningens uppgift och mål	69
6.2	Bedömning under studierna	69
6.3	Identifiering av kunnande och tillgodoräknande av studier	69
6.4	Bedömning av lärokursen	70
6.5	Betygen och de uppgifter som ska antecknas i dem	70
11	MUSIK.....	73
11.1	Förberedande musikundervisning för barn under skolåldern	73
11.2	Grundstudier i musik.....	73
11.3	Fördjupade studier i musik.....	75
11.4	Musikundervisning för vuxna	76
11.5	Arbetsmetoderna i musikundervisningen.....	76
11.6	Bedömning av lärandet i musikundervisningen.....	76

1 OPETUSSUUNNITELMA

1.1 Opetussuunnitelmajärjestelmä ja opetussuunnitelman laatiminen

Taiteen perusopetuksen ohjausjärjestelmän osia ovat

- laki (633/1998) ja asetus (813/1998) taiteen perusopetuksesta
- Opetushallituksen määräys taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma.

Koulutuksen järjestäjä laatii ja hyväksyy kullekin taiteenalan opetussuunnitelman Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaan tarkentaen ja täsmentäen niitä.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset tarpeet ja valmiudet, taiteenalan traditio ja paikallinen kulttuuriperintö, taiteenalan kansalliset ja kansainväliset muutokset, jatko-opintojen vaatimukset sekä oppilaitoksen ja sen toimintaympäristön omaleimaisuus.

Oppilaitoksen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen opettajien ja mahdollisuuksien mukaan myös oppilaiden, huoltajien ja muiden tahojen kanssa. Yhteistyö eri tahojen kanssa tukee opetussuunnitelmaprosessin onnistumista.

1.2 Opetussuunnitelman sisältö

Opetussuunnitelman tulee sisältää seuraavat asiat:

- oppilaitoksen toiminta-ajatus
- oppilaitoksen arvot, oppimiskäsitys, oppimisympäristö ja työtavat
- oppilaitoksen toimintakulttuuri
- opetuksen rakenne ja laajuus
- opetuksen yleiset tavoitteet
- perusopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja arvioinnin kohteet
- syventävien opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja arvioinnin kohteet sekä laajan oppimäärän arvioinnin kriteerit
- oppimisen arviointi
- oppimäärän yksilöllistäminen
- oppilaaksi ottamisen periaatteet
- yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa
- toiminnan jatkuva kehittäminen.

Koulutuksen järjestäjä määrittelee laajan oppimäärän perusopintojen ja syventävien opintojen opintokokonaisuuksien tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet riittävän selkeästi ja tarkasti, jotta oppilas ja hänen huoltajansa voivat saada opinnoista riittävästi tietoa.

Koulutuksen järjestäjä suunnittelee ja toteuttaa oppilaitoksen opetuksen vuosittaisen tarjonnan opetussuunnitelman pohjalta. Koulutuksen järjestäjä arvioi antamaansa

koulutusta ja osallistuu toimintansa ulkopuoliseen arviointiin [Laki taiteen perusopetuksesta (633/1998) 7 § (muutettu lailla 1301/2013)]. Opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja sitä edelleen kehitetään osana tätä tehtävää.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 5 a §:n mukaan (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

2 TAITEEN PERUSOPETUKSEN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Taiteen perusopetuksen tehtävä

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksessa luodaan edellytyksiä taidesuhteen kehittymiselle ja elinikäiselle taiteenalan harrastamiselle. Opetus kehittää taiteenalan ominaista osaamista ja antaa valmiuksia hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Taiteen perusopetuksen tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle. Taiteenalan opetuksessa vahvistetaan oppilaan omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja. Opinnot tukevat oppilaiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä. Taiteen perusopetus vahvistaa oppilaiden identiteettien rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä.

Taiteen perusopetus luo edellytyksiä taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi Suomessa. Taiteen perusopetuksen tehtävää toteutetaan yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

2.2 Arvoperusta

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat arvoperustaan, jonka mukaan taiteen perusopetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle. Ihminen vaikuttaa elämäänsä toimimalla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristönsä kanssa. Taiteen perusopetus perustuu käsitykseen jokaisen ihmisen ainutlaatuisuudesta ja arvokkuudesta yksilönä ja yhteisöjen jäsenenä. Opetuksessa huomioidaan sukupuolten tasa-arvo ja sukupuolen moninaisuus. Opetus tukee ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä.

Opetuksen lähtökohtana ovat kullekin taiteenalan ominaiset tiedon tuottamisen ja esittämisen tavat. Taiteeseen sisältyvät esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden kysymykset ohjaavat pohtimaan ja arvioimaan, mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta. Taiteen perusopetuksessa luodaan pohjaa sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävälle tulevaisuudelle.

2.3 Oppimiskäsitys

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet perustuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus

ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien käyttö ja kehollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia.

Taiteen perusopetuksessa oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppiminen on kaikilla taiteenaloilla kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat merkityksellisiä taitojen kehittymisen kannalta. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja kannustava ohjaus ja palaute vahvistavat oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.

2.4 Laajan oppimäärän yhteiset tavoitteet

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän tavoitteena on luoda edellytyksiä elinikäiselle taiteen harjoittamiselle ja aktiiviselle kulttuuriselle osallisuudelle. Taiteenalan laajan oppimäärän opinnot tarjoavat mahdollisuuksia osaamisen monipuoliseen ja päämäärätietoiseen kehittämiseen sekä taiteesta nauttimiseen. Oppilaita innostetaan käyttämään taidetta yhteistyön, vaikuttamisen ja osallistumisen välineenä.

Laajan oppimäärän tavoitteena on vahvistaa oppilaiden oppimisen iloa, opiskelumotivaatiota ja luovaa ajattelua huomioimalla heidän vahvuutensa, potentiaalinsa ja kiinnostuksen kohteensa. Oppilaita rohkaistaan asettamaan omia oppimistavoitteita ja tekemään opintoihin liittyviä valintoja niiden pohjalta. Taiteenalan opintojen edetessä oppilasta ohjataan ottamaan yhä enemmän vastuuta omasta oppimisestaan.

Laajan oppimäärän opinnot tarjoavat oppilaalle mahdollisuuden kehittää hänelle merkityksellisiä taiteenalan ilmaisutapoja. Oppilaita kannustetaan tulkitsemaan ja arvottamaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Opinnoissa kehittyvä monilukutaito tukee oppilaiden kriittistä ajattelua ja oppimisen taitoja. Oppilaita ohjataan tarkastelemaan taiteenalaa myös historiallisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä.

3 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

3.1 Oppimisympäristöt

Taiteen perusopetuksessa oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja käytäntöjä, joissa taiteenalan opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Lähtökohtana on, että oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia. Ne ovat ilmapiiriltään avoimia ja myönteisiä sekä rohkaisevat ja innostavat oppilaita kehittämään osaamistaan.

Monipuolisten oppimisympäristöjen tarkoituksena on tukea oppilaiden kasvua ja innostaa heidät oppimiseen. Ne myös tarjoavat jokaiselle oppilaalle mahdollisuuden onnistumiseen ja osaamisen kokemuksiin. Tavoitteena on, että oppimisympäristöt luovat edellytykset taiteenalan ominaiseen aktiiviseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon myös taiteidenvälinen osaaminen.

Oppimisympäristöjen suunnittelussa ja kehittämisessä otetaan huomioon oppilaiden tarpeet, taidot ja kiinnostuksen kohteet sekä oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuva osaamisen karttuminen. Asianmukaiset tilat, työvälineet, materiaalit sekä tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö antavat mahdollisuuden taiteenalan opiskeluun opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Oppimisympäristöjen valinnassa otetaan huomioon oppilaitoksen ulkopuolisten toimijoiden tarjoamat mahdollisuudet. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja.

3.2 Toimintakulttuuri

Taiteen perusopetuksen oppilaitoksen toimintakulttuuri muotoutuu työtä ohjaavien normien tulkinnasta, vakiintuneista käytännöistä sekä sen jäsenten ajattelu- ja toimintatavoista. Yhteinen toimintakulttuuri edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa sekä vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta.

Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta. Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus, kielitietoisuus ja tekijänoikeudet.

Toimintakulttuurin kehittäminen tarkoittaa myös jatkuvaa pedagogiikan ja taiteenalan osaamisen kehittämistä. Olennaista toimintakulttuurin kehittämisessä on oppilaitoksen johtaminen sekä opetuksen arkikäytäntöjen organisointi, suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi. Avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta tarvitaan sekä oppilaitosyhteisön sisäisessä että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä.

4 OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE

4.1 Opintojen laajuus

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän laskennallinen laajuus on 1300 tuntia, josta perusopintojen laskennallinen laajuus on 800 tuntia ja syventävien opintojen 500 tuntia. Opintojen laajuuden laskennallisena perustana on käytetty 45 minuutin pituista oppituntia. Perusopintoja edeltävän varhaisiän kasvatuksen laskennallisesta laajuudesta päättää koulutuksen järjestäjä.

Annettavan opetuksen tulee mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltyjen taiteenalan oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen. Laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta järjestettäessä on pyrittävä joustavuuteen niin, että taiteenala, oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon.

4.2 Opintojen rakenne

Laajan oppimäärän opinnot eri taiteenaloilla muodostuvat taiteenalan perusopinnoista ja syventävistä opinnoista sekä mahdollisesta varhaisiän kasvatuksesta. Perusopintojen ja syventävien opintojen valtakunnalliset tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä varhaisiän kasvatuksen yleiset tavoitteet määritellään näissä opetussuunnitelman perusteissa taiteenaloittain. Taiteen perusopetusta voidaan järjestää myös aikuisille.

Laajan oppimäärän perusopintojen tarkoituksena on taiteenalalle keskeisten taitojen tavoitteellinen harjoittelu ja pitkäjänteinen kehittäminen. Syventävien opintojen tarkoituksena on opintojen laajentaminen tai painottaminen. Sekä perusopintoihin että syventäviin opintoihin voi sisältyä keskenään vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Koulutuksen järjestäjä määrittelee perusopintojen ja syventävien opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Mahdollisen varhaisiän kasvatuksen tavoitteet, sisällöt ja laajuus päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

5 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN

Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan menettelytavat, joiden avulla voidaan tarvittaessa yksilöllistää oppimäärää vastaamaan oppilaan opiskelu- ja oppimisedellytyksiä. Oppilaalle laaditaan tällöin henkilökohtainen opiskelusuunnitelma yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Siinä määritellään opintojen yksilöllistetyt tavoitteet, sisällöt, opiskeluaika, opetuksen toteuttamistapa, tarvittavat tukitoimet ja arviointimenettely.

6 OPPIMISEN ARVIOINTI

6.1 Arvioinnin tehtävä ja tavoitteet

Arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan oppimista ja tukea hänen edistymistään opinnoissa. Palautteella ohjataan oppilasta omien tavoitteiden suuntaiseen opiskeluun sekä oman oppimisprosessin ymmärtämiseen. Arviointi on oppimiseen kannustavaa, monipuolista, oikeudenmukaista ja eettisesti kestävää.

6.2 Arviointi opintojen aikana

Oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin eri vaiheissa. Arviointi ja sen pohjalta annettava jatkuva palaute on vuorovaikutteista ja edistää oppilaiden osallisuutta. Oppilaita ohjataan oman oppimisen pohdintaan itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja kehittämällä. Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta.

Arviointi opintojen aikana perustuu oppilaitoksen opetussuunnitelmassa kuvattuihin perusopintojen ja syventävien opintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin, sisältöihin ja arvioinnin kohteisiin.

Oppilasta perehdytetään taiteenalan arvioinnin kohteisiin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista opintokokonaisuuksista koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassaan päättämällä tavalla.

Taiteenalan laajan oppimäärän perusopintojen päättyessä oppilas saa todistuksen suoritetuista opinnoista. Siinä annetaan sanallinen arviointi oppilaan suorittamista perusopinnoista.

Laajan oppimäärän opintojen aikaista arviointia täsmennetään taiteenaloittain näissä taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa.

6.3 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustaminen tehdään perustuen selvityksiin oppilaan opinnoista tai osaamisesta sekä suhteessa kunkin hyväksiluettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Myös oppilaan siirtyessä opiskelemaan oppimäärästä toiseen osaamisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksilukemisessa menetellään kuten edellä on kuvattu.

6.4 Oppimäärän arviointi

Oppilaalle annetaan taiteenalan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut laajaan oppimäärään sisältyvät perusopinnot ja syventävät opinnot.

Taiteenalan laajan oppimäärän syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö. Lopputyö arvioidaan osana taiteenalan laajan oppimäärän opintoja.

Laajan oppimäärän arviointi perustuu oppilaitoksen opetussuunnitelmassa kuvattuihin syventävien opintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin, sisältöihin ja arvioinnin kohteisiin sekä oppilaitoksen opetussuunnitelmassa kuvattuihin koko laajan oppimäärän arvioinnin kohteisiin ja arvioinnin kriteereihin.

Oppilaan suorittamista laajan oppimäärän opinnoista annetaan sanallinen arvio ja numeroarvosana. Laajan oppimäärän päättötodistuksessa annetaan sanallinen arviointi oppilaan suorittamista laajan oppimäärän opinnoista. Mikäli oppilas pyytää, hän saa annetun numeroarvosanan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistukseensa.

Numeroarvosanan pyytämisen menettelyistä päätetään opetussuunnitelmassa.

Numeroarvioinnissa käytetään seuraavaa arvosana-asteikkoa:

Erinomainen 5
Kiitettävä 4
Hyvä 3
Tyydyttävä 2
Hyväksytty 1

Laajan oppimäärän arviointia täsmennetään taiteenalakohtaisesti näissä taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa.

6.5 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistus

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- suoritettut perusopinnot ja niiden laajuus
- sanallinen arviointi suoritetuista perusopinnoista
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima

- kunnan päätös taiteenalan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymisestä (päivämäärä) tai opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistus voi sisältää liitteitä.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot
 - kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat syventävät opinnot
 - kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
 - syventäviin opintoihin sisältyvän laajan oppimäärän lopputyön aihe
- sanallinen arviointi suoritetuista laajan oppimäärän opinnoista
- mahdollinen arvosana suoritetuista laajan oppimäärän opinnoista
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- kunnan päätös taiteenalan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymisestä (päivämäärä) tai opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- mahdollinen arvosana-asteikko
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus voi sisältää liitteitä.

Osallistumistodistus oppilaan suorittamista taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opinnoista.

Oppilaalle annetaan pyydetessä osallistumistodistus suorittamistaan taiteenalan laajan oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä. Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

7 ARKKITEHTUURI

Taiteen perusopetuksen arkkitehtuurin laajan oppimäärän tehtävänä on vahvistaa oppilaan elinikäistä arkkitehtuurisuhdetta sekä luoda edellytykset omalle ilmaisulle ja tulkinnalle. Oppilaiden kokemukset, oivallukset, mielikuvitus ja tekemisen ilo luovat perustan moniaistiselle sekä elämykselliselle arkkitehtuurin tutkimiselle. Arkkitehtuuria tarkastellaan kokemuksellisena tilan taiteena ja aina läsnä olevana rakennettuna ympäristönä, jonka mittakaava ulottuu yksittäisistä esineistä laajoihin kokonaisuuksiin. Opinnot tukevat oppilaan käsitystä itsestä aktiivisena, osaavana ja luovana toimijana. Oppilasta kannustetaan osallistumaan ja vaikuttamaan ympäristön rakentamisen prosesseihin sekä kulttuuriperinnön vaalimiseen ja uudistamiseen. Arkkitehtuurin vaikutusta yhteiskuntaan, luontoon ja kulttuuriin tarkastellaan opinnoissa esteettiseltä, ekologiselta ja eettiseltä kannalta. Oppilasta ohjataan oman tekemisen ja osallisuuden kokemisen kautta tunnistamaan rakennetun ympäristön laadun merkitys ihmisen hyvinvoinnille. Opetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaiden valmiuksia omaehtoiseen harrastamiseen, elinikäiseen oppimiseen ja opintojen jatkamiseen muissa koulutusmuodoissa.

7.1 Varhaisiän arkkitehtuurikasvatus

Varhaisiän arkkitehtuurikasvatuksen lähtökohtana ovat lapsen elämysmaailmasta nousevat kokemukset. Iloinen, elämyksellinen ja oivaltava toiminta luo pohjan, joka innostaa lasta havaintojen, näkemysten ja ideoiden ilmaisemiseen. Arkkitehtuurin ilmiöihin tutustutaan leikkien ja liikkuen, tutkien ja kokeillen sekä taiteen ilmaisukeinoja soveltaen. Toiminnassa painottuvat moniaistinen havainnointi, tutkiva työskentely, suunnittelun harjoittelu ja kolmiulotteinen rakentaminen. Varhaisiän arkkitehtuurikasvatus tukee ajattelun, oppimaan oppimisen ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä sekä itsetunnon ja myönteisen minäkuvan muodostumista. Toiminta kannustaa iloitsemaan omasta ja toisten työstä sekä harjaannuttaa toimimaan ryhmässä muut huomioiden. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän arkkitehtuurikasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

7.2 Arkkitehtuurin perusopinnot

Tavoitteet

Arkkitehtuurin perusopintojen tavoitteena on mahdollistaa taiteenalan pitkjänteinen opiskelu. Koulutuksen järjestäjä määrittelee opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden pohjalta perusopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet. Perusopintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Ympäristösuhde

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilaan omakohtaisen ja elämyksellisen arkkitehtuurisuhteen muodostumista
- kehittää oppilaan moniaistisen havainnoinnin ja tilallisen hahmottamisen taitoja
- kannustaa oppilasta tutkimaan ihmisen, luonnon ja rakennetun ympäristön vuorovaikutusta.

Rakennetun ympäristön lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta kartuttamaan rakennetun ja muotoillun ympäristön ilmiöiden ymmärtämisessä tarvittavaa yleissivistystä
- tarjota oppilaalle näkökulmia arkkitehtuurin historian, rakennusperinnön ja nykyarkkitehtuurin tarkasteluun
- ohjata oppilasta tarkastelemaan arkkitehtuuria taiteiden ja tieteiden välisenä alana
- auttaa oppilasta hahmottamaan arkkitehtuurin suhdetta muihin taiteisiin ja visuaaliseen kulttuuriin.

Suunnittelu ja ilmaisu

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilaan ilmaisun ja luovan ongelmanratkaisukyvyyn kehittymistä
- tukea oppilaan arkkitehtonisen ajattelun kehittymistä ja keskeisten käsitteiden omaksumista
- ohjata oppilasta harjoittelemaan suunnittelun periaatteita ja vaiheita sekä toteuttamaan omiin ideoihin perustuvia suunnitelmia
- tukea oppilaan työskentely- ja arviointitaitojen kehittymistä.

Yhteiskunnallisuus ja osallisuus

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta tutustumaan rakennetun ympäristön kehittymiseen kulttuuri-aika- ja paikkasidonnaisena prosessina
- innostaa oppilasta tutkimaan arkkitehtuurin ja yhteiskunnallisen kehityksen vuorovaikutusta
- ohjata oppilasta arvioimaan ja arvottamaan rakennettua ympäristöä
- vahvistaa oppilaan edellytyksiä osallistua ympäristön kehittämiseen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Keskeiset sisällöt

Arkkitehtuurin perusopinnoissa taiteenalaan tarkastellaan rakennetun ympäristön pienistä yksityiskohdista suuriin kokonaisuuksiin, menneisyydestä tulevaisuuteen ja lokaalista globaaliin ulottuvana ilmiönä ja kolmiulotteisena tilan taiteena. Opetuksen sisällöt rakennetaan monipuolisesti näitä näkökulmia yhdistellen. Sisältöjen valinnassa huomioidaan oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä erilaiset ajankohtaiset ilmiöt. Lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ja havainnot rakennetusta ympäristöstä.

Omat ympäristöt

Opetuksen sisällöt valitaan oppilaan oman elämismaailman rakennetuista ympäristöistä ja arkkitehtuurin ilmiöistä. Opetuksessa käsitellään ihmisen, luonnon ja rakennetun ympäristön välistä vuorovaikutusta.

Ajankohtaiset ilmiöt

Opetuksen sisällöt valitaan ajankohtaisista suunnittelu- ja rakennushankkeista sekä näyttelyistä ja eri medioissa käytävästä keskustelusta. Opetuksessa käsitellään oman toiminnan ja rakennetun ympäristön vuorovaikutusta sekä tutustutaan osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksiin.

Arkkitehtuurin maailma

Opetuksen sisällöt valitaan eri kulttuureiden ja aikakausien rakennetuista ympäristöistä. Opetuksessa tutustutaan arkkitehtuurin peruselementteihin, rakennetun ympäristön suunnittelun lähtökohtiin ja periaatteisiin sekä arkkitehdin luovaan työskentelyprosessiin.

7.3 Arkkitehtuurin syventävät opinnot

Tavoitteet

Arkkitehtuurin syventävien opintojen tavoitteena on, että oppilas syventää suhdettaan taiteenalaan omien tavoitteidensa suuntaisesti. Koulutuksen järjestäjä määrittelee opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden pohjalta syventävien opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet. Syventäviin opintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Ympäristösuhde

Opetuksen tavoitteena on

- syventää oppilaan omakohtaista ja elämyksellistä suhdetta rakennettuun ympäristöön
- kehittää oppilaan ympäristöhavaintojen ja tilallisten kokemusten tulkinnan taitoja
- vahvistaa oppilaan ymmärrystä ihmisen, luonnon ja rakennetun ympäristön välisestä vuorovaikutuksesta.

Rakennetun ympäristön lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- syventää rakennetun ja muotoillun ympäristön ilmiöiden ymmärtämisessä tarvittavaa yleissivistystä oppilaan omien kiinnostuksen kohteiden pohjalta
- kannustaa oppilasta arkkitehtuurin historian, rakennusperinnön ja nykyarkkitehtuurin laaja-alaiseen tarkasteluun
- kannustaa oppilasta hyödyntämään näkemyksiään arkkitehtuurista taiteiden ja tieteiden välisenä alana omassa työskentelyssään
- auttaa oppilasta ymmärtämään arkkitehtuurin olemusta suhteessa muihin taiteisiin ja visuaaliseen kulttuuriin.

Ilmaisu ja suunnittelu

Opetuksen tavoitteena on

- vahvistaa oppilaan ilmaisun ja luovan ongelmanratkaisukyvyyn kehittymistä
- syventää oppilaan kykyä tuottaa arkkitehtonisia ideoita ja ratkaisuja
- ohjata oppilasta soveltamaan suunnittelun keskeisiä käsitteitä, periaatteita ja prosesseja omassa työskentelyssään
- kannustaa oppilasta asettamaan tavoitteita osaamisensa kehittämiseksi
- rohkaista oppilasta antamaan ja vastaanottamaan palautetta sekä kehittämään itsearviointitaitojaan.

Yhteiskunnallisuus ja osallisuus

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta syventämään näkemyksiään rakennetun ympäristön kehittymisestä aika-, paikka ja kulttuurisidonnaisena prosessina
- innostaa oppilasta syventämään tietämystään arkkitehtuurin ja yhteiskunnallisen kehityksen vuorovaikutuksesta
- vahvistaa oppilaan kykyä arvioida ja arvottaa rakennettua ympäristöä
- kannustaa oppilasta osallistumaan ympäristön kehittämiseen ja vaikuttamaan kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen.

Keskeiset sisällöt

Arkkitehtuurin syventävissä opinnoissa taiteenalaa tarkastellaan rakennetun ympäristön pienistä yksityiskohdista suuriin kokonaisuuksiin, menneisyydestä tulevaisuuteen ja lokaalista globaaliin ulottuvana ilmiönä ja kolmiulotteisena tilan taiteena. Opetuksen sisällöt rakennetaan monipuolisesti näitä näkökulmia yhdistellen. Sisältöjen valinnassa huomioidaan oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä erilaiset ajankohtaiset ilmiöt. Lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ja havainnot rakennetusta ympäristöstä.

Omat ympäristöt

Opetuksen sisällöt valitaan oppilaan oman elämysmaailman rakennetuista ympäristöistä ja arkkitehtuurin ilmiöistä. Opetuksessa käsitellään ihmisen, luonnon ja rakennetun ympäristön välistä vuorovaikutusta.

Ajankohtaiset ilmiöt

Opetuksen sisällöt valitaan ajankohtaisista suunnittelu- ja rakennushankkeista sekä näyttelyistä ja eri medioissa käytävästä keskustelusta. Opetuksessa käsitellään oman toiminnan ja rakennetun ympäristön vuorovaikutusta sekä tutustutaan osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksiin.

Arkkitehtuurin maailma

Opetuksen sisällöt valitaan eri kulttuureiden ja aikakausien rakennetuista ympäristöistä. Opetuksessa tutustutaan arkkitehtuurin peruselementteihin, rakennetun ympäristön suunnittelun lähtökohtiin ja periaatteisiin sekä arkkitehdin luovaan työskentelyprosessiin.

7.4 Aikuisten arkkitehtuurin opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan arkkitehtuurin laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Aikuisten opetuksen tavoitteena on henkilökohtaisen arkkitehtuurisuhteen syventäminen oivaltamiseen ja luovuuteen innostavan työskentelyn kautta. Aikuisten opetuksessa huomioidaan oppijan aiemmat opinnot ja kokemukset sekä hänen omat oppimistavoitteensa ja kiinnostuksen kohteensa. Aikuista oppijaa ohjataan itsenäiseen työskentelyyn ja kannustetaan opitun hyödyntämiseen omassa elämässään.

7.5 Työtavat arkkitehtuurin opetuksessa

Arkkitehtuurin laajan oppimäärän työtapojen valinnalla tuetaan oppimaan oppimisen, vuorovaikutustaitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä. Opetuksessa tutustutaan arkkitehtuuriin elämyksellisesti ja kokemuksellisesti, tutkimalla ja arvottamalla sen erilaisia ilmiöitä niin fyysisessä kuin virtuaalisessa maailmassa. Moniaistinen havainnointi, ideoiden kehittäminen luonnostelemalla, suunnitelmien esittäminen erilaisin välinein ja tekniikoin sekä kolmiulotteinen rakentaminen eri mittakaavoissa ovat osa työskentelyprosessia. Työskentelyssä korostuu käsillä tekemisen ja oivaltamisen ilo. Työtapojen ja materiaalien valintaa ohjaavat rakentamisen perinne ja kestävän kehityksen periaatteet.

7.6 Oppimisen arviointi arkkitehtuurin opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan arkkitehtuurin opintojen edistymistä. Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itsearviointiin ja vertaisarviointiin. Kannustavalla, monipuolisella ja jatkuvalla palautteella oppilasta ohjataan omien oppimistavoitteiden asettamiseen sekä kehittyvän oman ja toisten oppilaiden osaamisen arvostamiseen. Oppilasta perehdytetään arkkitehtuurin arvioinnin kohteisiin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista arkkitehtuurin opintokokonaisuuksista opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla.

Arkkitehtuurin laajan oppimäärän oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetukselle asetettuihin tavoitealueisiin: *Ympäristösuhde; Rakennetun ympäristön lukutaito; Ilmaisu ja suunnittelu; Yhteiskunnallisuus ja osallisuus.*

Perusopinnoissa arvioinnilla tuetaan arkkitehtuurin keskeisten taitojen harjoittelua ja niiden kehittymistä sekä yhdessä oppimista. Jatkuvassa arvioinnissa ja muussa palautteessa hyödynnetään monipuolisesti itsearviointia ja vertaisarviointia. Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan tavoitteisiin perustuvat perusopintojen opintokokonaisuuksien arvioinnin kohteet.

Syventävissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan opintojen painottumista oppilaan yksilöllisten oppimistavoitteiden mukaisesti. Arvioinnilla ja muulla palautteella

tuetaan oppimistavoitteiden asettamista sekä reflektoinnin, itseohjautuvuuden ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö, joka muodostuu taiteellisesta työstä, työskentelyprosessin kuvauksesta ja omaa oppimisprosessia pohtivasta sanallisesta osiosta. Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan asettamat tavoitteet ja syventävien opintojen suuntautuminen. Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan tavoitteisiin perustuvat syventävien opintojen opintokokonaisuuksien ja niihin sisältyvän lopputyön arvioinnin kohteet sekä laajan oppimäärän arvioinnin kriteerit.

8 KUVATAIDE

Taiteen perusopetuksen kuvataiteen laajan oppimäärän tehtävänä on tukea oppilaan kasvua, itsetuntemusta, identiteetin rakentumista ja kulttuurista osaamista kuvataiteen keinoin. Opetus vahvistaa oppilaan kokemusta itsestään visuaalisen kulttuurin aktiivisena toimijana sekä luovana ja vastuullisena yhteisön jäsenenä. Opinnot kehittävät visuaalisen havainnoinnin, ajattelun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja sekä luovat edellytyksiä uuden oppimiselle.

Opetus rakentaa yhteyksiä oppilaiden omien kuvallisten kulttuurien sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin välille. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin jatkuvaa muuntumista ja avoimia rajoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia syventyä heille merkityksellisiin sisältöihin, teemoihin ja ilmaisun keinoihin. Oppilaiden kokemusmaailmaan kiinnittyvällä lähestymistavalla luodaan perustaa oivalluksia herättävälle oppimiselle ja tekemisen ilolle. Oppilasta kannustetaan nauttimaan kuvataiteesta sekä arvostamaan omaa ja muiden taiteellista työtä.

Opintojen edetessä oppilas harjaantuu tulkitsemaan, arvioimaan ja arvottamaan kuvallisia ilmiöitä eri näkökulmista. Opetuksessa kannustaa pohtimaan kuvataiteen yhteiskunnallisia merkityksiä. Oppilasta rohkaistaan tarkastelemaan omaa taiteellista työskentelyä suhteessa visuaalisen kulttuurin kenttään. Taiteen toimintatapoja käytetään vuorovaikutuksen, yhteistyön, osallistumisen ja vaikuttamisen välineenä. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti paikallisia kulttuuripalveluita ja muita resursseja. Opinnot antavat valmiuksia kuvataiteen elinikäiselle ja omaehtoiselle harrastamiselle sekä opintojen jatkamiselle muissa koulutusmuodoissa.

8.1 Varhaisiän kuvataidekasvatus

Varhaisiän kuvataidekasvatuksen lähtökohtana ovat lapsen elämismaailmaa koskettavat visuaalisen kulttuurin ilmiöt. Opetuksessa kuvataidetta ja visuaalista maailmaa lähestytään leikinomaisin keinoin, rohkaisten lasta ilmaisemaan ja pohtimaan havaintojaan ja tulkintojaan nähdystä, kuullusta, koetusta ja kuvitellusta. Lapsen aktiivista toimijuutta ja moniaistista suhdetta maailmaan vahvistetaan tutkivien, kokeilevien ja taiteiden välisten työskentelytapojen kautta. Opetus kannustaa iloitsemaan omasta ja toisten työstä sekä toimimaan ryhmässä muut huomioiden. Motorisia taitoja ja pitkäjänteisyyttä harjoitellaan kokeilemalla vaihtelevia työtapoja ja välineitä. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän kuvataidekasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

8.2 Kuvataiteen perusopinnot

Tavoitteet

Kuvataiteen perusopintojen tarkoituksena on oppilaan kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun tavoitteellinen ja pitkäjänteinen kehittäminen. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaan omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista ja identiteetin rakentumista

kuvataidekulttuurin aktiivisena toimijana. Koulutuksen järjestäjä määrittelee opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden pohjalta perusopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet.

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilaan itsetuntemuksen ja taidesuhteen kehittymistä kuvallisen työskentelyn ja oman oppimisen reflektoinnin kautta
- kannustaa oppilasta tekemään omia ratkaisuja, tunnistamaan innoituksen lähteitään ja perehtymään hänelle merkitykselliseen taiteeseen
- tutustuttaa oppilas erilaisiin materiaaleihin, välineisiin, teknologioihin, ilmaisun keinoihin, taiteellisiin prosesseihin ja taiteiden välisiin työskentelytapoihin.

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- ohjata oppilasta tutkimaan kuvan, median ja ympäristön visuaalista kieltä
- ohjata oppilasta tarkastelemaan ja pohtimaan visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmasta
- kannustaa oppilasta sanallistamaan ja perustelemaan tulkintojaan sekä kuuntelemaan ja arvostamaan toisten näkemyksiä
- innostaa oppilasta tutustumaan kuvataiteen historiaan ja nykyhetkeen sekä pohtimaan tulevaisuutta.

Osallisuus ja vaikuttaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta pohtimaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja
- ohjata oppilasta ottamaan omassa toiminnassaan huomioon esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja
- kehittää oppilaan kriittisen ajattelun ja rakentavan kyseenalaistamisen taitoja
- rohkaista oppilasta toimimaan erilaisissa ryhmissä ja yhteisöissä
- tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ajatuksien, tulkintojen ja kannanottojen esittämiseen julkisissa ympäristöissä.

Keskeiset sisällöt

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien

ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä. Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisen taiteen lajeja. Opinnoissa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan sekä tutustutaan taiteen instituutioihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnon ympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

8.3 Kuvataiteen syventävät opinnot

Tavoitteet

Kuvataiteen syventävien opintojen tarkoituksena on oppilaan kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun syventäminen opintoja laajentamalla tai niitä painottamalla hänen omien tavoitteiden suuntaisesti ja valitsemiaan työtapoja käyttäen. Opetuksen tavoitteena on kannustaa oppilasta osallistumaan ja vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä ja yhteiskuntaan. Syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö, joka muodostuu taiteellisesta työstä, työskentelyprosessin dokumentoinnista ja kirjallisesta osuudesta, jossa oppilas arvioi omaa työtään. Lopputyössä oppilas tuo esiin kuvataiteellista ajatteluaan ja ilmaisuaan sekä hahmottaa niitä suhteessa kuvataiteeseen tai muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Koulutuksen järjestäjä määrittelee opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden pohjalta syventävien opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet.

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- syventää oppilaan taidesuhdetta oman tavoitteellisen kuvailmaisun ja hänelle merkityksellisen taiteen kautta
- vahvistaa oppilaan identiteetin rakentumista kuvallisen työskentelyn, kuvien tulkinna ja oppimisen reflektoinnin kautta
- vahvistaa oppilaan luottamusta omiin näkemyksiin ja ratkaisuihin
- vahvistaa oppilaan osaamista asettamiensa tavoitteiden mukaisissa työskentelyprosesseissa
- tukea oppilaan itsenäistä lopputyöprosessia.

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- syventää oppilaan taitoa havainnoida visuaalista ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- syventää oppilaan taitoa lukea, käyttää ja tulkita kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia ja kuvallisen kerronnan keinoja
- tukea oppilasta kuvallisessa ilmaisussa, pitkäjänteisessä harjoittelussa ja taitojen syventämisessä oppilaan omien tavoitteiden mukaisesti
- rohkaista oppilasta erilaisten materiaalien ja teknologioiden sekä taiteiden välisten menetelmien ja lähestymistapojen käyttöön
- syventää oppilaan kykyä tutkia visuaalisen kulttuurin ilmiöitä tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista
- ohjata oppilasta perustelemaan tulkintojaan ja arvostuksiaan sekä suullisesti että kirjallisesti
- syventää oppilaan taiteen historian, nykyaikaisen taiteen ja visuaalisten alojen tuntemusta.

Osallisuus ja vaikuttaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta tarkastelemaan kriittisesti kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja
- vahvistaa oppilaan kykyä toimia yhdessä erilaisissa ryhmissä, yhteisöissä ja ympäristöissä
- syventää oppilaan kriittisen ajattelun valmiuksia sekä tarjota mahdollisuuksia uusien tulkintojen tekemiseen
- kannustaa oppilasta pohtimaan esteettisten, ekologisten ja eettisten arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- ohjata oppilasta tuomaan esiin ajatuksiaan, tulkintojaan ja kannanottojaan julkisissa ympäristöissä.

Keskeiset sisällöt

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin.

Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä.

Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisen taiteen lajeja. Opinnoissa tutustutaan nykyaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan sekä tutustutaan taiteen instituutioihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnon ympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

8.4 Aikuisten kuvataiteen opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan kuvataiteen laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Opintojen tarkoituksena on syventää aikuisen oppijan henkilökohtaista suhdetta kuvataiteeseen sekä tukea hänen identiteettiään taiteentekijänä. Opetuksessa perehdytään monipuolisesti nykyaiteelle ominaisiin toimintatapoihin, ilmaisukeinoihin ja käsitteisiin sekä tunnistetaan itselle merkityksellisiä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Opinnot kehittävät käsitteellistämisen, sanallistamisen ja kriittisen ajattelun valmiuksia. Aikuisten opetuksessa huomioidaan oppijan yksilöllinen osaamis- ja kokemuspohja sekä hänen oppimisensa tarpeet. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia taiteellista ajattelua syventäviä työskentelytapoja kuten kuvien tulkintaa, yhteistyöprojekteja, luentoja, keskusteluja ja näyttelykäyntejä. Opiskelijaa ohjataan pitkäjänteisten oppimistavoitteiden asettamiseen, elämänhistoriansa ja -kokemustensa tutkimiseen taiteellisen toiminnan lähtökohtana sekä oman kuvallisen ilmaisun kriittiseen reflektointiin. Opetuksessa hyödynnetään aktiivisesti digitaalisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia.

8.5 Työtavat kuvataiteen opetuksessa

Opetuksessa valitaan työtapoja, jotka kannustavat vuorovaikutukseen, yhdessä tekemiseen, toisilta oppimiseen ja oman oppimisen reflektointiin. Työtapojen valinnoissa huomioidaan oppilaiden omat tavoitteet, yksilölliset tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Oppilasta kannustetaan ottamaan aktiivinen rooli työtapojen valinnassa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä, paikallisia mahdollisuuksia ja kulttuuripalveluja.

Valitut työtavat tukevat tutkivaa asennetta uuden oppimisessa ja kriittisen ajattelun kehittymistä. Työtavoilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, tekniikoiden ja

ilmaisun keinojen käyttö sekä pitkäjänteinen harjoittelu ja taitojen syventäminen. Oppilaita kannustetaan kokeilemiseen, improvisointiin ja sattuman hyödyntämiseen.

8.6 Oppimisen arviointi kuvataiteen opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävä on tukea oppilaan kuvataiteen opintojen edistymistä. Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itsearviointiin ja vertaisarviointiin. Itsearvioinnissa oppilasta ohjataan pohtimaan oppimistavoitteitaan, havainnoimaan työskentelyään ja tarkastelemaan oman oppimisen edistymistä. Opettajan antama arviointi ja muu palaute kannustaa oppilasta oppimaan ja ohjaa oppilasta arvostamaan toisten näkemyksiä. Oppilasta perehdytetään kuvataiteen arvioinnin kohteisiin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaille ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista kuvataiteen opintokokonaisuuksista opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla.

Kuvataiteen laajan oppimäärän oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetukselle asetettuihin tavoitealueisiin: *Kuvan, median ja ympäristön lukutaito; Taidemaailmat ja muu visuaalinen kulttuuri; Osallisuus ja vaikuttaminen.*

Perusopinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilaan ilmaisun, kuvallisen ajattelun, työskentelytaitojen ja itsearviointitaitojen kehittymistä. Jatkuvalle arvioinnille ja muulla palautteella vahvistetaan oppilaan omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista, identiteetin rakentumista ja aktiivista toimijuutta. Oppilasta kannustetaan oman oppimisen sanallistamiseen. Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan tavoitteisiin perustuvat perusopintojen opintokokonaisuuksien arvioinnin kohteet.

Syventävissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilaan aiempaa itsenäisempää työskentelyä, oppimisen tavoitteiden asettamista ja lopputyöprosessia. Jatkuvalle arvioinnille ja muulla palautteella kannustetaan myös osallistumaan ja vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Oppilas kokoaa syventävistä opinnoistaan portfolion, johon sisältyy oman oppimisprosessin kuvausta ja itsearviointia. Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan lopputyölleen asettamat tavoitteet. Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan tavoitteisiin perustuvat syventävien opintojen opintokokonaisuuksien ja niihin sisältyvän lopputyön arvioinnin kohteet sekä laajan oppimäärän arvioinnin kriteerit.

9 KÄSITYÖ

Taiteen perusopetuksen käsityön laajan oppimäärän tehtävänä on vahvistaa oppilaan käsityön, muotoilun ja teknologian osaamista. Päämääränä on innostaa oppilasta oivalluksiin, mielikuvitukseen ja tekemisen iloon, jotka luovat perustan tavoitteelliselle, monimateriaalista osaamista ja ilmaisua kehittäväälle luovalle käsityölle. Opinnot harjaannuttavat ja opintojen edetessä syventävät oppilaan taitoja ideoinnissa, tavoitteellisessa suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa, joiden avulla syntyy ratkaisuja, tuotteita, teoksia ja palveluja elinympäristön haasteisiin. Oppilasta ohjataan tutkivaan, elämykselliseen ja monipuoliseen materiaalien ja tekniikoiden käyttöön sekä soveltamaan itsenäisesti oppimaansa eri ympäristöissä.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä kulttuuri-, taide- ja elinkeinoelämän kanssa. Opinnoissa tarjotaan mahdollisuuksia käsitellä suomalaista kulttuuriperintöä, kulttuurin moninaisuutta ja globaaleja kysymyksiä. Oppilaan omaa käsityösuhdetta ja kulttuurista osallisuutta syvennetään kannustamalla häntä havainnoimaan, pohtimaan ja tulkitsemaan esineitä, ympäristöä ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä tarjoamalla hänelle välineitä itsensä ilmaisemiseen ja kannanottamiseen käsityöllisin keinoin. Oppilasta ohjataan tunnistamaan oman toiminnan ja käsityöläisyyden merkityksiä sekä ymmärtämään elinympäristön laadun ja käsityöllisen toiminnan merkitys hyvinvoinnille. Opinnot kannustavat oppilasta pohtimaan vastuullista kuluttamista ja tuottamista ekologisesta, esteettisestä ja eettisestä näkökulmasta.

Opetuksessa tuodaan näkyväksi käsityön, taiteiden ja tieteiden välisyys sekä ohjataan oppilaita niiden soveltamiseen käsityössä. Oppilaita innostetaan havainnoimaan ja tulkitsemaan ilmiöitä sekä käsitteellistämään, tutkimaan, innovoimaan ja rakentamaan uutta. Opetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan käsitystä itsestä aktiivisena, osaavana ja luovana toimijana. Opinnot luovat pohjaa käsityön elinikäiselle harrastamiselle sekä opintojen jatkamiseen myös muissa koulutusmuodoissa ja ammateissa.

9.1 Varhaisiän käsityökasvatus

Varhaisiän käsityökasvatuksen tavoitteena on tutustua lähiympäristöön havainnoiden, ihmetellen, tulkiten, leikkien ja elämyksellisesti kokien. Käsityön opinnoissa kokeillaan ja harjoitellaan taitoja erilaisten tekniikoiden, materiaalien ja välineiden turvallisen käytön avulla. Toiminta ja tekeminen rakentuvat oppilaiden omakohtaisille elinympäristön kokemuksille sekä kulttuuri- ja taideilmiöille. Opinnoissa harjoitellaan toisten huomioimista, ryhmätyötaitoja ja omaan työhön keskittymistä. Opetus tukee oppilaan ajattelun ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä ja auttaa näin lapsen myönteisen minäkuvan muodostumista. Opinnot muodostavat pohjaa myöhemmille opinnoille. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän käsityökasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

9.2 Käsityön perusopinnot

Tavoitteet

Käsityön perusopintojen tavoitteena on taiteenalan keskeisten taitojen tavoitteellinen harjoittelu ja pitkäjänteinen kehittäminen. Opintojen tavoitteena on tukea oppilaan oman ilmaisun kehittymistä, käsityö-, muotoilu-, tiede-, taide- ja kulttuurisuhteen muodostumista sekä aktiiviseksi toimijaksi kasvamista. Päämääränä on ymmärtävä ja laaja-alainen materiaallinen tekeminen. Koulutuksen järjestäjä määrittelee opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden pohjalta perusopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet.

Taidot ja muotoilu

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata ja tukea oppilasta käsityötaitojen harjoittelussa ja ajattelutaitojen kehittämisessä
- rohkaista havainnoimaan, pohtimaan ja ratkaisemaan ohjatusti arjen ja ympäristön haasteita
- kannustaa oppilasta nauttimaan käsityöstä ja arvostamaan omaa sekä toisten käsityötä
- innostaa oppilasta soveltamaan oppimiaan taitoja ja ilmaisemaan itseään erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä
- tukea oppilasta tarkastelemaan käsityötä prosessina.

Yhteiskunta ja kulttuuri

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta toimimaan käsityökulttuurin tekijänä, keskustelijana, vastaanottajana ja tulkitsijana
- harjaannuttaa oppilasta ymmärtämään muotoilun, käytettävyyden, materiaalivalintojen ja tuotteen elinkaaren väliset yhteydet sekä niiden vaikutukset elinympäristöön
- innostaa oppilasta näkemään käsityö elävänä kulttuuriperintönä
- ohjata oppilasta pohtimaan käsityön eettisiä arvoja ja sisäistä yrittäjyyttä sekä kehittämään empatiataitoja monikulttuurisessa maailmassa
- auttaa oppilasta ymmärtämään käsityöyrittäjyyden traditiota
- rohkaista oppilasta näkemään käsityö lokaalina ja globaalina toimintana.

Tieteiden ja taiteiden välisyys

Opetuksen tavoitteena on

- auttaa oppilasta hahmottamaan käsityön olemusta monitaiteisena ja -tieteisenä ilmiönä, aina läsnä olevana elinympäristön laatuna
- rohkaista oppilasta taiteiden ja tieteiden väliseen vuoropuheluun ja tulkintaan
- tukea oppilasta sosiaalisen, kulttuurisen ja taloudellisen kestävä kehityksen ja kiertotalouden ymmärtämisessä
- innostaa oppilasta havainnoimaan ilmiöitä sekä tutkimaan, käsitteellistämään ja rakentamaan käsityötä teknologiaa, luonnontieteitä ja taiteita soveltaen

- kannustaa oppilasta innovatiivisuuteen ja uuden tiedon tuottamiseen yksin ja yhteisöllisesti.

Keskeiset sisällöt

Perusopintojen keskeiset sisällöt käsittelevät käsityötä, teknologiaa ja muotoilua pukeutumis-, esine-, sisustus- ja palveluympäristöissä sekä rakennetuissa ja luonnon ympäristöissä. Teknologiaa tutkitaan opinnoissa tekemisen ja ilmaisun välineenä. Muotoilua tarkastellaan kokonaisvaltaiseen tuottamiseen kuuluvana toimintana. Käsityössä tuotetaan tuotteita, teoksia ja palveluita yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille. Tuotteissa käytettävyyys ja tarkoituksenmukaiset materiaalit luovat perustan käsityölliselle tekemiselle. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineinä. Palveluissa tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Käsityötä, teknologiaa ja muotoilua tarkastellaan kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ilmiöt, joita tarkastellaan henkilökohtaisen kokemuksen kautta kohti yleisempiä käsityön ilmiöitä.

9.3 Käsityön syventävät opinnot

Tavoitteet

Käsityön syventävien opintojen tarkoituksena on opintojen laajentaminen tai painottaminen oppilaan valitsemalla tavalla. Opintojen tavoitteena on, että oppilas havainnoi, pohtii, arvottaa, käsitteellistää ja jakaa kokemuksiaan sekä omaksuu kriittisen ja rakentavan pohdinnan osaksi käsityöprosessiaan. Oppilasta ohjataan tekemään päätöksiä, toimimaan itsenäisesti ja aloitteellisesti sekä ilmaisemaan ja tulkitsemaan kokemuksiaan. Opinnoilla vahvistetaan oppilaan taitoja käyttää käsityötä vaikuttamisen ja osallistumisen välineenä. Oppilasta ohjataan suunnittelemaan ja valmistamaan käsitöitä valitsemiinsa ympäristöihin. Koulutuksen järjestäjä määrittelee opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden pohjalta syventävien opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet. Syventäviin opintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Taidot ja muotoilu

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta itsenäiseen käsityöprosessiin
- ohjata ja tukea oppilasta itsenäiseen kädentaitojen harjoitteluun ja ajattelutaitojen kehittämiseen
- kannustaa löytämään itsenäisesti ratkaisuja arjen ja ympäristön haasteisiin
- rohkaista oppilasta soveltamaan oppimaansa ja ilmaisemaan itseään yksilöllisissä prosesseissa ja eri ympäristöissä
- innostaa oppilasta tiedostamaan materiaalien ja tekniikoiden käyttöön omassa ilmaisussaan
- rohkaista oppilasta harjoittelemaan omien tavoitteiden asettamista ja nauttimaan niiden saavuttamisesta.

Yhteiskunta ja kulttuuri

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta toimimaan aktiivisena käsityökulttuurin tekijänä, vastaanottajana, tulkitsijana ja vaikuttajana sekä oivaltamaan osallistumisen mahdollisuuksia ympäristössä
- ohjata ja tukea oppilasta soveltamaan muotoilun, käytettävyyden ja materiaalivalintojen ja tuotteen elinkaaren välisiä yhteyksiä sekä niiden vaikutuksia ympäristöön omassa ja ryhmän työskentelyssä
- rohkaista oppilasta näkemään oma roolinsa elävän kulttuuriperinnön ylläpitäjänä ja kehittäjänä
- ohjata oppilasta pohtimaan käsityön eettisiä arvoja ja sisäistä yrittäjyyttä sekä kehittämään empatiataitoja monikulttuurisessa maailmassa
- rohkaista oppilasta näkemään oman tekemisen, käsityön sekä ammatillisuuden ja yrittäjyyden yhteys
- innostaa oppilasta toimimaan lokaaleissa ja globaaleissa käsityöyhteisöissä.

Tieteiden ja taiteiden välisyys

Opetuksen tavoitteena on:

- rohkaista oppilasta taiteiden ja tieteiden väliseen vuoropuheluun ja tulkintaan käsityössä
- vahvistaa oppilaan itsenäistä havainnointia ja halua rakentaa käsityötä teknologiaa, luonnontieteitä ja taiteita soveltaen
- ohjata oppilasta soveltamaan omassa työskentelyssään sosiaalisen, kulttuurisen ja taloudellisesti kestävä kehityksen sekä kiertotalouden periaatteita
- kannustaa oppilasta uuden tiedon itsenäiseen ja yhteisölliseen tuottamiseen, ideoiden törmäyttämiseen sekä tiedon soveltamiseen omassa työskentelyssä.

Keskeiset sisällöt

Syventävien opintojen keskeiset sisällöt käsittelevät käsityötä, teknologiaa ja muotoilua pukeutumis-, esine-, sisustus- ja palveluympäristöissä sekä rakennetuissa ja luonnon ympäristöissä. Teknologiaa tutkitaan opinnoissa tekemisen ja ilmaisun välineenä. Muotoilua tarkastellaan kokonaisvaltaiseen tuottamiseen kuuluvana toimintana. Käsityössä tuotetaan tuotteita, teoksia ja palveluita yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille. Tuotteissa käytettävyys ja tarkoituksenmukaiset materiaalit luovat perustan käsityölliselle tekemiselle. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineinä. Palveluissa tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Käsityötä, teknologiaa ja muotoilua tarkastellaan kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ilmiöt, joita tarkastellaan henkilökohtaisen kokemuksen kautta kohti yleisempiä käsityön ilmiöitä.

9.4 Aikuisten käsityön opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan käsityön laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Käsityön aikuisten opetuksen tavoitteena on oman ilmaisutavan, muotoiluajattelun ja taiteellisen työskentelyn kehittäminen. Opetuksessa otetaan huomioon aikuisen oppijan motivoituneisuus, omatoimisuus ja aiempi osaaminen. Päämääränä on oppimisen ilon saavuttaminen tekemisen, vuorovaikutuksen, ponnistelemisen, uuden oivaltamisen sekä kyseenalaistavan ja kokeilevan työskentelyn avulla. Tavoitteena on, että aikuinen oppija voi syventää opintojaan itseä kiinnostaviin sisältöihin. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja. Opinnot antavat valmiuksia opitun hyödyntämisessä omassa työssä, harrastuksissa, elinikäisessä oppimisessa tai yritystoiminnassa.

9.5 Työtavat käsityön opetuksessa

Työtapojen monipuolisilla valinnoilla tuetaan yksilöllistä tietojen ja taitojen oppimista, ilmaisua ja testaamista sekä yhteistoiminnallista käsityötä. Opetus järjestetään oppimisympäristöissä, jotka tukevat tarkoituksenmukaisesti erilaisten materiaalien, tekniikoiden ja teknologioiden tutkimista sekä niiden kekseliästä soveltamista ja oppilaiden erityisosaamisalueiden kehittymistä.

Perusopinnoissa erilaisiin ilmiöihin tutustutaan elämyksellisesti ja kokemuksellisesti, niitä tutkimalla ja arvottamalla. Mielikuvitus, ihmettely ja ideoiden kehittäminen toimivat työskentelyn lähtökohtina. Työskentelyssä korostuu käsillä tekemisen ja oivaltamisen ilo. Työtapojen ja materiaalien valintaa ohjaavat kestävä kehityksen ja kiertotalouden periaatteet.

Syventäville opinnoille on ominaista havainnoille, pohdiskelulle, käsitteellistämislle, vuorovaikutukselle, tulkinnalle, arvottamiselle ja aktiiviselle toimijuudelle perustuva lähestymistapa. Se ilmenee niin oppilaan käsityöprosessissa kuin laajemmin yhteisön jäsenenä toimiessa.

9.6 Oppimisen arviointi käsityön opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan kehittymistä opinnoissaan, ilmaisussaan, taidoissaan sekä ohjata tavoitteiden asettamisessa. Oman tekemisen analysointi ja reflektointi tukee oppimisen syvenemistä. Arviointia tapahtuu koko prosessin ajan monipuolisilla menetelmin. Oppilasta perehdytetään käsityön arvioinnin kohteisiin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista käsityön opintokokonaisuuksista opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla.

Käsityön laajan oppimäärän oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetukselle asetettuihin tavoitealueisiin: *Taidot ja muotoilu; Yhteiskunta ja kulttuuri; Tieteiden ja taiteiden välisyys*. Oppilaan edistymistä ja osaamista arvioidaan oppimisprosessissa, harjoituksissa sekä toteutetuissa tuotteissa ja teoksissa.

Arviointimenetelmät valitaan siten, että niiden avulla tavoitteiden saavuttamista voidaan parhaalla mahdollisella tavalla arvioida, ne soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista. Monipuoliseen arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja kuten arviointikeskusteluja, itsearviointia ja vertaisarviointia. Oppilas saa jatkuvaa sanallista palautetta opinnoistaan niille asetettujen tavoitteiden näkökulmista. Töistä ja teoksista voidaan koota näyttelyitä ja muita esittäytymisiä, jolloin oppilaat saavat myös julkista palautetta.

Oppimisen arviointi on vuorovaikutusta oppilaan, ryhmän ja opettajan välillä. Oppilasta rohkaistaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Arviointitaitoja harjoitellaan opintojen kuluessa. Arviointi kohdistuu oppimisprosessiin, harjoituksiin, toteutettuihin tuotteisiin ja teoksiin. Arvioinnin tavoitteena on tukea oppilaiden omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa niihin. Palaute on kannustavaa, ohjaavaa, jatkuvaa ja pitkäkestoista. Käsityön arvioinnilla kannustetaan oman osaamisen laajentamiseen ja soveltamiseen sekä oman osaamisen esittelyyn. Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan tavoitteisiin perustuvat perusopintojen opintokokonaisuuksien arvioinnin kohteet.

Laajan oppimäärän syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö, joka muodostuu tuotteesta, teoksesta tai palvelusta ja siihen liittyvästä osaamisen dokumentaatiosta. Dokumentaatio sisältää sanallista ja/tai kuvallista aineistoa sekä itsearviointia. Lopputyössä arvioidaan laaja-alaisesti oppilaan kasvua käsityön tekijäksi, ilmaisu- ja käsityötaitojen kehittymistä ja opitun soveltamiskykyä. Lopputyön tavoitteet ja toteuttamistavan oppilas sopii yhteistyössä opettajan kanssa. Lopputyö voi sisältää monipuolisesti erilaisia kokonaisuuksia tai rajautua tiettyyn syvennettyyn osaamisen alueeseen. Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan tavoitteisiin perustuvat syventävien opintojen opintokokonaisuuksien ja niihin sisältyvän lopputyön arvioinnin kohteet sekä laajan oppimäärän arvioinnin kriteerit.

10 MEDIATAITEET

Mediataiteiden taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän tavoitteena on vahvistaa oppilaan valmiuksia hyödyntää mediateknologiaa luovasti taiteellisessa toiminnassa. Pyrkimyksenä on kannustaa oppilaita tutkimaan ja käsittelemään omaa olemassaoloaan, identiteettiään ja kulttuuriaan mediavälineiden keinoin. Opetuksella edistetään oppilaiden osallisuutta ympäröivässä mediakulttuurissa ja muussa yhteiskunnassa.

Mediataiteiden opetus rakentuu mediateknologiaa, kuten liikkuvaa kuvaa, ääntä ja ohjelmistoja, hyödyntävien taiteiden perinteille ja niiden yhteyksille muihin taiteenaloihin. Oppilaita rohkaistaan kokeilemaan ja määrittelemään uusia, ennakkoluulottomia tapoja käyttää uuden teknologian välineitä omassa ilmaisussaan. Oppilaan taitoja käyttää teknologiaa oman ajattelunsa ja ilmaisunsa välineenä kehitetään monipuolisella harjoittelulla ja tavoitteellisella taiteellisella työskentelyllä.

Oppilaita kannustetaan vaikuttamaan ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä taiteen roolin vahvistamiseen mediakulttuurin sisällä. Opinnot tarjoavat oppilaalle mahdollisuuksia osaamisen syventämiseen yhdellä tai useammalla mediataiteiden alueella. Mediataiteiden opetus antaa oppilaalle valmiuksia alan jatko-opintoihin hakeutumiselle.

10.1 Varhaisiän mediataiteiden kasvatusta

Varhaisiän mediataiteiden kasvatuksessa oppiminen tapahtuu leikkien, tutkien, liikkuen sekä taiteellisesti ilmaisten ja kokien. Taidetta, mediaa ja teknologiaa lähestytään toiminnallisesti ja elämyksellisesti luovuutta sekä osallisuutta edistäen. Lapsia rohkaistaan omien havaintojen, ajatusten ja näkemysten ilmaisemiseen mediataiteiden välineillä. Heitä kannustetaan kokeilemiseen, pitkäjänteiseen harjoitteluun ja yhdessä toimimiseen. Toiminnan lähtökohtana ovat lasten omat kokemukset, kysymykset ja havainnot. Lapsia innostetaan tutkimaan, käyttämään ja tuottamaan esityksiä erilaisissa ympäristöissä. Tavoitteena on lapsen ilmaisun, valmiuksien ja osaamisen monipuolinen edistäminen. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän mediataiteiden kasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

10.2 Mediataiteiden perusopinnot

Tavoitteet

Mediataiteiden perusopintojen tarkoituksena on keskeisten taitojen tavoitteellinen harjoittelu ja pitkäjänteinen kehittäminen. Opintojen tavoitteena on kehittää tavoitteellisesti oppilaan valmiuksia oman mediasuhteen rakentamiseen ja mediakulttuurin tarkasteluun sekä omaan ilmaisuun ja kokeiluun. Tiedot, taidot ja omakohtainen kokemus luovat perustan ja valmiudet esittämiseen sekä osallistumiseen. Perusopintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Koulutuksen järjestäjä määrittelee opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden pohjalta perusopinnot opintokokonaisuuksien, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet.

Oma mediasuhde

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- rakentaa omakohtaista suhdetta mediaan, taiteeseen ja teknologiaan
- harjoittelee median ja mediateosten analysoimista, tulkintaa ja arvottamista
- tutustuu median vaikutukseen ja vaikuttamisen mahdollisuuksiin omassa elinympäristössään.

Mediakulttuurin tuntemus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu mediataiteiden kulttuureihin ja eri taiteenalojen väliseen vuorovaikutukseen
- tutustuu mediataiteille ominaisiin tuotanto- ja esitystapoihin
- seuraa ympäröivän mediamailman ilmiöitä osana opintojaan.

Ilmaisu

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu taiteentalalle ominaisiin työskentelytapoihin, prosesseihin ja ilmaisun keinoihin
- harjaantuu käyttämään mediateknologiaa oman ilmaisunsa välineenä ja harjoittelee oman työskentelyn reflektointia
- saa monipuolisia kokemuksia todellisuuden representoimisesta ja rakentamisesta mediavälineiden avulla ja oppii siinä tarvittavia ajattelun taitoja.

Vuorovaikutus ja osallisuus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tarkastelee tekijän, teoksen ja yleisön välisiä vuorovaikutuksen muotoja
- kehittää vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan ryhmän jäsenenä
- käyttää mediateknologiaa osallistumisen, osallistamisen ja vaikuttamisen muotoina.

Keskeiset sisällöt

Mediataiteiden perusopinnoissa perehdytään mediataiteiden kulttuureihin ja toimintatapoihin. Opetus voi rakentua esimerkiksi elokuvan ja videotaiteen, valokuvan, äänitaiteen, pelien, ohjelmistotaiteen, installaation, performanssin ja kulttuurihäirinnän traditioille. Oman työskentelyn kautta kehitetään omaa mediasuhdetta, ilmaisua sekä mediateknologista osaamista ja tuntemusta mediataiteiden välinein. Opetuksen sisältöjä rakennetaan näistä näkökulmista henkilökohtaisesta yleiseen laajentaen. Sisältöjen käsittelyn lähtökohtana ovat oppilaiden omat havainnot, merkitykselliset kokemukset ja osallisuus mediaympäristöissä.

Omat mediaympäristöt

Opetuksen sisältöjä rakennetaan oppilaan omista mediaympäristöistä ja -välineistä. Opetuksessa käsitellään oppilaan omaa mediasuhdetta.

Teknologia ja taide

Opetuksessa käsitellään teknologiaa mediataiteen läpäisevänä ilmiönä. Teknologiaa tutkitaan ilmaisun ja esittämisen välineenä ja sisältönä. Opetuksessa tarkastellaan keskeisten taiteenalojen filosofiaa.

Traditiot ja ajankohtaiset ilmiöt

Opetuksen sisällöt valitaan mediataiteiden traditioista ja tulevaisuuden näkymistä sekä ajankohtaisista mediakulttuurisista ilmiöistä.

10.3 Mediataiteiden syventävät opinnot

Tavoitteet

Mediataiteiden syventävien opintojen tarkoituksena on opintojen laajentaminen tai niiden painottaminen oppilaan valitsemalla tavalla. Opintojen tavoitteena on syventää oppilaan tietoja, taitoja ja osaamista mediataiteissa. Opetuksessa ohjataan tavoitteelliseen, pitkäjänteiseen itsenäiseen työskentelyyn ja omaehtoiseen oppimiseen. Oppilasta kannustetaan omaan ilmaisuun ja esittämiseen mediataiteissa sekä osallistumiseen ja vaikuttamiseen. Syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö, jonka tavoitteena on osoittaa kokonaisvaltaisen taiteellisen prosessin hallintaa. Lopputyö muodostuu teoksesta, työskentelyprosessin dokumentaatiosta, oppimisen reflektoinnista ja teoksen arvottamisesta mediataiteiden alueella. Syventäviin opintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia. Koulutuksen järjestäjä määrittelee opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden pohjalta syventävien opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet.

Oma mediasuhde

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- syventää suhdettaan mediaan, taiteeseen ja teknologiaan
- vahvistaa kriittistä medialukutaitoaan ja mediataiteen teoksien tuntemuksen, tulkinnan ja arvottamisen taitojaan
- ilmaisee ja vaikuttaa mediataiteiden keinoin omissa media- ja elinympäristöissään.

Mediakulttuurin tuntemus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- syventää valitun mediavälineen tai mediataiteiden alueen tuntemustaan
- kehittää mediataiteille ominaisten tuotanto- ja esitystapojen tuntemustaan
- osallistuu mediataiteisiin liittyvään toimintaan oppilaitoksen ulkopuolella.

Ilmaisu

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- syventää valitun mediavälineen tai mediataiteiden alueen työskentelytapojen, prosessien ja ilmaisun keinojen tuntemustaan
- osaa käyttää mediateknologiaa oman ilmaisunsa välineenä ja analysoida omaa työskentelyään
- syventää ajattelun taitojaan työskentelemällä ja esittämällä mediateknologian keinoin.

Vuorovaikutus ja osallisuus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- käyttää tekijän, teoksen ja yleisön välisiä vuorovaikutuksen muotoja omassa työskentelyssään
- tekee monipuolista ja rakentavaa yhteistyötä muiden kanssa valitun mediavälineen tai mediataiteiden alueen mukaisesti
- syventää ymmärrystään medioiden valtarakenteista ja vaikuttamisesta medioiden avulla.

Keskeiset sisällöt

Mediataiteiden syventävissä opinnoissa oppilas syventää osaamistaan ja mediasuhdettaan valituilla mediataiteiden alueilla. Oppimisen keskiössä on oma aktiivinen työskentely yksin ja ryhmässä. Oppilas kehittää osaamistaan tavoitteellisesti tuomalla omaa ajatteluaan esiin työskentelyssä, ilmaisussa ja esittämisessä. Mediataiteiden tuntemusta laajennetaan oppilaiden omien henkilökohtaisten kokemusten kautta.

Omat mediaympäristöt

Opetuksen sisältöjä rakennetaan oppilaan omista mediaympäristöistä ja -välineistä. Opetuksessa käsitellään oppilaan omaa mediasuhdetta.

Teknologia ja taide

Opetuksessa käsitellään teknologiaa mediataiteen läpäisevänä ilmiönä. Teknologiaa tutkitaan ilmaisun ja esittämisen välineenä ja sisältönä. Opetuksessa tarkastellaan keskeisten taiteenalojen filosofiaa.

Traditiot ja ajankohtaiset ilmiöt

Opetuksen sisällöt valitaan mediataiteiden traditioista ja tulevaisuuden näkymistä sekä ajankohtaisista mediakulttuurisista ilmiöistä.

10.4 Aikuisten mediataiteiden opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan mediataiteiden laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Mediataiteiden aikuisten opetuksen tavoitteena on tukea oppilaan omien tavoitteiden asettamista, opintojen suunnittelua ja itsenäistä työskentelyä. Opintojen tavoitteena on antaa valmiuksia mediateknologian luovalle käytölle ja

soveltamiselle sekä mediakulttuurin ilmiöihin osallistumiselle ja vaikuttamiselle. Opinnot luovat edellytyksiä oppilaan aktiivisen mediasuhteen ylläpitämiselle ja vahvistamiselle.

10.5 Työtavat mediataiteiden opetuksessa

Työtapojen valinnoilla tuetaan leikkiin, tutkimiseen, kokeilemiseen ja taiteelliseen ilmaisuun perustuvaa mediataiteiden tavoitteellista ja pitkäjänteistä opiskelua. Työtavoilla edistetään oppilaan aktiivista toimijuutta. Mediataiteiden ja mediakulttuurin ilmiöitä tutkitaan yksin ja yhdessä. Oppimisympäristöt mahdollistavat opinnoissa keskeisten vuorovaikutuksen, ryhmätyöskentelyn ja yhdessä oppimisen taitojen kehittymisen. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan oppilaiden työskentelyä ja oppimisprosessin suunnittelua, havainnointia, toteuttamista, dokumentointia ja arviointia. Oppilaita kannustetaan osallistumaan opetuksen suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Valitut työtavat ja oppimisympäristöt mahdollistavat erilaiset työskentelyprosessit, työskentelyn tarvittavalla mediateknologialla sekä työskentelyn ja teosten esittämisen yleisöille. Mediataiteille ominaisesti teokset tavoittavat yleisönsä järjestetyissä tilaisuuksissa ja julkisessa tilassa sekä fyysisissä että virtuaalisissa ympäristöissä.

10.6 Oppimisen arviointi mediataiteiden opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan mediataiteiden opintojen edistymistä. Arvioinnilla annetaan oppilaalle palautetta omasta edistymisestään, osaamisestaan ja kehittämisen kohteistaan. Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itsearviointiin ja vertaisarviointiin. Kannustavalla, monipuolisella ja jatkuvalla palautteella oppilasta ohjataan omien oppimistavoitteiden asettamiseen sekä oman ja toisten osaamisen arvostamiseen. Oppilasta perehdytetään mediataiteiden arvioinnin kohteisiin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista mediataiteiden opintokokonaisuuksista opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla.

Mediataiteiden laajan oppimäärän oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetukselle asetettuihin tavoitealueisiin: *Oma mediasuhde; Mediakulttuurin tuntemus; Ilmaisu; Vuorovaikutus ja osallisuus.*

Perusopinnoissa arvioinnilla tuetaan mediataiteiden keskeisten taitojen harjoittelua ja niiden kehittymistä. Jatkuvassa arvioinnissa ja muussa palautteessa hyödynnetään monipuolisesti itsearviointia ja vertaisarviointia. Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan tavoitteisiin perustuvat perusopintojen opintokokonaisuuksien arvioinnin kohteet.

Syventävissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilaan taitojen syventämistä ja osaamisen laajentamista hänen yksilöllisten oppimistavoitteidensa mukaisesti. Arvioinnilla ja muulla palautteella tuetaan oppimistavoitteiden asettamista sekä reflektoinnin, itseohjautuvuuden ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö, jolla osoitetaan kokonaisvaltaisen taiteellisen prosessin hallintaa. Lopputyö muodostuu teoksesta, työskentelyprosessin dokumentaatiosta, oman oppimisen reflektoinnista ja teoksen arvottamisesta mediataiteiden alueella. Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan asettamat tavoitteet ja syventävien opintojen suuntautuminen. Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan tavoitteisiin perustuvat syventävien opintojen opintokokonaisuuksien ja niihin sisältyvän lopputyön arvioinnin kohteet sekä laajan oppimäärän arvioinnin kriteerit.

11 MUSIIKKI

Musiikin laajan oppimäärän mukaisen taiteen perusopetuksen tehtävänä on luoda edellytykset hyvän musiikkisuhteen syntymiselle. Tavoitteena on, että oppilas kehittää musiikillista osaamistaan ja iloitsee oppimisestaan. Opetus antaa valmiuksia musiikin itsenäiseen harrastamiseen ja oppilaan tavoitteiden mukaiseen musiikkiopintojen jatkamiseen muilla koulutusasteilla.

Musiikillisten taitojen kartuttamisen lisäksi oppilasta rohkaistaan opinnoissaan esteettiseen kokemiseen, luovaan ajatteluun ja tuottamiseen sekä uusien ratkaisujen etsimiseen. Opintojen edetessä oppilas oppii tunnistamaan musiikilliset vahvuutensa ja löytää omat tapansa ilmaista itseään musisoiden. Opetus tukee oppilaan myönteisen minäkuvan, terveen itsetunnon ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Oppilasta ohjataan tekemisen ja osallisuuden kautta ymmärtämään musiikin merkityksiä kulttuurin kokonaisuuteen kuuluvina ilmiöinä. Näin oma musiikkiharrastus voi asettua osaksi elävää ja toimivaa musiikkikulttuuria sekä koko taiteiden kenttää.

11.1 Varhaisiän musiikkikasvatus

Varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteena on lapsen luovuuden, musiikillisten valmiuksien ja itsetunnon kehittäminen. Myönteiset musiikilliset elämykset muodostavat pohjan hyvälle musiikkisuhteelle ja myöhemmille musiikkiopinnoille. Leikinomaisella toiminnalla edistetään lapsen ryhmässä toimimisen taitoja ja oppimisvalmiuksia. Kokemuksia ja elämyksiä vahvistetaan ottamalla toiminnassa huomioon oppimisen moniaistisuus ja muiden taiteenalojen tarjoamat mahdollisuudet. Varhaisiän musiikkikasvatukseen voi sisältyä instrumenttiopintoihin valmentavaa opetusta. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

11.2 Musiikin perusopinnot

Perusopintojen tarkoituksena on innostaa oppilas musiikin tavoitteelliseen opiskeluun ja musiikillisten taitojen pitkäjänteiseen kehittämiseen. Opintojen lähtökohtana ovat oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet. Tarjoamalla tilaisuuksia monipuoliseen musiikilliseen toimintaan musiikin perusopinnot kehittävät oppilaan musiikillista ja luovaa ajattelua. Koulutuksen järjestäjä määrittelee opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden pohjalta paikalliset opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet ja sisällöt sekä laajuuden. Yksittäinen opintokokonaisuus voi sisältää tavoitteita perusteiden eri tavoitealueilta. Perusopintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Tavoitteet

Esittäminen ja ilmaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta löytämään omat musiikilliset vahvuutensa ja ilmaisukeinonsa
- ohjata oppilasta elävään musiikilliseen ilmaisuun

- kannustaa oppilasta harjoittelemaan erilaisten esiintymistilanteiden hallintaa
- rohkaista oppilasta tutustumaan myös muiden taiteenalojen ilmaisukeinoihin ja taiteiden väliseen vuorovaikutukseen.

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta oppimaan instrumentti- ja yhteismusisointitaitoja päämääränään soittimen itsenäinen hallinta ja omaehtoinen ilmaisu
- ohjata oppilasta säännölliseen harjoitteluun ja oppimisensa arviointiin
- ohjata oppilasta soittamaan korvakuulolta sekä lukemaan ja tulkitsemaan musiikin lajille ominaisia musiikin merkitsemistapoja
- kannustaa oppilasta soveltamaan musiikin hahmotustaitojaan musisoinnissa
- tarjota oppilaalle tilaisuuksia tutustua musiikkiteknologiaan työvälineenä
- ohjata oppilasta käyttämään ergonomisesti oikeita soittotapoja ja mielekkäitä harjoittelumenetelmiä
- ohjata oppilasta havainnoimaan ääniympäristöä ja suojelemaan kuuloaan.

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta kuuntelemaan omaa musisointiaan ja mukauttamaan sen osaksi soivaa musiikillista kokonaisuutta
- ohjata oppilasta kehittämään musiikin luku- ja kirjoitustaitoaan
- ohjata oppilasta musiikin ominaispiirteiden tunnistamiseen ja rakenteiden hahmottamiseen
- tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi musiikin kuuntelijaksi.

Säveltäminen ja improvisointi

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja
- kannustaa oppilasta harjoittelemaan improvisoinnin, sovittamisen ja säveltämisen perustaitoja.

Keskeiset sisällöt

Musiikin perusopintojen keskeisenä sisältönä on monipuolinen perehtyminen oppilaan valitseman instrumentin tai instrumenttien perustekniikkaan, ohjelmistoon ja ilmaisumahdollisuuksiin. Eri sisältöalueiden integraatio opetuksessa vahvistaa musiikin kokonaisvaltaista hahmottamista. Opintoissa tutustutaan monipuolisesti valituille instrumenteille sopivaan ohjelmistoon, erilaisiin soitinkokoonpanoihin, musiikin työvälineisiin ja työtapoihin ottaen huomioon ottaen huomioon oppilaan tavoitteet. Yhteismusisointi- ja musiikin hahmottamistaitojen kehittäminen ovat olennainen osa opintoja. Koulutuksen järjestäjä voi laajentaa opintojen sisältöjä opetuksen tavoitteiden ja paikallisten tarpeiden pohjalta.

11.3 Musiikin syventävät opinnot

Musiikin syventävissä opinnoissa oppilas syventää osaamistaan laajentamalla tai painottamalla opintojaan valitsemallaan tavalla koulutuksen järjestäjän tarjonnan pohjalta. Opintojen aikana oppilas suunnittelee ja valmistaa musiikillisten ajattelu- ja ilmaisutaitojen hallintaa osoittavan laajan oppimäärän lopputyön. Oppilas asettaa lopputyön tavoitteet ja päättää lopputyön toteutustavan yhteistyössä opettajiensa kanssa oppilaitoksen tarjonnan pohjalta. Lopputyö voi muodostua erilaisista kokonaisuuksista tai keskittyä tiettyyn syvennettyyn osaamiseen.

Koulutuksen järjestäjä määrittelee opetussuunnitelman perusteiden pohjalta paikalliset opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet ja sisällöt sekä laajuuden. Syventäviin opintoihin voi sisältyä keskenään vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia. Niitä hyödyntäen koulutuksen järjestäjä voi suunnitella oppilaan valittavaksi erilaisia suuntautumisvaihtoehtoja. Vaihtoehtoiset opintokokonaisuudet ja suuntautumisvaihtoehdot suunnitellaan tukemaan lopputöiden toteuttamista. Yksittäinen opintokokonaisuus voi sisältää tavoitteita perusteiden eri tavoitealueilta.

Tavoitteet

Esittäminen ja ilmaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta syventämään musiikillista ilmaisuaan
- kannustaa oppilasta kehittämään edelleen musiikin tulkintaan ja esittämiseen tarvittavia taitoja valitsemiensa painopisteiden mukaisesti
- rohkaista oppilasta käyttämään musiikkia monipuolisesti ilmaisun välineenä
- ohjata oppilasta soveltamaan omassa ilmaisussaan myös muiden taiteenalojen ilmaisukeinoja

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

Opetuksen tavoitteena on

- auttaa oppilasta asettamaan tavoitteita opiskelulle ja suuntaamaan omaa oppimistaan
- opastaa oppilasta arvioimaan edistymistään ja nauttimaan osaamisestaan
- ohjata oppilasta harjoittelemaan taitoja kehittävää ohjelmistoa sekä itsenäisesti että ryhmän jäsenenä
- ohjata oppilasta huolehtimaan fyysisestä toimintakyvystään sekä ergonomiasta ja kuulonsuojelusta musisoidessaan

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta kuuntelemaan ja kehittämään musisointiaan sekä solistina että ryhmän jäsenenä
- ohjata oppilasta tarkastelemaan soivaa ja nuotinnettua musiikkia monipuolisesti eri näkökulmista
- ohjata oppilasta hahmottamaan musiikin rakenteita ja lainalaisuuksia
- ohjata oppilasta hyödyntämään kuuntelu- ja hahmotustaitojaan muusikkoutensa kehittämisessä

Säveltäminen ja improvisointi

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta toteuttamaan teoksissa improvisoituja ja itse sovitettuja osuuksia ja säveltämään omaa musiikkia
- rohkaista oppilasta hyödyntämään musiikkiteknologian mahdollisuuksia ja työvälineitä

Keskeiset sisällöt

Opintojen keskeisinä sisältöinä ovat oppilaan musiikillisten ilmaisukeinojen monipuolinen kehittäminen henkilökohtaisessa ohjauksessa, ohjelmiston laajentaminen sekä erilaisissa musiikillisissa kokoonpanoissa tarvittavien musisointi- ja yhteistyötaitojen edistäminen. Opintoihin sisältyy myös musiikin hahmotustaitojen, kulttuurisen ymmärryksen ja luovan ajattelun monipuolista kehittämistä. Koulutuksen järjestäjä voi laajentaa opintojen sisältöjä opetuksen tavoitteiden ja paikallisten tarpeiden pohjalta.

11.4 Aikuisten musiikin opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan musiikin laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä.

11.5 Työtavat musiikin opetuksessa

Musiikin laajan oppimäärän opinnoissa painottuu oppilaan henkilökohtainen ohjaus. Samalla huolehditaan, että oppilaalla on mahdollisuus monimuotoiseen yhteistoiminnalliseen musiikin tekemiseen ja opiskeluun. Tavoitteisiin perustuvat ja oppilaan oppimista edistävät työtavat vahvistavat oppilaan motivaatiota ja itseohjautuvuutta. Oppilaitos ja opettaja huolehtivat yhdessä opiskeluympäristöjen kehittämisestä siten, että monipuolinen työskentely ja työtapojen käyttö opetuksessa on mahdollista. Työtapojen monipuolisuutta edistetään muun muassa hyödyntämällä teknologiaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Oppimaan oppimisen taidot kehittyvät, kun oppilasta ohjataan työskentelyn suunnitteluun ja arviointiin.

11.6 Oppimisen arviointi musiikin opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan musiikkiopintojen edistymistä. Myönteisessä hengessä annettava ohjaava palaute on olennainen osa musiikin oppimisprosessia ja opettamista. Sen tarkoituksena on ohjata oppilasta omien tavoitteiden asettamiseen ja tukea häntä niiden saavuttamisessa. Arvioinnissa ja palautteen antamisessa otetaan huomioon oppilaan hyvän itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen. Arvioinnissa tiedostetaan temperamenttiero ja huolehditaan, että arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan. Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin

sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja ja ohjausta itsearviointiin ja vertaisarviointiin.

Musiikin laajan oppimäärän arvioinnin kohteita ovat

- instrumentin hallinta
- musiikin hahmottaminen ja musiikillinen ajattelu
- ilmaisutaidot
- yhteismusisointi- ja yhteistyötaidot
- oppimaan oppiminen

Perusopinnoissa oppimisen arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilasta erityisesti musiikillisten ajattelu- ja ilmaisutaitojen sekä instrumenttitaitojen kehittämisessä. Oppilaan itsearviointitaitojen vahvistaminen tukee tätä tehtävää.

Syventävissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilaan taitojen syvenemistä opintojen painottumisen ja lopputyön mukaisesti. Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan lopputyön arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit. Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan lopputyölleen asettamat tavoitteet.

12 SANATAIDE

Taiteen perusopetuksen sanataiteen laajan oppimäärän opetus edistää oppilaiden luovuutta, kulttuurista ja yhteiskunnallista osallisuutta sekä sosiaalisia taitoja. Sanataide on luovaa kielen käyttämistä, joka ohjaa monenlaiseen kirjoittamiseen ja syventää oppilaiden kielellisiä taitoja ja ajattelukykyä. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, joka mukaan tekstejä voidaan tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa. Sanataide muodostaa pohjan myös monille muille taiteille, jotka rakentuvat kielen varaan. Tavoitteena on antaa valmiudet ilmaista itseään monipuolisesti sanataiteen keinoin ja saada sanataiteesta elinikäinen harrastus tai työ.

Sanataiteen opinnot vahvistavat kirjoittaja- ja taiteilijaidentiteettiä sekä luovat oppilaille vertaisryhmän ja harrastusyhteisön, jossa tutustutaan sanataiteen tuottamiseen eri puoliin. Opetus ohjaa oppilaita keskittyneeseen, päämäärätietoiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn, aktiiviseen oppimiseen sekä rakentavaan toimintaan yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Opetuksen lähtökohtia ovat ilo, leikki, mielikuvitus ja kokemuksellisuus. Sanataideopetuksessa oppilaat kehittyvät tekstien luomisessa ja hiomisessa, tyylien ja tekstilajien valinnassa, arvottamisessa, analysoinnissa ja monilukutaidossa. Opetusta toteutetaan vuorovaikutuksessa muiden taiteenlajien kanssa.

12.1 Varhaisiän sanataidekasvatus

Varhaisiän sanataidekasvatuksen tavoitteena on rohkaista lasta käyttämään mielikuvitustaan, osallistumaan leikkiin ja vuorovaikutukseen, kuunteluun ja lukemiseen, tutustuttaa lasta lastenkirjallisuuteen, runojen, loruja ja tarinoiden maailmaan sekä innostaa lasta kertomaan omia tarinoita sekä ohjata lukemisen ja monimuotoisten tekstin pariin. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän sanataidekasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

12.2 Sanataiteen perusopinnot

Sanataiteen laajan oppimäärän perusopinnoissa oppilaat tutustuvat sanataiteen perusteisiin. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdistelevistä opintokokonaisuuksista, jotka päätetään paikallisesti.

Tavoitteet

Sanataiteilijana kehittyminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta tekemään havaintoja maailman ilmiöistä ja tutkimaan niiden tarinallisuutta
- rohkaista oppilasta löytämään ja valitsemaan itselleen tärkeää kerrottavaa kehittämällä intuitiota, eri aistien käyttöä ja herkkyyttä
- tukea oppilaan kehittymistä ja taiteellista näkemystä suhteessa kirjallisuuden traditioon

- tarjota oppilaille yhteisö, jossa harjaannutaan keskustelemaan taiteesta
- kannustaa oppilasta kehittämään taiteilijaidentiteettiään.

Omaääninen kirjoittaminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta etsimään ilmaisun luovuutta
- kannustaa oppilasta havainnoimaan, ajattelemaan ja kirjoittamaan luovasti
- rohkaista oppilasta jäsentämään ja sanoittamaan omia havaintojaan, ajatuksiaan ja tunteitaan sekä luomaan kokonaisuuksia sanataiteen keinoin
- kannustaa oppilasta laajentamaan sanavarantoaan sekä monipuolistamaan kieltään ja ilmaisutapojaan
- harjaannuttaa oppilasta tuottamaan ja kokeilemaan sanataiteen eri lajeja sekä tyylejä
- auttaa oppilasta ymmärtämään tekstin sisällön ja muodon suhdetta eli tyylien rakentumista.

Elämyksellinen lukeminen

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta eläytymään lukemaansa ja kuulemaansa sekä jakamaan sanataidekokemuksiaan
- kannustaa oppilasta tutustumaan sanataiteen lajeihin ja ilmaisukeinoihin sekä kirjallisuuden traditioon ja nykykirjallisuuteen, myös monimuotoisiin teksteihin
- kannustaa oppilasta luovaan lukemiseen ja löytämään erilaisia lukemisen tapoja suhteessa sanataiteen ympäristöihin.

Taideprosessi ja julkaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta tutustumaan sanataiteen tuottamisen prosessin eri vaiheisiin
- harjaannuttaa oppilasta tuottamaan sanataidetta tavoitteellisesti sekä ottamaan huomioon julkaisukonteksti ja tekstin vastaanottaja
- kannustaa oppilasta antamaan ja vastaanottamaan palautetta sekä kohtaamaan sanataiteen tuottamisen keskeneräisyyttä
- rohkaista oppilasta kyseenalaistamaan omaa työtä ilman lannistavaa itsekritiikkiä ja auttaa oppilasta käsittelemään kirjoitustyöhön liittyviä tunteita
- kannustaa ja rohkaista oppilasta jakamaan ja julkaisemaan sanataideteoksiaan.

Keskeiset sisällöt

Sanataiteen laajan oppimäärän perusopinnoissa tutustutaan tekstien eri lajeihin kaunokirjallisuudesta mediateksteihin sekä niiden kielellisiin ja kuvallisiin ilmaisukeinoihin. Sanataiteessa opitaan ideoimaan ja muokkaamaan tekstejä. Oma taidekäsitys ja vuorovaikutus taiteen kanssa kehittyvät. Opinnoissa löydetään keinoja ylläpitää työskentelymotivaatiota ja kehittää taitoa keskustella omien tekstien kanssa ja kannustavasti arvioida niitä.

12.3 Sanataiteen syventävät opinnot

Sanataiteen laajan oppimäärän syventävissä opinnoissa oppilaat hahmottavat oman taiteilijuuden soveltamismahdollisuuksia ja syventävät käsitystään sanataiteesta ja sen mahdollisuuksista. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdistelevistä opintokokonaisuuksista, jotka päätetään paikallisesti. Osa syventävistä opinnoista muodostuu lopputyöstä ja siihen liittyvästä prosessista.

Tavoitteet

Sanataiteilijana kehittyminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta kehittämään taiteilijaidentiteettiään ja rohkaista sanataiteellisiin kokeiluihin
- innostaa oppilasta työskentelemään tavoitteellisesti ja sitoutumaan oman ilmaisun kehittämiseen ja etsimään yhteistyötä muiden taiteilijoiden kanssa
- rohkaista oppilasta sanoittamaan maailmankuvaansa
- tukea oppilasta osallistumaan sanataidetta koskevaan keskusteluun sekä ohjata sanataiteen tekijänä ottamaan osaa kirjallisuus- ja taidetapahtumiin
- kannustaa oppilasta vastuulliseen ja eettiseen ajatteluun.

Omaääninen kirjoittaminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta ilmaisemaan itseään rohkeasti ja vahvistamaan taiteellista näkemystään etsimällä myös haastavia tapoja tehdä sanataidetta
- kannustaa oppilasta laajentamaan sanavarantoaan sekä monipuolistamaan kieltään ja ilmaisutapojaan
- auttaa oppilasta syventämään taitoaan tehdä havaintoja ja liittämään niitä omiin kokemuksiinsa
- harjaannuttaa oppilasta yhdistelemään erilaisia sanataiteen lajeja ja kehittämään uusia
- auttaa oppilasta syventämään käsitystään tekstin sisällön ja muodon suhteesta eli tyylien rakentumisesta.

Elämyksellinen lukeminen

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta eläytymään lukemaansa ja kuulemaansa sekä jakamaan lukukokemuksiaan
- kannustaa oppilasta syventämään sanataiteen lajien, tradition ja kokeilevan nykykirjallisuuden tuntemustaan
- rohkaista oppilasta kehittämään monimuotoisten sanataiteellisten kokonaisuuksien lukemisessa, arvottamisessa ja analysoinnissa.

Taideprosessi ja julkaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta soveltamaan sanataiteen tuottamisen prosessin eri vaiheita omassa sanataiteen tekemisessään ja hyödyntämään niihin kuuluvia keinoja

- harjaannuttaa oppilasta ottamaan huomioon julkaisukonteksti ja tekstin vastaanottaja
- harjaannuttaa oppilasta tuottamaan sanataidetta tavoitteellisesti yksin ja yhdessä
- auttaa oppilasta ymmärtämään tekstin orgaanista luonnetta ja käsittelemään luovan työn keskeneräisyyteen liittyviä tunteita
- kannustaa oppilasta antamaan ja vastaanottamaan palautetta
- kannustaa ja rohkaista oppilasta jakamaan ja julkaisemaan sanataideteoksiaan.

Keskeiset sisällöt

Sanataiteen laajan oppimäärän syventävissä opinnoissa laajennetaan tekstien eri lajien sekä niiden kielellisten ja kuvallisten ilmaisukeinojen tuntemusta. Opinnoissa tutustutaan kirjallisuuden eri tarkastelutapoihin. Sanataidetta tuottaessa harjaannutaan kokeilemaan omia ja taiteen rajoja. Työskentelymotivaatiota kehitetään edelleen ja käsitellään taiteen tekemiseen liittyvää herkkyyttä, turhautumista ja pelokkuutta. Sanataideteoksia voidaan julkaista erilaisilla julkaisualustoilla, painettuina kirjoina tai vihkoina, monenlaisissa yhteisöllisissä ympäristöissä tai osana taiteidenvälisiä tapahtumia. Opinnoissa tutustutaan sanataiteen tuottamiseen työnä ja eri työtehtävissä sekä kirjoittajan julkiseen rooliin.

12.4 Aikuisten sanataiteen opetus

Aikuisten sanataiteen opetuksessa noudatetaan sanataiteen laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden kiinnostus, kokemus ja koulutus. Perusopinnoista poimitaan kokonaisuuksia, joissa taitoja tulee vielä harjaannuttaa. Opintojen keskiössä on oman taiteilijuuden löytäminen. Syventävissä opinnoissa tuetaan oppilaan omaa suuntautumista ja rohkaistaan omaääniseen luovaan ilmaisuun. Oppilaita kannustetaan omien tavoitteiden luomiseen ja niiden aktiiviseen tavoittelemiseen. Opinnoissa täydennetään kirjallisuuden tradition, nykykirjallisuuden ja eri lajien tuntemusta sekä ohjataan itsenäisesti laajentamaan osaamista.

12.5 Työtavat sanataiteen opetuksessa

Sanataiteen opiskelussa korostuvat yhteisöllisyys, kokemuksellinen oppiminen, toiminnallisuus, ilmiölähtöisyys ja monitaiteisuus. Kirjoitettua, kuultua ja luettua käsitellään eri tavoin keskustellen ja toiminnallisesti. Syventävät opinnot toteutetaan eri kirjallisuuden lajeihin keskittyvillä, taiteilijuutta vahvistavilla ja taiteidenvälisillä projekteilla, jotka käsittelevät draamaa, lyriikkaa ja proosaa, näiden alalajeja tai muodostavat monitaiteisia kokonaisuuksia.

12.6 Oppimisen arviointi sanataiteen opetuksessa

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaiden sanataiteen opinnoissa edistymistä ja opinnoille annettujen tavoitteiden saavuttamista. Arviointi tukee oppilaiden oman

taiteilijuuden kehittymistä, omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa niihin.

Oppimista arvioidaan myönteisesti ja kannustavasti sekä opintojen aikana että päättövaiheessa. Monipuolinen ja jatkuva arviointi koostuu erilaisista palautteen antamisen tavoista: oppilaat saavat henkilökohtaista palautetta opettajaltaan, ja oppilaita harjaannutetaan itse- ja vertaisarviointiin. Palaute kytkeytyy opetuksen tavoitteisiin ja on ohjaavaa, jatkuvaa ja pitkäkestoista. Arviointi tukee samalla oppimaan oppimisen taitojen ja itseohjautuvuuden kehittymistä. Arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan. Arvioinnin ja palautteen antamisessa otetaan huomioon oppilaiden hyvän itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen. Oppilaiden töistä voidaan koota yhteisjulkaisuja ja heitä kannustetaan osallistumaan kilpailuihin, jolloin he voivat saada julkista palautetta.

Sanataiteen laajan oppimäärän arvioinnin kohteita ovat

- sanataiteen tuottamisen taidot
- sanataiteen tulkitsemisen taidot
- oppimaan oppimisen, reflektoinnin ja prosessin hallinnan taidot
- taiteilijuuden kehittyminen.

Opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita voidaan tarkentaa paikallisesti. Oppilaitos kuvaa opetussuunnitelmassaan eri opintokokonaisuuksien arvioinnin kohteet ja arvioinnin antamisen tavat.

Perusopinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea sanataiteen perustaitojen harjoittelua ja kehittämistä. Arvioinnissa painottuvat erityisesti sanataiteen tuottamisen ja tulkitsemisen taidot sekä oppimaan oppimisen taidot. Syventävissä opinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea sanataiteen taitojen laajentumista. Arvioinnissa painottuvat sanataiteen tuottamisen lisäksi taiteilijuuden kehittyminen sekä reflektoinnin ja prosessin hallinnan taidot.

Sanataiteen laajan oppimäärän lopputyön arvioinnissa painottuvat arvioinnin kohteista erityisesti sanataiteen tuottamisen ja reflektoinnin taidot. Sen arvioinnissa otetaan huomioon työn omaäänisyys ja lajin tuntemus tai uudistaminen sekä työprosessista välittyvä innostus, kokeilevuus ja sinnikkyys. Lopputyöllä on vähintään kaksi arvioijaa.

13 Sirkustaide

Sirkustaiteen laajan oppimäärän tavoitteena on antaa valmiuksia sirkustaiteen itsenäiseen harrastamiseen sekä oppilaan omien tavoitteiden ja mahdollisuuksien mukaan myös sirkustaiteen ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen hakeutumiseen. Sirkustaiteen opiskelu on pitkäjänteistä, tutkivaa ja oppiminen tapahtuu harjoittelun, kokemuksen ja monipuolisen tekemisen kautta. Motoristen perustaitojen oppiminen toimii pohjana sirkustaitojen harjoittelulle. Sirkustaiteen opetus muodostuu kasvamisesta sirkustaiteeseen ja kasvattamisesta sen avulla.

Kasvaminen sirkustaiteeseen tarkoittaa sirkustaiteen harrastamiseen tarvittavien taitojen ja tietojen sekä kehonhuollon pitkäjänteistä harjoittelua ja kehittämistä monipuolisesti eri sirkuslajeissa. Opetus ohjaa oppilasta itsenäiseen harjoitteluun. Oppilas tutustuu sirkustaiteen keskeisiin käsitteisiin, ilmaisumuotoihin, historiaan, nykypäivään sekä kansainvälisyyden merkitykseen. Ryhmän turvallinen ja motivoiva oppimisilmapiiri luo edellytyksiä tekemisen iloon ja oppimiseen.

Kasvattaminen sirkustaiteen avulla tarkoittaa luovuuden, ajattelu- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen, emotionaalisen ja esteettisen kasvun sekä pitkäjänteisen tavoitteellisen työskentelyn harjoittamista. Hyvä oppimisilmapiiri rakentuu ryhmätöytäitojen ja itsenäisen työskentelyn taitojen varaan. Kasvattaminen sirkustaiteen avulla tukee oppilaan itsetunnon kehittymistä, oppimisen iloa ja osallisuuden tunnetta sekä oppilasryhmän sosiaalista yhteenkuuluvuutta.

13.1 Varhaisiän sirkuskasvatus

Varhaisiän sirkuskasvatuksessa oppilas tutustuu sirkustaiteeseen ja ohjattuun liikunnalliseen harjoitteluun ryhmässä. Opetuksen lähtökohtana on leikki. Opetuksessa korostuvat motoristen perustaitojen oppiminen eli tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot, joita harjoitellaan monipuolisesti sirkustemppejien ohella. Samalla oppilas oppii tuntemaan sirkustaiteen sanastoa.

Opetuksessa tuetaan aistihavaintojen tekemistä, mielikuvituksen ja aloitekyvyn kehittymistä ja oppilas saa myönteisiä esiintymiskokemuksia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan ikä ja kehitysvaihe. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen sirkustaiteen varhaisiän kasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

13.2 Sirkustaiteen perusopinnot

Sirkustaiteen perusopintojen tarkoituksena on vahvistaa oppilaan motorisia perustaitoja sekä kehittää tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti sirkustaiteelle keskeisiä lajitaitoja. Perusopinnoissa oppilas harjoittelee monipuolisesti eri sirkuslajien perustekniikoita.

Perusopintojen aikana tutustutaan sirkustaiteeseen, katsotaan sirkusesityksiä ja keskustellaan niistä sekä opitaan sirkuksen peruskäsitteitä. Opinnoissa oppilas oppii

nauttimaan sirkustaitojen harjoittelusta itsenäisesti ja yhdessä ryhmän kanssa. Opinnoissa tuetaan oppilaan kasvua itsenäisyyteen ja osallisuuteen sekä kehitetään erityisesti sosiaalisia taitoja. Harjoitellaan itseilmaisua ja esiintymistä sekä tuetaan luovuuden ja aloitekyvyn kehittymistä. Opetuksessa luodaan kannustava ja innostava ilmapiiri, jossa voi turvallisesti onnistua ja epäonnistua. Laajan oppimäärän perusopintojen päätteeksi voidaan valmistaa esitys, jossa oppilas pääsee näyttämään osaamistaan.

Tavoitteet

Sirkustekniikka

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- kehittää motorisia perustaitoja
- kokeilee monipuolisesti eri sirkuslajeja ja oppii arvostamaan eri sirkuslajien ominaisuuksia
- harjoittelee sirkuslajien perustekniikoita pitkäjänteisesti ja tasolta toiselle edeten
- oppii turvallisen tavan harjoitella
- oppii asettamaan tavoitteita ja nauttimaan niiden saavuttamisesta.

Kehon tuntemus ja -hallinta

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- oppii tuntemaan ja hallitsemaan omaa kehoaan sekä luottamaan siihen
- rakentaa myönteisen kehosuhteen ja oppii luottamaan mahdollisuuksiinsa sirkustaiteen harjoittelussa
- oppii luottamaan toisiin
- harjoittelee ketteryyttä, koordinaatiota, voimaa ja liikkuvuutta.
- oppii rentoutumaan.

Sirkustaiteen tuntemus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- kiinnostuu sirkuksesta ja sirkuksen ilmiöistä
- oppii sirkustietoutta ja sirkuksen historiaa sekä oppii arvostamaan sirkustaidetta ja muita taidemuotoja
- tutustuu monipuolisesti erilaisiin esityksiin
- saa käsityksen sirkuksen erilaisista ilmenemismuodoista sekä tutustuu kansainvälisyyden merkitykseen sirkustaiteessa.

Ilmaisu ja esiintyminen

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- oppii nauttimaan itsensä ilmaisusta sirkustaiteen keinoin
- oppii ymmärtämään sirkusesityksen monien taidemuotojen yhteistyönä
- oppii esityksen valmistamista ja saa kokemuksia esiintymisestä
- harjaantuu ilmaisemaan itseään luontevasti, avoimesti ja rohkeasti.

Keskeiset sisällöt

Sirkustaiteen laajan oppimäärän perusopintojen opetuksessa keskitytään turvalliseen harjoitteluun ja sirkustaiteessa käytettäviin motorisiin perustaitoihin eli tasapaino-,

liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoihin. Keskeisenä opetussisältönä on myös sirkuksen perustekniikoiden pitkäjänteinen harjoittelu. Kehon tuntemusta ja -hallintaa harjoitellaan itsenäisesti ja yhdessä monipuolisilla liikkeiden laatua, ketteryyttä, koordinaatiota, voimaa, liikkuvuutta ja rentoutumista kehittäville harjoitteilla. Oppilaita harjaannutetaan sirkukselle tärkeisiin toiminta- ja turvakäytänteisiin, perehdytetään sirkussanastoon, -tietouteen ja -historiaan sekä katsotaan monipuolisesti erilaisia esityksiä ja opitaan keskustelemalla analysoimaan niitä. Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan itseään ja esiintymään valmistamalla erilaisia esityksiä yksin ja ryhmässä sekä tutustumalla sirkusesityksen luomiseen kokonaisuutena.

13.3 Sirkustaiteen syventävät opinnot

Syventävien opintojen tarkoituksena on opintojen laajentaminen tai painottaminen. Oppilas syventää teknisiä taitojaan valitsemassaan sirkuslajissa ja oppii kehittämään taitojaan itsenäisesti. Esittämisen suunnittelu, esiintyminen ja oppilaan henkilökohtaisen ilmaisun kehittäminen ovat keskeinen osa sirkustaiteen laajan oppimäärän syventäviä opintoja. Syventävien opintojen päätteeksi oppilas valmistaa laajan oppimäärän lopputyön.

Tavoitteet

Sirkustekniikka

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- valitsee yhden tai useamman sirkuslajin ja harjaantuu lajitekniikoiden hallinnassa
- kehittää omaa liikemateriaaliaan
- jatkaa monipuolista sirkustaitojen harjoittelua sekä sirkustaidetta tukeviin taidelajeihin tutustumista
- oppii suunnittelemaan omaa harjoitteluaan sekä harjoittelemaan turvallisesti ja itsenäisesti.

Kehon tuntemus ja -hallinta

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- löytää oman tapansa liikkua
- oppii nauttimaan oman kehon mahdollisuuksista
- ymmärtää ja kehittää kehonhallintaa vastaamaan oman taitolajin asettamia vaatimuksia.

Sirkustaiteen tuntemus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu sirkustaiteen nykypäivään
- syventää tietämystään eri sirkuslajeista
- tuntee oman sirkuslajin turvallisuusnäkökohdat ja oppii huoltamaan omia välineitään
- ymmärtää kansainvälisyyden merkityksestä sirkustaiteen lähtökohtana.

Ilmaisu ja esiintyminen

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- oppii käyttämään sirkustaitoja itseilmaisuun ja kehittämään eteenpäin omia ideoitaan
- oppii sirkusesityksen rakennetta, esityksen valmistamisprosessia ja osaa itse valmistaa esityksen
- valmistaa sirkustaiteen laajan oppimäärän syventävien opintojen päätteeksi lopputyön.

Keskeiset sisällöt

Sirkustaiteen laajan oppimäärän syventävissä opinnoissa vahvistetaan osaamista yhdessä tai useammassa sirkuslajissa. Oppilaat kehittävät omaa liikemateriaalia sekä harjoittelevat itsenäistä työskentelyä ja sirkuslajien perustekniikoita monipuolisesti, turvallista harjoittelua korostaen. Opetuksessa oppilaita ohjataan ottamaan huomioon taitolajien vaatimukset kehonhuollolle ja -hallinnalle, fyysisille ominaisuuksille sekä omaehtoiselle liikunnalle. Ketteryyttä, koordinaatiota, voimaa, liikkuvuutta ja rentoutumista harjoitellaan monipuolisesti ja pitkäjänteisesti. Oppilaat etsivät tietoa sirkuksesta nykypäivänä, sirkuslajeista sekä sirkuksen suhteesta muihin taiteen muotoihin. Opetuksessa syvennetään osaamista käytössä oleviin turvallisuusvälineisiin ja välineiden huoltoon sekä opetellaan taitolajien turvallisuustaitoja. Ymmärrystä kansainvälisyyden merkityksestä sirkustaiteelle kehitetään opiskelemalla sirkustaiteen kansainvälistä sanastoa sekä katsomalla ja analysoimalla erilaisia esityksiä. Esiintymistä, vuorovaikutustaitoja ja roolityöskentelyä harjoitellaan ryhmässä erilaisten esiintymistaitoharjoitusten avulla. Esityksiä valmistetaan eri lähtökohdista sekä pyritään käyttämään apuna taiteiden välistä kommunikaatiota ja sen tarjoamia mahdollisuuksia.

13.4 Aikuisten sirkustaiteen opetus

Aikuisopinnot tarjoavat pohjan elämänpituiselle harrastukselle tai taiteen kentällä toimimiselle sirkustaiteen näkökulmasta. Aikuisten opetuksessa noudatetaan sirkustaiteen laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä.

Opetuksessa luodaan kannustava ja sosiaalisesti vuorovaikutteinen opiskeluilmapiiri. Aikuisoppilasta ohjataan opiskelemaan sirkustaidetta pitkäjänteisesti taipumustensa ja kiinnostuksensa mukaisesti. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden kiinnostusten kohteet sekä heidän aiemmat opintonsa ja kokemuksensa sirkustaiteesta. Oppilaita ohjataan itsenäiseen ja oma-aloitteiseen opiskeluun, henkilökohtaisten tavoitteiden asettamiseen, oman työskentelyn ja oppimisen seurantaan sekä itsearviointiin.

13.5 Työtavat sirkustaiteen opetuksessa

Sirkustaidetta opetetaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, jotka ovat turvalliset, sopivat ja tarkoituksenmukaiset sirkustaiteen opetukseen. Työtapojen valinnalla tuetaan sirkustaiteen harrastamisessa tarvittavan osaamisen ja

ominaisuuksien sekä itsenäisen työskentelyn, vuorovaikutustaitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti yksilö- ja ryhmäopetuksen muotoja ja työtapoja mahdollistaen yksilölliset oppimispolut ja joustavat oppimisen jatkumot.

Oppimisprosessia edistetään korostamalla aktiivista harjoittelua ja yhteistoiminallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Pätevyyskokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtapoilla sekä harjaantumisen vaiheeseen sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella.

13.6 Oppimisen arviointi sirkustaiteen opetuksessa

Sirkustaiteen arviointi on vuorovaikutteista. Oppilaan opiskelua, oppimista ja itsearviointia tukevat ryhmän ja opettajan antama palaute. Palaute oppimisesta ja työskentelystä on kannustavaa, ohjaavaa ja jatkuvaa. Arviointi kohdistuu oppilaan toimintaan, ei hänen ominaisuuksiinsa. Oppilaan tulee saada koko opiskelunsa ajan palautetta oppimisestaan ja työskentelystään erilaisissa oppimistilanteissa. Arviointi tapahtuu aina suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Kaikki palaute ja arviointi annetaan kannustavassa ja myönteisessä opiskelua ja oppimista edistävässä hengessä.

Sirkustaiteen laajassa oppimäärässä arvioinnin kohteita ovat:

Oppilaan kehittyminen:

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan edistymistä opinnoissa ja työskentelyä toisten kanssa. Arvioinnin tulee tukea oppilaan hyvän itsetunnon ja ilmaisuvalmiuksien kehittymistä sekä oppilaan halukkuutta kehittää itseään sirkustaiteessa ja sirkustaiteen keinoin.

Oppilaan itsearviointi:

Opetuksessa tuetaan oppilaan kykyä arvioida omaa ja muiden työskentelyä. Oppilas harjoittelee koko opiskelun ajan itsearviointia ja häntä opastetaan oppimisensa dokumentoimiseen ja seurantaan.

Oppimisprosessi ja tavoitteiden saavuttaminen:

Arviointi kohdistuu sekä prosessiin että lopputulokseen. Arviointimenetelmät valitaan siten, että ne mittaavat asetettujen tavoitteiden saavuttamista, soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista.

Lopputyön arviointi

Oppilas suunnittelee, valmistaa ja toteuttaa itsenäisesti sirkustaiteen laajan oppimäärän syventävien opintojen päätteeksi lopputyön yksin tai ryhmässä. Oppilas esiintyy itse esityksessä.

Sirkustaiteen laajan oppimäärän lopputyö on taiteellinen oppimisprosessi, joka muodostuu sirkusesityksestä ja kirjallisesta osiosta. Esityksen arvioitavia osa-alueita

ovat esiintymistaito, sirkustekniikka ja esityksen kokonaisuus. Kirjallinen osio sisältää lopputyön ennakkosuunnitelman ja raportin. Lopputyö arvioidaan suhteessa oppilaan asettamiin tavoitteisiin ja itsearvioitiin.

Lopputyön arvioijia tulee olla vähintään kaksi. Lopputyöesityksen arvioivat ulkopuoliset sirkus- ja esittävän taiteen asiantuntijat, ei oppilaan oma opettaja. Oppilaan oma opettaja vastaa ennakkosuunnitelman ja itsearviointin arvioinnista. Oppilaalle annetaan lopputyöstään suullinen ja kirjallinen arvio.

14 TANSSI

Tanssin taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän tarkoituksena on tarjota oppilaalle mahdollisuus kokea ja vaalia tanssin iloa, opiskella tanssia tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti sekä kehittää tanssin ammatillisissa ja korkea-asteen opinnoissa tarvittavia valmiuksia. Tavoitteena on, että opintojen aikana oppilaalle syntyy omakohtainen suhde tanssiin ja rohkeus ilmaista itseään kehollisesti liikkeen ja tanssin kautta.

Tanssin laajan oppimäärän opetus tukee oppilaan kokonaisvaltaista kasvua, luovuutta ja taiteellista ilmaisukykyä. Oppilasta ohjataan kehittämään tanssissa tarvittavia valmiuksia tasapainoisesti ja ottamalla huomioon oppilaan yksilölliset ja kulttuuriset lähtökohdat. Opintojen myötä oppilas oppii yhä paremmin huolehtimaan kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnistaan ja toimimaan ryhmän ja yhteisön jäsenenä. Opetus kannustaa oppilasta osallistumaan erilaisiin tanssi- ja taidetapahtumiin ja esityksiin sekä esiintyjänä että katsojana. Opetus avartaa oppilaan käsitystä tanssin monimuotoisuudesta niin taiteena kuin kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä sekä tukee hänen kasvuaan sivistyneeksi, suvaitsevaiseksi ja erilaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi.

14.1 Varhaisiän tanssikasvatus

Varhaisiän tanssiopintojen tavoitteena on lapsen luovuuden ja kehontuntemuksen kehittäminen. Leikinomainen toiminta edistää lapsen tanssin perustaitoja, ryhmässä toimimisen taitoja ja oppimisvalmiuksia. Opetuksen tehtävänä on herättää tanssin ilo ja tukea itseilmaisun ja itseluottamuksen kehittymistä turvallisessa oppimisympäristössä. Opetuksen kokemuksellisuutta ja elämyksellisyyttä vahvistetaan ottamalla toiminnassa huomioon oppimisen moniaistisuus ja muiden taiteenalojen tarjoamat mahdollisuudet. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän tanssikasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

14.2 Tanssin perusopinnot

Tanssin perusopintojen tarkoituksena on, että oppilas luo omakohtaisen, kokemuksellisen suhteen tanssiin ja sitä kautta sitoutuu pitkäjänteiseen työskentelyyn tanssin parissa. Opintojen aikana oppilas harjoittelee ja kehittää valitsemansa tanssilajin tai -lajien keskeisiä fyysis-motorisia ja ilmaisullisia taitoja. Koulutuksen järjestäjä määrittelee opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden pohjalta paikalliset opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet ja sisällöt sekä laajuuden. Yksittäinen opintokokonaisuus voi sisältää tavoitteita perusteiden eri tavoitealueilta. Perusopintoihin voi sisältyä keskenään vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Tavoitteet

Hyvinvointi ja kehoollisuus

Tavoitteena on, että oppilas

- kokee tanssin iloa
- suhtautuu myönteisesti omaan kehoonsa ja sen haastamiseen
- oppii pitämään huolta kehostaan ja noudattamaan terveellistä elämäntapaa
- oppii asettamaan realistisia tavoitteita tanssin eri osa-alueilla.

Vuorovaikutus ja kulttuurinen osaaminen

Tavoitteena on, että oppilas

- kunnioittaa omaa ja muiden kehoollista ilmaisua ja tanssia
- osaa toimia ryhmässä ja osallistua ryhmälähtöiseen luovaan, taiteelliseen prosessiin
- harjaantuu vastaanottamaan ja antamaan rakentavaa palautetta
- osaa sanallistaa ja jakaa kokemuksiaan tanssista ja taiteesta.

Taito ja taide

Tavoitteena on, että oppilas

- ymmärtää pitkäjänteisen työskentelyn merkityksen tanssitaidon kehittämisessä
- harjoittelee valitsemaansa tanssilajiin tai -lajeihin liittyvää kehoollista artikulaatiota, motorisia taitoja ja ilmaisullisia laatuja sekä musiikin tuntemusta ja tulkintaa
- käyttää mielikuvitustaan ja luovuuttaan tanssissa
- harjaantuu liike- ja tanssi-improvisaatioon liittyvissä taidoissa
- avartaa tanssikäsitystään tutustumalla tanssitaiteen kulttuuriin elementteihin ja ilmiöihin
- ymmärtää tanssin suhdetta muihin taiteisiin.

Esiintyminen

Tavoitteena on, että oppilas

- harjaantuu toimimaan erilaisissa esiintymistilanteissa ja -ympäristöissä
- ottaa vastuun omasta osuudestaan esityskokonaisuudessa
- osaa valmistautua esiintymistilanteisiin
- harjaantuu kokonaisvaltaiseen ilmaisuun
- saa tilaisuuksia oman luovan prosessin toteuttamiseen ja esiintuomiseen.

Keskeiset sisällöt

Perusopintojen keskeisiä sisältöjä ovat kehontietoisuutta ja hyvinvointia tukevat harjoitteet, jotka liittyvät muun muassa kehon linjaukseen, liikeketjuihin, lämmittelyyn ja palautumiseen.

Opinnoissa perehdytään kuhunkin tanssilajiin liittyvään tyyliin, liikesanastoon, motorisiin taitoihin, ilmaisullisiin laatuihin ja kehoolliseen artikulaatioon. Perusopinnoissa oppilas opiskelee itsenäistä ja oma-aloitteista työskentelyä sekä harjoittelun aikana että esiintymistilanteissa. Ryhmän jäsenenä toimimista edistävät harjoitteet liittyvät vuorovaikutukseen, kommunikaatioon ja ilmaisuun. Myös

esiintymistilaisuuksiin liittyvä käytännöllinen tieto ja toiminta ovat osa perusopintojen sisältöjä.

14.3 Tanssin syventävät opinnot

Syventävien opintojen tarkoituksena on tanssiopintojen painottaminen oppilaan valitsemalla tavalla. Opintojen aikana oppilas suunnittelee ja toteuttaa opettajan ohjauksessa tanssin laajan oppimäärän lopputyön. Syventäviin opintoihin voi sisältyä keskenään vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia ja koulutuksen järjestäjä voi suunnitella oppilaan valittavaksi erilaisia suuntautumisvaihtoehtoja. Vaihtoehtoiset opintokokonaisuudet ja suuntautumisvaihtoehdot suunnitellaan tukemaan oppilaiden lopputöiden toteuttamista. Koulutuksen järjestäjä määrittelee näiden tavoitteiden pohjalta paikalliset opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet ja sisällöt sekä laajuuden. Yksittäinen opintokokonaisuus voi sisältää tavoitteita perusteiden eri tavoitealueilta.

Tavoitteet

Hyvinvointi ja kehollisuus

Tavoitteena on, että oppilas

- tunnistaa tanssin vaikutuksia omalle hyvinvoinnilleen
- osaa rytmittää lepoa ja harjoittelua
- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja haasteitaan
- osaa itse hakea tietoa hyvinvointiin ja terveelliseen elämäntapaan liittyvistä asioista.

Vuorovaikutus ja kulttuurinen osaaminen

Tavoitteena on, että oppilas

- kunnioittaa erilaisuutta
- osallistuu aktiivisesti ja rakentavasti ryhmälähtöiseen luovaan prosessiin
- osaa sanallistaa tanssiteosten ja taiteen tuottamia kokemuksia ja omia tulkintojaan niistä
- antaa tilaa toisille ja suhteuttaa oman liikkumisensa tilaan ja toisten liikkumiseen
- osaa sanallistaa tanssiteosten ja taiteen tuottamia kokemuksia ja omia tulkintojaan niistä
- oppii tekemään vertaisarviointia rakentavasti.

Taito ja taide

Tavoitteena on, että oppilas

- syventää valitsemansa tanssilajiin liittyvää kehollista artikulaatiota, motorisia taitoja ja ilmaisua sekä musiikin tuntemusta ja tulkintaa
- kehittää kehontietoisuutta ja -hallintaa
- syventää liike- ja tanssi-improvisaatioon liittyviä taitojaan
- osaa suunnata opiskeluaan ja asettaa itselleen lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteita
- hakeutuu omatoimisesti taide-elämysten pariin sekä tutustuu joihinkin merkittäviin tanssiteoksiin
- ymmärtää tanssin olemusta ja suhdetta muihin taiteisiin ja yhteiskuntaan.

Esiintyminen

Tavoitteena on, että oppilas

- osaa valmistautua itsenäisesti esiintymistilanteisiin
- kantaa vastuuta erilaisissa esiintymistilanteissa ja -ympäristöissä
- sovittaa ilmaisunsa esittämänsä teoksen tyyliin ja sisäiseen maailmaan
- harjoittelee koreografian ja komposition suunnittelua ja toteuttamista
- saa kokemuksia ja tietoa muun muassa musiikin ja puvustuksen merkityksestä tanssiteoksen osatekijöinä.

Keskeiset sisällöt

Syventävien opintojen keskeisiä sisältöjä ovat kehontietoisuutta ja hyvinvointia tukevat harjoitteet, jotka liittyvät muun muassa kehon linjaukseen, liikeketjuihin, lämmittelyyn, palautumiseen ja rasitusvammojen ennaltaehkäisyyn. Tietous terveellisestä ravitsemuksesta sekä anatomian ja kinesiologian perusteet auttavat edistämään omaa hyvinvointia.

Opinnoissa syvennetään kuhunkin tanssilajiin liittyvän tyylin, liikesanaston, motoristen taitojen sekä ilmaisullisen ja kehollisen artikulaation hallintaa. Ryhmälähtöistä luovaa prosessia edistävät harjoitteet liittyvät vuorovaikutuksen ja ilmaisun lisäksi kompositioon ja koreografiseen prosessiin. Myös esiintymistilaisuuksiin liittyvä käytännöllinen tieto ja toiminta, kuten levon ja ravinnon merkitys esiintymiseen valmistautumisessa ja esiintymisjännityksen hallinta, ovat myös syventävien opintojen sisältöjä. Opintoihin sisältyy tanssi- ja musiikkitietoutta sekä tietoa tanssimuotojen kulttuurisesta ja historiallisesta taustasta. Mahdollisuuksien mukaan toteutetaan taiteidenvälisiä projekteja ja tapahtumia. Koulutuksen järjestäjä voi laajentaa opintojen sisältöjä opetuksen tavoitteiden ja paikallisten tarpeiden pohjalta.

14.4 Aikuisten tanssin opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan tanssin laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä.

14.5 Työtavat tanssin opetuksessa

Tanssin laajan oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppimäärän tavoitteet sekä oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Opetus perustuu vuorovaikutukseen ja yhteisölliseen oppimiseen. Ryhmäopetus tarjoaa mahdollisuuksia monipuoliseen ilmaisuun, kokemukselliseen oppimiseen ja osaamisen monipuoliseen osoittamiseen. Lisäksi oppilaat saavat tilaisuuksia yksilölliseen ja omatoimiseen työskentelyyn. Työtapojen monipuolisuutta edistetään muun muassa hyödyntämällä teknologiaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen toteutuksessa kiinnitetään huomiota myös sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

14.6 Oppimisen arviointi tanssissa

Tanssin perusopinnoissa arvioinnin tarkoitus on motivoida oppilasta opetuksen aikana ja kannustaa häntä itseohjautuvuuteen, oppimaan oppimiseen, vuorovaikutukseen ja yhteistoiminnallisuuteen. Lisäksi arviointi tuottaa opettajalle tietoa siitä, miten opetusta tulisi jatkossa suunnata. Arviointi on oleellinen osa jokapäiväistä oppimisprosessia ja opettamista. Se on vuorovaikutuksellinen neuvottelutilanne, jossa tarkastellaan oppimisprosessin kulkua, siihen vaikuttavia tekijöitä ja osaamisen kehittymistä.

Perusopinnoissa oppimisen arvioinnin tarkoituksena on tukea oppilasta erityisesti vuorovaikutustaitojen sekä tanssi- ja ilmaisutaitojen kehittämisessä. Oppilaan itse- ja vertaisarviointitaitojen vahvistamisella on tässä tärkeä tehtävä.

Syventävissä opinnoissa arvioinnin tarkoituksena on tukea ja suunnata oppilaan tanssiopintoja ottaen huomioon oppilaan omat tavoitteet. Tanssialan ammattiopintoihin pyrkivälle oppilaalle arvioinnin tulee antaa realistinen kuva hänen valmiuksistaan ja kehitysnäkymistään suhteessa tanssin ammatillisiin vaatimuksiin. Kaikki arviointi ja palaute annetaan myönteisessä, tulevaisuuteen suuntaavassa ja opiskelua motivoivassa hengessä.

Syventävissä opinnoissa arvioinnin kohteet määräytyvät sekä opintokokonaisuuksien tavoitteiden että oppilaan opintojen painottumisen ja lopputyön mukaan. Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan lopputyölleen asettamat tavoitteet.

15 TEATTERITAIDE

Taiteen perusopetuksen teatteritaiteen laajan oppimäärän tehtävänä on vahvistaa oppilaiden aktiivista toimijuutta ja syvällistä teatteritaiteen ymmärrystä. Opetuksessa tuetaan oppilaita taiteen omaehtoiseen tekemiseen ja henkilökohtaiseen tulkintaan. Opetus kannustaa oppilasta rakentavaan toimintaan yksilönä sekä vuorovaikutukseen ryhmän jäsenenä.

Teatteritaidetta voi opiskella eri lähtökohtien, tekemisen tapojen ja näkökulmien kautta, esimerkiksi esiintyjyyden, näyttelijäntaiteen, käsikirjoittamisen, esitysdramaturgian, ohjaajantaiteen ja visualisoinnin kautta. Teatteritaide pitää sisällään monia eri taiteenaloja, ja sitä voidaan toteuttaa eri yhteisöissä ja ympäristöissä.

Opetuksessa tuetaan oppilaiden iloa, uteliaisuutta ja motivaatiota opiskella ottamalla huomioon heidän yksilöllisiä tarpeitaan ja tavoitteitaan. Teatteritaiteen tavoitteena on vahvistaa oppilaiden kulttuurista osaamista kehittämällä monipuolisesti heidän taitojaan ja tietojaan. Oppilasta ohjataan oman oppimisen reflektointiin, itseohjautuvuuteen sekä sitoutuneeseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn. Laajan oppimäärän opinnot luovat valmiuksia eri alojen jatko-opintoihin, yhteiskunnalliseen osallisuuteen ja muuttuvaan työelämään.

15.1 Varhaisiän teatterikasvatus

Varhaisiän teatterikasvatuksen tavoitteena on rohkaista ja innostaa lapsia ilmaisemaan itseään teatterileikin ja teatteritaiteen keinoin sekä saamaan kokemuksia ja elämyksiä teatterin tekemisestä ja kokemisesta. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän teatterikasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

15.2 Teatteritaiteen perusopinnot

Teatteritaiteen laajan oppimäärän perusopintojen tavoitteena on tutustua teatterin tekemisen lainalaisuuksiin ja toimintamalleihin sekä teatteriin taidemuotona. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdistelevistä opintokokonaisuuksista, jotka päätetään paikallisesti.

Tavoitteet

Esiintymis- ja vuorovaikutustaidot

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta toimimaan vastuullisena ryhmän jäsenenä
- rohkaista oppilasta vuorovaikutukseen ja kontaktiin toisten esiintyjien ja yleisön kanssa
- ohjata oppilasta ymmärtämään läsnäolon merkitys esiintymistilanteessa
- ohjata oppilasta harjoittelemaan kokonaisvaltaista ilmaisua

- rohkaista oppilasta refleктоimaan omaa työskentelyään
- ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä muihin taiteenlajeihin.

Teatteriesitys

Opetuksen tavoitteena on

- motivoida oppilasta työskentelemään pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti
- kannustaa oppilasta kokeilemaan eri tehtäviä esitysten harjoitusprosesseissa
- ohjata oppilasta omaksumaan teatterin käsitteitä ja tutustuman teatterin eri osa-alueisiin
- ohjata tunnistamaan ja ymmärtämään erilaisten esitysten harjoitusprosessien vaiheita
- ohjata oppilasta tutustumaan teatteriesitysten eri muotoihin ja kokeilemaan niitä.

Oma taiteellinen prosessi

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta luovaan toimintaan ja uteliaisuuteen sekä kokeilemaan rohkeasti teatterin keinoja
- rohkaista oppilasta uskomaan itseensä, löytämään omia vahvuuksiaan ja kehittämisalueitaan
- innostaa oppilasta asettamaan itselleen tavoitteita ja refleктоimaan omaa työskentelyään
- ohjata oppilasta havainnoimaan ilmiöitä ja todellisuutta ympärillään käyttäen apuna omaa kokemusmaailmaansa ja eri aisteja.

Teatteritaide osana yhteiskuntaa

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta havainnoimaan teatteria ja teatteritaidetta osana omaa elämää ja yhteiskunnallisena ilmiönä
- ohjata oppilasta tutustumaan teatteriin taidemuotona
- ohjata oppilasta analysoimaan kokemaansa ja näkemäänsä
- ohjata oppilasta tutustumaan teatterin traditioihin
- ohjata oppilasta tutustumaan teatterin moninaisiin työnkuviin.

Keskeiset sisällöt

Perusopinnoissa tutustutaan teatteritaiteeseen monipuolisesti erilaisten harjoitteiden ja esitystentekoprosessien avulla. Opinnoissa harjoitellaan erilaisia teatteritaitoja, kuten esiintyjyyden eri osa-alueita ja esiintymistaitoja (puhetta, fyysistä ilmaisua, äänenkäyttöä). Opintojen aikana keskustellaan, analysoidaan ja toimitaan vuorovaikutteisesti ryhmässä. Tuotetaan esitysten lähdemateriaaleja itse osana harjoitusprosessia ja tutustutaan erilaisiin lähdemateriaaleihin, esimerkiksi näytelmiin, runoihin, satuihin, elokuviin, mediateksteihin, kuviin, ääniin tai elämäntarinoihin. Opintojen aikana harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista sekä reflektion tekemistä eri tavoin.

15.3 Teatteritaiteen syventävät opinnot

Laajan oppimäärän syventävien opintojen tavoitteena on syventää teatterin tekemisen osaamista ja näkemystä teatterista taiteena. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdisteleivistä opintokokonaisuuksista, jotka päätetään paikallisesti. Syventävien opintojen lopussa tehdään lopputyö.

Tavoitteet

Esiintymis- ja vuorovaikutustaidot

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta toimimaan vastuullisena ryhmän jäsenenä
- rohkaista oppilaita vuorovaikutukseen ja kontaktiin toisten esiintyjien ja yleisön kanssa
- ohjata oppilasta ymmärtämään läsnäolon merkitys esiintymistilanteessa
- ohjata oppilasta syventämään kokonaisvaltaista ilmaisuaan
- rohkaista oppilasta refleктоimaan omaa ja muiden työskentelyä
- rohkaista rakentamaan toimivaa ryhmää omalla toiminnalla.

Teatteriesitys

Opetuksen tavoitteena on

- motivoida ja sitouttaa oppilasta työskentelemään pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti
- kannustaa oppilasta kokeilemaan eri tehtäviä esityksen harjoitusprosessissa
- ohjata oppilasta omaksumaan teatterin käsitteitä ja osa-alueita
- ohjata oppilasta tutustumaan teatteriesitysten eri muotoihin ja kokeilemaan niitä
- ohjata oppilasta tutustumaan näytelmäkirjallisuuteen ja harjoittelemaan näytelmien lukemista
- ohjata oppilasta tunnistamaan esityksen sisällön ja muodon suhde
- ohjata oppilasta huomioimaan teatteriesityksen luonne ainutkertaisena ja katoavana tapahtumana, joka rakentuu esiintyjän ja katsojan vuorovaikutuksen varaan.

Oma taiteellinen prosessi

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta laajentamaan tai vaihtamaan näkökulmaa sekä ajattelemaan uteliaasti, kriittisesti ja kyseenalaisten
- ohjata oppilasta havainnoimaan itseään sekä ilmiöitä ja todellisuutta ympärillään eri aistien avulla ja seuraamalla monipuolisesti mediaa
- rohkaista oppilasta vahvistamaan itseluottamustaan ja epävarmuuden sietokykyään
- rohkaista oppilasta löytämään omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan ja ilmaisemaan itseään
- innostaa oppilasta asettamaan itselleen tavoitteita ja refleктоimaan omaa työskentelyään
- kannustaa oppilasta vahvistamaan omaa taiteilijuuttaan ja suhdettaan teatteritaiteeseen.

Teatteritaide osana yhteiskuntaa

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta havainnoimaan teatteria ja teatteritaidetta osana omaa elämää ja yhteiskunnallisena ilmiönä
- ohjata oppilasta tutustumaan teatterin historiaan, traditioihin ja ajankohtaisiin ilmiöihin esitystaiteessa
- ohjata oppilasta tutustumaan teatterin moninaisiin tehtäväkuvuihin, teatteritaitojen hyödyntämiseen eri ammateissa, työnhaussa ja opiskelussa sekä harrastamaan teatteria monipuolisesti
- ohjata oppilasta tutustumaan teatteriin taidemuotona ja sen yhteyksiin muihin taiteisiin
- ohjata oppilasta analysoimaan kriittisesti kokemaansa ja näkemäänsä, myös yhteiskunnallisuuden ja osallisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Teatteritaiteen laajan oppimäärän syventävissä opinnoissa perehdytään syvällisesti teatteritaiteeseen erilaisten harjoitteiden ja esitysprosessien avulla. Opinnoissa osallistutaan esitysten tekemiseen, tutustutaan teatterinteon prosessin eri vaiheisiin ja näyttämötyöskentelyyn. Opintojen aikana harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista sekä itsereflektion tekemistä oppilaalle luontaisella tavalla.

Osaamista ja ymmärrystä syvennetään oppilaan kiinnostuksen ja oppilaitoksen resurssien mukaan: opinnoissa perehdytään teatteritaiteen eri osa-alueisiin, esimerkiksi esiintyjyyteen, näyttelijäntaiteeseen, ohjaajantaiteeseen, esitysdramaturgiaan, käsikirjoittamiseen, skenografiaan tai visualisointiin. Vuorovaikutus- ja ryhmätaitoja kehitetään syventämällä ryhmädynamiikan ymmärtämistä ja kannustamalla avoimen ilmapiirin ylläpitämiseen. Opintojen aikana tutustutaan näytelmäkirjallisuuteen, erilaisiin dramaturgisiin muotoihin ja teatterin traditioon. Opinnoissa tutustutaan erilaisiin esitysten lähdemateriaaleihin ja tuotetaan niitä itse. Opintojen aikana vieraillaan erilaisissa teattereissa ja tutustutaan teatterialan ammatteihin ja tehtäväkuvuihin. Oppilasta ohjataan myös tutustumaan eri koulutusaloihin, joissa teatteritaiteen opiskelua voi hyödyntää.

15.4 Aikuisten teatteritaiteen opetus

Aikuisten teatteritaiteen opetuksessa noudatetaan teatteritaiteen laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä.

15.5 Työtavat teatteritaiteen opetuksessa

Teatteritaiteen opiskelu tapahtuu ryhmässä, ja siinä korostuvat ryhmätyö- ja vuorovaikutustaidot. Teatteritaidetta opiskellaan kokeilemalla, harjoittelemalla ja vastuuta ottamalla. Sitoutuminen ja sitouttaminen sekä motivointi tunneilla käymiseen ovat tärkeitä. Oppilaiden oman ilmaisu- ja havaintokyvyn harjoittaminen on keskeistä. Työtavat valitaan siten, että ne tukevat oppilaiden kykyä ymmärtää omaa oppimistaan,

itsereflektoida oppimiaan taitoja ja kehittää niitä edelleen omassa taiteellisessa työskentelyssään. Työtavoissa korostuu oppilaan kehityksen jatkuva seuranta säännöllisen palautteenantamisen ja saamisen muodossa.

15.6 Oppimisen arviointi teatteritaiteen opetuksessa

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaiden teatteritaiteen opinnoissa edistymistä ja opinnoille annettujen tavoitteiden saavuttamista. Arviointi tukee oppilaiden oman taiteilijuuden ja esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä, omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa niihin. Oppimista arvioidaan myönteisesti ja kannustavasti sekä opintojen aikana että päättövaiheessa. Monipuolinen ja jatkuva arviointi koostuu erilaisista palautteen antamisen tavoista: oppilaat saavat henkilökohtaista palautetta opettajaltaan, ja oppilaita harjaannutetaan itsearviointiin ja vertaisarviointiin. Palaute kytkeytyy oppimisen tavoitteisiin ja on luonteeltaan ohjaavaa, jatkuvaa, kannustavaa ja pitkäkestoista. Arviointi tukee samalla oppimaan oppimisen taitojen ja itseohjautuvuuden kehittymistä. Arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen ja teatteritaitojen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan. Arvioinnin ja palautteen antamisessa otetaan huomioon oppilaiden hyvän itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen.

Teatteritaiteen laajan oppimäärän arvioinnin kohteita ovat

- teatteritaiteen osa-alueen taidot, kuten esiintymistaidot, ohjaukselliset taidot, visuaaliset taidot, dramaturgiset taidot
- vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot
- oppilaan omien tavoitteiden asettaminen ja niiden saavuttaminen
- oppilaan oma taiteellinen prosessi.

Opetussuunnitelman perusteissa määritellyjä arvioinnin kohteita voidaan tarkentaa paikallisesti. Oppilaitos kuvaa opetussuunnitelmassaan eri opintokokonaisuuksien arvioinnin kohteet ja arvioinnin antamisen tavat.

Perusopinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea teatteritaiteen perustaitojen harjoittelua ja kehittämistä. Arvioinnissa painottuvat erityisesti esiintymis- ja vuorovaikutustaidot sekä teatteriesityksen valmistusprosessi ja siihen liittyvä sanasto. Perusopintojen aikana painottuvat erityisesti vuorovaikutus- ja ryhmätyötaidot sekä pitkäjänteisen ja sitoutuneen työskentelyn merkitys. Syventävissä opinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea teatteritaiteen taitojen laajentumista. Arvioinnissa painottuvat erityisesti oma taiteellinen prosessi, tavoitteenasettelu ja teatteritaiteen osa-alueen taitojen syventyminen.

Teatteritaiteen laajan oppimäärän lopputyö on taiteellinen oppimisprosessi, joka toteutuu esityksenä tai osana esitystä. Oppilas suunnittelee, valmistaa ja toteuttaa syventävien opintojen aikana lopputyön yksin tai ryhmässä. Lopputyön perusteella kirjoitetaan raportti, jossa oppilas reflektoi ja prosessoi omaa oppimistaan ja taiteellista toimintaansa. Lopputyön arvioinnissa painottuvat arvioinnin kohteista erityisesti oma taiteellinen prosessi ja teatteritaiteen osa-alueen taidot. Sen arvioinnissa otetaan huomioon taiteellinen työ, taitojen kehittyminen ja työlle asetetut tavoitteet sekä oppimis- ja työskentelyprosessi ja sen reflektointi. Lopputyöllä on vähintään kaksi arvioijaa.

GRUNDERNA FÖR LÄROPLANEN FÖR DEN GRUNDLÄGGANDE KONSTUNDERVISNINGEN 2017/FÖRDJUPAD LÄROKURS

1 LÄROPLAN

1.1 Läroplanssystemet och utarbetandet av läroplanen

Styrsystemet för grundläggande konstundervisning består av följande delar:

- Lagen (633/1998) och förordningen (813/1998) om grundläggande konstundervisning
- Utbildningsstyrelsens föreskrift om grunderna för läroplanen för den grundläggande konstundervisningen
- läroplanen som godkänts av utbildningsanordnaren.

Utbildningsanordnaren utarbetar och godkänner en läroplan för varje konstområde enligt de grunder för den fördjupade lärokursen i grundläggande konstundervisning som Utbildningsstyrelsen fastställt. Utbildningsanordnaren preciserar och kompletterar grunderna för läroplanen i sin läroplan.

Vid utarbetandet av läroplanen beaktas elevernas individuella behov och färdigheter, traditionen inom konstområdet och det lokala kulturarvet, nationella och internationella förändringar inom konstområdet, kraven för fortsatta studier samt särprägel hos läroanstalten och dess verksamhetsmiljö.

Läroanstaltens läroplan utarbetas i samarbete med läroanstaltens lärare och i mån av möjlighet också med eleverna, vårdnadshavarna och andra aktörer. Samarbetet med olika aktörer stöder en lyckad läroplansprocess.

1.2 Läroplanens innehåll

Läroplanen ska innehålla följande:

- läroanstaltens verksamhetsidé
- läroanstaltens värden, syn på lärandet, lärmiljö och arbetssätt
- läroanstaltens verksamhetskultur
- studiernas uppbyggnad och omfattning
- de allmänna målen för studierna
- studiehelheter för de gemensamma studierna, deras mål, innehåll och föremål för bedömningen
- studiehelheter för de fördjupade studierna, deras mål, innehåll och föremål för bedömningen samt kriterierna för bedömningen av den fördjupade lärokursen
- bedömning av lärandet

- individualisering av lärokursen
- principer för elevantagningen
- samarbete med vårdnadshavarna och andra aktörer
- kontinuerlig utveckling av verksamheten

Utbildningsanordnaren fastställer klart och exakt målen, innehållet och den beräknade omfattningen för studiehelheterna för de grundstudier och fördjupade studier som ingår i den fördjupade lärokursen så att eleverna och deras vårdnadshavare får tillräcklig information om studierna.

Utbildningsanordnaren planerar och genomför läroanstaltens årliga utbud av undervisning utgående från läroplanen. Utbildningsanordnaren utvärderar utbildningen samt deltar i extern utvärdering av verksamheten [Lagen om grundläggande konstundervisning (633/1998) 7 § (ändrad genom lag 1301/2013)]. Genomförandet av läroplanen följs upp och den vidareutvecklas som en del av denna uppgift.

Enligt 5 a § i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986, ändrad genom lag 1329/2014) ansvarar utbildningsanordnaren för att det i samarbete med personalen och eleverna årligen görs upp en jämställdhetsplan för läroanstalten i fråga. I stället för en årlig genomgång kan en plan utarbetas för högst tre år i sänder. Jämställdhetsplanen kan också införlivas i läroplanen eller i någon annan plan vid läroanstalten.

Enligt 6 § 2 mom. i diskrimineringslagen (1325/2014) ska utbildningsanordnaren se till att läroanstalten har en plan för de åtgärder som behövs för att främja likabehandling. Planen för likabehandling kan ingå i läroplanen.

2 UTGÅNGSPUNKTERNA FÖR DEN GRUNDLÄGGANDE KONSTUNDERVISNINGEN

2.1 Den grundläggande konstundervisningens uppgift

Grundläggande konstundervisning är målinriktad och från nivå till nivå framskridande undervisning inom olika konstområden som i första hand riktar sig till barn och unga. Den grundläggande konstundervisningens uppgift är att ge eleverna möjligheter att studera konst långsiktigt, målmedvetet och i enlighet med sina egna intresseområden. I undervisningen skapas förutsättningar för utvecklandet av ett förhållande till konst och ett livslångt intresse för ett konstområde. Undervisningen utvecklar det kunnande som är kännetecknande för konstområdet och ger eleverna färdigheter att söka sig till yrkesutbildning och högskoleutbildning inom konstområdet i fråga.

Den grundläggande konstundervisningens uppgift är att bygga en hållbar framtid med konstens medel. Undervisningen bygger på ett pluralistiskt kulturarv i förnyelse. I undervisningen i ett konstområde stärks elevens färdigheter i självständigt uttryck och självständig tolkning och värdering. Studierna stöder utvecklandet av elevernas kreativa tänkande och delaktighet. Den grundläggande konstundervisningen stärker uppbyggandet av elevernas identitet och utvecklingen av deras kulturella läskunnighet.

Den grundläggande konstundervisningen skapar förutsättningar för utveckling av konst och konstfostran i Finland. Den grundläggande konstundervisningens uppgift uppfylls i samarbete med andra läroanstalter och aktörer som ger konstfostran lokalt, på riksnivå och internationellt.

2.2 Värdegrund

Grunderna för läroplanen för den grundläggande konstundervisningen baserar sig på en värdegrund, enligt vilken den grundläggande konstundervisningen bygger på respekt för mänskliga rättigheter, jämställdhet, jämlikhet och kulturell mångfald. Människan påverkar sitt liv genom att verka i växelverkan med andra människor och med sin omgivning. Den grundläggande konstundervisningen bygger på uppfattningen att människan är unik och värdefull som individ och som medlem i olika gemenskaper. I undervisningen beaktas jämställdheten mellan könen och könets mångfald. Undervisningen hjälper eleverna att växa som människor genom att utveckla tankefärdigheter och skapande.

Utgångspunkten för undervisningen är de sätt att producera och presentera kunskap som är utmärkande för konstområdet i fråga. De estetiska, etiska och ekologiska frågor som är en del av konsten leder eleverna att reflektera över och bedöma vad som är viktigt och meningsfullt i livet. I den grundläggande konstundervisningen skapas en grund för en socialt och kulturellt hållbar framtid.

2.3 Synen på lärandet

Grunderna för läroplanen för grundläggande konstundervisning bygger på en syn på lärandet enligt vilken eleven är en aktiv aktör. Eleven lär sig ställa upp mål och arbeta

i riktning mot målen både självständigt och tillsammans med andra. Positiva känsloupplevelser, glädjen över att lära sig och nyskapande verksamhet främjar lärandet och uppmuntrar eleverna att utveckla sitt eget kunnande. Upplevelser och växelverkan med omgivningen liksom användning av olika sinnen och kroppslighet är viktiga med tanke på lärandet.

Inom den grundläggande konstundervisningen innebär lärandet att individuellt och kollektivt bygga upp kunskap och färdigheter, som stärker elevens kulturella delaktighet och ökar hans eller hennes välbefinnande. Lärandet är inom alla konstområden en holistisk och interaktiv process, som utvecklar elevens kunnande och färdigheter på ett mångsidigt sätt. Lärprocessen bildar en oskiljaktig del av hur individen växer som människa och hur ett gott liv byggs upp i samhället.

Eleverna handleds att förstå sina erfarenheter, bli medvetna om sitt eget sätt att lära och använda denna kunskap för att utveckla sitt eget lärande. Att öva och att lära sig att öva är viktigt med tanke på utvecklandet av färdigheterna. Sporrande och uppmuntrande handledning och respons under inlärningsprocessen stärker elevens tro på sina egna möjligheter. Att ge och få mångsidig, positiv och realistisk respons är en central del av den växelverkan som främjar lärandet.

2.4 De gemensamma målen för den fördjupade lärokursen

Målet för den fördjupade lärokursen i grundläggande konstundervisning är att skapa förutsättningar för ett livslångt förhållande till konst och aktiv kulturell delaktighet. Studierna i den fördjupade lärokursen i konstområdet ger möjligheter att utveckla sitt kunnande mångsidigt och målmedvetet och att njuta av konst. Eleverna uppmuntras att använda konsten som ett medel för samarbete, påverkan och delaktighet.

Målet med den fördjupade lärokursen är att öka elevernas glädje över att lära sig, studiemotivationen och det kreativa tänkandet genom att uppmärksamma deras styrka, potential och föremål för intresse. Eleverna uppmuntras att ställa upp egna lärandemål och göra sina val i fråga om studierna utgående från dem. Då studierna inom konstområdet framskrider vägleds eleverna att ta allt mer ansvar för sitt eget lärande.

Studierna i den fördjupade lärokursen ger eleverna möjligheter att utveckla sådana uttrycksmedel inom konstområdet som är betydelsefulla för dem. Eleverna uppmuntras att tolka och värdera en kulturellt mångfaldig verklighet med konstens medel. Den multilitteracitet som utvecklas i studierna stöder elevernas kritiska tänkande och inlärningsfärdigheter. Eleverna leds in på att granska konstområdet också som ett historiskt och samhällsligt fenomen.

3 GENOMFÖRANDET AV STUDIERNÄ

3.1 Lärmiljöerna

I den grundläggande konstundervisningen avses med lärmiljöer utrymmen och platser samt gemenskaper och praxis, där studierna och lärandet inom konstformen sker. Utgångspunkten är att lärmiljöerna ska vara fysiskt, socialt och psykiskt trygga. De är öppna och positiva till sin atmosfär och uppmuntrar och inspirerar eleverna att utveckla sitt kunnande.

Syftet med mångsidiga lärmiljöer är att stödja elevernas växande och inspirera dem att lära sig. De ger också varje elev möjligheter till upplevelser av att lyckas och kunna. Målet är att lärmiljöerna ska skapa förutsättningar för sådant aktivt och långsiktigt arbete som är kännetecknande för konstformen, både självständigt och tillsammans med andra. Vid utvecklandet av lärmiljöer beaktas också tvärkonstnärligt kunnande.

Vid planeringen och utvecklandet av lärmiljöerna beaktas elevernas behov, färdigheter och intresseområden samt sådant förkovrande av kunskaper som sker utanför läroanstalten. Ändamålsenliga utrymmen, arbetsredskap, material och användning av ändamålsenlig informations- och kommunikationsteknik ger möjligheter att studera inom konstområdet i enlighet med grunderna för läroplanen. Vid valet av lärmiljöer beaktas de möjligheter som erbjuds av aktörer utanför läroanstalten. Samarbetsprojekt med aktörer och organisationer inom andra branscher ger studierna ett socialt och samhälleligt perspektiv.

3.2 Verksamhetskulturen

Verksamhetskulturen i en läroanstalt för grundläggande konstundervisning utformas genom tolkningen av de normer som styr arbetet, etablerad praxis och de tanke- och arbetssätt som dess medlemmar omfattar. En gemensam verksamhetskultur befrämjar en undervisning som är förenlig med den grundläggande konstundervisningens uppgift, värdegrund och syn på lärandet. Verksamhetskulturen syns i all verksamhet och påverkar elevens upplevelse av delaktighet och undervisningens kvalitet.

Målet för den grundläggande konstundervisningen är att skapa en verksamhetskultur som främjar lärande och välbefinnande, vilket förutsätter äkta möten mellan människor och uppmärksam och respektfull växelverkan. Utgångspunkten är att medlemmarna i gemenskapen ska känna sig delaktiga, vilket skapas genom gemensamt arbete och respekt och genom att alla inkluderas i verksamheten. I verksamhetskulturen godkänns också att man lär sig genom att misslyckas. I vardagens val och verksamhet beaktas en hållbar livsstil, kulturell mångfald, språkmedvetenhet och upphovsrätt.

Utvecklingen av verksamhetskulturen innebär också att kontinuerligt utveckla pedagogiken och kompetensen inom konstområdet. Hur läroanstalten leds och hur vardaglig praxis inom undervisningen organiseras, planeras, genomförs och bedöms är viktiga aspekter i utvecklingen av verksamhetskulturen. Öppen och konstruktiv växelverkan behövs både i det interna samarbetet inom läroanstaltens gemenskap och i samarbetet med vårdnadshavarna och andra aktörer.

4 STUDIERNAS OMFATTNING OCH UPPBYGGNAD

4.1 Studiernas omfattning

Den grundläggande konstundervisningens fördjupade lärokurs har en beräknad omfattning om sammanlagt 1300 timmar, varav grundstudiernas beräknade andel är 800 timmar och de fördjupade studiernas 500 timmar. Som grund för beräkningen av studiernas omfattning har använts en 45 minuters lektion. Utbildningsanordnaren beslutar om den beräknade omfattningen av den förberedande undervisning för barn under skolåldern som föregår grundstudierna.

Undervisningen bör ha en sådan omfattning att det är möjligt att uppnå de mål och innehåll som fastställts i läroplanen för lärokursen för konstområdet. Grundläggande konstundervisning enligt den fördjupade lärokursen bör ordnas på ett flexibelt sätt som tar hänsyn till konstformens natur, elevens ålder, tidigare kunskaper och färdigheter samt de undervisningsmetoder som används.

4.2 Studiernas uppbyggnad

Den fördjupade lärokursen inom de olika konstområdena består av grundstudier och fördjupade studier inom konstområdet samt eventuell förberedande undervisning för barn under skolåldern. De riksomfattande målen och det centrala innehållet i grundstudierna och de fördjupade studierna samt de allmänna målen för förberedande undervisning för barn under skolåldern fastställs per konstområde i dessa grunder för läroplanen. Grundläggande konstundervisning kan också ordnas för vuxna.

Syftet med grundstudierna i den fördjupade lärokursen är målmedveten träning och långsiktigt utvecklande av de färdigheter som är centrala inom konstområdet. Syftet med de fördjupade studierna är att bredda och inrikta studierna. Både i grundstudierna och i de fördjupade studierna kan ingå studiehelheter som är sinsemellan alternativa.

Utbildningsanordnaren fastställer studiehelheterna för grundstudierna och de fördjupade studierna, deras mål, innehåll och beräknade omfattning på basis av grunderna för läroplanen. Mål, innehåll och omfattning för en eventuell förberedande undervisning för barnen under skolåldern fastställs i en lokal läroplan.

5 INDIVIDUALISERING AV LÄROKURSEN

Utbildningsanordnaren beskriver i sin läroplan de förfaringssätt genom vilka man vid behov kan individualisera lärokursen så att den motsvarar elevens förutsättningar att studera och lära sig. I sådana fall utarbetas för eleven en individuell studieplan i samarbete med eleven och vårdnadshavaren. I den fastställs studiernas individualiserade mål, innehåll, studietid, genomförande av undervisningen, behövliga stödåtgärder och bedömningsförfarandet.

6 BEDÖMNING AV LÄRANDET

6.1 Bedömningens uppgift och mål

Syftet med bedömningen är att handleda elevernas lärande och stöda deras framsteg i studierna. Genom respons leds eleven i sina studier i riktning mot sina egna mål och till att förstå sin egen läroprocess. Bedömningen ska uppmuntra eleverna att lära sig, den ska vara mångsidig, rättvis och etiskt hållbar.

6.2 Bedömning under studierna

Eleverna handleds i sitt lärande och de bedöms mångsidigt under de olika skedena av läroprocessen. Bedömningen och den fortlöpande responsen som ges utgående från den sker i växelverkan och främjar elevernas delaktighet. Eleverna får reflektera över sitt eget lärande genom att utveckla förmågan till självvärdering och kamratbedömning. Eleverna uppmuntras att iaktta sitt eget arbete och det gemensamma arbetet och ge konstruktiv respons.

Bedömningen under studiernas baserar sig på målen, innehållet och bedömningsområdena i de gemensamma studierna och de fördjupade studierna, vilka beskrivs i läroplanen.

De områden inom konstområdet som ska bedömas och principer och praxis för bedömningen görs bekanta för eleven. Eleverna och deras vårdnadshavare får information om de studiehelheter som eleven slutfört under året på det sätt som anges i utbildningsanordnaren läroplan.

När studierna i den fördjupade lärokursen i konstområdet avslutas får eleven ett betyg över de fullgjorda studierna. I betyget ges en verbal bedömning av de grundstudier som eleven fullgjort.

Bedömningen under studierna i den fördjupade lärokursen preciseras närmare i avsnitten om de enskilda konstområdena i dessa grunder för den fördjupade lärokursen i grundläggande konstundervisning.

6.3 Identifiering av kunnande och tillgodoräknande av studier

Eleverna har rätt att få studier som de tidigare avlagt, eller kunnande som de skaffat sig på annat sätt, och som motsvarar läroplanens mål och centrala innehåll, bedömda och tillgodoräknade. Tillgodoräknandet av kunnande sker på basis av utredningar om elevens studier eller kunnande samt i förhållande till målen för och innehållet i den studiehelhet som ska tillgodoräknas. Också då en elev övergår från en lärokurs till en annan går man vid identifieringen och tillgodoräknandet av kunnandet till väga på det sätt som beskrivs ovan.

6.4 Bedömning av lärokursen

Eleven får ett avgångsbetyg för den fördjupade lärokursen i konstområdet inom den grundläggande konstundervisningen efter att hen fullgjort både de grundstudier och de fördjupade studier som ingår i den fördjupade lärokursen.

I de fördjupade studierna i den fördjupade lärokursen i konstområdet ingår ett slutarbete. Slutarbetet bedöms som en del av studierna i den fördjupade lärokursen i konstområdet.

Bedömningen av den fördjupade lärokursen baserar sig på målen, innehållet och bedömningsområdena för studiehelheterna i de fördjupade studierna, vilka beskrivs i läroanstaltens läroplan samt på de bedömningsgrunder och bedömningskriterier för hela den fördjupade lärokursen som beskrivs i läroanstaltens läroplan.

För elevens studier i den fördjupade lärokursen ges en verbal bedömning och ett sifferbetyg. I avgångsbetyget från den fördjupade lärokursen ges en verbal bedömning av de studier inom den fördjupade lärokursen som eleven fullgjort. På begäran får eleven sifferbetyget i sitt avgångsbetyg från den fördjupade lärokursen i grundläggande konstundervisning.

I läroplanen bestäms hur man ska begära sifferbetyg.

Vid sifferbedömningen används följande skala:

Utmärkt 5
Berömlig 4
God 3
Nöjaktig 2
Godkänd 1

Bedömningen av den fördjupade lärokursen preciseras närmare i avsnitten om de enskilda konstområdena i dessa grunder för den fördjupade lärokursen i grundläggande konstundervisning.

6.5 Betygen och de uppgifter som ska antecknas i dem

Avgångsbetyg från grundstudierna i den fördjupade lärokursen i grundläggande konstundervisning

Avgångsbetyget från grundstudierna i den fördjupade lärokursen i grundläggande konstundervisning ska innehålla följande uppgifter:

- betygets namn
- utbildningsanordnarens namn
- läroanstaltens namn
- konstområdet
- elevens namn och personbeteckning
- studietiden i år

- fullgjorda grundstudier och deras omfattning
- verbal bedömning av de fullgjorda studierna
- rektors underskrift och läroanstaltens stämpel
- kommunens beslut om godkännande av läroplanen för den fördjupade lärokursen i konstområdet inom den grundläggande konstundervisningen (datum) eller datum för erhållande av tillstånd av undervisnings- och kulturministeriet att ordna utbildningen
- omnämnande att utbildningen har genomförts enligt de av Utbildningsstyrelsen fastställda grunderna för den grundläggande konstundervisningens fördjupade kurs 2017.

Avgångsbetyget från den fördjupade lärokursen i grundläggande konstundervisning kan innehålla bilagor.

Avgångsbetyg från den fördjupade lärokursen i grundläggande konstundervisning

Avgångsbetyget från den fördjupade lärokursen i grundläggande konstundervisning ska innehålla följande uppgifter:

- betygets namn
- utbildningsanordnarens namn
- läroanstaltens namn
- konstområdet
- elevens namn och personbeteckning
- studietiden i år
- de grundstudier inom den fördjupade lärokursen som eleven fullgjort
 - studiehelheternas namn och omfattning
- de fördjupade studier som eleven fullgjort
 - studiehelheternas namn och omfattning
 - ämnet för det slutarbete som ingår i de fördjupade studierna
- verbal bedömning av de fullgjorda studierna i den fördjupade lärokursen
- eventuellt vitsord för de fullgjorda studierna inom den fördjupade lärokursen
- rektors underskrift och läroanstaltens stämpel
- kommunens beslut om godkännande av läroplanen för den fördjupade lärokursen i konstområdet inom den grundläggande konstundervisningen (datum) eller datum för erhållande av tillstånd av undervisnings- och kulturministeriet att ordna utbildningen
- eventuell vitsordsskala
- omnämnande att utbildningen har genomförts enligt de av Utbildningsstyrelsen fastställda grunderna för den grundläggande konstundervisningens fördjupade kurs 2017.

Avgångsbetyget från den fördjupade lärokursen i grundläggande konstundervisning kan innehålla bilagor.

Intyg över deltagande för de studier en elev fullgjort i den fördjupade lärokursen i grundläggande konstundervisning.

En elev ges på begäran ett intyg över de studier i den fördjupade lärokursen i den grundläggande konstundervisningen som hen fullgjort, om studierna avbryts eller om eleven behöver det av någon annan orsak. Intyget över deltagande kan innehålla bilagor.

11 MUSIK

Målet för den fördjupade lärokursen i musik inom ramen för den grundläggande konstundervisningen är att skapa förutsättningar för ett gott förhållande till musiken. Målet är att eleven utvecklar sitt musikaliska kunnande och gläder sig över att lära sig. Undervisningen ger färdigheter för ett självständigt musikintresse och för fortsatta musikstudier på andra utbildningsstadier enligt elevens mål.

Förutom att förkovra sina musikaliska färdigheter uppmuntras eleven i sina studier också till estetiska upplevelser, kreativt tänkande och kreativ produktivitet samt till att söka nya lösningar. Då studierna framskrider lär sig eleven känna sina musikaliska styrkor och hittar sitt eget sätt att uttrycka sig genom musicerande. Undervisningen stärker utvecklingen av en positiv självbild och ett sunt självförtroende hos eleven och elevens kommunikativa färdigheter. Eleven handleds att genom att göra och delta förstå musikens betydelse som ett fenomen som är en del av kulturen som helhet. På så sätt blir det egna musikintresset en del av en levande och fungerande musikkultur och av hela konstfältet.

11.1 Förberedande musikundervisning för barn under skolåldern

Målet för den förberedande musikundervisningen är att utveckla barnets kreativitet, musikaliska färdigheter och självförtroende. Positiva musikaliska upplevelser utgör en grund för ett gott förhållande till musiken och för senare musikstudier. Genom verksamhet i lekens form främjas barnets färdigheter att vara med i en grupp och att lära sig. Erfarenheterna och upplevelserna stärks genom att man i verksamheten beaktar lärande genom flera sinnen och de möjligheter som andra konstformer erbjuder. I den förberedande musikundervisningen kan ingå förberedande undervisning för instrumentala studier. Utbildningsanordnaren beslutar om målen, innehållet och omfattning för eventuell förberedande undervisning för barn under skolåldern.

11.2 Grundstudier i musik

Syftet med grundstudierna är att inspirera eleverna till målmedvetna studier i musik och långsiktigt utvecklande av de musikaliska färdigheterna. Utgångspunkten för studierna är elevens styrkor och intresseområden. Genom att erbjuda möjligheter till mångsidig musikalisk verksamhet utvecklar grundstudierna i musik elevens musikaliska och kreativa tänkande. Utbildningsanordnaren fastställer studiehelheterna inom grundstudierna, deras mål, innehåll och omfattning utgående från läroplansgrunderna. En enskild studiehelhet kan innehålla mål från olika målområden inom grunderna. I grundstudierna kan ingå alternativa studiehelheter.

Mål

Framförande och uttryck

Undervisningens mål är att

- uppmuntra eleven att hitta sina egna musikaliska styrkor och uttrycksmedel
- handleda eleven i levande musikaliskt uttryck
- uppmuntra eleven i att öva sig i att hantera uppträdande i olika situationer
- uppmuntra eleven att lära känna också andra konstformers uttrycksmedel samt till växelverkan mellan olika konstformer.

Att lära sig att lära sig och övning

Undervisningens mål är att

- handleda eleven i att lära sig färdigheter i instrument- och ensemblemusicerande med målet att eleven självständigt behärskar sitt instrument och sitt uttryck
- handleda eleven i att öva regelbundet och i att bedöma det som han eller hon lärt
- handleda eleven i att spela på gehör samt läsa och tolka de sätt att skriva musik som är kännetecknande för denna musikgenre
- uppmuntra eleven i att tillämpa sina färdigheter att gestalta musik i sitt musicerande
- ge eleven tillfällen att bekanta sig med musikteknologi som arbetsredskap
- handleda eleven i att använda ergonomiskt riktiga sätt att spela och förnuftiga övningsmetoder
- handleda eleven i att iaktta sin ljusomgivning och skydda sin hörsel.

Lyssnande och gestaltning av musik

Undervisningens mål är att

- handleda eleven i att lyssna på sitt eget musicerande och anpassa det till en del av den ljudande musikaliska helheten
- handleda eleven i att utveckla sin förmåga att läsa och skriva musik
- handleda eleven i att identifiera särdragen i musiken och gestalta musikens strukturer
- stöda eleven i att utvecklas till en aktiv musiklyssnare.

Komposition och improvisation

Undervisningens mål är att

- uppmuntra eleven att skapa sina egna musikaliska idéer och lösningar
- uppmuntra eleven att öva de grundläggande färdigheterna i improvisation, arrangemang och komposition.

Det centrala innehållet

Det centrala innehållet i grundstudierna i musik är att eleven mångsidigt ska sätta sig in i det instrument som han eller hon valt eller i instrumentens grundläggande teknik, repertoar och uttrycksmöjligheter. Integrering av olika innehållsområden i undervisningen stärker ett helhetmässigt gestaltande av musiken. I studierna bekantar man sig mångsidigt med den repertoar som lämpar sig för de valda instrumenten, med olika instrumentensembler, musikens arbetsredskap och arbetssätt med beaktande av

elevens mål. Att utveckla färdigheterna i gemensamt musicerande och gestaltning av musiken är en viktig del av studierna. Utbildningsanordnaren kan utvidga studiernas innehåll utgående från de lokala undervisningsmålen och behoven.

11.3 Fördjupade studier i musik

I de fördjupade studierna i musik fördjupar eleven sitt kunnande genom att bredda och inrikta sina studier på det sätt han eller hon väljer utgående från utbildningsanordnarens utbud. Under studiernas gång planerar och genomför eleven ett slutarbete inom den fördjupade lärokursen som visar att han eller hon behärskar de musikaliska tanke- och uttryckssätten. Eleven ställer upp målen för slutarbetet och beslutar i samarbete med lärarna och utgående från läroanstaltens utbud hur slutarbetet ska genomföras. Slutarbetet kan bestå av olika helheter och koncentreras på ett visst fördjupat kunnande.

Utbildningsanordnaren fastställer utgående från läroplansgrunderna de lokala studiehelheterna, deras mål och innehåll samt omfattning. I de fördjupade studierna kan ingå studiehelheter som är alternativa sinsemellan. Genom att utnyttja dem kan utbildningsanordnaren planera olika inriktningsalternativ som eleven kan välja mellan. De alternativa studiehelheterna och inriktningsalternativen planeras så att de stöder genomförandet av slutarbetena. En enskild studiehelhet kan innehålla mål från olika målområden i läroplansgrunderna.

Mål

Framförande och uttryck

Undervisningens mål är att

- handleda eleven i att fördjupa sitt musikaliska uttryck
- uppmuntra eleven att vidareutveckla de färdigheter som behövs för att tolka och framföra musik i enlighet med de prioriteringar eleven valt
- uppmuntra eleven att använda musik mångsidigt som uttrycksmedel
- handleda eleven i att i sitt eget uttryck också tillämpa andra konstformers uttrycksmedel.

Att lära sig att lära sig och övning

Undervisningens mål är att

- hjälpa eleven att ställa upp mål för sina studier och rikta in sitt eget lärande
- handleda eleven i att värdera sina framsteg och njuta av sitt kunnande
- handleda eleven i att öva en repertoar som utvecklar färdigheterna både självständigt och som medlem i en grupp
- handleda eleven i att sköta om sin fysiska funktionsförmåga samt ergonomi och hörselskydd vid musicerandet.

Lyssnande och gestaltning av musik

Undervisningens mål är att

- handleda eleven i att lyssna på och utveckla sitt musicerande både som solist och som medlem i en grupp

- handleda eleven i att iaktta musik som spelas och musik som notskrift mångsidigt ur olika perspektiv
- handleda eleven i att gestalta musikens strukturer och lagbundenheter
- handleda eleven i att utnyttja sin förmåga att lyssna och gestalta i utvecklandet av sitt musikerskap

Komposition och improvisation

Undervisningens mål är att

- uppmuntra eleven att i verk genomföra improviserade delar och delar som han eller hon själv arrangerat och att komponera egen musik
- uppmuntra eleven att utnyttja musikteknologins möjligheter och arbetsredskap

Det centrala innehållet

Det centrala innehållet i studierna är att eleven mångsidigt ska utveckla sina musikaliska uttryckssätt under personlig handledning, utvidga repertoaren samt förbättra de musicerings- och samarbetsfärdigheter som behövs i olika musikaliska ensembler. I studierna ingår också mångsidigt utvecklande av förmågan att gestalta musik, i att förstå kultur och i kreativt tänkande. Utbildningsanordnaren kan utvidga studiernas innehåll utgående från de lokala undervisningsmålen och behoven.

11.4 Musikundervisning för vuxna

I musikundervisningen för vuxna följs målen och det centrala innehållet i den fördjupade lärokursen i musik.

11.5. Arbetsmetoderna i musikundervisningen

I studierna inom ramen för den fördjupade lärokursen ligger tonvikten på personlig handledning av eleven. Samtidigt ser man till att eleven har möjlighet att mångsidigt skapa och studera musik i samarbete. Genom valet av arbetsmetoder kan man också stärka elevens motivation och förmåga att leda sig själv. Läroanstalten och läraren sörjer tillsammans för att studiemiljöerna utvecklas så att mångsidigt arbete och mångsidig användning av arbetsmetoder är möjliga i undervisningen. Man främjar mångsidiga arbetsmetoder bland annat genom att utnyttja teknologi på ett ändamålsenligt sätt. Färdigheterna att lära sig att lära sig utvecklas när eleven handleds i att planera och bedöma sitt arbete.

11.6 Bedömning av lärandet i musikundervisningen

Syftet med bedömningen av lärandet är att stöda elevens framsteg i musikstudierna. Handledande respons som ges i positiv anda är en viktig del av lärprocessen och undervisningen i musik. Dess syfte är att handleda eleven i att ställa upp egna mål och stöda eleven i att uppnå dem. Vid bedömning och respons beaktas utvecklingen av en god självkänsla och positiv självbild hos eleven. Vid bedömningen bör man vara

medveten om skillnaderna i elevernas temperament och se till att bedömningen gäller endast arbetet och uppnåendet av det målsatta kunnandet, inte elevens person. I den mångsidiga fortlöpande bedömningen ingår olika sätt att ge respons och handledning för självvärdering och kamratutvärdering.

Bedömningsområdena i den fördjupade lärokursen i musik är

- behärskande av instrumentet
- gestaltning av musiken och musikaliskt tänkande
- uttrycksförmåga
- färdigheter i gemensamt musicerande och samarbete
- förmåga att lära sig att lära sig

Inom grundstudierna är syftet med bedömningen av lärandet att handleda eleven särskilt i utvecklandet av musikaliska tanke- och uttrycksfärdigheter samt instrumentella färdigheter. Stärkandet av elevens självvärderingsfärdigheter stöder denna uppgift.

I de fördjupade studierna ska bedömningen stödja utvecklingen av elevens färdigheter i enlighet med inriktningen av elevens studier och slutarbetet. Utbildningsanordnaren beskriver i sin läroplan områdena för bedömningen av slutarbetet och bedömningskriterierna. Vid bedömningen av slutarbetet beaktas de mål som eleven ställt upp för sitt slutarbete.

**TAITEEN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET 2017
YLEINEN OPPIMÄÄRÄ**

**GRUNDERNA FÖR LÄROPLANEN FÖR GRUNDLÄGGANDE
KONSTUNDERVISNING 2017
ALLMÄN LÄROKURS (Kapitlen 1–6 och 11)**

SISÄLTÖ/INNEHÅLL

1 OPETUSSUUNNITELMA.....	4
1.1 Opetussuunnitelmajärjestelmä ja opetussuunnitelman laatiminen	4
1.2 Opetussuunnitelman sisältö.....	4
2 TAITEEN PERUSOPETUKSEN LÄHTÖKOHDAT.....	6
2.1 Taiteen perusopetuksen tehtävä	6
2.2 Arvoperusta	6
2.3 Oppimiskäsitys.....	6
2.4 Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet	7
3 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN	8
3.1 Oppimisympäristöt.....	8
3.2 Toimintakulttuuri	8
4 OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE.....	9
4.1 Opintojen laajuus	9
4.2 Opintojen rakenne	9
5 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN.....	9
6 OPPIMISEN ARVIOINTI.....	10
6.1 Arvioinnin tehtävä ja tavoitteet.....	10
6.2 Arviointi opintojen aikana	10
6.3 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen	10
6.4 Oppimäärän arviointi	10
6.5 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot	11
7 ARKKITEHTUURI.....	12
7.1 Varhaisiän arkkitehtuurikasvatus.....	12
7.2 Arkkitehtuurin yhteiset opinnot	12
7.3 Arkkitehtuurin teemaopinnot	14
7.4 Aikuisten arkkitehtuurin opetus	15
7.5 Työtavat arkkitehtuurin opetuksessa.....	15
7.6 Oppimisen arviointi arkkitehtuurin opetuksessa.....	16

8 KUVATAIDE	17
8.1 Varhaisiän kuvataidekasvatus	17
8.2 Kuvataiteen yhteiset opinnot.....	17
8.3 Kuvataiteen teemaopinnot.....	19
8.4 Aikuisten kuvataiteen opetus	21
8.5 Työtavat kuvataiteen opetuksessa.....	21
8.6 Oppimisen arviointi kuvataiteen opetuksessa	21
9 KÄSITYÖ	23
9.1 Varhaisiän käsityökasvatus	23
9.2 Käsityön yhteiset opinnot.....	23
9.3 Käsityön teemaopinnot	25
9.4 Aikuisten käsityön opetus	26
9.5 Työtavat käsityön opetuksessa.....	26
9.6 Oppimisen arviointi käsityön opetuksessa	27
10 MEDIATAITEET	28
10.1 Varhaisiän mediataiteiden kasvatus	28
10.2 Mediataiteiden yhteiset opinnot	28
10.3 Mediataiteiden teemaopinnot.....	30
10.4 Aikuisten mediataiteiden opetus	31
10.5 Työtavat mediataiteiden opetuksessa.....	31
10.6 Oppimisen arviointi mediataiteiden opetuksessa	31
11 MUSIIKKI	33
11.1 Varhaisiän musiikkikasvatus.....	33
11.2 Musiikin yhteiset opinnot.....	33
11.3 Musiikin teemaopinnot	34
11.4 Aikuisten musiikin opetus.....	35
11.5 Työtavat musiikin opetuksessa	35
11.6 Oppimisen arviointi musiikin opetuksessa	36
12 SANATAIDE.....	37
12.1 Varhaisiän sanataidekasvatus.....	37
12.2 Sanataiteen yhteiset opinnot.....	37
12.3 Sanataiteen teemaopinnot	39
12.4 Aikuisten sanataiteen opetus	40
12.5 Työtavat sanataiteen opetuksessa.....	40
12.6 Oppimisen arviointi sanataiteen opetuksessa.....	40
13 Sirkustaide	42
13.1 Varhaisiän sirkuskasvatus	42
13.2 Sirkustaiteen yhteiset opinnot	42
13.3 Sirkustaiteen teemaopinnot.....	44
13.4 Aikuisten sirkustaiteen opetus	45
13.5 Työtavat sirkustaiteen opetuksessa	45
13.6 Oppimisen arviointi sirkustaiteen opetuksessa	45
14 TANSSI.....	47
14.1 Varhaisiän tanssikasvatus	47
14.2 Tanssin yhteiset opinnot.....	47

14.3	Tanssin teemaopinnot	48
14.4	Aikuisten tanssin opetus.....	49
14.5	Työtavat tanssin opetuksessa	50
14.6	Oppimisen arviointi tanssin opetuksessa	50
15	TEATTERITAIDE.....	51
15.1	Varhaisiän teatterikasvatus	51
15.2	Teatteritaiteen yhteiset opinnot.....	51
15.3	Teatteritaiteen teemaopinnot.....	52
15.4	Aikuisten teatteritaiteen opetus	54
15.5	Työtavat teatteritaiteen opetuksessa.....	54
15.6	Oppimisen arviointi teatteritaiteen opetuksessa.....	54

GRUNDERNA FÖR LÄROPLANEN FÖR GRUNDLÄGGANDE KONSTUNDERVISNING 2017/ALLMÄN LÄROKURS

1	LÄROPLAN	56
1.1	Läroplanssystemet och utarbetandet av läroplanen	56
1.2	Läroplanens innehåll	56
2	UTGÅNGSPUNKTERNA FÖR DEN GRUNDLÄGGANDE KONSTUNDERVISNINGEN ...	58
2.1	Den grundläggande konstundervisningens uppgift.....	58
2.2	Värdegrund.....	58
2.3	Synen på lärandet	58
2.4	De gemensamma målen för den allmänna lärokursen	59
3	GENOMFÖRANDET AV STUDIERNAS	60
3.1	Lärmiljöerna.....	60
3.2	Verksamhetskulturen	60
4	STUDIERNAS OMFATTNING OCH UPPBYGGNAD.....	62
4.1	Studiernas omfattning	62
4.2	Studiernas uppbyggnad	62
5	INDIVIDUALISERING AV LÄROKURSEN	62
6	BEDÖMNING AV LÄRANDET	63
6.1	Bedömningens uppgift och mål	63
6.2	Bedömning under studierna	63
6.3	Identifiering av kunnande och tillgodoräknande av studier	63
6.4	Bedömning av lärokursen	63
6.5	Betygen och de uppgifter som ska antecknas i dem	64
11	MUSIK.....	65
11.1	Förberedande musikundervisning för barn under skolåldern	65
11.2	Gemensamma studier i musik	65
11.3	Temastudier i musik.....	66
11.4	Musikundervisning för vuxna	67
11.5	Arbetsmetoderna i musikundervisningen.....	67
11.6	Bedömning av lärandet i musikundervisningen.....	68

1 OPETUSSUUNNITELMA

1.1 Opetussuunnitelmajärjestelmä ja opetussuunnitelman laatiminen

Taiteen perusopetuksen ohjausjärjestelmän osia ovat

- laki (633/1998) ja asetus (813/1998) taiteen perusopetuksesta
- Opetushallituksen määräys taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma.

Koulutuksen järjestäjä laatii ja hyväksyy kullekin taiteen alalle opetussuunnitelman Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaan tarkentaen ja täsmentäen niitä.

Opetussuunnitelmaa laadinnassa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset tarpeet ja valmiudet, taiteenalan traditio ja paikallinen kulttuuriperintö, taiteenalan kansalliset ja kansainväliset muutokset, jatko-opintojen vaatimukset sekä oppilaitoksen ja sen toimintaympäristön omaleimaisuus.

Oppilaitoksen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen opettajien ja mahdollisuuksien mukaan myös oppilaiden, huoltajien ja muiden tahojen kanssa. Yhteistyö eri tahojen kanssa tukee opetussuunnitelmaprosessin onnistumista.

1.2 Opetussuunnitelman sisältö

Opetussuunnitelman tulee sisältää seuraavat asiat:

- oppilaitoksen toiminta-ajatus
- oppilaitoksen arvot, oppimiskäsitys, oppimisympäristö ja työtavat
- oppilaitoksen toimintakulttuuri
- opetuksen rakenne ja laajuus
- opetuksen yleiset tavoitteet
- yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja arvioinnin kohteet
- teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja arvioinnin kohteet
- oppimisen arviointi
- oppimäärän yksilöllistäminen
- oppilaaksi ottamisen periaatteet
- yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa
- toiminnan jatkuva kehittäminen.

Taiteenalan opinnot kuvataan opetussuunnitelmassa opintokokonaisuuksittain. Opintokokonaisuudet suunnitellaan selkeiksi kokonaisuuksiksi.

Koulutuksen järjestäjä suunnittelee ja toteuttaa oppilaitoksen opetuksen vuosittaisen tarjonnan opetussuunnitelman pohjalta. Koulutuksen järjestäjä arvioi antamaansa koulutusta ja osallistuu toimintansa ulkopuoliseen arviointiin [Laki taiteen

perusopetuksesta (633/1998) 7 § (muutettu lailla 1301/2013)]. Opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja sitä edelleen kehitetään osana tätä tehtävää.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 5 a §:n mukaan (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

2 TAITEEN PERUSOPETUKSEN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Taiteen perusopetuksen tehtävä

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksessa luodaan edellytyksiä taidesuhteen kehittymiselle ja elinikäiselle taiteenalan harrastamiselle. Opetus kehittää taiteenalan ominaista osaamista ja antaa valmiuksia hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Taiteen perusopetuksen tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle. Taiteenalan opetuksessa vahvistetaan oppilaan omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja. Opinnot tukevat oppilaiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä. Taiteen perusopetus vahvistaa oppilaiden identiteettien rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä.

Taiteen perusopetus luo edellytyksiä taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi Suomessa. Taiteen perusopetuksen tehtävää toteutetaan yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

2.2 Arvoperusta

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat arvoperustaan, jonka mukaan taiteen perusopetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle. Ihminen vaikuttaa elämäänsä toimimalla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristönsä kanssa. Taiteen perusopetus perustuu käsitykseen jokaisen ihmisen ainutlaatuisuudesta ja arvokkuudesta yksilönä ja yhteisöjen jäsenenä. Opetuksessa huomioidaan sukupuolten tasa-arvo ja sukupuolen moninaisuus. Opetus tukee ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä.

Opetuksen lähtökohtana ovat kullekin taiteenalan ominaiset tiedon tuottamisen ja esittämisen tavat. Taiteeseen sisältyvät esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden kysymykset ohjaavat pohtimaan ja arvioimaan, mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta. Taiteen perusopetuksessa luodaan pohjaa sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväälle tulevaisuudelle.

2.3 Oppimiskäsitys

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet perustuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus

ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien käyttö ja kehollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia.

Taiteen perusopetuksessa oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppiminen on kaikilla taiteenaloilla kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat merkityksellisiä taitojen kehittymisen kannalta. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja kannustava ohjaus ja palaute vahvistavat oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.

2.4 Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteena on elinikäisen taidesuhteen ja kulttuurisen osallisuuden edistäminen. Taiteenalan yleisen oppimäärän opinnot tarjoavat innostavia ja monipuolisia mahdollisuuksia taiteen tekemiseen ja kokemiseen sekä taiteesta nauttimiseen. Oppilaita kannustetaan pohtimaan taiteen merkitystä omassa elämässä sekä vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä taiteen keinoin.

Yleisen oppimäärän tavoitteena on oppimisen ilon, opiskelumotivaation ja luovan ajattelun edistäminen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden yksilölliset oppimisen tarpeet ja lähtökohdat. Oppilasta kannustetaan ja ohjataan valitsemaan itselleen merkityksellisiä tapoja tehdä taidetta.

Yleisen oppimäärän opinnoissa oppilaat kokeilevat, harjoittelevat ja soveltavat taiteenalan ilmaissuokeinoja. Opetus tukee oppilaiden ajattelun taitojen ja monilukutaidon kehittymistä moniaistisuutta ja taiteidenvälisyyttä hyödyntämällä. Oppilaat saavat mahdollisuuksia tarkastella taiteen alaa historiallisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä.

3 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

3.1 Oppimisympäristöt

Taiteen perusopetuksessa oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja käytäntöjä, joissa taiteenalan opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Lähtökohtana on, että oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia. Ne ovat ilmapiiriltään avoimia ja myönteisiä sekä rohkaisevat ja innostavat oppilaita kehittämään osaamistaan.

Monipuolisten oppimisympäristöjen tarkoituksena on tukea oppilaiden kasvua ja innostaa heidät oppimiseen. Ne myös tarjoavat jokaiselle oppilaalle mahdollisuuden onnistumiseen ja osaamisen kokemuksiin. Tavoitteena on, että oppimisympäristöt luovat edellytykset taiteenalan ominaiseen aktiiviseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon myös taiteidenvälinen osaaminen.

Oppimisympäristöjen suunnittelussa ja kehittämisessä otetaan huomioon oppilaiden tarpeet, taidot ja kiinnostuksen kohteet sekä oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuva osaamisen karttuminen. Asianmukaiset tilat, työvälineet, materiaalit sekä tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö antavat mahdollisuuden taiteenalan opiskeluun opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Oppimisympäristöjen valinnassa otetaan huomioon oppilaitoksen ulkopuolisten toimijoiden tarjoamat mahdollisuudet. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja.

3.2 Toimintakulttuuri

Taiteen perusopetuksen oppilaitoksen toimintakulttuuri muotoutuu työtä ohjaavien normien tulkinnasta, vakiintuneista käytännöistä sekä sen jäsenten ajattelu- ja toimintatavoista. Yhteinen toimintakulttuuri edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa ja vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta.

Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta. Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus, kielitietoisuus ja tekijänoikeudet.

Toimintakulttuurin kehittäminen tarkoittaa myös jatkuvaa pedagogiikan ja taiteenalan osaamisen kehittämistä. Olennaista toimintakulttuurin kehittämisessä on oppilaitoksen johtaminen sekä opetuksen arkikäytäntöjen organisointi, suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi. Avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta tarvitaan sekä oppilaitosyhteisön sisäisessä että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä.

4 OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE

4.1 Opintojen laajuus

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on 500 tuntia, josta yhteisten opintojen laskennallinen laajuus on 300 tuntia ja teemaopintojen 200 tuntia. Opintojen laajuuden laskennallisena perustana on käytetty 45 minuutin pituista oppituntia. Yhteisiä opintoja edeltävän varhaisiän kasvatuksen laskennallisesta laajuudesta päättää koulutuksen järjestäjä.

Annettavan opetuksen tulee mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltyjen taiteenalan oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen. Yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta järjestettäessä on pyrittävä joustavuuteen niin, että taiteenala, oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon.

4.2 Opintojen rakenne

Yleisen oppimäärän opinnot eri taiteenaloilla muodostuvat taiteenalan yhteisistä opinnoista ja teemaopinnoista sekä mahdollisesta varhaisiän kasvatuksesta. Yhteisten opintojen ja teemaopintojen valtakunnalliset tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä varhaisiän kasvatuksen yleiset tavoitteet määritellään näissä opetussuunnitelman perusteissa taiteenaloittain. Taiteen perusopetusta voidaan järjestää myös aikuisille.

Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen. Koulutuksen järjestäjä voi tarjota keskenään vaihtoehtoisia teemaopintojen opintokokonaisuuksia.

Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Mahdollisen varhaisiän kasvatuksen tavoitteet, sisällöt ja laajuus päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

5 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN

Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan menettelytavat, joiden avulla voidaan tarvittaessa yksilöllistää oppimäärää vastaamaan oppilaan opiskelu- ja oppimisedellytyksiä. Oppilaalle laaditaan tällöin henkilökohtainen opiskelusuunnitelma yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Siinä määritellään opintojen yksilöllistetyt tavoitteet, sisällöt, opiskeluaika, opetuksen toteuttamistapa, tarvittavat tukitoimet ja arviointimenettely.

6 OPPIMISEN ARVIOINTI

6.1 Arvioinnin tehtävä ja tavoitteet

Arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan oppimista ja tukea hänen edistymistään opinnoissa. Palautteella ohjataan oppilasta omien tavoitteiden suuntaiseen opiskeluun sekä oman oppimisprosessin ymmärtämiseen. Arviointi on oppimiseen kannustavaa, monipuolista, oikeudenmukaista ja eettisesti kestävää.

6.2 Arviointi opintojen aikana

Oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin eri vaiheissa. Arviointi ja sen pohjalta annettava jatkuva palaute on vuorovaikutteista ja edistää oppilaiden osallisuutta. Oppilaita ohjataan oman oppimisen pohdintaan itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja kehittämällä. Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta.

Arviointi opintojen aikana perustuu oppilaitoksen opetussuunnitelmassa kuvattuihin yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin, sisältöihin ja arvioinnin kohteisiin.

Oppilasta perehdytetään taiteenalan arvioinnin kohteisiin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista opintokokonaisuuksista koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassaan päättämällä tavalla.

Yleisen oppimäärän opintojen aikaista arviointia täsmennetään taiteenalakohtaisesti näissä taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa.

6.3 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustaminen tehdään perustuen selvityksiin oppilaan opinnoista tai osaamisesta sekä suhteessa kunkin hyväksiluettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Myös oppilaan siirtyessä opiskelemaan oppimäärästä toiseen osaamisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksilukemisessa menetellään kuten edellä on kuvattu.

6.4 Oppimäärän arviointi

Oppilaalle annetaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut sekä yleisen oppimäärän yhteiset opinnot että teemaopinnot.

Yleisen oppimäärän arviointia täsmennetään taiteenalakohtaisesti näissä taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa.

6.5 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat yhteiset opinnot
 - kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat teemaopinnot
 - kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- kunnan päätös taiteenalan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymisestä (päivämäärä) tai opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus voi sisältää liitteitä.

Osallistumistodistus oppilaan suorittamista taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opinnoista

Oppilaalle annetaan pyydettyessä osallistumistodistus suorittamistaan taiteenalan yleisen oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä. Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

7 ARKKITEHTUURI

Taiteen perusopetuksen arkkitehtuurin yleisen oppimäärän tehtävänä on herättää elinikäinen kiinnostus arkkitehtuuria kohtaan sekä kehittää edellytyksiä omalle ilmaisulle ja tulkinnalle. Oppilaiden kokemukset, oivallukset, mielikuvitus ja tekemisen ilo luovat perustan moniaistiselle sekä elämykselliselle oppimiselle. Arkkitehtuuria tarkastellaan kokemuksellisenä tilan taiteena ja aina läsnä olevana ilmiönä. Opinnot tukevat oppilaan käsitystä itsestään osaavana ja luovana toimijana. Oppilasta kannustetaan osallistumaan ja vaikuttamaan ympäristön rakentamisen prosesseihin sekä kulttuuriperinnön vaalimiseen ja uudistamiseen. Oppilasta ohjataan tarkastelemaan arkkitehtuurin vaikutusta yhteiskuntaan, luontoon ja kulttuuriin ekologiselta, esteettiseltä ja eettiseltä kannalta. Opetuksessa voidaan soveltaa myös muiden taiteenalojen sisältöjä, menetelmiä ja lähestymistapoja. Opetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaiden aktiivisen kansalaisen taitoja sekä innostaa heitä arkkitehtuurin elinikäiseen harrastamiseen.

7.1 Varhaisiän arkkitehtuurikasvatus

Varhaisiän arkkitehtuurikasvatuksen lähtökohtana ovat lapsen elämismaailmasta nousevat kokemukset. Iloinen, elämyksellinen ja oivaltava toiminta luo pohjan, joka innostaa lasta havaintojen, näkemysten ja ideoiden ilmaisemiseen. Arkkitehtuurin ilmiöihin tutustutaan leikkien ja liikkuen, tutkien ja kokeillen sekä taiteen ilmaisukeinoja soveltaen. Toiminnassa painottuvat moniaistinen havainnointi, tutkiva työskentely, suunnittelun harjoittelu ja kolmiulotteinen rakentaminen. Varhaisiän arkkitehtuurikasvatus tukee ajattelun, oppimaan oppimisen ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä sekä itsetunnon ja myönteisen minäkuvan muodostumista. Toiminta kannustaa iloitsemaan omasta ja toisten työstä sekä harjaannuttaa toimimaan ryhmässä muut huomioiden. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän arkkitehtuurikasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

7.2 Arkkitehtuurin yhteiset opinnot

Tavoitteet

Arkkitehtuurin yhteisten opintojen tavoitteena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Ympäristösuhde

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilaan omakohtaisen ja elämyksellisen arkkitehtuurisuhteen muodostumista
- kannustaa oppilasta havainnoimaan ympäristön tiloja ja paikkoja moniaistisesti
- herättää oppilaan kiinnostus ihmisen, luonnon ja rakennetun ympäristön välisen vuorovaikutuksen tarkasteluun.

Rakennetun ympäristön lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- tarjota oppilaalle näkökulmia arkkitehtuurin historiaan, rakennusperintöön ja nykyarkkitehtuuriin
- ohjata oppilasta tutustumaan arkkitehtuuriin taiteiden ja tieteiden välisenä alana
- auttaa oppilasta hahmottamaan arkkitehtuurin suhdetta muihin taiteisiin ja visuaaliseen kulttuuriin.

Ilmaisu ja suunnitteluprosessi

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilaan ilmaisun ja luovan ongelmanratkaisukyvyn kehittymistä
- innostaa oppilasta tutustumaan suunnitteluprosessiin sekä tekemään suunnitelmia omien ideoiden pohjalta
- kannustaa oppilasta kehittämään työskentely- ja itsearviointitaitojaan.

Yhteiskunnallisuus ja osallisuus

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta tarkastelemaan kulttuurin, ajan ja paikan vaikutusta ihmisen luomaan ympäristöön
- ohjata oppilasta hahmottamaan arkkitehtuuria yhteiskunnallisena ilmiönä
- kannustaa oppilasta arvioimaan rakennettua ympäristöä ja tutustumaan vaikuttamisen mahdollisuuksiin.

Keskeiset sisällöt

Arkkitehtuurin yhteisissä opinnoissa taiteenalaa tarkastellaan rakennetun ympäristön pienistä yksityiskohdista suuriin kokonaisuuksiin, menneisyydestä tulevaisuuteen ja lokaalista globaaliin ulottuvana ilmiönä ja kolmiulotteisena tilan taiteena. Opetuksen sisällöt rakennetaan monipuolisesti näitä näkökulmia yhdistellen. Sisältöjen valinnassa huomioidaan oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä erilaiset ajankohtaiset ilmiöt. Lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ja havainnot rakennetusta ympäristöstä.

Omat ympäristöt

Opetuksen sisällöt valitaan oppilaan oman elämysmaailman rakennetuista ympäristöistä ja arkkitehtuurin ilmiöistä. Opetuksessa käsitellään ihmisen, luonnon ja rakennetun ympäristön välistä vuorovaikutusta.

Ajankohtaiset ilmiöt

Opetuksen sisällöt valitaan ajankohtaisista suunnittelu- ja rakennushankkeista sekä näyttelyistä ja eri medioissa käytävästä keskustelusta. Opetuksessa käsitellään oman toiminnan ja rakennetun ympäristön vuorovaikutusta sekä tutustutaan osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksiin.

Arkkitehtuurin maailma

Opetuksen sisällöt valitaan eri kulttuureiden ja aikakausien rakennetuista ympäristöistä. Opetuksessa tutustutaan arkkitehtuurin peruselementteihin, rakennetun

ympäristön suunnittelun lähtökohtiin ja periaatteisiin sekä arkkitehdin luovaan työskentelyprosessiin.

7.3 Arkkitehtuurin teemaopinnot

Tavoitteet

Arkkitehtuurin teemaopintojen tavoitteena on taiteenalan taitojen monipuolistaminen ja laajentaminen. Teemaopintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia. Koulutuksen järjestäjä määrittelee teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Ympäristösuhde

Opetuksen tavoitteena on

- vahvistaa oppilaan omakohtaista ja elämyksellistä suhdetta rakennettuun ympäristöön
- ohjata oppilasta ympäristöhavaintojen ja tilallisten kokemusten tulkintaan
- vahvistaa oppilaan kiinnostusta ihmisen, luonnon ja rakennetun ympäristön välisen vuorovaikutuksen tutkimiseen.

Rakennetun ympäristön lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta tutkimaan arkkitehtuurin historiaa, rakennusperintöä ja nykyarkkitehtuuria sekä kartuttamaan taiteenalaan liittyvää yleissivistystä
- ohjata oppilasta tarkastelemaan arkkitehtuuria taiteiden ja tieteiden välisenä alana
- kannustaa oppilasta tarkastelemaan arkkitehtuuria suhteessa muihin taiteisiin ja visuaaliseen kulttuuriin.

Ilmaisu ja suunnittelu

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilaan ilmaisun ja luovan ongelmanratkaisukyvyyn kehittymistä
- tukea oppilasta arkkitehtonisen ajattelun kehittämisessä ja keskeisten käsitteiden ymmärtämisessä
- kannustaa oppilasta perehtymään suunnitteluprosessiin sekä soveltamaan sitä omassa työskentelyssään
- kannustaa oppilasta kehittämään työskentely- ja itsearviointitaitojaan.

Yhteiskunnallisuus ja osallisuus

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta tutkimaan ajan, paikan ja kulttuurin vaikutusta ihmisen luomaan ympäristöön
- ohjata oppilasta tarkastelemaan arkkitehtuurin ja yhteiskunnallisen kehityksen vuorovaikutusta
- kannustaa oppilasta arvioimaan rakennettua ympäristöä kestävä kehityksen näkökulmasta sekä tutustumaan vaikuttamisen tapoihin.

Keskeiset sisällöt

Arkkitehtuurin teemaopinnoissa taiteenalaan tarkastellaan rakennetun ympäristön pienistä yksityiskohdista suuriin kokonaisuuksiin, menneisyydestä tulevaisuuteen ja lokaalista globaaliin ulottuvana ilmiönä ja kolmiulotteisena tilan taiteena. Opetuksen sisällöt rakennetaan monipuolisesti näitä näkökulmia yhdistellen. Sisältöjen valinnassa huomioidaan oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä erilaiset ajankohtaiset ilmiöt. Lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ja havainnot rakennetusta ympäristöstä.

Omat ympäristöt

Opetuksen sisällöt valitaan oppilaan oman elämismaailman rakennetuista ympäristöistä ja arkkitehtuurin ilmiöistä. Opetuksessa käsitellään ihmisen, luonnon ja rakennetun ympäristön välistä vuorovaikutusta.

Ajankohtaiset ilmiöt

Opetuksen sisällöt valitaan ajankohtaisista suunnittelu- ja rakennushankkeista sekä näyttelyistä ja eri medioissa käytävästä keskustelusta. Opetuksessa käsitellään oman toiminnan ja rakennetun ympäristön vuorovaikutusta sekä tutustutaan osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksiin.

Arkkitehtuurin maailma

Opetuksen sisällöt valitaan eri kulttuureiden ja aikakausien rakennetuista ympäristöistä. Opetuksessa tutustutaan arkkitehtuurin peruselementteihin, rakennetun ympäristön suunnittelun lähtökohtiin ja periaatteisiin sekä arkkitehdin luovaan työskentelyprosessiin.

7.4 Aikuisten arkkitehtuurin opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan arkkitehtuurin yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Aikuisten opetuksen tavoitteena on henkilökohtaisen arkkitehtuurisuhteen syventäminen oivaltamiseen ja luovuuteen innostavan työskentelyn kautta. Aikuisten opetuksessa huomioidaan oppijan aiemmat opinnot ja kokemukset sekä hänen omat oppimistavoitteensa ja kiinnostuksen kohteensa. Aikuista oppijaa ohjataan itsenäiseen työskentelyyn ja kannustetaan opitun hyödyntämiseen omassa elämässään.

7.5 Työtavat arkkitehtuurin opetuksessa

Arkkitehtuurin yleisen oppimäärän työtapojen valinnalla tuetaan oppimaan oppimisen, vuorovaikutustaitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä. Opetuksessa tutustutaan arkkitehtuuriin elämyksellisesti ja kokemuksellisesti, tutkimalla ja arvottamalla sen erilaisia ilmiöitä niin fyysisessä kuin virtuaalisessa maailmassa. Moniaistinen havainnointi, ideoiden kehittäminen luonnostelemalla, suunnitelmien esittäminen erilaisin välinein ja tekniikoin sekä kolmiulotteinen rakentaminen eri mittakaavoissa ovat osa työskentelyprosessia. Työskentelyssä korostuu käsillä

tekemisen ja oivaltamisen ilo. Työtapojen ja materiaalien valintaa ohjaavat rakentamisen perinne ja kestävän kehityksen periaatteet.

7.6 Oppimisen arviointi arkkitehtuurin opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan arkkitehtuurin opintojen edistymistä. Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itsearviointiin ja vertaisarviointiin. Kannustavalla, monipuolisella ja jatkuvalla palautteella oppilasta ohjataan omien oppimistavoitteiden asettamiseen sekä kehittyvän oman ja toisten oppilaiden osaamisen arvostamiseen. Oppilasta perehdytetään arkkitehtuurin arvioinnin kohteisiin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista arkkitehtuurin opintokokonaisuuksista opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla.

Arkkitehtuurin yleisen oppimäärän oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetukselle asetettuihin tavoitealueisiin: *Ympäristösuhde; Rakennetun ympäristön lukutaito; Ilmaisu ja suunnittelu; Yhteiskunnallisuus ja osallisuus.*

Yhteisissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilasta arkkitehtuurin perustaitojen hankkimisessa. Jatkuvassa arvioinnissa ja muussa palautteessa hyödynnetään itsearviointia ja vertaisarviointia.

Teemaopinnoissa arvioinnilla kannustetaan oppilasta yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentamiseen. Arvioinnilla ja muulla palautteella tuetaan oppimistavoitteiden asettamista sekä reflektoinnin, itseohjautuvuuden ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä.

Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan tavoitteisiin perustuvat yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien arvioinnin kohteet.

8 KUVATAIDE

Taiteen perusopetuksen kuvataiteen yleisen oppimäärän tehtävänä on tukea oppilaan kasvua, itsetuntemusta, identiteetin rakentumista ja kulttuurista osaamista kuvataiteen keinoin. Opetus vahvistaa oppilaan kokemusta itsestään visuaalisen kulttuurin aktiivisena toimijana sekä luovana ja vastuullisena yhteisön jäsenenä. Opinnot kehittävät visuaalisen havainnoinnin, ajattelun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja sekä luovat edellytyksiä uuden oppimiselle.

Opetus rakentaa yhteyksiä oppilaiden omien kuvallisten kulttuurien sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin välille. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin jatkuvaa muuntumista ja avoimia rajoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia syventyä heille merkityksellisiin sisältöihin, teemoihin ja ilmaisun keinoihin. Oppilaiden kokemusmaailmaan kiinnittyvällä lähestymistavalla luodaan perustaa oivalluksia herättävälle oppimiselle ja tekemisen ilolle. Oppilasta kannustetaan nauttimaan kuvataiteesta sekä arvostamaan omaa ja muiden taiteellista työtä.

Opintojen edetessä oppilas oppii tulkitsemaan ja arvioimaan kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria eri näkökulmista. Oppilaita kannustetaan käyttämään taiteen toimintatapoja yhteistyön, vuorovaikutuksen, osallistumisen ja vaikuttamisen välineinä. Opinnot luovat edellytyksiä oppilaan omakohtaisen taidesuhteen kehittymiselle, elinikäiselle harrastamiselle ja jatko-opinnoille.

8.1 Varhaisiän kuvataidekasvatus

Varhaisiän kuvataidekasvatuksen lähtökohtana ovat lapsen elämysmaailmaa koskettavat visuaalisen kulttuurin ilmiöt. Opetuksessa kuvataidetta ja visuaalista maailmaa lähestytään leikinomaisin keinoin, rohkaisten lasta ilmaisemaan ja pohtimaan havaintojaan ja tulkintojaan nähdystä, kuullusta, koetusta ja kuvitellusta. Lapsen aktiivista toimijuutta ja moniaistista suhdetta maailmaan vahvistetaan tutkivien, kokeilevien ja monitaiteisten työskentelytapojen kautta. Opetus kannustaa iloitsemaan omasta ja toisten työstä sekä toimimaan ryhmässä muut huomioiden. Motorisia taitoja ja pitkäjänteisyyttä harjoitellaan kokeilemalla vaihtelevia työtapoja ja välineitä. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän kuvataidekasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

8.2 Kuvataiteen yhteiset opinnot

Tavoitteet

Kuvataiteen yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Opintojen tavoitteena on rohkaista ja tukea oppilaan kuvallista ilmaisua, omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista sekä identiteetin rakentumista. Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilaan itsetuntemuksen ja taidesuhteen kehittymistä tavoitteellisen kuvailmaisun kautta
- kannustaa oppilasta oman ilmaisun kehittämiseen kuvallisen työskentelyn ja sen reflektoinnin avulla
- innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin, taiteiden välisiin työskentelytapoihin sekä hänelle merkitykselliseen taiteeseen.

Visuaalinen lukutaito

- innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia, median ilmiöitä ja ympäristön visuaalisuutta
- ohjata oppilasta tulkitsemaan visuaalista kulttuuria eri näkökulmasta
- kannustaa oppilasta käyttämään erilaisia kuvatulkinnan keinoja, jatkamaan tulkintojaan ja keskustelemaan niistä
- innostaa oppilasta tarkastelemaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta.

Osallisuus ja vaikuttaminen

- kannustaa oppilasta tarkastelemaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja
- rohkaista oppilasta pohtimaan omassa kuvailmaisussa ja toiminnassa ilmeneviä arvoja
- tukea oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä
- kannustaa oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja ottamaan kantaa taiteen keinoin.

Keskeiset sisällöt

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä.

Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisen taiteen lajeja. Opinnoissa tutustutaan nykyaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan sekä tutustutaan taiteen instituutioihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnon ympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

8.3 Kuvataiteen teemaopinnot

Tavoitteet

Kuvataiteen teemaopintojen tarkoituksena on oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen. Opintojen tavoitteena on kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun syventäminen sekä tietojen ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen. Teemaopintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia. Koulutuksen järjestäjä määrittelee teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- vahvistaa oppilaan taidesuhdetta tavoitteellisen kuvailmaisun, hänelle merkityksellisen taiteen ja oman oppimisen reflektoinnin kautta
- vahvistaa oppilaan identiteetin rakentumista erilaisia kuvia tekemällä ja niitä tulkitsemalla
- tukea oppilaan osaamisen kehittymistä omien tavoitteiden ja näkemysten mukaisesti
- ohjata oppilasta itsenäiseen ja yhteistoiminnalliseen kuvalliseen työskentelyyn.

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- vahvistaa oppilaan kykyä käyttää kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia ja kuvallisen kerronnan keinoja
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista

- rohkaista oppilasta käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvailmaisun taitojaan
- ohjata oppilasta perustelemaan tulkintojaan sekä laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan.

Osallisuus ja vaikuttaminen

- kehittää oppilaan kykyä ilmaista näkemyksiään taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista
- ohjata oppilasta ottamaan huomioon esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot itsenäisesti ja ryhmässä toimiessaan
- kehittää oppilaan kriittistä ajattelua tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössä ja yhteiskunnassa
- ohjata oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja mielipiteitään taiteen keinoin.

Keskeiset sisällöt

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä. Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisen taiteen lajeja. Opinnoissa tutustutaan nykyaikaisen taiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan sekä tutustutaan taiteen instituutioihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnon ympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

8.4 Aikuisten kuvataiteen opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan kuvataiteen laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Opintojen tarkoituksena on syventää aikuisen oppijan henkilökohtaista suhdetta kuvataiteeseen sekä tukea hänen identiteettiään taiteentekijänä. Opetuksessa perehdytään monipuolisesti nykyaikaiselle ominaisiin toimintatapoihin, ilmaisukeinoihin ja käsitteisiin sekä tunnistetaan itselle merkityksellisiä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Opinnot kehittävät käsitteellistämisen, sanallistamisen ja kriittisen ajattelun valmiuksia. Aikuisten opetuksessa huomioidaan oppijan yksilöllinen osaamis- ja kokemuspohja sekä hänen oppimisensa tarpeet. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia taiteellista ajattelua syventäviä työskentelytapoja kuten kuvien tulkintaa, yhteistyöprojekteja, luentoja, keskusteluja ja näyttelykäyntejä. Opiskelijaa ohjataan pitkäjänteisten oppimistavoitteiden asettamiseen, elämänhistoriansa ja -kokemustensa tutkimiseen taiteellisen toiminnan lähtökohtana sekä oman kuvallisen ilmaisun kriittiseen reflektointiin. Opetuksessa hyödynnetään aktiivisesti digitaalisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia.

8.5 Työtavat kuvataiteen opetuksessa

Opetuksessa valitaan työtapoja, jotka kannustavat vuorovaikutukseen, yhdessä tekemiseen, toisilta oppimiseen ja oman oppimisen reflektointiin. Työtapojen valinnoissa huomioidaan oppilaiden omat tavoitteet, yksilölliset tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Oppilasta kannustetaan ottamaan aktiivinen rooli työtapojen valinnassa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä, paikallisia mahdollisuuksia ja kulttuuripalveluja.

Valitut työtavat tukevat tutkivaa asennetta uuden oppimisessa ja kriittisen ajattelun kehittymistä. Työtavoilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, tekniikoiden ja ilmaisun keinojen käyttö sekä pitkäjänteinen harjoittelu ja taitojen syventäminen. Oppilaita kannustetaan kokeilemiseen, improvisointiin ja sattuman hyödyntämiseen.

8.6 Oppimisen arviointi kuvataiteen opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävä on tukea oppilaan kuvataiteen opintojen edistymistä. Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itsearviointiin ja vertaisarviointiin. Itsearviointinissa oppilasta ohjataan pohtimaan oppimistavoitteitaan, havainnoimaan työskentelyään ja tarkastelemaan oman oppimisen edistymistä. Opettajan antama arviointi ja muu palaute kannustaa oppilasta oppimaan ja ohjaa oppilasta arvostamaan toisten näkemyksiä. Oppilasta perehdytetään kuvataiteen arvioinnin kohteisiin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaille ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista kuvataiteen opintokokonaisuuksista opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla.

Kuvataiteen yleisen oppimäärän oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetukselle asetettuihin tavoitealueisiin: *Kuvan, median ja ympäristön lukutaito; Taidemaailmat ja muu visuaalinen kulttuuri; Osallisuus ja vaikuttaminen.*

Yhteisissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilasta kuvataiteen perustaitojen hankkimisessa. Jatkuvalle arvioinnille ja muulle palautteella vahvistetaan oppilaan kuvallista ilmaisua, taidesuhteen muotoutumista ja identiteetin rakentumista. Oppilasta kannustetaan oman oppimisen sanallistamiseen.

Teemaopintojen arvioinnilla tuetaan oppilasta yhteisissä opinnoissa hankkimiensa taitojen laajentamisessa. Jatkuvalle arvioinnille ja muulla palautteella kehitetään oppilaan kuvataiteellista ajattelua, kuvailmaisua, tietoja ja vaikuttamis-mahdollisuuksia.

Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan tavoitteisiin perustuvat yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien arvioinnin kohteet.

9 KÄSITYÖ

Taiteen perusopetuksen käsityön yleisen oppimäärän tehtävänä on tarjota oppilaalle kokemuksia käsityöstä, muotoilusta ja teknologiasta. Opinnot luovat edellytyksiä oppilaan myönteiselle käsityösuhteelle sekä tukevat hänen kasvuaan ja itsetuntemustaan. Opetuksella tuetaan oppilasta oman ilmaisun, ongelmanratkaisun ja tekemisen tavan etsimisessä. Kokemusmaailmaan kiinnittyvällä, tutkimaan kannustavalla ja elämyksellisellä lähestymistavalla kehitetään oppilaan käsityötaitoja. Oppilasta ohjataan eri materiaalien, tekniikoiden ja työkalujen turvalliseen käyttöön kokeilun, tekemisen ilon ja keksimisen avulla.

Oppilaiden kulttuurista ja yhteiskunnallista osallisuutta tuetaan ohjaamalla heitä pohtimaan käsillä tekemisen ja käsityöläisyyden merkityksiä ja tutustumaan paikalliskulttuuriin. Opinnot kannustavat havainnoimaan ympäristöä ja kulttuurin moninaisuutta sekä innostavat soveltamaan havaintoja omassa työskentelyssä. Opintojen edetessä oppilasta ohjataan pohtimaan vastuullista kuluttamista ja tuottamista ekologisesta, esteettisestä ja eettisestä näkökulmasta. Oppilaita kannustetaan arvostamaan omaa ja toisten käsityötä. Opinnot luovat perustaa käsityöharrastukselle, joka asettuu osaksi elävää käsityökulttuuria ja taiteiden kenttää.

Opetuksen tavoitteena on auttaa oppilasta näkemään käsityö monitieteisenä ilmiönä. Oppilasta innostetaan tarkastelemaan käsityön, tieteiden ja taiteiden yhteyksiä sekä löytämään niistä uusia oivalluksia. Oppilasta kannustetaan visioimaan ja rakentamaan uutta. Opintojen tavoitteena on innostaa oppilasta käsityön, kulttuurin ja muotoilun elinikäiseen harrastamiseen.

9.1 Varhaisiän käsityökasvatus

Varhaisiän käsityökasvatuksen tavoitteena on tutustua lähiympäristöön havainnoiden, ihmetellen, tulkiten, leikkien ja elämyksellisesti kokien. Käsityön opinnoissa kokeillaan ja harjoitellaan taitoja erilaisten tekniikoiden, materiaalien ja välineiden turvallisen käytön avulla. Toiminta ja tekeminen rakentuvat oppilaiden omakohtaisille elinympäristön kokemuksille sekä kulttuuri- ja taideilmiöille. Opinnoissa harjoitellaan toisten huomioimista, ryhmätyötaitoja ja omaan työhön keskittymistä. Opetus tukee oppilaan ajattelun ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä ja auttaa näin lapsen myönteisen minäkuvan muodostumista. Opinnot muodostavat pohjaa myöhemmille opinnoille. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisenvanhaisiän käsityökasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

9.2 Käsityön yhteiset opinnot

Tavoitteet

Käsityön yhteisten opintojen tarkoituksena on hankkia käsityön perustaidot. Opintojen tavoitteena on innostaa oppilasta kehittämään käsityön tekemisessä, suunnittelussa ja toteuttamisessa tarvittavia taitoja. Opinnoissa tutustutaan käsityöhön, teknologiaan ja

muotoiluun sekä tarkastellaan käsityötä yhteiskunnallisena, kulttuurisena ja monitieteisenä ilmiönä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Taidot ja muotoilu

Opetuksen tavoitteena on

- tukea ja rohkaista oppilasta kädentaitojen harjoittelussa, omien tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa
- kannustaa oppilasta havainnoimaan arjen elinympäristöstään nousevia tarpeita
- herättää oppilaan innostus uusien taitojen kokeilemiseen ja ilmaisemiseen
- rohkaista oppilasta materiaalien ja tekniikoiden monipuoliseen käyttöön
- ohjata oppilasta ymmärtämään työohjeiden, -menetelmien ja -järjestyksen yhteys lopputulokseen
- ohjata välineiden ja tekniikoiden turvalliseen käyttöön.

Yhteiskunta ja kulttuuri

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta aktiiviseksi käsityökulttuurin havainnoijaksi, tekijäksi, toimijaksi ja kuluttajaksi
- tuoda näkyväksi oppilaiden ajatuksia, tunteita ja tulkintoja käsityöstä, ympäristöstä ja kulttuurista
- rohkaista oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutuksia käsityössä
- auttaa oppilasta näkemään käsityö elävänä kulttuuriperintönä
- kannustaa oppilasta pohtimaan käsityötä eettisyyden ja kulttuurisen moninaisuuden näkökulmasta
- auttaa oppilasta ymmärtämään käsityöyrittäjyyden traditiota.

Tieteiden ja taiteiden välisyys

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta tarkastelemaan käsityötä taiteita ja tieteitä yhdistävänä ilmiönä
- kannustaa oppilasta pohtimaan toimintaansa kestävän kehityksen näkökulmasta
- innostaa oppilasta kekseliäisyyteen ja luovaan ongelmanratkaisuun.

Keskeiset sisällöt

Yhteisten opintojen keskeiset sisällöt käsittelevät käsityötä, teknologiaa ja muotoilua pukeutumis-, esine-, sisustus- ja palveluympäristöissä sekä rakennetuissa ja luonnon ympäristöissä. Teknologiaa tutkitaan opinnoissa tekemisen ja ilmaisun välineenä. Muotoilua tarkastellaan kokonaisvaltaiseen tuottamiseen kuuluvana toimintana. Käsityössä tuotetaan tuotteita, teoksia ja palveluita yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille. Tuotteissa käytettävyyden ja tarkoituksenmukaiset materiaalit luovat perustan käsityölliselle tekemiselle. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineinä. Palveluissa tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Käsityötä, teknologiaa ja muotoilua tarkastellaan kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä. Sisältöjen

valinnassa lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ilmiöt, joita tarkastellaan henkilökohtaisen kokemuksen kautta kohti yleisempiä käsityön ilmiöitä.

9.3 Käsityön teemaopinnot

Tavoitteet

Käsityön teemaopintojen tarkoituksena on oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, paikalliset resurssit, ajankohtaiset ilmiöt sekä paikallisuus. Teemaopintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia. Koulutuksen järjestäjä määrittelee teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Taidot ja muotoilu

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata ja tukea oppilasta syventämään kädentaitojaan
- rohkaista oppilasta syventämään materiaalien ja tekniikoiden tuntemustaan
- kannustaa oppilasta havainnoimaan ympäristöään ja arjen elinympäristön haasteita sekä pohtimaan niihin ratkaisuja
- vahvistaa oppilaan omaa ilmaisua uusilla taidoilla
- kehittää oppilaan kykyä hallita käsityöprosessia pohtimalla työohjetta, -järjestystä ja -menetelmiä omassa työskentelyssään.

Yhteiskunta ja kulttuuri

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta syventämään käsityökulttuurin tuntemusta ja tekemään valintoja oman kiinnostuksen mukaisesti
- ohjata oppilasta pohtimaan ja ymmärtämään omien valintojen vaikutuksia tuotteen laatuun ja elinkaareen sekä ympäristöön
- kannustaa oppilasta osallistumaan käsityön elävän kulttuuriperinnön kehittämiseen
- ohjata oppilasta ympäristön ja käsityökulttuurin havainnointiin
- auttaa oppilasta tekemään eettisesti kestäviä valintoja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa
- kannustaa oppilasta tutustumaan paikalliseen yritystoimintaan ja käsityöyrittäjyyteen.

Tieteiden ja taiteiden välisyys

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta ymmärtämään käsityötä monitaiteisena ja -tieteisenä ilmiönä sekä hyödyntämään sitä omassa työskentelyssä
- kannustaa oppilasta hyödyntämään kestävä kehityksen ja kiertotalouden näkökulmia toiminnassaan
- innostaa oppilaita yhteisölliseen kekseliäisyyteen
- rohkaista oppilasta visioimaan uutta, ennen näkemätöntä ja rakentamaan näkemätöntä näkyväksi käsityöksi.

Keskeiset sisällöt

Teemaopintojen keskeiset sisällöt käsittelevät käsityötä, teknologiaa ja muotoilua pukeutumis-, esine-, sisustus- ja palveluympäristöissä sekä rakennetuissa ja luonnon ympäristöissä. Teknologiaa tutkitaan opinnoissa tekemisen ja ilmaisun välineenä. Muotoilua tarkastellaan kokonaisvaltaiseen tuottamiseen kuuluvana toimintana. Käsityössä tuotetaan tuotteita, teoksia ja palveluita yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille. Tuotteissa käytettävyyden ja tarkoituksenmukaiset materiaalit luovat perustan käsityölliselle tekemiselle. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineinä. Palveluissa tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Käsityötä, teknologiaa ja muotoilua tarkastellaan kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ilmiöt, joita tarkastellaan henkilökohtaisen kokemuksen kautta kohti yleisempiä käsityön ilmiöitä.

9.4 Aikuisten käsityön opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan käsityön yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Käsityön aikuisten opetuksen tavoitteena on oman ilmaisutavan, muotoiluajattelun ja taiteellisen työskentelyn kehittäminen. Opetuksessa otetaan huomioon aikuisen oppijan motivoituneisuus, omatoimisuus ja aiempi osaaminen. Päämääränä on oppimisen ilon saavuttaminen tekemisen, vuorovaikutuksen, ponnistelemisen, uuden oivaltamisen sekä kyseenalaistavan ja kokeilevan työskentelyn avulla. Tavoitteena on, että aikuinen oppija voi syventää opintojaan itseä kiinnostaviin sisältöihin. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja. Opinnot antavat valmiuksia opitun hyödyntämisessä omassa työssä, harrastuksissa, elinikäisessä oppimisessa tai yritystoiminnassa.

9.5 Työtavat käsityön opetuksessa

Käsityölle on ominaista havainnoille, pohdiskelulle, käsitteellistämiselle, vuorovaikutukselle, arvottamiselle, tulkinnalle ja aktiivisuudelle perustuva toiminta. Se ilmenee niin opiskelijan käsityöprosessissa kuin laajemmin yhteisön jäsenenä toimiessa.

Työtapojen monipuolisilla valinnoilla tuetaan yksilöllistä tietojen ja taitojen oppimista, ilmaisua ja testaamista sekä yhteistoiminnallista käsityötä. Opetus järjestetään oppimisympäristöissä, jotka tukevat tarkoituksenmukaisesti erilaisten materiaalien, tekniikoiden ja teknologioiden tutkimista sekä niiden kekseliästä soveltamista ja oppilaiden erityisosaamisalueiden kehittymistä.

Käsityössä erilaisiin ilmiöihin tutustutaan elämyksellisesti ja kokemuksellisesti, niitä tutkimalla ja arvottamalla. Työskentelylle asetetut tavoitteet ohjaavat mielikuvitusta, ihmettelyä ja ideoiden kehittelyä. Työskentelyssä korostuu käsillä tekemisen ja

oivaltamisen ilo. Työtapojen ja materiaalien valintaa ohjaavat kestävän kehityksen ja kiertotalouden periaatteet.

9.6 Oppimisen arviointi käsityön opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan kehittymistä opinnoissaan, ilmaisussaan, taidoissaan sekä ohjata tavoitteiden asettamisessa. Oman tekemisen analysointi ja reflektointi tukee oppimisen syvenemistä. Arviointia tapahtuu koko prosessin ajan monipuolisin menetelmin. Oppilasta perehdytetään käsityön arvioinnin kohteisiin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista käsityön opintokokonaisuuksista opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla.

Käsityön yleisen oppimäärän oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetukselle asetettuihin tavoitealueisiin: *Taidot ja muotoilu; Yhteiskunta ja kulttuuri; Tieteiden ja taiteiden välisyys*. Oppilaan edistymistä ja osaamista arvioidaan oppimisprosessissa, harjoituksissa sekä toteutetuissa tuotteissa ja teoksissa.

Arviointimenetelmät valitaan siten, että niiden avulla tavoitteiden saavuttamista voidaan parhaalla mahdollisella tavalla arvioida, ne soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista. Monipuoliseen arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja kuten arviointikeskusteluja, itsearviointia ja vertaisarviointia. Oppilas saa jatkuvaa sanallista palautetta opinnoistaan niille asetettujen tavoitteiden näkökulmista. Töistä ja teoksista voidaan koota näyttelyitä ja muita esittäytymisiä, jolloin oppilaat saavat myös julkista palautetta.

Oppimisen arviointi on vuorovaikutusta oppilaan, ryhmän ja opettajan välillä. Oppilasta rohkaistaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Arviointitaitoja harjoitellaan opintojen kuluessa. Arviointi kohdistuu oppimisprosessiin, harjoituksiin, toteutettuihin tuotteisiin ja teoksiin. Arvioinnin tavoitteena on tukea oppilaiden omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa niihin. Palaute on kannustavaa, ohjaavaa, jatkuvaa ja pitkäkestoista. Käsityön arvioinnilla kannustetaan oman osaamisen laajentamiseen ja soveltamiseen sekä oman osaamisen esittelyyn.

Yleisen oppimäärän teemaopintojen päätteeksi oppilas kokoaa dokumentaation osaamisestaan. Siihen sisältyy sanallista ja/tai kuvallista aineistoa sekä oppilaan tekemä itsearviointi.

Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan tavoitteisiin perustuvat yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien arvioinnin kohteet.

10 MEDIATAITEET

Taiteen perusopetuksen mediataiteiden yleisen oppimäärän tehtävänä on vahvistaa oppilaan valmiuksia hyödyntää mediateknologiaa luovasti taiteellisessa toiminnassa. Päämääränä on luoda edellytykset oppilaan monipuoliselle mediasuhteelle ja mediataiteiden elinikäiselle harrastamiselle sekä vahvistaa taiteen roolia mediakulttuurissa.

Opetuksen tavoitteena on edistää oppilaiden kulttuurista osallisuutta omassa mediaympäristössä ja yhteiskunnassa. Oppilaita kannustetaan tutkimaan ja käsittelemään omaa olemassaoloaan, identiteettiään ja kulttuuriaan mediavälineiden keinoin. Oppilaan taitoja käyttää teknologiaa oman ajattelunsa ja ilmaisunsa välineenä kehitetään leikillä, harjoittelulla ja tavoitteellisella taiteellisella työskentelyllä.

Opetus rakentuu mediateknologiaa, kuten liikkuvaa kuvaa, ääntä ja ohjelmistoja, hyödyntävien taiteiden perinteille ja niiden yhteyksille muihin taiteenlajeihin. Oppilaita rohkaistaan kokeilemaan ja määrittelemään uusia, ennakkoluulottomia tapoja käyttää uuden teknologian välineitä omassa ilmaisussaan.

10.1 Varhaisiän mediataiteiden kasvat

Varhaisiän mediataiteiden kasvatuksessa oppiminen tapahtuu leikkien, tutkien, liikkuen sekä taiteellisesti ilmaisten ja kokien. Taidetta, mediaa ja teknologiaa lähestytään toiminnallisesti ja elämyksellisesti luovuutta sekä osallisuutta edistäen. Lapsia rohkaistaan omien havaintojen, ajatusten ja näkemysten ilmaisemiseen mediataiteiden välineillä. Heitä kannustetaan kokeilemiseen, pitkäjänteiseen harjoitteluun ja yhdessä toimimiseen. Toiminnan lähtökohtana ovat lasten omat kokemukset, kysymykset ja havainnot. Lapsia innostetaan tutkimaan, käyttämään ja tuottamaan esityksiä erilaisissa ympäristöissä. Tavoitteena on lapsen ilmaisun, valmiuksien ja osaamisen monipuolinen edistäminen. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän mediataiteiden kasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

10.2 Mediataiteiden yhteiset opinnot

Tavoitteet

Mediataiteiden yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Opintojen tavoitteena on tutustuttaa oppilas mediataiteiden laajaan kenttään, sen kulttuureihin ja keinoihin toimia. Opinnot luovat perustan ja valmiudet teemaopinnoille. Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Oma mediasuhde

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- rakentaa omakohtaista suhdettaan mediaan, taiteeseen ja teknologiaan
- tutustuu ympäröiviin mediaympäristöihin ja niiden toimintamekanismeihin
- tulkitsee ja arvottaa erilaisia mediataiteiden teoksia.

Mediakulttuurin tuntemus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu mediataiteiden kulttuureihin
- perehtyy mediataiteille ominaisiin tuotanto- ja esitystapoihin
- havainnoi ympäröivän mediamaailman ilmiöitä.

Ilmaisu

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu taiteenalalle ominaisiin työskentelytapoihin, ilmaisukeinoihin ja ilmaisun keinoihin
- harjoittelee mediateknologian käyttöä oman ajattelunsa ja ilmaisunsa välineenä
- saa monipuolisia kokemuksia todellisuuden representoimisesta ja rakentamisesta mediavälineiden avulla ja oppii siinä tarvittavia ajattelun taitoja.

Vuorovaikutus ja osallisuus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tarkastelee tekijän, teoksen ja yleisön välisiä vuorovaikutuksen muotoja
- kehittää vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan ryhmän jäsenenä
- käyttää mediateknologiaa osallistumisen ja vaikuttamisen muotoina.

Keskeiset sisällöt

Mediataiteiden yhteisissä opinnoissa oppilas tutustuu mediataiteiden eri kulttuureihin, välineisiin ja traditioon. Opetus voi rakentua esimerkiksi elokuvan ja videotaiteen, valokuvan, äänitaiteen, pelien, ohjelmistotaiteen, installaation, performanssin ja kulttuurihäirinnän traditioille. Oman työskentelyn ja kokemuksien kautta oppilas ilmaisee itseään ja rakentaa omaa suhdettaan ympäröivään mediaympäristöihin. Sisältöjä käsitellään henkilökohtaisen kokemuksen kautta kohti yleisempiä taiteenalan ja ympäröivän mediaympäristön ilmiöitä.

Omat mediaympäristöt

Opetuksen sisältöjä rakennetaan oppilaan omista mediaympäristöistä ja -välineistä. Opetuksessa käsitellään oppilaan omaa mediasuhdetta.

Teknologia ja taide

Opetuksessa käsitellään teknologiaa mediataiteen läpäisevänä ilmiönä. Teknologiaa tutkitaan ilmaisun ja esittämisen välineenä ja sisältönä. Opetuksessa tarkastellaan keskeisten taiteenalojen filosofiaa.

Traditiot ja ajankohtaiset ilmiöt

Opetuksen sisällöt valitaan mediataiteiden traditioista ja tulevaisuuden näkymistä sekä ajankohtaisista mediakulttuurisista ilmiöistä.

10.3 Mediataiteiden teemaopinnot

Tavoitteet

Mediataiteiden teemaopintojen tarkoituksena on oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen. Opinnot vahvistavat oppilaan ymmärrystä mediataiteista ja ympäröivästä mediakulttuurista ja vaikuttamisen tavoista mediassa. Opintojen tavoitteena on syventää oppilaan tietoja ja taitoja sekä kykyä ilmaista ajatuksia, tunteita ja ottaa kantaa valituilla mediataiteiden alueilla. Teemaopintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia. Koulutuksen järjestäjä määrittelee teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Oma mediasuhde

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- kehittää omakohtaista suhdettaan mediaan, taiteeseen ja teknologiaan
- laajentaa mediataiteen tuntemustaan ja kehittää kriittistä medialukutaitoaan
- työskentelee ja ilmaisee itseään omissa mediaympäristöissään.

Mediakulttuurin tuntemus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- laajentaa valitun mediavälineen tai mediataiteen alueen tuntemustaan
- tutustuu mediataiteisiin liittyvään toimintaan oppilaitoksen ulkopuolella
- tutkii teoksissaan ympäröivän mediamaailman ilmiöitä.

Ilmaisu

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- laajentaa valitun mediavälineen tai mediataiteiden alueen osaamistaan
- kehittää mediateknologian käyttöä oman ilmaisunsa välineenä
- kehittää taitojaan työskennellä ja tehdä teoksia.

Vuorovaikutus ja osallisuus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- käyttää mediataiteiden vuorovaikutuksen muotoja omassa ilmaisussaan
- työskentelee ja tekee teoksia yksin ja yhteistyössä muiden kanssa
- ymmärtää vuorovaikutuksen mahdollisuuksia mediataiteissa ja muissa medioissa.

Keskeiset sisällöt

Mediataiteiden teemaopinnoissa oppilas laajentaa osaamistaan ja suhdettaan valituilla mediataiteiden alueilla. Oppilas laajentaa tietojaan ja kehittää taitojaan omissa mediaympäristöissään.

Omat mediaympäristöt

Opetuksen sisältöjä rakennetaan oppilaan omista mediaympäristöistä ja -välineistä. Opetuksessa käsitellään oppilaan omaa mediasuhdetta.

Teknologia ja taide

Opetuksessa käsitellään teknologiaa mediataiteen läpäisevänä ilmiönä. Teknologiaa tutkitaan ilmaisun ja esittämisen välineenä ja sisältönä. Opetuksessa tarkastellaan keskeisten taiteenalojen filosofiaa.

Traditiot ja ajankohtaiset ilmiöt

Opetuksen sisällöt valitaan mediataiteiden traditioista ja tulevaisuuden näkymistä sekä ajankohtaisista mediakulttuurisista ilmiöistä.

10.4 Aikuisten mediataiteiden opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan mediataiteiden laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Mediataiteiden aikuisten opetuksen tavoitteena on tukea oppilaan omien tavoitteiden asettamista, opintojen suunnittelua ja itsenäistä työskentelyä. Opintojen tavoitteena on antaa valmiuksia mediateknologian luovalle käytölle ja soveltamiselle sekä mediakulttuurin ilmiöihin osallistumiselle ja vaikuttamiselle. Opinnot luovat edellytyksiä oppilaan aktiivisen mediasuhteen ylläpitämiselle ja vahvistamiselle.

10.5 Työtavat mediataiteiden opetuksessa

Työtapojen valinnoilla tuetaan leikkiin, tutkimiseen, kokeilemiseen ja taiteelliseen ilmaisuun perustuvaa mediataiteiden tavoitteellista ja pitkäjänteistä opiskelua. Työtavoilla edistetään oppilaan aktiivista toimijuutta. Mediataiteiden ja mediakulttuurin ilmiöitä tutkitaan yksin ja yhdessä. Oppimisympäristöt mahdollistavat opinnoissa keskeisten vuorovaikutuksen, ryhmätyöskentelyn ja yhdessä oppimisen taitojen kehittymisen. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan oppilaiden työskentelyä ja oppimisprosessin suunnittelua, havainnointia, toteuttamista, dokumentointia ja arviointia. Oppilaita kannustetaan osallistumaan opetuksen suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Valitut työtavat ja oppimisympäristöt mahdollistavat erilaiset työskentelyprosessit, työskentelyn tarvittavalla mediateknologialla sekä työskentelyn ja teosten esittämisen yleisöille. Mediataiteille ominaisesti teokset tavoittavat yleisönsä järjestetyissä tilaisuuksissa ja julkisessa tilassa sekä fyysisissä että virtuaalisissa ympäristöissä.

10.6 Oppimisen arviointi mediataiteiden opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan mediataiteiden opintojen edistymistä. Arvioinnilla annetaan oppilaalle palautetta omasta edistymisestään, osaamisestaan ja kehittämisen kohteistaan. Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itsearviointiin ja

vertaisarviointiin. Kannustavalla, monipuolisella ja jatkuvalla palautteella oppilasta ohjataan omien oppimistavoitteiden asettamiseen sekä oman ja toisten osaamisen arvostamiseen. Oppilasta perehdytetään mediataiteiden arvioinnin kohteisiin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista mediataiteiden opintokokonaisuuksista opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla.

Mediataiteiden yleisen oppimäärän oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetukselle asetettuihin tavoitealueisiin: *Oma mediasuhde; Mediakulttuurin tuntemus; Ilmaisus; Vuorovaikutus ja osallisuus.*

Yhteisissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilasta mediataiteiden perustaitojen hankkimisessa. Jatkuvassa arvioinnissa ja muussa palautteessa hyödynnetään itsearviointia ja vertaisarviointia.

Teemaopinnoissa arvioinnilla kannustetaan oppilasta yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentamiseen. Arvioinnilla ja muulla palautteella tuetaan oppimistavoitteiden asettamista sekä reflektoinnin, itseohjautuvuuden ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä.

Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan tavoitteisiin perustuvat yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien arvioinnin kohteet.

11 MUSIIKKI

Musiikin yleisen oppimäärän taiteen perusopetuksen tehtävänä on luoda edellytykset hyvän musiikkisuhteen syntymiselle ja musiikin elämänikäiselle harrastamiselle. Tavoitteena on tukea oppilaan omaehtoista musiikin harrastamista. Opiskelussa korostuvat musiikin harrastamisen ja yhteismusisoinnin ilo sekä oppilaan vapaus toteuttaa itseään oman musiikin tekemisen ja kokemisen kautta.

Oppilasta kannustetaan esteettisen ja luovan ajattelun sekä sosiaalisten taitojen kehittämiseen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan lähtökohdat ja kiinnostuksen kohteet sekä tuetaan oppilaiden myönteisen minäkuvan ja terveen itsetunnon kehittymistä. Opintojen edetessä oppilas oppii tunnistamaan musiikilliset vahvuutensa ja löytää omat tapansa musiikin harrastamiseen. Oma musiikkiharrastus asettuu osaksi elävää ja toimivaa musiikkikulttuuria sekä koko taiteiden kenttää.

11.1 Varhaisiän musiikkikasvatus

Varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteena on lapsen luovuuden, musiikillisten valmiuksien ja itsetunnon kehittäminen. Myönteiset musiikilliset elämykset muodostavat pohjan hyvälle musiikkisuhteelle ja myöhemmille musiikkiopinnoille. Leikinomaisella toiminnalla edistetään lapsen ryhmässä toimimisen taitoja ja oppimisvalmiuksia. Kokemuksia ja elämyksiä vahvistetaan ottamalla toiminnassa huomioon oppimisen moniaistisuus ja muiden taiteenalojen tarjoamat mahdollisuudet. Varhaisiän musiikkikasvatukseen voi sisältyä instrumenttiopintoihin valmentavaa opetusta. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

11.2 Musiikin yhteiset opinnot

Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen ja yhteismusisoinnin perustaitojen kehittäminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden vahvuudet, lähtökohdat ja kiinnostuksen kohteet. Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Yksittäinen opintokokonaisuus voi sisältää tavoitteita perusteiden eri tavoitealueilta.

Tavoitteet

Soittaminen ja laulaminen

Opetuksen tavoitteena on

- tutustuttaa oppilas valitsemaansa instrumenttiin tai instrumentteihin
- ohjata oppilasta harjoittelemaan soittamisen, laulamisen ja yhteismusisoinnin perustaitoja
- ohjata oppilasta musiikin merkitsemistapojen ymmärtämiseen ja lukemiseen
- ohjata oppilasta omaksumaan hyviä harjoittelutapoja ja harjoittelemaan säännöllisesti.

Esittäminen ja ilmaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- tarjota oppilaalle tilaisuuksia esiintymisen harjoitteluun
- ohjata oppilasta toteuttamaan oma osuutensa osana musiikillista kokonaisuutta
- ohjata oppilasta musiikilliseen ilmaisuun
- rohkaista oppilasta tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja.

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta kuuntelemaan musisointiaan ja hahmottamaan musiikkia kuulonvaraisesti
- opastaa oppilasta havainnoimaan myös muiden oppilaiden musisointia
- kannustaa oppilasta kuuntelemaan musiikkia monipuolisesti

Taiteidenvälinen osaaminen

Opetuksen tavoitteena on

- tarjota oppilaalle tilaisuuksia toiseen taiteenalaan ja sen ilmaisukeinoihin tutustumiseen.

Keskeiset sisällöt

Musiikin yhteisten opintojen keskeisenä sisältönä ovat musisoinnin perustaitojen harjoittelu ja musiikin hahmotuskyvyn kehittäminen. Opinnoissa tutustutaan erilaisiin musiikin lajeihin ja niiden perusohjelmistoon soittaen, laulaen ja kuunnellen. Opetukseen sisältyy myös tutustumista muiden taiteenalojen ilmaisukeinoihin. Koulutuksen järjestäjä täsmentää opintojen sisältöjä paikallisten opetuksen tavoitteiden ja tarpeiden pohjalta.

11.3 Musiikin teemaopinnot

Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen kehittäminen edelleen. Koulutuksen järjestäjä voi tarjota oppilaiden valittavaksi keskenään vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia. Yksittäinen opintokokonaisuus voi sisältää tavoitteita perusteiden eri tavoitealueilta. Tavoitteena on, että oppilas löytää opintojen aikana omat musiikillisen ilmaisun tapansa. Opetuksessa painotetaan yhteismusisointia ottaen huomioon oppilaan valmiudet ja kiinnostuksen kohteet.

Tavoitteet

Soittaminen ja laulaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta kehittämään instrumentti- ja yhteismusisointitaitojaan oman kiinnostuksensa mukaisesti
- tukea oppilaan säännöllistä harjoittelua
- ohjata oppilasta käyttämään musiikin hahmottamistaitojaan musisointinsa tukena
- ohjata oppilasta kuulonsuojeluun.

Esittäminen ja ilmaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta esiintymään erilaisissa tilanteissa ja kokoonpanoissa
- ohjata oppilasta elävään musiikilliseen ilmaisuun
- ohjata oppilasta improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen.

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta kuuntelemaan omaa musisointiaan myös osana musiikillista kokonaisuutta
- tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi ja motivoituneeksi musiikin kuuntelijaksi
- opastaa oppilasta hahmottamaan ja jäsentämään musiikkia kuulonvaraisesti

Taiteidenvälinen osaaminen

Opetuksen tavoitteena on

- tarjota oppilaalle tilaisuuksia luovaan tekemiseen ja taiteidenväliseen työskentelyyn.

Keskeiset sisällöt

Musiikin teemaopintojen keskeisenä sisältönä ovat musiikillisten taitojen monipuolinen harjoittelu. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden kiinnostuksen kohteet. Opinnoissa syvennetään musiikin lajien ja muiden taiteenalojen ilmaisukeinojen tuntemusta. Koulutuksen järjestäjä voi tarkentaa opintojen sisältöjä paikallisten opetuksen tavoitteiden ja tarpeiden pohjalta.

11.4 Aikuisten musiikin opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan musiikin yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Aikuisten musiikin opetusta järjestettäessä otetaan huomioon aikuisten harrastajien toistaan poikkeavat musiikilliset valmiudet ja kiinnostukset kohteet. Opetuksessa korostuu opiskelijan oma-aloitteisuus sekä hänen tarpeensa ja kykynsä ohjata omaa oppimistaan. Osallistuminen opiskelun suunnitteluun ja arviointiin ovat onnistuneen opiskelun edellytyksiä. Sosiaalinen vuorovaikutus ja yksilöllisten tarpeiden huomioon ottaminen sekä kannustava ja myönteinen palaute ovat myös aikuisten oppimisessa tärkeitä.

11.5 Työtavat musiikin opetuksessa

Työtapojen valinnan lähtökohtana ovat musiikin yleisen oppimäärän tavoitteet sekä oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Tavoitteena on, että valitut työtavat ja opiskeluympäristöt sallivat monipuolisen työskentelyn sekä itsenäisesti että yhteistyössä muiden kanssa. Erityistä huomiota kiinnitetään siihen, että oppilaat saavat tilaisuuksia kehittää yhteismusisoinnin taitojaan. Työtapojen valinnalla voidaan

vahvistaa myös oppilaan motivaatiota ja itseohjautuvuutta. Työskentelyssä hyödynnetään teknologiaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Oppimaan oppimisen taidot kehittyvät, kun oppilasta ohjataan työskentelyn suunnitteluun ja arviointiin.

11.6 Oppimisen arviointi musiikin opetuksessa

Musiikin yleisessä oppimäärässä arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan musiikkiopintojen edistymistä. Siksi se on oleellinen osa jokaista oppimisprosessia ja opettamista. Palautteen ja arvioinnin antamisessa kiinnitetään huomiota erityisesti oppimisprosessiin ja sen aikana tapahtuneisiin muutoksiin. Tavoitteena on, että arviointi tukee oppilaan itsetunnon sekä oppimaan oppimisen, itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin taitojen kehittymistä.

Koulutuksen järjestäjä määrittelee opintokokonaisuuksien arvioinnin kohteet opintokokonaisuuksien tavoitteiden pohjalta. Arviointia suoritettaessa tiedostetaan temperamenttiero ja huolehditaan, että arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan tai ominaisuuksiin. Monipuolinen ja rohkaiseva arviointipalaute auttaa oppilasta vähitellen asettamaan opiskelulle myös omia tavoitteita. Lisäksi arvioinnin tarkoituksena on motivoida oppilasta opetuksen aikana ja tuottaa opettajalle tietoa siitä, miten opetusta tulisi jatkossa suunnata.

12 SANATAIDE

Taiteen perusopetuksen sanataiteen laajan oppimäärän opetus edistää oppilaiden luovuutta, kulttuurista ja yhteiskunnallista osallisuutta sekä sosiaalisia taitoja. Sanataide on luovaa kielen käyttämistä, joka ohjaa monenlaiseen kirjoittamiseen ja syventää oppilaiden kielellisiä taitoja ja ajattelukykyä. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, joka mukaan tekstejä voidaan tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa. Sanataide muodostaa pohjan myös monille muille taiteille, jotka rakentuvat kielen varaan. Tavoitteena on antaa valmiudet ilmaista itseään monipuolisesti sanataiteen keinoin ja saada sanataiteesta elinikäinen harrastus tai työ.

Sanataiteen opinnot vahvistavat kirjoittaja- ja taiteilijaidentiteettiä sekä luovat oppilaille vertaisryhmän ja harrastusyhteisön, jossa tutustutaan sanataiteen tuottamiseen eri puoliin. Opetus ohjaa oppilaita keskittyneeseen, päämäärätietoiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn, aktiiviseen oppimiseen sekä rakentavaan toimintaan yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Opetuksen lähtökohtia ovat ilo, leikki, mielikuvitus ja kokemuksellisuus. Sanataideopetuksessa oppilaat kehittyvät tekstien luomisessa ja hiomisessa, tyylien ja tekstilajien valinnassa, arvottamisessa, analysoinnissa ja monilukutaidossa. Opetusta toteutetaan vuorovaikutuksessa muiden taiteenlajien kanssa.

12.1 Varhaisiän sanataidekasvatus

Sanataiteen varhaisiän kasvatuksen tavoitteena on rohkaista lasta käyttämään mielikuvitustaan, osallistumaan leikkiin ja vuorovaikutukseen, kuunteluun ja lukemiseen, tutustuttaa lasta lastenkirjallisuuteen, runojen, loruja ja tarinoiden maailmaan sekä innostaa lasta kertomaan omia tarinoita sekä ohjata lukemisen ja monimuotoisten tekstin pariin. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen sanataiteen varhaisiän kasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

12.2 Sanataiteen yhteiset opinnot

Sanataiteen yleisen oppimäärän yhteisissä opinnoissa oppilaat tutustuvat sanataiteen eri mahdollisuuksiin, käsitteisiin ja kirjoittamisen tekniikoihin. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdistelevistä opintokokonaisuuksista, jotka päätetään paikallisesti.

Tavoitteet

Sanataiteilijana kehittyminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta tekemään havaintoja maailman ilmiöistä ja tutkimaan niiden tarinallisuutta
- rohkaista oppilasta löytämään ja valitsemaan itselleen tärkeää kerrottavaa kehittämällä intuitiota, eri aistien käyttöä ja herkkyyttä

- tukea oppilaan kehittymistä ja sanataiteellista näkemystä suhteessa kirjallisuuden traditioon
- kannustaa oppilasta kehittämään omaa identiteettiään sanataiteen tuottajana.

Omaääninen kirjoittaminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta etsimään ilmaisun omaäänisyyttä ja luovuutta sekä antaa hänelle siihen välineet
- rohkaista oppilasta jäsentämään, kielellistämään ja sanoittamaan havaintojaan, ajatuksiaan ja tunteitaan sekä luomaan kuviteltuja todellisuuksia sanataiteen keinoin
- kannustaa oppilasta laajentamaan sanavarantoaan sekä monipuolistamaan kieltään ja ilmaisutapojaan
- harjaannuttaa oppilasta tuottamaan eri lajien mukaista sanataidetta
- auttaa oppilasta ymmärtämään tekstin sisällön ja muodon suhdetta eli tyylien rakentumista.

Elämyksellinen lukeminen

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta eläytymään lukemaansa ja kuulemaansa sekä jakamaan lukukokemuksiaan
- kannustaa oppilasta tutustumaan sanataiteen lajeihin ja ilmaisukeinoihin, myös monimuotoisiin teksteihin
- kannustaa oppilasta luovaan lukemiseen ja löytämään erilaisia lukemisen tapoja suhteessa sanataiteen ympäristöihin.

Taideprosessi ja julkaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta tutustumaan sanataiteen tuottamisen prosessin eri vaiheisiin
- harjaannuttaa oppilasta tuottamaan sanataideteoksia tavoitteellisesti
- kannustaa oppilasta antamaan ja vastaanottamaan palautetta sekä kohtaamaan sanataiteen tuottamiseen liittyvää keskeneräisyyttä
- kannustaa ja rohkaista oppilasta jakamaan ja julkaisemaan sanataideteoksiaan.

Keskeiset sisällöt

Sanataiteen yleisen oppimäärän yhteisissä opinnoissa tutustutaan tekstien eri lajeihin kaunokirjallisuudesta mediateksteihin sekä niiden kielellisiin ja kuvallisiin ilmaisukeinoihin. Sanataiteessa opitaan ideoimaan ja muokkaamaan tekstejä. Oma taidekäsitys ja vuorovaikutus taiteen kanssa kehittyvät. Opinnoissa löydetään keinoja ylläpitää työskentelymotivaatiota ja kehittää taitoa keskustella omien tekstien kanssa ja kannustavasti arvioida niitä.

12.3 Sanataiteen teemaopinnot

Sanataiteen yleisen oppimäärän teemaopinnoissa oppilaat perehtyvät sanataiteen eri lajeihin ja osallistuvat taiteidenvälisiin projekteihin. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdistelevistä opintokokonaisuuksista, jotka päätetään paikallisesti.

Tavoitteet

Sanataiteilijana kehittyminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia tapoja tuottaa sanataidetta
- innostaa oppilasta työskentelemään tavoitteellisesti
- tukea oppilasta osallistumaan sanataidekeskusteluun eri ympäristöissä
- kannustaa oppilasta etsimään taiteilijuuden yhteisiä piirteitä ja työtapoja muiden taiteenalojen kanssa.

Omaääninen kirjoittaminen

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta etsimään itselle sopivia tapoja tuottaa sanataidetta
- kannustaa oppilasta laajentamaan sanavarantoaan sekä monipuolistamaan kieltään ja ilmaisutapojaan
- harjaannuttaa oppilasta tuottamaan sanataidetta ja kokeilemaan eri kirjallisuuden lajeja
- auttaa oppilasta havainnoimaan tyylien rakentumista.

Elämyksellinen lukeminen

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta eläytymään lukemaansa ja kuulemaansa sekä jakamaan lukukokemuksiaan
- kannustaa oppilasta tutustumaan sanataiteen traditioon ja perehtymään erilaisiin lukemisen tapoihin, myös monimuotoisten tekstien tulkitsemiseen
- rohkaista oppilasta tutustumaan myös yhteisöllisesti tuotettuun sanataiteeseen ja sen traditioon.

Taideprosessi ja julkaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta ymmärtämään kirjoitusprosessin eri vaiheita omassa sanataiteen tekemisen tavassaan ja tutkimaan muitten taiteenlajien syntyprosesseja
- harjaannuttaa oppilasta tuottamaan sanataidetta tavoitteellisesti yksin ja yhdessä
- kannustaa oppilasta antamaan ja vastaanottamaan palautetta
- kannustaa ja rohkaista oppilasta jakamaan ja julkaisemaan sanataideteoksiaan myös yhteistyössä muiden taiteen lajien kanssa.

Keskeiset sisällöt

Sanataiteen yleisen oppimäärän teemaopinnoissa perehdytään kauno- ja tietokirjallisuuden lajeihin sekä niiden käyttämiin keinoihin. Opinnoissa korostuvat

yhteisölliset tekemisen tavat ja sanataideteosten näkeminen osana toisten tekstien verkostoa. Teemaopintojen osana voidaan julkaista sanataideteos painettuna, ääneen luettuna, mediasisältönä, lavaesiintymisenä tai muussa muodossa.

12.4 Aikuisten sanataiteen opetus

Aikuisten sanataiteen opetuksessa noudatetaan sanataiteen yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden kiinnostus, kokemukset ja koulutus.

12.5 Työtavat sanataiteen opetuksessa

Sanataiteen opiskelussa korostuvat yhteisöllisyys, kokemuksellinen oppiminen, toiminnallisuus, ilmiölähtöisyys ja monitaiteisuus. Kirjoitettua, kuultua ja luettua sekä monimuotoisia tekstejä käsitellään eri tavoin keskustellen ja toiminnallisesti. Teemaopinnoissa voidaan keskittyä sanataiteen eri lajeihin ja projektimaiseen tai mahdollisuuksien mukaan taiteidenväliseen työskentelyyn.

12.6 Oppimisen arviointi sanataiteen opetuksessa

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaiden sanataiteen opinnoissa edistymistä ja opinnoille annettujen tavoitteiden saavuttamista. Arviointi tukee oppilaiden oman taiteilijuuden kehittymistä, omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa niihin.

Oppimista arvioidaan myönteisesti ja kannustavasti sekä opintojen aikana että päättövaiheessa. Monipuolinen ja jatkuva arviointi koostuu erilaisista palautteen antamisen tavoista: oppilaat saavat henkilökohtaista palautetta opettajaltaan, ja oppilaita harjaannutetaan itse- ja vertaisarviointiin. Palaute kytkeytyy opetuksen tavoitteisiin ja on ohjaavaa, jatkuvaa ja pitkäkestoista. Arviointi tukee samalla oppimaan oppimisen taitojen ja itseohjautuvuuden kehittymistä. Arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan. Arvioinnin ja palautteen antamisessa otetaan huomioon oppilaiden hyvän itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen. Oppilaiden töistä voidaan koota yhteisjulkaisuja ja heitä kannustetaan osallistumaan kilpailuihin, jolloin he voivat saada julkista palautetta.

Sanataiteen yleisen oppimäärän arvioinnin kohteita ovat

- sanataiteen tuottamisen taidot
- sanataiteen tulkitsemisen taidot
- oppimaan oppimisen, reflektoinnin ja prosessin hallinnan taidot.

Opetussuunnitelman perusteissa määritellyjä arvioinnin kohteita voidaan tarkentaa paikallisesti. Oppilaitos kuvaa opetussuunnitelmassaan eri opintokokonaisuuksien arvioinnin kohteet ja arvioinnin antamisen tavat.

Sanataiteen yhteisissä opinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea perustaitojen harjoittelua. Arvioinnissa painottuvat erityisesti sanataiteen tuottamisen ja sanataiteen tulkitsemisen taidot sekä oppimaan oppimisen taidot. Sanataiteen teemaopinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea sanataiteen taitojen laajentumista. Arvioinnissa painottuvat sanataiteen tuottamisen taitojen lisäksi reflektoinnin ja prosessin hallinnan taidot.

13 Sirkustaide

Sirkustaiteen yleisen oppimäärän tavoitteena on tukea omaehtoista sirkustaiteen harrastamista. Sirkustaiteen opiskelu on tutkivaa ja oppiminen tapahtuu harjoittelun, kokemuksen ja monipuolisen tekemisen kautta. Motoristen perustaitojen harjoittelu on keskeinen osa yleisen oppimäärän sirkustaiteen opintoja ja toimii pohjana sirkustaitojen harjoittelulle. Sirkustaiteen opetus muodostuu kasvamisesta sirkustaiteeseen ja kasvattamisesta sen avulla.

Kasvaminen sirkustaiteeseen tarkoittaa sirkustaiteen harrastamiseen tarvittavien taitojen ja tietojen sekä kehonhuollon harjoittelua ja kehittämistä. Oppilas tutustuu sirkustaiteen sanastoon ja keskeisiin ilmaisumuotoihin. Ryhmän turvallinen ja motivoiva oppimisilmapiiri luo edellytyksiä tekemisen iloon ja oppimiseen.

Kasvattaminen sirkustaiteen avulla tarkoittaa luovuuteen, vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen, emotionaaliseen ja esteettiseen kasvuun sekä tavoitteelliseen työskentelyyn ohjaamista. Hyvä oppimisilmapiiri rakentuu ryhmätöytäitojen ja itsenäisen työskentelyn taitojen varaan. Kasvattaminen sirkustaiteen avulla tukee oppilaan itsetunnon kehittymistä, oppimisen iloa ja osallisuuden tunnetta sekä oppilasryhmän sosiaalista yhteenkuuluvuutta.

13.1 Varhaisiän sirkuskasvatus

Varhaisiän kasvatuksessa oppilas tutustuu sirkustaiteeseen ja ohjattuun liikunnalliseen harjoitteluun ryhmässä. Opetuksen lähtökohtana on leikki. Opetuksessa korostuvat motoristen perustaitojen oppiminen eli tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot, joita harjoitellaan monipuolisesti sirkustemppeujen ohella. Samalla oppilas oppii tuntemaan sirkustaiteen sanastoa.

Opetuksessa tuetaan aistihavaintojen tekemistä, mielikuvituksen ja aloitekyvyn kehittymistä ja oppilas saa myönteisiä esiintymiskokemuksia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan ikä ja kehitysvaihe. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen sirkustaiteen varhaisiän kasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

13.2 Sirkustaiteen yhteiset opinnot

Yhteisten opintojen tarkoituksena on, että oppilas oppii eri sirkuslajeissa tarvittavia perustaitoja ja saa kokemuksia sirkuksesta monipuolisena taiteenalana.

Yhteisten opintojen aikana oppilas tutustuu sirkuksen maailmaan ja sirkustaiteen perusteisiin: sirkustekniikkaan, kehontuntemukseen ja -hallintaan, sirkustaiteen tuntemukseen sekä ilmaisuun ja esiintymiseen. Opetuksessa korostetaan motoristen perustaitojen eli tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitojen harjoittelua sekä tuetaan luovuuden ja aloitekyvyn kehittymistä. Oppilas harjoittelee sirkustekniikoiden alkeita, tutustuu sirkuksen peruskäsitteisiin sekä oppii nauttimaan sirkustaitojen harjoittelusta itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Opetuksessa painotetaan

vuorovaikutustaitojen kehittymistä ja harjoittelun pitkäjänteisyyttä. Oppilas harjoittelee esiintymistaitoa ja osallistuu sirkusesityksen valmistamiseen ryhmässä. Opintojen aikana tutustutaan sirkustaiteeseen ja katsotaan sirkusesityksiä. Opetuksessa luodaan kannustava ja innostava ilmapiiri, jossa voi turvallisesti onnistua ja epäonnistua.

Tavoitteet

Sirkustekniikka

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- kehittää motorisia perustaitoja
- tutustuu eri sirkuslajeihin
- oppii turvallisia tapoja harjoitella
- harjoittelee tavoitteiden asettamista.

Kehon tuntemus ja -hallinta

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- oppii tuntemaan, hahmottamaan ja arvostamaan omaa kehoaan
- oppii luottamaan itseensä ja oman kehon mahdollisuuksiin
- oppii luottamaan toisiin
- harjoittelee ketteryyttä, koordinaatiota, voimaa ja liikkuvuutta.

Sirkustaiteen tuntemus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu sirkukseen harrastuksena ja taidemuotona
- tutustuu sirkuksen peruskäsitteisiin ja -sanastoon
- tutustuu erilaisiin tapoihin tehdä sirkusta.

Ilmaisu ja esiintyminen

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu itseilmaisuun
- oppii toimimaan ja esiintymään ryhmässä
- uskaltaa esiintyä ja toimia yleisön edessä.

Keskeiset sisällöt

Sirkustaiteen yleisen oppimäärän yhteisten opintojen opetuksessa oppilaita opetetaan asettamaan tavoitteitaan realistisesti, seuraamaan kehittymistään sekä nauttimaan yhdessä asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Opetuksen keskeisenä sisältönä ovat tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot, tutustuminen eri sirkuslajeihin sekä eri sirkuslajien perustekniikoiden turvallinen harjoittelu. Oman kehon mahdollisuuksiin tutustutaan eri sirkuslajien harjoittelun, fyysisiä ominaisuuksia kehittävien harjoitteiden sekä erilaisin ryhmä- ja luottamusharjoituksiin. Kehontuntemusta ja -hallintaa edistetään ketteryys-, koordinaatio-, voima-, liikkuvuus- ja rentoutusharjoituksia tehden. Opetuksessa opetellaan sirkukselle tärkeitä toiminta- ja turvakäytänteitä sekä käyttämään eri sirkuslajien ja -välineiden nimiä. Opintojen aikana tutustutaan sirkustaiteeseen ja katsotaan erilaisia sirkusesityksiä. Yhdessä tehdään erilaisia ilmaisutaidon harjoituksia,

esiintymiskokeiluja sekä ryhmä- ja improvisaatioharjoituksia. Oppilaat harjoittelevat esiintymistä pienten esitysten avulla ja osallistuvat esityksen valmistamiseen ryhmässä.

13.3 Sirkustaiteen teemaopinnot

Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen ja syventäminen sekä oppilaan pätevyyden tunteen vahvistaminen. Koulutuksen järjestäjä voi tarjota vaihtoehtoisia teemaopintojen opintokokonaisuuksia eri sirkuslajeista, esittämisen tyyleistä ja taiteenalojen välisestä yhteistyöstä omien mahdollisuuksiensa mukaan. Tavoitteena on, että oppilas voi laajentaa ja syventää osaamistaan yhdessä tai useammassa eri sirkustaiteen taitolajissa. Teemaopinnoissa kehitetään erityisesti oppilaan ilmaisun ja esittämisen valmiuksia. Ilmaisun- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen, esiintymistaidon opiskelu ja esiintyminen ovat keskeinen osa teemaopintoja.

Tavoitteet

Sirkustekniikka

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- syventää osaamistaan yhdessä tai useammassa sirkuslajissa
- asettaa realistiset tavoitteet perustekniikoiden harjoittelussa
- harjoittelee turvallisesti.

Kehon tuntemus ja -hallinta

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- oppii oman kehonsa kehitystarpeita
- ymmärtää eri sirkuslajien asettamia fyysisiä vaatimuksia.

Sirkustaiteen tuntemus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu sirkuksen nykypäivään
- syventää tietämystään sirkuslajeissa
- tutustuu erilaisiin sirkusesityksiin ja sirkustaiteen ilmaisumuotoihin.

Ilmaisu ja esiintyminen

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu esityksen suunnitteluun sekä sen valmistamisen eri osa-alueisiin
- oppii nauttimaan esiintymisestä
- osallistuu esityksen valmistamiseen.

Keskeiset sisällöt

Sirkustaiteen yleisen oppimäärän teemaopinnoissa harjoitellaan turvallisesti, monipuolisesti ja tavoitteellisesti sirkustaitoja sekä niissä tarvittavia fyysisiä ominaisuuksia eli ketteryyttä, koordinaatiota, voimaa ja liikkuvuutta. Opinnoissa

perehdytään nykypäivän sirkustaiteeseen sekä eri sirkuslajeihin. Erilaisiin ilmaisumuotoihin tutustutaan katsomalla erilaisia sirkustaiteen esityksiä ja keskustelemalla niistä. Esiintymiseen oppilaat harjaantuvat käytännön esityskokeilujen avulla sekä käyttämällä luovuuttaan erilaisten esitysten suunnittelussa ja toteutuksessa.

13.4 Aikuisten sirkustaiteen opetus

Sirkustaiteen aikuisten opetus tarjoaa pohjan elämänpituiselle harrastukselle tai taiteen kentällä toimimiselle sirkustaiteen näkökulmasta. Aikuisten opetuksessa noudatetaan sirkustaiteen yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä.

Opetuksessa luodaan kannustava ja sosiaalisesti vuorovaikutteinen opiskeluilmapiiri. Aikuisoppilasta ohjataan opiskelemaan sirkustaidetta pitkäjänteisesti taipumustensa ja kiinnostuksensa mukaisesti. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden kiinnostusten kohteet sekä heidän aiemmat opintonsa ja kokemuksensa sirkustaiteesta. Oppilaita ohjataan itsenäiseen ja oma-aloitteiseen opiskeluun, henkilökohtaisten tavoitteiden asettamiseen, oman työskentelyn ja oppimisen seurantaan sekä itsearviointiin.

13.5 Työtavat sirkustaiteen opetuksessa

Sirkustaidetta opetetaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, jotka ovat turvalliset, sopivat ja tarkoituksenmukaiset sirkustaiteen opetukseen. Työtapojen valinnalla tuetaan sirkustaiteen harrastamisessa tarvittavan osaamisen ja ominaisuuksien sekä itsenäisen työskentelyn, vuorovaikutustaitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti yksilö- ja ryhmäopetuksen muotoja ja työtapoja mahdollistaen yksilölliset oppimispolut ja joustavat oppimisen jatkumot.

Oppimisprosessia edistetään korostamalla aktiivista harjoittelua ja yhteistoiminallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Pätevyyskokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla sekä harjaantumisen vaiheeseen sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella.

13.6 Oppimisen arviointi sirkustaiteen opetuksessa

Sirkustaiteen arviointi on vuorovaikutteista. Oppilaan opiskelua, oppimista ja itsearviointia tukevat ryhmän ja opettajan antama palaute. Palaute oppimisesta ja työskentelystä on kannustavaa, ohjaavaa ja jatkuvaa. Arviointi kohdistuu oppilaan toimintaan, ei hänen ominaisuuksiinsa. Oppilaan tulee saada koko opiskelunsa ajan palautetta oppimisestaan ja työskentelystään erilaisissa oppimistilanteissa. Arviointi tapahtuu aina suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Kaikki palaute ja arviointi annetaan kannustavassa ja myönteisessä opiskelua ja oppimista edistävässä hengessä.

Sirkustaiteen yleisessä oppimäärässä arvioinnin kohteita ovat:

Oppilaan kehittyminen:

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan edistymistä opinnoissa ja työskentelyä toisten kanssa. Arvioinnin tulee tukea oppilaan hyvän itsetunnon ja ilmaisuvalmiuksien kehittymistä sekä oppilaan halukkuutta kehittää itseään sirkustaiteessa ja sirkustaiteen keinoin.

Oppilaan itsearviointi:

Opetuksessa tuetaan oppilaan kykyä arvioida omaa ja muiden työskentelyä. Oppilas harjoittelee koko opiskelun ajan itsearviointia ja häntä opastetaan oppimisensa dokumentoimiseen ja seurantaan.

Oppimisprosessi ja tavoitteiden saavuttaminen:

Arviointi kohdistuu sekä prosessiin että lopputulokseen. Arviointimenetelmät valitaan siten, että ne mittaavat asetettujen tavoitteiden saavuttamista, soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista.

14 TANSSI

Tanssin taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tarkoituksena on tuottaa oppilaalle myönteisiä kokemuksia tanssin parissa, kannustaa tanssin harrastamiseen sekä tukea liikunnallista ja aktiivista elämäntapaa. Olennaista on tarjota oppilaalle mahdollisuus tanssin ja liikunnan ilon kokemiseen ja löytämiseen. Opetuksen tavoitteena on tuottaa kokonaisvaltaisia elämyksiä sekä tukea oppilaan kokemusta ja ymmärrystä tanssista fyysisen ja luovan toiminnan kautta. Opintojen aikana syntyvä kokemuksellinen suhde tanssiin luo pohjan tanssin elinikäiselle harrastamiselle.

Tanssin yleisen oppimäärän opetus tukee oppilaan kokonaisvaltaista kasvua, luovuutta, taiteellista ilmaisukykyä ja kulttuurista osallisuutta. Oppilas saa tukea tanssissa tarvittavien valmiuksien omaksumisessa omista henkilökohtaisista ja kulttuurisista lähtökohdistaan käsin. Opintojen myötä oppilas oppii kiinnittämään huomiota kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja terveelliseen elämäntapaan. Opetus kannustaa oppilasta osallistumaan erilaisiin tanssin ja muun taiteen tapahtumiin ja esityksiin myös kuulijana ja katsojana. Opetus avartaa oppilaan käsitystä tanssin monimuotoisuudesta niin taiteena kuin kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä sekä tukee hänen kasvuaan sivistyneeksi, suvaitsevaksi ja erilaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi.

14.1 Varhaisiän tanssikasvatus

Varhaisiän tanssiopintojen tavoitteena on lapsen luovuuden ja kehontuntemuksen kehittäminen. Leikinomainen toiminta edistää lapsen tanssin perustaitoja, ryhmässä toimimisen taitoja ja oppimisvalmiuksia. Opetuksen tehtävänä on herättää tanssin ilo ja tukea itseilmaisun ja itseluottamuksen kehittymistä turvallisissa oppimisympäristöissä. Opetuksen kokemuksellisuutta ja elämyksellisyyttä vahvistetaan ottamalla toiminnassa huomioon oppimisen moniaistisuus ja muiden taiteenalojen tarjoamat mahdollisuudet. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän tanssikasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

14.2 Tanssin yhteiset opinnot

Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tarkoituksena on tanssin perustaitojen kehittäminen. Opetuksessa otetaan huomioon jokaisen yksilölliset oppimisvahvuudet ja -valmiudet ja lähtökohdat sekä oppilaan kulttuurinen tausta. Paikallisessa opetussuunnitelmassa yksittäiset opintokokonaisuudet voivat sisältää tavoitteita perusteiden eri tavoitealueilta.

Tavoitteet

Hyvinvointi ja kehollisuus

Tavoitteena on, että oppilas

- löytää tanssin ilon
- suhtautuu omaan kehoonsa luontevasti ja myönteisesti

- tunnistaa ja on valmis ottamaan käyttöön oman kehonsa liikkeelliset ja ilmaisulliset mahdollisuudet
- ymmärtää että jokaisen keho on yksilöllinen.

Vuorovaikutus ja kulttuurinen osaaminen

Tavoitteena on, että oppilas

- kykenee kuuntelemaan toisia ja havainnoimaan ympäristöään herkästi
- toimii rakentavasti ryhmän jäsenenä
- tuo ryhmätyöskentelyyn oman panoksensa
- arvostaa ja kunnioittaa toisten yksilöllisyyttä ja erilaisuutta sekä heidän näkemyksiään.

Taito ja taide

Tavoitteena on, että oppilas

- kehittää fyysis-motorisia taitojaan monipuolisesti
- laajentaa liikkeellistä ja ilmaisullista sanastoaan
- tutustuu valitsemaansa tanssilajiin ja sen kulttuuriseen taustaan
- saa tilaisuuksia tutustua muihin tanssin muotoihin ja lajeihin ja niiden kulttuuriseen taustaan
- tutustuu tanssiin taidemuotona muiden taiteiden joukossa.

Keskeiset sisällöt

Tanssin yleisen oppimäärän opintojen keskeisenä sisältönä ovat kokonaisvaltaista hyvinvointia ja turvallista harjoittelua tukevat harjoitteet, kuten oikeaoppinen lämmittely ja palautuminen sekä liikeketjuihin ja kehonlinjaukseen liittyvät harjoitteet. Opintoihin sisältyy tanssilajien liikesanastoon, motorisiin taitoihin, ja ilmaisuun ja musiikin tulkintaan liittyviä harjoitteita. Oppilaiden luovan ajattelun ja taiteidenvälisen osaamisen sekä vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitojen kehittymisen tukeminen ovat olennainen osa kaikkia opintoja. Opintojen aikana oppilaat saavat tilaisuuksia esiintymisen ja esiintymistilanteiden suunnittelun harjoitteluun.

14.3 Tanssin teemaopinnot

Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen ja valmiuksien laajentaminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, paikalliset resurssit, ajankohtaiset ilmiöt sekä alueen väestöllinen ja kulttuurinen kehitys. Tavoitteena on avata ja monipuolistaa tanssin taiteen perusopetuksen sisältöjä siten, että kaikilla esimerkiksi sukupuoleen tai etniseen taustaan katsomatta on mahdollisuus kokea osallisuutta suhteessa opetuksen sisältöihin ja tarjontaan. Koulutuksen järjestäjä voi tarjota oppilaiden valittavaksi keskenään vaihtoehtoisia tanssin teemaopintojen opintokokonaisuuksia. Yksittäiset opintokokonaisuudet voivat sisältää tavoitteita perusteiden eri tavoitealueilta.

Tavoitteet

Hyvinvointi ja kehoisuus

Tavoitteena on, että oppilas

- haastaa ja kehittää kehoaan eri tavoin
- oppii tunnistamaan tanssin ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin välisen yhteyden
- oppii kiinnittämään huomiota terveelliseen elämäntapaan.

Vuorovaikutus ja kulttuurinen osaaminen

Tavoitteena on, että oppilas

- harjaantuu tanssimaan sekä yksin että ryhmässä
- osallistuu aktiivisesti ja rakentavasti ryhmän toimintaan
- oppii vastaanottamaan ja antamaan rakentavaa palautetta
- saa tilaisuuksia tutustua itselleen uusiin tanssin lajeihin ja tanssikulttuureihin
- osallistuu mahdollisuuksien mukaan tanssiesitykseen myös katsojana ja oppii keskustelemaan tanssista

Taito ja taide

Tavoitteena on, että oppilas

- laajentaa fyysis-motorisia taitojaan
- saa kokemuksia esiintymistä erilaisissa tilanteissa ja avartaa omaa kehollista, liikkeellistä ja taiteellista ilmaisuaan
- saa monipuolisia kulttuurisia ja taiteellisia vaikutteita

Keskeiset sisällöt

Tanssin yleisen oppimäärän opintojen keskeisenä sisältönä ovat kokonaisvaltaista hyvinvointia ja turvallista harjoittelua tukevat harjoitteet, kuten oikeaoppiseen lämmittely ja palautuminen sekä liittyviä harjoitteet, liikeketjuihin ja kehonlinjaukseen liittyvät harjoitteet. Opintoihin sisältyy tanssilajien liikesanastoon, motorisiin taitoihin, ilmaisuun ja musiikin tulkintaan liittyviä harjoitteita. Oppilaiden luovan, taiteellisen ja taiteidenvälisen ajattelun sekä vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitojen kehittymisen tukeminen ovat olennainen osa kaikkia opintoja. Opintojen sisältyy myös tanssin perustietoutta. Opintojen aikana oppilaat saavat tilaisuuksia esiintymisen ja esiintymistilanteiden suunnitteluun harjoitteluun.

14.4 Aikuisten tanssin opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan tanssin yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Opetusta järjestettäessä otetaan kuitenkin huomioon aikuisten elämäkokemus, fyysinen kunto ja mielenkiinnon kohteet. Opetus voi painottua esimerkiksi liikkuvuuden ylläpitoon ja parantamiseen, ilmaisun ja luovuuden kehittämiseen, olemassa olevien taitojen herättämiseen ja uusien taitojen löytämiseen, virkistykseen ja rentoutumiseen sekä tutustumiseen tanssiin kulttuurimuotona.

14.5 Työtavat tanssin opetuksessa

Tanssin yleisen oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppimäärän tavoitteet sekä oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Opetuksessa hyödynnetään erilaisia ryhmä- ja yksilöopetuksen muotoja. Oppilaille luodaan tilaisuuksia vuorovaikutukseen ja yhteisölliseen oppimiseen ja tilanteen mukaan myös yksilölliseen ja omatoimiseen työskentelyyn. Ryhmäopetus tarjoaa mahdollisuuksia monipuoliseen ilmaisuun, kokemukselliseen oppimiseen ja osaamiseen monipuoliseen osoittamiseen. Työtapojen monipuolisuutta edistetään muun muassa hyödyntämällä teknologiaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen toteutuksessa kiinnitetään huomiota sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

14.6 Oppimisen arviointi tanssin opetuksessa

Arvioinnin tarkoituksena on tukea oppilaan kokonaisvaltaista tanssillista kehittymistä ja rohkaista häntä pitkäjänteiseen ja suunnitelmalliseen tanssiharrastukseen. Arviointi on vuorovaikutteista, kannustavaa ja oppimista edistävää.. Opettajan antaman palautteen ja oppilaan itsearvioinnin lisäksi hyödynnetään myös ryhmän antamaa palautetta. Arviointi kohdistuu oppilaan toimintaan, ei hänen ominaisuuksiinsa, ja oppilaan tulee saada koko opiskelunsa ajan rakentavaa palautetta erilaisissa opiskelutilanteissa.

15 TEATTERITAIDE

Taiteen perusopetuksen teatteritaiteen yleisen oppimäärän tehtävänä on vahvistaa oppilaiden aktiivista toimijuutta ja teatteritaiteen ymmärrystä. Opetuksessa tuetaan oppilaita taiteen omaehtoiseen tekemiseen ja henkilökohtaiseen tulkintaan. Opetus kannustaa oppilasta rakentamaan toimintaan yksilönä sekä vuorovaikutukseen ryhmän jäsenenä.

Teatteritaidetta voi opiskella eri lähtökohtien, tekemisen tapojen ja näkökulmien kautta, esimerkiksi esiintyjyyden, näyttelijäntaiteen, käsikirjoittamisen, esitysdramaturgian, ohjaajantaiteen ja visualisoinnin kautta. Teatteritaide pitää sisällään monia eri taiteenaloja, ja sitä voidaan toteuttaa eri yhteisöissä ja ympäristöissä.

Opetuksessa tuetaan oppilaiden iloa, uteliaisuutta ja motivaatiota opiskella ryhmässä toimien. Teatteritaiteen tavoitteena on oppilaiden kulttuurista osaamista kehittämällä heidän taitojaan ja tietojään. Oppilasta ohjataan sitoutuneeseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn. Yleisen oppimäärän opinnot luovat valmiuksia eri alojen jatko-opintoihin, yhteiskunnalliseen osallisuuteen ja muuttuvaan työelämään.

15.1 Varhaisiän teatterikasvatus

Varhaisiän teatterikasvatuksen tavoitteena on rohkaista ja innostaa lapsia ilmaisemaan itseään teatterileikin ja teatteritaiteen keinoin sekä saamaan kokemuksia ja elämyksiä teatterin tekemisestä ja kokemisesta. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän teatterikasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

15.2 Teatteritaiteen yhteiset opinnot

Teatteritaiteen yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tavoitteena on tutustua teatterin tekemisen lainalaisuuksiin ja toimintamalleihin sekä teatteriin taidemuotona. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdistelevistä opintokokonaisuuksista, jotka päätetään paikallisesti.

Tavoitteet

Esiintymis- ja vuorovaikutustaidot

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta toimimaan vastuullisena ryhmän jäsenenä
- rohkaista oppilasta vuorovaikutukseen ja kontaktiin toisten esiintyjien ja yleisön kanssa
- ohjata oppilasta harjoittelemaan läsnäoloa esiintymistilanteessa
- ohjata oppilasta harjoittelemaan kokonaisvaltaista ilmaisua
- rohkaista oppilasta refleктоimaan omaa työskentelyään
- ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä muihin taiteenlajeihin.

Teatteriesitys

Opetuksen tavoitteena on

- motivoida oppilasta työskentelemään pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti
- ohjata oppilasta omaksumaan teatterin käsitteitä ja tutustumaan eri osa-alueisiin
- ohjata tunnistamaan esityksen harjoitusprosessin vaiheita.

Oma taiteellinen prosessi

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta luovaan toimintaan ja uteliaisuuteen sekä kokeilemaan rohkeasti teatterin keinoja
- rohkaista oppilasta uskomaan itseensä, löytämään omia vahvuuksiaan ja kehittämisalueitaan
- innostaa oppilasta asettamaan itselleen tavoitteita ja refleктоimaan omaa työskentelyään.

Teatteritaide osana yhteiskuntaa

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta havainnoimaan teatteria yhteiskunnallisena ilmiönä
- ohjata oppilasta tutustumaan teatteriin taidemuotona
- ohjata oppilasta analysoimaan kokemaansa ja näkemäänsä
- ohjata oppilasta tutustumaan teatterin moninaisiin työnkuviin.

Keskeiset sisällöt

Teatteritaiteen yhteisissä opinnoissa tutustutaan teatteritaiteeseen erilaisten harjoitteiden ja esitystentekoprosessien kautta. Opinnoissa keskustellaan ja toimitaan vuorovaikutteisesti ryhmässä sekä harjoitellaan erilaisia teatteritaitoja, kuten esiintyjyyden eri osa-alueita ja esiintymistaitoja (puhetta, fyysistä ilmaisua, äänenkäyttöä). Tuotetaan esitysten lähdemateriaaleja itse osana harjoitusprosessia ja tutustutaan erilaisiin lähdemateriaaleihin, esimerkiksi näytelmiin, runoihin, satuihin, elokuvaan, mediateksteihin, kuviin, ääniin tai elämäntarinoihin. Opintojen aikana harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista sekä reflektion tekemistä eri tavoin.

15.3 Teatteritaiteen teemaopinnot

Yleisen oppimäärän teemaopintojen tavoitteena on monipuolistaa teatteritaiteen ymmärrystä ja ilmaisullisia keinoja. Oppilas saa omakohtaisia kokemuksia esitysprosesseista ja toimimisesta työryhmän jäsenenä. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdistelevistä opintokokonaisuuksista, jotka päätetään paikallisesti.

Tavoitteet

Esiintymis- ja vuorovaikutustaidot

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta toimimaan vastuullisena ryhmän jäsenenä
- rohkaista oppilaita vuorovaikutukseen ja kontaktiin toisten esiintyjien ja yleisön kanssa

- ohjata oppilasta ymmärtämään läsnäolon merkitys esiintymistilanteessa
- ohjata oppilasta kehittämään kokonaisvaltaista ilmaisuaan
- rohkaista oppilasta refleктоimaan omaa ja muiden työskentelyä.

Teatteriesitys

Opetuksen tavoitteena on

- motivoida ja sitouttaa oppilasta työskentelemään pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti
- ohjata oppilasta omaksumaan teatterin käsitteitä ja jonkin osa-alueen, kuten näyttelijäntyön
- ohjata oppilasta tutustumaan teatteriesitysten eri muotoihin
- ohjata oppilasta tutustumaan näytelmäkirjallisuuteen ja harjoittelemaan näytelmien lukemista.

Oma taiteellinen prosessi

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta havainnoimaan itseään sekä ilmiöitä ja todellisuutta ympärillään
- rohkaista oppilasta löytämään omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan ja ilmaisemaan itseään
- innostaa oppilasta asettamaan itselleen tavoitteita ja refleктоimaan omaa työskentelyään.

Teatteritaide osana yhteiskuntaa

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta havainnoimaan teatteria ja teatteritaidetta osana omaa elämää ja yhteiskunnallisena ilmiönä
- ohjata oppilasta tutustumaan teatterin moninaisiin tehtäväkuviin, teatteritaitojen hyödyntämiseen eri ammateissa, työhaussa ja opiskelussa sekä harrastamaan teatteria monipuolisesti
- ohjata oppilasta tutustumaan teatteriin taidemuotona ja sen yhteyksiin muihin taiteisiin
- ohjata oppilasta analysoimaan kokemaansa ja näkemäänsä.

Keskeiset sisällöt

Teatteritaiteen yleisen oppimäärän teemaopinnoissa tutustutaan teatteritaiteeseen erilaisten harjoitteiden ja esitystentekoprosessien kautta. Opinnoissa harjoitellaan erilaisia teatteritaitoja sekä keskustellaan, analysoidaan ja toimitaan vuorovaikutteisesti ryhmässä. Opinnoissa tutustutaan erilaisiin esitysten lähdemateriaaleihin ja tuotetaan niitä itse. Opintojen aikana harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista sekä reflektion tekemistä eri tavoin.

15.4 Aikuisten teatteritaiteen opetus

Aikuisten teatteritaiteen opetuksessa noudatetaan teatteritaiteen yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä.

15.5 Työtavat teatteritaiteen opetuksessa

Teatteritaiteen opiskelu tapahtuu ryhmässä, ja siinä korostuvat ryhmätyö- ja vuorovaikutustaidot. Teatteritaidetta opiskellaan kokeilemalla, harjoittelemalla ja vastuuta ottamalla. Sitoutuminen ja sitouttaminen sekä motivointi tunneilla käymiseen ovat tärkeitä. Oppilaiden oman ilmaisu- ja havaintokyvyn harjoittaminen on keskeistä. Työtavat valitaan siten, että ne tukevat oppilaiden kykyä ymmärtää omaa oppimistaan, itsereflektoida oppimiaan taitoja ja kehittää niitä edelleen omassa taiteellisessa työskentelyssään. Työtavoissa korostuu oppilaan kehityksen jatkuva seuranta säännöllisen palautteenantamisen ja saamisen muodossa.

15.6 Oppimisen arviointi teatteritaiteen opetuksessa

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaiden teatteritaiteen opinnoissa edistymistä ja opinnoille annettujen tavoitteiden saavuttamista. Arviointi tukee oppilaiden oman taiteilijuuden ja esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä, omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa niihin. Oppimista arvioidaan myönteisesti ja kannustavasti sekä opintojen aikana että päättövaiheessa. Monipuolinen ja jatkuva arviointi koostuu erilaisista palautteen antamisen tavoista: oppilaat saavat henkilökohtaista palautetta opettajaltaan, ja oppilaita harjaannutetaan itsearviointiin ja vertaisarviointiin. Palaute kytkeytyy oppimisen tavoitteisiin ja on luonteeltaan ohjaavaa, jatkuvaa, kannustavaa ja pitkäkestoista. Arviointi tukee samalla oppimaan oppimisen taitojen ja itseohjautuvuuden kehittymistä. Arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen ja teatteritaitojen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan. Arvioinnin ja palautteen antamisessa otetaan huomioon oppilaiden hyvän itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen.

Teatteritaiteen yleisen oppimäärän arvioinnin kohteita ovat

- teatteritaiteen osa-alueen taidot, kuten esiintymistaidot, ohjaukselliset taidot, visuaaliset taidot ja dramaturgiset taidot
- vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot
- oppilaan omien tavoitteiden asettaminen ja niiden saavuttaminen
- oppilaan oma taiteellinen prosessi.

Opetussuunnitelman perusteissa määritellyjä arvioinnin kohteita voidaan tarkentaa paikallisesti. Oppilaitos kuvaa opetussuunnitelmassaan eri opintokokonaisuuksien arvioinnin kohteet sekä arvioinnin antamisen tavat.

Yhteisissä opinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea teatteritaiteen perustaitojen harjoittelua ja kehittämistä. Arvioinnissa painottuvat erityisesti esiintymis- ja vuorovaikutustaidot sekä teatteriesityksen valmistusprosessi. Teemaopinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea teatteritaiteen taitojen

kehittymistä. Arvioinnissa painottuvat erityisesti oma taiteellinen prosessi, tavoitteenasettelu ja taitojen syventyminen.

GRUNDERNA FÖR LÄROPLANEN FÖR GRUNDLÄGGANDE KONSTUNDERVISNING 2017/ALLMÄN LÄROKURS

1 LÄROPLAN

1.1 Läroplanssystemet och utarbetandet av läroplanen

Styrsystemet för grundläggande konstundervisning består av följande delar

- lagen (633/1998) och förordningen (813/1998) om grundläggande konstundervisning
- Utbildningsstyrelsens föreskrift om grunderna för läroplanen för den grundläggande konstundervisningen
- läroplanen som godkänts av utbildningsanordnaren.

Utbildningsanordnaren utarbetar och godkänner en läroplan för varje konstområde enligt de grunder för den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning som Utbildningsstyrelsen fastställt. Utbildningsanordnaren preciserar och kompletterar grunderna för läroplanen i sin läroplan.

Vid utarbetandet av läroplanen beaktas elevernas individuella behov och färdigheter, traditionen inom konstområdet och det lokala kulturarvet, nationella och internationella förändringar inom konstområdet, kraven för fortsatta studier samt särprägel hos läroanstalten och dess verksamhetsmiljö.

Läroanstaltens läroplan utarbetas i samarbete med läroanstaltens lärare och i mån av möjlighet också med eleverna, vårdnadshavarna och andra aktörer. Samarbetet med olika aktörer stöder en lyckad läroplansprocess.

1.2 Läroplanens innehåll

Läroplanen ska innehålla följande:

- läroanstaltens verksamhetsidé
- läroanstaltens värden, syn på lärandet, lärmiljö och arbetssätt
- läroanstaltens verksamhetskultur
- studiernas uppbyggnad och omfattning
- de allmänna målen för studierna
- studiehelheter för de gemensamma studierna, deras mål, innehåll och föremål för bedömningen
- studiehelheter för temastudierna, deras mål, innehåll och föremål för bedömningen
- bedömning av lärandet
- individualisering av lärokursen
- principer för elevantagningen
- samarbete med vårdnadshavarna och andra aktörer
- kontinuerlig utveckling av verksamheten.

Studierna inom konstområdet beskrivs i läroplanen studiehelhetsvis. Studiehelheterna planeras så att de utgör klara helheter.

Utbildningsanordnaren planerar och genomför läroanstaltens årliga utbud av undervisning utgående från läroplanen. Utbildningsanordnaren utvärderar utbildningen samt deltar i extern utvärdering av verksamheten [Lagen om grundläggande konstundervisning (633/1998) 7 § (ändrad genom lag 1301/2013)]. Genomförandet av läroplanen följs upp och den vidareutvecklas som en del av denna uppgift.

Enligt 5 a § i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986, ändrad genom lag 1329/2014) ansvarar utbildningsanordnaren för att det i samarbete med personalen och eleverna årligen görs upp en jämställdhetsplan för läroanstalten i fråga. I stället för en årlig genomgång kan en plan utarbetas för högst tre år i sänder. Jämställdhetsplanen kan också införlivas i läroplanen eller i någon annan plan vid läroanstalten.

Enligt 6 § 2 mom. i diskrimineringslagen (1325/2014) ska utbildningsanordnaren se till att läroanstalten har en plan för de åtgärder som behövs för att främja likabehandling. Planen för likabehandling kan ingå i läroplanen.

2 UTGÅNGSPUNKTERNA FÖR DEN GRUNDLÄGGANDE KONSTUNDERVISNINGEN

2.1 Den grundläggande konstundervisningens uppgift

Grundläggande konstundervisning är målinriktad och från nivå till nivå framskridande undervisning inom olika konstområden som i första hand riktar sig till barn och unga. Den grundläggande konstundervisningens uppgift är att ge eleverna möjligheter att studera konst långsiktigt, målmedvetet och i enlighet med sina egna intresseområden. I undervisningen skapas förutsättningar för utvecklandet av ett förhållande till konst och ett livslångt intresse för ett konstområde. Undervisningen utvecklar det kunnande som är kännetecknande för konstområdet och ger eleverna färdigheter att söka sig till yrkesutbildning och högskoleutbildning inom konstområdet i fråga.

Den grundläggande konstundervisningens uppgift är att bygga en hållbar framtid med konstens medel. Undervisningen bygger på ett pluralistiskt kulturarv i förnyelse. I undervisningen i ett konstområde stärks elevens färdigheter i självständigt uttryck och självständig tolkning och värdering. Studierna stöder utvecklandet av elevernas kreativa tänkande och delaktighet. Den grundläggande konstundervisningen stärker uppbyggandet av elevernas identitet och utvecklingen av deras kulturella läskunnighet.

Den grundläggande konstundervisningen skapar förutsättningar för utveckling av konst och konstfostran i Finland. Den grundläggande konstundervisningens uppgift uppfylls i samarbete med andra läroanstalter och aktörer som ger konstfostran lokalt, på riksnivå och internationellt.

2.2 Värdegrund

Grunderna för läroplanen för den grundläggande konstundervisningen baserar sig på en värdegrund, enligt vilken den grundläggande konstundervisningen bygger på respekt för mänskliga rättigheter, jämställdhet, jämlikhet och kulturell mångfald. Människan påverkar sitt liv genom att verka i växelverkan med andra människor och med sin omgivning. Den grundläggande konstundervisningen bygger på uppfattningen att människan är unik och värdefull som individ och som medlem i olika gemenskaper. I undervisningen beaktas jämställdheten mellan könen och könets mångfald. Undervisningen hjälper eleverna att växa som människor genom att utveckla tankefärdigheter och skapande.

Utgångspunkten för undervisningen är de sätt att producera och presentera kunskap som är utmärkande för konstområdet i fråga. De estetiska, etiska och ekologiska frågor som är en del av konsten leder eleverna att reflektera över och bedöma vad som är viktigt och meningsfullt i livet. I den grundläggande konstundervisningen skapas en grund för en socialt och kulturellt hållbar framtid.

2.3 Synen på lärandet

Grunderna för läroplanen för grundläggande konstundervisning bygger på en syn på lärandet enligt vilken eleven är en aktiv aktör. Eleven lär sig ställa upp mål och arbeta

i riktning mot målen både självständigt och tillsammans med andra. Positiva känsloupplevelser, glädjen över att lära sig och nyskapande verksamhet främjar lärandet och uppmuntrar eleverna att utveckla sitt eget kunnande. Upplevelser och växelverkan med omgivningen liksom användning av olika sinnen och kroppslighet är viktiga med tanke på lärandet.

Inom den grundläggande konstundervisningen innebär lärandet att individuellt och kollektivt bygga upp kunskap och färdigheter, som stärker elevens kulturella delaktighet och ökar hans eller hennes välbefinnande. Lärandet är inom alla konstområden en holistisk och interaktiv process, som utvecklar elevens kunnande och färdigheter på ett mångsidigt sätt. Lärprocessen bildar en oskiljaktig del av hur individen växer som människa och hur ett gott liv byggs upp i samhället.

Eleverna handleds att förstå sina erfarenheter, bli medvetna om sitt eget sätt att lära och använda denna kunskap för att utveckla sin egen inläring. Att öva och att lära sig att öva är viktigt med tanke på utvecklandet av färdigheterna. Sporrande och uppmuntrande handledning och respons under inlärningsprocessen stärker elevens tro på sina egna möjligheter. Att ge och få mångsidig, positiv och realistisk respons är en central del av den växelverkan som främjar lärandet.

2.4 De gemensamma målen för den allmänna lärokursen

Målet för den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning är att främja ett livslångt förhållande till konst och kulturell delaktighet. Studierna i den allmänna lärokursen i konstområdet ger inspirerande och mångsidiga möjligheter att skapa och uppleva konst och att njuta av konst. Eleverna uppmuntras att reflektera över konstens betydelse i deras eget liv och att påverka sin egen livsmiljö med konstens medel.

Målet med den allmänna lärokursen är att främja lärandets glädje, studiemotivationen och det kreativa tänkandet. I undervisningen beaktas elevernas individuella inlärningsbehov och utgångspunkter. Eleverna uppmuntras och handleds att välja sådana former att skapa konst som är betydelsefulla för dem.

I studierna i den allmänna lärokursen får eleverna experimentera med, öva och tillämpa olika uttrycksmedel inom sin konstform. Undervisningen stöder utvecklingen av elevernas tankefärdigheter och multilitteracitet genom att utnyttja upplevelser med flera sinnen och tvärkonstnärlighet. Eleverna får möjligheter att förstå konstformen som ett historiskt och samhälleligt fenomen.

3 GENOMFÖRANDET AV STUDIERNÄ

3.1 Lärmljöerna

I den grundläggande konstundervisningen avses med lärmljöer utrymmen och platser samt gemenskaper och praxis, där studierna och inlärningen inom konstformen sker. Utgångspunkten är att lärmljöerna ska vara fysiskt, socialt och psykiskt trygga. De är öppna och positiva till sin atmosfär och uppmuntrar och inspirerar eleverna att utveckla sitt kunnande.

Syftet med mångsidiga lärmljöer är att stödja elevernas växande och inspirera dem att lära sig. De ger också varje elev möjligheter till upplevelser av att lyckas och kunna. Målet är att lärmljöerna ska skapa förutsättningar för sådant aktivt och långsiktigt arbete som är kännetecknande för konstformen, både självständigt och tillsammans med andra. Vid utvecklandet av lärmljöer beaktas också tvärkonstnärligt kunnande.

Vid planeringen och utvecklandet av lärmljöerna beaktas elevernas behov, färdigheter och intresseområden samt sådant förkovrande av kunskaper som sker utanför läroanstalten. Ändamålsenliga utrymmen, arbetsredskap, material och användning av ändamålsenlig informations- och kommunikationsteknik ger möjligheter att studera inom konstområdet i enlighet med grunderna för läroplanen. Vid valet av lärmljöer beaktas de möjligheter som erbjuds av aktörer utanför läroanstalten. Samarbetsprojekt med aktörer och organisationer inom andra branscher ger studierna ett socialt och samhälleligt perspektiv.

3.2 Verksamhetskulturen

Verksamhetskulturen i en läroanstalt för grundläggande konstundervisning utformas genom tolkningen av de normer som styr arbetet, etablerad praxis och de tanke- och arbetssätt som dess medlemmar omfattar. En gemensam verksamhetskultur befrämjar en undervisning som är förenlig med den grundläggande konstundervisningens uppgift, värdegrund och syn på lärandet. Verksamhetskulturen syns i all verksamhet och påverkar elevens upplevelse av delaktighet och undervisningens kvalitet.

Målet för den grundläggande konstundervisningen är att skapa en verksamhetskultur som främjar lärande och välbefinnande, vilket förutsätter äkta möten mellan människor samt uppmärksam och respektfull växelverkan. Utgångspunkten är att medlemmarna i gemenskapen ska känna sig delaktiga, vilket skapas genom gemensamt arbete och respekt och genom att alla inkluderas i verksamheten. I verksamhetskulturen godkänns också att man lär sig genom att misslyckas. I vardagens val och verksamhet beaktas en hållbar livsstil, kulturell mångfald, språkmedvetenhet och upphovsrätt.

Utvecklande av verksamhetskulturen innebär också kontinuerligt utvecklande av pedagogiken och kompetensen inom konstområdet. Hur läroanstalten leds och hur vardaglig praxis inom undervisningen organiseras, planeras, genomförs och bedöms är viktiga aspekter i utvecklingen av verksamhetskulturen. Öppen och konstruktiv

växelspelet behövs både i det interna samarbetet inom läroanstaltens gemenskap och i samarbetet med vårdnadshavarna och andra aktörer.

4 STUDIERNAS OMFATTNING OCH UPPBYGGNAD

4.1 Studiernas omfattning

Den grundläggande konstundervisningens allmänna lärokurs har en beräknad omfattning om sammanlagt 500 timmar, varav de gemensamma studiernas beräknade andel är 300 timmar och temastudiernas 200 timmar. Som grund för beräkningen av studiernas omfattning har använts en 45 minuters lektion. Om den beräknade omfattningen av förberedande undervisning för barn under skolåldern, som föregår de gemensamma studierna, beslutar utbildningsanordnaren.

Undervisningen bör ha en sådan omfattning att det är möjligt att uppnå de mål och innehåll som fastställts i läroplanen. Grundläggande konstundervisning enligt den allmänna lärokursen bör ordnas på ett flexibelt sätt som tar hänsyn till konstformens natur, elevens ålder, tidigare kunskaper och färdigheter samt de undervisningsmetoder som används.

4.2 Studiernas uppbyggnad

Den allmänna lärokursen inom de olika konstområdena består av gemensamma studier och temastudier inom konstområdet samt eventuell förberedande undervisning för barn under skolåldern. De riksomfattande målen och det centrala innehållet i de gemensamma studierna och temastudierna samt de allmänna målen för förberedande undervisning för barn under skolåldern fastställs per konstområde i dessa grunder för läroplanen. Grundläggande konstundervisning kan också ordnas för vuxna.

Syftet med de gemensamma studierna i den allmänna lärokursen är att eleverna ska få grundläggande färdigheter inom konstområdet. Syftet med temastudierna är att utvidga de färdigheter som eleverna förvärvat under de gemensamma studierna. Utbildningsanordnaren kan erbjuda sinsemellan alternativa studiehelheter inom temastudierna.

Utbildningsanordnaren fastställer studiehelheterna för de gemensamma studierna och temastudierna, deras mål, innehåll och beräknade omfattning på basis av grunderna för läroplanen. Mål, innehåll och omfattning för en eventuell förberedande undervisning för barnen under skolåldern fastställs i en lokal läroplan.

5 INDIVIDUALISERING AV LÄROKURSEN

Utbildningsanordnaren beskriver i sin läroplan de förfaringssätt genom vilka man vid behov kan individualisera lärokursen så att den motsvarar elevens förutsättningar att studera och lära sig. I sådana fall utarbetas för eleven en individuell studieplan i samarbete med eleven och vårdnadshavaren. I den fastställs studiernas individualiserade mål, innehåll, studietid, undervisningens genomförande, behövliga stödåtgärder och bedömningsförfarandet.

6 BEDÖMNING AV LÄRANDET

6.1 Bedömningens uppgift och mål

Syftet med bedömningen är att handleda elevernas lärande och stöda deras framsteg i studierna. Genom respons leds eleven i sina studier i riktning mot sina egna mål och till att förstå sin egen läroprocess. Bedömningen ska uppmuntra eleverna att lära sig, den ska vara mångsidig, rättvis och etiskt hållbar.

6.2 Bedömning under studierna

Eleverna handleds i sitt lärande och de bedöms mångsidigt under de olika skedena av läroprocessen. Bedömningen och den fortlöpande respons som ges utgående från den sker i växelverkan och främjar elevernas delaktighet. Eleverna får reflektera över sitt eget lärande genom att utveckla förmågan till självvärdering och kamratbedömning. Eleverna uppmuntras att iaktta sitt eget arbete och det gemensamma arbetet och ge konstruktiv respons.

Bedömningen under studierna baserar sig på målen, innehållet och bedömningsområdena i de gemensamma studierna och temastudierna, vilka beskrivs i läroplanen.

De områden inom konstområdet som ska bedömas och principer och praxis för bedömningen görs bekanta för eleven. Eleverna och deras vårdnadshavare får information om de studiehelheter som eleven slutfört under året på det sätt som anges i utbildningsanordnaren läroplan.

Bedömningen under studierna i den allmänna lärokursen preciseras närmare i avsnitten om de enskilda konstområdena i dessa grunder för den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning.

6.3 Identifiering av kunnande och tillgodoräknande av studier

Eleverna har rätt att få studier som de avlagt tidigare eller kunnande som de skaffat sig på annat sätt, och som motsvarar läroplanens mål och centrala innehåll, bedömda och tillgodoräknade. Tillgodoräknandet av kunnande sker utifrån utredningar om elevens studier eller kunnande samt i förhållande till målen för och innehållet i den studiehelhet som ska tillgodoräknas. Också då en elev övergår från en lärokurs till en annan går man vid identifieringen och tillgodoräknandet av kunnandet till väga på det sätt som beskrivs ovan.

6.4 Bedömning av lärokursen

Eleven får ett avgångsbetyg från den allmänna lärokursen i den grundläggande konstundervisningen efter att han eller hon har fullgjort både de gemensamma studierna och temastudierna i den allmänna lärokursen.

Bedömningen av den allmänna lärokursen preciseras närmare i avsnitten om de enskilda konstområdena i dessa grunder för den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning.

6.5 Betygen och de uppgifter som ska antecknas i dem

Avgångsbetyg från den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning

Avgångsbetyget från den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning ska innehålla följande uppgifter:

- betygets namn
- utbildningsanordnarens namn
- läroanstaltens namn
- konstområdet
- elevens namn och personbeteckning
- studietiden i år
- de gemensamma studier som eleven fullgjort
 - studiehelheternas namn och omfattning
- de temastudier som eleven fullgjort
 - studiehelheternas namn och omfattning
- rektors underskrift och läroanstaltens stämpel
- kommunens beslut om godkännande av läroplanen för den allmänna lärokursen i konstområdet inom den grundläggande konstundervisningen (datum) eller datum för erhållande av tillstånd av undervisnings- och kulturministeriet att ordna utbildningen
- omnämnande att utbildningen har genomförts enligt de av Utbildningsstyrelsen fastställda grunderna för den grundläggande konstundervisningens allmänna lärokurs 2017.

Avgångsbetyget från den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning kan innehålla bilagor.

Intyg över deltagande för de studier en elev fullgjort i den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning

En elev ges på begäran ett intyg över de studier i den allmänna lärokursen i den grundläggande konstundervisningen som hen fullgjort, om studierna avbryts eller om eleven behöver det av någon annan orsak. Intyget över deltagande kan innehålla bilagor.

11 MUSIK

Målet för den allmänna lärokursen i musik inom ramen för den grundläggande konstundervisningen är att skapa förutsättningar för ett gott förhållande till musiken och ett livslångt musikintresse. Målet är att stöda elevens självständiga musikintresse. Tonvikten i studierna ligger på glädjen i musikintresset och i att musicera tillsammans samt elevens frihet att förverkliga sig själv genom att själv göra och uppleva.

Eleverna uppmuntras till estetiskt och kreativt tänkande och utvecklande av de sociala färdigheterna. I undervisningen beaktas elevens utgångspunkter och intressen och utvecklandet av en positiv självbild och ett sunt självförtroende stöds. Då studierna framskrider lär sig eleven känna sina musikaliska styrkor och hittar sitt eget sätt att musicera. Det egna musikintresset blir en del av en levande och fungerande musikkultur och av hela konstfältet.

11.1 Förberedande musikundervisning för barn under skolåldern

Målet för den förberedande musikundervisningen är att utveckla barnets kreativitet, musikaliska färdigheter och självförtroende. Positiva musikaliska upplevelser utgör en grund för ett gott förhållande till musiken och för senare musikstudier. Genom verksamhet i lekens form främjas barnets färdigheter att vara med i en grupp och att lära sig. Erfarenheterna och upplevelserna stärks genom att man i verksamheten beaktar lärande genom flera sinnen och de möjligheter som andra konstformer erbjuder. I den förberedande musikundervisningen kan ingå förberedande undervisning för instrumentala studier. Utbildningsanordnaren beslutar om målen, innehållet och omfattning för eventuell förberedande undervisning för barn under skolåldern.

11.2 Gemensamma studier i musik

Syftet med de gemensamma studierna i den allmänna lärokursen är att eleverna ska få grundläggande färdigheter inom konstformen och utveckla grundläggande färdigheter i att musicera tillsammans. I undervisningen beaktas elevernas styrkor, utgångspunkter och intresse. Utbildningsanordnaren fastställer studiehelheterna inom de gemensamma studierna, deras mål, innehåll och beräknade omfattningar utgående från läroplansgrunderna. En enskild studiehelhet kan innehålla mål från olika målområden inom grunderna.

Mål

Spelande och sång

Undervisningens mål är att

- eleverna ska lära känna det eller de instrument de valt
- handleda eleverna i att öva sig i de grundläggande färdigheterna i att spela, sjunga och musicera tillsammans
- handleda eleverna i att förstå och läsa olika sätt att skriva musik
- handleda eleverna i att tillägna sig goda sätt att öva och att öva regelbundet.

Framförande och uttryck

Undervisningens mål är att

- ge eleverna möjlighet att öva sig i att uppträda
- handleda eleverna i att sköta sin egen andel som en del av den musikaliska helheten
- handleda eleverna i musikaliskt uttryck
- uppmuntra eleverna att skapa egna musikaliska idéer och lösningar

Lyssnande och gestaltning av musik

Undervisningens mål är att

- handleda eleven i att lyssna på sitt musicerande och gestalta musiken på gehör
- handleda eleven i att iaktta också andra elevers musicerande
- uppmuntra eleven i att lyssna mångsidigt på musik

Tvärkonstnärligt kunnande

Undervisningens mål är att

- ge eleven möjlighet att bekanta sig med en annan konstform och dess uttrycksmedel.

Det centrala innehållet

Det centrala innehållet i de gemensamma studierna i musik är att öva de grundläggande färdigheterna i musicerande och att utveckla förmågan att gestalta musik. I studierna lär eleverna känna olika musikformer och deras basrepertoar genom att spela, sjunga och lyssna. I studierna får eleverna också bekanta sig med andra konstformers uttrycksmedel. Utbildningsanordnaren preciserar studiernas innehåll utgående från de lokala undervisningsmålen och behoven.

11.3 Temastudier i musik

Syftet med temastudierna är att vidareutveckla de färdigheter som eleverna fått i de gemensamma studierna. Utbildningsanordnaren kan erbjuda eleverna alternativa studiehelheter att välja bland. En enskild studiehelhet kan innehålla mål från olika målområden inom grunderna. Målet är att eleven under studiernas gång hittar sitt eget musikaliska uttryckssätt. I undervisningen ligger tonvikten vid gemensamt musicerande med beaktande av elevens styrkor och intressen.

Mål

Spelande och sång

Undervisningens mål är att

- handleda eleven i att utveckla sina färdigheter i instrumentellt och gemensamt musicerande enligt sitt eget intresse
- stöda eleven i att öva regelbundet
- handleda eleven i att använda sin förmåga att gestalta musik som stöd för musicerandet
- handleda eleven i hörselskydd

Framförande och uttryck

Undervisningens mål är att

- handleda eleven i att uppträda i olika situationer och sammansättningar
- handleda eleven i levande musikaliskt uttryck
- handleda eleven i improvisation, arrangemang och komposition.

Lyssnande och gestaltning av musik

Undervisningens mål är att

- handleda eleven i att lyssna på sitt eget musicerande också som en del av den musikaliska helheten
- stöda eleven i att utvecklas till en aktiv och motiverad musiklyssnare
- handleda eleven att gestalta och analysera musik på gehör

Tvärkonstnärligt kunnande

Undervisningens mål är att

- ge eleven möjligheter till kreativt skapande och tvärkonstnärligt arbete.

Det centrala innehållet

Det centrala innehållet i temastudierna i musik är att öva de musikaliska färdigheterna mångsidigt. Vid valet av program beaktas elevernas intresseområden. I studierna fördjupas kännedomen om olika musikgenrers och andra konstformers uttrycksmedel. Utbildningsanordnaren kan precisera studiernas innehåll utgående från de lokala undervisningsmålen och behoven.

11.4 Musikundervisning för vuxna

I musikundervisningen för vuxna följs målen och det centrala innehållet i den allmänna lärokursen i musik. Vid anordnandet av musikundervisning för vuxna beaktas de vuxna musikutövarnas sinsemellan olika musikaliska färdigheter och intressen. I undervisningen betonas de studerandes eget initiativ och deras behov och förmåga att styra sitt eget lärande. Deltagande i planeringen och bedömningen av studierna är förutsättningar för lyckade studier. Social växelverkan och beaktande av de individuella behoven samt en uppmuntrande och positiv respons är också viktiga när det gäller vuxnas lärande.

11.5 Arbetsmetoderna i musikundervisningen

Principen för valet av arbetsmetoder är målen för den allmänna lärokursen samt elevernas behov, förutsättningar och intresseområden. Målet är att de valda arbetsmetoderna och lärmiljöerna tillåter mångsidigt arbete, både självständigt och i samarbete med andra. Särskild uppmärksamhet fästs vid att eleverna får tillfälle att utveckla sina färdigheter i att musicera tillsammans. Genom valet av arbetsmetoder kan man också stärka elevens motivation och förmåga att leda sig själv. I arbetet

utnyttjas teknik på ett ändamålsenligt sätt. Förmågan att lära sig att lära utvecklas när eleven handleds i att planera och bedöma arbetet.

11.6 Bedömning av lärandet i musikundervisningen

I den allmänna lärokursen i musik är syftet med bedömningen att stöda elevens framsteg i musikstudierna. Därför är den en viktig del av varje lärprocess och av undervisningen. Man fäster vikt vid respons och bedömning särskilt i lärprocessen och vid förändringar under den. Målet är att bedömningen stöder elevens självkänsla och förmåga att lära sig att lära sig och att utveckla självvärdering och kamratutvärdering.

Utbildningsanordnaren fastslår föremålen för bedömning i de olika studiehelheterna utgående från målen i studiehelheterna. Vid bedömningen bör man vara medveten om skillnaderna i elevernas temperament och se till att bedömningen gäller endast arbetet och uppnåendet av det målsatta kunnandet, inte elevens person eller egenskaper. En mångsidig och uppmuntrande bedömningsrespons hjälper eleven att småningom också ställa upp egna mål för studierna. Dessutom är syftet med bedömningen också att motivera eleven under undervisningen gång och ge läraren information om hur undervisningen i fortsättningen borde planeras.

Lausunto taiteen perusopetuksen laajan ja yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden uudistamisesta

Vantaan kaupunki toimii taiteen perusopetuksen laajan ja yleisen oppimäärän koulutuksen järjestäjänä siitä annetun lain (633/1998) ja asetuksen (813/1998) mukaisesti. Vantaalla taiteen perusopetusta toteutetaan kahdeksassa taiteenlajissa (arkkitehtuuri, kuvataide, käsityö, musiikki, sanataide, sirkus, tanssi, teatteri) 21 oppilaitoksessa, joista 18 on yksityistä ja kolme kaupungin omaa. Tämä lausunto pitäytyy Vantaan kaupungin näkökulmassa koulutuksen järjestäjänä. Opetusta antavat oppilaitokset lausuvat omien edunvalvontajärjestöjensä kautta.

Nyt lausuttavana oleva taiteen perusopetuksen valtakunnallisen opetussuunnitelmien perusteet on uudistettu nykyisen lainsäädännön pohjalta. Siksi on erityisen tärkeää huomioida, että kyseessä on todellinen kokonaisuudistus, jossa perusteita uudistetaan muuttuneen yhteiskunnallisen kehityksen, ihmis-, sekä oppimiskäsitysten ja pedagogisten ratkaisujen perustalta.

Vantaan kaupunki olisi toivonut valmisteluvaiheessa laaja-alaisempaa keskustelua sekä omistajan, rahoittajan, mutta myös ennen kaikkea käyttäjän näkökulmista. Opiskelijoiden ja heidän vanhempiansa näkökulmat ja kehittämisideat ovat arvokkaita toimintojen kehittämisen kivijalkoja. Keskeisin tavoite on taiteen perusopetuksen tilan vakiinnuttaminen ja toiminnan kehittäminen pitkälle tulevaisuuteen. Nykyinen työryhmien kokoonpano saattaa edesauttaa vanhojen toimintatapojen ja -mallien säilymistä ja siirtymistä tulevaisuuteen, jossa vanhalta pohjalta tulisi kyetä vastaamaan erilaisiin haasteisiin nopeasti sekä tuotannollisesti ja taloudellisesti tehokkaasti.

Kokonaan toinen asia on se, tarvitaanko tulevaisuuden yhteiskunnassa enää yhteisiin opetussuunnitelmiin perustuvaa opetustoimintaa. Maailmassa, jossa olemme siirtymässä standardeista yksilölliseen oppimiseen. Miten opetussuunnitelma vastaa siihen, mitä tulevaisuus tarvitsee? Entiset toiminnanohjausmallit ja toiminta itse eivät palvele tulevaisuuden toimintaa vaan tulevaisuuden haasteet tulisi nähdä uudistamalla toimintaa kokonaisvaltaisesti

kohti digitaalisen maailman vaateita, haasteita ja opetuspalvelun tuottamistapoja. Oppimisen suunnitelma painottaisi enemmän lapsi- ja nuorilähtöistä oppimisprosessia eikä opettamisen tapaa.

Teksti on ymmärrettävästi hallinnollisbyrokraattista opetussuunnitelmatekstiä, mutta siitäkin huolimatta tekstissä olisi hyvä mainita myös lapsen ja nuoren näkökulma sekä oppimisen ja elämisen ilo.

Lausunnon painopisteet

1. Uusi oppimiskäsitys, uudet oppimisympäristöt

Oppilas nähdään aktiivisena toimijana, joka oppii asettamaan omat tavoitteensa ja toimimaan niiden suuntaisesti sekä yksin että yhdessä toisten kanssa. Opetussuunnitelman perusteissa korostuu itseohjautuvuus jo varhaisessa vaiheessa.

Uusi termi tässä asiakirjassa on kulttuurinen osallisuus. Oppiminen vahvistaa kulttuurista osallisuutta ja edistää yksilön hyvinvointia.

Oppimisympäristö – käsite selkiintyy. Oppimista tapahtuu erilaisissa monipuolisissa ympäristöissä, ei enää perinteisessä säännöllisessä jokaviikkoisessa luokahuoneopetuksessa.

2. Laajan ja yleisen oppimäärien erot ja samankaltaisuudet

Laaja ja yleinen oppimäärä ovat hyvin samankaltaiset, jopa niin että yleisen 500 tuntia toimisivat hyvin laajan alkuopetuksena. Tulevaisuudessa kannattaisi pohtia oppimäärien yhdistämistä, joka paitsi selkiyttäisi taiteen perusopetusta käsitteenä, myös tukisi sitä maan hallituksen ja Vantaan kaupunginhallituksen tahtotilaa, että kaikilla lapsilla olisi harrastus.

Opetussuunnitelma voitaisiinkin rakentaa niin, että mahdollisimman moni halukas pääsisi mukaan. Yleisen oppimäärän tulee olla kevyempi, joustavampi ja monipuolisempi, jossa lapsella / nuorella olisi mahdollisuus valita kurseja myös eri taiteenaloilta ja näin löytää oma lahjakkuutensa ja intohimonsa.

Yleisen oppimäärän tavoitteet toimitivat hyvin laajankin alkuopetuksessa. Laajassa on vielä 300 tuntia perustason opintoja, ennen kuin siirrytään syventäviin opintoihin. Toisaalta lapsi, joka osoittaa jo varhain musiikillista lahjakkuutta, motivaatiota ja kehittymistä, saisi alusta alkaen tehostettua opetusta. Huippuosajat tulisi huomioida alusta pitäen, ja turvata riittävä yksilöopetus alusta pitäen. Alkuopetuksessa tulisi siis olla vaihtoehtona jokin kiihdytyskaista”, jossa yksilöopetuksen osuus on suurempi. Selkeästi lahjakkaat ohjattaisiin tähän opetukseen.

3. Opetussuunnitelman kehysmäisyys

Uudistettavat perusteet ohjaavat toimintaa kehysmäisesti ja se on hyvä asia. On mahdollista luoda koko valtakuntaan yhtenäisiä, sitovia toimintamalleja, koska paikalliset erot ovat monessakin mielessä suuria. Valtakunnallisten perusteiden pohjalta luodut kunnalliset opetussuunnitelman perusteet ovat tärkein toimintaa ohjaava asiakirja juuri siksi, että ne kuvaavat kullekin kunnalle ominaista rakennetta ja toimintaa.

Taiteen perusopetus tulee nähdä osana kuntien opetusjärjestelmää, koska yhteinen arvopohja, oppimiskäsitys, pedagogiset valinnat, strategiset tavoitteet ja muut sivistystoimen yhteiset asiakirjat ohjaavat toimintaa.

4. Aikuisten taiteen perusopetus

Taiteen perusopetuksessa painotetaan lasten ja nuorten ensisijaisuutta koko järjestelmässä ja varmaan tästä johtuen ohjeisto aikuisten opetukselle on melko niukasti yksilöity. Sisältöjen osalta opetussuunnitelman perusteissa kuvattavat asiat on kuvattu varsin ansiokkaasti ja seikkaperäisesti. Näiden soveltaminen aikuisille oppijoille jää järjestäjän tehtäväksi ja aikuispedagogiikan keinoin sovellettavaksi. Toisaalta nähdään järkevänä opetussuunnitelman soveltamisen mahdollisuuden paikallisiin olosuhteisiin.

14 § **Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opiskelijaksi ottamisen perusteet / MV**

VD/1877/12.00.01.00/2014

Maahanmuuttajille ja vieraskielisille tarkoitetun lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen yleiset perusteet on määritelty lukiolain (1998/629) 20 §:ssä:

Lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö:

- 1) joka on maahanmuuttaja tai vieraskielinen;
- 2) joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän tai sitä vastaavan oppimäärän taikka jolla katsotaan muutoin olevan vastaavat tiedot ja taidot;
- 3) jolla ei ole riittäviä kielellisiä valmiuksia suoriutua lukio-opinnoista suomen tai ruotsin kielellä;
- 4) jonka tavoitteena on jatkaa opiskelua lukiossa lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen jälkeen; ja
- 5) joka ei ole suorittanut yliopistolain (558/2009) 37 §:n 1 momentissa mainittua tutkintoa tai korkeakoulututkintoa.

Koulutuksen järjestäjä päättää muista opiskelijaksi ottamisen perusteista sekä mahdollisesti järjestettävistä pääsy- tai soveltuvuuskokeista. Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin opiskelijaksi ottamisen perusteista. Hakijoihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita.

Opiskelijaksi ottamisen perusteet Vantaalla

Opetuslautakunnan kokouksessa 10.3.2014 on päätetty, että

- a) lukiolaissa määriteltyjen opiskelijaksi ottamisen perusteiden lisäksi lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen muut opiskelijaksi ottamisen perusteet Vantaalla ovat seuraavat:
 - Hakija on vantaalainen
 - Hakijan perusopetuksen päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvo on vähintään 6,5
- b) valinnassa ensisijalla ovat ne a) – kohdan opiskelijaksi ottamisen perusteet täyttävät hakijat, jotka ovat saaneet perusopetuksen päättötodistuksen samana tai edellisenä vuonna
- c) mikäli ryhmän aloituspaikat eivät täyty vantaalaisista, ryhmään voidaan harkinnan mukaan ottaa myös muita kuin vantaalaisia.

Täydennykset opiskelijaksi ottamisen perusteisiin

Valintaprosessin selkiyttämiseksi opiskelijaksi ottamisen perusteisiin esitetään seuraavia täydennyksiä:

- Hakijan suomalaisen perusopetuksen päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvo on vähintään 6,5 tai hakijalla on muualla suoritettu perusopetusta vastaava oppimäärä
- Hakija on opiskellut suomea aiemmin vähintään 6 kk tai kotikielenä on ollut suomi

Hakukriteerit täyttävät hakijat laitetaan valintajärjestykseen hakutoiveiden järjestyksen mukaan siten, että etusijalla ovat ensimmäisenä hakutoiveenaan Vantaan lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen hakeneet.

Opetuslautakunta 12.4.2017 § 14

Nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtajan esitys:

Päätetään, että lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opiskelijaksi ottamisen perusteet ovat lukiolaissa määriteltyjen opiskelijaksi ottamisen perusteiden lisäksi Vantaalla seuraavat:

- Hakija on vantaalainen
- Hakijan suomalaisen perusopetuksen päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvo on vähintään 6,5 tai hakijalla on muualla suoritettu perusopetusta vastaava oppimäärä
- Hakija on opiskellut suomea aiemmin vähintään 6 kk tai kotikielenä on ollut suomi

Valinnassa ensisijalla ovat ne em. opiskelijaksi ottamisen perusteet täyttävät hakijat, jotka ovat saaneet perusopetuksen päättötodistuksen samana tai edellisenä vuonna. Mikäli ryhmän

aloituspaikat eivät täyty vantaalaisista, ryhmään voidaan harkinnan mukaan ottaa myös muita kuin vantaalaisia. Hakukriteerit täyttävät hakijat laitetaan valintajärjestykseen hakutoiveiden järjestyksen mukaan siten, että etusijalla ovat ensimmäisenä hakutoiveenaan Vantaan lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen hakeneet.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: nuoriso- ja aikuiskoulutus

Muutoksenhakuohje: Muutoksenhakupyynnöt opetuslautakunnalle

Lisätiedot:

Hanna Kukkonen 050 3024916, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Marja Viljamaa, 050 312 1694, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

15 § Ryhmäperhepäiväkoti Tuulenpesän lakkauttaminen / SA-V

VD/3223/00.01.00.00/2017

Hakunila-Tikkurilan tulosityksikössä, Hakunilan kaupunginosassa sijaitsevan ryhmäperhepäiväkoti Tuulenpesän toiminta osoitteessa Suitsikuja 1 D, 01200 Vantaa on suunniteltu päättyväksi 31.7.2017. Ryhmäperhepäiväkodissa on 10 hoitopaikkaa. Tuulenpesän tilat eivät vastaa varhaiskasvatuksen vaatimuksia eikä sillä ole aidattua piha-aluetta. Lisäksi ilmamäärät huoneissa eivät ole olleet riittäviä ryhmäperhepäiväkodin henkilömäärälle. Väestöennusteen mukaan Hakunilan kaupunginosan päivähoitopaikkojen tarve vähenee vuoteen 2020 mennessä 9 hoitopaikalla.

Hakunilan kaupunginosassa on varhaiskasvatuksen käytettävissä Harmotien pk, osoitteessa Harmotie 1, 01200 Vantaa. Päiväkoti toimi 2015–2016 Itä-Hakkilan päiväkodin väistötilana. Päiväkodissa on tilat noin 33 lapselle. Kaikki Tuulenpesän ryhmäperhepäiväkodin lapset mahtuvat päiväkotiin ja lisäksi päiväkotitilat antavat mahdollisuuden joustavasti vastata alueen perheiden akuutteihin päivähoidon tarpeisiin.

Vanhemmille on tiedotettu lakkautusesityksestä sekä kirjeellä että vanhempainillassa 30.3.2017. Vanhemmat eivät ole vastustaneet lakkautusesitystä. Lakkautettavan ryhmäperhepäiväkodin lapsille järjestetään varhaiskasvatuspaikka Harmotien päiväkodista tai vanhempien toiveiden mukaan alueen muista päiväkodeista.

Lakkautettavan ryhmäperhepäiväkodin henkilöstöä on kuultu ja jatkosijoittumista Harmotien päiväkotiin on valmisteltu yhteistyössä henkilöstön kanssa. Tilaisuus pidettiin henkilöstölle ryhmäperhepäiväkoti Tuulenpesässä 21.3.2017. Henkilöstö on suhtautunut muutokseen myönteisesti. Suunnitelman mukaan työntekijät siirtyvät kelpoisuutensa mukaisesti lastenhoitajiksi Harmotien päiväkotiin.

Tuulenpesän toimintayksikön toimintakulut ovat 125 214 €, joista vuokran osuus on 11 444 € vuodessa. Varhaiskasvatuspaikka ryhmäperhepäivähoidossa maksaa keskimäärin 12 867 € vuodessa ja päiväkotihoidossa 10 549 €. Tuotantotavan muutoksella syntyy säästöä 23 180 € vuodessa.

Opetuslautakunta 12.4.2017 § 15

Varhaiskasvatuksen johtajan esitys:

Päätetään

- a) lakkauttaa ryhmäperhepäiväkoti Tuulenpesän toiminta 31.7.2017 alkaen
- b) merkitä lakkauttamiseen liittyvät toimenpiteet tiedoksi:
 - ryhmäperhepäiväkodin henkilökuntaa on kuultu 21.3.2017
 - suunnitelma henkilöstön ja toiminnan siirtoon on tehty
 - vanhemmille on tiedotettu esityksestä vanhempainillassa sekä kirjeellä ja vanhemmilta on pyydetty toiveet lapsen tulevasta hoitopaikasta
 - vakituiset työntekijät sijoitetaan Harmotien päiväkotiin
 - lapsille varataan päivähoitopaikat Harmotien päiväkotiin ja lisäksi huomioidaan vanhempain siirtotoiveet muihin Hakunila-Tikkurilan tulosityksikön päiväkoteihin

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: hallintoyksikkö
ote varhaiskasvatuksen tulosalue
ao. yksikkö

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus opetuslautakunnalle

Lisätiedot: Leena-Mari Tornivaara, 040-8322731, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

16 § Veturin päiväkodin tarveselvityksen hyväksyminen /ETN

VD/3104/10.03.02.01/2017

Veturin päiväkodin tarveselvitys 23.3.2017 on laadittu yhteistyössä tilakeskuksen hankevalmistelun ja sivistysviraston edustajien kanssa.

Veturin päiväkotia tarvitaan palveluverkkosuunnitelman mukaisesti vastaamaan alueen päivähoitoikäisten lasten määrän kasvuun mutta myös tarjoamaan varhaiskasvatusta perheille, jotka tarvitsevat sitä myös iltaisin. Hanke liittyy myös Tikkurilan alueen päiväkotiverkkoselvitykseen. Selvitys valmistuu keväällä 2017.

Päiväkoti on suunniteltu rakennettavaksi Tikkurilan keskusta osoitteeseen Veturikuja 8 (kortteli 61220). Rakennuspaikalta puretaan VAV Asunnot Oy:n 1-5 kerroksinen palvelutalo, jonka yksikerroksisessa pihasiivessä on Veturipolun päiväkotia. Purettavan rakennuksen tontin omistaa VAV Asunnot Oy ja puisto- sekä katualueet kaupunki. Alueen rakentaminen edellyttää kaavamuutosta. Kaupungin omistukseen tuleva päiväkodin tontti muodostetaan kaavamuutosalueelle siten, että siihen kuuluu osa VAV asunnot Oy:n nykyistä tonttia, Veturipuisto, Veturipolku ja Esikkopuiston pohjoisosa.

Päiväkotiin tulee kuusi kotialuetta, yhteensä 192 tilapaikkaa.

Uudisrakentamisen alta purettava Veturipolun päiväkotia (~73 tilapaikkaa) tarvitsee toiminnalleen väistötilat vanhan rakennuksen purkamisen sekä rakentamisen ajaksi. Väistötiloina toimivat alueen väistötilapäiväkoti ja alueen muut päiväkodit.

Koska päiväkotia toteutetaan tiiviiseen kaupunkirakenteeseen, rakentaminen yhteen kerrokseen ei ole mahdollista. Päiväkoti rakennetaan kahteen kerrokseen. Päiväkodin piha, joka rajautuu eteläiseltä sivultaan Esikkopuistoon, toteutetaan puistomaisena. Päiväkodin 20 autopaikasta 16 toteutetaan tontille ja neljä sijoitetaan kaavamuutosalueelle rakennettavaan pysäköintilaitokseen.

Päiväkoti valmistuu vuonna 2020.

Päiväkodin bruttopinta-alaennuste on 2010 brm² ja huoneistopinta-alatavoite 1632 htm².

Tilakeskuksen hankevalmistelussa päiväkodille laskettu kustannusennuste on 6 400 000 € (alv 0 %).

Opetuslautakunta 12.4.2017 § 16

Talous- ja hallintojohtajan esitys:

Päätetään esittää tekniselle lautakunnalle hyväksyttäväksi Veturin päiväkodin uudisrakennuksen 23.3.2017 päivätty tarveselvitys.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet: Veturin päiväkotia, tarveselvitys 23.3.2017 liitteineen

Täytäntöönpano: Hallintoyksikkö
-ote tilakeskus

Muutoksenhakuohje: Ei muutoksenhakuoikeutta/ Kuntalaki 91 §

Lisätiedot:

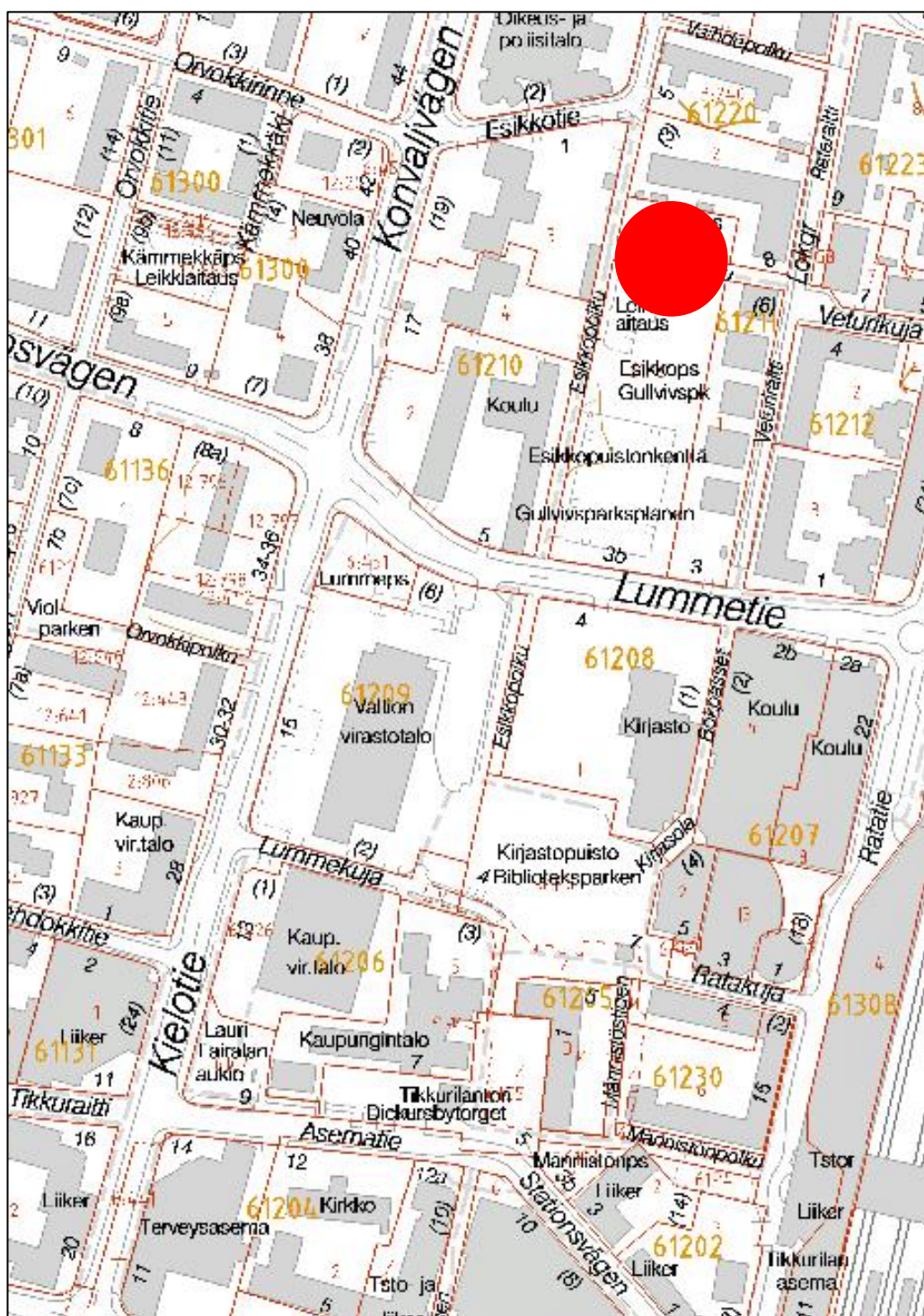
Päivi Riehungangas, puh 8393 2450, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VETURIN PÄIVÄKOTI

Veturikuja 8, 01300 Vantaa

Uudisrakennus, TARVESELVITYS

23.3.2017

Sisällys

1.	Tarvetietokortti	3
2.	Yhteenveto	4
3.	Perustelut tarpeelle.....	4
4.	Mitoitusperusteet ja tavoitteet	6
5.	Tontti ja rakennuspaikka	12
6.	Väistötilantarve	14
7.	Kustannukset	14
8.	Rahoitus, toteutus ja aikataulu.....	14
9.	Riskit	15
10.	Vastuuhenkilöt / Työryhmä.....	16

Liitteet:

Liite 1. Tilaohjelma

Liite 2. Kustannusennuste

Liite 3. Kaavamuutosalue

1. Tarvetietokortti

Kohteen nimi: Veturin päiväkoti (uudisrakennus)						
Tarpeen kuvaus: Veturin päiväkoti (192 tilapaikkaa) tarvitaan korvaamaan purettava Veturipolun päiväkoti sekä vastaamaan Tikkurilan alueen päivähoitoikäisten lasten määrän kasvuun.						
Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin: Tikkurilan päiväkotiverkkoselvitys (valmistuu keväällä 2017)						
Tarpeen perustelut: Osoitteessa sijaitseva nykyinen päiväkoti puretaan. Tikkurilan suuralueen päivähoitoikäisten lasten määrä kasvaa Vantaan kaupungin virallisen väestöennusteen mukaan ennustekaudella 828 lapsella.						
Investoinnin tarkoitus: Tarpeen mukaisen uudispäiväkodin saaminen alueelle.						
Käyttäjähallintokunta: Sivistystoimi						
Kaupunginosa: Tikkurila 61		Kiinteistötunnus: ei vielä määritetty		Tontin pinta-ala: ei vielä määritetty		
Osoite: Veturikuja 8, 01300 Vantaa		Kaavatiedot: Asemakaavamuutos 002263 (kala 12/2017 (valtuusto 1/2018)		Rakennusoikeus: ei vielä määritetty		
Tilatarve, suuruus ja kustannukset (ALV 0%)				Investointikustannus		
				€	€ / brm²	€ / htm²
				brm²	htm²	hym²
Uudisrakennus				2010	1632	1395,5
Laajennus / lisärakennus						
Muutos / peruskorjaus						
Hankkeen tilapaikkamäärä				192 tilapaikkaa		
Investointikustannus hoito- /oppilaspaikkaa kohden				33 333 € / tilapaikka		
Väistötilan tarve: Purettavan Veturipolun päiväkodin ~ 73 lapselle etsitään korvaavat tilapaikat lähialueelta.						
Määrärahavaraus investointiohjelmassa: 6,1 M€ (alv 0%)						
Hankkeen toteutusaikataulu: Toteutus vuosina 2019–2020						
Ylläpitokustannukset: ks. vuokrakustannukset.						
Toimintakustannukset hallintokunnalle: ~ 700 000 €. Kuluissa on huomioitu korvattavan Veturipolun päiväkodin toimintakulut.						
Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen: ~ 112 000 €						
Vuokra-arvio käyttäjäkunnalle:						
Vuokraennuste				20,85 € / htm ² / kk		
Vuokravaikutus		34 000 € / kk		408 000 € / v		
Vuokravaikutus / tilapaikka				177 € / kk		
Laatija(t): Mikko Juolahti				Päivämäärä: 23.3.2017		

2. Yhteenveto

Veturin päiväkodin uudisrakennuksesta on laadittu tarveselvitys tilakeskuksessa yhteistyössä sivistysviraston asiantuntijoiden kanssa.

Päiväkoti on suunniteltu rakennettavaksi Tikkurilan keskustaan osoitteeseen Veturikuja 8 (kortteli 61220). Rakennuspaikalta puretaan VAV Asunnot Oy:n 1-5 kerroksinen palvelutalo, jonka yksikerroksisessa pihasiivessä on Veturipolun päiväkotitoiminta. Veturipolun päiväkodissa on ~ 73 tilapaikkaa. Purettavan rakennuksen tontin omistaa VAV Asunnot Oy ja puisto- sekä katualueet kaupunki. Alueen rakentaminen edellyttää kaavamuutosta. Kaupungin omistama päiväkodin tontti muodostetaan kaavamuutosalueelle siten, että siihen kuuluu osa VAV asunnot Oy:n nykyistä tonttia, Veturipuisto, Veturipolku ja Esikkopuiston pohjoisosa. Päiväkodin kaavamuutoksen mukainen rakennusoikeus on 2000 kem².

Päiväkotiin tulee kuusi kotialuetta, yhteensä 192 tilapaikkaa. Päiväkoti toimii myös iltaisin ja viikonloppuisin.

Koska päiväkotitoiminta toteutetaan tiiviiseen kaupunkirakenteeseen, rakentaminen yhteen kerrokseen ei ole mahdollista. Päiväkoti rakennetaan kahteen kerrokseen. Päiväkodin piha, joka rajautuu eteläiseltä sivultaan Esikkopuistoon, toteutetaan puistomaisena.

Päiväkoti valmistuu vuonna 2020.

3. Perustelut tarpeelle

3.1 Varhaiskasvatuksen palvelustrategiset linjaukset

Keskeisten palveluverkkolinjausten (Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkko-suunnitelma 2014 -2023) mukaan varhaiskasvatus järjestää palvelut pääsääntöisesti lähipalveluna sekä kasvattaa yksityisessä päivähoitossa olevien lasten osuutta kaikista päivähoitossa olevista lapsista. Tehottomista vuokratiloista luovutaan ja uudet tilat suunnitellaan 6- 8 ryhmälle. Tällä hetkellä uusien tilojen suunnittelun perusteena on Vantaan kaupungin päiväkotien tilasuunnittelun kehityshankkeessa (2017) kehitetty tilaohjelmamalli. Aiemmin käytetyt 6-8 ryhmää vastaavat mallissa 4-6 kotialuetta.

Tavoitteena on kestävä ja toimiva palveluverkko, missä huonokuntoiset, toiminnallisesti huonot, pienet ja epätaloudelliset, usein vuokratilat korvataan uusilla, maantieteellisesti keskeisille paikoille rakennettavilla päiväkodeilla.

Sivistystoimi selvittää uusien hankkeiden yhteydessä aina yksityisen toteutusvaihtoehdon.

3.2 Väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan

Vantaan kaupungin väestöennusteen 2016 -2026 mukaan Tikkurilan suuralueen päivähoitoikäisten lasten määrä kasvaa erittäin voimakkaasti ennustekaudella. Lasten määrän ennustetaan kasvavan kymmenessä vuodessa 828 lapsella.

Päivähoitoikäisistä lapsista noin 75 % käyttää joko yksityisiä ja kunnallisia varhaiskasvatuspalveluita.

Veturin päiväkoti toteutetaan kaupungin omana päiväkotina. Yksityisen päivähoidon osuus Tikkurilan alueella on 15,7 % varhaiskasvatuksessa olevista lapsista (kunnallinen ja yksityinen), kun se keskimäärin Vantaalla on 12,6 %. Alueelle on kuitenkin edelleen tarve lisätä myös yksityistä palvelua, jotta kasvavaan palvelutarpeeseen pystytään vastaamaan riittävän nopeasti.

Uutta Veturin päiväkotiä tarvitaan palveluverkkosuunnitelman mukaan vastaamaan alueen päivähoitoikäisten lasten määrän kasvuun mutta myös tarjoamaan ns. iltahoitoa Tikkurilan suuralueen tarpeisiin. Nykyisessä, purettavassa Veturin päiväkodissa järjestetään varhaiskasvatusta lapsille, jotka tarvitsevat sitä vanhempien työn tai opiskelun vuoksi myös iltaisin ja mahdollisesti myös viikonloppuisin.

Tikkurilan suuralueen tonttitarpeita on selvitetty yhteistyössä kaupunkisuunnittelun, tilakeskuksen ja sivistystoimen edustajien kesken. Sopivien tonttien löytymisen suuralueelta on ollut haasteellista.

Tontin keskeinen sijainti hyvien joukkoliikenneyhteyksien läheisyydessä sekä lapsimäärän voimakas kasvu takaavat päiväkodin jatkuvan ja tehokkaan käytön. Lisäksi päiväkodin keskeinen sijainti antaa hyvät mahdollisuudet myös eri toimijoiden yhteiskäytölle päiväkodin monimuotoisissa tiloissa.

3.3 Liittyminen toimitilaverkkosuunnitelmaan

Uudishanke korvaa purettavan VAV:n omistuksessa olevan päiväkotikiinteistön.

4. Mitoitusperusteet ja tavoitteet

4.1 Toiminnalliset tavoitteet, toiminnan kuvaus

Veturin päiväkotiin tulee 192 tilapaikkaa. Lasten määrä vaihtelee sen mukaan, ovatko he alle vai yli 3-vuotiaita. Päiväkodissa järjestetään toimintaa 1-vuotiaista 6-vuotiaisiin saakka.

Päiväkodin lapsiryhmä koostuu kahden kasvattajan muodostamasta tiimistä, joloin lapsimäärä on minimissään kahdeksan ja maksimissaan kuusitoista. Kotialue muodostuu kahdesta kasvattajatiimistä (minimissään 16 lasta, maksimissaan 32 lasta), jotka tekevät toiminnallista yhteistyötä ja käyttävät yhteisesti osaa tiloista.

Varhaiskasvatuksen käytössä olevat tilat tukevat erilaisia pedagogisia toimintatapoja ja ovat muunneltavia. Tilat auttavat erilaisten oppimis- ja leikki-tilanteiden toteuttamisessa. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on saada teknologia palvelemaan kasvatuksellisia ja opetuksellisia päämääriä. Lasten käyttöön tarkoitetut tietokoneet ja tabletilaitteet ovat osa lapsiryhmän oppimisympäristöä.

Tiloissa on mahdollista toteuttaa pienryhmätyöskentelyä 4-8 hengen ryhmissä ja ne ovat monikäyttöisiä. Perushoitoa varten tehdyt ratkaisut eivät häiritse toiminnallista oppimista ja kasvattaja pystyy muokkaamaan kaikkia käytössä olevia tiloja dynaamisesti käsiteltävän asian mukaisesti.

Lapsiryhmällä on hiljainen ja visuaaliselta ilmeeltään rauhallinen tila, joka mahdollistaa rauhoittumisen ja keskittymisen käsiteltävään asiaan. Lisäksi kotialueilla on tähän tarkoitukseen myös pienryhmätiloja. Päiväkodissa on tila, joka mahdollistaa ryhmäliikkumisen ja yhteisöllisen kokoontumisen. Päiväkodissa on mahdollista toteuttaa hallitusti monipuolista materiaalien käyttöä (vesi, hiekka, puu) vaativia leikkejä ja ohjelmaa.

Tilat tukevat eri-ikäisten lasten perushoidon sujuvaa järjestämistä. Pienten lasten hoidolle ja pesemiselle on toimivat ja miellyttävät tilat. Lasten liikkuminen päiväkodissa on selkeää ja helppoa ja tilat on suunniteltu lasten mittakaavan mukaisesti ja helposti lasten hahmotettaviksi. Vanhempien on sujuvaa tuoda ja hakea lapsensa päiväkodista.

Päiväkodin ydin on pieni oleskelutila mm. aamun ensimmäisille tulijoille ja illan viimeisille lähtijöille, ruokailutila, kotikeittiö ja sali. Tilat kokoavat koko päiväkodin lapset ja henkilökunnan ruokailemaan, liikkumaan ja päiväkodin yhteisiin hetkiin. Muut lasten tilat sijoittuvat helposti hahmotettavasti eri puolille päiväkotia, kuitenkin vähintään yksi kotialue lähelle ydintä.

Tilat tukevat lasten ja henkilökunnan hyvinvointia ja ovat viihtyisät. Päiväkodissa on rauhallisia tiloja keskusteluihin perheiden ja yhteistyötahojen kanssa sekä henkilökunnan kirjalliseen työskentelyyn.

Iltta- ja viikonloppuhoidon vuoksi suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota sisäänkäynnin turvallisuuteen (mm. valaistus, kuvallinen ovipuhelin) sekä turvalliseen ja tarkoituksenmukaiseen toimintaan ilta-aikaan sekä sisällä että ulkona. Iltatoimintaa varten varatulle kotialueelle tulee allastason yhteyteen laitosmallinen pieni astianpesukone.

Päiväkodin toiminta-aika on kello 6.00 -22.00.

Tilat suunnitellaan muuntojoustavina, myös ulkopuolisia toimijoita ja iltakäyttäjiä huomioiden, erilleen iltatoimintaa järjestävästä kotialueesta.

Väestönsuojan rakentamiselle haetaan 5 vuoden lykkäystä rakennuslupavaiheessa. VSS:n mahdollinen sijoitus ja suunnitelmat tarkennetaan rakennuslupavaiheessa. Väestönsuojan mitoitus lasketaan kerrosalaperusteisesti (2 %).

Rakennukseen tehdään hissi, joka on mitoitettu pyörätuolia käyttäville.

Henkilökunnan wc-tilat sijoitetaan kumpaankin kerrokseen. Siivouskeskus tehdään 1. kerrokseen ja siivouskomero toiseen kerrokseen.

4.2 Lasten ja nuorten osallistaminen

Päiväkodin lasten ja nuorten osallistamisprosessi uudisrakennushankkeeseen selvitetään hankesuunnitelmavaiheessa.

4.3 Piha

Lasten leikkipiha suunnitellaan virikkeiseksi oppimisympäristöksi, joka tukee pedagogisten tavoitteiden toteutumista. Päiväkodin pihassa korostuvat suojaisuus, turvallisuus ja toiminnallisuus. Liikkumisen ohjaukseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Piha vaatii turvallisen pyöräily-, saatto- ja huoltoliikenteen huomioimisen sekä selkeästi merkityt alueet autoille ja polkupyörille. Lastenvaunuille on tarpeen riittävä iso katos sekä leikkivälineille varastotila.

Tonttivedet imeytetään oman tontin alueella Vantaan kaupungin hulevesiohjeen mukaisesti.

Leikkipiha aidataan.

Piha suunnitellaan puistomaiseksi leikkipihaksi, johon istutetaan melua vaimentavia ja liikenteen saasteista aiheutuvaa haittaa vähentäviä helpohoitaisia puita.

4.4 Muunneltavuus-, laatu- ja arkkitehtoniset tavoitteet

Päiväkoti toteutetaan Vantaan kaupungin normaalin päiväkotien laatuluokituksen mukaan. Rakennuksesta tehdään tilaratkaisuiltaan toiminnallinen, tehokas ja taroituksenmukainen. Suunnittelu ja materiaalivalinnoilla vaikutetaan rakennuksen elinkaareen. Tehdyissä ratkaisuissa huomioidaan ekologiset ja elinkaarikustannuksien kannalta edulliset ratkaisut.

Päiväkodin tilat suunnitellaan niin, että ne voidaan vähäisin muutoksin muuttaa tarvittaessa muuhun toimintaan soveltuvaksi.

Päiväkodin tilojen laadulliset ja tekniset tavoitteet ovat RT – ohjekortin 96–11003 Päiväkotien suunnittelu (julkaistu elokuussa 2010) mukaisia.

Päiväkoti rakennetaan kahteen kerrokseen.

Päiväkoti sijaitsee Tikkurilan keskustassa. Uudisrakennus toteutetaan olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen arkkitehtoniselta ilmeeltään sopivaksi. Uudisrakennuksen tulee olla selkeästi julkinen rakennus.

Uudisrakennuksella tavoitellaan alueen ilmeen ja imagon kohentamista. Rakennus toteutetaan niin, että sen on investointikustannuksiltaan edullinen, toimiva ja taroituksenmukainen. Rakennuksesta tehdään helposti ylläpidettävä ja huollettava, myös julkisivun osalta.

4.5 Tilapaikkatavoite $\text{htm}^2/\text{tilapaikka}$, tunnusluvut

Uusi päiväkotitehdään 6 kotialueparille, enimmillään 192 tilapaikkaa.

Päiväkodin mitoitusavoite on $8,5 \text{ htm}^2/\text{lapsi}$ eli yhteensä $1\,632 \text{ htm}^2$.

Mitoitusperusteet 6-kotialueparia / kotialuepari (8+8)+(8+8) lasta:

$6 \times 32 \text{ lasta} = 192 \text{ lasta}$

Todellinen kapasiteetti: $\times 0,85 = 163 \text{ lasta}$

huoneistoalatavoite $192 \times 8,5 \text{ htm}^2 = 1\,632 \text{ htm}^2$

bruttoalatavoite $2\,010 \text{ brm}^2$ (sisältää iv-konehuoneen)

Päiväkodissa on hoito- ja kasvatushenkilökuntaa enimmillään 30 henkilöä. Lisäksi päiväkodissa työskentelee päiväkodin johtaja, ateria- ja puhtauspalveluiden henkilökuntaa 2-3 sekä tilapäistä henkilökuntaa vuosittain vaihdellen 2-3. Yhteensä henkilöstöä tulee olemaan 34- 36.

Tilamitoitus perustuu Vantaan kaupungin päiväkotien tilasuunnittelun kehityshankkeen myötä kehitettyyn tilaohjelmamalliin ja päiväkotien yleisiin suunnitteluoheisiin.

Päiväkodin huonetilaohjelma on liitteessä 1.

4.6 Elinkaaritavoite

Uudisrakennuksen suunniteltu käyttöikä on perustusten ja rungon osalta 100 vuotta, täydentäviltä osien osilta 50 vuotta ja järjestelmien osalta 25–35 vuotta.

Tilojen, kalusteiden, varusteiden sekä taloteknisten järjestelmien laatu noudattaa tämän päivän päiväkotirakentamisen tasoa. Rakennus-, rakenne-, sähkö- ja LVI-tekniisissä suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita sisäilman laatuun, rakennusfysikaaliseen toimivuuteen, ulkovaipan sisäpinnan tiiveyteen, valaistukseen, energiatehokkuuteen sekä äänenvaimennukseen.

Maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää uusissa hankkeissa, joille haetaan rakennuslupaa 31.12.2017 jälkeen, lähes nollaenergiarakentamista.

Vantaan kaupungin Tilakeskus on laatinut yhteistyössä konsulttiryhmän kanssa lähes nollaenergiapäiväkodin konseptin Etelä-Suomen aluekehitysrahaston (EAKR) rahoittamassa Innovatiivisuutta julkisiin investointeihin (IJI) hankkeessa. Tavoitteena on toimiva, arkkitehtonisesti ja teknisesti laadukas, kustannustehokas ja helposti ylläpidettävä rakennus.

Vantaan lähes nollaenergiakonseptin energiatehokkuuden tavoitetaso laskennalliselle energiatehokkuuden vertailuluvulle (E-luku) on $85 \text{ kWh}_E/\text{m}^2 \text{ a}$ (ympäristöministeriön asetusluonnoksessa uuden rakennuksen energiatehokkuudesta on päiväkotien vertailuluku $100 \text{ kWh}_E/\text{m}^2 \text{ a}$). Lähes nollaenergiarakennuksen suunnittelu edellyttää kaikkien suunnittelualojen saumatonta yhteistyötä. Paikallinen uusiutuva energia tuotetaan joko rakennukseen integroitavilla tai vesikatolle asennettavilla aurinkopaneeleilla.

Kustannuksissa varaudutaan toteuttamaan hanke Vantaan lähes nollaenergiakonseptin mukaisesti.

4.7 LVI-tekniset tavoitteet

Yleistä

Tavoitteena on rakennuksen energiankäytön minimointi Vantaan lähes nollaenergiakonseptin mukaisesti.

Lvi-tekniset laitteet ja järjestelmät valitaan energiatehokkaiksi. Ilmanvaihdon lämmön talteenotolla ja rakennusautomaation hallitulla käytöllä on merkittävä osuus tavoitteen saavuttamisessa. Tekniset tilat sijoitetaan keskeisesti, mikä pienentää tilantarvetta ja parantaa säädettävyyttä.

Sisäilmaston sisäilmaluokka on S2 jossa CO₂-rajana on 900 ppm. , tästä poiketen ilmapirrat vähintään 6 l/s henkilö ja lämpötilan yläraja luokan S3 mukaan. Ilmanvaihtojärjestelmän puhtausluokka on P1, iv-tuotteiden puhtausluokka ja rakennusmateriaalien päästöluokka M1.

Lämmitys ja jäähdytys

Rakennus liitetään alueen kaukolämpöverkoston lämmönjakohuoneeseen sijoitettavan alajakokeskuksen välityksellä.

Lämmityslaitteille ja ilmanvaihto/ kiertoilmakojeille rakennetaan erilliset putkistot. Pääasiallinen lämmönjakotapa on vesikiertoinen matalalämpöinen lattialämmitys. Keittiöön ym. lattialämmityksen ulkopuolelle jätettäviin tiloihin asennetaan radi-aattoreita termostaattiventtiilein. Lämmönjakokeskuksen pumpput ovat taajuusmuuttajin ohjattuja ja energiatehokkaita tasavirtamoottorein varustettuja (EC,PM).

Jäähdytys toteutetaan rakenteellisin keinoin. Koneellista jäähdytystä ei käytetä – tarvittaessa viilennys hoidetaan ilmanvaihdon yöjäähdytyksellä.

Keittiön kylmä- ja pakastustilojen kylmälaitteiden lauhdelämpö hyödynnetään alustatilan ilmanvaihtokojeessa tai sijoittamalla laitteet alustatilaan.

Ilmanvaihto

Rakennus varustetaan tarkoituksenmukaiset palvelualueet ja tehokkaat lämmön- talteenottolaitteet omaavalla tulo- ja poistoilmanvaihdoilla. Keskeisesti sijoitettuun ilmanvaihtokonehuoneeseen sijoitetaan päiväkotitilojen, keittiön, wc ym. tilojen ja alustatilojen tulo- ja poistokojeet. Ilmanvaihdon suunnittelussa pyritään mahdollisuuksien mukaan siihen, että tilat ovat muunneltavissa muuhun toimintaan soveltuvaksi. Kohteen iltakäyttö on erityisesti huomioitava ja kojeissa on aikaohjelmien ulkopuolista käyttöä varten lisäaikakytkimet.

Suuret tilat, joiden käyttökuormitus on vaihteleva sekä ryhmä – ja lepohuoneet varustetaan yksinkertaisilla tilakohtaisilla ilmamääräsäätimillä läsnäolo, lämpötila tai hiilidioksidianturein. Ilmamäärä ohjattavissa 20/60/100 % (poissa/läsnä /tehostus).

Iv-kojeet mitoitetaan pienille painehäviöille – puhaltimien ominaissähköteho eli SFP-luku 1/1-teholla on max 1,3 kW/m³s. Puhallinmoottorit ovat taajuusmuuttajaohjattuja ja energiatehokkaita tasavirtamoottoreita.

Rakennuksen ilmanvaihtokanavistot asennetaan lämmöneristyksen sisäpuolelle. Ilmanvaihtokanavistot ovat vakioapaineisia ja tiiviitä – kanavat min luokka B, kana-vaosat luokka C. Tulo- ja poistoilman päätelaitteet ovat vakiovärisävyyn maalattu- ja tehdasvalmisteisia tuotteita.

Vesi ja viemäri

Rakennus liitetään alueen vesijohto-, jäte- ja sadevesiviemäriverkostoihin. Päävesimittarin yhteyteen asennetaan paineenalennusventtiili vedenkulutuksen vähentämiseksi. Lämpimän käyttöveden ja keittiön vedenkulutusta seurataan alavesimittarein.

Jätevesiviemärit sijoitetaan rakennuksen alustatiloihin. Keittiölle asennetaan rasvanerotuskaivo piha-alueelle, joka liitetään pihan jv-viemäriin. Sadevedet johdetaan räystäskouruin ja syöksytorvin rännikaivoihin ja edelleen pihan sv viemäriin. Tilannetta, jossa viemäriveresiä pitää pumpata, tulee välttää.

Vesikalusteet ovat yleisesti käytössä olevaa vakiolaatua. Sekoittajat ovat vähän vettä kuluttavia vipu- ja termostaattikalusteita. Elektronisia kalusteita käytetään wc-tilojen ja keittiön käsienpesualtailla.

Sprinklerjärjestelmä rakennetaan, mikäli lupaehtot sitä edellyttävät, esim. jos rakennus on puurakenteinen.

Automaatio

Rakennuksen automaatiojärjestelmän avulla ohjataan ja valvotaan lvi-järjestelmiä niin, että sisäilmatavoitteet saavutetaan pienellä energiankulutuksella.

4.8 Sähkötekniset tavoitteet

Yleistä

Sähkötekniisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Laitevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laite-toimittajia.

Aluesähköistys ja liittymät

Rakennus liitetään sähkölaitoksen pienjännitejakeluverkkoon ja teleoperaattorin tietoliikenneverkkoon. Kiinteistöautomaatio liitetään Vantaan kaupungin kaukovalvontajärjestelmään. Videovalvonta liitetään Vantaan kaupungin videovalvontaverkkoon.

Piha-alueiden valaistus toteutetaan valaisinpylväillä sekä rakennukseen asennettavilla seinä- ja katosvalaisimilla.

Sähköjärjestelmät (400V)

Rakennus varustetaan sähkökeskuksilla, jotka palvelevat valaistusta, pistorasioita, LVIA-laitteita kiinteistön laitteita sekä tele- ja turvajärjestelmiä.

Energian kulutuksen seurantaan varten sähkökeskuksiin asennetaan alamittareita, joilla tavoitellaan rakennuksen käytönaikaista energian kulutuksen optimointia mm. seuraamalla mittaustulosten poikkeamia esim. vikatapauksissa.

Telejärjestelmät

Rakennus varustetaan yleiskaapelointijärjestelmällä, joka palvelee puhelimia, videovalvontaa sekä tietoliikenneyhteyksiä. Lisäksi rakennukseen asennetaan pienhäkö yhteisantennijärjestelmä, keskuskellojärjestelmä, monitoimisalin äänentoistojärjestelmä, ovikellot kaikkiin sisäänkäyntioviin, kuvallinen ovipuhelin pääoveen ja yhteen toimistohuoneeseen sisäänpyyntöjärjestelmä (ns. liikennevalot).

Sähköiset turvajärjestelmät

Rakennus varustetaan rikosilmoitin-, videovalvonta-, merkki- ja turvalaistus- sekä palovaroitinjärjestelmillä. Palovaroitinjärjestelmän vaihtoehtona on automaattinen paloilmoinjärjestelmä, mikäli rakennusluvan ehtona sitä edellytetään.

Lisäksi rakennus varustetaan sprinkleri- ja/tai savunpoistojärjestelmällä mikäli lupaehtot sitä edellyttävät.

Muut järjestelmät

Märkäeteiset ja pesutilat varustetaan sähkölattiaämmityksellä (mukavuuslämpö, kuivatus) poiketen muiden lattialämmitteisten tilojen vesikiertoisesta järjestelmästä, jos se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi.

Rakennus varustetaan aurinkosähköjärjestelmällä. Järjestelmän mitoitetaan siten, että energian tuotto käytetään kokonaisuudessaan rakennuksessa.

4.9 Rakennetekniset tavoitteet

Rakennukseen suunnitellaan toteutuskelpoiset detaljit rakennusfysikaalisesti toimivina ja rakennus rakennetaan sääsuojan alla. Pintamateriaalivalinnoissa huomioidaan sisäilman hyvään laatuun vaikuttavat tekijät. Julkisivu- ja runkomateriaalivalinnassa on vältettävä palonleviämisen kannalta epäedullisia materiaaleja.

Runkojärjestelmä valitaan niin, että se sallii joustavan käytön ja myöhempiä tilamuutoksia. Rakennusrungon syvyys valitaan siten, että kantavat ja jäykistävät seinälinjat sijoittuvat ulkoseinille. Poikkittaisia ja pitkittäisiä kantavia seinälinjoja ei pääsääntöisesti sallita estämään muuntojoustavuutta.

Talotekniikan nousukuilut minimoidaan ja keskitetään. Talotekniset linjat viedään ulkovaipan sisäpinnan sisäpuolella.

Rakennuksen paloluokka on P1 tai P2. Paloluokka määritellään hankesuunnittelu tai toteutussuunnittelun yhteydessä.

Rakennus perustetaan teräsbetonipaaluilla ja koneellisesti tuuletettavalla alustatallalla varustettuna. Perustukset routasuojataan, rakennus salaojitetaan ja varustetaan radonin poistolla.

4.10 Ateriahuollon tilatarpeiden tavoitteet

Päiväkodin keittiö on valmistuskeittiö. Johtuen päiväkodin toiminnasta myös iltai-
sin ja viikonloppuisin keittiössä valmistetaan energialisukkeiden, erikoisruokavali-
oannoksien ja välipalojen lisäksi myös iltai- ja viikonloppuruoka-annokset. Päi-
väsaikaan ruoka-annokset tuodaan päiväkotiin ulkopuolisen palveluntuottajan
toimesta. Ruoka-annoksista noin 30 % tehdään itse.

Huomioitavat ateriahuollon tilatarpeita suunnitellessa:

- Keittiön huoltoliikenteen on oltava vaivatonta.
- Jätehuolto ja rullakko/pahvi varaston oltava riittävän suuret ja kohtuul-
lisen matkan päässä keittiöstä.
- Ruokailutilan keittiöseinän vieressä tulee olla ateriabuffet (ei avaudu
keittiötiloihin).
- Päiväkärryjä käytetään pienten lasten ateriointiin molemmissa kerrok-
sissa.
- Suurempien lasten ateriointiin varataan tarpeen mukaan siirreltävät
kylmä/lämmin buffetit (1x1/1GN ja 1x2/1GN) Vaunuille varataan sähkö-
liitäntä, huomioitava mahdollinen tehokkaamman ilmanvaihdon tarve.
- Toiseen kerrokseen lähelle hissiä asennetaan allaspöytä. Allaspöydän
alla on tila pesutarvikkeille ja jäteastialle (lukittava) sekä kotitalousjää-
kaapit välipalatarpeille ja juomille. Toteutusratkaisu tarkistetaan hanke-
suunnitelmavaiheessa.
- Aterioiden kuljetukseen varataan verkkovirralla toimivat kevytrakentei-
set hygieniamuoviset kylmä/lämpökuljetusvaunut. Toteutusratkaisu tar-
kistetaan hankesuunnitelmavaiheessa.

5. Tontti ja rakennuspaikka

5.1 Sijainti ja hallinta

Alue, johon päiväkotia rakennetaan Tikkurilan keskusta, koostuu tällä hetkellä VAV asunnot Oy:n omistamasta kiinteistöstä 92-61-220-2 (4 253 m²), katualueesta sekä kaupungin omistamasta puistokiinteistöistä 92-61-9903-7 (Veturipuisto, 1 383 m²) ja 92-61-9903-3 (Esikkopuisto, 9152 m²). Rakennuspaikan kaavoitus on Veturikuja 8. Alueelle tehdään kaavamuutos.

Kaavamuutosalue (liite 3) rajautuu idässä Rataraittiin ja pohjoisessa Vaihdepolkuun, joka on kevyenliikenteen raitti. Lännessä alue rajautuu Esikkopolkuun (kevyenliikenteen raitti) ja Esikkotiehen. Esikkopuisto kuuluu kaavamuutosalueeseen. Kaavamuutosalueeseen kuuluu myös pysäköintilaitokselle osoitettu LPA-kortteli 92-61-224-2.

VAV asunnot Oy:n omistamalla kiinteistöllä on vuonna 1990 valmistunut 1-5 kerroksinen VAV asunnot Oy:n teräsbetonirunkoinen tiiliverhottu palvelutalo, jonka pihasiivessä on Veturipolun päiväkotia (3 141 kem²). Rakennus puretaan.

Kaupungin omistama päiväkodin tontti muodostetaan kaavamuutosalueelle siten, että siihen kuuluu osa VAV asunnot Oy:n nykyistä tonttia, Veturipuisto, Veturipolku ja Esikkopuiston pohjoisosaa. Päiväkodin kaavamuutoksen mukainen rakennusoikeus on 2000 kem².

Tontin koko määritetään kaavamuutoksessa siten, että leikkipihan kooksi tulee vähintään ~2900 m² (15 m²/lapsi).

5.2 Kaava- ja kiinteistötiedot, rasitteet

VAV asunnot Oy:n omistama tontti on voimassa olevassa asemakaavassa osoitettu sosiaalitoiminta ja terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten korttelialueeksi (YS) ja viereinen kaupungin omistama Veturipuiston tontti on kaavassa merkitty leikkikentäksi (VK).

Alueen rakentaminen edellyttää kaavamuutosta. Kaavamuutos tulee voimaan alkuvuodesta 2018.

5.3 Tontin pohjaolosuhteet

Rakennuspaikka sijoittuu osittain nykyisten piharakenteiden/tien päälle. Pintamaalajikartan mukaan rakennuspaikan maaperä on turve/savi-, savi- ja täyttömaata. Luonnollinen pohjamaa pintakerrostuman alapuolella on pehmeää savena. Painokairaukset ovat päättyneet noin 6-11 metrin syvyyteen maanpinnasta moreenikerrostuman pintaan. Paalutuspituus tulee selvittää heijarikairauksilla.

Rakennuspaikan maanpinnan korkeusasemat vaihtelevat +18,3...19,1 välillä. Pysyvä pohjavedenpinnantaso on rakennuspaikalla Tikkurilasta tehdyn selvityksen mukaisesti ollut tasolla noin +17,3 (VVJ, 2010).

Rakennus perustetaan paaluttamalla ja alimmat lattiat tehdään kantavina. Pihalueet/kulkuväylät ja putkijohdot suositellaan stabiloitaviksi. Perustusrakenteet routasuojataan ja rakennukset salaojitetaan.

Vantaan kaupungin linjauksen mukaan kaikessa talonrakentamisessa noudatetaan Vantaan kaupungin hulevesiohjetta, jossa edellytetään sadevesien viivytystä tontilla.

Tikkurilan alue sijaitsee entisen Grönbergin lyijysulaton laskeuma-alueella. Rakennuspaikan maa-aineksen mahdollinen pilaantuneisuus tulee tarkistaa viimeistään suunnittelun alkaessa.

Vantaan kaupungin geotekniikan suunnitteluinsinööri on selvittänyt alustavat perustamistapaolosuhteet tarveselvitystä varten.

Rakennuspaikalle teetetään tarkemmat pohjatutkimukset rakennuspaikan varmistuessa, viimeistään suunnittelun alkaessa.

5.4 Ympäristö ja meluolosuhteet

Liikenteen aiheuttamien hiukkaspäästöjen kannalta rakennuspaikka on riittävän kaukana vilkkaista kaduista ja ympäröivä rakenne suojaa aluetta melulta (tiemelumittausten 2011 mukaan rakennuspaikka on meluvyöhykkeellä 45–50 dB).

Rakennuspaikka ei ole lento- tai rautatiemeluvyöhykkeillä.

Vantaan kaupungin kuntatekniikan liikenneinsinööri on selvittänyt liikenteestä aiheutuvia meluarvoja ja ilman hiukkasmääriä tarveselvitystä varten.

5.5 Liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka

Päiväkodille varataan 20 autopaikkaa. Saattoliikenteen tarvitsemat ja osa henkilökunnan autopaikoista sijoitetaan asemakaavamuutoksen mukaisesti maantasoon päiväkodin tontille, yhteensä 16. Neljä henkilökunnan autopaikkaa osoitetaan kaavamuutosalueeseen kuuluvasta pysäköintilaitoksesta korttelissa 61224. Ennen pysäköintilaitoksen rakentamista kyseiset neljä autopaikkaa ovat korttelissa tavallisia maantasoautopaikkoja.

Saattoliikenne hoidetaan pysäköintialueen kautta. Huoltoliikenteen toteutus selvitetään kaavaratkaisuun perustuen hankesuunnitelmavaiheessa. Liittymät kunnallistekniikkaan ovat Rataraitilta.

5.6 Rakentamiseen liittyvät erityiset olosuhteet

Jätehuolto toteutetaan syväkeräyssäiliöin; sekajätteelle, biojätteelle, kartonkijätteelle ja puolitettu säiliö lasi- ja metallijätteelle. Jätepisteiden tulee sijaita lähellä keittiötä ja kulku jätepisteelle tulisi olla mahdollisimman lyhyt myös siivouksen näkökulmasta. Syvässäiliöiden tyhjennyksessä tulee ottaa huomioon jäteauton vaatima kääntösäde.

5.7 Liittyvät hankkeet

Päiväkodin rakennuspaikka on osa kaavamuutosaluetta (lainvoimainen alkuvuodesta 2018).

Kaavamuutosalueen VAV Asunnot Oy:n kohteet ovat osa Smart&Clean-hanketta (hankkeessa pääkaupunkiseudusta rakennetaan kansainvälisesti merkittävä ekologisten ja älykkäiden ratkaisujen referenssialue vuoteen 2021 mennessä). Hankesuunnitelmavaiheessa selvitetään mahdollisuudet päiväkodin osallistumisesta hankkeeseen.

6. Väistötilantarve

Veturipolun päiväkotit tarvitsee toiminnalleen väistötilat vanhan rakennuksen purkamisen sekä rakentamisen ajaksi. Väistötiloina toimivat alueen väistötilapäiväkotit ja alueen muut päiväkodit.

7. Kustannukset

7.1 Kustannusennuste

Kustannusennuste Veturin päiväkodille on 6 400 000 € (alv 0 %).

Väistötiloille ei tässä vaiheessa lasketa erillisiä kustannuksia. Veturipolun päiväkodin tilapaikat sijoitetaan lähialueen päiväkoteihin.

Investointikustannus on 33 333 € (alv 0 %) / tilapaikka.

Kustannusennuste on tämän tarveselvityksen liitteenä (liite 2).

7.2 Pääomakustannukset ja ylläpitokustannukset

Ylläpitokustannukset ~ 88 000 € /vuosi (4,51 €/htm²/kk)

Pääomakustannukset ~ 320 000 € /vuosi (16,34 €/htm²/kk)

Yhteensä: ~ 408 000 € /vuosi (20,85 €/htm²/kk)

7.3 Toimintakustannukset hallintokunnalle

Päiväkodin toimintakustannusennuste on ~ 700 000 € / v.

Päiväkodin toiminnan vuosittaiset kulut sisältävät henkilöstö- ateria- ja puh-
tauspalvelut sekä toimintakulut. Kuluissa on huomioitu korvattavan Veturipolun
päiväkodin toimintakulut.

7.4 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannukset

Päiväkodin ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannusennuste on
~112 000 €.

8. Rahoitus, toteutus ja aikataulu

8.1 Rahoitus, investointiohjemaan kuulumisen

Hanke on hyväksytty taloussuunnitelmassa 2017 – 2020 uudisrakennusten
investointina vuosille 2019 -2020.

Hankkeen toteutukseen on budjetissa varattu vuosille 2018 – 2020
6,1 M€ (alv 0 %).

Tarjoushintaindeksi on noussut yli 5 % taloussuunnitelman tekoajankohdasta.
Tarjoushintaindeksillä korjattu taloussuunnitelman kustannusennuste on suu-
ruudeltaan sama kuin tämän tarveselvityksen kustannusennuste (6,4 M€).

8.2 Toteutus

Päiväkodin suunnitteluttaa ja rakennuttaa tilakeskus.

8.3 Aikataulu

Kohde valmistuu investointiohjelman mukaan vuonna 2020.

Vantaan kaupunki – maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö - tilakeskus
Veturin päiväkotit – tarveselvitys – 23.3.2017

9. Riskit

9.1 Normaalit riskit

Hankkeeseen sisältyy normaalit rakentamiseen kuuluvat riskit.

9.2 Kaavamuutos

Hankkeeseen haetaan kaavamuutos. Mahdolliset valitukset voivat viivästyttää hankkeen toteutumista. Riski pyritään minimoimaan kaavoitusaikaisella asianomaisten riittävällä tiedottamisella.

9.3 Aikataulu

Toteutus- ja suunnitteluajataulu ovat hyvin tiukat.

9.4 Kustannukset

Kustannukset voivat vaihdella jonkin verran valittavasta rakentamis- ja rakennuttamistavasta riippuen.

9.5 Maaperä

Kohteen maaperä on huonoa ja se tulee mahdollisesti nostamaan toteutuskustannuksia, koska lopullisia paalupituuksia tai piha-alueen stabilointitarvetta ei vielä tiedetä.

Mahdollinen kustannusriski todentuu varsinaisen pohjatutkimusten tulosten myötä.

Tikkurilan alue sijaitsee entisen Grönbergin lyijysulaton laskeuma-alueella. Rakennuspaikan maa-aineksen mahdollinen pilaantuneisuus tulee tarkistaa viimeistään suunnittelun aikana.

9.6 Työturvallisuustehtävien tarkastuslistan läpikäyminen

Työturvallisuuskoordinaattori vastaa hankkeen työturvallisuusasioiden läpikäymisestä.

Hankkeesta on laadittu Havat –riskikartta. Suunnitteluvaiheessa täytetään Vantaan kaupungin tilakeskuksen turvallisuusohjeen mukaisesti tarvittavat asiakirjat.

10. Vastuuhenkilöt / Työryhmä

Vantaan kaupunki, Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö Tilakeskus

Kielotie 13, 01300 Vantaa

e-mail: etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Mikko Juolahti, hankekehitysarkkitehti

puh. 09- 839 26048, 040-749 2591

Tuula Raulo, kustannuslaskija

puh. 09- 839 24302

Tarja Aaltola, keittiöasiantuntija

puh. 09- 839 23223

Anne Valkeapää, puhtauspalveluasiantuntija

puh. 09- 839 23462, 040-5886289

Katri Olli, rakenneinsinööri,

tarveselvitys- ja hankesuunnitteluvaiheen työturvallisuuskoordinaattori

puh. 09- 839 22405, 040 7444608

Per Andersson, LVI-insinööri

puh. 09-839 22379, 040 5939212

Yrjö Jaakkola, sähköinsinööri,

puh. 09- 839 28057, 040 7492589

Vantaan kaupunki, henkilöstökeskus

Matti Nurmi, työsuojeluvaltuutettu

Tikkuraitti 11 A, 01300 Vantaa

puh. 09-839 23131, 0400 760984

Vantaan kaupunki, taloussuunnittelu

Kirsi Vaten, Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnittelu

Asematie 7, 01300 Vantaa

puh. 09-839 22718, 040 7030535

Vantaan kaupunki, SIVI

Leena-Mari Tornivaara, varhaiskasvatuspäällikkö

Asematie 10A, 01300 Vantaa

puh: 839 24137, 040 8322731,

Päivi Riehunkangas, suunnittelija

Asematie 6A, 01300 Vantaa

puh: 839 32450, 040 5219722,

Vantaan kaupunki, Tietohallinto

Jarmo Marjusaari, ITC-pääsuunnittelija

Kielotie 14 B, 01300 Vantaa

puh. 839 22996, 0040 5518379

VETURIN PÄIVÄKOTI						TILAOHJELMA
17.3.2017						
kotialueparit A, B, C, D, E, F 32 lasta /ryhmä, (8+8)+(8+8).						
lapsimäärä yhteensä 192 lasta.						
Kotialuepari A1 ja A2, 32 lasta	Rt-ohje hym/lapsi	vertailu hym2	suunnitel ma hym2	sitova	muuta	
märkäeteinen, yhteinen	0,4	12,8			yhteinen kahdelle ryhmälle, 32 lapselle	
eteistilat A1, A2	0,7	22,4			osana käytävää	
wc-pesutilat A1, A2	0,5	16,0			yleisesti wc-tiloihin: 3-4 w c-istuinta / w c-tila	
varastotilat		4,0			voivat olla kaapistoja tai yksittäinen yhteinen varasto	
toimintatilat /suljettava rauhallinen tila /suljettavaa pienryhmätilaa						
kotialue A1 + A2		166,5			ohjeellinen	
Kotialuepari B1 ja B2, 32 lasta						
märkäeteinen, yhteinen					yhteinen kahdelle ryhmälle, 32 lapselle	
eteistilat B1, B2					osana käytävää	
wc-pesutilat B1, B2						
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittäinen yhteinen varasto	
toimintatilat /suljettava rauhallinen tila /suljettavaa pienryhmätilaa						
kotialue B1 + B2 yht		166,5			ohjeellinen	
Kotialuepari C1 ja C2, 32 lasta						
märkäeteinen, yhteinen					yhteinen kahdelle ryhmälle, 32 lapselle	
eteistilat C1, C2					osana käytävää	
wc-pesutilat C1, C2						
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittäinen yhteinen varasto	
toimintatilat /suljettava rauhallinen tila /suljettavaa pienryhmätilaa						
kotialue C1 + C2 yht		166,5			ohjeellinen	
Kotialuepari D1 ja D2, 32 lasta						
märkäeteinen, yhteinen					yhteinen kahdelle ryhmälle, 32 lapselle	
eteistilat D1, D2					osana käytävää	
wc-pesutilat D1, D2						
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittäinen yhteinen varasto	
toimintatilat /suljettava rauhallinen tila /suljettavaa pienryhmätilaa						
kotialue D1 + D2 yht		166,5			ohjeellinen	
Kotialuepari E1 ja E2, 32 lasta						
märkäeteinen					yhteinen kahdelle ryhmälle, 32 lapselle	
eteistilat E1, E2					osana käytävää	
wc-pesutilat E1, E2						
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittäinen yhteinen varasto	
toimintatilat /suljettava rauhallinen tila /suljettavaa pienryhmätilaa						
kotialue E1 + E2 yht		166,5			ohjeellinen	
Kotialuepari F1 ja F2, 32 lasta						
märkäeteinen					yhteinen kahdelle ryhmälle, 32 lapselle	
eteistilat F1, F2					osana käytävää	
wc-pesutilat F1, F2						
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittäinen yhteinen varasto	
toimintatilat /suljettava rauhallinen tila /suljettavaa pienryhmätilaa						
kotialue F1 + F2 yht		166,5			ohjeellinen	
Kotialuetilat yhteensä:		999,0			ohjeellinen	

Yhteiset tilat:				
kotikeittiö / neuvottelu	20		x	toimii myös henkilökunnan neuvottelu- ja taukotilana, yhteiskäytössä asukkaiden kanssa.
työpaja	16			mahdollisesti puolilämmin tila
pienryhmä	10			
inva-wc	6		x	
liikunta/monitoimitila ja väline/paivarastovarasto	100		x	toimii myös henkilökunnan neuvottelu- ja koulutustilana, lasten lepotilana, varasto 10m ² , syvyys n.2m, yhteiskäytössä asukk. kanssa
ruokailutila	70		x	yhteiskäytössä asukkaiden kanssa, erillinen sis.käynti
wc-tila ruokasalin yhteyteen	2		x	
keskusvarasto	10		x	
Yhteiset tilat. yhteensä:	234,0			
Henkilökunnan tilat, työ- ja sos.tilat				
toimisto / johtaja	12		x	monikäyttöinen toimistotila
henkilökunnan työhuone 12m ² x2	24		x	
Perhe- ja konsultaatiotila / työhuone / neuvottelu	10		x	sijoitetaan johtajan huoneen viereen
henk.kunnan wc:t 2kpl	3		x	1 kpl w c/kerros, miehille ja naisille
henk.kunnan suihkutila	3		x	yhteinen (mahduttava pukeutumaan)
henk.kunnan pukutila, 36h x 0,8m ² =29m ²	29		x	miehille ja naisille erikseen
(pukutilassa oma wc-tila miehille ja naisille)			x	
siivouskeskus ja vaatelhuoltotila	14		x	voidaan yhdistää
siivouskomero	3		x	
Toimintatilat tilat yhteensä:	98,0		x	
Keittiötilat				
palvelu/valmistuskeittiö sis.tuulikaapin	60,0		x	aputiloineen pois luk. rullakoiden ja pahvin säilytystilat
keittiön wc-tila 1,5 ja pukuh+s 3	4,5		x	
Keittiötilat yhteensä	64,5			
Huonealat ilman teknisiä tiloja:		1395,5		
Tekniset tilat				
iv-konehuone 7% bruttoalasta			x	
sähköpääkeskus			x	
Käytävätilat				
Käytävät, poistumistieit			x	
Porrashuoneet			x	
tuulikaapit			x	
mitoitustavoite 8,5 htm ² /lapsi				192x8,5 htm ² = 1632 htm ²
bruttoalataavoite (sis. myös iv-koneh)				1,07x1,15x1632 brm ² = 2010 brm ²
Vantaan kaupunki, tilakeskus, hankevalmistelu				
Vantaan kaupunki, sivistystoimi				

VANTAAN KAUPUNKI**TILAKESKUS****Hankevalmistelu****Kustannusennuste****Tarveselvitys****17.03.2017****VETURIN PÄIVÄKOTI, UUDISRAKENNUS**

Veturikuja 8, 01300 VANTAA

Laajuustiedot:

bruttoala	2 010	brm2
hyötiala	1 396	hym2
tilavuus	7 960	rm3
tehokkuusluku	1,44	

Rakennuskustannukset		Yht.€	€/brm2	€/hym2	€/rm3
<u>Rakennuttajan kulut</u>		<u>790 000</u>	393,03	565,90	99,25
suunnittelu	430 000				
rakennuttaminen	265 000				
liittymismaksut	95 000				
<u>Rakennustekniset työt</u>		<u>3 900 000</u>	1 940,30	2 793,70	489,95
rakennusteknilliset työt					
- sis.pihatyöt					
<u>LVI-työt</u>		<u>580 000</u>	288,56	415,47	72,86
LVV-työt	282 000				
IV-työt	250 000				
Säätölaitteet	48 000				
<u>Sähkötyöt</u>		<u>390 000</u>	194,03	279,37	48,99
<u>Erillishankinnat</u>		<u>160 000</u>	79,60	114,61	20,10
Muutos- ja lisätyövaraus		580 000	288,56	415,47	72,86
KUSTANNUSENNUSTE (alv 0%)		6 400 000	3 184,08	4 584,53	804,02
KUSTANNUSENNUSTE (ALV 24%)		7 936 000	3 948,26	5 684,81	996,98

Hintataso KL 91 (12-16)

Hankevalmistelu 17.03.2017

Tuula Raulo
kustannusinsinööri

VOIMASSA OLEVA ASEMAKAAVA JA KAAVAMUUTOSALUE

Nykyiset kaavamerkinnät:

AK Asuinkerrostalojen korttelialue

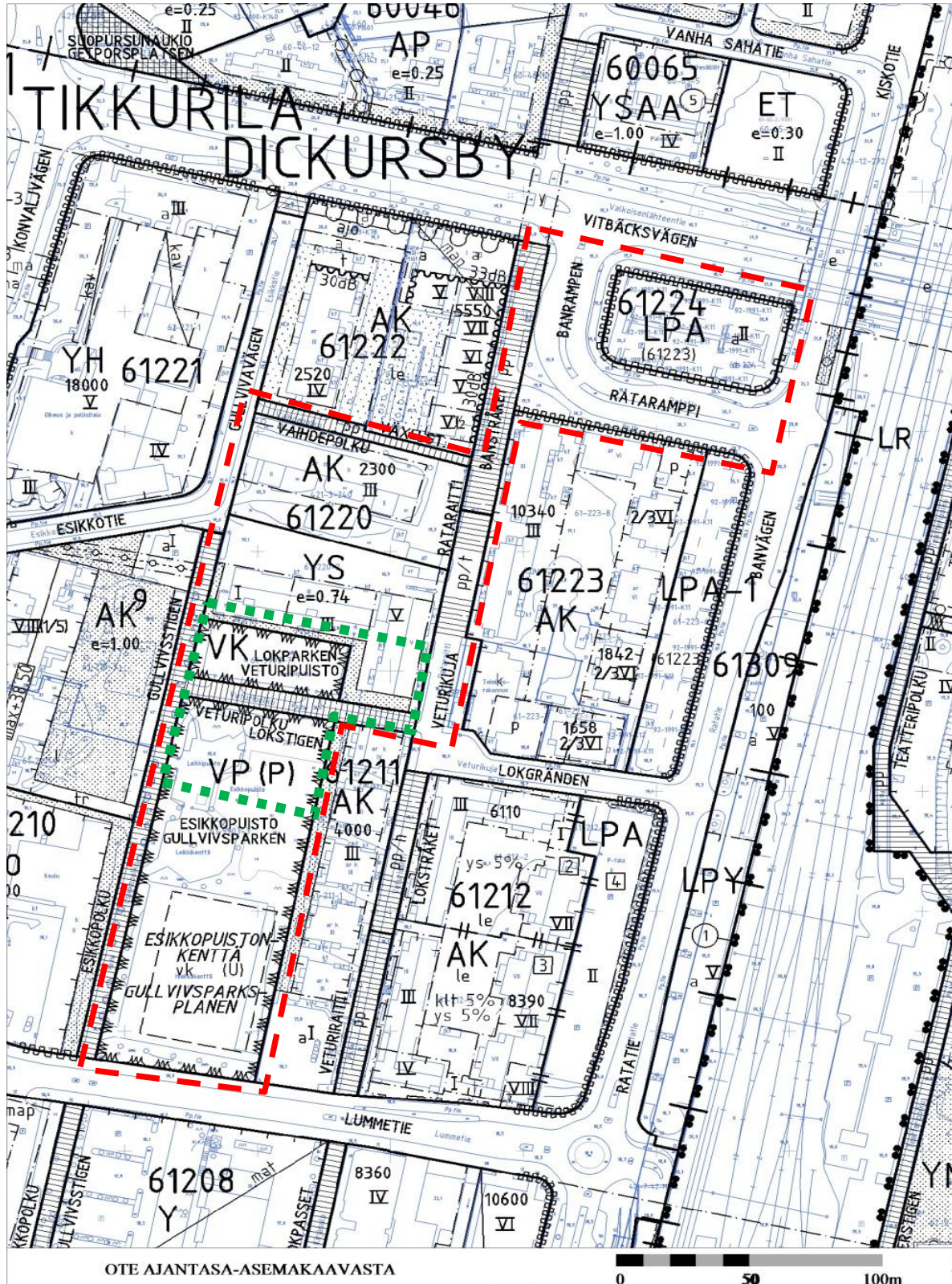
YS Sosiaalitointa ja terveydenhuoltoa palveleva korttelialue

LPA Autopaikkojen korttelialue

VK Leikkipuisto

VP Puisto

Päiväkotitontin todennäköinen likimääräinen sijainti on esitetty vihreällä pisteiviivalla.

17 § Kielotien päiväkodin tarveselvityksen hyväksyminen / ETN

VD/3108/10.03.02.01/2017

Kielotien päiväkodin tarveselvitys 23.3.2017 on laadittu yhteistyössä tilakeskuksen hankevalmistelun ja sivistysviraston edustajien kanssa.

Kielotien päiväkotia tarvitaan palveluverkkosuunnitelman mukaisesti vastaamaan alueen päivähoitoikäisten lasten määrän kasvuun. Hanke liittyy myös Tikkurilan alueen päiväkotiverkkoselvitykseen. Selvitys valmistuu keväällä 2017.

Koska Tikkurilan keskusta-alueella ei ole päiväkodille soveltuvaa kaupungin omaa tonttia, päiväkotitoteutetaan tiiviiseen asuinrakentamiselle osoitettuun kortteliin, johon päiväkodin rakentaminen itsenäisenä rakennuksena yhteen kerrokseen ei ole mahdollista. Päiväkoti rakennetaan asuinkerrostalon yhteyteen ja kahteen kerrokseen. Rakennuspaikan osoite on Kielotie 15 (kortteli 61209).

Senaatti-kiinteistöjen hallinnoiman rakennuspaikan omistaa valtio. Rakennuspaikalta puretaan valtion kolmikerroksinen virastotalo. Alueen rakentaminen kilpailutetaan. Kilpailutuksen ja sen pohjalta tehdyn kaavamuutoksen mukaisesti rakennettu päiväkotivuokrataan pitkäaikaisella vuokrasopimuksella Vantaan kaupungille. Päiväkodin piha toteutetaan viereiselle idänpuoleiselle kaupungin omistamalle maa-alueelle (nyt paikoitusalue). Päiväkodille varataan 16 autopaikkaa kaavamuutoksen mukaisesta maanalaisesta tai maanpäällisestä pysäköintilaitoksesta.

Päiväkotiin tulee neljä kotialuetta, yhteensä 128 tilapaikkaa. Päiväkoti valmistuu vuonna 2020.

Päiväkodin bruttopinta-alaennuste on 1340 brm² ja huoneistopinta-alatavoite 1088 htm².

Päiväkodin vuokratilakustannusennuste on 280 800 € / v (pääomavuokran osuus 17 € ja ylläpitovuokran osuus 4,51 €, yhteensä 21,51 €/m²/kk, alv 0 %).

Päiväkodin leikkipiha rakennuskustannukset viereiselle kaupungin maa-alueelle ovat ~ 300 000 € (alv 0 %).

Opetuslautakunta 12.4.2017 § 17

Talous- ja hallintojohtajan esitys:

Päätetään esittää tekniselle lautakunnalle hyväksyttäväksi Kielotien päiväkodin uudisrakennuksen 23.3.2017 päivätty tarveselvitys.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet: Kielotien päiväkotivuokrata, tarveselvitys 23.3.2017 liitteineen

Täytäntöönpano: Hallintoyksikkö
-ote tilakeskus

Muutoksenhakuohje: Ei muutoksenhakuoikeutta/ Kuntalaki 91 §

Lisätiedot:

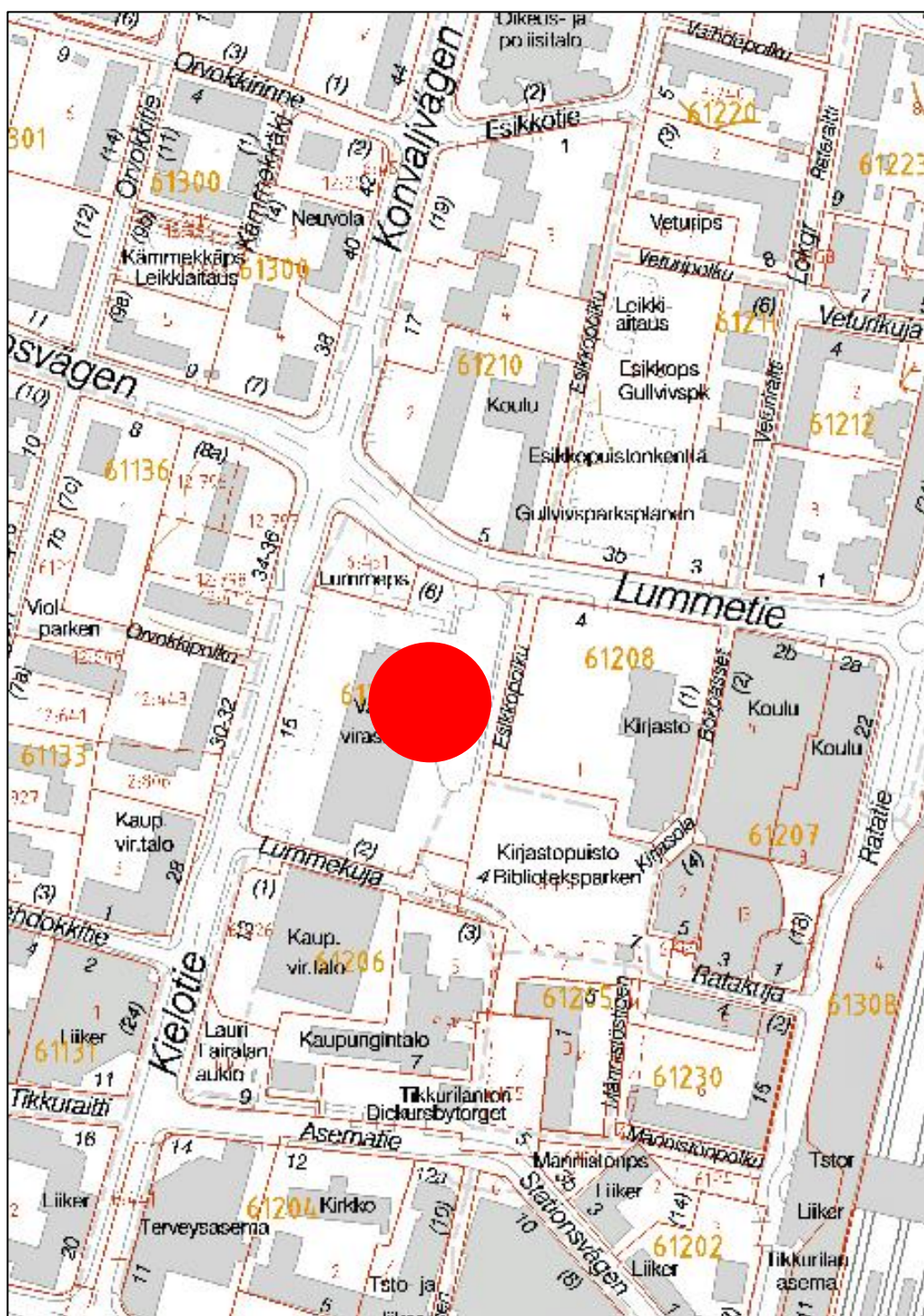
Päivi Riehungas, puh 8393 2450, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KIELOTIEN PÄIVÄKOTI

Kielotie 15, 01300 Vantaa

Uudisrakennus, TARVESELVITYS

23.3.2017

Sisällys

1.	Tarvetietokortti	3
2.	Yhteenveto	4
3.	Perustelut tarpeelle.....	4
4.	Mitoitusperusteet ja tavoitteet	5
5.	Tontti ja rakennuspaikka	11
6.	Väistötilantarve	12
7.	Kustannukset	13
8.	Rahoitus, toteutus ja aikataulu.....	13
9.	Riskit	14
10.	Vastuuhenkilöt / Työryhmä.....	15

Liitteet:

Liite 1. Tilaohjelma

Liite 2. Kaavamuutos-/suunnittelualue

Liite 3. Ilmanlaatusuojavyöhyke

1. Tarvetietokortti

Kohteen nimi: Kielotien päiväkoti (uudisrakennus)						
Tarpeen kuvaus: Kielotien päiväkoti (128 tilapaikkaa) tarvitaan vastaamaan Tikkurilan suuralueen päivähoitoikäisten lasten määrän kasvuun.						
Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin: Tikkurilan päiväkotiverkkoselvitys (valmistuu keväällä 2017), asemakaavamuutos 2018						
Tarpeen perustelut: Tikkurilan suuralue on nopeasti kasvava, suuralueen päivähoitoikäisten lasten määrä kasvaa Vantaan kaupungin virallisen väestöennusteen mukaan ennustekaudella 828 lapsella.						
Investoinnin tarkoitus: Tarpeen mukaisen uudispäiväkodin saaminen alueelle.						
Käyttäjähallintokunta: Sivistystoimi						
Kaupunginosa: Tikkurila 61		Kiinteistötunnus: ei vielä määritetty		Tontin pinta-ala: ei vielä määritetty		
Osoite: Kielotie 15, 01300 Vantaa		Kaavatiedot: Asemakaavamuutos (kala 9/2018 (valtuusto 11/2018)		Rakennusoikeus: ei vielä määritetty		
Tilatarve, suuruus ja kustannukset (ALV 0%)				Investointikustannus		
				€	€ / brm²	€ / htm²
	brm²	htm²	hym²			
Uudisrakennus	1340	1088	1001,5	vuokratila	-	-
Laajennus / lisärakennus						
Muutos / peruskorjaus						
Hankkeen tilapaikkamäärä				128 tilapaikkaa		
Investointikustannus hoito- /oppilaspaikkaa kohden				— (vuokratohde)		
Väistötilan tarve: Ei ole						
Määrärahavaraus investointiohjelmassa: vuokratohde, ei määrärahaa investointiohjelmassa						
Hankkeen toteutusaikataulu: Toteutus vuosina 2018-2020						
Ylläpitokustannukset: ks. vuokratokustannukset.						
Toimintakustannukset hallintokunnalle: ~ 890 000 € / v						
Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen: ~ 85 000 €						
Vuokra-arvio käyttäjäkunnalle:						
Vuokraennuste				21,51 € / htm ² / kk		
Vuokravaikutus	23 400 € / kk			280 800 € / v		
Vuokravaikutus / tilapaikka				183 € / kk		
Laatija(t): Mikko Juolahti				Päivämäärä: 23.3.2017		

2. Yhteenveto

Kielotien päiväkodin uudisrakennuksesta on laadittu tarveselvitys tilakeskuksessa yhteistyössä sivistystoimen asiantuntijoiden kanssa.

Päiväkotiin tulee neljä kotialuetta, yhteensä 128 tilapaikkaa.

Koska Tikkurilan keskusta-alueella ei ole päiväkodille soveltuvaa kaupungin omaa tonttia, päiväkotitoimitus toteutetaan tiiviiseen asuinrakentamiselle osoitettuun kortteliin, johon päiväkodin rakentaminen itsenäisenä rakennuksena yhteen kerrokseen ei ole mahdollista. Päiväkotitoimitus rakennetaan asuinrakennuksen yhteyteen ja kahteen kerrokseen. Rakennuspaikan osoite on Kielotie 15 (kortteli 61209).

Senaatti-kiinteistöjen hallinnoiman rakennuspaikan omistaa valtio. Rakennuspaikalta puretaan valtion kolmikerroksinen virastotalo. Alueen rakentaminen kilpailutetaan. Kilpailutuksen ja sen pohjalta tehdyn kaavamuutoksen mukaisesti rakennettu päiväkotitoimitus vuokrataan pitkäaikaisella vuokrasopimuksella Vantaan kaupungille. Päiväkodin piha toteutetaan viereiselle idänpuoleiselle kaupungin omistamalle maa-alueelle (nyt paikoitusalue). Päiväkotitoimitus valmistuu vuonna 2020.

3. Perustelut tarpeelle

3.1 Varhaiskasvatuksen palvelustrategiset linjaukset

Keskeisten palveluverkkolinjausten (Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkko-suunnitelma 2014 -2023) mukaan varhaiskasvatus järjestää palvelut pääsääntöisesti lähipalveluna sekä kasvattaa yksityisessä päivähoitossa olevien lasten osuutta kaikista päivähoitossa olevista lapsista. Tehottomista vuokratiloista luovutaan ja uudet tilat suunnitellaan 6- 8 ryhmälle. Tällä hetkellä uusien tilojen suunnittelun perusteena on Vantaan kaupungin päiväkotien tilasuunnittelun kehityshankkeessa (2017) kehitetty tilaohjelmamalli. Aiemmin käytetyt 6-8 ryhmää vastaavat mallissa 4-6 kotialuetta.

Tavoitteena on kestävä ja toimiva palveluverkko, missä huonokuntoiset, toiminnallisesti huonot, pienet ja epätaloudelliset, usein vuokratilat, korvataan uusilla, maantieteellisesti keskeisille paikoille rakennettavilla päiväkodeilla.

Sivistystoimi selvittää uusien hankkeiden yhteydessä aina yksityisen toteutusvaihtoehdon.

3.2 Väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan

Vantaan kaupungin väestöennusteen 2016 -2026 mukaan Tikkurilan suuralueen päivähoitoikäisten lasten määrä kasvaa erittäin voimakkaasti ennustekaudella. Lasten määrän ennustetaan kasvavan kymmenessä vuodessa 828 lapsella. Päivähoitoikäisistä lapsista noin 75 % käyttää joko yksityisiä ja kunnallisia varhaiskasvatuspalveluita.

Kielotien päiväkotitoimitus toteutetaan kaupungin omana päiväkotina vuokratiloihin. Yksityisen päivähoitotoimituksen osuus Tikkurilan alueella on 15,7 % varhaiskasvatuksessa olevista lapsista (kunnallinen ja yksityinen), kun se keskimäärin Vantaalla on 12,6 %. Alueelle on kuitenkin edelleen tarve lisätä myös yksityistä palvelua, jotta kasvavaan palvelutarpeeseen pystytään vastaamaan riittävän nopeasti.

Tikkurilan suuralueen tonttitarpeita on selvitetty yhteistyössä kaupunkisuunnittelun, tilakeskuksen ja sivistystoimen edustajien kesken. Sopivien tonttien löytymisen suuralueelta on ollut haasteellista.

Liikenteellisesti keskeinen sijainti sekä lapsimäärän voimakas kasvu takaavat päiväkodin jatkuvan ja tehokkaan käytön. Keskeinen sijainti mahdollistaa myös eri toimijoille päiväkodin monimuotoisten tilojen yhteiskäytön.

4. Mitoitusperusteet ja tavoitteet

4.1 Toiminnalliset tavoitteet, toiminnan kuvaus

Kielotien päiväkotiin tulee 128 tilapaikkaa. Lasten määrä vaihtelee sen mukaan, ovatko he alle vai yli 3-vuotiaita. Päiväkodissa toimintaa järjestetään 1-vuotiaista 6-vuotiaisiin saakka.

Päiväkodin lapsiryhmä koostuu kahden kasvattajan muodostamasta tiimistä, joloin lapsimäärä on minimissään kahdeksan ja maksimissaan kuusitoista. Kotialue muodostuu kahdesta kasvattajatiimistä (minimissään 16 lasta, maksimissaan 32 lasta), jotka tekevät toiminnallista yhteistyötä ja käyttävät yhteisesti osaa tiloista.

Varhaiskasvatuksen käytössä olevat tilat tukevat erilaisia pedagogisia toimintatapoja ja ovat muunneltavia. Tilat auttavat erilaisten oppimis- ja leikki-tilanteiden toteuttamisessa. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on saada teknologia palvelemaan kasvatuksellisia ja opetuksellisia päämääriä. Lasten käyttöön tarkoitetut tietokoneet ja tablettilaitteet ovat osa lapsiryhmän oppimisympäristöä.

Tiloissa on mahdollista toteuttaa pienryhmyöskentelyä 4-8 hengen ryhmissä ja ne ovat monikäyttöisiä. Perushoitoa varten tehty ratkaisut eivät haittaa toiminnallista oppimista ja kasvattaja pystyy muokkaamaan kaikkia käytössä olevia tiloja dynaamisesti käsiteltävän asian mukaisesti.

Lapsiryhmällä on hiljainen ja visuaaliselta ilmeeltään rauhallinen tila, joka mahdollistaa rauhoittumisen ja keskittymisen käsiteltävään asiaan. Päiväkodissa on tila, joka mahdollistaa ryhmäliikkumisen ja yhteisöllisen kokoontumisen. Päiväkodissa on mahdollista toteuttaa hallitusti monipuolista materiaalien käyttöä (vesi, hiekka, puu) vaativia leikkejä ja ohjelmaa.

Tilat tukevat eri-ikäisten lasten perushoidon sujuvaa järjestämistä. Pienten lasten hoidolle ja pesemiselle on toimivat ja miellyttävät tilat. Lasten liikkuminen päiväkodissa on selkeää ja helppoa ja tilat on suunniteltu lasten mittakaavan mukaisesti ja helposti lasten hahmotettaviksi. Vanhempien on sujuvaa tuoda ja hakea lapsensa päiväkodista.

Päiväkodin ydin on ruokailutila, pieni oleskelutila mm. aamun ensimmäisille tuloille, kotikeittiö ja sali. Tilat kokoavat koko päiväkodin lapset ja henkilökunnan ruokailemaan, liikkumaan ja päiväkodin yhteisiin hetkiin. Muut lasten tilat sijoittuvat helposti hahmotettavasti eri puolille päiväkotia.

Tilat tukevat lasten ja henkilökunnan hyvinvointia ja ovat viihtyisät. Päiväkodissa on rauhallisia tiloja keskusteluihin perheiden ja yhteistyötahojen kanssa sekä henkilökunnan kirjalliseen työskentelyyn.

Päiväkodin toiminta-aika on arkipäivisin kello 6-18. Päiväkodin ydin ja osa lasten tiloista on rajattavissa myös muiden toimijoiden käyttöön. Tilat suunnitellaan muuntojoustavina, myös iltakäyttäjää huomioiden.

Väestösuojan mitoitus lasketaan kerrosalaperusteisesti (2 %). Päiväkodille ei rakenneta omaa väestönsuojaa. Asuinrakennuksen / kiinteistön väestönsuojasta varataan päiväkodin tarvitsema suojala. Päiväkodin suojalan hyödyntäminen päiväkodin tiloiksi selvitetään suunnitteluvaiheessa.

Rakennukseen tehdään hissi, joka on mitoitettu pyörätuolia käyttäville. Siivouskeskus tehdään 1. kerrokseen ja siivouskomero 2. kerrokseen. Henkilökunnan wc-tilat tehdään kumpaankin kerrokseen.

4.2 Lasten ja nuorten osallistaminen

Päiväkodin lasten ja nuorten osallistamisprosessi uudisrakennushankkeeseen selvitetään hankesuunnitelmavaiheessa.

4.3 Piha

Koska päiväkotia rakennetaan asuinrakennuksen yhteyteen, ei sillä ole omaa piha-aluetta välittömästi rakennukseen vieressä tontilla. Leikkipiha rakennetaan viereiseen idän puoleiseen puistoon. Piha suunnitellaan virikkeiseksi oppimisympäristöksi, joka tukee pedagogisten tavoitteiden toteutumista. Päiväkodin pihassa korostuvat suojaisuus, turvallisuus ja toiminnallisuus. Liikkumisen ohjaukseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Lastenvaunuille on tarpeen riittävän iso katos sekä leikkivälineille varastotila.

Tonttivedet imeytetään päiväkodin tontin alueella Vantaan kaupungin hulevesiohjeen mukaisesti.

Leikkipiha aidataan.

Piha suunnitellaan puistomaiseksi leikkipihaksi, johon istutetaan melua vaimentavia ja liikenteen saasteista aiheutuvaa haittaa vähentäviä helppohoitaisia puita.

4.4 Muunneltavuus-, laatutaso- ja arkkitehtoniset tavoitteet

Päiväkoti tulee tiiviiseen keskustakortteliin, jossa tilaa ei ole itsenäiselle päiväkotirakennukselle. Tästä syystä se rakennetaan kahteen kerrokseen ja osaksi asuin-kerrostaloa.

Päiväkoti toteutetaan Vantaan kaupungin normaalin päiväkotien laatuluokituksen mukaan. Rakennuksesta tehdään tilaratkaisuiltaan toiminnallinen, tehokas ja tarkoituksenmukainen. Suunnittelu ja materiaaalivalinnoilla vaikutetaan rakennuksen elinkaareen. Tehdyissä ratkaisuissa huomioidaan ekologiset ja elinkaarikustannuksien kannalta edulliset ratkaisut.

Päiväkodin tilat suunnitellaan niin, että ne voidaan vähäisin muutoksin muuttaa tarvittaessa muuhun toimintaan soveltuviksi.

Päiväkodin tilojen laadulliset ja tekniset tavoitteet ovat RT – ohjekortin 96–11003 Päiväkotien suunnittelu (julkaistu elokuussa 2010) mukaisia.

Päiväkoti sijaitsee Tikkurilan keskustassa. Päiväkoti ja siihen liittyvä asuin-kerrostalo toteutetaan ympäröivään kaupunkirakenteeseen arkkitehtoniselta ilmeeltään sopiviksi.

Rakennus toteutetaan niin, että sen on investointikustannuksiltaan edullinen, toimiva ja tarkoituksenmukainen. Rakennuksesta tehdään helposti ylläpidettävä ja huollettava, myös julkisivun osalta.

4.5 Tilapaikkatavoite $\text{htm}^2/\text{tilapaikka}$, tunnusluvut

Uusi päiväkotia tehdään 4 kotialueparille, 128 tilapaikkaa.

Päiväkodin mitoitusavoite on $8,5 \text{ htm}^2/\text{lapsi}$ eli yhteensä $1\,088 \text{ htm}^2$.

Mitoitusperusteet 4-kotialueparia / kotialuepari (8+8)+(8+8) lasta:

$4 \times 32 \text{ lasta} = 128 \text{ lasta}$

Todellinen kapasiteetti: $x\,0,85 = 109 \text{ lasta}$

huoneistoalavoite $128 \times 8,5 \text{ htm}^2 = 1\,088 \text{ htm}^2$

bruttoala $1\,340 \text{ brm}^2$ (sisältää iv-konehuoneen)

Hoito- ja kasvatushenkilökuntaa on 16 henkilöä. Lisäksi päiväkodissa työskentelee päiväkodin johtaja, ateriala- ja puhtauspalveluiden henkilökuntaa 2-3 sekä tilapäistä henkilökuntaa vuosittain vaihdellen 2-3. Yhteensä henkilöstöä tulee olemaan 21 -23.

Tilamitoitus perustuu Vantaan kaupungin päiväkotien tilasuunnittelun kehityshankkeen myötä kehitettyyn tilaohjelmamalliin ja päiväkotien yleisiin suunnitteluoheisiin.

Päiväkodin huonetilaohjelma on liitteessä 1.

4.6 Elinkaaritavoite

Uudisrakennuksen suunniteltu käyttöikä on perustusten ja rungon osalta 100 vuotta, täydentäviltä osien osilta 50 vuotta ja järjestelmien osalta 25–35 vuotta.

Tilojen, kalusteiden, varusteiden sekä taloteknisten järjestelmien laatu noudattaa tämän päivän päiväkotirakentamisen tasoa. Rakennus-, rakenne-, sähkö- ja LVI-tekniikassa suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita sisäilman laatuun, rakennusfysikaaliseen toimivuuteen, ulkovaipan sisäpinnan tiiveyteen, valaistukseen, energiatehokkuuteen sekä äänenvaimennukseen.

Maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää uusissa hankkeissa, joille haetaan rakennuslupaa 31.12.2017 jälkeen, lähes nollaenergiarakentamista.

Vantaan kaupungin Tilakeskus on laatinut yhteistyössä konsulttiryhmän kanssa lähes nollaenergiapäiväkodin konseptin Etelä-Suomen aluekehitysrahaston (EAKR) rahoittamassa Innovatiivisuutta julkisiin investointeihin (IJI) hankkeessa. Tavoitteena on toimiva, arkkitehtonisesti ja teknisesti laadukas, kustannustehokas ja helposti ylläpidettävä rakennus.

Vantaan lähes nollaenergiakonseptin energiatehokkuuden tavoitetaso laskennalliselle energiatehokkuuden vertailuluvulle (E-luku) on $85 \text{ kWh}_E/\text{m}^2 \text{ a}$ (ympäristöministeriön asetusluonnoksessa uuden rakennuksen energiatehokkuudesta on päiväkotien vertailuluku $100 \text{ kWh}_E/\text{m}^2 \text{ a}$). Lähes nollaenergiarakennuksen suunnittelu edellyttää kaikkien suunnittelualojen saumatonta yhteistyötä. Paikallinen uusiutuva energia tuotetaan joko rakennukseen integroitavilla tai vesikatolle asennettavilla aurinkopaneeleilla.

Kustannuksissa varaudutaan toteuttamaan hanke Vantaan lähes nollaenergiakonseptin mukaisesti.

4.7 LVI-tekniset tavoitteet

Yleistä

Tavoitteena on rakennuksen energiankäytön minimointi Vantaan lähes nollaenergiakonseptin mukaisesti.

Lvi-tekniset laitteet ja järjestelmät valitaan energiatehokkaiksi. Ilmanvaihdon lämmön talteenotolla ja rakennusautomaation hallitulla käytöllä on merkittävä osuus tavoitteen saavuttamisessa. Tekniset tilat sijoitetaan keskeisesti, mikä pienentää tilantarvetta ja parantaa säädettävyyttä.

Sisäilmaston sisäilmaluokka on S2 jossa CO₂-rajana on 900 ppm. , tästä poiketen ilmapirrat vähintään 6 l/s, henkilö ja lämpötilan yläraja luokan S3 mukaan. Ilmanvaihtojärjestelmän puhtausluokka on P1, iv-tuotteiden puhtausluokka ja rakennusmateriaalien päästöluokka M1.

Lämmitys ja jäähdytys

Rakennus liitetään alueen kaukolämpöverkoston lämmönjakohuoneeseen sijaitsevan alajakokeskuksen välityksellä.

Lämmityslaitteille ja ilmanvaihto/ kiertoilmakojeille rakennetaan erilliset putkistot. Pääasiallinen lämmönjakotapa on vesikiertoinen matalalämpöinen lattialämmitys. Keittiöön ym. lattialämmityksen ulkopuolelle jätettäviin tiloihin asennetaan radi-aattoreita termostaattiventtiilein. Lämmönjakokeskuksen pumpput ovat taajuusmuuttajin ohjattuja ja energiatehokkaita tasavirtamoottorein varustettuja (EC,PM) Jäähdytys toteutetaan rakenteellisin keinoin. Koneellista jäähdytystä ei käytetä – tarvittaessa viilennys hoidetaan ilmanvaihdon yöjäähdytyksellä. Keittiön kylmä- ja pakastustilojen kylmälaitteiden lauhdelämpö hyödynnetään alustatilan ilmanvaihtokojeessa tai sijoittamalla laitteet alustatilaan.

Ilmanvaihto

Rakennus varustetaan tarkoituksenmukaiset palvelualueet ja tehokkaat lämmöntalteenottolaitteet omaavalla tulo- ja poistoilmanvaihdoilla. Keskeisesti sijoitettuun ilmanvaihtokonehuoneeseen sijoitetaan päiväkotitilojen, keittiön, wc ym. tilojen ja alustatilojen tulo- ja poistokojeet. Ilmanvaihdon suunnittelussa pyritään mahdollisuuksien mukaan siihen, että tilat ovat muunneltavissa muuhun toimintaan soveltuvaksi.

Kohteen iltakäyttö on erityisesti huomioitava ja kojeissa on aikaohjelmien ulkopuolista käyttöä varten lisäaikakytkimet.

Suuret tilat, joiden käyttökuormitus on vaihteleva sekä ryhmä – ja lepohuoneet varustetaan yksinkertaisilla tilakohtaisilla ilmamääräsäätimillä läsnäolo, lämpötila tai hiilidioksidianturein. Ilmamäärä ohjattavissa 20/60/100 % (poissa/läsnä /tehostus).

Iv-kojeet mitoitetaan pienille painehäviöille – puhaltimien ominaissähköteho eli SFP-luku 1/1-teholla on max 1,3 kW/m³s. Puhallinmoottorit ovat taajuusmuuttajajohdettuja ja energiatehokkaita tasavirtamoottoreita.

Rakennuksen ilmanvaihtokanavistot asennetaan lämmöneristyksen sisäpuolelle. Ilmanvaihtokanavistot ovat vakio paineisia ja tiiviitä – kanavat min luokka B, kana-vaosat luokka C. Tulo- ja poistoilman päätelaitteet ovat vakio väräilyä vaimentavat ja tehdasvalmisteisia tuotteita.

Vesi ja viemäri

Rakennus liitetään alueen vesijohto-, jäte- ja sadevesiviemäriverkostoihin. Päävesimittarin yhteyteen asennetaan paineenalennusventtiili vedenkulutuksen vähentämiseksi. Lämpimän käyttöveden ja keittiön vedenkulutusta seurataan alavesimittarein.

Jätevesiviemärit sijoitetaan rakennuksen alustatiloihin. Keittiölle asennetaan rasvanerotuskaivo piha-alueelle, joka liitetään pihan jätevesiviemäriin. Sadevedet johdetaan räystäskouruihin ja syöksytorvin rännikaivoihin ja edelleen pihan sadevesiviemäriin. Tilannetta, jossa viemäriveresiä pitää pumpata, tulee välttää.

Vesikalusteet ovat yleisesti käytössä olevaa vakiolaatua. Sekoittajat ovat vähän vettä kuluttavia vipu- ja termostaattikalusteita. Elektronisia kalusteita käytetään wc-tilojen ja keittiön käsienpesualtailla.

Sprinklerjärjestelmä rakennetaan, mikäli lupaehdot sitä edellyttävät, esim. jos rakennus on puurakenteinen.

Automaatio

Rakennuksen automaatiojärjestelmän avulla ohjataan ja valvotaan lvi-järjestelmiä niin, että sisäilmatavoitteet saavutetaan pienellä energiankulutuksella.

4.8 Sähkötekniset tavoitteet

Yleistä

Sähkötekniisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Laittevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laite-toimittajia.

Aluesähköistys ja liittymät

Rakennus liitetään sähkölaitoksen pienjännitejakeluverkkoon ja teleoperaattorin tietoliikenneverkkoon. Kiinteistöautomaatio liitetään Vantaan kaupungin kaukovalvontajärjestelmään. Videovalvonta liitetään Vantaan kaupungin videovalvontaverkkoon.

Piha-alueiden valaistus toteutetaan valaisinpylväillä sekä rakennukseen asennettavilla seinä- ja katosvalaisimilla.

Sähköjärjestelmät (400V)

Rakennus varustetaan sähkökeskuksilla, jotka palvelevat valaistusta, pistorasioita, LVIA-laitteita kiinteistön laitteita sekä tele- ja turvajärjestelmiä.

Energian kulutuksen seurantaan varten sähkökeskuksiin asennetaan alamittareita, joilla tavoitellaan rakennuksen käytönaikaista energian kulutuksen optimointia mm. seuraamalla mittaustulosten poikkeamia esim. vikatapauksissa.

Telejärjestelmät

Rakennus varustetaan yleiskaapelointijärjestelmällä, joka palvelee puhelimia, videovalvontaa sekä tietoliikenneyhteyksiä. Lisäksi rakennukseen asennetaan pie-nehkö yhteisantennijärjestelmä, keskuskellojärjestelmä, monitoimisalin äänentoistojärjestelmä, ovikellot kaikkiin sisäänkäyntioviin ja yhteen toimistohuoneeseen sisäänpyyntöjärjestelmä (ns. liikennevalot).

Sähköiset turvajärjestelmät

Rakennus varustetaan rikosilmoitin-, videovalvonta-, merkki- ja turvalaistus- sekä palovaroitinjärjestelmillä. Palovaroitinjärjestelmän vaihtoehtona on automaattinen paloilmoinjärjestelmä, mikäli rakennusluvan ehtona sitä edellytetään.

Lisäksi rakennus varustetaan sprinkleri- ja/tai savunpoistojärjestelmällä mikäli lupaehdot sitä edellyttävät.

Muut järjestelmät

Märkäeteiset ja pesutilat varustetaan sähkölattiaämmityksellä (mukavuuslämpö, kuivatus) poiketen muiden lattialämmitteisten tilojen vesikiertoisesta järjestelmästä, jos se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi.

Rakennus varustetaan aurinkosähköjärjestelmällä. Järjestelmän mitoitetaan siten, että energian tuotto käytetään kokonaisuudessaan rakennuksessa.

4.9 Rakennetekniset tavoitteet

Rakennukseen suunnitellaan toteutuskelpoiset detaljit rakennusfysikaalisesti toimivina. Erityistä huomiota on kiinnitettävä rakenteiden ja rakennusmateriaalien pysymiseen kuivina koko rakennustyön ajan. Pintamateriaalivalinnoissa huomioidaan sisäilman hyvään laatuun vaikuttavat tekijät. Julkisivu- ja runkomateriaalivalinnassa on vältettävä palonleviämisen kannalta epäedullisia materiaaleja.

Päiväkodin runkojärjestelmä valitaan niin, että se sallii joustavan käytön ja myöhempiä tilamuutoksia. Rakennusrungon syvyys valitaan siten, että kantavat ja jäykistävät seinälinjat sijoittuvat pääosin ulkoseinille. Poikittaisia ja pitkittäisiä kantavia seinälinjoja ei pääsääntöisesti sallita estämään muuntojoustavuutta. Runkojärjestelmänä suositellaan käytettäväksi pilari-palkki-järjestelmää rakennusrungon sisällä. Päiväkodin rakennusmassan sijoituessa osittain asuinkerrostalon yhteyteen tai kokonaan asuinkerrostalon alimpiin kerroksiin, runkojärjestelmän valinnassa on huomioitava edellä mainitun muuntojoustavuuden tavoitteen toteutuminen.

Talotekniikan nousukuilut minimoidaan ja keskitetään. Talotekniset linjat viedään ulkovaipan sisäpinnan sisäpuolella.

Rakennuksen paloluokka on P1.

Rakennus perustetaan teräsbetonipaaluilla ja koneellisesti tuuletettavalla alustatallalla varustettuna. Perustukset routasuojataan, rakennus salaojitetaan ja varustetaan radonin poistolla.

4.10 Ateriahuollon tilatarpeiden tavoitteet

Päiväkodin keittiö on palvelukeittiö. Keittiössä valmistetaan vain energialisukkeet, erikoisruokavalioannokset ja välipalat. Pääruoka-annokset tuodaan päiväkotiin ulkopuolisen palveluntuottajan toimesta.

Huomioitavat ateriahuollon tilatarpeita suunnitellessa:

- Keittiön huoltoliikenteen on oltava vaivatonta.
- Jätehuolto ja rullakko/pahvi varaston oltava riittävän suuret ja kohtuullisen matkan päässä keittiöstä.
- Ruokailutilan keittiöseinän vieressä tulee olla ateriabuffet (ei avaudu keittiötiloihin).
- Päiväkärkyä käytetään pienten lasten ateriointiin molemmissa kerroksissa.

5. Tontti ja rakennuspaikka

5.1 Sijainti ja hallinta

Alue, johon päiväkotia rakennetaan Tikkurilan keskustaan, koostuu tällä hetkellä Suomen valtion omistamasta ja Senaatti-kiinteistöjen hallinnoimasta kiinteistöstä 92-61-209-1 (15 098 m²) sekä kaupungin omistamasta puistokiinteistöstä 92-421-6-451 (1 577 m²). Rakennuspaikan katuosoite on Kielotie 15.

Valtion kiinteistöllä on vuonna 1970 valmistunut pääosin kolmikerroksinen Senaatti-kiinteistöt Oy:n kolmikerroksinen teräsbetonirunkoinen tiiliverhottu virastorakennus (6 248 kem²). Rakennus puretaan. Maaperään jää purettavan rakennuksen purkulaajuudesta riippuen maanalaisia rakenteita, esim. paalutus.

Senaattikiinteistöt on tehnyt suunnitteluvarauksen kaupungin omistamasta puistotontista ja suunnitteluttaa koko alueen rakentamisen periaatteet ja määrät yhteistyössä Vantaan kaupunkisuunnittelun kanssa. Suunnittelu/suunnitteluvarausalue (liite 2) rajautuu idässä Esikkopolkuun (kevyenliikenteen raitti) ja Kirjastopuistoon, pohjoisessa Lummetiehen, lännessä Kielotiehen ja etelässä Lummekujaan.

Korttelin eteläosasta varataan tontti toimitilarakennukselle. Loppuosa alueesta suunnitellaan asuinkerrostaloille. Päiväkoti sijoitetaan asuinkerrostalon yhteyteen siten, että päiväkodin piha (~ 2000 m²) voi sijaita suunnittelualueen itäpuolella nykyisellä kirjaston viereisellä pysäköintialueella. Päiväkodin kaavamuutoksen mukainen rakennusoikeus on 1500 kem².

5.2 Kaava- ja kiinteistötiedot, rasitteet

Valtion omistama kortteli on voimassa olevassa asemakaavassa osoitettu yleisten rakennusten korttelialueeksi (Y) ja kaupungin tontti puistoksi (VP).

Alueen rakentaminen edellyttää kaavamuutosta. Kaavamuutos tehdään perustuen Senaatti-kiinteistöjen teettämään ja Vantaan kaupunkisuunnittelun hyväksymään muutosalueen toteutusratkaisuun. Kaavamuutos toteutetaan siten, että se tulee voimaan vuoden 2018 lopulla.

5.3 Tontin pohjaolosuhteet

Pintamaalajikartan mukaan rakennuspaikan maaperä on täyttömaata. Alueen luonnollinen maapohja on tutkimusten mukaan savea. Maakerrokset ovat routivia. Kairaukset ovat päättyneet noin 6-11 metrin syvyyteen maanpinnasta.

Rakennus paalutetaan ja alapohja tehdään kantavana. Piha-alueiden sekä putkijohtolinjojen osalta tulee varautua stabilointiin. Rakennustäytöt sekä pihatytöt tulee tehdä kevennettyinä painumien välttämiseksi. Rakennus salaojitetaan. Rakennuksen salaojitustasojen tulee olla alueella vallitsevan ylimmän pohja- ja/tai orsivedenpinnan yläpuolella. Maanalaiset rakenteet tehdään vesitiiviinä. Purettavan rakennuksen maaperään jäävät rakenteet (paalutus ja anturat) vaikeuttavat uusien rakenteiden sijoittelua sekä aiheuttavat lisätutkimustarpeen. Uudet paalut tulee sijoittaa tarpeeksi kauas purettavan virastotalon vanhoista paaluista. Perustusrakenteet routasuojataan.

Rakennuspaikan maanpinnan korkeusasemat vaihtelevat +17,3...18,2 välillä. Tikkurilan alueella pohjavesi on noin 1–2 metrin syvyydellä maanpinnasta.

Vantaan kaupungin hulevesiohjeessa edellytetään sadevesien viivytystä tontilla.

Tikkurilan alue sijaitsee entisen Grönbergin lyijysulaton laskeuma-alueella. Rakennuspaikan maa-aineksen mahdollinen pilaantuneisuus tulee tarkistaa viimeistään suunnittelun aikana.

Rakennuspaikalle teetetään tarkemmat pohjatutkimukset rakennuspaikan varmistuessa, viimeistään suunnittelun alkaessa.

5.4 Ympäristö ja meluolosuhteet

Liikenteen aiheuttamien hiukkaspäästöjen vuoksi päiväkodin ja päiväkodin piha-alueen rakentaminen on mahdollista noin 50 metrin etäisyydelle Kielotien ajoradan korttelin puoleisesta reunasta ja noin 20 metrin etäisyydelle Lummetien ajoradan korttelin puoleisesta reunasta ilmanlaatusuojavyöhykekartan mukaisesti (liite 3).

Rakennuspaikka ei ole lento- tai rautatiemeluvyöhykkeillä. Tiemelumittausten 2011 mukaan edellä esitettyjen hiukkaspäästörajojen mukainen mahdollinen rakennuspaikka on Kielotien meluvyöhykkeillä 40–50 ja 50–55 dB.

Vantaan kaupungin kuntatekniikan liikenneinsinööri on selvittänyt liikenteestä aiheutuvia meluarvoja ja ilman hiukkasmääriä tarveselvitystä varten.

5.5 Liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka

Henkilökunnan pysäköintipaikkoja ja saattoliikennettä varten varataan yhteensä 16 autopaikkaa. Pysäköinti sijoitetaan korttelin asemakaavamuutoksen mukaiseen maanalaiseen tai maanpäälliseen pysäköintilaitokseen. Päiväkodin saatto- ja huoltoliikenteen toteutus selvitetään kaavaratkaisun mukaisesti hankesuunnitelmavaiheessa.

Liittymät kunnallistekniikkaan ovat joko Kielotieltä tai Lummekujalta.

5.6 Rakentamiseen liittyvät erityiset olosuhteet

Jätehuolto toteutetaan syväkeräys-säiliöin; sekajätteelle, biojätteelle, kartonkijätteelle ja puolitettu säiliö lasi- ja metallijätteelle. Jätepisteiden tulee sijaita lähellä keittiötä ja kulku jätepisteelle tulisi olla mahdollisimman lyhyt myös siivouksen näkökulmasta. Syväsäiliöiden tyhjennyksessä tulee ottaa huomioon jäteauton vaatima kääntösäde.

5.7 Liittyvät hankkeet

Päiväkodin rakennuspaikka on osa kaavamuutosaluetta, johon kaupunginhallitus on päätöksellään 23.1.2017 antanut suunnitteluvarauksen Senaatti-kiinteistölle.

6. Väistötilantarve

Ei ole.

7. Kustannukset

7.1 Vuokrakustannukset

Kaupunki vuokraa päiväkodin tilat pitkäaikaisella vuokrasopimuksella kilpailutuksen perusteella valitulta asuinrakennushankkeen toteuttajalta.

Vuokra-aika on 25 vuotta. Kaupunki voi irtisanoa sopimuksen päättymään ensimmäisen kerran 15 vuoden kuluttua vuokra-ajan alkamisesta. Seuraava irtisanomismahdollisuus on 20 vuoden kuluttua vuokra-ajan alkamisesta.

Asuinrakennuskohteen, jonka yhteyteen päiväkotitulee, toteutusratkaisun kilpailutuksen reunaehtona on, ettei pääomavuokra ylitä 17 €/m²/kk. Vuokra sidotaan elinkustannusindeksin muutokseen (pisteluku 12/2019) vuodesta 2020 alkaen. Ylläpitovuokraennuste on 4,51 €/m²/kk.

Pääomavuokraennuste perustuu Tikkurilan keskustassa 2015 tehtyihin vuokrasopimuksiin suhteutettuna todennäköiseen hintakehitykseen. Ylläpitovuokraennuste perustuu tilakeskuksen arvioon.

Vuokraennuste yhteensä on 21,51 €/m²/kk ja vuodessa ~ 280 800 €.

Vuokrakustannus on 2 193 € / tilapaikka / v.

7.2 Toimintakustannukset hallintokunnalle

Päiväkodin toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ateria- ja puhtaus sekä toimintakulut ovat ~ 890 000 € / v.

7.3 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannukset

Perustamisvuodelle kohdentuvat irtaimiston hankintakulut ovat ~ 85 000 €.

7.4 Muut kustannukset

Autopaikkavuokrat ovat vuodessa ~ 15 400 € (80 € ap / kk)

Päiväkodin leikkipihan rakennuskustannukset viereiseen puistoon ovat ~ 300 000 € (alv 0 %).

8. Rahoitus, toteutus ja aikataulu

8.1 Rahoitus, investointiohjemaan kuuluminen

Vuokra- ja käyttökustannukset kuuluvat sivistystoimen taloussuunnitelman käytötalousmäärärahoihin.

8.2 Toteutus

Asuinrakennukseen liittyvän päiväkodin ja siitä vuokrattavat tilat suunnitteluttaa ja rakennuttaa Senaatti-kiinteistöjen järjestämän kilpailutuksen perusteella valittu kiinteistösijoittaja.

8.3 Aikataulu

Rakennus valmistuu vuonna 2020.

9. Riskit

9.1 Rakentamisen riskit

Hybridirakennus (suuren päiväkodin ja asuinkerrostalon yhdistelmä) on rakenteellisesti ja talotekniikaltaan normaalirakentamista vaativampi hanke. Onnistunut lopputulos vaatii huolellista suunnittelua ja toteutusta.

9.2 Kaavamuutos

Hankkeeseen haetaan kaavamuutos. Mahdolliset valitukset voivat viivästyttää hankkeen toteutumista. Riski pyritään minimoimaan kaavoitusaikaisella riittävästi tiedottamisella.

9.3 Aikataulu

Koko prosessin (suunnittelualueen kilpailuttaminen, kaavamuutos, suunnittelu ja rakentaminen) aikataulu on hyvin tiukka.

9.4 Kustannukset

Senaatti-kiinteistöjen järjestämässä toteutuskilpailutuksessa ei välttämättä saada kustannusennusteen pääomavuokran alittavaa tarjousta, jolloin vuokrakustannukset nousevat.

9.5 Perustamisolosuhteet

Kohteen maaperä on huonoa ja se tulee mahdollisesti nostamaan toteutuskustannuksia, koska lopullisia paalupituuksia tai piha-alueen stabilointitarvetta ei vielä tiedetä.

Purettavan virastotalon paalutus ja mahdollisesti maaperään jätettävät muut maanalaiset rakenteet saattavat vaikeuttaa uudisrakennusten paalutusta ja näin lisätä kustannuksia.

Mahdolliset kustannusriskit todentuvat varsinaisen pohjatutkimusten tulosten myötä.

Tikkurilan alue sijaitsee entisen Grönbergin lyijysulaton laskeuma-alueella. Rakennuspaikan maa-aineksen mahdollinen pilaantuneisuus tulee tarkistaa viimeistään suunnittelun aikana.

9.6 Työturvallisuustehtävien tarkastuslistan läpikäyminen

Työturvallisuuskoordinaattori vastaa hankkeen työturvallisuusasioiden läpikäymisestä.

Hankkeesta on laadittu Havat –riskikartta. Suunnitteluvaiheessa täytetään Vantaan kaupungin tilakeskuksen turvallisuusohjeen mukaisesti tarvittavat asiakirjat.

10. Vastuuhenkilöt / Työryhmä

Vantaan kaupunki, Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö Tilakeskus

Kielotie 13, 01300 Vantaa

e-mail: etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Mikko Juolahti, hankekehitysarkkitehti

puh. 09- 839 26048, 040-749 2591

Tuula Raulo, kustannuslaskija

puh. 09- 839 24302

Tarja Aaltola, keittiöasiantuntija

puh. 09- 839 23223

Anne Valkeapää, puhtauspalveluasiantuntija

puh. 09- 839 23462, 040-5886289

Katri Olli, rakenneinsinööri,

tarveselvitys- ja hankesuunnitteluvaiheen työturvallisuuskoordinaattori

puh. 09- 839 22405, 040 7444608

Per Andersson, LVI-insinööri

puh. 09-839 22379, 040 5939212

Yrjö Jaakkola, sähköinsinööri,

puh. 09- 839 28057, 040 7492589

Vantaan kaupunki, henkilöstökeskus

Matti Nurmi, työsuojeluvaltuutettu

Tikkuraitti 11 A, 01300 Vantaa

puh. 09-839 23131, 0400 760984

Vantaan kaupunki, taloussuunnittelu

Kirsi Vaten, Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnittelu

Asematie 7, 01300 Vantaa

puh. 09-839 22718, 040 7030535

Vantaan kaupunki, SIVI

Leena-Mari Tornivaara, varhaiskasvatuspäällikkö

Asematie 10A, 01300 Vantaa

puh: 839 24137, 040 8322731

Päivi Riehunkangas, suunnittelija

Asematie 6A, 01300 Vantaa

puh: 839 32450, 040 5219722

Vantaan kaupunki, Tietohallinto

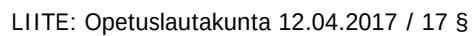
Jarmo Marjusaari, ITC-pääsuunnittelija

Kielotie 14 B, 01300 Vantaa

puh. 839 22996, 0040 5518379

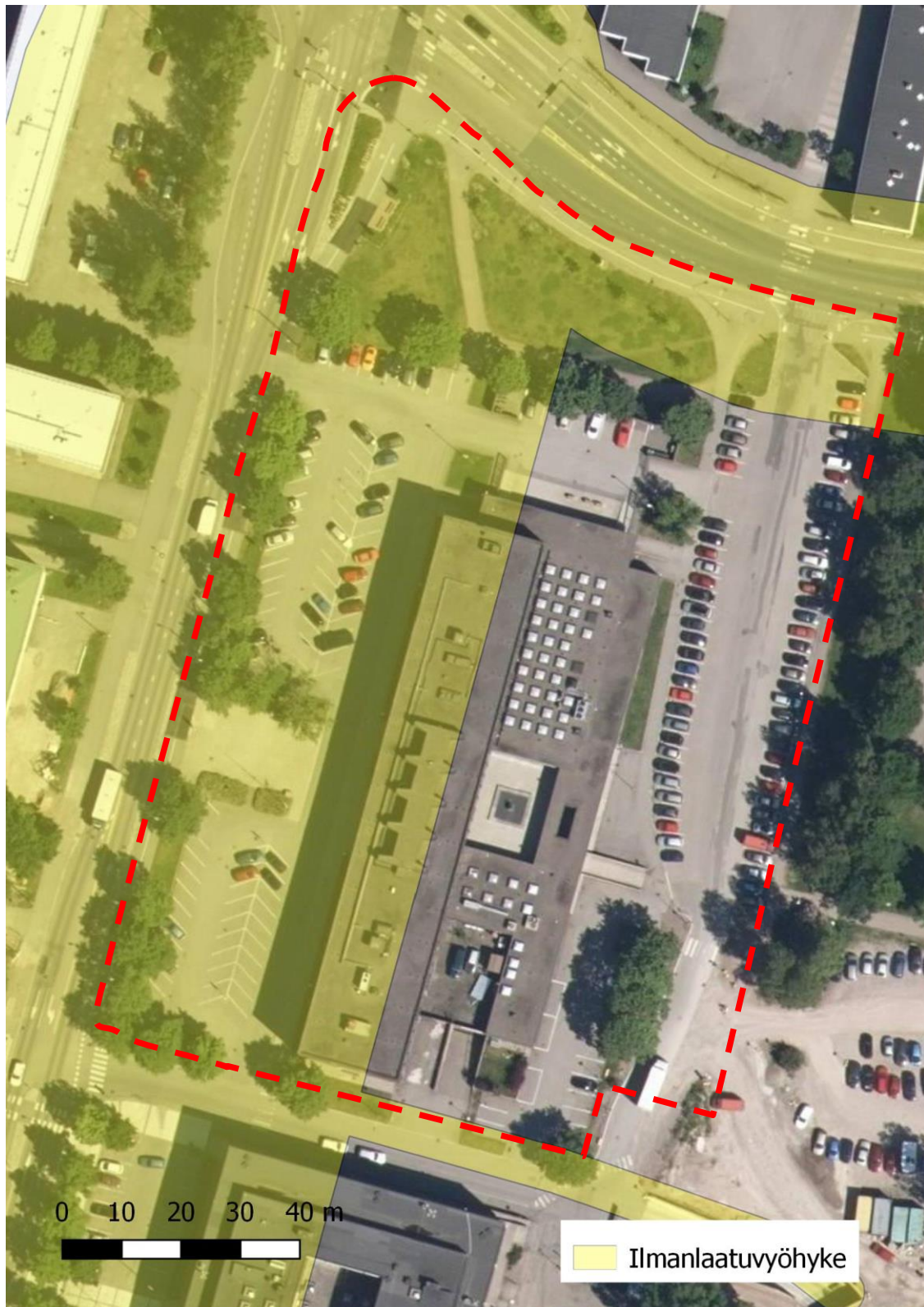
KIELOTIEN PÄIVÄKOTI						TILAOHJELMA
17.3.2017						
kotialueparit A, B, C, D 32 lasta /ryhmä, (8+8)+(8+8).						
lapsimäärä yhteensä 128 lasta.						
Kotialuepari A1 ja A2, 32 lasta	Rt-ohje hym/lapsi	vertailu hym2	suunnitel ma hym2	sitova	muuta	
märkäeteinen, yhteinen	0,4	12,8			yhteinen kahdelle ryhmälle, 32 lapselle	
eteistilat A1, A2	0,7	22,4			osana käytävää	
wc-pesutilat A1, A2	0,5	16,0			yleisesti wc-tiloihin: 3-4 w c-istuinta / w c-tila	
varastotilat		4,0			voivat olla kaapistoja tai yksittäinen yhteinen varasto	
toimintatilat /suljettava rauhallinen tila /suljettavaa pienryhmätilaa						
kotialue A1 + A2		166,5			ohjeellinen	
Kotialuepari B1 ja B2, 32 lasta						
märkäeteinen, yhteinen					yhteinen kahdelle ryhmälle, 32 lapselle	
eteistilat B1, B2					osana käytävää	
wc-pesutilat B1, B2						
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittäinen yhteinen varasto	
toimintatilat /suljettava rauhallinen tila /suljettavaa pienryhmätilaa						
kotialue B1 + B2 yht		166,5			ohjeellinen	
Kotialuepari C1 ja C2, 32 lasta						
märkäeteinen, yhteinen					yhteinen kahdelle ryhmälle, 32 lapselle	
eteistilat C1, C2					osana käytävää	
wc-pesutilat C1, C2						
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittäinen yhteinen varasto	
toimintatilat /suljettava rauhallinen tila /suljettavaa pienryhmätilaa						
kotialue C1 + C2 yht		166,5			ohjeellinen	
Kotialuepari D1 ja D2, 32 lasta						
märkäeteinen, yhteinen					yhteinen kahdelle ryhmälle, 32 lapselle	
eteistilat D1, D2					osana käytävää	
wc-pesutilat D1, D2						
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittäinen yhteinen varasto	
toimintatilat /suljettava rauhallinen tila /suljettavaa pienryhmätilaa						
kotialue D1 + D2 yht		166,5			ohjeellinen	
Kotialuetilat yhteensä:		666,0			ohjeellinen	

Yhteiset tilat:					
kotikeittiö / neuvottelu		20		x	toimii myös henkilökunnan neuvottelu- ja taukotilana, yhteiskäytössä asukkaiden kanssa.
työpaja		16			mahdollisesti puolilämmin tila
pienryhmä		10			
inva-wc		6		x	
liikunta/monitoimitila ja väline/patjavarastovarasto		90		x	toimii myös henkilökunnan neuvottelu- ja koulutustilana, lasten lepotilana, varasto 10m ² , syvyys n.2m, yhteiskäytössä asukk. kanssa
ruokailutila		60		x	yhteiskäytössä asukkaiden kanssa, erillinen sis.käynti
wc-tila ruokasalin yhteyteen		2		x	
keskusvarasto		10		x	
Yhteiset tilat. yhteensä:		214,0			
Henkilökunnan tilat, työ- ja sos.tilat					
toimisto / johtaja		12		x	monikäyttöinen toimistotila
henkilökunnan työhuone		12		x	
Perhe- ja konsultaatiotila / työhuone / neuvottelu		10		x	sijoitetaan johtajan huoneen viereen
henk.kunnan wc:t 2kpl		3		x	1 kpl w c/kerros, miehille ja naisille
henk.kunnan suihkutila		3		x	yhteinen (mahduttava pukeutumaan)
henk.kunnan pukutila, 23h x 0,8m ² =18m ² (pukutilassa oma wc-tila miehille ja naisille)		18		x	miehille ja naisille erikseen
siivouskeskus ja vaatehuoltotila		14		x	voidaan yhdistää
siivouskomero		3		x	
Toimintatilat tilat yhteensä:		75,0		x	
Keittiötilat					
palvelukeittiö, pinta-ala sis. tuulikaapin		45,0		x	aputiloineen poisluk. rullakoiden ja pahvin säilytystilat
keittiön wc-tila		1,5		x	
Keittiötilat yhteensä		46,5			
Huonealat ilman teknisiä tiloja:		1001,5			
Tekniset tilat					
iv-konehuone 7% bruttoalasta				x	
sähköpääkeskus				x	
Käytävätilat					
Käytävät, poistumistiereitit				x	
Porrashuoneet				x	
tuulikaapit				x	
mitoitustavoite 8,5 htm ² /lapsi					128x8,5 htm ² = 1088 htm²
bruttoalataavoite (sis. myös iv-koneh)					1,07x1,15x1088 brm ² = 1340 brm²
Vantaan kaupunki, tilakeskus, hankevalmistelu					
Vantaan kaupunki, sivistystoimi					

KIELOTIE 15 - ILMANLAATUSUOJAVYÖHYKE

Ilmanlaadun suojavyöhyke, jota lähemmäs katuja ei pidä sijoittaa päiväkotia eikä sen pihaa.

18 § Tikkurilan päiväkotihankesuunnitelman hyväksyminen /ETN

VD/3053/10.03.02.01/2017

Tikkurilan päiväkodin hankesuunnitelma 27.3.2017 on laadittu yhteistyössä tilakeskuksen hankevalmistelun edustajien ja sivistysviraston varhaiskasvatuksen asiantuntijoiden kanssa.

Hanke liittyy Tikkurilan alueen päiväkotiverkkoselvitykseen. Selvitys valmistuu keväällä 2017.

Tikkurilan päiväkodin tarveselvitys 31.1.2017 on hyväksytty opetuslautakunnassa 13.2.2017 § 15, teknisessä lautakunnassa 14.2.2017 § 8 ja kaupunginhallituksessa 27.2.2017 § 10.

Uudisrakennuspäiväkotipihoineen on suunniteltu rakennettavaksi Tikkurilan keskustaan kolmen tontin alueelle. Paikalta esitetään purettavaksi Neilikkatie 3:n huonokuntoinen Pajatalo, sekä Vehkapolku 6:ssa sijaitseva Kukkakedon päiväkotipiha. Kukkakedon päiväkodissa on n. 50 -60 hoitopaikkaa. Kukkakedon päiväkodin hoitopaikat sijoitetaan rakentamisen ajaksi lähialueen muihin päiväkotipihoihin.

Tarveselvityksessä päädyttiin esittämään rakennettavaksi 8 kotialueparin (218 tilapaikkaa) uudisrakennuspäiväkotipiha, joka parhaiten vastaa nykyisen tiedon perusteella alueen tulevaan tarpeeseen.

Tilakeskuksen hankevalmistelussa on uudelle päiväkodille laskettu 24.3.2017 päivätty tavoitehinta 7 980 000 € (alv 0%). Purettavien rakennusten purkukustannuksiksi on arvioitu 111 160,00 € (alv 0%).

Hankkeelle voi syntyä lisäkustannuksia väestösuojan toteutusvelvoitteesta n. 90 000 € (alv 0%) ja mahdollisesta sprinklausjärjestelmän tarpeesta n. 100 000 € (alv 0%). Näiden tarve selviää esisuunnitteluvaiheessa, viranomaisneuvottelujen yhteydessä.

Opetuslautakunta 12.4.2017 § 18

Talous- ja hallintojohtajan esitys:

Päätetään esittää tekniselle lautakunnalle hyväksyttäväksi Tikkurilan päiväkodin 27.3.2017 päivätty hankesuunnitelma.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet: Tikkurilan päiväkotipiha, hankesuunnitelma 27.3.2017 liitteineen.

Täytäntöönpano: Hallintoyksikkö
- ote tilakeskus

Muutoksenhakuohje: Ei muutoksenhakuoikeutta/ Kuntalaki 91 §

Lisätiedot:

Päivi Riehungangas, puh 8393 2450, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaan kaupunki
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Tilakeskus, Hankevalmistelu, Merja Ryytty

TIKKURILAN PÄIVÄKOTI

Neilikkatie 3, 01300 Vantaa

Uudisrakennus, HANKESUUNNITELMA

27.3.2017

Sisällysluettelo:

1 Hanketietokortti.....	3
2 Hankkeen perusteet.....	4
2.1 Esiselvitykset.....	4
2.2 Tarveselvitys ja päätökset.....	4
3 Tilojen toiminnan kuvaus, tilaohjelma ja tilojen vaatimukset.....	5
3.1 Tilojen toiminnan kuvaus ja tilojen vaatimukset.....	5
3.2 Tilaohjelma.....	9
3.3 Lasten ja nuorten osallistaminen.....	10
4 Rakennus.....	10
4.0 Yleiset tavoitteet ja vaatimukset.....	10
4.1 Rakennusratkaisun tavoitteet.....	12
4.2 Rakennetekniset tavoitteet.....	13
4.3 LVIA- tekniset tavoitteet.....	14
4.4 Sähkötekniset tavoitteet.....	15
5 Rakennuspaikka.....	18
5.1 Rakennuspaikan sijainti ja hallinta.....	19
5.2 Rakennuspaikan ominaisuudet.....	19
5.3 Rakennuspaikan toiminnalliset tavoitteet.....	20
6. Hankkeen laajuustavoite.....	21
7. Kustannukset.....	21
7.1 Rakennuskustannusennuste.....	21
7.2 Käyttökustannusennuste.....	22
7.3 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannusennuste.....	22
8 Rahoitus, toteutus ja aikataulu.....	22
9 Riskit.....	22
10 Hankesuunnittelutyöryhmä.....	24

Liitteet:

- Liite 1. Sijaintikartta
- Liite 2. Ilmakuva
- Liite 3. Asemakaavaote ja määräykset
- Liite 4. Tonttikartta
- Liite 5. Tilaohjelma
- Liite 6. Tavoitehintalaskelma ja vuokrakustannuslaskelma
- Liite 7. Varhaiskasvatuksen tilasuunnitteluohje päiväkotien suunnittelua varten

Oheismateriaalit:

- Vantaan kaupungin tilakeskuksen ohjeita suunnittelijoille
- Vantaan kaupungin tilakeskuksen lähes nollaenergiarakentamisen ohje

1 Hanketietokortti

Kohteen nimi: Tikkurilan päiväkot (uudisrakennus)						
Tarpeen kuvaus: Tikkurilan alueelle tarvitaan 256 hoitopaikan uudispäiväkoti						
Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin: Tikkurilan päiväkotiverkkoselvitys (valmistuu keväällä 2017)						
Tarpeen perustelut: Tikkurilan keskusta-alue on nopeasti kasvava ja uudet päivähoitopaikat tarvitaan mahdollisimman pian.						
Investoinnin tarkoitus: Tarpeen mukaisen uudispäiväkodin saaminen alueelle mahdollisimman pian.						
Käyttäjähallintokunta: Sivistysvirasto						
Kaupunginosa: Tikkurila 61	Kiinteistötunnus: 61-111-7, 8, 9			Tontin pinta-ala: m ² 935+1183+1806		
Osoite ja tontti: Neilikkatie 3, Vehkapolku 6 01300 Vantaa	Kaavatiedot: Korttelin alueella voimassa oleva asemakaava, poikkeamispäätös tarvitaan + kaavamuuotos			Rakennusoikeus: m ² 1000 + 600		
Tilatarve, suuruus ja kustannukset (ALV 0%)	brm ²	htm ²	hym ²	Investointikustannus		
				€	€ / brm ²	€ / htm ²
Uudisrakennus	2440	2276	1794	7 980 000	3270	3920
Laajennus / lisärakennus						
Muutos / peruskorjaus						
Hankkeen tilapaikkamäärä				256 päivähoitopaikkaa		
Investointikustannus hoito- /oppilaspaiikkaa kohden				31 172 € / hoitopaikka		
Väistötilan tarve: Vehkapolku 6:ssa Kukkakedon päiväkodin 50 - 60 lapselle etsitään korvaavat hoitopaikat lähialueelta.						
Määrärahavaraus investointiohjelmassa: 5,2 milj. € (alv 0%), puuttuva rahoitus etsitään muiden päiväkotien toteutustarpeista						
Hankkeen toteutusaikataulu: Toteutus vuosina 2018-2019						
Ylläpitokustannukset: ks. vuokrakustannukset.						
Toimintakustannukset hallintokunnalle: noin 1,1 milj. €, kustannuksissa huomioitu purettavan Kukkakedon päiväkodin nykyiset kustannukset						
Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen: noin 150 000€						
Vuokra-arvio käyttäjäkunnalle:						
Tuleva vuokra				19,12 € / htm ² / kk		
Vuokravaikutus		43 514,75 € / kk		522 177,00 € / v		
Vuokravaikutus / tilapaikka				170,00 € / kk		
Laatija(t): Rakennuttaja-arkkitehti Merja Ryytty				Päivämäärä: 24.3.2017		

2 Hankkeen perusteet

Vantaan kaupungin väestöennusteen 2016 -2026 mukaan Tikkurilan suuralueen päivähoitoikäisten lasten määrä kasvaa erittäin voimakkaasti ennustekaudella. Lasten määrän ennustetaan kasvavan kymmenessä vuodessa 828 lapsella. Päivähoitoikäisistä lapsista noin 75 % käyttää joko yksityisiä ja kunnallisia varhaiskasvatuspalveluita.

Käytettävien Y-tonttien puutteesta johtuen Neilikkatien tontti pyritään hyödyntämään mahdollisimman tehokkaasti. Tontin keskeinen sijainti hyvien joukkoliikenneyhteyksien läheisyydessä sekä lapsimäärän voimakas kasvu takaavat nykyisiä päiväkoteja suuremman päiväkodin jatkuvan ja tehokkaan käytön. Lisäksi päiväkodin keskeinen sijainti antaa hyvät mahdollisuudet myös eri toimijoiden yhteiskäytölle päiväkodin monimuotoisissa tiloissa.

Uudisrakennuspäiväkoti pihoineen on suunniteltu rakennettavaksi Tikkurilan keskustaan, kolmen tontin alueelle. Paikalta esitetään purettavaksi Neilikkatie 3:n Pajatalo, sekä Vehkapolku 6:n Kukkakedon päiväkodin. Kukkakedon päiväkodissa on n. 50-60 hoitopaikkaa. Lapset sijoitetaan rakentamisen ajaksi lähialueen muihin hoitopaikkoihin. Pajatalon toiminnalle etsitään uutta tilaa.

Uuteen päiväkotiin tulee 8 kotialueparia, 256 tilapaikkaa. Todennäköinen lapsimäärä on n. 218 lasta, alle 3v lasten määrän hoitajaa kohden ollessa pienemmän, kuin 3-6 v lasten.

Uudisrakennus toteutetaan tiiviiseen kaupunkirakenteeseen 3. kerrokseen, jotta kapealle tontille saadaan mahdollisimman paljon leikkipihaa. Piha toteutetaan puistomaisena, jolloin sinne istutettavat puut varjostavat leikkialueita ja eristävät ääntä, sekä puhdistavana ilmaa liikenteen päästöiltä.

2.1 Esiselvitykset

Hanke liittyy Tikkurilan alueen päiväkotiverkkoselvitykseen. Selvitys valmistuu 2017 vuoden alussa.

Tarveselvityksen aikana teetettiin erillinen tontinkäyttöselvitys, jossa tutkittiin mahdollisuutta rakentaa päiväkodin Tikkurilan keskustaan, osoitteeseen Neilikkatie 3, joko 6 kotialueparin kokoisena

(lapsia 163 -192) tai 8 kotialueparin kokoisena (lapsia 218 – 256). Tarveselvityksessä päädyttiin esittämään rakennettavaksi 8 kotialueparin uudisrakennuspäiväkoti, joka parhaiten vastaa nykyisen tiedon perusteella tulevaan tarpeeseen.

2.2 Tarveselvitys ja päätökset

Tikkurilan päiväkodin tarveselvitys 31.1.2017 on hyväksytty opetuslautakunnassa 13.2.2017 § 15, teknisessä lautakunnassa 14.2.2017 § 8 ja kaupunginhallituksessa 27.2.2017 § 10.

3 Tilojen toiminnan kuvaus, tilaohjelma ja tilojen vaatimukset

Ks. varhaiskasvatuksen tilasuunnitteluohje päiväkotien suunnittelua varten, liite.

3.1 Tilojen toiminnan kuvaus ja tilojen vaatimukset

Päiväkodin psyykkinen ja fyysinen oppimisympäristö tukee erilaisten lasten luonnollista uteliaisuutta ja innostaa oppimaan. Vantaalaiset päiväkodit ovat kaikkia alueen lapsia ja perheitä sekä muita alueen asukkaita varten.

Päiväkodissa järjestetään toimintaa 1-vuotiaista 6-vuotiaisiin saakka. Päiväkodin lapsiryhmä koostuu kahden kasvattajan muodostamasta tiimistä, jolloin lapsimäärä on minimissään kahdeksan ja maksimissaan kuusitoista. Kotialue muodostuu kahdesta kasvattajatiimistä (minimissään 16 lasta, maksimissaan 32 lasta), jotka tekevät toiminnallista yhteistyötä ja käyttävät yhteisesti osaa tiloista.

Lasten päivittäinen ja viikoittainen varhaiskasvatusaika vaihtelee perheiden tarpeen mukaan. Osa lapsista on kokopäivähoidossa, maksimissaan kymmenen tuntia päivässä. Osa lapsista on paikalla päivittäin neljä tuntia esim. klo 8.30 - 12.30 tai klo 12.00 - 16.00.

Kasvatushenkilökunnan lisäksi tiloissa työskentelee päiväkodin johtaja sekä ateria- ja puhtauspalveluiden henkilöstöä ja vuosittain vaihtuva määrä muuta henkilökuntaa. Lisäksi päiväkodissa työskentelee kuntouttavaa henkilökuntaa yksittäisen lapsen tarpeisiin. Päiväkodissa on myös päivittäin erilaisia verkostopalavereita henkilöstön, lasten vanhempien ja asiantuntijatahojen kanssa.

Päiväkodissa toteutetaan pienryhmäpainotteista toimintaa, joka edellyttää yhden / kahden kasvattajan mahdollisuutta työskennellä lapsiryhmänsä kanssa. Pienryhmät ulkoilevat porrastetusti, jolloin sisätilat ovat monipuolisesti pienryhmien käytössä. Alle 3-vuotiailla lapsilla pienryhmät muodostuvat yleensä neljästä lapsesta, yli kolmevuotiailla kahdeksasta kuuteentoista lapseen. Esiopetuksessa lasten tulee saada kokemuksia myös isommassa ryhmässä toimimisesta, joten ryhmien koko voi vaihdella kahdeksan ja kahdenkymmenen neljän lapsen välillä. Päiväkodissa järjestetään myös koko päiväkodin yhteisiä tapahtumia lapsille sekä perheille.

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on saada teknologia palvelemaan kasvatuksellisia ja opetuksellisia päämääriä. Lapset oppivat vertaisryhmissä toisiltaan ja siksi lasten käyttöön tarkoitetut tietokoneet ja tablet -laitteet ovat osa lapsiryhmän oppimisympäristöä. Tieto- ja viestintätekniisten laitteiden käytössä painotetaan lasten aktiivista toimintaa, leikkiä ja pelillisyyttä. Henkilökunta käyttää TVT -laitteita mm. dokumentointiin, raportointiin, pedagogiikan kehittämiseen sekä yhteistyöhön perheiden kanssa. Päiväkodin tiloja käytetään myös muuhun varhaiskasvatukseen esim. avoimen toiminnan ja kerhotoiminnan tarpeisiin.

Tilat ovat myös asukkaiden monipuolisessa käytössä päiväkodin käyttöajan ulkopuolella.

3.1.0 Päiväkodin lasten ja henkilökunnan toimintatilat

Tikkurilan päiväkotiin tulee 256 tilapaikkaa. Päiväkotia suunnitellaan kolmikerroksiseksi. Kahdeksan kotialuetta suunnitellaan pareiksi, joilla on yhteinen sisäänkäynti, kuraateinen ja wc-pesutilat. Toimivuuden takaamiseksi päiväkotiin tehdään yksi suurempi hissi, johon mahtuu kerralla kasvattaja ja 8 lasta sekä yksi normaali pyörätuoli- mitoituksella oleva hissi. Suurempi hissi sijoitetaan rakennuksessa niin, että se palvelee hyvin 3-6 -vuotiaiden lasten ruokailuun kulkua.

Tilat tukevat erilaisia pedagogisia toimintatapoja. Lapsiryhmillä on hiljainen ja visuaaliselta ilmeeltään rauhallinen tila, joka mahdollistaa rauhoittumisen ja keskittymisen käsiteltävään asiaan.

Tilat tukevat eri-ikäisten lasten perushoidon sujuvaa järjestämistä. Pienten lasten hoidolle ja pesemiselle on toimivat ja miellyttävät tilat. Lasten liikkuminen päiväkodissa on selkeää ja helppoa ja tilat on suunniteltu lasten mittakaavan mukaisesti ja helposti lasten hahmotettavasti. Vanhempien on sujuvaa tuoda ja hakea lapsensa päiväkodista.

Päiväkodin ydin on ruokailutila, pieni oleskelutila mm. aamun ensimmäisille tulijoille, kotikeittiö ja liikuntasali. Tilat kokoavat koko päiväkodin lapset ja henkilökunnan ruokailemaan, liikkumaan ja päiväkodin yhteisiin hetkiin. Kulku ydinalueelle eri puolilta rakennusta järjestetään niin, että sinne on helppo kokoontua eri puolelta rakennusta häiritsemättä toimintaa kulkemalla tilojen läpi. Näin ruokailun järjestäminen on logistisesti mahdollisimman tehokasta ja vaivatonta. Lasten ruokailu, pienimpiä lapsia lukuun ottamatta järjestetään ruokailutilassa. Päiväkodin suuren koon vuoksi myös 2. ja 3. kerroksen eteistilojen tuntumaan järjestetään erilliset ruokailualueet, tukeutuen 1. kerroksen ruokailutilaan.

Päiväkodin sali suunnitellaan ja varustetaan lasten liikuntakäyttöön sopivaksi ja se mahdollistaa ryhmäliikunnan ja yhteisöllisen kokoontumisen. Liikuntasali/monitoimitila, ruokailutila sekä osa lasten tiloista tarjoavat myös kuntalaisille mahdollisuuden tilojen harraste- ym. käyttöön päiväkodin toiminta-ajan ulkopuolella.

Työpajassa on mahdollista toteuttaa hallitusti monipuolista materiaalien käyttöä (vesi, hiekka, puu) vaativia leikkejä ja ohjelmaa. Muut lasten tilat sijoittuvat helposti hahmotettavasti eri puolille päiväkotia ja kaikki tilat suunnitellaan leikkiin ja oleskeluun sopiviksi.

Tilat tukevat lasten ja henkilökunnan hyvinvointia ja ovat viihtyisät. Päiväkodissa on rauhallisia tiloja keskusteluihin perheiden ja yhteistyötahojen kanssa sekä henkilökunnan kirjalliseen työskentelyyn. Henkilökunnan tilat suunnitellaan äänieristystarpeet huomioon ottaen. Päiväkodin johtajan huone sijoitetaan asiakkaiden ja henkilökunnan helposti saavutettavaksi.

Päiväkodin toiminta on ympärivuotista päivätoimintaa. Tilat suunnitellaan muuntojoustavina, myös muita iltakäyttäjiä huomioiden.

Kuhunkin kerrokseen sijoitetaan henkilökunnan wc-tilat ja 2. ja 3. kerrokseen siivouskomero. 1. kerrokseen tehdään siivouskeskus.

Mikäli lepohuone sijaitsee toisessa kerroksessa, huoneesta on pelastusviranomaisen vaatimusten mukaan oltava suora yhteys varsinaiseen uloskäytävään tai oviyhteys säältä suojattuun varatieportaaseen.

3.1.3 Keittiötilat

Päiväkotiin rakennetaan palvelukeittiö.

Keittiön sijoitetaan rakennuksen huoltoliikennealueen puolelle. Tavarantoimitus tapahtuu lastauslaiturin kautta.

Jätehuolto ja rullakko/pahvi varaston oltava riittävän suuret ja kohtuullisen matkan päässä keittiöstä.

Keittiön tuulikaapin suunnittelussa on huomioitava myös suurempien kalusteiden kuljetus.

Keittiön on tarkoituksenmukaista olla suorakaiteen muotoinen. Ikkunan sijoitus ei saa häiritä laitteiden oikeaoppista sijoittelua, vaan sille hyvä paikka on sisääntulon vieressä. Ikkunan alareuna 1400mm korkeudella lattiasta.

Kaikkien pintojen on oltava ehjiä, helposti puhdistettavia, kestäviä ja turvallisia. Keittiö ei saa toimia läpikulkutilana ja se tulee olla erotettavissa oleskelutiloista.

Ruuanvalmistus- ja kuumennuslaitteet on sijoitettava rasvasuodattimella varustetun huuvin alle. Astianpesukoneen kohdalla on oltava ylälämmön ja höyryn poistoon tarkoitettu kohdepoisto tai vaihtoehtoisesti höyry-yksikön avulla veden lämmittävä kone, joka on energiatehokkaampi eikä tarvitse erillistä huuvausta.

Keittiön kalustus ja varustus suunnitellaan Vantaan kaupungin tilakeskuksen huonekortin mukaan.

Elintarvikkeiden ja astioiden pesulle on varattava omat erilliset vesipisteet. Keittiössä on erillinen käsienpesuallas varusteineen ja sen läheisyydessä suihkupuhdistuslaite ja letkukela.

Keittiössä on oltava erillinen ja asianmukaisesti varustettu kaappi siivousvälineiden säilytystä ja huoltoa varten. Keittiötä varten tulee olla erilliset siivousvälineet ja ne tulee säilyttää erillään huoneiston muista siivousvälineistä.

Lisäksi elintarvikkeiden kuljetuslaatikoita ja vaunuille varataan keittiön sisääntulossa erillinen tila.

Keittiön työpiste sijoitetaan keittiön ikkuna ääreen.

Ruuan jakelu

Pääruokasalinpuolella keittiöseinän vieressä tulee olla ateriabuffet (ei avaudu keittiötiloihin). Päiväkärriä käytetään pienten lasten ateriointiin kerroksissa ja alakerran tiloissa. Ryhmien määrä ja sijainti selviää suunnitteluvaiheesta.

Suurempien lasten ateriointiin kerroksissa varataan auloissa tarpeen mukaan siirreltävät kylmä/lämmin buffetit (1x1/1GN ja 1x2/1GN) Vaunuille varataan sähköliitäntä, (tarkistettava) vaatiiko tehokkaamman ilmanvaihdon (tarkistettava).

2 ja 3 kerroksen ruokailutiloihin asennetaan lavuaaripöytä. Pöydän alla on tila pesutarvikkeille ja jäteastialle (lukittava), sekä kotitalousjäkaapit välipalatarpeille ja juomille. Aterioiden kuljetukseen varataan verkkovirralla toimivat kevytrakenteiset (hygieniamuoviset) kylmä/lämpökuljetusvaunut.

3.1.4 Puhtaus

Lähes 0-energiapäiväkodin siivottavuus:

Suunnittelussa otetaan huomioon tilojen siivottavuuden vaivattomuus, turhia kulmia, ulokkeita vältetään. Lattiamateriaalivalinnoissa otetaan huomioon materiaalien siivottavuus mahdollisemman vähäisellä energiankulutuksella. Lattiamateriaalin on oltava kulutuksen kestävä ja vahaustarvetta ei saa tulla. Pinnat ovat helposti puhdistettavia ja likaa hylkimättömiä. Ikkunoiden ovat sisäänpäin avattavia. Ikkunoiden edessä ei saa olla kalusteita tai pylväitä, joka hankaloittavat ikkunoiden avaamista ja pesua. Suunnittelu toteuttaa elinkaariajattelua.

3.1.5 Vaatehuoltotilat

Keskuspesulahankkeen johdosta vaatehuoltotilaan ei tule erillisiä pyykinkäsittelykoneita, vaan pyykkit menevät pesulaan. Varaliinavaatteille varataan säilytystila vaatehuoltotilaan.

3.1.6 Siivoustilat

Siivouskeskuksessa on tilat ja energiatehokkaat pyykinkäsittelykoneet siivouspyykin puhdistukselle, huollolle ja säilytykselle. Tila toimii samalla paperi- ja tarvikevarastona. Vantaan kaupungin tilakeskuksen huonekorteissa on esitetty tilan koneet ja laitteet.

Tilassa on käytävälle aukeava, kynnyksetön 900 - 1000 ovi, jolloin yhdistelmäkone voidaan siirtää tilasta ilman lisäluiskien tarvetta. Lattiamateriaali on kulutusta kestävä. Siivouskeskus sijoitetaan 1. kerrokseen. 2. ja 3. kerrokseen sijoitetaan siivouskomerot.

3.1.7 Jätehuoltotilat

Jätteet kerätään maanlaiseen esim. Molok-syväkeräysjärjestelmään, joka sijoitetaan huoltopihan ajoliittymän välittömään läheisyyteen. Jätepisteeseen tulevat säiliöt sekajätteelle, biojätteelle, kartonkijätteelle ja puolitettu säiliö lasi- ja metallijätteelle Vantaan kaupungin tilakeskuksen puhtauspalvelun ohjeiden mukaan.

Jätepisteiden tulee sijaita mahdollisesti lähellä keittiötä ja kulku jätepisteelle tulisi olla mahdollisimman lyhyt myös siivouksen näkökulmasta. Syväsäiliöiden tyhjennyksessä tulee ottaa huomioon jäteauton vaatima kääntösäde. Säiliöt asennettava mahdollisuuksien mukaan osittain maanalle, jolloin säiliön täyttöaukko ei ole liian korkealla. Avattavaan täyttökanteen tulee asentaa lukitus kiinteistön sarjaan ja lukon päällä pitää olla läppä, jotta kukot eivät pääse jäätymään.

Keittiön lastauslaiturilta varataan lukittu tila pahvirullakolle.

3.1.8 Väestönsuojatilat

Väestönsuojan rakentamiselle haetaan 5 vuoden lykkäystä rakennuslupavaiheessa.

VSS:n mahdollinen sijoitus ja suunnitelmat tarkennetaan rakennuslupavaiheessa.

Väestönsuojan mitoitus lasketaan kerrosalaperusteisesti (2 %).

VSS:n koko olisi 8 kotialueparin 3. kerroksisessa päiväkodissa n. 47 m².

3.1.9 Pihan vaatimukset

Lasten leikkipiha suunnitellaan virikkeiseksi oppimisympäristöksi, joka tukee pedagogisten tavoitteiden toteutumista. Päiväkodin pihassa korostuvat suojaisuus, turvallisuus ja toiminnallisuus. Liikkumisen ohjaukseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Piha vaatii turvallisen pyöräily-, saatto- ja huoltoliikenteen huomioimisen sekä selkeästi merkityt alueet autoille ja polkupyörille. Lastenvaunuille on tarpeen riittävän iso katos sekä leikkivälineille varastotila.

Tonttivedet imeytetään oman tontin alueella Vantaan kaupungin hulevesiohjeen mukaisesti.

Leikkipiha aidataan.

Piha suunnitellaan puistomaiseksi leikkipihaksi, johon istutetaan melua vaimentavia ja liikenteen saasteista aiheutuvaa haittaa vähentäviä helppohoitoisia puita. Puut muodostavat pihalle kesällä varjoa ja yhdistävät uuden rakennuksen pihan visuaalisesti joen varren vihervyöhykkeeseen Neilikapuiston välityksellä.

Piha suunnitellaan helposti valvottavaksi. Teiden ja pihojen kunnossapito otetaan huomioon, erityisesti lasten turvallisuutta vaarantamatta.

Leikkipihan ohjeellinen mitoitus on 20 m² / hoitopaikka.

Pihalle sijoitetaan Vantaan kaupungin tilakeskuksen huonekortin piha mukaiset; voivat sijaita myös osana päiväkotirakennusta:

pihavarastot (leikki- ja ulkoiluvälineet) N. 30m²

vaunuvarastot N. 20m²

sadekatos/aurinkosuojat N. 20m²

keittiön sisäänkäynnin yhteyteen:

laatikko- ja rullakkovarasto 4 m²

Pihan kylmät rakennelmat ja pihan kovat pinnat kootaan yhteen.

Pihan varustus Vantaan kaupungin tilakeskuksen huonekortin, piha, mukaan.

Uuden päiväkodin paikoitus- ja saattoliikennealue toteutetaan nykyisen Pajatalon pysäköintialueen paikalle. Neilikkatie on ainoa mahdollinen toimiva yhteys huolto- ja saattoliikenteelle.

3.2 Tilaohjelma

Tilamitoitus perustuu Vantaan kaupungin päiväkotien tilasuunnittelun kehityshankkeen myötä kehitettyyn tilaohjelmamalliin ja päiväkotien yleisiin suunnitteluohjeisiin.

Sisätilat suunnitellaan helposti valvottaviksi. Tilojen linkittäminen, läpinäkyvyys, sujuvat kulkureitit ja riittävä valaistus lisäävät turvallisuutta.

Tilaohjelma liitteenä.

3.3 Lasten ja nuorten osallistaminen

Käyttäjätöimialan edustajien kanssa tutkitaan suunnitteluvaiheessa mahdollisuutta osallistaa nykyisen Kukkakedon päiväkodin lapsia uuden päiväkodin suunnittelussa.

Suunnittelun alettua selvitetään syksyllä 2017 Varian oppilaitoksen kanssa, olisiko mahdollista saada oppilaiden tekemää taidetta Tikkurilan päiväkotiin. Hankkeelle ei ole taidemäärärahaa.

4 Rakennus

4.0 Yleiset tavoitteet ja vaatimukset

Päiväkotij sijaitsee Tikkurilan keskustassa. Uudisrakennus toteutetaan olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen arkkitehtoniselta ilmeeltään sopivaksi.

Uudisrakennuksella tavoitellaan alueen ilmeen ja imagon kohentamista. Rakennus toteutetaan niin, että sen on terveellinen, investointi- ja elinkaarikustannuksiltaan edullinen, toimiva ja tarkoituksenmukainen. Rakennuksesta tehdään helposti ylläpidettävä ja huollettava, myös julkisivun osalta.

Päiväkotij toteutetaan Vantaan kaupungin normaalin päiväkotien laatuluokituksen mukaan. Rakennuksesta tehdään tilaratkaisuiltaan toiminnallinen, tehokas ja tarkoituksenmukainen. Suunnittelu ja materiaalivalinnoilla vaikutetaan rakennuksen elinkaareen. Tehdyissä ratkaisuissa huomioidaan ekologiset ja elinkaarikustannuksien kannalta edulliset valinnat. Uudisrakennus toteutetaan Vantaan lähes nollaenergiakonseptin mukaisesti.

Päiväkodin tilojen laadulliset ja tekniset tavoitteet ovat RT – ohjekortin 96–11003 Päiväkotien suunnittelu (julkaistu elokuussa 2010) mukaisia.

Ks. varhaiskasvatuksen tilasuunnitteluohje päiväkotien suunnittelua varten, liite.

4.0.1 Esteettömyysvaatimus

Sisäänkäynti 2. ja 3. kerroksen päiväkotiryhmiin tapahtuu katoksellisen ulkoportaan kautta. Sisäänkäynnit kaikkiin päiväkotiryhmiin sijoitetaan niin, että niihin päästään myös joko suoraan tai toisen tilan läpi, ulkokautta.

2. ja 3. kerroksen ryhmien märkäeteiset sijoitetaan omiin kerroksiinsa.

Päiväkodin kaikki ovet tehdään mahdollisuuksien mukaan kynnyksettöminä. Db- ovet toteutetaan laahuskynnyksillä.

1. kerroksen sisäänkäynnin yhteyteen autolla saavutettavan tilan eteen tehdään RakMk F2 rakennuksen käyttöturvallisuus määräykset täyttävä inva- luiska.

Rakennukseen tehdään kaksi hissiä, päiväkodin toiminnan sujuvuuden varmistamiseksi. Hisseistä toinen on suurempi hissi, jonka mitoitus parien kuljetuksen mukaan ja niin että siihen mahtuu kerralla 8 lasta sekä kasvattaja. Suuremmalla hissillä kuljetaan m. 1. kerroksen ruokasaliin.

Toinen hissi mitoitetaan pyörätuolimitoituksella. Hissit sijoitetaan eri puolille taloa, helpottamaan korkean rakennuksen liikennöintiä ja huoltoa.

4.0.2 Tilatehokkuustavoite

Uusi päiväkotitehdään 8 kotialueparille, 256 tilapaikkaa.

Päiväkodin mitoitustavoite on $8,5 \text{ htm}^2$ / lapsi, $2\,176 \text{ htm}^2$ / 8 kotialuetta.

htm. tavoite $256 \times 8,5 \text{ m}^2 = 2\,176$
brutto $2\,485 \text{ brm}^2$

4.0.3 Muuntojoustovaatimus

Päiväkodin tilat suunnitellaan niin, että ne voidaan vähäisin toimenpitein muuttaa tarvittaessa muuhun toimintaan soveltuvaksi sekä päiväkotitoiminnassa mahdollisimman joustavasti muunneltaviksi.

Päiväkodin ydin ja osa lasten tiloista on rajattavissa myös muiden toimijoiden käyttöön. Päiväkodin toiminta on ympärivuotista päivätoimintaa. Tilat suunnitellaan muuntojoustavina, myös iltakäyttäjien huomioiden.

Suurien tilojen rakenteet suunnitellaan niin, että mm. seinien lisääminen ikkunajaon mukaan on mahdollista.

Ilman sisään tuonti suunnitellaan niin, että seinien lisäys onnistuu tarvittaessa ilman suuria kanavamuuoksia. Sama koskee myös pistorasioiden ja koskettimien sijoittelua suurissa tiloissa.

4.0.4 Sisäilmaolosuhteet

Sisäilmaluokka S2 (Sisäilmastoluokitus 2008), lämpötilaolosuhteiden osalta S3.

4.0.5 Valaistusolosuhteet

Standardi SFS-EN 12464-1 (Valo ja valaistus, Työkohteiden valaistus, Osa 1: Sisätilojen työkohteiden valaistus).

4.0.6 Lämpöolosuhteet

Sisälämpötilatavoite S3. Jäähdytystarpeet huomioidaan suunnittelussa tilasijoittelulla ja mekaanisin keinoin.

4.0.7 Ääniolosuhteet

- standardi SFS 5907 (Rakennusten akustinen luokitus)
- luokka C
- ryhmäkotiasunnot ääniteknisesti normaaleja asuntoja

4.0.8 Sisätilojen rakennusmateriaalien päästöluokkavaatimus

M1

4.0.9 Tiiveysvaatimus

Tiiveys: ilmanvuotoluku < 0,8 l/h

4.0.10 Energiatohokkuustavoite

Energiatohokkuuden tavoitetaso on lähes 0-energiarakennus, Vantaan kaupungin kestävä rakentaminen - lähes 0-energiarakennuksen suunnitteluohjeen tavoitteiden mukaan.

Energiakulutuksen tavoite on 85 kwh/m².

U-arvot toteutetaan vähintään voimassaolevien u-arvovaatimusten mukaan.

4.0.11 Palotekniset vaatimukset

Paloluokka P1 tai P2, rakennusratkaisusta riippuen.

Koko rakennuksessa paloilmoinjärjestelmä.

4.1 Rakennusratkaisun tavoitteet

Rakennukseen suunnitellaan toteutuskelpoiset detaljit rakennusfysikaalisesti toimivina ja rakennus rakennetaan sääsuojan alla. Pintamateriaalivalinnoissa huomioidaan sisäilman hyvään laatuun vaikuttavat tekijät. Julkisivu- ja runkomateriaalivalinnassa on vältettävä palonleviämisen kannalta epäedullisia materiaaleja.

Runkojärjestelmä valitaan niin, että se sallii joustavan käytön ja myöhempiä tilamuutoksia. Rakennusrungon syvyys valitaan siten, että kantavat ja jäykistävät seinälinjat sijoittuvat ulkoseinille. Poikittaisia ja pitkittäisiä kantavia seinälinjoja ei pääsääntöisesti sallita estämään muuntojoustavuutta.

Talotekniikan nousukuilut minimoidaan ja keskitetään. Talotekniset linjat viedään ulkovaipan sisäpinnan sisäpuolella.

Suunnittelun alussa analysoidaan kolme erilaista runkoratkaisujärjestelmää mm. muuntojoustavuuden, käytettävyyden ja kustannusten näkökulmasta.

Runkoratkaisuvaihtoehtoina käytetään hirsi- ja puurunkoinen, teräsbetoninen ja hybridirunkoinen.

Rakennus perustetaan teräsbetonipaaluilla ja koneellisesti tuuletettavalla alustatilalla varustettuna. Perustukset routasuojataan, rakennus salaojitetaan ja varustetaan radonin poistolla.

4.2 Rakennetekniset tavoitteet

Runkojärjestelmä valitaan niin, että se sallii joustavan käytön ja myöhempiä tilamuutoksia. Rakennusrungon syvyys valitaan siten, että kantavat ja jäykistävät seinälinjat sijoittuvat ulkoseinille. Poikittaisia kantavia seinälinjoja ei pääsääntöisesti sallita estämään muuntojoustavuutta.

Rakennuksen paloluokka on P1 tai P2. Paloluokka selviää viimeistään suunnitteluvaiheessa valitun runkojärjestelmän perusteella.

Teräsrakenteiden palosuojaus toteutetaan palosuojamaalilla ja/tai rakennejärjestelmän omalla palosuojausmenetelmällä poissulkien kuitupohjaiset tuotteet (mineraalivilla yms.).

Palo-osastointi toteutetaan paloteknisen suunnitelman mukaan.

Kantavien rakenteiden, rakennusfysikaalisen ja pohjarakenteiden suunnittelun osalta hanke on vaativa suunnittelutehtävä.

Alapohjan ja alustatilan rakennusfysikaalisten olosuhteet suunnitellaan toimimaan moitteettomasti sekä rakenteiden tulee olla tiiviitä sisätilaa vastaan. Rakennedetaljien tulee olla toteutuskelpoisia.

Ulkovaipan sisäpinnan tiiveyden varmistamiseksi on laadittava detaljit kaikista erilaisista liitos- ja epäjatkuvuuskohdista toteutuskelpoiset rakennusfysikaalisesti toimivat ratkaisut.

Märkä- ja kosteudelle alttiissa tiloissa käytetään kiviainepohjaisia materiaaleja.

Rakennus perustetaan maanvaraisesti koneellisesti tuuletettavalla alustatilalla varustettuna. Perustukset routasuojataan ja rakennus salaojitetaan.

4.3 LVIA- tekniset tavoitteet

Yleistä

Tavoitteena on rakennuksen energiankäytön minimointi eli lähes nollaenergiapäiväkotinä. Lvi-tekniset laitteet ja järjestelmät valitaan energiatehokkaiksi. Ilmanvaihdon lämmön talteenotolla ja rakennusautomaation hallitulla käytöllä on merkittävä osuus tavoitteen saavuttamisessa. Tekniset tilat sijoitetaan keskeisesti, mikä pienentää tilantarvetta ja parantaa säädettävyyttä.

Sisäilmaston sisäilmaluokka on S2 jossa CO₂-rajana on 900 ppm. , tästä poiketen ilmavirrat vähintään 6 l/s,henkilö ja lämpötilan yläraja luokan S3 mukaan. Ilmanvaihtojärjestelmän puhtausluokka on P1, iv-tuotteiden puhtausluokka ja rakennusmateriaalien päästöluokka M1.

Lämmitys ja jäähdytys

Rakennus liitetään alueen kaukolämpöverkostoon lämmönjakohuoneeseen sijoitettavan alajakokeskuksen välityksellä. Vantaan Energian mukaan kaukolämmön liittymisessä voidaan tarvittaessa hyödyntää Unikkotien suunnasta tulevaa kaukolämmön liittymäjohtoa. Lämmityslaitteille ja ilmanvaihto/ kiertoilmakojeille rakennetaan erilliset putkistot. Pääasiallinen lämmönjakotapa on vesi- kiertoinen matalalämpöinen lattialämmitys. Keittiöön ym. lattialämmityksen ulkopuolelle jätettäviin tiloihin asennetaan radiaattoreita termostaattiventtiilein. Lj- keskuksen pumpput ovat taajuusmuuttajin ohjattuja ja energiatehokkaita tasavirtamoottorein varustettuja (EC,PM).

Jäähdytys toteutetaan rakenteellisin keinoin. Koneellista jäähdytystä ei käytetä – tarvittaessa viilennys hoidetaan ilmanvaihdon yöjäähdytyksellä.

Keittiön kylmä- ja pakastustilojen kylmälaitteiden lauhdelämpö hyödynnetään alustatilan ilmanvaihtokojeessa tai sijoittamalla laitteet alustatilaan.

Ilmanvaihto

Rakennus varustetaan tarkoituksenmukaiset palvelualueet ja tehokkaat lto-laitteet omaavalla tulo- ja poistoilmanvaihdoilla. Keskeisesti sijoitettuun ilmanvaihtokonehuoneeseen sijoitetaan päiväkotitilojen, keittiön, wc ym. tilojen ja alustatilojen tulo- ja poistokojeet. Ilmanvaihdon suunnittelussa pyritään mahdollisuuksien mukaan siihen, että tilat ovat muunneltavissa muuhun toimintaan soveltuvaksi.

Kohteen iltakäyttö on erityisesti huomioitava ja kojeissa on aikaohjelmien ulkopuolista käyttöä varten lisäaikakytkimet.

Suuret tilat, joiden käyttökuormitus on vaihteleva sekä ryhmä – ja lepohuoneet varustetaan yksinkertaisilla tilakohtaisilla ilmamääräsäätimillä läsnäolo, lämpötila tai hiilidioksidianturein. Ilmamäärä ohjattavissa 20/60/100 % (poissa/läsnä /tehostus).

Iv-kojeet mitoitetaan pienille painehäviöille – puhaltimien ominaissähköteho eli SFP-luku 1/1-teholla on max 1,3 kW/m³s. Puhallinmoottorit ovat taajuusmuuttajaohjattuja ja energiatehokkaita tasavirtamoottoreita.

Rakennuksen lämmöneristyksen sisäpuolelle asennettavat ilmanvaihtokanavistot ovat vakioaineisia ja tiiviitä – kanavat min luokka B, kanavaosat luokka C. Tulo- ja poistoilman päätelaitteet ovat vakiovärisävyyn maalattuja tehdasvalmisteisia tuotteita.

Vesi ja viemäri

Rakennus liitetään alueen vesijohto-, jäte- ja sadevesiviemäriverkostoihin. Päävesimittarin yhteyteen asennetaan paineenalennusventtiili vedenkulutuksen vähentämiseksi. Lämpimän käyttöveden ja keittiön vedenkulutusta seurataan alavesimittarein.

Jätevesiviemärit sijoitetaan rakennuksen alustatiloihin. Keittiölle asennetaan rasvanerotuskaivo piha-alueelle, joka liitetään pihan jv-viemäriin. Sadevedet johdetaan räystäskouruin ja syöksytorvin rännikaivoihin ja edelleen pihan sv viemäreihin. Tilannetta, jossa viemäriveresiä pitää pumpata, tulee välttää.

Vesikalusteet ovat yleisesti käytössä olevaa vakiolaatua. Sekoittajat ovat vähän vettä kuluttavia vipu- ja termostaattikalusteita. Elektronisia kalusteita käytetään wc-tilojen ja keittiön käsienpesualtailla.

Sprinklerjärjestelmä rakennetaan, mikäli lupaehdot sitä edellyttävät, esim. jos rakennus on puurakenteinen.

Automaatio

Rakennuksen automaatiojärjestelmän avulla ohjataan ja valvotaan lvi-järjestelmiä niin, että sisäilmatavoitteet saavutetaan pienellä energiankulutuksella.

Muut järjestelmät

Sprinklerijärjestelmän tarve ja laajuus (esim. puurakenteiden takia) selvitetään paloviranomaisten kanssa ehdotussuunnitteluvaiheessa.

4.4 Sähkötekniset tavoitteet

Yleistä

Sähkötekniisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Laittevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laitetoimittajia.

Suunnittelun tulee olla laadukasta ja pohjautua tilaajan ja käyttäjien kanssa neuvoteltuihin ratkaisuihin, laskelmiin ja kokemukseen. Suunnittelijan on voitava perustella suunnitteluratkaisut yllä mainittujen kriteerien perusteella.

Aluesähköistys ja liittymät

Rakennus liitetään sähkölaitoksen pienjännitejakeluverkkoon ja teleoperaattorin tietoliikenneverkkoon. Kiinteistöautomaatio liitetään Vantaan kaupungin kaukovalvontajärjestelmään. Videovalvonta liitetään Vantaan kaupungin videovalvontaverkkoon.

Piha-alueiden valaistus rakennuksen lähialueella toteutetaan seiniin ja katoksiin asennettavilla valaisimilla. Pihalle asennetaan pihavalaisutukseen soveltuvat pylväsvalaisimet. Valaisimien tulee olla ilkeäkestävää rakennetta.

Kaapeloinnissa tulee huomioida pylväsvalaisimien ja autolämmityspistorasioiden lisäysmahdollisuus tulevaisuudessa.

Sähkönjakelu ja keskuskes

Sähköjärjestelmät rakennetaan voimassa olevien standardien mukaisesti.

Rakennus varustetaan pääkeskuksella ja ryhmäkeskuksilla. Keskusten paikat ja määrät tulee suunnitella optimaalisesti huomioiden tilankäytön sekä kaapeloinnin minimointi.

Rakennus varustetaan sähkötoimittajan päämittauksen lisäksi kiinteistöautomaatioon liitettävillä energian kulutuksen seurantamittareilla. Mitattavia suureita ovat mm. kiinteistö- LVI- ja keittiölaitteiden sähköenergian kulutus.

Alamittauksilla tavoitellaan rakennuksen käytönaikaista energian kulutuksen optimointia mm. seuraamalla mittaustulosten poikkeamia esim. vikatapauksissa.

Johtotiet

Rakennukseen asennetaan tehdasvalmisteisia metallirakennetta olevia kaapelihiyllyjä, johtokanavia ja valaisinripustuskiskoja. Johtoteiden suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota ääni- ja paloteknisiin eristykseen. Näkyvillä osuuksilla johtotiet ovat valkoiseksi maalattua mallia.

Johdot ja niiden varusteet

Rakennukseen asennetaan kaapeleita ja johtoja jotka palvelevat mm. seuraavia käyttötarkoituksia:

- Maadoituksia/ukossuojauksia
- Voimavirtalaitteita esim. keittiökojeita
- Valaistusta ja pistorasioita
- Tele- ja turvajärjestelmiä
- LVIA -laitteita

Kaapeleihin tulee päästä käsiksi kohtuudella rakennuksen valmistumisen jälkeen. Esim. väliseinissä ei käytetä putketonta asennusta. Läpiviennit tulee tiivistää hyvin ja kylmien sekä lämpimien tilojen välisiä läpivientejä tulee välttää.

Sähkökalusteiden sijoittelua huoneiden ulkoseinille tulee välttää.

Valaistusjärjestelmät

Tilojen valaistutasojen mitoituksissa tulee pääsääntöisesti noudattaa standardin SFS-EN 12464-1 suosituksia.

Optimaaliseen energiatehokkuuteen tulee pyrkiä valitsemalla energiatehokkaat valaisimet sekä niihin energiatehokkaat valolähteet (kuten Led). Valaisimet tulee pyrkiä sijoittamaan siten, että valoa saadaan sinne missä sitä tarvitaan ja tarpeenmukaisella valaistusvoimakkuudella.

Energiatehokkuus tulee huomioida myös valaistusohjauksissa. Valaistusohjaukset voidaan toteuttaa mm. soveltaen kiinteistöautomaation aikaohjauksia, valoisuusantureita, läsnäolotunnistimia ja järkevää valaistusryhmitystä. Lisäksi joissakin huonetiloissa voidaan valaistukseen lisätä himmentimiä, jotka säätelevät tilakohtaisesti valaistusvoimakkuutta ulkoa tulevan päivänvalon mukaan.

Valaisinvalinnoissa ja sijoituksissa tulee huomioida kodinomaisuus sekä seinäpintojen valaistus.

Ulkovalaistus toteutetaan energiatehokkailla valaisimilla. Käytettäessä heti syttyviä ja mahdollisesti säädettäviä Led-lamppuvalaisimia, voidaan syttymistä ohjata osittain

liiketunnistimilla ja/tai valoisuusantureilla huomioon ottamalla katuvalaistus sekä lähiseudun asutus. Pimeään aikaista osavalaistusta tarvitaan mm. ilkvaltariskin sekä kameravalvonnan takia.

Yleiskaapelointijärjestelmä (atk, puhelin, videovalvonta)

Rakennus varustetaan Cat 6 mukaisella suojaamattomalla yleiskaapelointijärjestelmällä. Järjestelmä palvelee tietoliikennettä ja puhelinyhteyksiä sekä videovalvontaa.

Yleiskaapelointiteline asennetaan omaan erilliseen lukittavaan teletilaan. Pistorasioita asennetaan mm. toimistoihin, kokoushuoneeseen, ryhmähuoneisiin, monitoimitilaan, keittiöön ja teknisiin tiloihin. Lisäksi aurinkosähköjärjestelmän dataloggereille asennetaan kaapelointi ja pistorasia energian tuoton seurantamonitorille.

Rakennus ja sen pääsisäänkäyntien edustat varustetaan langattoman lähiverkon verkon (wlan) tukiasemilla.

Yhteisantennijärjestelmä

Rakennus varustetaan yhteisantennijärjestelmällä. Pistorasioita asennetaan liikuntasaliin ja ruokailutilaan.

Järjestelmän tulee välittää maanpäällisessä antenniverkossa välitetyt ilmaisjakelukanavat (myös HD).

Järjestelmän tarpeellisuus ja pistorasioiden sijoittelu tulee tarkistaa suunnitteluvaiheessa.

Äänentoisto- ja AV-järjestelmä

Monitoimisaliin asennetaan vahvistimella varustettu kotiteatterityyppinen äänentoistojärjestelmä. Vaihtoehtoisesti salin äänentoisto voidaan toteuttaa ns. AV-vaunulla. Laitteisto päätetään suunnitteluvaiheessa. Lisäksi monitoimisali ja ruokailutila varustetaan kuulorajoitteisten ns. induktiosilmukalla/ –vahvistimella.

Keskuskellojärjestelmä

Rakennus varustetaan sähköverkkoon liitettävällä keskuskellojärjestelmällä. Kelloja asennetaan sisääntuloauloihin, monitoimisaliin, henkilökunnan taukotilaan, keittiöön ja pihan puolelle ulkoseinään.

Inva –WC -hälytysjärjestelmä

Inva –WC -tilat varustetaan tilakohtaisella hälytysjärjestelmällä.

Soittokellot ja sisäänpyyntölaitteet

Rakennuksen pääsisäänkäynnit ja keittiön sisäänkäynti varustaan soittokellojärjestelmällä.

Yksi toimistohuone varustetaan sisäänpyyntöjärjestelmällä ("liikennevalot").

Kiinteistöautomaatiojärjestelmä

Rakennus varustetaan kiinteistöautomaatiojärjestelmällä, jolla ohjataan taloteknisiä laitteita, kerätään mittauksia ja välitetään hälytystietoja.

Rikosilmoitusjärjestelmä

Rakennus varustetaan rikosilmoitusjärjestelmällä. Järjestelmä toteutetaan kuorisuojauksena pääsääntöisesti liikeilmaisimilla.

Videovalvontajärjestelmä

Rakennus varustetaan IP- pohjaisella videovalvontajärjestelmällä. Kameroita asennetaan valvomaan rakennuksen ulkoseinustoja sekä osin piha-aluetta ja katoksia.

Kaapelointi toteutetaan osana yleiskaapelointiverkkoa.

Merkki- ja turvavalaistusjärjestelmä

Rakennus varustetaan määräysten mukaisella keskusakustopohjaisella merkki- ja turvavalaistusjärjestelmällä. Valaisimina käytetään energiatehokkaita (LED) valaisimia.

Palohälytysjärjestelmä

Rakennus varustetaan automaattisella osoitteellisella analogisella paloilmoitinjärjestelmällä, jos rakennusluvan ehdot sitä edellyttävät. Muutoin rakennus varustetaan sähköverkkoon liitettävällä palovaroitinjärjestelmällä.

Palovaroitinjärjestelmä toteutetaan palovaroitinmääräysten vaatimusten mukaisesti täydennettynä KUPELA:n erityisvaatimuksilla. Järjestelmän laitteina käytetään automaattisen osoitteellisen paloilmoitinjärjestelmän laitteita (kuten Schneider FXM NET).

Savunpoistojärjestelmä

Rakennuksen varustetaan savunpoistojärjestelmällä, jos rakennusluvan ehdot sitä edellyttävät.

Koneet, laitteet ja erityisjärjestelmät

Märkäeteiset ja pesutilat varustetaan lattialämmityksellä (mukavuuslämpö, kuivatus). Lämmitysmuodon valinta on tarkasteltava kokonaisuutena suunnitteluvaiheessa.

Kattokaivojen, räystäiden ja syöksytorvien sähkölämmityksiä tulee välttää. Toteutetaan vain, jos henkilöturvallisuus ja/tai sadevesien johtaminen sitä ehdottomasti edellyttää.

Keittiölaitteille, pesukoneille/kuivauskoneille sekä ruoan kuljetus- ja säilytysvaunuille asennetaan sähköliitännät.

Aurinkosähköjärjestelmän inverttereille ja dataloggerille asennetaan kaapelointi.

5 Rakennuspaikka

Uusi päiväkotiki rakennetaan osoitteeseen Neilikkatie 3, 01300 Vantaa.

Päiväkotiki pihoiheen rakentuu kolmen tontin alueelle. Tonttien nykytilanne:

- Tontti 61-111-7: LPA alue, ei rakennuksia, palvelee tontteja 61111/8,9
- Tontti 61-111-8: (kaavamerkintä K) Neilikkatie 3:n tontilla sijaitsee 2. asteen oppilaitokseksi suunniteltu, nykyinen nuorisotila Pajatalo, jonka kokonaisala 989 m², tilavuus 4210 m³, valmistunut 1975.
- Tontti 61-111-9, (kaavamerkintä YL) Vehkapolku 6, Kukkakedon päiväkotiki, kokonaisala 599 m², tilavuus 18883 m³, valmistunut 1975 ja laajennettu 2004.

Nykyiset kolmen tontin rakennukset (2 kpl) puretaan uudisrakentamisen tieltä.

Tontit muodostavat yhdessä kapean suorakaiteenmuotoisen alueen.

Tikkurilan päiväkotiki uudisrakennus, Hankesuunnitelma

Alue rajautuu idässä Vehkapolkuun ja pohjoisessa Unikkopolkuun, jotka ovat kevyenliikenteen raitteja. Lännessä on asuinkerrostaloalue, jonka keskellä on korttelin huoltopiha. Eteläpuolella kulkee Neilikkatie.

Tikkurilan päiväkodin rakentaminen ajatellulle alueelle edellyttää asemakaavamuutosta ja poikkeamispäätöstä ennen rakennusluvan saamista.

Alue on liikenteen suunnittelun kannalta ahtaassa kaupunkirakenteessa haasteellinen. Suunnittelu tehdään tarveselvitysvaiheesta toteutus suunnittelun loppuun asti yhteistyössä vantaan kaupungin liikennesuunnittelun kanssa.

5.1 Rakennuspaikan sijainti ja hallinta

Tontit ja rakennukset ovat Vantaan kaupungin omistuksessa.

Tonttien nykyiset rakennukset puretaan uudisrakennuksen paikalta.

Kolmen tontin kunnallistekniikka kulkee pääasiassa Vehkapolun länsilaidalla. Nykyisen Pajatalon ja Kukkakedon päiväkodin välissä naapuritaloille kulkee tietoliikennekaapeli, jota tulee rakentamisvaiheessa varoa ja varautua sen siirtämiseen uuteen linjaukseen, jos uudisrakennus suunnitellaan sen päälle.

5.2 Rakennuspaikan ominaisuudet

Asemakaavamääräykset

Kaavamääräykset ja ajantasa-asemakaava liitteenä.

Maaperätiedot

Vanhojen pohjatutkimusten perusteella rakennus perustetaan teräsbetonisilla paaluilla ja alustatila varustetaan koneellisella ilmanvaihdolla.

Rakennuspaikalle teetetään tarkemmat pohjatutkimukset rakennuspaikan varmistuessa, viimeistään suunnittelun alkaessa. Ympäristötekniset selvitykset laaditaan suunnitteluvaiheessa.

Pajatalon ja Kukkakedon päiväkodin purkutöiden yhteydessä maaperään jätettävät teräsbetoniset paalut vaikeuttavat uuden päiväkodin paalutuksen suunnittelua ja toteutusta. Purkutöissä digitoidaan paalujen sijainnit suunnitteluun täydentäväksi tiedoksi.

Korkeusasemat

Tontilla ei ole tasoeroja.

Meluselvitys

Melukäyrien mukaan rakentamiseen ajatelluilla tonteilla on vuoden 2011 mittauksen mukaan tieliikenteen melua päivisin 45- 55 db ja öiseen aikaan 0 – 45 db. Rautatien aiheuttama melu ulottuu tonttien LPA- alueelle ja on 0 – 55 db, mutta ei ulotu uudisrakennuksen paikalle.

Meluennusteiden mukaan liikenteen melun arvioidaan tulevaisuudessa vähenevät näillä alueilla. 55 db melutaso kohdistuu LPA alueelle, joten päiväkodin sijoitus tulee olla purettavien rakennusten paikalla.

Tikkurilan päiväkotin uudisrakennus, Hankesuunnitelma

Nykyisten liikenteen määrien mittausten mukaan päiväkodin ja päiväkodin piha-alueen rakentaminen on mahdollista korttelin 61111 tonteille 8 ja 9. LPA- alueella on olemassa riski liikenteen aiheuttamien hiukkaspäästöjen nousulle, jos nykyiset ennusteet liikennemääristä kasvavat.

Vantaan kaupungin kuntatekniikan liikenneinsinööri on selvittänyt liikenteestä aiheutuvia meluarvoja ja ilman hiukkasmääriä tarveselvitystä varten.

Radonselvitys

Päiväkotia rakennetaan radon-kaasun olemassaolo huomioon.

5.3 Rakennuspaikan toiminnalliset tavoitteet

Pihan toiminnalliset vaatimukset

Ks. kohta 3.9.1 Pihan vaatimukset.

Katuliittymän sijainti

Autoilla toimivan huoltoliikenteen ja saattoliikenteen liittymät tehdään Neilikkatien puolelta.

Saatto- ja huoltoliikenne, sekä autopaikat

Saattoliikenne ja henkilökunnan pysäköintipaikat, yhteensä enintään 20 autopaikkaa, sijoitetaan nykyisen LPA- tontin alueen kohdalle. LPA- alueen länsisivulle sijoitetaan keittiön huoltoliikenne. Huolto- ja jakeluauto liikenne peruuttaa tontin sivua myöden lastausalueelle sekä tulevan jätekatoksen eteen. Syvässäiliöiden tyhjennyksessä tulee ottaa huomioon jäteauton vaatima kääntösäde.

Huoltoliikenne ei saa ristetä lasten saattoliikenteen kanssa.

Vähäisistä autopaikoista johtuen suunnitteluvaiheessa tutkitaan mahdollisuutta saada lyhytaikaista saattoliikennepysäköintiä Neilikkatien varrelle.

Kevyen liikenteen saatto toteutetaan Tikkurilan päiväkodin Unikkotien puoleiselta alueelta, jotta Neilikkatien puoleinen liikenne saadaan rauhoitettua autolla tapahtuvaan saattoliikenteeseen, sekä henkilökunnan pysäköintiin.

Neilikkatien kadunvarsipysäköinti muuttuu tulevaisuudessa maksulliseksi.

6. Hankkeen laajuustavoite

8 x 32 lasta = 256 tilapaikkaa

Todellinen kapasiteetti: $\times 0,85 = 217$ lasta

htm. tavoite $256 \times 8,5 \text{ m}^2 = 2176$

brutto 2485 brm² (kustannusennuste laskettu 2440 brm² rakennukselle)

Hoito- ja kasvatushenkilö-kuntaa on 32 henkilöä. Lisäksi päiväkodissa työskentelee päiväkodin johtaja, aterial- ja puhtauspalveluiden henkilökuntaa 3-4 sekä tilapäistä henkilökuntaa vuosittain vaihdellen 2-3. Yhteensä henkilöstöä tulee olemaan 38 -40

7. Kustannukset

7.1 Rakennuskustannusennuste

Tavoitehinta Tikkurilan päiväkodille on 7 980 000 € (alv 0 %).

Hankkeeseen liittyy Pajatalon ja Kukkakedon päiväkotien purkukustannukset.

Nämä on laskettu 70 € /brm² (alv 0 %), jolloin arvioidut kustannukset yhteensä ovat 111 160 € (alv 0 %).

Väistötiloille ei tässä vaiheessa lasketa erillisiä kustannuksia.

Kukkakedon päiväkodin hoitopaikat sijoitetaan lähialueen päiväkoteihin.

Pajatalon toiminnalle etsitään korvaavat tilat.

Investointikustannus on 31 172 € (alv 0%) / hoitopaikka.

Tavoitehintaa ei pidä sisällään sprinklauksen lisäkustannusta n. 100 000 € (alv 0%).

Sprinklaus- järjestelmän tarve selviää esisuunnitteluvaiheessa, toteutusratkaisusta riippuen, viranomaisneuvottelujen yhteydessä.

Väestösuojan toteuttamisen arvioidut lisäkustannukset tarvittaessa ovat n. 90 000 € (alv 0%).

Tavoitehintalaskelma liitteenä.

7.2 Käyttökustannusennuste

Päiväkodin toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö-, ateria-, puhtauspalvelu- ja toimintakulut ovat noin 1,1 milj. € (alv 0%). Kuluissa on huomioitu korvattavan Kukkakedon päiväkodin toimintakulut.

Ylläpitokustannukset 123 177 € /vuosi; 54,12 € /htm2/vuosi 4,51 €/htm2/kk

Pääomakustannukset 399 000 € /vuosi; 175,32 € /htm2/vuosi 14,61 €/htm2/kk

Yhteensä: 522 177 € /vuosi; 229,44 € /htm2/vuosi 19,12 €/htm2/kk

7.3 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannusennuste

150 000 € (alv 0%)

8 Rahoitus, toteutus ja aikataulu

Hankkeen toteutukseen on budjetissa varattu vuosille 2018 – 2019 n. 5,2 milj. € (alv 0%).

Budjetoitu raha ei riitä 8 kotialueen päiväkodin toteutukseen.

Rahoitus tarkistetaan syksyllä 2017 taloussuunnitelman 2018 – 2021 päivityksen yhteydessä. Sivistysviraston taloussuunnitelman osuuteen on tuossa muutoksia ja uuden päiväkodin rahoitus esitetään tässä yhteydessä.

Kohde valmistuu investointiohjelman mukaan kesällä 2019.

9 Riskit

9.1 Normaalit riskit

Hankkeeseen sisältyy normaalit rakentamiseen kuuluvat riskit.

- Rakennuspaikka keskellä rakennettuja tontteja. Paikan ahtaus ja naapurirakennusten teknisten liittymien kulkeminen rakennusalueen välittömässä läheisyydessä muodostavat riskin, joka huomioidaan työmaavaiheessa.
- Rakennus toteutetaan 3 kerrokseen + IV-konehuone näiden päälle. Kerroksiin tehtävät rakennusaikaiset nostot muodostavat työmaan suunnittelussa huomioitavan riskin lähialueelle ja työmaalle.
- Tarveselvityksessä valitulle 8 kotialueparin päiväkodille riskin muodostaa saattoliikenteen sujuvuus. Autopaikkojen määrä tontilla on vain 20 paikkaa.

9.2 Kaavamuutos

Hankkeeseen haetaan kaavamuutos. Kaavamuutos ja poikkeamispäätös voidaan osittain valmistella päällekkäin, mutta mahdolliset valitukset voivat viivästyttää hankkeen toteutumista. Riski pyritään minimoimaan kaavoitusaikaisella asianomaisten riittävällä tiedottamisella.

9.3 Aikataulu

Toteutus- ja suunnitteluajataulu ovat hyvin tiukat.

9.4 Kustannus

Kustannukset voivat vaihdella jonkin verran rakennustavasta ja rakennuttamistavasta riippuen. Asia huomioidaan projektisuunnitelmassa suunnittelu- ja toteutusvaiheessa.

Naapurirakennuksille kulkevan tietoliikennekaapelin siirtäminen työmaan aikana on suunniteltava niin, että aiheutuva haitta on mahdollisimman pieni. Asiasta tiedotetaan asianomaisia riittävän ajoissa.

9.5 Maaperä

Kohteen maaperä on huonoa ja maahan jäävät teräsbetonipaalut. Kustannusriskin minimointi tehdään varsinaisen pohjatutkimusten tulosten myötä.

9.6 Työturvallisuustehtävien tarkastuslistan läpikäyminen

Työturvallisuuskoordinaattori vastaa hankkeen työturvallisuusasioiden läpikäymisestä.

Hankkeesta on laadittu tarveselvitysvaiheessa Havat –riskikartta. Suunnitteluvaiheessa täytetään Vantaan kaupungin tilakeskuksen turvallisuusohjeen mukaisesti tarvittavat asiakirjat.

Rakennustyö on normaalia elementtirakentamista, muunlaiset ratkaisut varmistuvat suunnitteluvaiheessa.

9.7 Muu riski

Liikenteen määrän kasvu, ennusteista poiketen, voi nostaa hiukkasmääriä.

Tikkurilan jokirannan muutostöiden ajoitus.

10 Hankesuunnittelutyöryhmä

Vantaan kaupunki
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Tilakeskus / hankevalmistelu
Kielotie 13, 01300 Vantaa
e-mail: etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Merja Ryytty, hankekehitysarkkitehti, hankesuunnittelun ja suunnitteluvaiheen
projektin vetäjä
puh. 09- 839 26048, 040-749 2591

Tuula Raulo, kustannuslaskija
puh. 09- 839 24302

Tarja Aaltola, keittiöasiantuntija
puh. 09- 839 23223

Vantaan kaupunki
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Tilakeskus / rakennuttaminen
Kielotie 13, 01300 Vantaa, fax 09-839 24096
e-mail: etunimi.sukunimi@vantaa.fi

projektipäällikkö, toteutusvaiheen projektin vetäjä
sekä suunnittelu- ja toteutusvaiheen työturvallisuuskoordinaattori,
Henkilö ei tässä vaiheessa tiedossa.

Katri Olli, rakenneinsinööri,
tarveselvitys- ja hankesuunnitteluvaiheen työturvallisuuskoordinaattori,
puh. 09- 839 22405, 040 7444608

Per Andersson, LVI-insinööri
puh. 09-839 22379, 040 5939212

Yrjö Jaakkola, sähköinsinööri,
puh. 09- 839 28057, 040 7492589

Vantaan kaupunki
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Tilakeskus / tilahallinta
Kielotie 13, 01300 Vantaa
e-mail: etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Anne Valkeapää, puhtauspalveluasiantuntija
puh. 09- 839 23462, 040-5886289

Vantaan kaupunki, henkilöstökeskus
Matti Nurmi, työsuojeluvaltuutettu
Tikkuraitti 11 A, 01300 Vantaa
puh. 09-839 23131, 0400 760984
e-mail: etunimi.sukunimin@vantaa.fi

Vantaan kaupunki, SIVI,
Leena-Mari Tornivaara, varhaiskasvatuspäällikkö
Asematie 10A, 01300 Vantaa
puh: 839 24137, 040 8322731,
e-mail: etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Päivi Riehunkangas, suunnittelija
Asematie 6A, 01300 Vantaa
puh: 839 32450, 040 5219722,
e-mail: etunimi.sukunimi@vantaa.fi

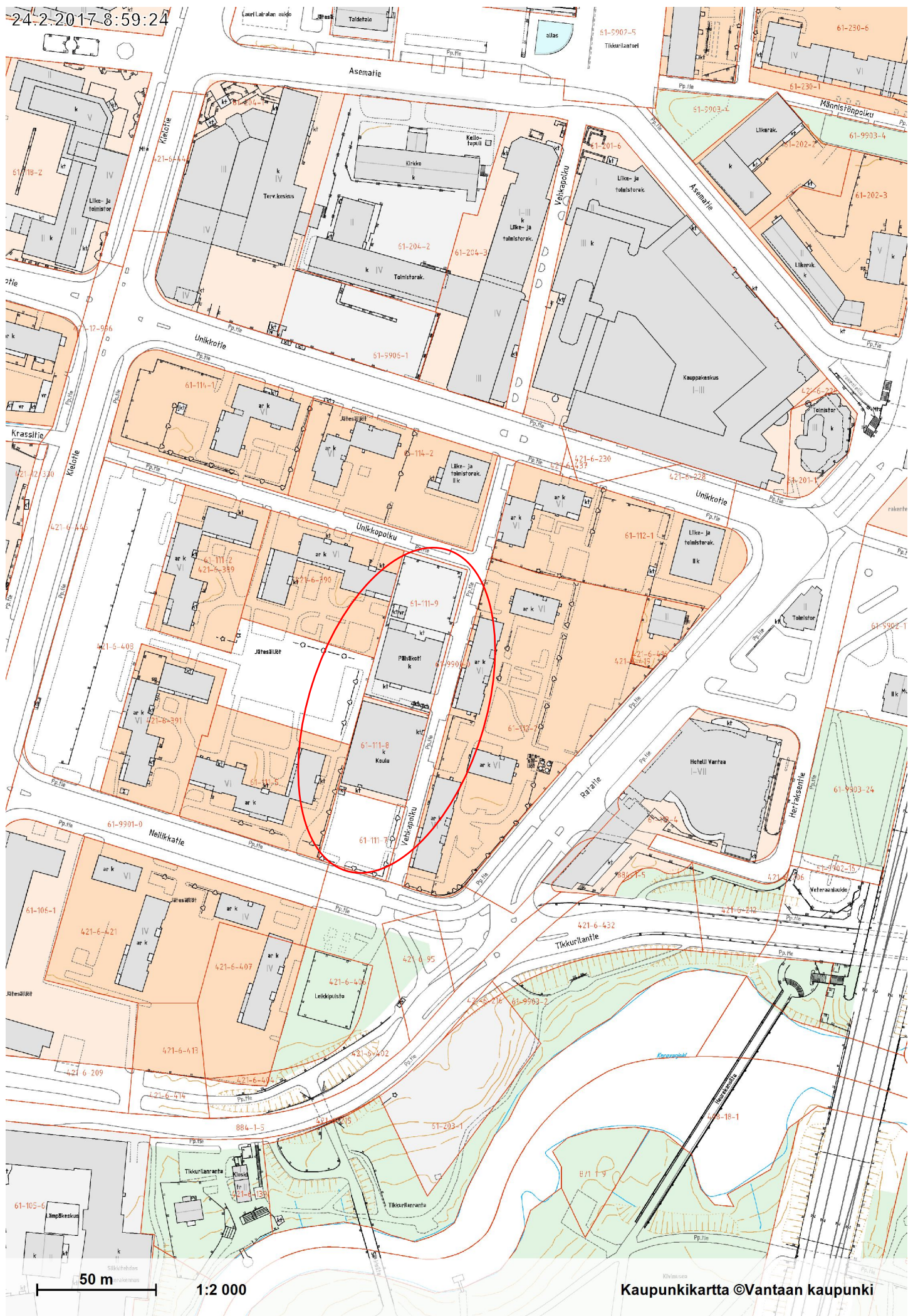
Vantaan kaupunki, Tietohallinto
Jarmo Marjusaari, ITC-pääsuunnittelija
Kielotie 14 B, 01300 vantaa
e-mail: etunimi.sukunimi@vantaa.fi

työturvallisuuskoordinaattori

Tarveselvitys-hankesuunnitelmavaiheessa:
Hankkeen rakenneinsinööri, Katri Olli

Suunnittelu ja toteutusvaiheessa Tilakeskuksen rakennuttamisen
projektipäällikkö.

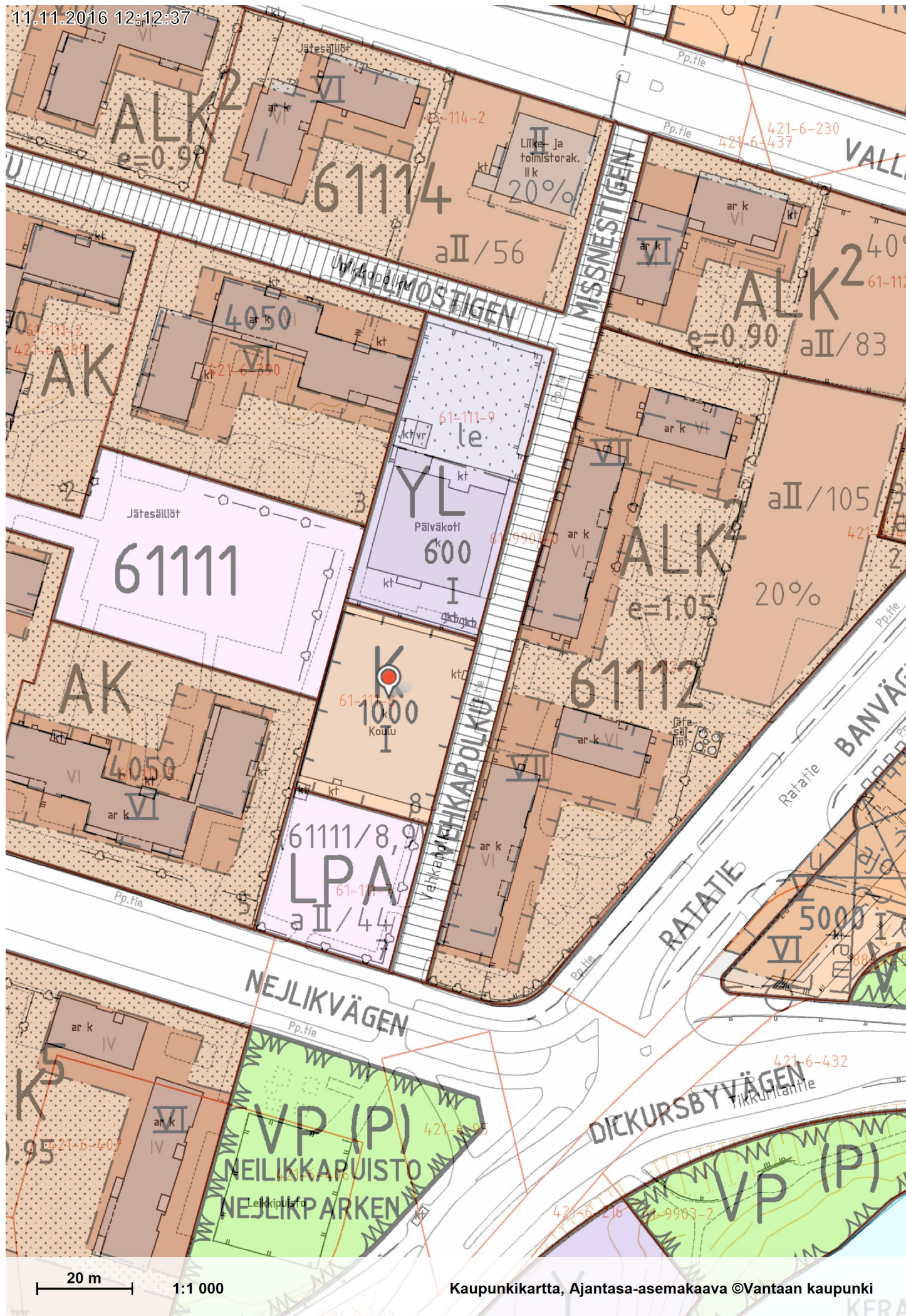
24.2.2017 8:59:24

23.11.2016 8:13:05

11.11.2016 12:12:37

Kaupunkikartta, Ajantasa-asemakaava ©Vantaan kaupunki

Kv 26.1.1981

VANTAAN KAUPUNKI
TIKKURILA 61. KAUPUNGINOSA

TIKKURILA VI

KORTTELI 61111

ASEMAKAAVAN MUUTOS

1:2000

MERKINTÖJEN SELITYKSET JA ASEMAKAAVAMÄÄRÄYKSET

3 m sen kaava-alueen ulkopuolella oleva viiva, jota vahvistaminen koskee.

AK

Asuinkerrostalojen korttelialue

YL

Julkisten lähipalvelurakennusten korttelialue.

K

Liike- ja toimistorakennusten korttelialue

LPA⁶¹¹¹¹/89

Autopaikkojen korttelialue, suluissa olevat numerot osoittavat korttelit, joiden autopaikkoja saa alueelle sijoittaa.

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

Eri kaavamääräysten alaisten alueenosien välinen raja.

Eri kaavamääräysten alaisten alueenosien välinen raja, jossa sakaramerkintä osoittaa rakennusalan puoleista osaa.

Ohjeellinen eri kaavamääräysten alaisten alueenosien välinen raja.

Ohjeellinen tontin raja.

Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.

Kaupunginosan nimi

Kaupunginosan numero

Korttelin numero.

Tontin numero.

Rakennusoikeus kerrosneliömetreinä.

Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.

Istutettava alueen osa, jolle saa sijoittaa lastentarhan leikkipihan.

Istutettava alueen osa.

Auton säilytyspaikan rakennusala; luku vinoviivan vasemmalla puolella osoittaa autotasojen suurimman sallitun kerrosluvun ja luku vinoviivan oikealla puolella autopaikkojen suurimman sallitun määrän.

Autopaikkojen vähimmäismäärät ovat:
Asunnot: 1 autopaikka kerrosalan 85 m² kohti kuitenkin vähintään 1 autopaikka asuntoa kohti.
Liikehuoneistot, ravintolat: 1 autopaikka kerrosalan 50 m² kohti
Oppi- ja hoitolaitokset: 1 autopaikka 5 toimihenkilöä kohti sekä lisäksi 1 autopaikka jokaista viittä 18 vuotta täyttäneitä opiskelijaa kohti.
Toimistot: 1 autopaikka kerrosalan 100 m² kohti.
Kokoushuoneet: 1 autopaikka 6 istumapaikkaa kohti

Autopaikoista on vähintään 70 % rakennettava heti. Loput autopaikat on toteutettava viimeistään rakennuslautakunnan niin määrätessä.

K-kortteliin rakennettavaan rakennukseen saa sijoittaa enintään yhden asunnon.

Asuinkerrostalojen korttelialueilla saa asemakaavassa osoitetun rakennusoikeuden ja kerrosluvun estämättä rakentaa lisäksi tiloja palvelu-, toimisto-, ja liike-tarkoituksiin kerrosalaltaan enintään 10 % asemakaavassa osoitetusta rakennusoikeudesta. Lisäksi saa asuntokerrostalojen ullakolla sisustaa talon asukkaiden käyttöön tarkoitettuja sauna-, vaatehuolto- ym. tiloja.

Vantaalla 24.9.1980

Vantaan kaupungin kaavoitus- ja kiinteistövirasto, kaavoitusosasto

Pekka Wesamaa
Pekka Wesamaa, kaavoitusarkkitehti

Pohjakartta täyttää kaavoitusmittauksista ja kaavojen pohjakartoista 4.2.1960 annetun asetuksen (91/60) vaatimukset.

Kartoituksen on suorittanut vuonna 1964 Oy Kunnallistekniikka Ab. Karttaa on täydennetty Vantaan kaupungin mittausosaston toimesta.

M. Tanskanen
Martti Tanskanen, kaupungingeodeetti

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 26/1 1981 ja on vahvistunut tällä päätöksellä.

000178

VANDA STAD
DICKURSBY 61. STADSDELEN

DICKURSBY VI

KVARTER 61111

ÄNDRING AV STADSPLANEN

1:2000

FÖRKLARING AV BETECKNINGARNA OCH STADSPLANEBESTÄMMELSER

Linje 3 m utanför det planeområde som fastställelsen gäller.

Kvartersområde för flervåningshus

Kvartersområde för byggnader för offentlig närservice.

Kvartersområde för affärsbyggnader

Kvartersområde för bilplatser, talserien inom parentes anger de kvarter, vilkas bilplatser bör förläggas på kvartersområdet.

Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.

Bestämelsegräns

Bestämelsegräns, där taggbeteckningen visar den del som tillhör byggnadsytan.

Riktgivande bestämmelsegräns.

Riktgivande tomtgräns.

Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.

Namn på stadsdel

Stadsdelsnummer.

Kvartersnummer.

Tomtnummer.

Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.

Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnad eller del därav.

Del av område som bör planteras, och där barnträdgårdens lekplats får placeras.

Del av område som bör planteras.

Byggnadsyta för förvaringsplats för bil; talet till vänster om snedstreck anger bilplanernas största tillåtna våningsantal och talet till höger om snedstrecket största antal bilplatser.

Minimiantalet bilplatser utgör:
Bostäder: 1 bilplats per 85 m² våningsytan, dock minst en bilplats per bostad.
Affärslokaler, restauranger: 1 bilplats per 50 m² våningsyta.

Läro och vårdanstalter: 1 bilplats per 5 anställda samt dessutom 1 bilplats per fem 18 år fyllda studerande.

Kontor: 1 bilplats per 100 m² våningsyta.
Konferensrum: 1 bilplats per 6 sittplatser.

Minst 70 % av bilplatserna bör byggas omedelbart. Resten av bilplatserna bör byggas senast på byggnadsnämndens uppmaning.

I byggnad som byggs på K-kvarteret, får inrymmas högst en bostad.

Inom kvartersområdena för bostadshöghus får man, utan hinder av vad i stadsplanen anvisats angående byggnadsrätt och antal våningar, dessutom bygga utrymmen för service-, kontors-, och affärsändamål högst 10 % av i stadsplanen anvisad byggnadsrätt. Ytterligare får i bostadshöghusens vindsvåning inredas bastu-, klädvårds- m.fl. utrymmen för husets invånare.

Vanda den 24.9.1980

Vanda stadsplane- och fastighetsverk
planeavdelningen

Pekka Wesamaa
Pekka Wesamaa, planarkitekt

Baskartan fyller de anspråk som författningen (91/60) av den 4.2.1960 rörande planmätning och planebaskartor kräver.

Kartläggningen har under år 1964 utförts av Oy Kunnallistekniikka Ab. Kartan har kompletterats på Vanda stads mätavdelning.

M. Tanskanen
Martti Tanskanen, stadsgeodet

Godkänd av stadsfullmäktige den 26/1 1981 och har med detta beslut fastställts.

LIITE: Opetuslautakunta 12.04.2017 / 18 s

Vantaan kaupunki
Kaupunginosa 61

TIKKURILA

Asemakaavan muutos
Osa korttelia 61111.

1:2000

Vanda stad
Stadsdel 61

Kv 16.12.2002

DICKURSBY

Ändring av detaljplanen
Del av kvarteret 61111.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

- · — · — 3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.
- YL** Julkisten lähipalvelurakennusten korttelialue.
YL-alueita korttelissa 61111 koskevia määräyksiä:
Autopaikkojen vähimmäismäärät:
Yleiset rakennukset 1 autopaikka/5 toimihenkilöä kohti
- — — — — Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.
- · — · — Osa - alueen raja.
- x — x — Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.
- 61**
TIKKU
61111
600 Kaupunginosa numero.
Kaupunginosa nimi.
Korttelin numero.
- I Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.
- Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.
- le** Rakennusala.
- Leikki- ja oleskelualueeksi varattu alueen osa.
- Istutettava alueen osa.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

DETALJPLANE BETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

- Linje 3 m utanför planområdets gräns.
- Kvartersområde för byggnader för offentlig närservice.
För YL-området i kvarteret 61111 gällande bestämmelser:
Minimiantalet bilplatser:
Allmänna byggnader 1 bilplats/per 5 anställda
- Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
- Gräns för delområde.
- Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
- Stadsdelsnummer.
- Stadsdelens namn.
- Kvartersnummer.
- Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.
- Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
- Byggnadsyta.
- För lek och utevistelse reserverad del av område.
- Del av område som bör planteras.
- TOMTINDELNING**
För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Kaupunkisuunnitteluyksikkö
Asemakaavoitus

Liisa Harju
Liisa Harju
Aluearkkitehti / Områdesarkitekt

Stadsplaneringsenheten
Detaljplanering

Mittausosasto

Pohjakartta täyttää kaavoitusmittausasetuksen
1284 / 1999 vaatimukset.

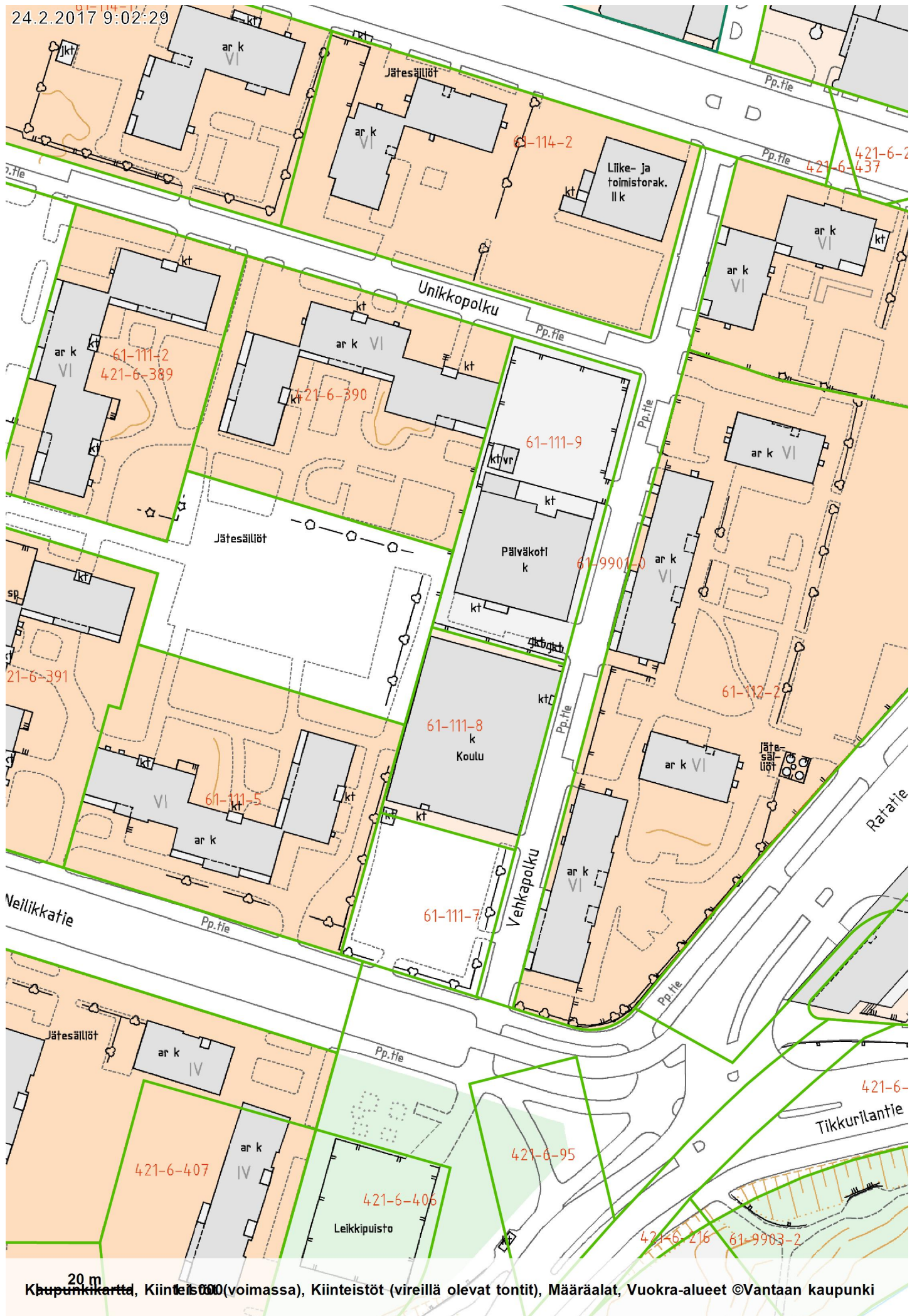
Mättningsavdelningen

Baskartan fyller de anspråk som förordningen
om planläggningsmätning 1284 / 1999 kräver.

Vantaalla / Vanda 10.12.2002

Pekka Tervonen
Pekka Tervonen
Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

24.2.2017 9:02:29

20 m
Kupunkikartta, Kiinteistö 000 (voimassa), Kiinteistöt (vireillä olevat tontit), Määräalat, Vuokra-alueet ©Vantaan kaupunki

TIKKURILAN PÄIVÄKOTI					TILAOHJELMA, 8 kotialueparia
26.1.2017					16.3.2017
kotialueparit 8 kpl, 32 lasta /ryhmä, (8+8)+(8+8).					
lapsimäärä yhteensä 256 lasta.					
	Rt-ohje hym/lapsi	vertailu hym2	suunnitel ma hym2	sitova	
Kotialuepari A1 ja A2, 32 lasta					muuta
märkäeteinen, yhteinen	0,4	12,8			yhteinen kahdelle ryhmälle, 32 lapselle
eteistilat A1, A2	0,7	22,4			osana käytävää
wc-pesutilat A1, A2	0,5	16,0			yleisesti vv-tiloihin: 3-4 wc-istuinta wc tilaa kohden
					Yksi wc sijoitetaan sisääntulon läheisyyteen, voi sijaita erillään kotialueesta, mikäli tämä kotialue on 2. kerroksessa
wc	1,5	1,5			voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
varastotilat		4,0			yksi suljettava lepo huone 32:lle lapselle+ ryhmäh. tilat
toimintatilat /suljettava rauhallinen tila /suljettava		111,3			
kotialue A1 + A2	5,2	166,5			
Kotialueilla sijaitsevat tilat yhteensä:			1332,0		ohjeellinen
Yhteiset tilat:					
kotikeittiö / neuvottelu		30		x	toimii myös henkilökunnan neuvottelu- ja taukotilana, yhteiskäytössä asukkaiden kanssa. Sisäänkäynti suositeltava aukiolta.
työpaja		16			mahdollisesti puolilämmin tila
pienryhmä		10			
inva-wc		6		x	
liikunta/monitoimitila ja väline/patjavarasto		90		x	toimii myös henkilökunnan neuvottelu- ja koulutustilana, lasten lepotilana, varasto 10m2, syvyys n.2m, yhteiskäytössä asukk. kanssa
aulatilaa		40		x	1. ja 2. kerrokseen
ruokailutila		80		x	yhteiskäytössä asukkaiden kanssa, erillinen sis.käynti liittyvät aukioon
wc-tila ruokasalin yhteyteen		2		x	
keskusvarasto		10		x	
Yhteiset tilat. yhteensä:		0	284,0		
Henkilökunnan tilat, työ- ja sos.tilat					
toimisto / johtaja		12		x	monikäyttöinen toimistotila
henkilökunnan työhuone 12m2 x2		24		x	
Perhe- ja konsultaatiotila / työhuone /		10		x	
neuvottelu				x	sijoitetaan johtajan huoneen viereen
neuvottelu		10		x	sijoitetaan johtajan huoneen viereen
henk.kunnan wc:t 3 kpl		4,5		x	1 kpl wc/kerros, miehille ja naisille oma
henk.kunnan suihkutila		3		x	yhteinen (mahduttava pukeutumaan)
henk.kunnan pukutila, 40h x 0,8m2=32m2		32		x	miehille ja naisille erikseen
(pukutilassa oma wc-tila miehille ja naisille)				x	
siivouskeskus ja vaatelhuoltotila		16		x	voidaan yhdistää
siivouskomero 2 kpl		12		x	2. ja 3. kerrokseen oma
Toimintatilat tilat yhteensä:		0	123,5	x	
Keittiötilat					
palvelukeittiö aputiloineen		80		x	tk sis. keittiön neliöihin, huom rullakoiden säilytystila
keittiön wc-tila		1,5		x	sisältyy keittiön neliöihin
Keittiötilat yhteensä		81,5			
Huonelat ilman teknisiä tiloja:		1821,0			

**TIKKURILAN
PÄIVÄKOTI**

TILAOHJELMA, 8 kotialueparia

Tekniset tilat					
iv-konehuone 7% bruttoalasta				x	
sähköpääkeskus				x	
Käytävätilat					
Käytävät, poistumistieitit				x	
Porrashuoneet				x	
tuulikaapit				x	
Hissi 2 kpl				x	toinen isompi, mihin mahtuu useampia lapsia
bruttoala yhteensä 2485 brm2					
mitoitustavoite 8,5 htm2/lapsi					
YHTEENSÄ					
Vantaan kaupunki, tilakeskus, hankevalmistelu					
Vantaan kaupunki, sivistysvirasto					

TIKKURILAN PÄIVÄKOTI, UUDISRAKENNUS

Neilikkatie 3, 01300 VANTAA

Laajuustiedot :

bruttoala	2 440	brm2
hyötyala	1 794	hym2
tilavuus	9 950	rm3
tehokkuusluku	1,36	

Rakennuskustannukset		Yht.€	€/brm2	€/hym2	€/rm3
<u>Rakennuttajan kulut</u>		948 000	388,52	528,43	95,28
suunnittelu	530 000				
rakennuttaminen	315 000				
liittymismaksut	103 000				
<u>Rakennustekniset työt</u>		4 836 000	1 981,97	2 695,65	486,03
rakennusteknilliset työt					
- sis.pihatyöt					
<u>LVI-työt</u>		765 000	313,52	426,42	76,88
LVV-työt	383 000				
IV-työt	313 000				
Säätölaitteet	69 000				
<u>Sähkötyöt</u>		459 000	188,11	255,85	46,13
<u>Erillishankinnat</u>		217 000	88,93	120,96	21,81
<u>Muutos- ja lisätyövaraus</u>		755 000	309,43	420,85	75,88
KUSTANNUSENNUSTE (alv 0%)		7 980 000	3 270,49	3 919,73	802,01
KUSTANNUSENNUSTE (ALV 24%)		9 895 200	4 055,41	4 860,47	994,49

Hintataso KL 91 (12-16)

Tavoitehinta ei sisällä:

- sprinklerijärjestelmää, arvioidut lisäkustannukset noin 100 000 € (alv 0%)
- väestönsuojaa, arvioidut lisäkustannukset noin 90 000 € (alv 0%)

Hankevalmistelu 24.03.2017

Tuula Raulo
kustannusinsinööri

24.03.2017

TIKKURILAN PÄIVÄKOTI, UUDISRAKENNUS**Hankkeen huoneistoala****2 276 htm2****Hankkeen jälleenhankinta-arvo****7 980 000 €****-hankkeen kustannukset (talousarviohinta)****7 980 000****-rakentamisen yksikköhinta huoneisto-m2****3 506****ALUSTAVA VUOKRAKUSTANNUSLASKELMA ALV 0%**

	€/a	€/htm2/a	€/htm2/kk
0 Yhteistehtävät	8193,60	3,60	0,30
1 Kiinteistönhoito ja valvonta sekä ulkoalueen hoito	44518,56	19,56	1,63
2 Lämpöhuolto	11744,16	5,16	0,43
3 Sähköhuolto	13382,88	5,88	0,49
4 Vesihuolto	12017,28	5,28	0,44
5 Erityislaitehuolto	1638,72	0,72	0,06
6 Siivous	0,00	0,00	0,00
7 Jätehuolto	8466,72	3,72	0,31
9 Kunnossapito	23215,20	10,20	0,85
0-9 Yhteensä	123 177	54,12	4,51
Pääomakustannukset:			
Korjausvastike 2,5	199 500	87,65	7,30
Korko % 2,5	199 500	87,65	7,30
Pääomakustannukset yhteensä	399 000	175,32	14,61
Pääoma- ja ylläpitokustannukset yhteensä	522 177	229,44	19,12

Lopullinen vuokra määräytyy toteutuneiden kustannusten mukaan

VARHAISKASVATUS

TILASUUNNITTELUOHJE

VANTAAN KAUPUNKI

SIVISTYSVIRASTO / TILAKESKUS

2017

SISÄLLYSLUETTELO

TAUSTAA

TOIMINNAN KUVAUS

TOIMINNALLISET VAATIMUKSET

TILATEHOKKUUS, MITOITUS JA TILAOHJELMA

MALLITILAOHJELMA

TEKNISET VAATIMUKSET

TURVALLISUUS

AKUSTIIKKA

KUSTANNUKSET

PIHA

LASTEN JA NUORTEN OSALLISTAMINEN

OHJEISTUS KOOTUSTI

TAUSTAA

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.

Valtioneuvoston asetusmuutos, jossa yli 3-vuotiaiden lasten välistä suhdelukua 1/7:stä (yhtä kasvattajaa kohden oleva maksimilapsimäärä) nostetaan 1/8:aan päiväkotihoidossa, astui voimaan 1.8.2016. Varhaiskasvatustilaki (108/2016 § 11a) takaa kaikille lapsille varhaiskasvatusta 20 tuntia viikossa kunnallisessa tai yksityisessä varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatuslaki (580/2015 § 2) sisältää tavoitteet varhaiskasvatukselle. Lisäksi varhaiskasvatusta ja esiopetusta ohjaavat seuraavat asiakirjat: Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016. Edellä mainituissa asiakirjoissa painotetaan monipuolista pedagogista toimintaa tukevaa oppimisympäristöä. Nämä yhdessä ovat vaikuttaneet varhaiskasvatuksen toiminnallisten ja tilatehokkuus tavoitteiden uudelleenarviointiin.

Suunnitteluohjeen tavoite on

- lisätä päiväkotitilojen toimivuutta ja käytettävyyttä uudenlaisen toimintamallin mukaiseksi
- tehostaa tilankäyttöä
- parantaa kustannustehokkuutta alentamalla tila- ja ylläpitoon liittyviä kustannuksia

TOIMINNAN KUVAUS 1/2

- § Vantaalaiset päiväkodit ovat kaikkia alueen lapsia ja perheitä sekä muita alueen asukkaita varten. Päiväkodin psyykkinen ja fyysinen oppimisympäristö tukee erilaisten lasten luonnollista uteliaisuutta ja innostaa oppimaan.
- § Päiväkodissa järjestetään toimintaa 1-vuotiaista 6-vuotiaisiin saakka. Lapsiryhmä koostuu kahden kasvattajan muodostamasta tiimistä, jolloin lapsimäärä on minimissään kahdeksan ja maksimissaan kuusitoista (16). Kaksi kasvattajatiimiä (minimissään 16 lasta, maksimissaan 32 lasta) tekevät toiminnallista yhteistyötä ja käyttävät yhteisesti osaa tiloista. Päiväkodissa voidaan järjestää myös perusopetuslain mukaista esiopetusta.
- § Lasten päivittäinen ja viikoittainen varhaiskasvatusaika vaihtelee perheiden tarpeen mukaan. Osa lapsista on kokopäivähoidossa, maksimissaan kymmenen tuntia päivässä. Osa lapsista on paikalla päivittäin neljä tuntia esim. klo 8.30 - 12.30 tai klo 12.00 - 16.00.
- § Päiväkodissa toteutetaan pienryhmäpainotteista toimintaa 4-8-16 hengen pienryhmätyöskentelynä, joka edellyttää yhden / kahden kasvattajan mahdollisuutta työskennellä lapsiryhmänsä kanssa. Pienryhmät ulkoilevat porrastetusti, jolloin sisätilat ovat monipuolisesti pienryhmien käytössä.
- § Alle 3-vuotiailla lapsilla pienryhmät muodostuvat yleensä neljästä lapsesta, yli kolmevuotiailla kahdeksasta kuuteentoista lapseen. Esiopetuksessa lasten tulee saada kokemuksia myös isommassa ryhmässä toimimisesta, joten ryhmien koko voi vaihdella kahdeksan ja kahdenkymmenenneljän lapsen välillä. Päiväkodissa järjestetään myös koko päiväkodin yhteisiä tapahtumia lapsille ja perheille.
- § Varhaiskasvatuksen tavoitteena on saada teknologia palvelemaan kasvatuksellisia ja opetuksellisia päämääriä. Lapset oppivat vertaisryhmissä toisiltaan ja siksi lasten käyttöön tarkoitetut tietokoneet ja tablet -laitteet ovat osa lapsiryhmän oppimisympäristöä.

TOIMINNAN KUVAUS 2/2

- § Päiväkodin ydin on ruokailutila, pieni oleskelutila mm. aamun ensimmäisille tulijoille, kotikeittiö ja sali. Tilat kokoavat koko päiväkodin lapset ja henkilökunnan ruokailemaan, liikkumaan ja yhteisiin hetkiin. Muut lasten tilat sijoittuvat helposti hahmotettavasti eri puolille päiväkotia ns. kotialueiksi.
- § Lasten ruokailu pienimpiä lukuun ottamatta järjestetään erillisessä ruokailutilassa.
- § Päiväkodin tiloja käytetään myös muuhun varhaiskasvatukseen esim. avoimen toiminnan ja kerhotoiminnan tarpeisiin. Tilat ovat myös asukkaiden monipuolisessa käytössä päiväkodin käyttöajan ulkopuolella.
- § Päiväkodin pihassa korostuvat suojaisuus, turvallisuus ja toiminnallisuus.

TOIMINNALLISET VAATIMUKSET

Päiväkotien tilasuunnittelun tehtävänä on tukea Vantaan varhaiskasvatuksen toimintaperiaatteita ja strategiaa – toiminnan näkökulmasta suunnittelun tavoite on vahvistaa päiväkotia pedagogisena oppimisympäristönä, tuoda TVT-näkökulma osaksi päiväkotitoimintaa sekä mahdollisuus ympäristön muokkaamiseen lapsen ja lapsiryhmän tarpeiden mukaan.

Tilas suunnittelun toiminnallinen vaatimus on yleispätevyys ja tilojen tulee olla muunneltavia niin henkilökunnan kuin iltaja viikonloppukäytön näkökulmista, helposti ylläpidettäviä, kestäviä ja turvallisia.

Tilojen tulee olla lasten tarpeiden ja mittakaavan mukaisia.

Päiväkodin toimivuuden kannalta keskeisiä vaatimuksia ovat:

- § **Toiminnan sujuvuus:** hoidon, kasvatuksen ja opetuksen sekä niihin liittyvien päivittäisten toimintojen sujuvuus
- § **Tilojen joustava käyttö:** soveltuvuus erilaisiin toiminnallisiin tilanteisiin kuten peleihin, leikkeihin, esityksiin, askarteluun, rakenteluun ja liikuntaan
- § **Terveellisyys:** tilojen ilmanlaatu, lämpötila, puhtaanapito, valaistus ja akustiikka, ergonomia
- § **Esteettömyys:** liikkuminen on selkeä ja helppoa, ja tilat on suunniteltu helposti hahmoteltaviksi
- § **Turvallisuus:** valvottavuus, poistumistiet

TILATEHOKKUUS, MITOITUS JA TILAOHJELMA

TILATEHOKKUUS

- § bruttoalan suhde hyötysuhteeseen $e = 1,3 - 1,4$.
- § periaatteena on, että kaikki tilat (käytävät, eteiset jne.) ovat myös toimintatilaa
- § painotettu muotokerroin $0,60 - 0,70$ (ulkovaipan alan suhde ohjelma-alaan painotettuna rakennusosien lämmönläpäisykertoimilla, lähes 0-energiakonseptin mukainen), joka johtaa yleensä kaksikerroksiseen ratkaisuun.

MITOITUS

- § mitoitusavoite on $8,5 \text{ htm}^2/\text{hoitopaikka}$.

TILAOHJELMA

- § Tilat suunnitellaan tukemaan kahden kasvattajan kotialueparimallia, missä lasten määrä on $16 + 16$ ja kasvattajien $2 + 2$.
- § Kahdelle 16 lapsen kotialueelle yksi yhteinen märkäeteinen.
- § Kullekin kotialueelle oma eteistila, jota voidaan käyttää myös leikkimiseen.
- § Kotialueen toimintatilat (ryhmä- ja lepotilat) avointa yhtenäistä tilaa, joka jaettavissa siirtoseinin tai vastaavin pienemmiksi tiloiksi.
- § Kullakin kotialueella yksi suljettava huonetila (lepotila).
- § Osaan lepotiloista kaappisäilytys, lepääminen myös salitilassa.
- § Huonetilojen nimien osalta siirrytään käyttämään numeroituja tiloja, joissa ilmoitetaan max. **MT3** määrä
- § Erillinen ruokasali palvelukeittiön ja salin yhteyteen.

Dia 7

MT3

pieni k-kirjain

Markkula Teea; 13.2.2017

MALLITILAOHJELMA

HUONETILAOHJELMA 2017					
kotialueparit A, B, C, D, E, 32 lasta /ryhmä, (8+8)+(8+8). lapsimäärä yhteensä 160 lasta.					
	Rt-ohje hymilapsi	vertailu hym2	suunnitel ma hym2	sitova	muuta
Kotialuepari A1 ja A2, 32 lasta					
markäeteinen, yhteinen					yhteinen kahdelle ryhmälle, 32 lapselle
eteistilat A1, A2					osana käytävää
wc-pesutilat A1, A2					yleisesti vv-tiloihin: 3-4 w c-istuinta w c tilaa kohden
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepo huone					lepotila suljettavissa
kotialue A1 + A2		166,5			ohjeellinen
Kotialuepari B1 ja B2, 32 lasta					
markäeteinen, yhteinen					yhteinen kahdelle ryhmälle, 32 lapselle
eteistilat B1, B2					osana käytävää
wc-pesutilat B1, B2					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
varastotilat					lepotila suljettavissa
ryhmähuoneet / lepo huone					ohjeellinen
kotialue B1 + B2 yht		166,5			
Kotialuepari C1 ja C2, 32 lasta					
markäeteinen, yhteinen					yhteinen kahdelle ryhmälle, 32 lapselle
eteistilat C1, C2					osana käytävää
wc-pesutilat C1, C2					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
varastotilat					lepotila suljettavissa
ryhmähuoneet / lepo huone					ohjeellinen
kotialue C1 + C2 yht		166,5			
Kotialuepari D1 ja D2, 32 lasta					
markäeteinen, yhteinen					yhteinen kahdelle ryhmälle, 32 lapselle
eteistilat D1, D2					osana käytävää
wc-pesutilat D1, D2					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
varastotilat					lepotila suljettavissa
ryhmähuoneet / lepo huone					ohjeellinen
kotialue D1 + D2 yht		166,5			
Kotialuepari E1 ja E2, 32 lasta					
markäeteinen, yhteinen					yhteinen kahdelle ryhmälle, 32 lapselle
eteistilat E1, E2					osana käytävää
wc-pesutilat E1, E2					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
varastotilat					lepotila suljettavissa
ryhmähuoneet / lepo huone					ohjeellinen
kotialue E1 + E2 yht		166,5			
Kotialuetilat yhteensä:		832,5			ohjeellinen
Yhteiset tilat:					
kotikeittiö / neuvottelu		20			toimii myös henkilökunnan neuvottelu- ja taukotilana, yhteiskäytössä asukkaiden kanssa. Sisäkäynti suositeltava aukioloa.
työpaja		16		x	mahdollisesti puolittain tila
pienryhmä		10			
inva-wc		6		x	
sali ja väline/paikka varasto		100		x	toimii myös henkilökunnan neuvottelu- ja koulutustilana, lasten lepotilana, varasto 10m2, syvyys n.2m, yhteiskäytössä asukk. kanssa
ruokailutila		60		x	yhteiskäytössä asukkaiden kanssa, erillinen sis.käynti liittyvät aukioon
wc-tila ruokasali: yhteyteen		2		x	
keskusvarasto		10		x	
Yhteiset tilat yhteensä:		224,0			

Henkilökunnan tilat, työ- ja sos.tilat			
toimisto / johtaja	12		x
henkilökunnan työhuone 12m2 x2	24		x
Perhe- ja konsultaatio tila / työhuone / neuvottelu	10		x
henk.kunnan wc:t 2kpl	3		x
henk.kunnan suihkutila	3		x
henk.kunnan pukutila, 29h x 0,8m2=23	23		x
(pukutilassa oma wc-tila miehille ja naisille)			x
siivouskeskus ja vaatehuoltotila	14		x
siivouskomero	3		x
Toimintatilat tilat yhteensä:	92,0		x
Keittiötilat			
palvelukeittiö aputiloineen	50,0		x
keittiön wc-tila	1,5		x
Keittiötilat yhteensä	51,5		
Hyötyalat ilman teknisiä tiloja:			
Tekniset tilat			
lv-konehuone 7% bruttoalasta			x
sähköpääkeskus			x
Käytävätilat			
Käytävät, poistumistie			x
Porrashuoneet			x
tuulikaapit			x
bruttoalataivoite 1645 brm2			
mitoitustavoite 8,5 htm2/lapsi (1360htm2)			
YHTEENSÄ			
Vantaan kaupunki, tilakeskus, hankevalmistelu			
Vantaan kaupunki, sivistysvirasto			

TEKNISET VAATIMUKSET

- § Rakennuksen suunnittelussa tavoite on energiankäytön minimointi eli lähes nollaenergiaratkaisu. (Kestävä rakentaminen – lähes nollaenergiarakennuksen suunnitteluohje 6.10.2015, Vantaan kaupunki)
- § Märkäeteiset ja pesutilat varustetaan lattialämmityksellä (mukavuuslämpö).
- § Sisäilmaston laatuluokka on S2, jossa CO2-rajana on 900 ppm.
- § Ilmavirrat vähintään 6 l/s/henkilö ja lämpötilan yläraja luokan S3 mukaan.
- § Ilmanvaihtojärjestelmän puhtausluokka on P1
- § Iv-tuotteiden puhtausluokka ja rakennusmateriaalien päästöluokka M1.
- § Ilmanvaihdon suunnittelun tavoitteena on, että tilat ovat muunneltavissa työtapojen ja -vaiheiden mukaan. Kohteen iltakäyttö on erityisesti huomioitava.
- § Suuret tilat, joiden käyttökuormitus on vaihteleva varustetaan yksinkertaisilla aluekohtaisilla ilmamääräsäätimillä läsnäolo, lämpötila tai hiilidioksidianturein.
- § Kiinteistöautomaatiojärjestelmän avulla ohjataan ja valvotaan järjestelmiä.
- § Rakennus varustetaan sprinkler- ja/tai savunpoistojärjestelmällä, mikäli lupaehdot sitä edellyttävät.
- § Valaistuksen lähtökohtana on päivänvalon mahdollisimman suuri hyödyntäminen. Häikäisyn ja liiallisen lämpökuorman ehkäisy toteutetaan rakenteellisin keinoin.
- § Rakenteiden osalta niiden tulisi mahdollistaa sisätiloissa erilaisten välineiden kuten keinun, kiipeilytelineen jne. kiinnittäminen.
- § Ulkovalaistuksen osalta painopisteet ovat leikkialueet sekä sisäänkäynnit. Ulkovalaistus taloautomaatioon ja hämäräkytkintoimintaan perustuva aluevalaistus.

TURVALLISUUS

Kaksikerroksisissa päiväkodeissa 2. kerroksen lepoon käytettävistä huonetiloista on kaksi toisistaan riippumatonta poistumistietä. Toinen poistumistie voidaan toteuttaa joko

- § varapoistumistiellä ko. huonetilasta rakennuksen ulkopuoliselle tasolle/terassille ja portaan kautta maantasoon
- § poistumalla savulohkon toisella puolella olevaan portaaseen (rakennus jaetaan savulohkoihin EI15 – rakenteilla ja savuun reagoivilla ovilla. Lohkojen rajat osoitetaan rakennuslupa-asiakirjoissa)

Avoimien tilaratkaisujen yhteydessä merkitään lattiaan poistumistiet esim. ledvalonauhoin tai pimeässä hohtavin materiaalein.

Väestönsuojaa ei toistaiseksi rakenneta, vaan rakennusluvan haun yhteydessä haetaan lykkäystä rakentamisvelvollisuudelle **viideksi vuodeksi**. Lupavaiheessa on osoitettava väestönsuojan sijoittumispaikka.

Päivähoidon turvallisuussuunnitelma, Olli Saarsalmi, Stakes 2008

RT 96-11033 Päiväkotien suunnittelu

AKUSTIIKKA, SISUSTUS

Ääniolosuhteilla on merkittävä vaikutus viihtyisyyteen, puheen ymmärtämiseen, keskittymiskykyyn ja oppimiseen. Hyvässä ääniympäristössä:

- § toivotut äänet korostuvat
- § häiritsevät vaimenevat
- § ulkopuoliset häiritsevät äänet eivät kuulu.

Kotialueiden toimintatilat (ryhmä- ja lepotilat) suunnitellaan avoimeksi yhtenäiseksi tilaksi, joka on jaettavissa siirtoseinin tai vastaavin pienemmiksi tiloiksi. Tämä asettaa akustiikalle erityisiä vaatimuksia.

Akustiikan kokonaishallinnassa seinäpintojen vähentyessä korostuvat lattiamateriaali ja sisustus irtokalusteineen. Tästä syystä akustiikan hallinta tulee antaa akustikon tehtäväksi.

Sisustussuunnittelussa käytetään ammattisuunnittelijaa. Sisustussuunnittelu kytketään arkkitehtisuunnitteluun.

Sisätilojen ääniolosuhteet suunnitellaan RakMK C1 mukaan.

Päiväkotitilojen akustinen luokka on A/B standardin SFS 5907 mukaisesti.

RT 07-10881 Huoneakustiikka.

KUSTANNUKSET 1/2

Tavoitekustannus hoitopaikkaa kohden on n. 33 000-35 000 € (alv 0%) riippuen hankkeen koosta.

Vuotuisista kiinteistön ylläpitokustannuksista siivouksen, kiinteistönhoidon ja ulkoalueiden hoidon osuus on n. 60%, joten pintamateriaalien kestävyys ja helppohoitoisuus, rakennuksen teknisiin ratkaisuihin sekä pihan hoidettavuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Rakennushankkeen kustannukset määräytyvät pääosin kohteen laajuudesta, laatutasosta ja tilatyypeistä

- **Rakentamisen kustannukset riippuvat pääosin seuraavista tekijöistä:**
 - Rakentamisen laajuudesta eli tilaohjelmasta
 - Rakentamisen laatutekijöistä eli hanketekijöistä
 - Suhdanteesta
 - Alueesta
- **Kun rakentamisen laatu on tavanomaista luokkaa, on laajuus tärkein hankkeen kustannukseen vaikuttava seikka**
 - Kuitenkin laatutason kasvaessa uudishintaa määriteltäessä laajuuden merkitys pienenee ja laatutason merkitys kasvaa
- **Kun Vantaan kaupunki määrittelee kustannustasoa uusille päiväkotihankkeille, hankkeen hintaan on mahdollista vaikuttaa pääosin laajuuden, laatutason sekä tilatyypin valinnan kautta**

Lähde: Talonrakennuksen kustannustieto, 2013

PÄIVÄKOTIEN UUDISHANKKEEN KUSTANNUSTEN MÄÄRÄYTYMINEN JA LAATUTASO
13.2.2017

BOOST
BROTHERS

KUSTANNUKSET 2/2

Uudisrakennuksen laatutason eli hanketekijöiden vertailu Vantaan tason ja vaihtoehtoisen tason mukaan

Ehdotettu taso tavanomaisella tilaohjelmalla

Tekijä	Kategoria	
Kiinteä osa		
Huonekorkeus	0%	Tavanomainen
Suunnitteluratkaisu	0%	Tavanomainen
Rakennuksen vaippa	+5%	Laadukkaat ratkaisut
Ilmanvaihto	+5%	Korkealuokkainen ratkaisu
Hankekoko	0%	Tavanomainen
Teletekniikka	0%	Tavanomainen
Pohjaolosuhteet	+5%	Vaativat
Rakennettu tonttialue	-2%	Vähäiset aluetyöt ja -rakenteet
Muuntuva osa		
Sisäpuoliset pinnat	0%	Tavanomaiset pinnat
Kaluste- ja varustetaso	0%	Tavanomainen määrä ja taso
Yhteensä:	+ 13 %	-> noin 2450€/brm2

Vantaan mukainen taso, esim. Leinelä II

Tekijä		Kategoria
Kiinteä osa		
Huonekorkeus	+3%	Korkea
Suunnitteluratkaisu	+10-20%	Monimuotoinen ja tasoltaan laadukas
Rakennuksen vaippa	+5%	Laadukkaat ratkaisut
Ilmanvaihto	+5%	Korkealuokkainen ratkaisu
Hankekoko	0%	Tavanomainen
Teletekniikka	0%	Tavanomainen
Pohjaolosuhteet	5%	Vaativat
Rakennettu tonttialue	-2%	Vähäiset aluetyöt ja -rakenteet
Muuntuva osa		
Sisäpuoliset pinnat	5%	Korkealaatuinen
Kaluste- ja varustetaso	5%	Korkea määrä ja laadukas taso
Yhteensä:	+ 35-45 %	-> noin 2800-3000€/brm2

PÄIVÄKOTIEN UUDISHANKKEEN KUSTANNUSTEN MÄÄRÄYTYMINEN JA LAATUTASO
13.2.2017

PIHA

Pihan tavoitemitoitus on 20 m²/lapsi.

Yleisiä tavoitteita (RT-96-111003) päiväkodin ulkotiloille ovat:

- § turvallinen, helposti valvottava
- § monipuoliseen leikkiin ja liikuntaan innostava
- § luonnonlähtökohdat huomioon ottava
- § auringon, varjoisuuden sekä ympäristön meluolosuhteet huomioiva
- § kasvillisuudeltaan, materiaaleiltaan ja maastonmuodoiltaan monipuolinen
- § eri-ikäisten lasten tarpeet huomioon ottava
- § huollettavuus, helppohoitoisuus ja kestävyys
- § mahdollisuus esteettömään liikkumiseen
- § kestävän kehityksen tavoitteet
- § piha-alueen käyttö päiväkodin palveluajan ulkopuolella.

Pihasuunnittelussa huomioitavia muita ohjeistuksia:

RT89-10966 Ulkoleikkipaikat

Pihan yleinen rakentamistapaohje 2011, Viherympäristöliiton julkaisu nro 51

Pihojen pohja- ja päällysrakenteet, Suunnittelu- ja rakentamisohjeet, RIL 234-2007

Ohjeita suunnittelijoille -asiakirja

LASTEN JA NUORTEN OSALLISTAMINEN

- § Lasten ja nuorten osallisuustyöryhmä perustettiin 2011 toteuttamaan maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla lasten ja nuorten Vantaa-ohjelmaa.
- § Lapset ja nuoret ympäristön rakentajina -ohjelman tarkoitus on edistää yhteissuunnittelua lasten ja nuorten kanssa sekä varmistaa eri hallintokuntien välisten hankkeiden toteutumista. Hankkeella on kaupunkitasoinen ohjausryhmä.
- § Tavoitteina on lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistaminen, sitouttaminen omaan lähiympäristöön ja vastuun ottaminen yhdessä tekemisen ja oppimisen lisäksi. Ympäristön suunnittelua käytetään myös kasvatuksen ja opetuksen välineenä.
- § Mm. toimitilojen osalta sovitaan vuosittain yhteistyössä sivistysviraston ja maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan kanssa ne päiväkotikohteet, joissa ohjelmaa toteutetaan.
- § Osallistamishankkeiden ideointi on pääosin sivistysviraston koordinoimaa toimintaa. Toteutus ja siitä aiheutuvat kustannukset sisältyvät joko erillisrahoitukseen tai rakennusurakkaan tapauskohtaisesti.
- § Osallistaminen edellyttää ajallista panostusta jossain määrin myös kohteiden suunnitteluvaiheessa arkkitehdiltä.

OHJEISTUS KOOTUSTI

§ Ohjeita suunnittelijoille, Vantaan kaupunki / tilakeskus:

http://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/129392_2016_12_1_OHJEITA_SUUNNITTELIJOILLE_yleisohje.pdf

§ Kestävä rakentaminen – lähes nollaenergiarakennuksen suunnitteluohje 6.10.2015, Vantaan kaupunki:

http://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/125698_Lahe_s_nollaenergiarakennus_Vantaa_suunnohje_06102015.pdf

§ RT 96-11033 Päiväkotien suunnittelu

§ Päivähoidon turvallisuussuunnitelma, Olli Saarsalmi, Stakes 2008

§ RT 07-10881 Huoneakustiikka

§ RT 89-10966 Ulkoleikkipaikat

§ Päiväkodin huonekortit

19 § **Varia-Aviapolis- toimipiste tarveselvitys/hankesuunnitelma, perusparannus ja muutos / ETN**

VD/2301/10.03.02.01/2017

Varia-Aviapolis- toimipisteen tarveselvitys/hankesuunnitelma 28.2.2017 on laadittu yhteistyössä tilakeskuksen hankevalmistelun ja sivistysviraston edustajien kanssa. Toimipiste on VTK:n omistuksessa.

Varia Aviapoliksen oppilasmäärä on kasvanut suuremmiksi kuin alkuperäisissä lähtötiedoissa on arvioitu. Oppilasmäärän kasvu on aiheuttanut ilmanvaihdon riittämättömyyttä ja muutoksia tilojen käytössä.

Koulun vanhalla osalla on jo useiden vuosien ajan ollut ongelmia sisäilman laadussa, joka on johtanut jo joidenkin tilojen käyttökieltoon. Kohteessa ei ole tehty perusteellista perusparannusta valmistumisen 1986 jälkeen.

Investoinnin tarkoituksena on saattaa oppilaitoksen olosuhteet terveellisiksi ja toimiviksi sekä sopeuttaa olosuhteet vastaamaan jo tehtyjä tilamuutoksia ja toteuttaa tarvittavat tilamuutokset sekä säätää ja täydentää ilmanvaihto vastaamaan kasvanutta oppilasmäärää.

Koulussa käyttöikänsä päässä oleva vanhan osan vesikatto pinnoitetaan, pohjoispuolen terassirakenteet uusitaan. Pyhtäänkorventien ja koulun välinen alue madalletaan parkkipaikoiksi, tehdään ajoyhteys sisäpihalle rakennuksen itäpäätyyn ja mahdollistetaan oviyhteydet työtiloihin.

Vanhan osan ilmanvaihto korjataan asentamalla konehuoneisiin uusia koneita ja jakamalla kanavointi palvelemaan paremmin tarvittavia huonetiloja. Myös uuden osan ilmanvaihto tehostetaan mahdollisuuksien mukaan vastaamaan paremmin tilojen käyttötarkoitusta. Sähköjärjestelmät uusitaan vastaamaan nykyistä tekniikkaa.

Vanhalla puolen ensimmäisessä kerroksessa puku- ja pesuhuonetiloja korjataan ja muutetaan paremmin toimiviksi. Toisen kerroksen pukuhuoneiden yhteydessä olevia wc-tiloja muutetaan osittain tarvittaviksi pukuhuoneiksi ja työtiloiksi. Entisen porrasaukon kohdalla oleva näyttelytila muutetaan neuvottelutilaksi.

Toimenpiteet ajoitetaan ja vaiheistetaan niin, ettei väistötilan tarvetta synny.

Varia Myyrmäen, Ojahaantie 5, tiloista tehdään vuonna 2017 esiselvitys, missä tarkastellaan synergiaetuja muiden toimipisteiden osalta sekä mahdollisen yritys yhteistyön näkökulmasta.

Taloussuunnitelmassa hanke on esitetty alustavasti VTK Kiinteistöt Oy:n investoinniksi vuodelle 2017. Ulkovaipan peruskorjauksen ja IV-korjausten kustannusarvio on ollut 2 milj. euroa. Muutos- ja laajennustöille kustannusarviota ei ole esitetty. Tilakeskus arvioi koko hankkeen tavoitehinnaksi 2,7 milj euroa (alv 0%).

Opetuslautakunta 12.4.2017 § 19

Talous- ja hallintojohtajan esitys:

Päätetään esittää tekniselle lautakunnalle hyväksyttäväksi 28.2.2017 päivätty Varia-Aviapolis-toimipisteen tarveselvitys/hankesuunnitelma, perusparannus ja muutos.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

Varia-Aviapolis- toimipiste tarveselvitys/hankesuunnitelma, perusparannus ja muutos 28.2.2017, liitteineen

Täytäntöönpano: Hallintoyksikkö
-ote tilakeskus

Muutoksenhakuohje: Ei muutoksenhakuoikeutta/ Kuntalaki 91 §

Lisätiedot:

Päivi Riehunkangas, puh 8393 2450, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fintaa.fi

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
tilakeskus hankevalmistelu

VARIA AVIAPOLIS- TOIMIPISTE

TARVESELVITYS/HANKESUUNNITELMA PERUSPARANNUS JA MUUTOS

29.03.2017

Sisällys

VARIA AVIAPOLIS- TOIMIPISTE	1
TARVESELVITYS/HANKESUUNNITELMA	1
PERUSPARANNUS JA MUUTOS	1
Hanketietokortti.....	3
1 Perusparannuskohde.....	4
2 Yhteenveto.....	4
3 Hankkeesta tehdyt aiemmat päätökset ja selvitykset.....	4
4 Perustelut tarpeelle	5
4.1 Hankkeen liittyminen palveluverkkoon.....	5
4.2 Väestöennuste / suhde kokonaistarpeeseen.....	5
4.3 Esiselvitykset / vaihtoehtoiset tilanhankintatavat	5
4.4 Kuntoarvio, sisäilma-, kosteus-, haitta-aineselvitykset.....	5
5 Rakennuksen kunto (runko, julkisivut, tekniset ratkaisut jne.).....	5
6 Toiminnalliset, tilalliset tavoitteet	6
6.1 Toiminnalliset tavoitteet, lasten ja nuorten osallistaminen.....	6
6.2 Tilaan ja käyttöön liittyvät muunneltavuus- ja laatutasotavoitteet.....	6
6.3 Arkkitehtoniset ja rakennushistorialliset tavoitteet	6
6.4 Ateria- ja puhtauspalvelujen tavoitteet	6
6.5 Piha, pysäköinti.....	6
6.6 Elinkaaritavoite (perusparannuksen aikatavoite).....	7
6.7 Työturvallisuustavoitteet.....	7
7 Tekniset tavoitteet	7
7.0 Yleistä	7
7.1 Sisäilman laatu	7
7.2 Rakennustöiden aikainen puhtausvaatimus	15
7.3 Termiset olosuhteet	15
7.4 Akustiset olosuhteet	15
7.5 Valaistus- ja sähkötekniset olosuhteet	15
7.6 LVIA-tekniset tavoitteet	16
7.7 Energiatehokkuustavoitteet	19
7.8 Rakennetekniset tavoitteet	19
8 Kiinteistönpidon tavoitteet	19
9 Toteutettavat korjaus- ja muutostöidenpiteet	19
10 Tontti ja rakennuspaikka	20
10.1 Sijainti ja hallinta, kaava- ja kiinteistötiedot, rasitteet	20
11 Väistötilatarve (vaiheittain toteutus)	20
12 Kustannukset	20
12.1 Tavoitehinta.....	20
13 Rahoitus ja aikataulu	20
13.1 Rahoitus investointiohjelmassa.....	20
13.2 Aikataulu	21
14 Hankkeen käyttötalousvaikutukset ja toimintakustannukset	21
14.1 Ylläpitokustannukset (sis. vuokra, siivous, huolto)	21
14.2 Toimintakustannukset	21
15 Riskit ja miten niihin varaudutaan	21
15.1 Aikataulu, kustannukset, väestönsuojan rakentamattomuus.....	21
15.2 Teknisiin korjauksiin liittyvät riskit, tekemättömyys.....	21
16 Vastuuhenkilöt/työryhmä.....	21
Liitteet	22

Hanketietokortti

Kohteen nimi: Varia Aviapolis (ent. Varia Rälssitie)						
Tarpeen kuvaus: Tekninen perusparannus						
Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin: Ei liity muihin hankkeisiin						
Tarpeen perustelut: Osittain käyttöikänsä päässä olevat rakennusosat ja osittain sisäilmaongelmat						
Investoinnin tarkoitus: Jatkaa rakennuksen käyttöikää ja parantaa tilojen käytettävyyttä ja ilmanlaatua						
Käyttäjähallintokunta: Sivistysvirasto						
Kaupunginosa: 52	Kiinteistötunnus: 92-52308-9			Tontin pinta-ala: 33 322 m ²		
Osoite ja tontti: RÄLSSITIE 13	Kaavatiedot: T-3 / 520300			Rakennusoikeus: 19 993 kem2		
Tilatarve, suuruus ja kustannukset (ALV 0%)	brm ²	htm ²	hym ²	Investointikustannus		
				€	€ / brm ²	€ / htm ²
Uudisrakennus						
Laajennus / lisärakennus						
Muutos / peruskorjaus	11880					
Hankkeen tilapaikkamäärä				800		
Investointikustannus hoito- /oppilaspaikkaa kohden				3 375 € /oppilaspaikka		
Väistötilan tarve: Ei ole						
Määrärahavaraus investointiohjelmassa: Taloussuunnitelmassa hanke on esitetty alustavasti VTK Kiinteistöt Oy:n investoinniksi vuodelle 2017. Ulkovaipan peruskorjauksen ja IV-korjausten kustannusarvio on ollut 2 milj. euroa. Muutos- ja laajennustöille kustannusarviota ei ole esitetty. Tilakeskus arvioi koko hankkeen tavoitehinnaksi 2,7 milj euroa (alv 0%).						
Hankkeen toteutusaikataulu: Ajoitettu vuodelle 2017						
Ylläpitokustannukset: Rakennuksen nykyiset ylläpitokustannukset ovat 110.500 € / kk						
Toimintakustannukset hallintokunnalle: Ei vaikutusta, muutoin kuin vuokran osalta.						
Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen: Kalustamista ei ole laskettu perusparannuskustannuksiin – kalustusmuutokset eivät ole merkittäviä.						
Vuokra-arvio käyttäjäkunnalle: Muutostöiden vaikutus pääomakustannuksiin on noin 6 871 € / kk						
Tuleva vuokra-arvio (ei korkokuluja)				22 022€ / kk		
Vuokravaikutusarvio	n. 6 871 € / kk			82 452 € / v		
Vuokravaikutus / tilapaikka (800 opp.)				8,59 € / kk		
Laatija(t): Harri Johansson p. 0407492590				Päivämäärä: 29.03. 2017		

1 Perusparannuskohde

VANTAAN AMMATILLINEN KOULUTUSKESKUS
 AVIAPOLIS TOIMIPISTE (ent. Varia Rälssitien toimipiste)
 Rälssitie 13, 01530 Vantaa

2 Yhteenveto

Investoinnin tarkoituksena on saattaa oppilaitoksen olosuhteet terveellisiksi ja toimiviksi sekä sopeuttaa olosuhteet vastaamaan jo tehtyjä käyttömuutoksia ja toteuttaa tarvittavat tilamuu-
 tokset sekä säätää ja täydentää ilmanvaihto vastaamaan kasvanutta oppilasmäärää.
 Kohteessa ei ole tehty perusteellista perusparannusta valmistumisen 1986 jälkeen.

Peruskorjaukseen kuuluvat työt (sisältyy vuokratukustannuksiin):

Koulussa käyttöikänsä päässä oleva vanhan osan vesikatto pinnoitetaan, pohjoispuolen terassi-
 rakenteet uusitaan.

Vanhan osan ilmanvaihto korjataan asentamalla konehuoneisiin uusia koneita ja jakamalla ka-
 navointi palvelemaan paremmin tarvittavia huonetiloja.

Sähköjärjestelmät uusitaan vastaamaan nykyisiä vaatimuksia.

Suunnittelu ja työt on tarkoitus aloittaa jo loppukeväästä 2017 ja toteuttaa mahdollisuuksien
 mukaan vuoden loppuun mennessä.

Perusparannukseen kuuluvat työt (ei sisälly vuokratukustannuksiin):

Vanhalla puolen ensimmäisessä kerroksessa puku- ja pesuhuonetiloja korjataan ja muutetaan
 paremmin toimiviksi.

Vanhan osan toisen kerroksen oppilaiden pukuhuoneiden yhteydessä olevia wc-tiloja muute-
 taan osittain tarvittaviksi pukuhuoneiksi ja työtiloiksi.

Entisen porrasaukon kohdalla oleva näyttelytilan kevytrakenteinen lattia valetaan kantavaksi ja
 muutetaan neuvottelutilaksi.

Myös uuden osan ilmanvaihto tehostetaan mahdollisuuksien mukaan vastaamaan paremmin
 tilojen käyttötarkoista.

Pyhtäänkorventien ja koulun välinen alue madalletaan parkkipaikoiksi, tehdään ajoyhteys sisä-
 pihalle rakennuksen itäpäätyyn ja mahdollistetaan oviyhteydet työtiloihin.

3 Hankkeesta tehdyt aiemmat päätökset ja selvitykset

Vantaan ammatillisen koulutuskeskuksen Rälssitien toimipiste on rakennettu vuosina 1985-86
 (vanha osa). Suunnittelijana arkkitehti Pekka Terävä.

Hankesuunnitelma 2004 Laajennus – ja muutostyö, käynnistettiin vuonna 2002.

Suunnitelman tekeminen keskeytettiin Varia Tennistien lisärakennuksen alustavan suunnittelun
 ajaksi. Opetuslautakunta hyväksyi hankesuunnitelman 22.3.2004, konsernijaosto hyväksyi
 10.5.2004.

Opetuslautakunta 25.4.2006 § 10: hyväksyi Varia, Rälssitien toimipisteen hankesuunnitelman
 muutokset niihin 21.4.2006 tehdyin tarkennuksin jatkosuunnittelun pohjaksi ja muutoksista
 laskettu hankkeen tavoite hinta oli 9 714 000€ (alv 0%). vuokramaksun perusteeksi.

Laajennus otettiin käyttöön 2007.

Vanhan osan perusparannus valmistui 2008.

4 Perustelut tarpeelle

4.1 Hankkeen liittyminen palveluverkkoon

Aviapoliksen toimipiste on yksi neljästä Vantaalle muodostetusta ammattiopiston toimipisteestä, jotka ovat sijoittuneet tasapuolisesti eri puolille Vantaata.

Varia Aviapolis on Vantaan kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman 2014 -2023 mukainen oppilaitos.

Taloussuunnitelmassa 2017 -2020 on esitys uudesta Vehkalan ammattioppilaitoksesta vuodelle 2024. Suunnitelman mukaan Varia Aviapoliksen toiminta siirtyy Vehkalaan tai muihin toimipisteisiin. Asian selvitysvaihe on alkamassa.

Toimipisteen tilat ovat VTK:n omistuksessa eikä tiedossa ole rakennusten purkamista, joten kiinteistö halutaan pitää käyttökunnossa mahdollisesta käyttäjämuutoksesta huolimatta.

4.2 Väestöennuste / suhde kokonaistarpeeseen

Ammatillisen koulutuksen määrään vaikuttavat peruskoulun päättävien nuorten määrän kehitys ja työelämän tarpeet sekä oppilaitoksen vetovoima.

Vantaan kaupungin virallisen väestöennusteen mukaan toisen asteen koulutukseen osallistuvien nuorten (15-17 -vuotiaat) määrän ennustetaan kasvavan 1 632 nuorella ennustekaudella 2016-2026. Kasvu jakautuu ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen kesken.

Oppilaitoksessa järjestetään myös aikuiskoulutusta.

4.3 Esiselvitykset / vaihtoehtoiset tilanhankintatavat

Selvitys koskee vain nykyisen toimitilan olosuhteiden parantamista. Suunnitellut muutostyöt voidaan toteuttaa siten vaiheistamalla että väistötiloja ei tarvita.

Vaihtoehtoisia tiloja ei tutkita.

4.4 Kuntoarvio, sisäilma-, kosteus-, haitta-aineselvitykset

Selvitys tehdyistä korjauksista VTK Kiinteistöt Oy 14.8.2008

Kuntoarvio 17.7.2014

Sisäilmatutkimus 13.1.2014

Asbestikartoitus on tehty ja lattiamatot sisältävät asbestia muilta osin asbestia ei ole.

Ennen rakenteiden muutos- ja purkutöitä tehdään haitta-ainekartoitus.

5 Rakennuksen kunto (runko, julkisivut, tekniset ratkaisut jne.)

Koulun vanhan osan julkisivuelementeistä tulee tehdä erillinen kuntotutkimus, ulkokuoressa (n. 50mm) näkyy lohkeamia ja eristyslevy on näkyvissä, tässä ts/hs:ssä ei puututa julkisivurakenteeseen mikäli se ei ole vaikuttanut sisätilojen ilmanlaatuun.

Rakennuksen molemmista vaiheista on vanhoja rakennesuunnitelmia käytössä rakennusvalvonnan arkistossa.

Alkuperäinen rakennus on perustettu maanvaraisesti. Alapohja on maanvarainen. Kantavana runkona ovat teräsbetoniset elementtipilarit ja –palkit (leukapalkit) sekä väli- ja yläpohjissa ontelolaatasto, Ulkoseinät koostuvat pystyyn ja vaakaan asennetuista ontelolaatoista kovavilloituneen ja 30 mm pintakuorineen. Vesikatoissa on sekä lecasoraeristettyjä että kovavillaeristettyjä alueita. Vedeneristeen, bitumikermiä, päällä on singelikerros ja paksuhko sammalkasvusto. Toisen kerroksen terassilla on laatoitus ja sammalkasvustoa, joka on levinnyt estäen julkisivun tuulettumisen.

Laajennus vuodelta 2007 on perustettu teräsbetonipaaluilla. Sokkelit ovat kuorielementtejä. Alapohjassa kantavana rakenteena ovat ontelolaatat ja suorakaideteräsbetonipalkit. Välipohjissa kantavana rakenteena ovat ontelolaatat ja teräksiset kotelopalkit. Yläpohjan kantavana rakenteena ovat hallitiloissa HTT- laatat ja teräsristikot. Toimisto-osissa yläpohjan kantavana rakenteena ovat ontelolaatat ja teräskotelopalkit. Pilarit ovat liittopilareita. Ulkoseinärakenteena on pääosin teräsohutlevy-eriste-teräsohutlevy –elementit (Paroc- elementit) ja paikallisesti on ei-kantavia ja kantavia sandwich- elementtejä.

Alkuperäisessä rakennuksessa on ontelolaatastojen saumoissa pituussuuntaisia halkeamia. Halkeamat johtuvat 1980-luvulla käytetystä saumaraudoitetyypistä, joka ei huomioi taipuvan tuen (teräsbetonileukapalkit) aiheuttamaa jännityksen kasvua saumavalussa. Suunnitteluvaiheessa selvitetään onko tarpeellista halkeamat korjata laajemmin kuin pelkästään juottamalla raot umpeen. Väliseinät ovat pääsääntöisesti paikalla muurattuja tiiliseiniä, joissa on halkeamia sekä ovat irti pilareista. Halkeamien merkitys esim. akustiikkaan ja palo-osastointiin selvitetään suunnitteluvaiheessa.

6 Toiminnalliset, tilalliset tavoitteet

6.1 Toiminnalliset tavoitteet, lasten ja nuorten osallistaminen

Koulun piha-alueen logistiikkaharjoittelukentän laajennus viereiselle kaupungin omistamalle tontille pyritään toteuttamaan oppilastyönä, muutostyön ja ajoyhteyden kustannuksia ei laskea mukaan hankesuunnitelman kustannusarvioon.

6.2 Tilaan ja käyttöön liittyvät muunneltavuus- ja laatutasotavoitteet

Rakennuksessa ei tehdä laajennusta, jossa muunneltavuus ja laatutasotavoitteet voitaisiin ottaa huomioon. Muutostöissä noudatetaan rakennuksen nykyistä laatutasoa.

6.3 Arkkitehtoniset ja rakennushistorialliset tavoitteet

Koulun rakennuksista (vanha osa 1983 ja laajennus 2008) ei ole tehty rakennushistoriallista inventointia.

Koulun arkkitehtuuri (vanha osa ja laajennus) edustavat aikansa hyvää koulurakennussuunnittelua ja on merkittävä osa alueen rakennettua ympäristöä, mutta niiden kulttuurihistorialliset arvot ovat vaatimattomat.

6.4 Ateria- ja puhtauspalvelujen tavoitteet

Koulun ruokailutila on ahdas kasvaneen oppilasmäärän vuoksi ja sitä on suunniteltu laajennettavaksi entiseen kirjastotilaan oppilasmäärän lisääntymisen vuoksi johon laajennuksen yhteydessä ei oltu varauduttu. Keittiö toimii jakelukeittiönä.

6.5 Piha, pysäköinti

Koulun piha-alueen laajennukselle on haettu rakennuslupa 22.09.2015 logistiikkaharjoittelukentälle.

- Pysäköintipaikkoja on tarkoitus lisätä Pyhtäänkorventien viereiselle istutusalueelle (rakennuslupaa ei ole haettu) ja samalla maanpinnan tasoa on tarkoitus laskea julkisivun kosteusvaurioiden vähentämiseksi (alueen maanpinnan tasaaminen alle lattiapinnan tason).
- Vanhojen sisäänkäyntien (Pyhtäänkorventien puoleisten) käyttöönotto.

- Kaksi uutta sisäänkäyntiä (henkilöauto) uuteen 2015 saneerattuun autohalliin.

6.6 Elinkaaritavoite (perusparannuksen aikataavoite)

Perusparannustyö tehdään normaalin toimintatavan mukaan siten, että tilat tulevat turvallisiksi ja terveellisiksi, työssä tai suunnittelussa ei varauduta tuleviin toimitilakaavailuihin.

6.7 Työturvallisuustavoitteet

Hankkeen työturvallisuuskoordinaattori on selvitysvaiheessa rakenneinsinööri Katri Olli. Hankkeesta on laadittu HAVAT- riskikartta.

Hankkeeseen nimetään työturvallisuuskoordinaattori suunnittelu- ja toteutusvaiheeseen. Suunnitteluvaiheessa täytetään Vantaan kaupungin tilakeskuksen turvallisuusohjeen mukaisesti tarvittavat asiakirjat..

7 Tekniset tavoitteet

7.0 Yleistä

Rakennus-, sähkö- ja LVI- teknisissä suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita rakennusfysikaaliseen toimintaan, ulkovaipan sisäpinnan tiiveyteen, sisäilman laatuun, valaistukseen sekä äänenvaimennukseen.

Talotekniikan nousukuilut minimoidaan ja keskitetään. Talotekniset linjat viedään ulkovaipan sisäpinnan sisäpuolella. Höyrynsulkukerroksen lävistäminen on sallittua vain poikkeustapauksissa.

Uusien läpivientien suunnittelussa huomioitava ontelolaataston alapinnasta alaspäin olevat teräsbetonipalkit, joihin reikien teko on lähtökohtaisesti poissuljettu.

7.1 Sisäilman laatu

Tilat, joissa koulun ilmoituksen mukaan henkilökunta on saanut oireita sisäilmasta:

1. KRS vanha osa
171 ett. huone

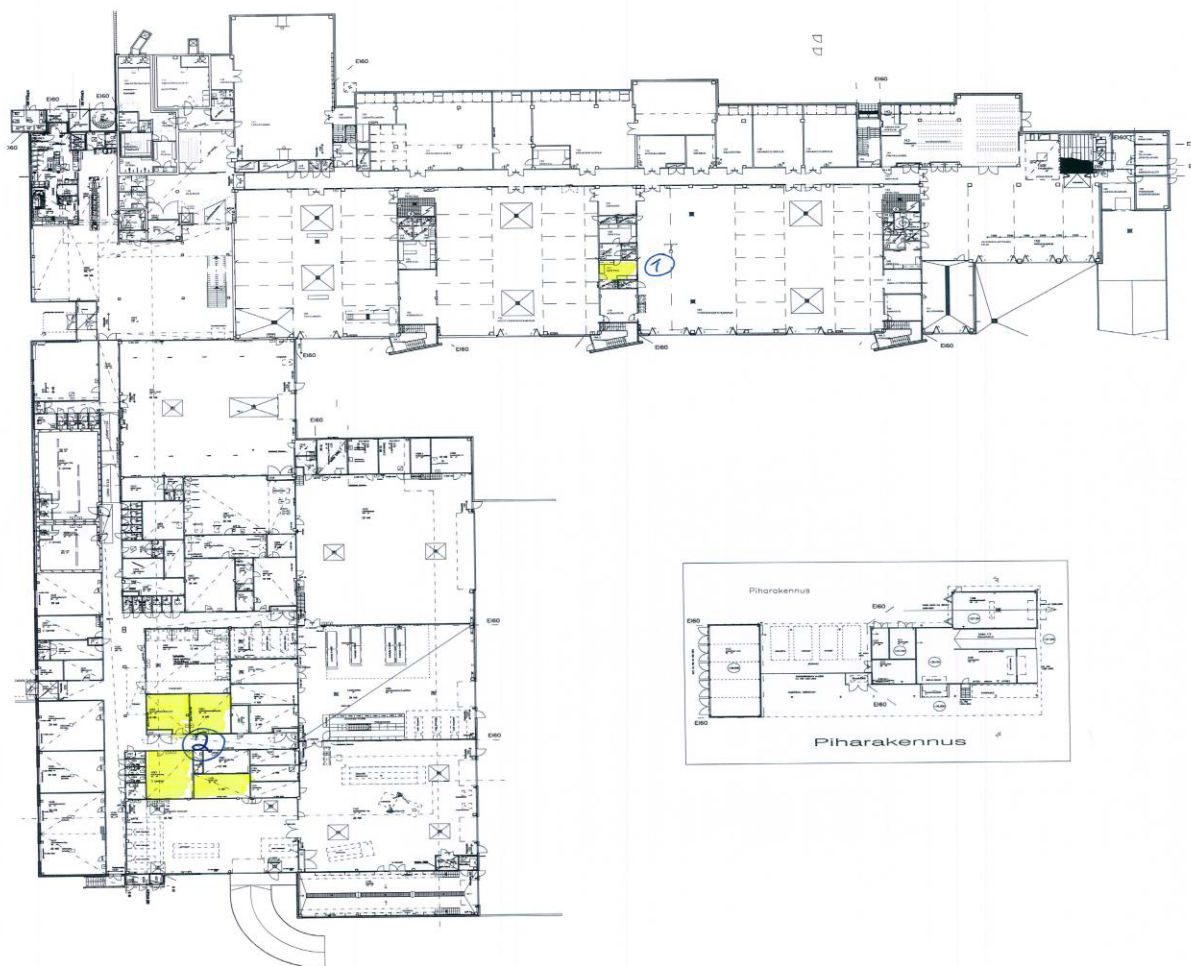
1. KRS uusi osa
1082 1093
1083 110

2. KRS vanha osa

216B	224	231
216	225	232
219	226	233
220	227	259
222	228	248
223	230	236

Toimipisteellä on myös luokkia käyttökielellä: luokat 248, 219, koulun keittiö, 1037, 1082, 223, 220, 219, 259.

TILAT JOISSA HENKILÖKUNTA
ON SAANUT SISÄILMASTA
OIREITA
1. KRS

VARIA
RÄLSSITIEN TOIMIPISTE

1. kerros
1:500
Vantaa 1.4.2008

P & R P&R ARKKITEHDIT OY
15100 VANTAA, P.O. BOX 100
TEL. 09-2535200, FAX 09-2535225
WWW.P&R-ARCHITECTS.FI

Tilat joissa henkilökunta on saanut sisäilmasta oireita 1 krs.

2-hallin opettajanhuone

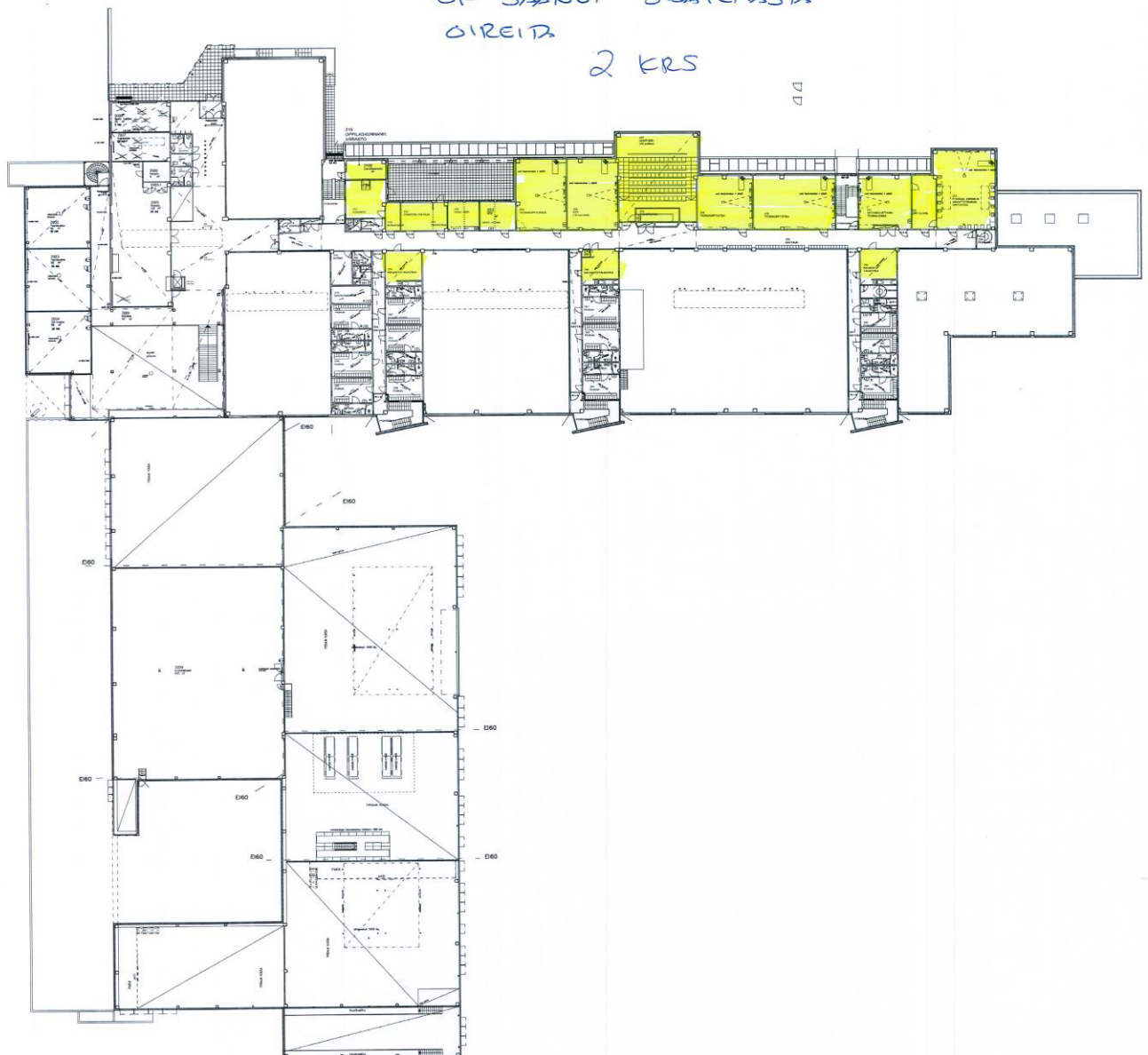
Opettaja opettaa runsaasti myös yläkerran luokissa joten on mahdollista että oireilu johtuu tästä.

Uudenpuolen pohjakuvaan merkityt luokkahuoneet sekä opettajanhuone

Luokkatiloista loppuu ilma kesken oppitunnin aikana ja välitunti ei riitä korjaamaan tilannetta.

Opettajahuoneen ilmanvaihto ei ole riittävä tai ilmanvaihtokanavien asettelu on sellainen että huoneen ilma ei vaihdu.

TIKAT JOISSA HENKILÖKUNTA
ON SAANUT SISÄILMASTA
OIREITA
2 KRS

VARIA
RÄLSSITEN TOIMIPISTE

2. kerros
1:500

Vantaa 1.4.2008

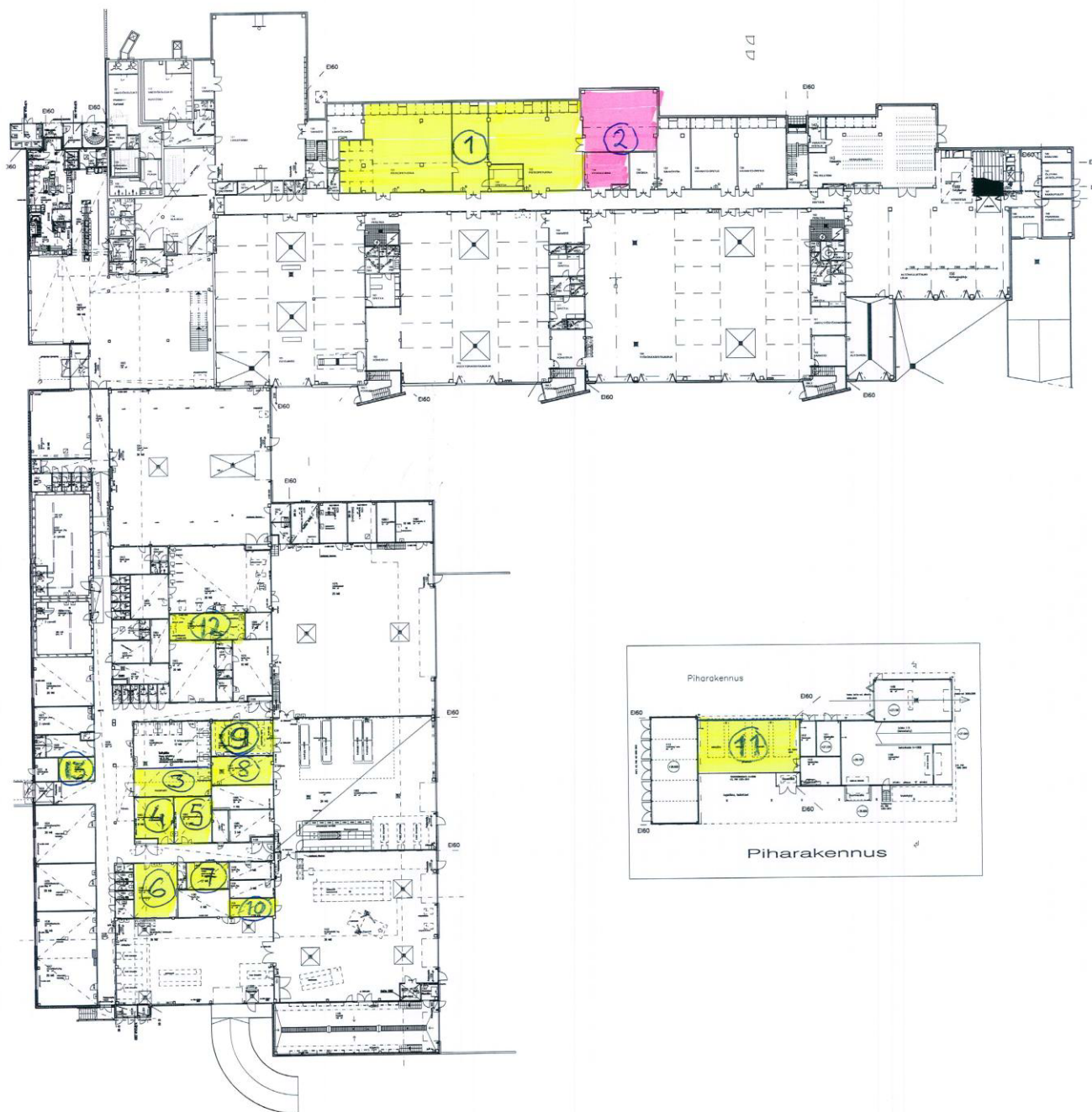
P&R ARKKITEHDIT OY
KIVIKUUSI 7, 01300 VANTAA
TEL. 09-8386230, FAX. 09-83862325
www.praa.fi

VANTAAN AMMATTIOPISTO VARIAN KIINTEISTÖN KÄYTTÖTARKOITUSMUUTOKSET

Selitteet pohjakuvassa oleville merkinnöille

- A. Tilamuutoksia tai tilojen käyttötarkoitus on muuttunut 1. krs
1. Varaosa ja tarvike varasto sekä hitsaamo on muutettu autoasennuksen opetushalliksi. Tilasta on purettu väliseinät pois ja kaikki pinnat on käsitelty uudestaan. Valaistus on uusittu ja tila varustetaan autoasennuksen halliopetustilaksi.
 2. Auditorion alaosa sekä viereinen huone on muutettu varaosa ja tarvike varastoksi. Kaikki pinnat on käsitelty ja auditorion alaosaan on puhkaistu pariovi käytävän vieressä olevasta huoneesta. Lisäksi auditorion alaosa on jaettu kahdeksi erilliseksi tilaksi väliseinällä.
 3. Uudenpuolen hitsaamosta on erotettu väliseinällä uusi pukuhuonetila
 4. Uuden pneumatiikka opetustilasta on tehty teorialuokkahuone 20+1 henkilölle
 5. Uudenpuolen hydrauliiikkatilasta on tehty teorialuokkahuone 24+1 henkilölle
 6. Uudenpuolen pukuhuonetilasta on tehty teorialuokkahuone 24+1 henkilölle
 7. Opettajien taukotilasta on tehty opettajanhuone 6 opettajalle
 8. Pakkausvarastosta on tehty opettajanhuone 10 opettajalle
 9. Trukkikorjaustilasta on tehty teorialuokkahuone 24+1 henkilölle
 10. Ajotoimistosta on tehty opettajanhuone 2 opettajalle
 11. Vaihtolavajätekatoksesta on tehty ulkovarasto-opetustila (kylmä)
- B. Tilamuutoksia tai tilojen käyttötarkoitus on muuttunut 2. krs
1. Luokkatila on jaettu väliseinällä kahdeksi luokaksi 16+ 1 ja 24+1 hengelle
 2. Entinen kirjastotila on jaettu kolmeksi tilaksi tila 2 tutkintovastaavien huone
Tila 2 henkilömäärä 4 tutkintovastaavaa, sekä 12 hengen neuvottelutila
 3. Entinen kirjastotila on jaettu kolmeksi tilaksi tila 3 atk –luokka 24 hengelle
 4. Entinen kirjastotila on jaettu kolmeksi tilaksi tila 4 atk –luokka 20 hengelle

TIKA MUUTOKSIA TAI
TILOJEN KÄYTTÖ MUUTOKSET
1. KRS

VARIA
RÄLSSITEN TOIMIPISTE

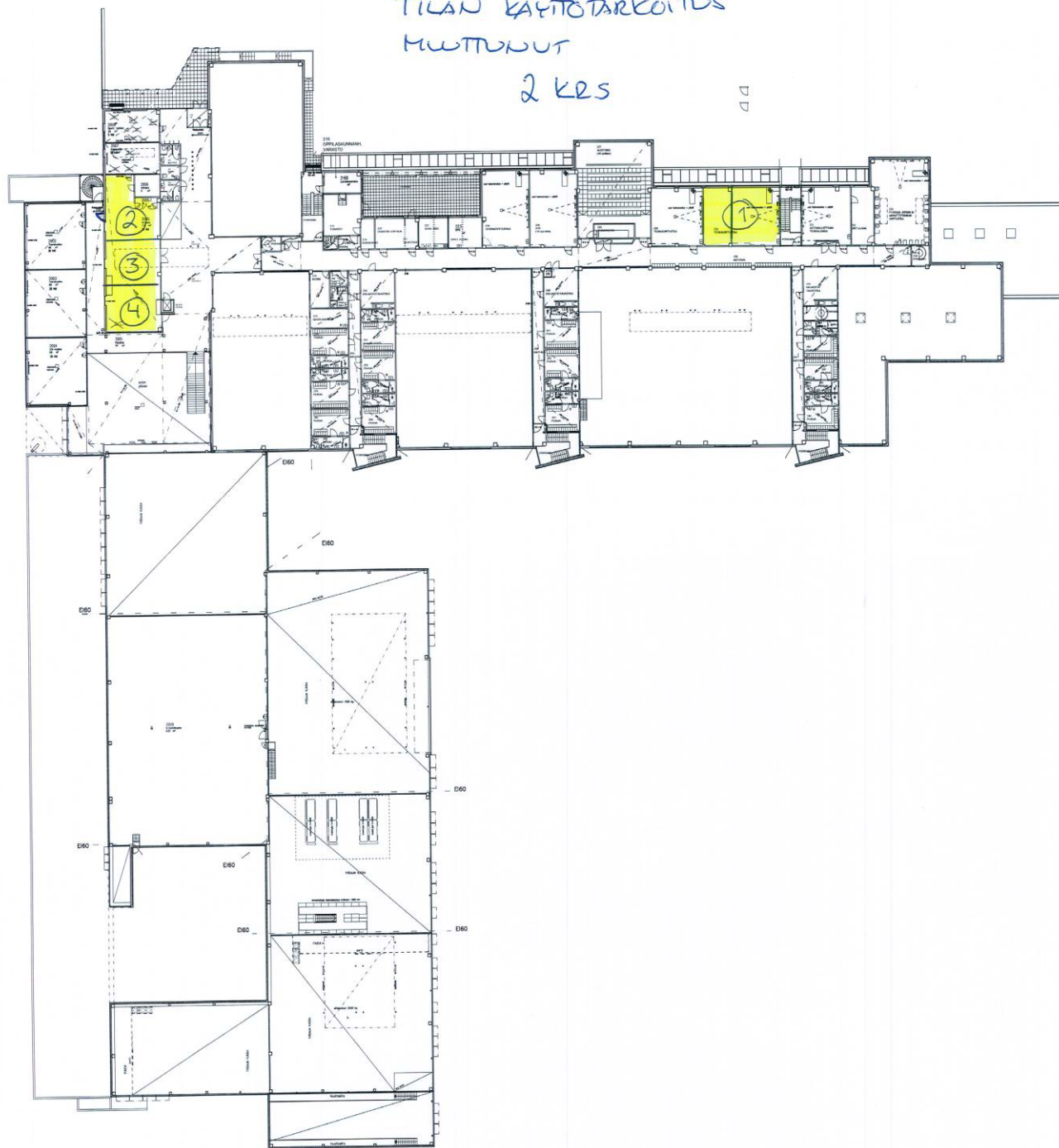
1. kerros
1:500

Vantaa 1.4.2008

P&R ARKKITEHDIT OY
VETURITIE 2, 01300 VANTAA
TEL: 09-33862325 FAX: 09-33862325
etunimi.suominen@p-r-arkkitehdit.fi

TILAMUUTOSKÄ TAI
TILAN KÄYTTÖTARKOITUS
MUUTOKSET
2 KRS

VARIA
RÄLSSITEN TOIMIPISTE

2. kerros
1:500

Vantaa 1.4.2008

P&R ARKKITEHDIT OY
VETURITE 7, 01300 VANTAA
TEL. 09-8386210, FAX 09-83862525
info@p-r-arkkitehdit.fi

Tilat joissa henkilökunta on saanut sisäilmasta oireita 2 krs.

Yläkerran toimistotilat sekä opetusluokat, kaikissa näissä merkityissä tiloissa tulee osalle henkilökuntaa sisäilmasta oireita ja lääkärin ohjeen mukaan osa henkilökunnasta on sijoitettu muihin tiloihin ja emme pysty hyödyntämään näitä tiloja tällä hetkellä täysimääräisesti henkilökunnan työhuoneiksi emmekä opetustiloiksi.

7.2 Rakennustöiden aikainen puhtausvaatimus

Urakka-alueiden rajauksissa on noudatettava erityistä tarkkuutta purkujen ja muiden hienoja-koista pölyä aiheuttavien muutostöiden aikana. Opetuskäytössä oleviin huonetiloihin tai puhdistettuihin ja olemassa oleviin ilmanvaihtokanaviin ei saa päästä pölyä tai muuta hengitykselle haitallista ainetta.

Työnaikainen että valmiin kohteen puhtausvaatimusluokka P1.

7.3 Termiset olosuhteet

Kylmään aikaan tehtävien, lämmöneristyksen lävistävien töiden aikana on huolehdittava vesi-johtojen ja vastaavien laitteiden jäätymisen estämisestä.

7.4 Akustiset olosuhteet

Kouluaikana tehtävistä rakennustöistä ei opetukselle (myös iltaopetus on huomioitava) saa aiheutua kohtuutonta häiriötä. Erityistä häiriötä aiheuttavista työvaiheista on etukäteen ilmoitettava koulun henkilökunnalle ja vastaavat työt on mahdollisuuksien mukaan tehtävä opetusajan ulkopuolella.

Tilojen äänenvaimennukseen ei ole suunniteltu muutoksia.

7.5 Valaistus- ja sähkötekniset olosuhteet

Yleistä:

Kiinteistössä tehdään rakennus- ja LVIA- teknisistä muutoksista aiheutuvat sähkötyöt. Muutos-alueiden sähkötekniikka liitetään kiinteistön olemassa oleviin järjestelmiin.

Sähkötekniisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Laittevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laitetoimittajia.

Aluesähköistys ja liittymät:

Nykyiset sähkö- ja teleliittymät säilytetään.

Piha-alueen ns. kolmio-osan valaistusta parannetaan sekä pihalle lisätään neljälle autolle automlmmityspistorasiat.

Sähkönjakelu ja keskukset

Sähkönjärjestelmien muutostyöt toteutetaan voimassa olevien standardien mukaisesti.

Pääsääntöisesti muutostyöt tehdään nykyisissä sähkökeskuksissa. LVIA- muutostöiden vuoksi varaudutaan uusimaan IV-konehuoneiden (4 kpl) ryhmäkeskukset ja niiden nousujohdot. Lisäksi keittiön laajennustöiden vuoksi lisätään keittiökeskuksen yhteyteen lisäosa.

Johtotiet:

Nykyiset johtotiet pääosin hyödynnetään. IV-konehuoneiden johtotiet uusitaan osittain.

Johdot ja niiden varusteet:

Johdot, rasiakalusteet ja tarvikkeet uusitaan niissä tiloissa joissa käyttötarkoitus muuttuu tai tila korjataan uutta vastaavaksi. Vanhat käytöstä poistuvat asennukset puretaan pääsääntöisesti. Muutostilojen läpi menevät muita alueita palvelevat johdot suojataan töiden ajaksi. Läpiviennit tulee tiivistää hyvin ja kylmien sekä lämpimien tilojen välisiä läpivientejä tulee välttää.

Valaistusjärjestelmät:

Uutta vastaavien muutostilojen valaistutasojen mitoituksissa tulee noudattaa soveltaen standardin SFS-EN 12464-1 suosituksia.

Optimaaliseen energiatehokkuuteen tulee pyrkiä valitsemalla energiatehokkaat valaisimet sekä niihin energiatehokkaat valolähteet (kuten led). Valaisimet tulee pyrkiä sijoittamaan siten, että valoa saadaan sinne missä sitä tarvitaan ja tarpeenmukaisella valaistusvoimakkuudella.

Muutosalueiden valaistushajaukset toteutetaan paikallisesti valokytkimillä ja soveltuvin osin liike- /läsnäolotunnistimilla (luokat, sos.tilat). Uudet pihavalaisimet kytketään nykyisiin ulkovalaistushajauksiin.

Tele- ja turvajärjestelmät:

Tele- ja sähkötekniset turvajärjestelmät uusitaan niissä tiloissa joissa käyttötarkoitus muuttuu tai tila korjataan uutta vastaavaksi. Luokiksi muutettavat tilat varustetaan vastaavalla tekniikalla mitä rakennuksessa on yleisesti vastaavissa tiloissa käytetty (kello, kaiutin/kaiuttimet, yhteisantenni, AV-järjestelmän kiinteä kaapelointi ja rasiointi, yleiskaapelointi, wlan, murtohälytin, paloilmoinnin (ja turva- ja merkkivalaistus?).

Kiinteistöautomaatiojärjestelmä:

Kiinteistössä tehdään LVIA- muutostöistä aiheutuvat kaapeloinnit ja kytkennät.

Koneet, laitteet ja erityisjärjestelmät:

Vanhan puolen hallien uusille sähkötoimisille nosto-oville asennetaan kaapelointi.

7.6 LVIA-tekniset tavoitteet

Yleistä:

Rakennuksen vanha osa on valmistunut vuonna 1985. Vuonna 2008 tehdyssä perusparannuksessa kaavailut muutokset toteutettiin vain osittain ja useimmat alkuperäisistä ilmanvaihtokoneista jäi uusimatta. Rakennuksen laajennusosa on valmistunut vuonna 2008.

Rakennuksessa on vuosien varrella tehty mm. seuraavanlaisia LVIA- teknisiä muutos- ja korjaustöitä:

- vanhan osan iv-kanavat on nuohottu vuonna 2010
- vanhan osan ilmamäärät säädetty vuonna 2011
- osalle vanhan osan ilmastointikoneita on tehty muutostöitä vuonna 2011
- vanhan osan ja laajennuksen paineilma-asemat on yhdistetty toisiinsa vuonna 2012
- sadevesikaivoja on lisätty sisäpihalle ja kaatoja korjattu vuonna 2012
- vanhalle osalle tehty huoltoluonteisia korjauksia ja tilamuutoksia sekä ilmanvaihdon korjaus- ja säätötöitä vuonna 2014
- laajennuksen kirjastoon lisätty poistoventtiilejä ja ilmamäärät säädetty vuonna 2016
- lisäksi laajennusosaan on vuonna 2016 ~~on~~ tehty erilaisia ilmastointi- ja puhdistustöitä.

Kaikessa LVIA- teknisessä suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota energiaa säästäviin ratkaisuihin. Asennuksissa on huomioitava huolto- ja korjaustyöt sekä laitevalinnoissa energiatalous.

Sisäilmaston laatuluokka on S2, jossa CO₂-rajana on 900 ppm. Ilmavirrat vähintään 6,0 l/s/henk. sekä lämpötilan yläraja luokan S3 mukaan. Ilmanvaihtojärjestelmän puhtausluokka P1 sekä iv-tuotteiden puhtausluokka ja rakennusmateriaalien päästöluokka M1.

Lämmityslaitteet:

Kiinteistön lämmitysjärjestelmät ovat pääosin alkuperäisiä. Kiinteistö on liitetty Vantaan Energia Oy:n kaukolämpöverkoston. Lähes kaikissa tiloissa on vesikiertoinen patterilämmitys. Korjaamohallit lämmitetään ilmanvaihdolla ja isojen ovien kohdilla olevilla kiertoilmakoneilla. Tuulikaapeissa on iv-lämmitysverkoston liitetyt kiertoilmakoneet. Lämmityspatterit ja iv-koneet on varustettu omilla verkostoilla lämmönsiirtiminen. Lämmönsiirtimet kiertovesipumppuineen, paisunta-astioineen, säätöventtiileineen ja antureineen ovat vuodelta 1999. Lämpö- ja ilmanvaihtoverkostot ovat teräsputkesta kierre- ja hitsausliitoksia. Verkostojen sulk- ja säätöventtiilit ovat palloventtiileitä ja uusittu pääosin 2000-luvulla. Rakennuksen vesikiertoiset teräslevypatterit ja termostaattiset patteriventtiilit ovat alkuperäisiä vuodelta 1985. Kiertoilmapuhaltimet ovat alkuperäisiä vuodelta 1985.

Lämmityspattereiden termostaattiset patteriventtiilit uusitaan. Ennen uusimista on lämmitysverkosto tasapainotettava ja tasapainotustyöstä on laadittava suunnitelma.

Vesijohtolaitteet ja viemärlaitteet:

Kiinteistö on liitetty Vantaan kaupungin vesi- ja viemäriverkostoihin. Päävesimittari sijaitsee lämmönjakohuoneessa. Lämmin käyttövesi tuotetaan lämmönjakohuoneessa olevalla lämmönsiirtimellä. Rakennuksen käyttövesiverkostot ovat pääosin alkuperäisiä vuodelta 1985. Käyttövesiverkostot ovat kupariputkea kapillaari- ja kovajuotosliitoksia. Käyttövesiverkoston sulk- ja säätöventtiilit ovat palloventtiileitä, jotka on uusittu 2000-luvulla.

Kiinteistö on liitetty Vantaan kaupungin jäte- ja sadevesiverkostoihin. Rakennuksen viemärit ovat pääosin alkuperäisiä vuodelta 1985. Jätevesiviemäriverkosto ja sadevesiviemäriverkosto on tehty rakennuksen sisäpuolella valurautaputkesta pantaliitoksia. Lattian alla maassa olevat ja ulkopuoliset jätevesiviemärit ja sadevesiviemärit on tehty muoviputkesta muhviiliitoksia. Sadevedet on johdettu Rälssitien puolella avo-ojaan.

Korjaamohalleissa ja autonpesupaikoissa on hiekanerotuskaivot jotka on viemäroity bensiinin- ja öljynerotuskaivoihin. Paikoitusalueen puolella on kaksi ja Pyhtäänkorventien puolella on yksi maahan asennettu lujitemuovinen bensiinin- ja öljynerotin. Erottimet on varustettu täyttymishälyttimin.

Kiinteistön vesi- ja viemärikalusteet ovat pääosin alkuperäisiä vuodelta 1985. Vesijohtohanat ovat yksiotehanoja. Pesualtaat ovat posliinia tai ruostumatonta terästä. Altaiden vesilukot muovisia tai kromattua terästä. Rakennus on varustettu pikapaloposteilla ja käsisammuttimilla.

Vesijohtokalusteita ja viemärikalusteita uusitaan tarpeen mukaan.

Ilmanvaihtolaitteet:

Rakennuksessa on koneellinen tulo- ja poistoilmanvaihtojärjestelmä, joka on pääosin alkupe-
räinen vuodelta 1985. Ilmanvaihtojärjestelmään on tehty erilaisia korjaus-, huolto- ja parannustöitä vuosien varrella. Rakennuksen vesikatolla on kolme erillistä ilmanvaihtokonehuonetta. Vesikatolla on myös huippuimureita jotka on sijoitettu palvelualueiden mukaan.

Ilmanvaihtokanavat ovat sinkittyjä pyöreitä kierresauma- ja suorakaidekanavia. Ilmanvaihtokanavat ovat pääosin alkuperäisiä vuodelta 1985. Rakennuksen tuloilmaelimet ovat katto- ja seinähajottajia. Poistoilmaventtiilit ovat pääosin korkeapaineventtiileitä ja ritiläsäleikköjä koomalaatikoin.

Hallien 1-3 (H164, H176 ja H185) ilmanvaihtokoneet (3kpl) uusitaan määräykset täyttävällä lämmöntalteenotolla varustetuilla ilmanvaihtokoneilla. Ilmanvaihtokoneet sijoitetaan nykyisiin ilmanvaihtokonehuoneisiin. Halleja palveleviin ilmanvaihtokoneisiin liitetty ensimmäisen kerroksen tilat eriytetään hallien ilmanvaihdosta. Hallien ilmanvaihdon mitoitus, kanavat ja päätelaitteet säilytetään nykyisinä.

Toisen kerroksen sosiaalitiloja palvelevat ilmanvaihtokoneet (3kpl) puretaan ja korvataan uusilla määräykset täyttävällä lämmöntalteenotolla varustetuilla ilmanvaihtokoneilla. Näihin ilmanvaihtokoneisiin liitetään myös hallien ilmanvaihtokoneista eriytetyt ensimmäisen kerroksen tilat.

Huoneen H177 ilmanvaihto säilytetään nykyisenä.

Purettavia ilmanvaihtokoneita (2kpl) korvaavien uusien ilmanvaihtokoneiden mitoitusilmavirta on noin $\pm 0,8 \text{ m}^3/\text{s}$. Näille ilmanvaihtokoneille voidaan rakentaa uudet konehuonetilat joko jakamalla tilat H236 ja H248 kahtia tai rakentamalla tiloihin H164 (Halli 3) ja H176 (Halli 2) huoltotasot joiden päälle uudet ilmanvaihtokoneet sijoitetaan.

Tilan H185 (Halli 1) uuden ilmanvaihtokoneen mitoitusilmavirta on noin $\pm 1,3 \text{ m}^3/\text{s}$. Tämä kone korvataan joko kahdella yläliitännäisellä koneella (1krs ja 2krs) tai huoltotasolle asennettavalla vaakaliitännäisellä koneella.

Opetustiloja, opettajien huonetta ja kokoustiloja palvelevat ilmanvaihtokoneet (4kpl) uusitaan. Näiden koneiden lämmöntalteenoton tyyppi valitaan hyötysuhteeltaan parhaaksi mahdolliseksi määräykset täyttäviksi lämmöntalteenottolaitteiksi. Uudet ilmanvaihtokoneet sijoitetaan nykyisiin konehuoneisiin. Tilaa H131 palveleva ilmanvaihtokone voidaan sijoittaa iv-konehuoneen sijasta ensimmäiseen kerrokseen muuttamalla osa auditorion alapuolella olevasta varastosta ilmanvaihtokonehuoneeksi. Tällöin ulko- ja jäteilmalaitteet on sijoitettava rakennuksen pohjoisjulkisivulle.

Ilmanvaihtokoneiden uusimisen yhteydessä hallien 1-4 puhallinkonvektorit liitetään rakennusautomaatiojärjestelmään. Tällä hetkellä halleissa on huonelämpötila-anturit ja puhallinkonvektorien käyntiä ohjataan paikallistermostaateilla.

Nykyiset ulkoilma-aukot konehuoneiden katolla poistetaan käytöstä. Konehuoneiden pohjoisjulkisivulle nykyisen konehuonetilan ulkopuolelle tai vesikaton pohjoislappeen päälle rakennetaan riittävän kookkaat lumisuoja-aleiköt. Nykyiset ulkoilmakammiot puretaan ja ulkoilma johdetaan jokaiselle ilmanvaihtokoneelle erikseen konehuoneen seinän läpi johdettavalla kanavalla.

Säätö- ja valvontalaitteet:

Vanhan osan rakennusautomaatiojärjestelmänä on Atmoscare ja se on liitetty laajennusosan kanssa samaan kouluisännän huoneessa olevaan valvomoon. Järjestelmä on toteutettu alakeskuksineen (IC1000) ja kenttälaitteineen vuonna 2008. Nykyinen järjestelmä on mallinsa ja ikänsä puolesta täysin käyttökelpoinen eikä sille ole tarvetta tehdä toimenpiteitä.

Rakennusautomaatiojärjestelmä on avoin ja muunneltavat laitteistoratkaisut salliva. Se on toteutettu noudattaen Proval Oy:n Vantaan kaupungille laatimaa ohjetta sekä kaupungin täydentäviä ohjeita. Automaatiopiirustukset on tehty Vantaan kaupungin mallikaavioiden ja ohjeiden mukaisesti. Laitteet on numeroitava Vantaan kaupungin käyttämän järjestelmän mukaisesti. IV-koneet varustetaan valvontajärjestelmän alakeskuksilla jotka liitetään Vantaan kaupungin keskitettyyn aluevalvontajärjestelmään (Schneider). Automaatiojärjestelmän tulee olla täysin yhteensopiva em. valvontajärjestelmän kanssa siten, että kaikki toiminnot on sen kautta suoritettavissa. Rakennusautomaatiourakka on tilaajan erillishankinta.

Paineilmalaitteet:

Korjaamohallit on varustettu paineilmajärjestelmällä. Kompressori on sijoitettu erilliseen huoneeseen rakennuksen pätyyn. Ulosottopisteet on varustettu suodatin- ja säädinyksiköillä sekä voitelulaiteosalla. Paineilmakompressori on vuodelta 2008.

Paineilmajärjestelmä on riittävän hyvässä kunnossa, eikä sille ole tarkoitus tehdä mitään toimenpiteitä.

7.7 Energiatehokkuustavoitteet

Rakennuksen E-lukua parannetaan 20 % nykyisestä arvostaan.

7.8 Rakennetekniset tavoitteet

Rakennuksen paloluokka on P1. Teräsrakenteiden palosuojaus toteutetaan palosuojamaalilla ja/tai rakennejärjestelmän omalla palosuojausmenetelmällä lukuun ottamatta kuitupohjaiset tuotteet. Palo-osastointi toteutetaan paloteknisen suunnitelman mukaan.

Kantavien rakenteiden, kosteusvaurion korjaussuunnittelun ja rakennusfysikaalisen suunnittelun osalta hanke on vaativa suunnittelutehtävä. Pohjarakennesuunnittelutehtävän vaativuus varmistuu suunnittelun aikana riippuen siitä, joudutaanko perustuksia vahvistamaan.

Alapohjan ja kellarin maanpaineeseinien rakennusfysikaalisten olosuhteet suunnitellaan toimimaan moitteettomasti sekä rakenteiden tulee olla tiiviitä sisätilaa vastaan. Rakennedetaljien tulee olla toteutuskelpoisia.

Ulkovaipan sisäpinnan liitoskohtien tiiveyden varmistamiseksi on laadittava toteutuskelpoiset detaljit kaikista erilaisista liitos- ja epäjatkuvuuskohdista.

Märkä- ja kosteudelle alttiissa tiloissa käytetään kiviainepohjaisia materiaaleja.

Olemassa olevassa rakennuksessa on sisäpuolinen sadevedenpoisto.

8 Kiinteistönpidon tavoitteet

Kiinteistönpidon tavoitteena on pitää tilat toiminnan kannalta käyttökelpoisessa kunnossa koko toiminnallisen käyttöikänsä ajan.

Kohteeseen laaditaan huoltokirja, joka on kiinteistön suunnitelmallisen elinkaaren hallinnan työkalu. Sen avulla saavutetaan tietyille kiinteistölle ominaiset, yleisesti hyväksytyt kiinteistönpidon tavoitteet. Huoltokirja viedään Manager- huoltokirjajärjestelmään.

Korjaustyön aikana lasketaan rakennukselle tuleva tavoite-energiansiirto, jonka toteutumista seurataan, kun rakennus on otettu käyttöön.

9 Toteutettavat korjaus- ja muutostoimenpiteet

Toteutettavaksi suunnitellut kohteet on esitetty tarkemmin kyseisissä kohdissa.

Koulussa käyttöikänsä päässä oleva vanhan osan vesikatto pinnoitetaan, pohjoispuolen terassirakenteet uusitaan ja Pyhtäänkorventien ja koulun välinen alue madalletaan parkkipaikoiksi, tehdään ajoyhteys sisäpihalle rakennuksen itäpäätyyn ja mahdollistetaan oviyhteydet työtiloihin.

Vanhan osan ilmanvaihto korjataan asentamalla konehuoneisiin uusia koneita ja jakamalla kanavointi palvelemaan paremmin tarvittavia huonetiloja.

Myös uuden osan ilmanvaihto tehostetaan mahdollisuuksien mukaan vastaamaan paremmin tilojen käyttötarkoista.

Sähköjärjestelmät uusitaan vastaamaan nykyistä tekniikkaa.

Vanhalla puolen ensimmäisessä kerroksessa puku- ja pesuhuonetiloja korjataan ja muutetaan paremmin toimiviksi.

Toisen kerroksen pukuhuoneiden yhteydessä olevia wc-tiloja muutetaan osittain tarvittaviksi pukuhuoneiksi ja työtiloiksi.

Entisen porrasaukon kohdalla oleva näyttelytila muutetaan neuvottelutilaksi.

TOTEUTETUT KORJAUSTOIMENPITEET VUONNA 2016

Kuraattorin huoneessa (259) on uusittu kaikki pinnat 2014 sisäilmakorjauksen yhteydessä, alakatto on isosilmäinen verkkokehikko ja kattoon on liimattu uudet akustolevyt, joista yksi oli kostunut ja vaihdettu.

Kattotutka Oy korjasi elokuussa 2016 muutamat vanhan osan kattovuodot

Vanhan osan kunnostamattomien IV koneiden kammioiden villoitetut piinat on käsitelty ja kanavien nuohous tehty.

Vanhan osan toimistotiloissa olevissa tuloilmaventtiileiden koteloissa on hapero avovilloitus, joka on poistettu nuohouksen yhteydessä ja korvattu toisella pinnoitteella.

Luokahuoneiden peruspesu ja pölynpyyhintä on suoritettu vanhalla puolella.

10 Tontti ja rakennuspaikka

10.1 Sijainti ja hallinta, kaava- ja kiinteistötiedot, rasitteet

Rakennusoikeuslaskelma tontilla:

0,6 x 33 322m ²	19 993 kem ²
yht	11 880 kem ²
Käyttämätön kem ²	8 113 kem ²

11 Väistötilatarve (vaiheittain toteutus)

Toimenpiteet ajoitetaan ja vaiheistetaan niin, ettei väistötilan tarvetta synny.

12 Kustannukset

12.1 Tavoitehinta

Tilakeskuksen hankevalmistelun laskema tavoitehinta on 2.700.000,- (alv 0%).

13 Rahoitus ja aikataulu

13.1 Rahoitus investointiohjelmassa

Vantaan kaupungin taloussuunnitelmassa vuosille 2017-2026 on esitetty 2 milj. € alustava investointivaraus hankkeelle VTK Oy:n taseeseen.

Vuokraan sisältyvät vanhan osan perusparannustyöt (ilmanvaihtokoneiden- ja kanavistojen muutokset, sisäilmakorjaukset, vanhan osan vesikaton pinnoitus ja terassitason korjaus).

Pihan muutostyöt ja vanhan osan sisätilojen muutokset (ruokalan tilamuutos, "näyttelytilan" lattia ja pukuhuoneiden muutostyö) vaikuttavat vuokratukustannuksiin.

13.2 Aikataulu

Kaikki hankesuunnitelman työt pyritään toteuttamaan vuoden 2017 aikana. Perusparannukseen kuuluvat työt (LVI/S) on ajoitettu vuodelle 2017, tilamuutokset ja pihan muutostyöt voidaan siirtää toteutettavaksi 2018.

14 Hankkeen käyttötalousvaikutukset ja toimintakustannukset

14.1 Ylläpitokustannukset (sis. vuokra, siivous, huolto)

Rakennuksen tämänhetkiset ylläpitokustannukset ovat 110.500 € / kk. Muutostöiden vaikutus pääomakustannuksiin on noin 11.600 € / kk.

Nykyinen Varian vuokrasopimus on määräaikainen ja päättyy 31.3.2028.

14.2 Toimintakustannukset

Ei vaikutusta, muutoin kuin vuokran osalta.

15 Riskit ja miten niihin varaudutaan

15.1 Aikataulu, kustannukset, väestönsuojan rakentamattomuus

Urakan kilpailutuksen ja päätösten viemä aika estää hankkeen välittömän aloittamisen, osa laajemmista muutostöistä saattaa siirtyä seuraavalle vuodelle (2018).

On mahdollista, että urakan budjetissa ennakoitu kustannusarvio tullaan ylittämään ja ylitys vaatii erillisen investointipäätöksen.

15.2 Teknisiin korjauksiin liittyvät riskit, tekemättömyys

Iv-koneiden ja kanavistojen muutostöissä (asennuksissa) saattaa tulla tilatarpeita, mitä ei esisuunnittelussa ole huomioitu.

Työnaikaiseen valvontaan laaditaan erillinen valvontasuunnitelma, jossa huomioitu myös työn- aikaiseen kosteudenhallintaan liittyvät toimenpiteet. Vesikattokorjaukset toteutetaan sääsuojan alla.

16 Vastuuhenkilöt/työryhmä

Ismo Hämäläinen	opetuslajohtaja
Päivi Riehunkangas	suunnittelija, sivistysvirasto
Ari Hällström	LVI-insinööri
Yrjö Jaakkola	sähköinsinööri
Katri Olli	rakenneinsinööri
Marita Tamminen	projektipäällikkö
Ulla Lignell	sisäympäristöasiantuntija
Marja-Leena Jämsen-Mässeli	työsuojeluvaltuutettu
Tuula Raulo	kustannusinsinööri
Harri Johansson	projektipäällikkö

Työturvallisuuskoordinaattori:

- Tarveselvitys ja hankesuunnitteluvaihe: rakenneinsinööri Katri Olli
- Suunnittelun ja toteutusvaiheen aikana toimii tehtävään valittava projektipäällikkö

Liitteet

Liite 1	Selvitys tehdyistä korjauksista VTK Kiinteistöt Oy 14.8.2008
Liite 2	Sijaintikartta
Liite 3	Pihan muutoslupa
Liite 4	Pohjapiirros, julkisivut, leikkaukset (kaaviot)
Liite 5	Tavoitehinta
Liite 6	Ohjeita suunnittelijoille
Liite 7	Rakennushankkeen turvallisuusriskit, HAVAT Riskikartta

Vantaan ammattiopisto VARIA
Opetusalaohjaaja Hannu Määttänen
Rälssitie 13
01530 Vantaa

SELVITYS TEHDYISTÄ KORJAUKSISTA

Viite: Uudenmaan työsuojelupiirin tarkastuskertomus 08/882, Juhani Polkko /1/

Tämän selvityksen tarkoitus on vastata Uudenmaan työsuojelupiirin tarkastuskertomuksessa esitettyyn selvityspyyntöön kenen toimesta kiinteistön korjaukset on tehty ja ovatko ne poistaneet kaikki mikrobivaurioituneet materiaalit. /1/

Tehdyt vaurioselvitykset, kuntotutkimukset ja kiinteistötarkastukset

Kiinteistössä on tehty seuraavat vaurioselvitykset, kuntotutkimukset ja tarkastukset:

1. Näytteenottomuistio, Veromiehen ammattioppilaitos, 3-halli/toimistotila, Arkkitehtuuritoimisto Seppo Kokko Oy, 21.4.1997 /2/
2. Rakennuksen kuntoarvio, Suomen Talokeskus Oy, 13.12.2000 /3/
3. Työpaikkakäynti 10.12.2002, Vantaan kaupunki työsuojelu, 11.12.2002 /4/
4. Sisäilmanäytteiden siene-itiöpitoisuudet, Vantaan kaupunki ympäristökeskus, 3.6.2003 /5/
5. Hajuhaittoihin liittyvä ilmanvaihdon ja viemäröinnin toiminta- ja mitoitus selvitys, Hevacents Oy 1.4.2004 /6/
6. Kiinteistötarkastus 14.4.2004, Vantaan kaupunki ympäristökeskus, tarkastuspöytäkirja 24.5.2004 /7/
7. Sivelynäytteiden siene-itiöpitoisuudet, Vantaan kaupunki ympäristökeskus 2.7.2004 /8/
8. Kiinteistötarkastus 4.8.2004, Vantaan kaupunki ympäristökeskus, tarkastuspöytäkirja 10.8.2004 /9/
9. Tiedote Vantaan ammatilliselle kurssikeskukselle, Rakennuttajapalvelu Arto Palo Ky 2.9.2004 /10/
10. Vantaan ammatillisen kurssikeskuksen korjaustyöt, Rakennuttajapalvelu Arto Palo Ky, raportti 4.10.2004 /11/
11. Öljyllä pilaantuneen maan käsittelyohje, Golder Associates Oy, 15.10.2004 /12/
12. Vantaan ammatillinen koulutuskeskus, Mikrobitutkimus, Insinööritoimisto Raksystems Oy, 11.11.2003 /13/
13. Sisäilmatulokset, Vantaan kaupunki ympäristökeskus, 10.11.2004 /14/
14. Pilaantuneen alueen tarkastuskäynti, Uudenmaan ympäristökeskus, 25.10.2004 /15/
15. Vantaan ammatillinen koulutuskeskus, Rakennuttajapalvelu Arto Palo Ky, raportti 4.11.2004 /16/
16. Luettelo Vantaan ammatillisessa koulutuskeskuksessa tehdyistä korjaustoimenpiteistä ja tutkimuksista 13.8.2004-31.1.2005, Rakennuttajapalvelu Arto Palo Ky, 27.1.2005 /17/
17. Työpaikan radonpitoisuuden mittaaminen, STUK Säteilyturvakeskus, mittauspöytäkirja 25.2.2005 /18/
18. Ilmanvaihtolaitosten suodattimien huolto-ohjeet, Hevacents Oy, Huolto-ohje 3.5.2005 /19/
19. Rakennuksen käyttäjäkysely, Suomen Sisäilmaston Mittauspalvelu Oy 11.12.2006 /20/
20. Työpaikkakäynti 2.10.2006, Vantaan kaupunki työsuojelu, 10.10.2006 /21/
21. Sisäilmasto- ja kosteustekninen kuntotutkimus – tutkimussuunnitelma, Suomen Sisäilmaston Mittauspalvelu Oy, 12.1.2007 /22/
22. Työpaikkaselvitys, Diacor työterveyspalvelut Oy Tikkurila, työpaikkaselvitysraportti 7.2.2007 /23/
23. Sisäilmasto- ja kosteustekninen kuntotutkimus, Suomen Sisäilmaston Mittauspalvelu Oy, raportti 26.3.2007 /24/
24. Betonirakenteiden kosteusvauriotutkimus, Insinööritoimisto Mikko Vahnen Oy, tutkimus selvitys 21.8.2007 /25/

VTK Kiinteistöt Oy

Elannontie 3, FI-01510 Vantaa, Finland

• Vaihde: 09-836 27 10
• Fax: 09-836 27 135
• e-mail: etunimi.sukunimi@vtkoy.fi
• www: www.vtkoy.fi

Y-tunnus:
Kotipaikka:

0517745-4
Vantaa

25. Sisäilmasto- ja kosteustekninen kuntotutkimus, Suomen Sisäilmaston Mittauspalvelu Oy, raportti 16.10.2007 /26/
26. Laajennusosa on valmistunut ja luovutettu käyttäjille 1.4.2008
27. Vanhan-osan Ilmastointilaitteita osittain uusittu v.2009
28. Vanhan-osan paloilmoin keskus liitetty laajennusosan paloilmoin keskukseen v 2010
29. Vanhan-osan hallien liukuovia kunnostettu 2010
30. Vanhan osan IV kanavien puhdistustyö tehty 2010
31. Vanhan-osan ilmamäärät säädetty 2011
32. Vanhan-osan LVI Muutostyöt ilmastointi kojeille 316TF1, 325TF1 ja 347PF vuonna 2011 AIRIS- Talotekniikan LVIA rakennustekniikan mukaisesti
33. Vanhan-osan ja laajennusosan paineilma asemat yhdistetty toisiinsa v 2012
34. Sadevesi kaivoja lisätty sisäpihalle ja kaatoja korjattu. v 2012
35. Vanhan-osan hitsauspoistokone siirretty omaan äänieristettyyn tilaan v 2013
36. Työpaikkaselvitys 9.4.2013 DIACOR
37. Vanhan-osan varaston betonirakenteiden kosteustutkimus A -kumppanit 25.9 2013
38. Vanha-osan 2 krs kuraattorin ja psykologin kartoitusraportti 23.10.2013 A -kumppanit

Vaurio- ja korjaushistoria

1997

Kosteusvaurioita havaittiin seuraavissa tiloissa:

- o ruokala
- o keittiö
- o 2. krs:n tilat 222, 224, 236
- o 1. krs:n tilat 141, 137, 133, 131

2.4.1997 Arkkitehtuuritoimisto Seppo Kokko Oy (Talolääkärit®) otti materiaalinäytteitä mikrobiologisia tutkimuksia varten. Raportin mukaan mikrobimäärät olivat suhteellisen alaiset. Raportissa suositellaan näytteenottopaikkojen korjausta. /2/

Vantaan Teollisuuskiinteistöt Oy (kiinteistönomistaja) tilasi ja korjautti kosteusvauriot.

2000

Suomen Talokeskus Oy luovutti kuntoarvioraportin Vantaan Teollisuuskiinteistöt Oy:lle (kiinteistönomistaja/kuntoarvion tilaaja) 13.12.2000. /3/

Suomen Talokeskus Oy:n kuntoarvioraportin kohdassa 2.8 Kosteusvaurioihin liittyvät havainnot todetaan että, yläpohjissa oli silmin havaittavia kosteusvaurioita. Lisäksi samassa kohdassa todetaan, että kiinteistössä on tehty kosteusmittauksia 11.9.-14.10.1997 tiloissa 137, 141, 146, 2. krs:n aulassa, ruokalassa ja tilassa 224. Kuntoarvion tarkastushetkellä kuntoarvioitsijat eivät havainneet kohonneita kosteuspitoisuuksia. /3/

Kuntoarvion PTS-suunnitelmaa alettiin toteuttaa kiinteistön kunnossapidossa vuodesta 2001 lähtien.

2001

VTK Kiinteistöt Oy

Elannontie 3, FI-01510 Vantaa, Finland

• Vaihde: 09-836 27 10
 • Fax: 09-836 27 135
 • e-mail: etunimi.sukunimi@vtkoy.fi
 • www: www.vtkoy.fi

Y-tunnus:
 Kotipaikka:

0517745-4
 Vantaa

2. krs:n käytävän kattoikkunan räystäsrakennetta korjattiin ja räystäälle lisättiin myrskypelti. Työ valmistui 28.2.2002 ja työn teki HT-Air Oy (tilaajana: Vantaan Teollisuuskiinteistöt Oy / kiinteistönomistaja).

2002

Icopal Etelä-Suomi Oy (Vantaan Teollisuuskiinteistöt Oy / tilaaja) uusi tasakattorakenteen kattokaivot, työ valmistui 8.7.2002.

Työpaikkakäynnillä 10.12.2002 Vantaan kaupungin työsuojelu havaitsi seuraavia asioita:

- o huono sisäilma (allergiset oireet)
- o ilmastointikanavien epäpuhtaus
- o tuloilman suodattimien vaihto
- o ilmastoinnin puute, liian lämmin työtila esim. varasto
- o varaston kattovilloja ei ole purettu ja villa näkyy
- o auditorion lämpötila ja ilmastointi / kylmä ja veto
- o pohjoisseinä kostunut puutteellisen kosteuseristyksen ja vuotavien ikkunoiden vuoksi
- o havaittavissa vuotokohtia ja tummuneita alueita
- o viemäriverkosto tuulettunut huoltohalleihin viemäriiliästä johtuen
- o 1. kerroksen kahdessa luokassa ei hajulukkoja lattiakaivoissa
- o rakennuksessa vallitsee kova alipaine (tuuletus lisääntynyt) /4/

Työpaikkakäynnin muistiossa on sovittu seuraavat jatkotoimenpiteet:

- o ilmastoinnin lisäyksestä kiinteistössä, atk-luokan tuuletus
- o ilmavirtojen painesuhteiden mittauksesta
- o huonetilanäytteiden ottamisesta, ympäristökeskus vastaa mittauksista
- o vertailun vuoksi kokeita huonoista ja sekä hyvistä tiloista
- o lämpötilan laskeminen
- o lattiakaivojen tarkastaminen
- o tehdyn kuntokartoituksen (Suomen Talokeskus Oy:n rakennuksen kuntoarvio /3/) esittely seuraavassa kokouksessa
- o Markku Niemi (Vantaan Teollisuuskiinteistöt Oy) raportoi seuraavassa kokouksessa jatkotoimenpiteistä ja aikataulusta /4/

2003

Vantaan kaupungin ympäristökeskuksen raportissa (3.6.2003) alakäytävän, 133 varastohuoneen, ATK-luokan 225 ja kahvihuoneen 270 näytteissä huoneilman sieni-itiöpitoisuudet olivat alhaiset ja lajistot tavanomaiset. Sen sijaan 4-hallin kopissa ilmanäytteen homeitiöiden määrä oli 140 kpl/m³ ja valtalajina oli Geotchum-suvun homeet. Sisäilman sieni-itiöpitoisuuden ollessa talviaikana yli 100 kpl/m³ voi olla merkinä kosteusvauriosta ja mikrobikasvustosta rakenteissa. /5/

Vantaan Teollisuuskiinteistöt Oy tilasi Hevacents Oy:ltä (LVI-suunnittelutoimisto) ilmanvaihtoselvityksen. Hevacents Oy:n ensimmäinen käynti kiinteistössä oli 13.10.2003. /6/

2004

Hevacents Oy:n ilmanvaihdon selvityksessä 1.2.2004 esitetyt toimenpiteet toteutettiin 2004, tilaajana Vantaan Teollisuuskiinteistöt Oy (kiinteistönomistaja). /6/

VTK Kiinteistöt Oy

Elannontie 3, FI-01510 Vantaa, Finland

• Vaihde: 09-836 27 10
 • Fax: 09-836 27 135
 • e-mail: etunimi.sukunimi@vtkoy.fi
 • www: www.vtkoy.fi

Y-tunnus:
 Kotipaikka:

0517745-4
 Vantaa

Vantaan kaupungin ympäristökeskuksen kiinteistötarkastuksen tarkastuspöytäkirjassa 24.5.2004 mainitaan havaituista kosteusvauriojäljistä luokassa 139, alakerrassa auditorion kohdalla, varastossa 133, metallityötilassa 131, halli 1:n katossa, yläkerran käytävän katossa, taukotilan sisäkatossa, yläkerran portaikossa, ruokalassa, opettajien työtilassa 236 ja opetusluokassa 233. Tarkastuspöytäkirjassa vaaditaan kosteusvaurioiden ja terveyshaittojen syiden ja laajuuden selvittämistä ja rakenteellisten vaurioiden ja virheiden korjausta. /7/

Em. tarkastuspöytäkirjan mukaan Vantaan Teollisuuskiinteistöt Oy aloitti selvityksen kosteusvaurioiden ja terveyshaittojen syistä. Vantaan kaupungin ympäristökeskus otti 3.6.2004 pintasivelynäytteitä mikrobikasvustojen määrittämiseksi. Näytteet otettiin yläkerran aulan katosta vesivuotojäljen kohdalta ja alakerrasta metallityötilan maanvaraisesta ulkoseinästä. Näytteiden mikrobipitoisuudet olivat tavanomaiset. /8/

Vantaan kaupungin ympäristökeskuksen kiinteistötarkastuksen tarkastuspöytäkirjassa 10.8.2004 mainitaan havaituista kosteusvauriojäljistä metallityösalissa, varastossa 133 ja voimistelusalissa. Huoneessa 272 todetaan ilman olevan tunkkaista ja huoneessa 252 todetaan pistävä kostealle betonille tyypillinen haju. Tarkastuspöytäkirjassa vaaditaan kosteusvaurioiden ja terveyshaittojen syiden ja laajuuden selvittämistä ja rakenteellisten vaurioiden ja virheiden korjausta. /9/

Elokuussa 2004 Vantaan Teollisuuskiinteistöt Oy käynnisti projektin salaojien ja rakenteiden kosteuseristyksen korjaamiseksi. Projektin vastuuhenkilöksi valittiin DI Arto Palo Rakennuttajapalvelu Arto Palo Ky:stä. Lisäksi projektiin valittiin geotekniikan asiantuntijaksi geotekniikan Raimo Tuohimaa. Projekti käynnistyi 13.8.2004. /10/

5.10.2004 käyttäjäkokouksessa Markku Niemi Vantaan Teollisuuskiinteistöt Oy:stä esitteli Rakennuttajapalvelu Arto Palo Ky:n tilanneraportin korjaustoista. Kaivun yhteydessä rakennuksen alapohjan alta suotautuva vesi arvioitiin olevan viemärivereden sotkema. Vedessä havaittiin olevan myös polttoainejäämiä. Rakennuksen paineviemäri, painovoimainen viemäri ja hiekanerotuskaivojen viemäri päätettiin tutkia kuvaamalla. Lisäksi päätettiin ottaa maaperä- ja suotautuvan veden näytteitä neljästä paikasta alapohjan alta rakennuksen sisältä ja yhdestä paikasta rakennuksen ulkopuolelta. /11/

Maaperä- ja vesinäytteet rakennuksen alta olivat puhtaat. Rakennuksen ulkopuolelta otetuissa näytteissä oli öljyjäämiä. Pilaantunut maaperä puhdistettiin Golder Associates Oy:n Öljyllä pilaantuneen maan käsittelyohjeen mukaisesti. /12/

13.10.2004 Insinööritoimisto Raksystems Oy kävi ottamassa mikrobiinäytteitä pohjoisjulkisivun sokkelihalkaisun lämmöneristeestä. Näytteitä otettiin kolme kappaletta. Näytteistä ei löytynyt normaalia poikkeavaa kasvustoa. Tutkimusraportin johtopäätöksessä todetaan, että näytteenoton ja mikrobianaalysin perusteella ei ole aihetta jatkotoimenpiteisiin. /13/

20.10.2004 Vantaan kaupungin ympäristökeskus otti sisäilmanäytteitä haihtuvien orgaanisten yhdisteiden pitoisuuksien määrittämiseksi huonetiloista 139 ja 141. Haihtuvien orgaanisten aineiden kokonaispitoisuudet olivat tilojen käyttötarkoituksen huomioiden alhaiset. /14/

25.10.2004 Uudenmaan ympäristökeskus piti tarkastuskäynnin kohteessa. /15/

4.11.2004 Rakennuttajapalvelu Arto Palo Ky:n tilanneraportin mukaan pilaantuneen maan puhdistus ja tarvittavat korjaustyöt olivat käynnissä. Sisäpuolisten töiden korjaustilanne oli seuraava:

- o alakattojen korjaus tehty ja kosteusmittaukset suoritettu
- o liikuntasalin pitkän sivuseinän alaosan kosteussulku tehty, pintatyöt kesken
- o tehdään vinojen kattoikkunoiden sisäpuolisten yläkoteloiden avauksia
- o 2. krs:n käytävän kosteusvauriokorjaukset kesken

VTK Kiinteistöt Oy

Elannontie 3, FI-01510 Vantaa, Finland

• Vaihde: 09-836 27 10
 • Fax: 09-836 27 135
 • e-mail: etunimi.sukunimi@vtkoy.fi
 • www: www.vtkoy.fi

Y-tunnus:
 Kotipaikka:

0517745-4
 Vantaa

o ruokasalin kosteusvauriokorjaukset kesken
Töiden arvioitiin valmistuvan 2004 marraskuun loppuun mennessä. /16/

2005

4.11.2004 Rakennuttajapalvelu Arto Palo Ky:n laatimassa luettelossa kuvataan tehdyt korjaukset ajalla 13.8.2004-31.1.2005. Luettelo käsittää tässä selvityksessä 2004 kuvatut työt./17/

STUK Säteilyturvakeskuksen mittauspöytäkirjassa 25.2.2005 todetaan, että kiinteistössä ei ole radonin suhteen tarvetta toimenpiteisiin. /18/

VTK Kiinteistöt Oy

Elannontie 3, FI-01510 Vantaa, Finland

• Vaihde: 09-836 27 10
• Fax: 09-836 27 135
• e-mail: etunimi.sukunimi@vtkoy.fi
• www: www.vtkoy.fi

Y-tunnus:
Kotipaikka:

0517745-4
Vantaa

2006

Diacor terveysterveyspalvelut Oy:n työpaikkaselvitysraportin 25.4.2006 tuloksessa ja johtopäätöksessä suositellaan seuraavaa:

1. 4-hallissa suositellaan tehtäväksi remontin jälkeinen loppusiivous
2. kaikissa työtiloissa tulisi tehdä perusteellinen siivous määräajoin, esim. 2 x vuosi
3. tulevan remontin yhteydessä suositellaan ilmastoinnin remontoimista ja ilmastointikanavien nuohoamista 5 vuoden välein
4. henkilöt, jotka yhdistävät oireensa työpaikkaan, tulisi ottaa yhteyttä työterveyshuoltoon
5. jatkossa 4-hallin ja varaston osalta, joissa oireillaan eniten, voisi konsultoida vielä kertaalleen ympäristökeskuksen asiantuntijaa /19/

Kohteen siivouksesta vastaa Vantaan kaupungin siivouspalvelut. Siivouspalveluiden kanssa neuvoteltiin kohteen siivoustason parantamisesta. Ilmastoinnin muutostyöt otettiin mukaan vuoden 2008 peruskorjausohjelmaan. Ilmastoinnin nuohous aikataulutettiin tehtäväksi seuraavaksi vuonna 2008 (ed. nuohous tehty 2003). Vantaan Teollisuuskiinteistöt Oy tilasi Suomen Sisäilman Mittauspalvelut Oy:n tutki-
maan koko kiinteistön sisäilma-asiaa ja heille annettiin kohteesta kertynyt tutkimus- ja selvitysmateriaali tutkittavaksi.

2.10.2006 Vantaan kaupungin työsuojelu järjesti työpaikkakäynnin. Työpaikkakäynnin muistion sisäilmaan liittyviä asioita olivat siivous ja Leko-työsalin lattiakaivojen tutkimus hajujen vuoksi. Hannu Määttänen opetusalaohjaaja hoiti opetukseen liittyvien siivoustoimenpiteistä sopimisen opettajien kanssa. Hannu Määttänen vastasi myös yläpölyjen puhdistuksen tilauksesta. Energia Hoito JPS Oy (kiinteistöhuolto) tarkasti Leko-salin kaivot. Tarkastuksessa todettiin, että tarkastuskaivoista levisi hajua halliin. Kiinteistöhuolto lisäsi tarkastuskaivoihin tiivisteet kaivonkansiin ja uusi viemäreiden puhdistusluukkujen tiivistysrenkaat.

11.12.2006 Suomen Sisäilmaston Mittauspalvelut Oy järjesti käyttäjäkyselyn, jonka pohjalta Suomen Sisäilmaston Mittauspalvelut Oy laati tutkimussuunnitelman. /20/

2007

18.1.2007 Vantaan Teollisuuskiinteistöt Oy tilasi sisäilmasto- ja kosteusteknisen kuntotutkimuksen Suomen Sisäilmaston Mittauspalvelut Oy:n tutkimussuunnitelman mukaisesti. /21/

Diacor terveysterveyspalvelut Oy 7.2.2007 työpaikkaselvitysraportin (seurantakäynti, josta sovittu edellisellä käynnillä 25.4.2006) tuloksissa ja johtopäätöksissä suositellaan

1. melumittaus työsuojelun toimesta
2. henkilöt, jotka yhdistävät oireensa työpaikkaan, tulisi ottaa yhteyttä työterveyshuoltoon
3. 4-hallissa perusteellista siivousta
4. ennen muuttoa uusiin toimitiloihin koko työyhteisön ja työpsykologin kanssa pitäisi käydä läpi rakennuksen ja työyhteisön historia /22/

Suomen Sisäilmaston Mittauspalvelut Oy:n Sisäilmasto- ja kosteustekninen kuntotutkimus –raportin lausunnossa todetaan seuraavaa:

- Rakennuksen sisäilman laatua pidetään tutkimustulosten perusteella yleisesti tyydyttävänä. Sisäilman laatuun liitettyistä poikkeamista esitetään seuraavaa,
 - o Osassa tutkittuja tiloja esiintyy ajoittain normaalitasosta poikkeavia sisäilman mikrobi-
toisuuksia sekä poikkeavaa mikrobilajistoa sisäilmassa ja pinnoille laskeutuvassa pö-
lyssä.

VTK Kiinteistöt Oy

Elannontie 3, FI-01510 Vantaa, Finland

• Vaihde: 09-836 27 10
 • Fax: 09-836 27 135
 • e-mail: etunimi.sukunimi@vtkoy.fi
 • www: www.vtkoy.fi

Y-tunnus:
 Kotipaikka:

0517745-4
 Vantaa

Sisäilman mikrobipitoisuuksiin vaikuttavina tekijöinä voivat olla rakenteiden vesivuoto-
kohdille syntyneet mikrobikasvustot, ilman sekoittuminen sisäilmaan ulkoseinäraken-
teiden eristekerroksista rakenteiden epätiivelyskohtien kautta ja tilojen käyttö (mm. tilo-
jen käyttäjien ulkovarusteet),

- o Alakerran opetustiloina käytettävissä työhalleissa esiintyy kohonneita hiilivetypitoisuuksia.

Hiilivetyjen mahdollisina lähteinä toimivat työhalleissa käytettävät liuotin- ja puhdistus-
aineet (esim. viemäriverkostosta sisäilmaan sekoittuvat yhdisteet) tai kysymyksessä
on näiden aineiden kertyminen hallitilojen sisäilmaan puutteellisesti toimivan ilman-
vaihdon takia. Yhdessä rakennuksen ensimmäisen kerroksen kulmassa sijaitsevassa
tilassa hiilivedyt ovat todennäköisesti peräisin aikaisemmin todetusta öljynerotuskaivon
vuotovahingosta. Tähän viittaa myös tilassa todettu öljyn haju.

- o Liikuntasalin sisäilman hiilidioksidipitoisuudet kohoavat ajoittain korkealle tasolle.

Poikkeavat ihmisperäiset hiilidioksidipitoisuudet liittyvät tilan ilmanvaihdon puutteelli-
seen toimintaan suhteessa tilojen käyttäjämääriin.

- o Tiloissa todetut poikkeamat edellyttävät toimenpiteitä. Toimenpiteet toteutetaan vii-
meistään peruskorjausvaiheessa. Rakennuksen käyttöä jatketaan normaalisti perus-
korjausvaiheeseen (noin vuoden päästä) asti. Käyttäjien oireita seurataan työterveys-
huollon toimesta. Tarvittaessa päätetään tapauskohtaisesti oireilevien henkilöiden työ-
pisteiden uudelleen sijoittelusta tai uusista työjärjestelyistä.

Raportin jatkotoimenpiteiden arvioinnissa mainitaan

- ns. heti tehtävät toimenpiteet
 - o luokkatilojen ilmanvaihtoa tehostetaan lisäämällä ikkunatuuletusta. Toisen kerroksen
luokan 6 käyttöä opetustilana rajoitetaan, mikäli tilassa esiintyvää hajuhaittaa ei saada
poistettua,
- peruskorjausvaiheen suunnittelua tukevat toimenpiteet
 - o toisen kerroksen tilan (lentokoneasentajat) korkean hiilivety-yhdisteiden pitoisuuden
syy selvitetään mm. maaperästä otettavan öljynäytteen avulla,
 - o ensimmäisen kerroksen työhallien viemäroinnissä ja lattiakaivoissa olevat puutteet sel-
vitetään ja korjataan. Toimenpiteiden tarkoituksena on estää mm. pesuaineista peräisin
olevien hiilivetyliuottimien kulkeutuminen opetustiloihin viemäroinnin kautta,
 - o rakenteiden kosteudet määritetään porareikämittausten avulla epäiltävillä alueilla (mm.
pintakosteudenilmaisimella todetut poikkeamat),
 - o rakenteiden osat, joissa vesivuotoja on esiintynyt, avataan. Rakenteiden kunto tutki-
taan aistinvaraisesti ja materiaalinäytteiden avulla,
 - o toimisto- ja luokkatilojen rakenneliittymien tiiveydet eristekerrokseen päin tarkastetaan
aistinvaraisesti ja tarvittaessa rakenteiden kautta tehtävien merkkiainekokeiden avulla.
Tarvittavista tutkimustoimenpiteistä päätetään rakenteiden avaamisen yhteydessä,
 - o suunnittelua tukevien lisäselvitysten tulosten perusteella arvioidaan sisäilman laatuun
liittyvien tekijöiden korjaustavasta muun peruskorjaamisen yhteydessä. /24/

Vantaan Teollisuuskiinteistöt Oy toteutti kaikki em. jatkotoimenpiteet. 2. krs:n käytävän vinossa ka-
tossa tehdyistä rakenneavauksista ei ole löydetty silmin havaittavaa home- tai mikrobikasvustoa,
pinnan ovat olleet puhtaat. Silmin havaittavia kosteusjälkiä ei ole avattu, koska ko. rakenteet puh-
distetaan ja korjataan.

VTK Kiinteistöt Oy

Elannontie 3, FI-01510 Vantaa, Finland

• Vaihe: 09-836 27 10
• Fax: 09-836 27 135
• e-mail: etunimi.sukunimi@vtkoy.fi
• www: www.vtkoy.fi

Y-tunnus:
Kotipaikka:

0517745-4
Vantaa

Insinööritoimisto Mikko Vahanen Oy:n Betonirakenteiden kosteusvauriotutkimus –selostuksen jatkotoimenpide-ehdotuksina todetaan seuraavaa:

- Liikuntasalin lattian tuuletusta on muutettava siten, että kanavapuhaltimesta johdetaan ilma suoraan ulos, jotta lattian alta mahdollisesti tulevat epäpuhtaudet eivät pääse kulkeutumaan sisäilmaan. Lisäksi tuuletusta suositellaan jatkuvaksi. Betoniin kosketuksissa oleva kyllästetty puutavara näytti hyväkuntoiselta eikä hajua aistittu. Lisäksi lattiaa tuuletetaan koneellisesti. Näin ollen lattiarakennetta ei välttämättä tarvitse uusia.
- Liikuntasalin seinien ulkopuolinen vedeneriste tulee yläreunastaan tiivistää siten, ettei pinta- tai vajovedet pääse kulkeutumaan eristeen ja seinän väliin. Päätyseinästä ja pitkittäisen seinän ulkoseinäosalta tulee poistaa maali- ja tasoitekerrokset puhtaalle betonipinnalle asti. Pintojen poisto tulee tehdä ainakin metrin korkeudelle maanpinnan tasosta. Maanvastainen seinä tulee jatkossakin olemaan kosteahko ja tämä pitää ottaa huomioon seinän pinnoite-materiaaleja valittaessa. Puhdas betoni tulee pinnoittaa kosteutta kestäväällä tasoitteella (esim. Ardex AM 100) ja maalata vesihöyryä hyvin läpäisevällä silikaattimaalilla (esim. Kivitex Silikaattimaali). /25/

Em. mainitut jatkotoimenpide-ehdotukset otettiin 2008 korjausohjelmaan.

Suomen Sisäilman Mittauspalvelut Oy otti 13.9.-4.10.2007 koulun sisätiloista pinnoille laskeutuvia pölynäytteitä. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, esiintyykö oppilaitoksen tiloissa laajennusosa rakennustyömaan aiheuttamia hiukkasia. Lausunnossa esitetään seuraavaa:

- oppilaitosrakennuksen ns. vanhan osan tilojen pinnoilla esiintyy poikkeavasti rakennusmateriaaliperäisiä hiukkasia,
- tulokset edellyttävät toimenpiteitä, joilla rakennusmateriaaliperäisen pölyn kulkeutumista käytössä olevaan rakennusosaan voidaan vähentää /26/

Raportti esiteltiin laajennusosan työmaakokouksessa ja urakoitsijoilta vaadittiin toimenpiteitä, joilla estettiin rakennusaikaisen pölyn leviäminen ns. vanhaan osaan.

2008

VARIA Rälssitien vanhan osan korjaukset käynnistyivät viikolla 23. Korjauksia suunniteltaessa suunnittelijoilla oli käytettävissä tässä selvityksessä oleva kirjallinen materiaali kiinteistön rakenne- ja sisäilmatutkimuksista, työsuojelun ja työterveyshuollon tarkastuspöytäkirjat. Korjaukset tehtiin Konstru Oy (rakennesuunnittelu) ja Insinööritoimisto Niemi & Co Oy (LVI-suunnittelu) laatimien suunnitelmien mukaisesti. Korjauksien onnistumista tullaan mittaamaan uusilla sisäilmamittauksilla, kun kaikki korjaustyöt ovat valmistuneet ja on varmistuttu siitä, että korjaukset ovat olleet riittävät ja uusia vesivuotoja ei enää esiinny.

Loppuyhteenvedo

Rakennus on valmistunut 1988 ja on rakennettu sen ajan määräysten ja normiston mukaisesti sekä täyttää vielä nyt sen ajan vaatimukset.

Kiinteistössä on esiintynyt tässä selvityksessä esitettyjen dokumenttien perusteella erilaisia kosteusvaurioita ja muita sisäilmaan vaikuttavia vikoja. Kiinteistönomistaja VTK Kiinteistöt Oy (ent. Vantaan Teollisuuskiinteistöt Oy) on ryhtynyt aina selvittämään vaurioiden ja vikojen syitä yhdessä käyttäjän kanssa. Vaurioselvityksien tekemisessä on käytetty ulkopuolisia asiantuntijoita. Asiantuntijoiden raporteissa ei ole tullut esille, että kiinteistöstä olisi löytynyt suuria määriä sisäilmaan vaikut-

VTK Kiinteistöt Oy

Elannontie 3, FI-01510 Vantaa, Finland

• Vaihde: 09-836 27 10
 • Fax: 09-836 27 135
 • e-mail: etunimi.sukunimi@vtkoy.fi
 • www: www.vtkoy.fi

Y-tunnus:
 Kotipaikka:

0517745-4
 Vantaa

tavia epäpuhtauksia, jotka olisivat peräisin rakennuksessa esiintyvistä kosteusvaurioista. Tutkimuksessa on löydetty kosteusvaurioihin viittaavista home- ja mikrobikasvustoista, jotka kiinteistönomistaja VTK Kiinteistöt Oy on pyrkinyt poistamaan, mikäli lähde on paikallistettu. Kaikki kosteusvauriot on pyritty korjaamaan siten, että vaurion syyt on poistettu ja vaurioituneet materiaalit on poistettu. VTK Kiinteistöt Oy (ent. Vantaan Teollisuuskiinteistöt Oy) on ollut töiden tilaaja.

Sisäilmaston ongelmat ovat pääosin johtuneet ikääntyvän rakennuksen vikaantumisesta, kiinteistöhuollon puutteista 1990-luvulla, liuottimien ja kemikaalien käytöstä kiinteistössä ja siivouksen puutteista. Tässä selvityksessä esitettyjen vaurioiden ja tutkimusten perusteella voidaan todeta, että kiinteistö ei ole vaarantanut henkilöiden terveyttä.

Kiinteistössä tehdään kaikki tarvittavat korjaukset kosteusvaurioiden syntyminen estämiseksi ja vaurioituneiden rakennusmateriaalien poistamiseksi. Kiinteistön kuntoa ylläpidetään kunnossapidon suunnittelulla ja ennakkoivilla korjauksilla sekä hyvin ohjatulla ja valvotulla kiinteistöhoidolla.

Vantaalla 14.8.2008

VTK Kiinteistöt Oy

Kari Kontturi
Toimitusjohtaja

Viiteluettelo:

- /1/ Uudenmaan työsuojelupiirin tarkastuskertomus 08/882, Juhani Polkko
- /2/ Näytteenottomuistio, Veromiehen ammattioppilaitos, 3-halli/toimistotila, Arkkitehtuuritoimisto Seppo Kokko Oy, 21.4.1997
- /3/ Rakennuksen kuntoarvio, Suomen Talokeskus Oy, 13.12.2000
- /4/ Työpaikkakäynti 10.12.2002, Vantaan kaupunki työsuojelu, 11.12.2002
- /5/ Sisäilmanäytteiden sieni-itiöpitoisuudet, Vantaan kaupunki ympäristökeskus, 3.6.2003
- /6/ Kiinteistötarkastus 14.4.2004, Vantaan kaupunki ympäristökeskus, tarkastuspöytäkirja 24.5.2004
- /7/ Sivelynäytteiden sieni-itiöpitoisuudet, Vantaan kaupunki ympäristökeskus 2.7.2004
- /8/ Hajuhaittoihin liittyvä ilmanvaihdon ja viemäröinnin toiminta- ja mitoitus selvitys, Hevacents Oy 1.4.2004
- /9/ Kiinteistötarkastus 4.8.2004, Vantaan kaupunki ympäristökeskus, tarkastuspöytäkirja 10.8.2004
- /10/ Tiedote Vantaan ammatilliselle kurssikeskukselle, Rakennuttajapalvelu Arto Palo Ky 2.9.2004
- /11/ Vantaan ammatillisen kurssikeskuksen korjaustyöt, Rakennuttajapalvelu Arto Palo Ky, raportti 4.10.2004
- /12/ Öljyllä pilaantuneen maan käsittelyohje, Golder Associates Oy, 15.10.2004
- /13/ Vantaan ammatillinen koulutuskeskus, Mikrobi tutkimus, Insinööritoimisto Raksystems Oy, 11.11.2004
- /14/ Sisäilmatulokset, Vantaan kaupunki ympäristökeskus, 10.11.2004

VTK Kiinteistöt Oy

Elannontie 3, FI-01510 Vantaa, Finland

• Vaihde: 09-836 27 10
• Fax: 09-836 27 135
• e-mail: etunimi.sukunimi@vtkoy.fi
• www: www.vtkoy.fi

Y-tunnus:
Kotipaikka:

0517745-4
Vantaa

- /15/ Pilaantuneen alueen tarkastuskäynti, Uudenmaan ympäristökeskus, 25.10.2004
- /16/ Vantaan ammatillinen koulutuskeskus, Rakennuttajapalvelu Arto Palo Ky, raportti 4.11.2004
- /17/ Luettelo Vantaan ammatillisessa koulutuskeskuksessa tehdyistä korjaustoimenpiteistä ja tutkimuksista 13.8.2004-31.1.2005, Rakennuttajapalvelu Arto Palo Ky, 27.1.2005
- /18/ Työpaikan radonpitoisuuden mittaaminen, STUK Säteilyturvakeskus, mittauspöytäkirja 25.2.2005
- /19/ Ilmanvaihtolaitosten suodattimien huolto-ohjeet, Hevacents Oy, Huolto-ohje 3.5.2005
- /20/ Rakennuksen käyttäjäkysely, Suomen Sisäilmaston Mittauspalvelu Oy 11.12.2006
- /21/ Työpaikkakäynti 2.10.2006, Vantaan kaupunki työsuojelu, 10.10.2006
- /22/ Sisäilmasto- ja kosteustekninen kuntotutkimus – tutkimussuunnitelma, Suomen Sisäilmaston Mittauspalvelu Oy, 12.1.2007
- /23/ Työpaikkaselvitys, Diacor työterveyspalvelut Oy Tikkurila, työpaikkaselvitysraportti 7.2.2007
- /24/ Sisäilmasto- ja kosteustekninen kuntotutkimus, Suomen Sisäilmaston Mittauspalvelu Oy, raportti 26.3.2007
- /25/ Betonirakenteiden kosteusvauriotutkimus, Insinööritoimisto Mikko Vahnen Oy, tutkimusraportti 21.8.2007
- /26/ Sisäilmasto- ja kosteustekninen kuntotutkimus, Suomen Sisäilmaston Mittauspalvelu Oy, raportti 16.10.2007

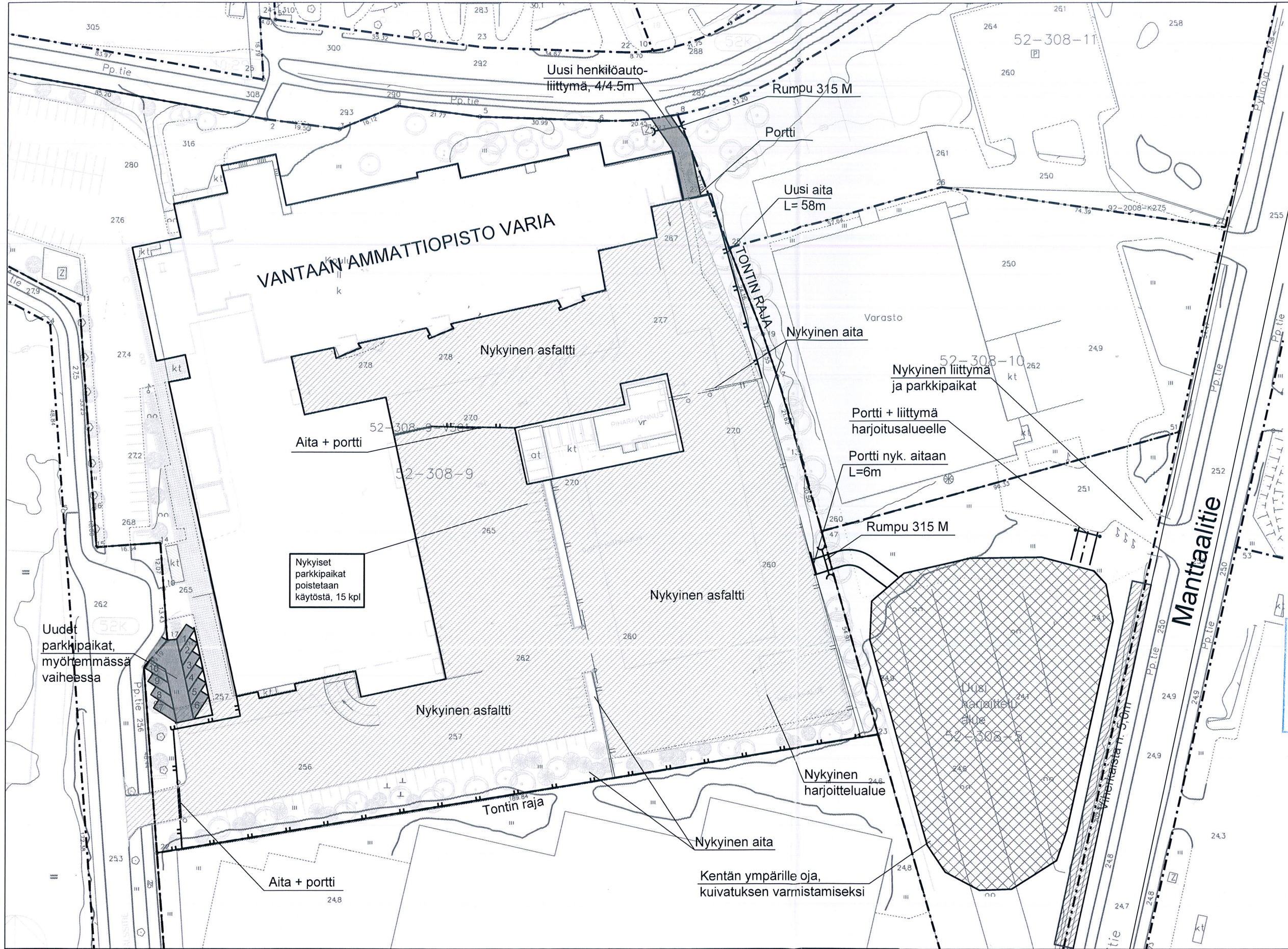
VTK Kiinteistöt Oy

Elannonkatu 3, FI-01510 Vantaa, Finland

• Vaihde: 09-836 27 10
• Fax: 09-836 27 135
• e-mail: etunimi.sukunimi@vtkoy.fi
• www: www.vtkoy.fi

Y-tunnus:
Kotipaikka:

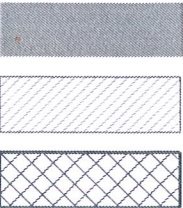
0517745-4
Vantaa

Tämä piirustus liittyy päätökseen
§ 757/2015
Heidi Mäntynen
Heidi Mäntynen
Vantaan rakennusvalvonta

08.07.2015
EYKÖN TILLYN

MERKINNÄT:

- Uusi asfalttialue
- Nykyinen asfaltoitu piha-alue
- Uusi harjoittelualue

RAKENNUSKOHDE
Vantaan Ammattiopisto
Varia
Rälssitie 13

PÄIVÄYS 08.07.2015

PIIRUSTUKSEN SISÄLTÖ
TOIMENPIDEKARTTA

MITTAKAAVAT
1:1000

LUONNOS

SUUNNITTELUALA, TYÖNUMERO JA PIIRUSTUKSEN NUMERO

MUUTOS

GEO

01

SUUNN./PIIRT. JP Saarelainen

Vantaan kaupunki
Rakennusvalvonta

Päätösote

RAKENNUSLUPA

Lupatunnus 52-0637-15-D

22.09.2015

§ 757

Sivu 1

Vantaan kaupunki / Vantaan ammattiopisto Varia
Ismo Hämäläinen
Rälssitie 13
01530 VANTAA

Rakennuspaikka	Veromies, 092-052-0308-0005 Manttaalitie 10
Pinta-ala	8633 m ²
Asemakaavatiedot	T-3
Asemakaava	520300
Rakennuskielto MRL	90096R MRL §
päättyy	29.10.2015
Sallittu kerrosala	5180 m ²
Hakija	Vantaan kaupunki / Vantaan ammattiopisto Varia Rälssitie 13, 01530 VANTAA

Toimenpide	Liikenne- ja parkkipaikkajärjestelyjen muuttaminen.	
Lisäselvitys	Väliaikainen 5 vuoden toimenpidelupa työkoneiden kuljetuksen ja käytön harjoitusalueen laajentamiselle naapuritontille sekä uusille liikenne- ja parkkipaikkajärjestelyille. Lisäksi rakennetaan aita. Rakentamisen kokonaisala on 4300 m ² .	
Viiteasiat	Asiatunnus 52-0186-15-LKT	
Lausunnot		
Lausunnon antaja	Asemakaavaviranomainen	
Lausuntopvm	01.09.2015	
Lausunnon tulos	Puollettu	
Kuuleminen	Kuuleminen on suoritettu viranomaisen toimesta 3.9.2015	
Liitteet	Asemapiirustus	1 kpl
	Lausunto kunnallistekniikasta	1 kpl
	Muu liite	2 kpl
	Selvitys naapureille tiedottamisesta	1 kpl
	Valtakirja	1 kpl
	Aluearkkitehdin lausunto	1 kpl

Osoite: Kielotie 20 C 01300 Vantaa

Puhelin: (09) 83911
Telekopio: (09) 8392 5029

Selvitys harjoitusalueesta

1 kpl

Päätös

Lupa myönnetään.

Lupaehdot

Rakennustyö edellyttää seuraavien työnjohtajien hyväksymisen ennen kuin kyseiset työt aloitetaan:

- vastaava työnjohtaja

Ennen kunkin työvaiheen aloittamista on rakennusvalvontaviranomaiselle esitettävä:

- pintavesisuunnitelma

Rakennustyön edistymisen mukaan on pyydettävä seuraavien katselmusten toimittamista:

Rakennusvalvonnasta:

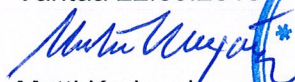
- aloitusilmoitus
- loppukatselmus

Ennen rakennustyön aloittamista on tehtävä aloitusilmoitus rakennusvalvonnan tarkastusinsinööreille.

Mikäli tonttia rakennettaessa tulee vastaan pilaantuneelta vaikuttavaa maa-ainesta (öljyn haju tai muu poikkeuksellinen haju) taikka jätteitä, on rakennustyöt keskeytettävä ja otettava yhteyttä Vantaan ympäristökeskukseen tai Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen.

Noudatettava Vantaan kaupungin ympäristökeskuksen lausunnon, 02.09.2015, ehtoja.

Vantaa 22.09.2015

Matti Karjanoja
lupa-arkkitehti

Puhelin 09 83923614

Internet www.vantaa.fi/rakennusvalvonta

Päätöksen antaminen

Tämä päätös annetaan julkipanon jälkeen 23.09.2015, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon. Oikaisuvaatimuksen viimeinen tekopäivä on 08.10.2015.

Rakennustyön aloittaminen

Rakennustyötä ei saa aloittaa ennen kuin lupa on lainvoimainen, ellei aloittamiselle ole samalla myönnetty lupaa tämän päätöksen yhteydessä. Lupaehdoissa edellytetyn vastaavan työnjohtajan tulee olla hyväksytty johtamaan rakennustöitä ennen niiden aloittamista.

Rakennustyön aloittamisesta on ilmoitettava rakennusvalvonnan tarkastusinsinööreille.

Käyttöönotto

Rakennusta tai sen osaa ei saa ottaa käyttöön ennen kuin se on katselmuksessa käyttöön hyväksytty.

Luvan voimassaolo

Rakennustyöt on saatettava loppuun 09.10.2020 mennessä. Lupa raukeaa mikäli voimassaoloaikaa ei erityisestä syystä pidennetä.

Otteen oikeaksi todistaa

Vantaa 22.09.2015

Heidi Mäntynen
lupasihteeri
09 8392 9397

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön asianosainen voi tehdä asiasta kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen voi tehdä luvan hakija, rakennuspaikan viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistaja tai haltija, sellaisen kiinteistön omistaja tai haltija, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttöön päätös olennaisesti vaikuttaa, se jonka oikeuteen velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa sekä Vantaan kaupunki.

Oikaisuvaatimus tehdään viranhaltijalle (lupapäätöksen antaja) ja se on toimitettava Vantaan rakennusvalvontaan, osoite Kielotie 20 C, 01300 Vantaa tai sähköpostitse osoitteeseen: kirjaamo.rakennusvalvonta@vantaa.fi, 14 päivän kuluessa päätöksen antamisesta.

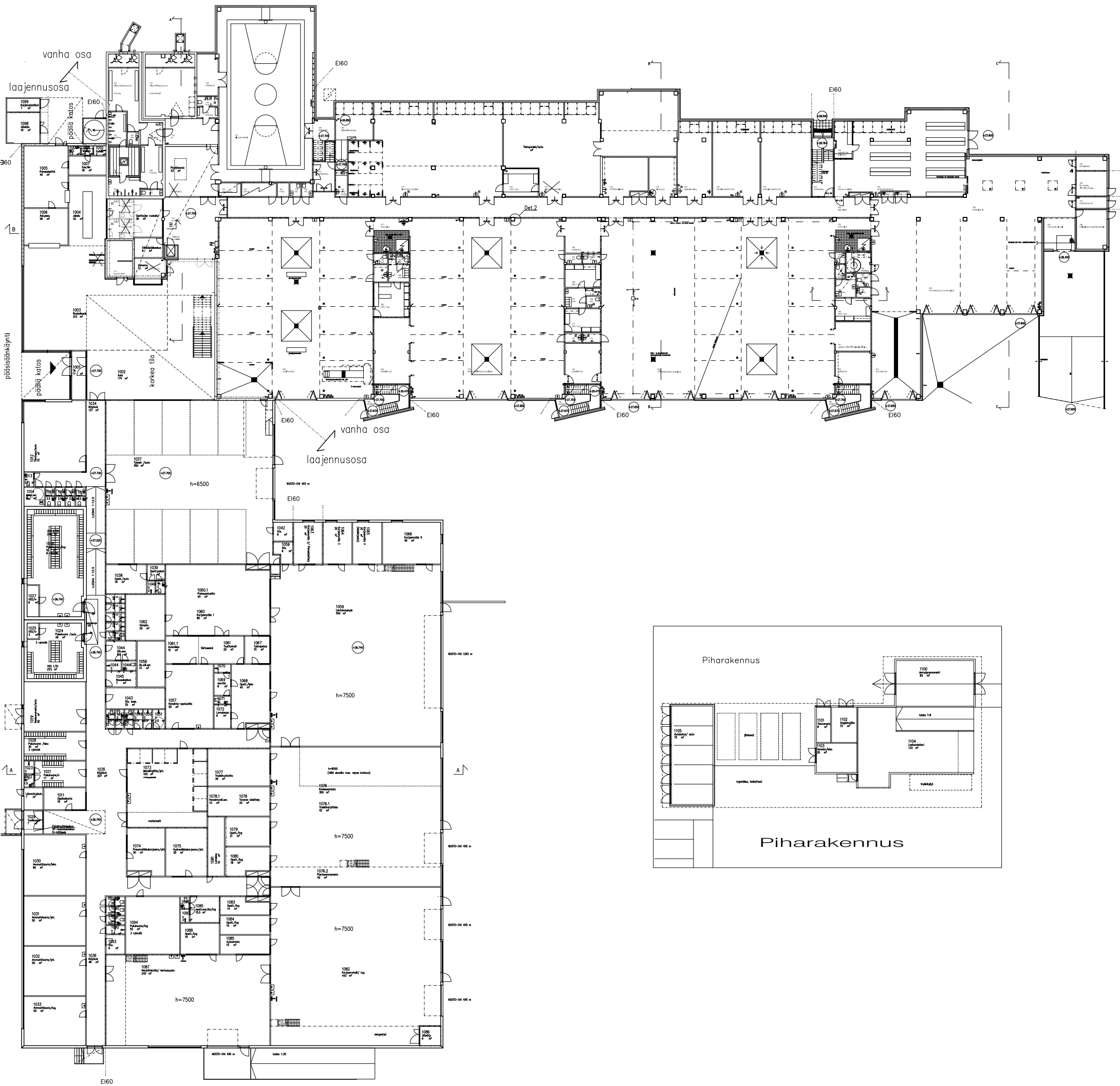
Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava päätös, jota se koskee, miltä osin oikaisua päätökseen vaaditaan ja mitä muutoksia siihen halutaan tehtäväksi sekä perusteet, jolla oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava oikaisua vaativan nimi ja kotikunta. Jos oikaisuvaatimuksen tekee oikaisua vaativan laillinen edustaja tai asiamies, taikka muu henkilö, oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Oikaisuvaatimuksessa on myös ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset oikaisuvaatimuksen tekijälle voidaan toimittaa. Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimus.

Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Oikaisuvaatimus liitteineen ja selvityksineen on toimitettava viimeistään neljäntenätoista (14) päivänä päätöksen antamisesta, sitä päivää lukuun ottamatta Vantaan rakennusvalvontaan, osoite Kielotie 20 C, 01300 Vantaa tai sähköpostitse osoitteeseen: kirjaamo.rakennusvalvonta@vantaa.fi ennen virka-ajan päättymistä. Lähettäjän vastuulla voidaan oikaisuvaatimus lähettää myös postitse tai lähetin välityksellä. Postiin oikaisuvaatimus on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii saapua perille ennen määräajan päättymistä. Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

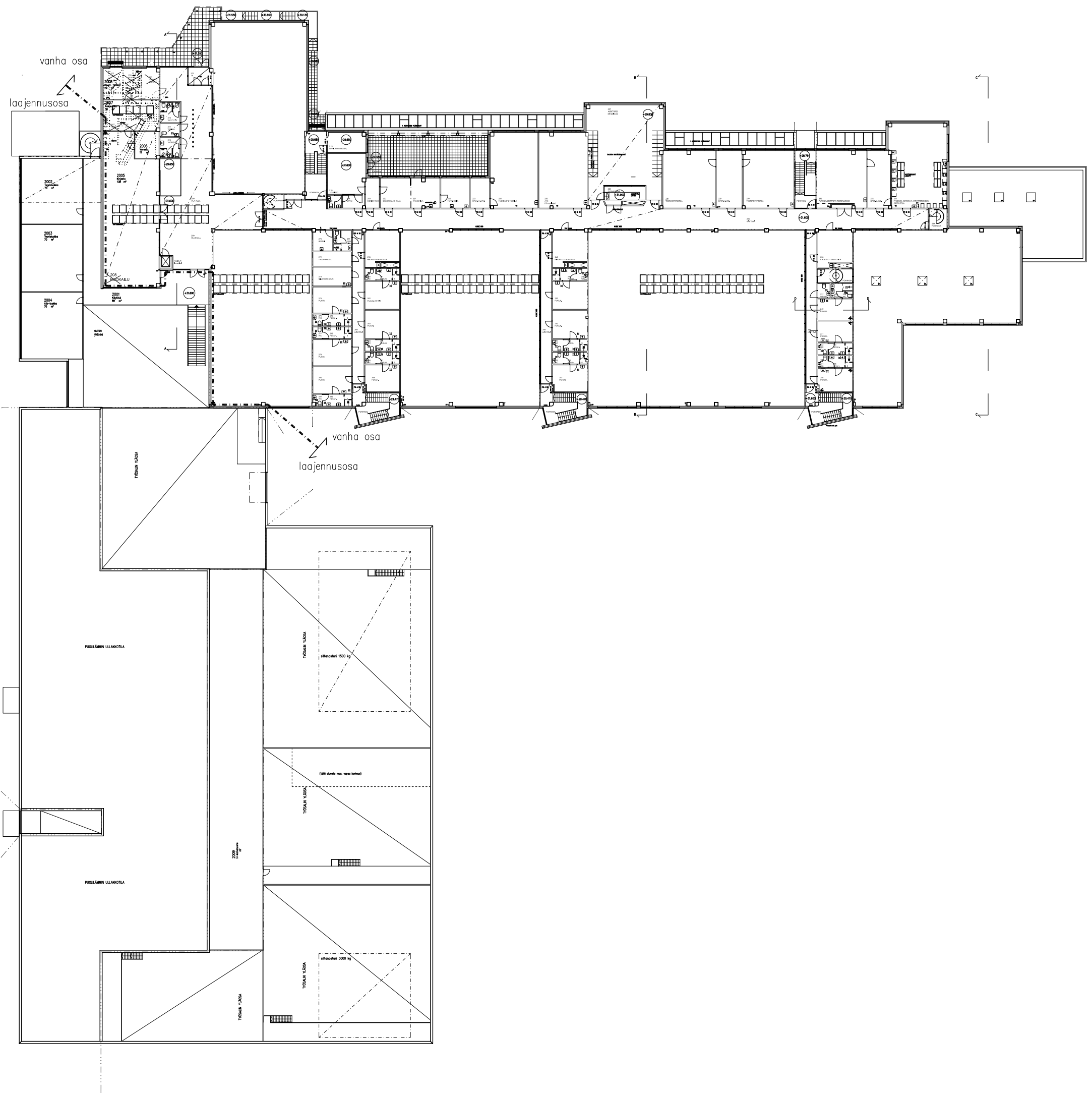
Tässä oikaisuvaatimusohjeessa annettuja määräyksiä on noudatettava uhalla, ettei oikaisuvaatimusta oteta tutkittavaksi, ellei saman ajan kuluessa laillista estettä näytetä.

VAKES
RÄLSSITIE TOIMIPISTE
Luonnos L2-alustava
1. kerros
1:500
Vantaa 19.1.2006

P & R

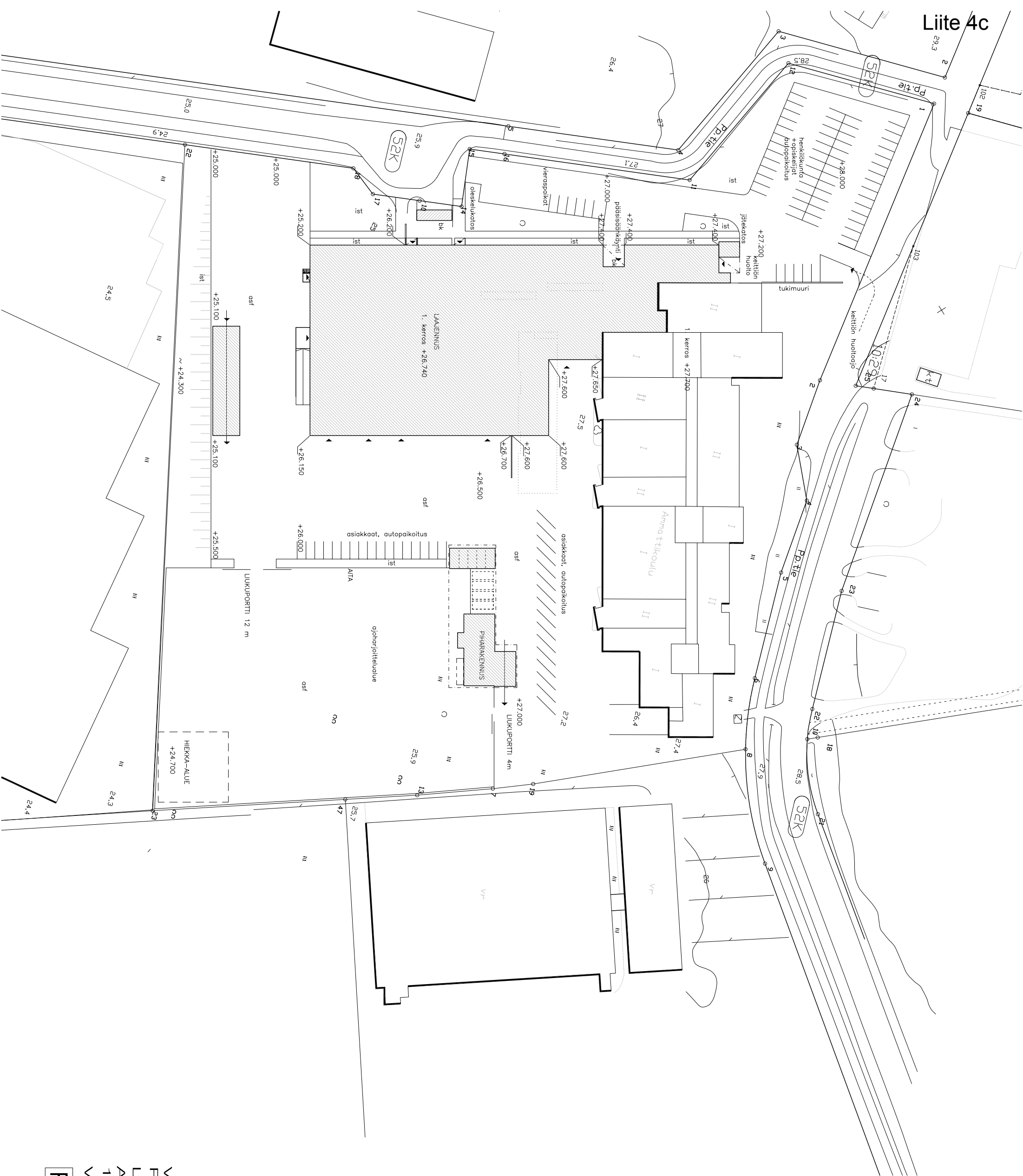
P&R ARKKITEHDIT OY
VETURITIE 7, 01300 VANTAA
TEL. 09-8386250, FAX. 09-83862525
etunimi.sukunimi@pr-arkkitehdit.fi

VAKES
RÄLSSITIEN TOIMIPISTE
Luonnos L1
2. kerros
1:500
Vantaa 19.01.2006

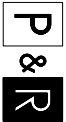

P&R ARKKITEHDIT OY
VETURITIE 7, 01300 VANTAA
TEL. 09-8386250, FAX. 09-83862525
etunimi.sukunimi@pr-arkkitehdit.fi

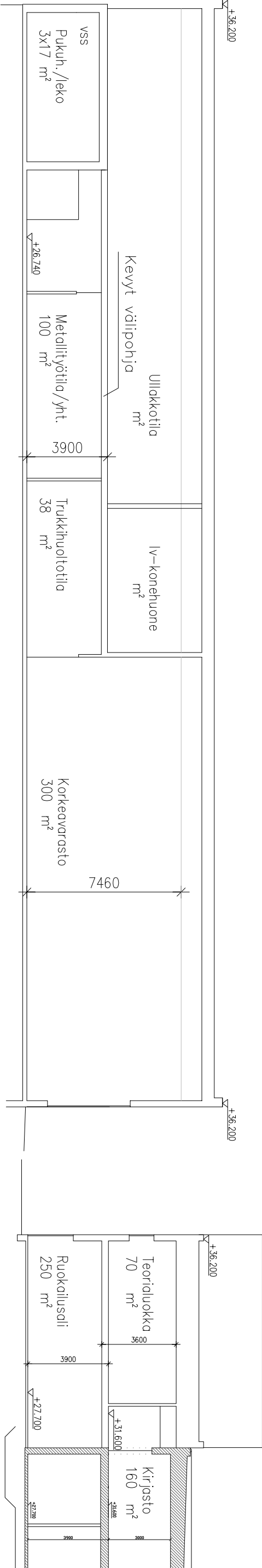

VAKES
RÄLSSTIEN TOIMIPISTE
Luonnos L2-alustava
Asemapiirros
1:1000

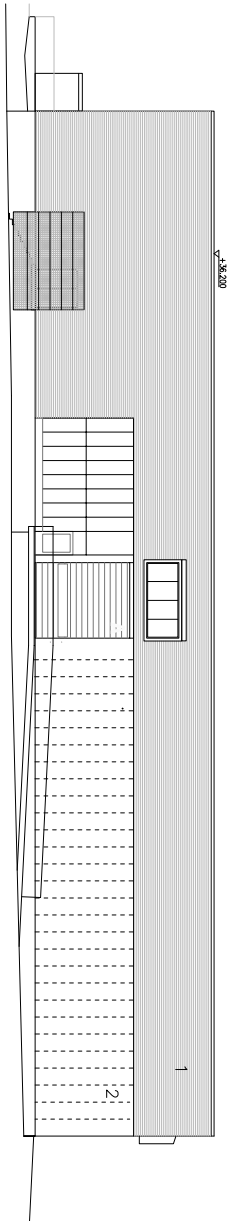
Vantaa 19.1.2006

P&R ARKITEHDIT OY
KORTTE 7, 10100 VANTAA
TEL. 08-8356250 FAX 08-8356252
etunimi.suominen@p-arkitehdit.fi

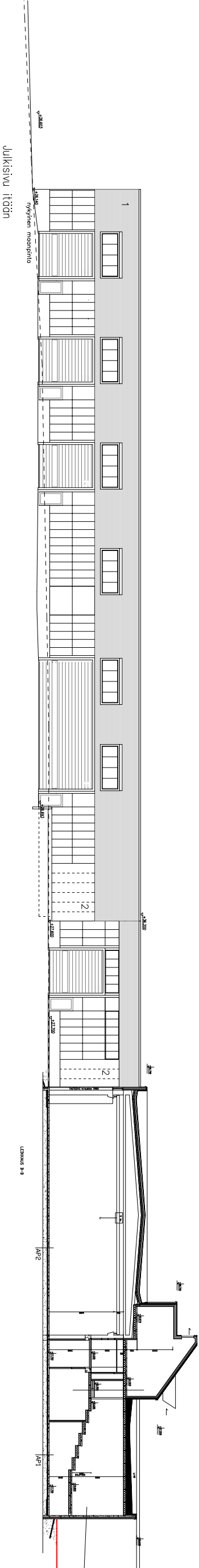

Leikkaus A-A 1:200

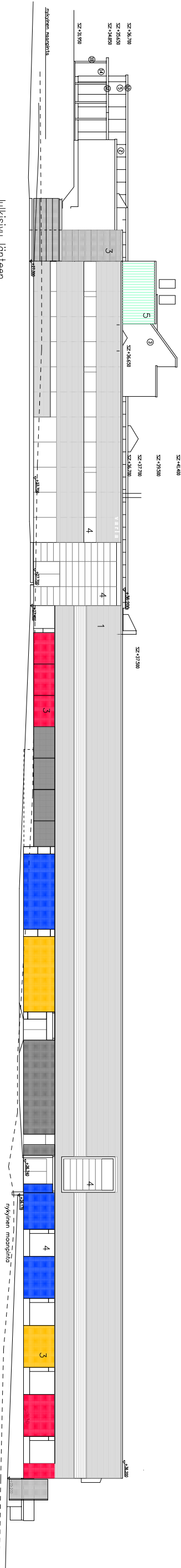

- julkisivumateriaalit:
- 1 profiilipelti
 - 2 urtellettu betonielementti
 - 3 sinkitty teräsrivili
 - 4 lasi
 - 5 lasilankku

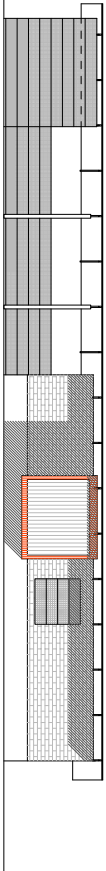
Leikkaus B-B 1:200

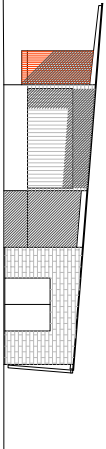
Julkisivu itään

Julkisivu länteen

Piharakennus, julkisivu etelään

Piharakennus, julkisivu itään

VANTAAN KAUPUNKITILAKESKUS
HankevalmisteluTavoitehinta
Tarveselvitys / Hankesuunnitelma
29.03.2017**VARIA AVIAPOLIS / PERUSPARANNUS- JA MUUTOSTYÖT**

Osoite : Rälssitie 13 01530 VANTAA

Kokonaisbruttoala: 11 880 brm2

Laajuustiedot : n. 1 600 brm2 (varsinaiset muutosalueet)
n 1 430 htm2 (varsinaiset muutosalueet)

	Yht./€	Muutosala: € / brm2	Kokonaisalat: € / brm2
Suunnittelukustannukset	184 000	115,00	15,49
Rakennuttajan kustannukset	110 000	68,75	9,26
Rakennusteknilliset työt	1 557 000	973,13	131,06
LVI-työt	440 000	275,00	37,04
Sähkötyöt	159 000	99,38	13,38
Lisä- ja muutostyövaraus	250 000	156,25	21,04
KORJAUSTÖIDEN KUSTANNUKSET YHTEENSÄ (alv 0%)	2 700 000	1 687,50	227,27
KORJAUSTÖIDEN KUSTANNUKSET YHTEENSÄ (alv 24%)	3 348 000	2 092,50	281,82

HUOM! Mahdolliset julkisivun korjaukset eivät sisälly hankkeen kustannusarvioon.**Kustannusten jakautuminen:**

Huom! Arviohintaa, kun työ kokonaishankkeen osana.

1) Sisäilmakorjaukset / tiivistykset	728 000
2) Uuden osan LVIAS-työt (lähinnä säädöt ym.)	90 000
3) Muut LVIA-työt; vanhan puolen peruskorjaus	235 000
4) Vesikattotyöt (vanha osa) ja pohjoispuolen terassirakenteet	740 000
	1 793 000 € (alv 0%)
5) Tilamuutokset: 1.krs: puku- ja pesutilamuutokset, 2.krs: uusi neuvottelutila, ruokailutilan muutos	605 000
6) Pyhtäänkorvetien piha-alueet (mm. pysäköintialueen laajennus)	302 000
	907 000 € (alv 0%)

Hankevalmistelu 29.3.2017

Tuula Raulo
Kustannusinsinööri

VANTAAN KAUPUNKI, MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA

TILAKESKUS

OHJEITA SUUNNITTELIJOILLE
1.12.2016

Ylästön koulun ruokasali, Tilakeskuksen kuva

Sisällysluettelo

1. YLEISTÄ	3
2. SUUNNITTELURYHMÄ	4
2.1. Tarveselvitys- ja hankesuunnitteluryhmän kokoonpano	4
2.2. Suunnitteluryhmän kokoonpano (ohjausryhmä)	5
2.3. Ohjausryhmän kokoontuminen	5
3. YLEISET OHJEET	6
3.1. suunnittelun ohjaus	6
3.2. Suunnitelma-asiakirjat	7
3.3. Lisä- ja muutossuunnittelu	7
3.4. urakkarajaliite	8
LIITE 1, ARK – LIITE	9
PINTA-ALAKÄSITTEET	13
LIITE 2, RAK -LIITE	15
LIITE 3, LVIA -LIITE	20
LIITE 4, SÄHKÖ -LIITE	22
LIITE 5, PELASTUSTOIMIASETUKSEN VAATIMUKSET	23
LIITE 6, PIHASUUNNITTELUN KONSULTTIOHJEET	26
LIITE 7, KEITTIÖIDEN ERITYISOHJEET	31
LIITE 8, SIIVOUSTILOJEN PERUSVARUSTUS	39
LIITE 9, TILAKESKUKSEN TULOSALUEEN EDUSTAJAT JA YHTEYSTIEDOT	43
LIITE 10, PIIRTÄMIS- JA LOPPUDOKUMENTOINTIOHJEISTUS	48

Vantaan kaupunki

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Tilakeskus / Hankevalmistelu

1. YLEISTÄ

Tilakeskus vastaa kaupungin toimitilojen ja kiinteistöjen kehittämisestä ja hankinnasta kaupungin strategisten tavoitteiden mukaisesti yhdessä kaupungin asiakastoimialojen, kaupunkisuunnittelun ja taloussuunnittelun kanssa. Tilakeskus järjestää käyttäjähallintokunnille heidän toiminnan tarpeitaan vastaavat, terveelliset ja turvalliset toimitilaratkaisut. Tilakeskus huolehtii hallinnoimansa rakennusomaisuuden arvon säilymisestä ja kehittämisestä.

Tämä suunnitteluohje täydentää Suomen rakentamismääräyskokoelmaa, RT- koristoa ja RYL- ja RIL- asiakirjoja. Ohjeessa määritellään Vantaan kaupungin tilakeskuksen tavoitteellisia ja suositeltavia rakentamistapoja ja teknisiä ratkaisuja. Ohjetta käytetään kaupungin kaikissa toimitilahankkeissa. Ohjeet koskevat kaikkia suunnittelualoja. Suunnittelualakohtaiset erilliset ohjeet ovat tämän asiakirjan liitteenä.

Suunnitteluohje ei korvaa suunnittelijoilta edellytettävää yleistä hyvän suunnittelun ja hyvien suunnittelu- ja yhteistyötapojen noudattamisen vaatimusta. Tilaajan edustajan tarkastukset eivät myöskään poista konsultin suunnittelijan vastuuta omasta työstään.

Suunnittelija ei saa poiketa näistä suunnitteluohjeista ilman tilaajan edustajan erillistä lupaa. Poikkeamiset näistä suunnitteluohjeista on käsiteltävä suunnittelukokouksissa ja kirjattava suunnittelukokouspöytäkirjaan.

Suunnittelija on velvollinen pitämään yhteyttä tarvittaviin viranomaisiin ja kunnallisiin laitoksiin, sekä toimittamaan suunnitelmapiirustukset ja muut tarvittavat asiapaperit näiden hyväksyttäväksi niin, että ne ovat hyväksytyinä käytettävissä oikea-aikaisesti.

Vantaan kaupungin tilakeskuksen uudisrakennushankkeissa noudatetaan tilakeskuksen ”Kestävä rakentaminen – lähes nollaenergiarakennuksen suunnittelu” -ohjetta. Korjausrakentamisessa ohjetta noudatetaan soveltuvilta osin.

Tilojen suunnittelussa tulee huomioida niiden monipuolinen käyttömahdollisuus ja muuntojoustavuus.

Tilakeskuksen rakennushankkeiden suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin Arkkitehtuuriohjelman 2015 tavoitteita sekä ohjelmaan liittyviä tilakeskuksen tavoitteita. Suunnitteluratkaisussa tavoitellaan rakennuksen tilatehokkuutta ja elinkaaren aikaista kustannusedullisuutta, käyttöarvoa sekä muunneltavuutta. Ta-

voitteena ovat toisiinsa liittyvien rakennusosien samankaltaiset käyttöiät sekä tulevien korjausten samanaikaisuus. Suunnittelijan tulee esittää rakenneratkaisujen käyttöikäennusteista ja korjaussykleistä yhteenveto huoltokirjaa varten. Rakenteiden ja teknisten järjestelmien tulee olla järkevästi käytettäviä ja huollettavia, pitkäikäisiä ja kestäviä, sekä energiaa säästäviä.

Keskeistä suunnittelussa on esittää ratkaisumalleja joissa huomioidaan talvi- ja kesäajan kiinteistön kunnossapidon edellytykset. Lumen läjityspaikat, sulamis- ja pintavesien poisjohtaminen on huomioitava tontin suunnittelussa. Suunnittelijan tulee tarkistaa tontin mahdolliset tulvaolosuhteet valtakunnallisista SYKE- tulvakartoista.

Pääosin vain päivisin käytettävien tilojen sijoittelussa ja kulkuyhteyksien suunnittelussa tulee aina ottaa huomioon mahdollinen tilojen iltakäyttö. Iltakäytön alueet pyritään rajaamaan omaksi kokonaisuudekseen.

Mikäli projekti suunnitellaan tietomallintamalla, tietomallinnus tehdään hankevaiheen mukaan tarkentuen sekä noudattaen Vantaan kaupungin Tilakeskuksen Tietomallintamisen yleiset toimintaperiaatteet – ohjetta. Tietomalleja hyödynnetään suunnitelmien laatimisen lisäksi mm. visualisoinnissa, törmäystarkasteluissa ja määrä- ja kustannuslaskennassa.

Arkkitehti- ja rakennesuunnittelussa huomioidaan ne ennaltaehkäisevät toimenpiteet, jotka sisällytetään jokaiselle rakennustyömaalle erikseen laadittavaan kosteudenhallintasuunnitelmaan. Työmaa-aikaisesta kosteudenhallintasuunnitelmasta ja sen toteutuksesta vastaa päätoteuttaja. (Tervetalon toteutuksen kriteerit RT 07-10805, RIL250-2011)

Työturvallisuus tulee ottaa huomioon suunnittelussa (kaikilla suunnittelualoilla) ja pääsuunnittelijan toimessa VNa 205/2009 mukaisesti sekä CE-merkinnän vaatimustasojen sekä kansallisen tason vaatimusten huomioon ottaminen ja määrittäminen suunnitelmissa rakennustuoteasetuksen (EU nro:305/2011) ja tuotehyväksyntälain (954/2012) mukaisesti.

2. SUUNNITTELURYHMÄ

2.1. TARVESELVITYS- JA HANKESUUNNITTELURYHMÄN KOKOONPANO

Tilakeskus

- rakennuttaja-arkkitehti (puheenjohtaja, sihteeri)
- hankekohtaiset edustajat (rak, sisäilma, lvi-as, energia, keittiö, puhtaus, piha)
- kustannuslaskija

Vantaan kaupunki

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Tilakeskus / Hankevalmistelu

Muut toimialat

- kaupunginjohtajan toimiala / taloussuunnittelun edustaja
- toimialan edustaja/toimialojen edustajat
- työsuojelun edustaja
- asian hoitoa varten perustetun mahdollisen toimikunnan edustaja
- tulevan rakennuksen käyttäjien päätösvaltainen vastuullinen edustaja/edustajat

Suunnittelijat

- konsultit (tapauskohtaisesti)

2.2. SUUNNITTELURYHMÄN KOKOONPANO (OHJAUSRYHMÄ)

Tilakeskus

- projektipäällikkö / rakennuttaja-arkkitehti (puheenjohtaja)
- hankekohtaiset edustajat (rak, sisäilma, lvi-asia, energia, keittiö, puhtaus, piha)
- kustannuslaskija

Muut toimialat

- toimialan edustaja/toimialojen edustajat
- työsuojelun edustaja
- asian hoitoa varten perustetun mahdollisen toimikunnan edustaja
- tulevan rakennuksen käyttäjien päätösvaltainen vastuullinen edustaja/edustajat

Suunnittelijat

- pääsuunnittelija
- sihteeri (sihteerinä toimii arkkitehtikonsultti tai hänen edustajansa)
- tapauskohtaisesti tietomallikoordinaattori
- muut konsultit (rakennesuunnittelija, LVIA-suunnittelija, sähkösuunnittelija, geo-suunnittelija, keittiö- ja piha suunnittelijat, akustikko), kultakin suunnittelun alalta on oltava vastuullinen työtä hoitava tai johtava suunnittelija

Ryhmään kutsutaan tarvittaessa asiantuntijoita ja lausunnon antajia.

2.3. OHJAUSRYHMÄN KOKOONTUMINEN

Projektipäällikkö tai rakennuttaja-arkkitehti kutsuu ohjausryhmän koolle. Ohjausryhmän kokoukset pidetään keskimäärin kerran kuukaudessa.

Suunnittelijat keskenään ja suunnittelijat käyttäjän edustajien kanssa pitävät suunnittelukokouksia tarpeen mukaan. Kaikista kokouksista tulee tiedottaa projektipäällikölle ohjausryhmän kokouksessa.

Vantaan kaupunki

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Tilakeskus / Hankevalmistelu

3. YLEISET OHJEET

3.1. SUUNNITTELUN OHJAUS

Hankesuunnitelmavaiheessa projektille laaditaan projektisuunnitelma, jossa on eritelty projektin kulku sekä hankinta- ja hyväksyttämismenettelyt. Hankesuunnitelman tultua hyväksytyksi tilakeskus määrää jokaiselle projektille hanketta johtavan projektin vetäjän, joka vastaa suunnittelusta ja/tai rakennuttamisesta. Projektipäällikkö toimii suunnitteluvaiheen turvallisuuskoordinaattorina.

Suunnittelun edetessä tilakeskuksessa järjestetään suunnitelmista sisäisiä palaveria, joihin osallistuvat kaupunginarkkitehti, rakennuttaja-arkkitehti sekä talotekniset asiantuntijat projektipäällikön kutsumana ja johdolla.

Kukin konsultti vastaa omasta suunnittelustaan ja sen sisällöstä, pääsuunnittelija vastaa kokonaisuudesta, suunnitelmien ristiriidattomuudesta ja laadusta sekä yhteisesti tilaajan ja konsulttien kanssa sovittavassa suunnittelu-aikataulussa pysymisestä.

Erikoissuunnittelijat hyväksyttävät valitsemansa suunnitteluratkaisut tilaajan ko. vastuualueen valvojalla.

Tilakeskus ja asiakastoimiala/ -alat koordinoivat vaatimuksensa ja esittävät ne suunnitteluryhmälle edustajiensa välityksellä, joilla on myös vastuu tekemistään ehdotuksista.

Pääsuunnittelija neuvottelee ja hankkii tarvittavat lausunnot luonnos- ja pääpiirustuksista ja rakennusselityksestä mahdollisimman aikaisessa suunnitteluvaiheessa:

- käyttäjätoimialan ja käyttäjä
- kaupunkisuunnittelu
- rakennusvalvonta
- Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos
- Vantaan tilapalvelut Vantti Oy (lukitukset, opasteet, kiinteistön ylläpitoon ja huoltoon liittyvät seikat)
- kuntatekniikan keskus (katu- ym. liittymät)
- työsuojelu
- ympäristökeskus (terveydensuojelu)
- Vantaan vammaisneuvosto
- tilakeskuksen keittiösuunnittelun asiantuntija (erilliset laitoskeittiösuunnitelmat)
- tilakeskuksen pihavastaavalta (pihasuunnitelma, piha-alueen huoltoon liittyvät asiat)
- tilakeskuksen puhtauspalvelulta (siivoukseen liittyvät asiat)

3.2. SUUNNITELMA-ASIAKIRJAT

Rakennuspiirustusten nimiöön ja muutosten osoittamisessa sovelletaan rakennuspiirustuksissa RT 15–11124 ohjeita.

Suunnitelmat tehdään digitaalisesti liitteen 10, PIIRTÄMIS- JA LOPPUDOKUMENTOINTIOHJEISTUS mukaan.

Muutospäiväys ja revisio merkitään ja muutos yksilöidään aina piirustuksiin ja piirustusluetteloon.

Työmaavaiheessa tehdyt muutokset revisoidaan ja kirjataan erilliseen liitteeseen.

Kopiolaitoksena käytetään vain tilaajan hyväksymiä laitoksia. Pääsääntöisesti projektille perustetaan projektipankki. Kaikki projektiin liittyvä aineisto viedään projektipankkiin, josta ne ovat kaikkien projektiin osallistuvien saatavilla.

Kaikki suunnitelmat toimitetaan projektin vetäjälle sähköisessä muodossa. Erikoissuunnitelmat toimitetaan ilman erillistä tilausta projektinvetäjän lisäksi myös erikoissuunnittelun vastuuhenkilöille kaikissa rakentamisen vaiheissa.

Urakkalaskentasarjan toimittamisesta sovitaan suunnittelukokouksessa. Urakkalaskentasarjaan tulevista täydennyksistä ja muutoksista sovitaan etukäteen projektipäällikön kanssa.

Rakennustyön aikana laaditut tarke- ja osapiirustukset on hyväksyttävä tilakeskuksessa ennen työmaalle lähettämistä.

Suunnitteluvaiheessa väritulosteita saa ottaa vain, mikäli tilaajan kanssa niin etukäteen sovitaan.

3.3. LISÄ- JA MUUTOSSUUNNITTELU

Suunnittelusopimukseen kuulumattomasta lisä- ja muutossuunnittelusta on sovittava aina erikseen suunnittelun vetäjän kanssa ennen ko. suunnittelun aloittamista.

Suunnittelijan tulee esittää kirjallisena lisä- ja muutostyön sisältö, syy, tilaaja, suunnittelutehtävä ja arvio suunnittelukustannuksista veloituspusteriteineen. Lisäksi tulisi mainita kaikki muutoksesta aiheutuvat seuraukset muuhun suunnitteluun.

3.4. URAKKARAJALIITE

Urakkarajaliitteen laatii ja kokoaa rakennuttaminen laatimaansa runkoon suunnittelijoiden antamien tietojen pohjalta.

Pääsuunnittelija huolehtii, että erikseen sovitut koneet ja laitteet ovat mukana suunnitelmassa ja että työselityksissä on maininta siitä, kenen hankittavaksi koneet ja laitteet kuuluvat. Pääsuunnittelijan tulee tarkistaa, ettei hankinnoissa ole päällekkäisyyttä.

LIITE 1, ARK – LIITE

12.5.2016

Yleistä

Vantaan kaupungin tilakeskuksen tavoitteena on aikaansaada turvalliset ja terveelliset toimitilat kaupungin palvelutoimintoja varten. Toimitilaratkaisumme ovat yleispäteviä, monikäyttöisiä, muunneltavia sekä energia- ja ilmastotehokkaita.

Arkkitehtuurimme päämääränä on klassisen määritelmän mukaisesti * kauneus, kestävyys ja käyttökelpoisuus.

Noudatamme Vantaan arkkitehtuuriohjelmaa 2015. Rakennamme ajan patinat kestävästä ilmaisuvoimaista arkkitehtuuria, joka ilmentää aikaansa ja muodostaa vantaalaista identiteettiä.

”Kestävä rakentaminen – lähes nollaenergiarakennuksen suunnitteluohje” antaa suuntaviivoja resurssiviisauden, ylläpidettävyyden ja kustannustehokkuuden toteuttamiseen hankkeissamme. Tuotamme arkkitehtuuria teknisesti koetelluin ratkaisuin.

Rakennus pihoineen suunnitellaan kokonaisuudeksi, jossa toteutuvat kaupunkikuvalliset, toiminnalliset sekä ympäristövaatimukset.

Investointikustannuksia ohjataan tietomallisuunnittelulla sekä koulujen että päiväkotien uudisrakennushankkeissa.

Tilatehokkuus

Suunnitteluratkaisuissa haetaan rakennuksen elinkaari huomioon ottaen kokonaistaloudellisin ratkaisuvaihtoehto tontinkäytön ja tilatehokkuuden kannalta.

Tilatehokas toimitila on muuntojoustava, monikäyttöinen, kustannustehokas sekä käyttäjien toimintaa tukeva. Tilojen korkeaa käyttöastetta päivä- ja vuositasolla tuetaan tilojen yhteiskäytöllä. Käyttöastetta arvioidaan esim. koulujen osalta oppilasmäärällä / suunniteltu kapasiteetti.

Tilatehokkuuden mittarit:

- $\text{hym}^2/\text{brm}^2$ tai $\text{hum}^2/\text{brm}^2$ hankesuunnitelmassa määritellyllä tavalla. Tavoitteena on että hym^2 tai hum^2 saavutetaan, mutta bruttoalaa ei ylitetä.
- painotettu muotokerroin (ulkovaipan pinta-alan suhde ohjelma-alaan; ulkovaiipan osien pinta-aloja painotetaan niiden lämmönläpäisykertoimia vastaavilla kertoimilla)

Vantaan kaupunki

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Tilakeskus / Hankevalmistelu

Elinkaaritehokkuus ja ylläpidettävyys

Rakennuksen elinkaareen kuuluu rakentamis- ja käyttövaiheet sekä lopuksi rakennuksen purku.

Käyttöiän pidentäminen kasvattaa käyttövaiheen kustannusten osuutta: esim. mikäli käyttöikä on 50 v, jakautuvat elinkaarikustannukset siten, että rakentamisvaihe käsittää n. 10 %, käyttövaihe n. 90 % ja purku n. 1–2 % elinkaarikustannuksista.

Rakentamisvaiheen aikana kustannuksia minimoidaan mm. pitkälle rationalisoidulla rakentamistekniikalla, työmaa-aikaisella kosteudenhallinnalla sekä optimoidulla rakentamisajalla.

Käyttövaiheen kustannuksiin vaikutetaan muuntojoustavalla ja energiatehokkaalla tilasuunnittelulla sekä materiaalivalinnoilla. Valittavat materiaalit ovat pitkäikäisiä, mahdollisimman huoltovapaita, tarkoituksenmukaisia ja kustannustehokkaita.

Kouluhankkeen laatutaso ja tavoitekustannus määritellään hankesuunnitelmassa perustuen ohjeeseen ”Investointisuunnittelu, laatutaso ja tavoitekustannus, 17.03.215”

Elinkaaritehokkuuden ja ylläpidettävyyden mittarit:

- rakennusosa-arviolaskelmat (tavoitehinnan toteutuminen)
- hankesuunnitelman ylläpitovaatimusten toteutuminen

Käytettävyys

Jokaisessa hankkeessa arvotetaan asioita hieman eri tavoin, myös eri aikakausina. On myös arvoja, joita ei voi euroissa mitata. Rakennushankkeen käyttöarvon maksimoinnissa otetaan huomioon myös ajallinen perspektiivi.

Käytettävyys on vaikuttavuutta, tehokkuutta sekä tyytyväisyyttä, jolla tietyt käyttäjät saavuttavat määrittelemänsä toiminnalliset tavoitteet tietyssä ympäristössä (ISO 9241–11).

Käyttäjän toiminnan lähtökohdat:

- käyttäjien tavoitteet
- käytettävyyden arvioiminen
 - vaikuttavuus: miten tarkasti ja täydellisesti käyttäjä saavuttaa tavoitteensa

Vantaan kaupunki

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Tilakeskus / Hankevalmistelu

- tehokkuus: kuinka tavoitteet saavutetaan suhteutettuna käytettyihin resursseihin
- tyytyväisyys: käyttäjän tyytyväisyys kokonaisuuden käyttöön, tyytyväisyys vuorovaikutuksen sujuvuuteen ja sen tulokseen

Käytettävyyden mittarit:

Käytettävyyttä arvioidaan ja mittaroidaan käyttäjäpalautteen kautta.

Kouluhankkeissa käytettävyyttä arvioidaan perustuen ohjeeseen ”Investointisuunnittelu, tilojen käytettävyys ja mitoitus, 23.03.2015”. Ohjeen mukaan vaikutavuutta arvioidaan kahdella mittaristolla, tehokkuutta tunnusluvulla hum2/oppilas sekä tyytyväisyyttä asiantuntijahaastatteluilla.

Päiväkotihankkeissa käytettävyyttä arvioidaan perustuen ohjeeseen ”Investointisuunnittelu, tilojen käytettävyys ja mitoitus, 11.5.2015”. Ohjeen mukaan vaikutavuutta arvioidaan ohjeessa esitetyllä mittaristolla, tehokkuutta tunnusluvulla hum2/hoitopaikka sekä tyytyväisyyttä asiantuntijahaastatteluilla.

Muunneltavuus

Rakennuksen tulee kyetä palvelemaan muuttuvia tilatarpeita käyttötarpeiden muuttuessa tilatehokkuudesta tinkimättä. Muunneltavuus lisää rakennuksen elinkaarta ja ekologisuutta.

Muunneltavuus toteutuu rakennuksen rungon ollessa mahdollisimman avoin. Portaat ja märkätilat sijoitetaan keskeisesti niin, että ne mahdollistavat useamman käyttötavan rakennukselle. Väliseinät toteutetaan helposti purettaviksi ja siirrettäviksi. Rakennesissa, kuten julkisivuissa ja teknisissä järjestelmissä, varaudutaan korjattavuuteen. Tekniset järjestelmät suunnitellaan mahdollisimman muuntojoustaviksi.

Käyttötarkoituksen muutokseen varaudutaan, mikäli hankesuunnitelmassa on esitetty mahdollinen tuleva käyttö.

Muunneltavuuden mittarit:

Muunneltavuutta mitataan luonnosvaiheessa laadittavalla pohjapiirroksella, jossa esitetään vain kantavat ja jäykistävät rakenteet sekä märkätilat.

Kaupunkikuvalliset ja rakennushistorialliset vaatimukset /arvot

Hankkeen kaupunkikuvalliset vaatimukset asetetaan asemakaavassa ja hankesuunnitelmassa.

Asemakaavassa voi olla kiinteistöä koskevia suojeluvelvoitteita. Rakennuksen korjaus-, muutos- ja laajennustöiden pohjaksi laaditaan harkinnan mukaan kohdekohtainen rakennushistoriallinen selvitys, joka antaa ohjeita rakennuksen käyttöön sekä ominaispiirteiden ja rakennusosien vaalimiseen, säilyttämiseen ja palauttamiseen.

Kaupunkikuvallisten vaatimusten mittarit:

– asemakaavan vaatimusten toteutuminen

Rakennushistoriallisten vaatimusten mittarit:

– asemakaavan ja rakennushistoriallisen selvityksen ohjeiden ja velvoitteiden vaatimusten toteutuminen

*Vitruvius kirjoitti kymmenosaisen arkkitehtuuria käsittelevän teoksen De architectura libri decem (n. 25 eaa.). Vitruviuksen määritelmän mukaan arkkitehtuurissa pitää pyrkiä kolmeen päämäärään: venustas, firmitas, utilitas (kauneus, kestävyys, käyttökelpoisuus). Teoksella oli suuri merkitys renessanssin arkkitehtuuriteorian muodostumisessa.

PINTA-ALAKÄSITTEET

hym^2

hyötyala; suunnitelmasta tai rakennuksesta mitattu, eri toimintoihin käytettävien huoneiden ja tilojen pinta-ala. Hyötyneliöihin ei lasketa käytävien, porrashuoneiden, teknisten tilojen, hormien tai rakenteiden pinta-alaa. Käsitettä käytetään tilaohjelman ja tavoitehinta- sekä rakennuskustannusarvion laatimisen yhteydessä.

hum^2

huoneala; suunnitelmasta tai rakennuksesta mitattu huoneiden pinta-ala. Huonealaan lasketaan kaikkien hyötytilojen, käytävien, porrashuoneiden, teknisten tilojen yms. alat. Huonealaan ei lasketa hormien tai rakenteiden pinta-alaa. Käsitettä käytetään mm. kustannusarvion laatimisen yhteydessä.

brm^2

bruttoala; tilaohjelman pohjalta laskettu tai suunnitelmasta tai rakennuksen ulkoseinien ulkopinnan mukaan mitattu kokonaislaajuus. Bruttoalojen laskentaan ohjelma-alaan/hyötyalan lisäksi käytävien, porrashuoneiden, teknisten tilojen sekä rakenteiden ja hormien ala = kaikki rakennuksen alat. Käsitettä käytetään mm. kustannusarvion laatimisen yhteydessä.

htm^2

huoneistoala; huoneistoala on usein sama kuin vuokra-ala. Huoneistoalaan lasketaan ohjelma-/hyötyalan lisäksi myös käytävät ja kevyet väliseinät. Huoneistoalaan ei lasketa rakennuksen porrashuoneita, teknisiä tiloja, ulkoseiniä, hormeja eikä kantavia rakenteita. Käsitettä käytetään esim. vuokrasopimuksissa, yhtiöjärjestyksissä jne.

kem^2

kerrosala (rakennusoikeus) = kaavajuridinen suure; kerrosalaan luetaan rakennuslain mukaan kerrosten alat sekä se kellarikerroksen ja ullakon ala, johon on sijoitettu rakennuksen pääasiallisen käyttötarkoituksen mukaisia tiloja. Myönnettäessä rakennuslupaa 1.1.2000 jälkeen asemakaavoitetuilla alueilla, lasketaan ulkoseinän paksuudesta kerrosalaan 250 mm.. Käsitettä käytetään kaavoituksessa, rakennusluvuissa, kiinteistöjen arviokirjoissa jne.

lähde: RT 12–11055, joulukuu 2011

painotettu muotokerroin

painotettu muotokerroin; $A_{\text{ulkovaippa}} / A_{\text{ohjelma-ala}}$; painotettu muotokerroin lasketaan vertaamalla ulkovaipan pinta-alaa ohjelma-alaan, ulkovaipan rakennusosien

pinta-aloja painotetaan niiden lämmönläpäisykertoimia vastaavilla kertoimilla.
Tunnusluku huomioi myös tilankäytön tehokkuuden.

LIITE 2, RAK -LIITE

12.5.2016

YLEISTÄ

Uudisrakennuksen runkoratkaisu valitaan siten, että kantavat linjat ovat ulkoseinälinjoilla. Mikäli rakennuksen runko edellyttää kantavaa linjaa keskelle, käytetään pilari-koteloteräspalkkiratkaisua muuntojoustavuutta lisäämään ja talotekniikan läpivientien minimoimiseksi. Jäykistävinä seininä käytetään porrashuoneiden ja hissikuilun lisäksi märkätilojen ja keittiön seiniä.

Laajennusosien liittymät vanhaan rakenteeseen suunnitellaan huolellisesti rakennusfysiikka huomioiden toteutuskelpoisilla ratkaisuilla.

Kaikissa uudiskohteissa ja korjauskohteissa lämmöneristeen ja rakenteiden kasutumisen estämiseksi suunnitelmissa on vaadittava sääsuojan alla rakentamista.

Korjausrakennuskohteissa suunnittelija laatii yksikköluettelon niistä rakennusurakkaan sisältyvistä tehtävistä, joille ei voida suunnitelmissa esittää täsmällistä laajuutta.

Kaikissa rakenteissa, detaljeissa ja liittymissä on kiinnitettävä erityistä huomiota rakennusfysikaaliseen toimintaan ja toteutettavuuteen. Rakennetyypeissä ja -ratkaisuissa vältetään moninkertaisia työvaiheita vaativia ratkaisuja. Ulkovaipan sisäpinnan höyrynsulkukerroksen liittymät tiivistetään kaksipuoleisella butyyyliteipillä. Kaikkien läpivientien höyrynsulku- ja palo-osastointitiivistyksestä laaditaan suunnitelmat.

Mineraalivillapohjaiset tuotteet (esim. akustolevyt) pinnoitetaan pölyämisen estämiseksi.

Kattoikkunoita ei sallita. Poikkeuksellisesti voidaan sallia vain perustelluista syistä.

Rakennerratkaisuissa käytetään mm. RakMk:n ja RIL ry:n määräyksiä ja ohjeita.

RAKENNUSPOHJAN KUIVATUS

Rakennuspohja salaojitetaan ja käytetään tuplamuoviputkea sekä tarkistuskaivoina teleskooppisilla valurautakansistoilla varustettuja PEH-muovikaivoja. Kaikkien salaojajärjestelmään kuuluvien kaivojen ja putkien kansien korkoasema valitaan siten, että ne jäävät näkyviin maanpinnalle salaojien huoltoa ja tarkastusta varten. Rakennuksen kaikista erilaisista perustuksista laaditaan perustusleikkaukset.

Perusmuurin vedeneristyksessä käytetään sertifioituun vedeneristysjärjestelmään kuuluvia tuotteita ja kiinnitysosia. Reunalistat asennetaan kaikkialla tulevan maanpinnan tasoon (ei alapuolelle).

Rakennuspaikan tontista laaditaan Vantaan kaupungin Hulevesisuunnitteluohjeen mukaisesti hulevesien hallittu poisohjaus kohteen olosuhteiden mukaan joko viemäriverkostoon tai imeytetään maaperään.

Vantaan kaupungin maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan Kunta-tekniikan keskuksen geotekniikka yksikkö toimittaa perustustapalausunnon tilaajan pyynnöstä. Perustamistapalausuntoa voidaan täydentää suunnitteluvaiheessa. Kairauspisteet valitaan riittävän tiheällä verkolla maaperän yllätyksien minimoimiseksi.

ALUSTATILAT

Tarkastuksia ja huoltoa varten alustatilojen kaikki ontelot varustetaan alapohjaan sijoitettavilla huoltoluukuilla siten, että maksimi kulkureitin pituus on 20 m. Huoltoluukut ovat kaasui- ja hajutiiviitä sekä mekaanisesti lukittavia sekä metallirakenteisia.

Alustatilat varustetaan koneellisella ilmanvaihdolla IV-suunnitelmien mukaan, tuuloilma hoidetaan ns. tuubiputkituuletuksella. Alustatiloihin ei saa jäädä ns. kuolleita kulmia. Alustatilan lämmitys ratkaistaan hankekohtaisesti.

Alustatilojen perusmaan ja karkean sepelin päälle asennetaan kauttaaltaan 150 mm kevytsorakerros tai kapillaarikatko-sepeli liiallisen kosteustuoton rajoittamiseksi. Tiivistä kerrosta, kuten muovikalvoa ei saa käyttää. Alustatilan sokkelien sisäpinta lämmöneristetään.

Kaikkien ryömintätilaan rajoittuvien rakennusosien ja materiaalien sekä tilaan jäävien varusteiden kuten tikkaiden, luukkujen, putkien ja johtoteiden on oltava korroosionkestäviä. Puurakenteisen alapohjan alapinnassa käytetään kiviaineisia rakennuslevyjä.

ALAPOHJA

Kaikissa alapohjatyypeissä on huolehdittava alapohjan rakennusfysikaalisesta toimivuudesta.

Alustatilallisessa alapohjassa kantava rakenne on alimmaisena. Kaikkien liittymien ja epäjatkuvuuskohtien tiivistyssuunnitelmat laaditaan toteutuskelpoisiksi ja suunnitelmissa vaaditaan mallisuoritukset. Läpivientien tiivistykset suunnitellaan ja käytetään systeimiripustusjärjestelmiä.

Maanvaraisten lattioiden liittymät suunnitellaan toteutuskelpoisesti tiiviiksi ja estämään veden nousu lattiarakenteisiin salaojitukseen ja karkeilla maa-aineksilla. Liittymät tiivistetään RT-kortin mukaisesti radon-tiivistys -ohjeiden mukaan kermikaistalla varmistettuna. Radonpoistokanavisto suunnitellaan kaikkiin uusiin alapohjiin. Korjauskohteissa tarve ratkaistaan alapohjan uusimislaajuuden mukaan.

RUNKO

Rakennusrunko on ensisijaisesti teräsbetonirakenteinen, elleivät rakennuspaikan pohjavesi yms. olosuhteet salli puurakenteista. Teräsrakenteiset pilarit palosuojaetaan ensisijaisesti betonoimalla (liittopilari). Teräsrakenteisten palkkien palonsuojaus hoidetaan palonsuojamaaleilla, ei mineraalivillapohjaisilla materiaaleilla.

KESTOPUU

Lahottaja- ja homesieniltä suojattua, kyllästettyä kestopuuta voidaan käyttää rakenteissa, joissa puu on alttiina vedelle ja kosteudelle. Tuotteet eivät saa olla kosketuksissa ihmisten kanssa ja sisäilmaan yhteydessä.

JULKISIVUT

Puurakenteista julkisivuverhouksen yhteydessä yläpohjarakenteena käytettävä palo-osastoivaa rakennetta, esim. teräsbetoni. Puurakenteisen yläpohjan yhteydessä räystäiden ja yläpohjan palo-osastointi on suunniteltava erittäin huolellisesti.

Lämpörappausa voidaan käyttää vain sellaisissa kohdissa, joissa ne eivät joudu mekaanisen rasituksen kohteeksi.

Kaikista vaakapinnoista laaditaan toteutuskelpoiset suunnitelmat, joiden mukaan veden valuminen pois rakenteesta on mahdollista.

ULKOPUOLISET TERÄSRAKENTEET

Kaikki ulos tulevat teräsrakenteet kuumasinkitään korroosiota vastaan. Sinkkikerroksen on täytettävä vähintään 50 v. käyttöikä.

Kuumasinkityt rakenteiden tarvittava maalaus tehdään sinkityksen kanssa yhteensopivilla maalikäsittelyillä.

YLÄPOHJA

Yläpohjarakenteen tuuletus suunnitellaan toteutuskelpoisesti toimivaksi huomioiden rakennuksen ympäröivä mikroilmasto.

Yläpohjan teräsbetoninen kantava rakenne pinnoitetaan kauttaaltaan kumibitu-mikermeillä vedeneristeeksi.

Vantaan kaupunki

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Tilakeskus / Hankevalmistelu

Puurakenteisessa yläpohjassa höyrynsulku tiivistetään lämmöneristekerrosta vastaan esim. 6 mm puukuitulevyllä.

Yläpohjaonteloissa palo-osastointi viedään vesikatteeseen asti ja ulotetaan molemmiin puolin palo-osastoseinää min. 500 mm vesikatteen alapinnassa.

VESIKATTO

Räystäät ulotetaan rakennusrungon ulkopuolelle ja käytetään aluskatteita.

Korjauskohteissa poistetaan singeli kermien päältä ja kermit uusitaan.

Räystään tuuletusrakoihin asennettavan hyönteisverkon on oltava syöpymätöntä teräksistä seulaverkkoa, jonka silmäkoko on noin 4 mm. Sadeveden pääsy seinän pystypinnalta tuuletusväliin estetään vastapellillä, elastisella kitillä sekä mekaanisella kiinnityksellä.

VESIKATTOJEN JA KATOSTEN VEDENPOISTO

Sade- ja lumen sulamisvedet johdatetaan hallitusti sadevesiviemäriin vesikatolta ja kaikilta katoksilta sisäänkäyntikatokset mukaan lukien. Vedenulosheittäjiä käytetään vain ainoastaan varajärjestelmänä tulvimisen estämiseksi. Ulkopuolisessa vedenpoistossa käytetään syöksytorvia, jotka kohdistetaan suoraan loiskereunoille varustettuihin PEH-muovisiin rännikaivoihin. Pelkkiä viemäriin päähän asennettavia suppiloita ei saa käyttää. Syöksytorvien alaosat tehdään iskunkestävästä 2-3 mm kuumasinkitystä teräspannuksesta väh. 2 m korkeuteen saakka. Anturoiden suunnittelussa huomioitava rännikaivon korkeus siten, ettei toteutusvaiheessa rännikaivoa siirretä pois syöksytorven kohdalta ja siten aiheuteta ylimääräistä kosteusrasitusta sokkeli- ja perustusrakenteelle.

MÄRKÄTILAT

Märkätilojen seinät tehdään kiviaineisena. Korjauskohteissa kevyet väliseinät tehdään kiviaineisella rakennuslevyllä välipohjan kapasiteetin niin edellyttäessä.

Lattioiden ja seinien vedeneristyksessä käytetään sertifioituja ja tyyppihyväksytyjä vedeneristysjärjestelmiä noudattaen valmistajan ohjeita myös yksityiskohtiin. Märkätiloista laaditaan märkätiladetailit, jotka on hyväksyttävä rakennusvalvonnassa.

LEVYVÄLISEINÄT

Levyrakenteisia väliseiniä voidaan käyttää yleensä kuivissa tiloissa. Oppilaitoksissa käytävään rajoittuvat väliseinät tehdään kiviaineisina mekaanisen kestävyuden ja varusteiden kuten naulakkojen ja penkkien lujemman kiinnityksen vuoksi.

Kaikissa levyväliseinissä rakennuslevyt on asennettava irti valmiista lattiapinnasta noin 10 mm rakentamisen tai käytön aikaisen kapillaarisen kosteuden nousun ehkäisemiseksi. Levyjen asennuksessa on siis otettava huomioon myös suunnitellun lattiapäällysteen paksuus. Rako tiivistetään ääni- ja paloneristysvaatimusten edellyttäessä kosteuden nousun katkaisevalla tiivistysmassalla.

LIITE 3, LVIA -LIITE

12.5.2016

Suunnitelmat tulee laatia voimassa olevia määräyksiä ja ohjeita, mm. Suomen rakentamismääräyskokoelmaa noudattaen. Lisäksi noudatetaan pelastuslaitoksen vaatimuksia ja tilaajan ohjeistuksia sekä malleja. Osa ohjeista on yleisluonteisia, jolloin ohjeita noudatetaan rakennushankkeeseen soveltuen.

Laadittuja LVIA-suunnitteluun liittyviä erillisohjeita on mm. (mahdollinen) kohdekohtainen LVIA-liite, (mahdollinen) hankesuunnitelman LVIA-osio, teknisen työn ohjeet ja mallit.

Rakennusautomaatiosuunnitelma tulee laatia 25.2.2008 päivätyn Insinööritoimisto Proval Oy:n ohjeen "Rakennusautomaatiojärjestelmän suunnitteluohje" ja siihen liittyvien rakennuttamisen tarkentavien ohjeiden ja mallien mukaan.

Tilaaja päivittää/ täydentää ohjeistustaan tekniikan ja vaatimustasojen muuttuessa.

Suunnittelijalla on velvollisuus pyytää tilaajan erillisohjeet ja mallit aina uuden hankkeen käynnistyessä.

Suunnittelija on velvollinen pitämään yhteyttä tarvittaviin viranomaisiin ja kunnallisiin laitoksiin sekä toimittamaan suunnitelmapiirustukset ja muut tarvittavat asiapaperit näiden hyväksyttäväksi niin, että ne hyväksytyinä ovat käytettävissä rakennustöiden alkaessa.

Esim. LVI-suunnittelija tilaa liitoskohtalausunnon ja toimittaa KVV-piirustukset rakennusvalvontaan tilaajan KVV-ohjeen mukaisesti.

Suunnittelija huolehtii rakennustuotteiden kelpoisuudesta määrittämällä tuotteiden CE-merkinnän vaatimustasot (Rakennustuoteasetus EU nro: 305/2011) sekä kansallisen tason vaatimukset (tuotehyväksyntälaki 954/2012)

LVI-työselitykseen kirjoitetaan aina maininta:

"Vantaan kaupungin maankäyttötoimen mittausosasto suorittaa kaapelikaivantojen mittauksen".

"Putkiurakoitsijan tulee ennen kaivantojen peittämistä pyytää Vantaan kaupungin maankäyttötoimen mittausosastolta laittamiensa putkijohtojen kulkureittien tarkastus. Tarkastuspöytäkirja tulee olla lopputarkastuksessa mukana ja se on esitettävä LVI-valvojan hyväksyttäväksi.

Jos mittausosaston putkitarkastuksessa putket eivät ole asennettu, kuten putkiurakoitsija asemapiirroksessa on ilmoittanut, tulee urakoitsijan kustannettavaksi mittausosaston tarkastuksen yhteydessä poikkeavien putkijohtojen kulkureittien

uudelleen piirtämis- ja kaapelihakulaitteella suoritettavien kaapelien paikallistamisien kustannukset."

LIITE 4, SÄHKÖ -LIITE

12.5.2016

Suunnitelmat tulee laatia noudattaen voimassa olevia sähköalan standardeja, pelastuslaitoksen vaatimuksia ja tilaajan ohjeistuksia sekä malleja. Osa ohjeista on yleisluonteisia, jolloin ohjeita noudatetaan rakennushankkeeseen soveltuen.

Laadittuja sähkösuunnitteluun liittyviä erillisohjeita on mm. (mahdollinen) kohdekohtainen sähköliite, (mahdollinen) hankesuunnitelman sähköosio, kameravalvonta- ja murtohälytínjärjestelmien suunnitteluohje, yleisohje valaistusohjauksista, teknisen työn ohjeet ja mallit sekä palovaroitinjärjestelmään liittyvää ohjeistusta. Tilaaja päivittää/täydentää ohjeistustaan tekniikan ja vaatimustasojen muuttuessa.

Suunnittelijalla on velvollisuus pyytää tilaajan erillisohjeet ja mallit aina uuden hankkeen käynnistyessä.

Suunnittelijan tulee toimittaa ao. suunnitelmapiirustukset ja muut tarvittavat asiapaperit sähkö- ja pelastuslaitokselle hyväksyttäväksi niin, että ne on hyväksytty ennen rakennustöiden aloitusta. Sähkölaitokselle tulee toimittaa sähköliittymään ja mittauksiin liittyvät dokumentit kuten asemapiirustus, kiinteistömuuntamon piirustukset, pääkeskuskerroksen ryhmityspiirustus ja pääkeskukseen liittyvät piirustukset. Pelastuslaitokselle tulee toimittaa ainakin merkki- ja turvavalistuspiirustukset sekä automaattisen paloilmittimen suunnitelmapiirustukset. Lisäksi em. laitoksille tulee toimittaa järjestelmiin liittyvät osiot sähkötyöselostuksesta.

Sähkötyöselitykseen kirjoitetaan aina maininta:

"Sähköurakoitsijan tulee ennen kaivantojen peittämistä pyytää Vantaan kaupungin maankäyttötoimen mittausosastolta laittamiensa kaapeleiden ja putkien kulkureittien tarkastus. Tarkastuspöytäkirjan tulee olla lopputarkastuksessa ja se on esitettävä sähkövalvojan hyväksyttäväksi.

Jos mittausosaston tarkastuksessa kaapelit eivät ole asennettu kuten sähköurakoitsija asemapiirroksessa on ilmoittanut, tulee urakoitsijan kustannettavaksi mittausosaston tarkastuksen yhteydessä poikkeavien kaapeleiden kulkureittien uudelleen piirtämis- ja kaapelihakulaitteella suoritettavien kaapelien paikallistamisten kustannukset."

LIITE 5, PELASTUSTOIMIASETUKSEN VAATIMUKSET

12.5.2016

VÄESTÖNSUOJAT

Pääsääntöisesti noudatetaan alla olevaa Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen Tulosyksikköohjetta 13, VÄESTÖNSUOJAN RAKENTAMISVELVOLLISUUS KOULU- JA PÄIVÄKOTIRAKENNUKSISSA.

Rakentamisvelvollisuus

Voimassa olevan valtioneuvoston asetus väestönsuojista 408/2011 mukaan väestönsuojan varsinaisen suojatilan pinta-ala tulee olla vähintään kaksi prosenttia asianomaisen rakennuksen yhteenlasketusta kerrosalasta. Väestönsuojan varsinaisen suojatilan tulee olla kuitenkin vähintään 20 neliometriä (2 § 1. mom.).

Jos opetusalan tai hoitoalan rakennukseen rakennettava väestönsuoja olisi liian pieni oppilaspaikkoihin taikka hoitopaikkoihin nähden, väestönsuojan koko voidaan määrätä sen henkilömäärän mukaan, joka rakennuksessa keskimäärin oleskelee (2 § 3. mom.).

Koulujen väestönsuojamitoitus (0,75 m²/henkilö) määritellään tapauskohtaisesti rakennusvalvonnan, pelastuslaitoksen ja sivistystoimen kanssa hankesuunnittelu- vaiheessa. Mitoituksessa voidaan ottaa huomioon vähennyksenä mm. seuraavia asioita tapauskohtaisesti:

- VSS- puutealueilla keskimääräisen rakennuksessa olevan henkilömäärän mukaan seuraavasti:
rakennuksessa keskimäärin oleskeleva henkilömäärä:
– esim. keskimääräinen ryhmäkoko
– 1- 2 luokilla 22,8 oppilasta
– 3- 6 luokilla 26,3 oppilasta
vähennettynä:
- keskimääräisellä poissaolomäärällä (3 -16 %)
– alakoulut - 3%
– yläkoulut -12%
– lukiot -16%

– keskimäärin työharjoittelussa tai muussa vastaavassa koulutuksessa rakennuksen ulkopuolella olevien määrällä
– muut mahdolliset keskimääräiseen henkilömäärään vaikuttavat tekijät
- Jos kaupunginosassa tai vastaavalla alueella on riittävästi VSS- tiloja väestönsuojamitoitus määräytyy rakennuksen yhteenlasketun kerrosalan mukaan (2%).

Vantaan kaupunki

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Tilakeskus / Hankevalmistelu

Helpotukset

Voimassa olevan pelastuslain 379/2011 mukaan aluehallintovirasto voi erityisen painavasta syystä yksittäistapauksissa myöntää vapautuksen laissa säädetystä väestönsuojan rakentamisvelvollisuudesta (75 § 1. mom.).

Rakennusluvan myöntävä viranomainen voi asianomaista pelastuslaitosta kuultuaan myöntää poikkeuksen väestönsuojalle sisäasiainministeriön asetuksella säädetystä teknisistä vaatimuksista tai valtioneuvoston asetuksella väestönsuojalle säädetystä koko- ja sijaintivaatimuksesta, jos siihen on perusteltu syy eikä poikkeuksen tekeminen olennaisesti heikennä suojautumismahdollisuuksia (75 § 2 mom.). Vantaan kaupungin rakennusvalvonta on ohjeistanut, että mikäli päiväkotirakennuksen kerrosala on alle 1500 k-m², päiväkotiin ei rakenneta väestönsuojaa.

Pelastusviranomaisen linjaus

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos tulee uudisrakennusten sekä laajennusosien rakennuslupiin liittyvissä väestönsuojalausunnoissa edellyttämään seuraavan koisten väestönsuojien rakentamista:

- Rakennuksen / rakennusryhmän koko enintään 1200 k-m² -> ei väestönsuojan rakentamisvelvoitetta.
- Rakennuksen / rakennusryhmän koko 1200 - n. 2200 k-m² -> rakennettava 1 kpl varsinaiselta suoja-alaltaan väh. 90 m² S1-luokan väestönsuoja 120 henkilölle. (laitetiloineen min. 95,5 m²).
- Rakennuksen / rakennusryhmän koon ollessa suurempi kuin n. 2200 k-m², tulee pelastusviranomainen lausumaan väestönsuojan / -suojien rakentamisvelvollisuudesta tapauskohtaisen harkinnan perusteella.

Mikäli koulu- tai päiväkotirakennukseen tulee sijoittumaan suojelulohkon johtokeskus, tulee pelastusviranomainen lausumaan väestönsuojan rakentamisvelvollisuudesta tapauskohtaisen harkinnan perusteella.

PÄIVÄKOTIEN 1. KERROKSEN LEPOHUONEET

Pelastusviranomaisen vaatimusten mukaan, 1. kerroksen lepohuoneesta on järjestettävä varatie ulos esim. kiinteällä painikkeella varustetun avattavan ikkunan kautta.

PÄIVÄKOTIEN 2. KERROKSEN LEPOHUONEET

Pelastusviranomaisen vaatimusten mukaan, mikäli lepohuone sijaitsee toisessa kerroksessa, lepohuoneesta tai toisesta oviyhteydellä toisiinsa liittyvästä lepo-

huoneesta on oltava suora yhteys varsinaiseen uloskäytävään tai oviyhteys säältä suojattuun varatieportaaseen.

LIITE 6, PIHASUUNNITTELUN KONSULTTIOHJEET

12.5.2016

Tilaajan edustajat:

Pihavastaava Ulla Puranen, ulla.puranen@vantaa.fi

Valvojapuutarhuri Jukka Holopainen, jukka.holopainen@vantaa.fi

Valvoja Katja Launonen, katja.launonen@vantaa.fi

Kiinteistöhoitaja Minna Savela, minna.savela@vantaa.fi

Hallintokunta ja pihan käyttäjät:

Sivin, päiväkodin, koulun, jne. edustajat

Lähtötietomateriaali: Suunnittelijan tai muun piirustuksia tarvitsevan tulee ottaa yhteyttä sähköpostilla hava_assarit@vantaa.fi ja pyytää suunnittelukohteen piirustusluettelot.

YLEISIÄ PERIAATTEITA:

Päiväkotien tai muiden pienille lapsille tarkoitettujen tilojen ulkopuolisissa rakenteissa tai piha- ja leikkikenttävarusteissa kyllästettyä kestopuuta ei saa suojaamattomana käyttää lainkaan maan pinnan yläpuolisissa osissa.

AIDAT

Aidat toteutetaan mieluiten säleverkkoaitana. Tapauskohtaisesti elementtirakenteisena puisena Tilakeskuksen tyyppiaitana. Tolpat valetaan betoniin (ei esim. metpost-jalkoja), hyväksytyt rakovälit, ei teräviä päitä, juoksut kyllästetystä tai maalatusta puusta. Elementit kasataan ruuveilla, ei nauloilla. Aitatolpat pääsääntöisesti terästä. Maavara ei saa ylittää 100 mm, säleverkkoaita asennetaan mahdollisimman lähelle maan pintaa.

PORTIT:

Käynti- ja huoltoportit 3,5 m portteihin salpa päälle tai ulkopuolelle (kiväärinlukko-malli), ketjulukko, porttien pylväät teräksestä ja yhtenäinen betonivalu portin alle, portin kehykset metallista (Tilakeskuksen tyyppikuva).

HULEVEDET JA SADEVESIEN KÄSITTELY:

Hulevesien käsittelyssä noudatetaan valtakunnallisia ohjeita hulevesien käsittelyssä ja imeyttämisessä sekä tonttien kuivatukseen liittyviä teknisiä ohjeita ja määräyksiä. Vantaa.fi: Ympäristö ja luonto. Vantaan hulevesiohjelma. Kuntaliitto, Hulevesiopas. RIL 234–2007 Pihojen pohja – ja päällysrakenteet, Suunnittelu- ja rakentamisohjeet.

Vantaan kaupunki

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Tilakeskus / Hankevalmistelu

Kallistukset pois päin rakennuksesta, sadevesikaivot sakkapesillä, ei kaivoja hiekkalaatikoiden viereen, sadevesikaivojen ympärykset pinnoitetaan kiveyksellä tai asfaltilla.

Pintavesien ohjaamiseen sadevesikaivoihin yms. käytetään vastakallistuksia.
RAkMk C2, Kosteus.

SEINÄN VIERUSTAT:

Rakennuksen läheisyydestä vesi poistetaan sadevesiviemäreillä, pintavesikouruilla tai muulla vastaavalla tavalla kuivatussuunnitelman mukaan.

Rinnetapauksissa maanpinta muotoillaan lisäksi siten, että yläpuolelta valuvat sade- ja sulamisvedet ohjautuvat rakennuksen sivuitse aiheuttamatta haittaa naapuritontille (tarvittaessa niskaojat ja vastakallistukset) C2, kohta 2.1.1.1

Asfalttialueella tehdään lisäksi seinän viereen ns. reunamakkara joka erotetaan seinästä esim. kivipintaisella kattohuopakaistalla

Seinän vierustoille sijoitetaan murske tai kivipinta, kasvillisuutta vasta metrin päähän seinästä. Sokkelinvierus sepelöintiä tulee välttää päiväkotien leikki-alueen puolella kohdissa, joissa leikki-alue rajoittuu seinään.

TURVA-ALUSTAT:

Keinujen alla käytetään valettavaa kumista putoamisalustaa tai laattoja. Muiden leikkivälineiden alla voidaan käyttää turvasoraa.

KASVILLISUUS:

Kasvavan kasvillisuuden säilyttäminen lähtökohtana, ovat puut mitataan paikalleen ja pyritään säilyttämään. Kerroksellinen kasvillisuus on tehokkain ilmapuhdistaja. Kasvillisuudesta voidaan muodostaa puu- ja pensasryhmiä, sekaistutuksia, jolloin istutusalueille levitetään katemateriaali. Erikorkuisia puiden metsikkö- taimia voi käyttää sekaistutuksissa. Yksittäin kasvatettavat puut tulee olla isokoisia, rungon ympärysmitta yli 10/12 cm, puille järjestetään kasteluputket ja tuenta. Kasvillisuutta voi sijoittaa aitojen ulkopuolelle ja alueille, jossa ne eivät joudu kovan kulutuksen alaisiksi. Istutukset rajataan suoja-aidoin.

VALAISTUS:

Valaisimet sijoitetaan niin, että valaistusteho riittää turvalliseen liikkumiseen pihalla. Valaisimien paikka sellainen, etteivät ne ole huoltoliikenteen eivätkä koneellisten lumitöiden esteenä.

TOIMINTAVÄLINEET:

Toimintavälineiden on täytettävä standardoidut turvanormit. Turvaetäisyydet esitetään katkoviivalla piirustuksessa, putoamislustat esitetään rasterointeina, turvallisuuden kannalta kriittiset mitat mittalukuina. Turvanormit: SFS käsikirja 143. Leikkikenttävälineet 2009, SFS käsikirja 82. Lähiliikuntapaikkojen varusteet 2009.

ROSKA-ASTIAT:

Sijoitetaan penkkien yhteyteen (ei seinä- eikä katoskiinnityksiä), koko vähintään 30 litraa.

Kiinnitys mahdollisuuksien mukaan kiinteisiin rakenteisiin tai riittävän tukevalla omalla perustuksella.

KIIINTEISTÖN JÄTTEIDEN KERÄYS:

Jätehuoltoon kuuluvat jätteiden keräys, lajittelu ja kuljetukset. Jätteiden keräyspaikka tulee suunnitella mahdollisemman lähelle keittiötä. Ensisijaiset jätteiden keräyspisteet ovat syväkeräysastiat. Kiinteistöltä yleisemmin kerättäviä jätteitä on sekajäte, biojäte, pahvi ja kartonki sekä erikoisjätteistä lasi- ja metalli. Kerättävien jätteiden määrään ja astian kokoihin vaikuttavat kiinteistön koko ja toiminta. Malliesimerkkinä koulukiinteistön syväkeräysastiat: Sekajäte 3-5 kuutiota, biojäte 800l - 1 kuutio, pahvi ja metalli 2 kuutiota (jaettu säilö) Syväkeräysastioiden suuaukkojen tulee olla riittävän suuret.

Syväjätessäiliöiden tyhjennystyössä käytettävä 3-akselinen nosturiauto

- auton leveys 3000 mm
- pituus 10500 mm
- auton ulkokulman kääntösäde 9900 mm (halkaisija 19800 mm)
- auton maksimipaino kuorman kanssa 26 tonnia

JÄTEKATOS

Mikäli kohteeseen rakennetaan jätekatos, seka-, bio-, kartonkiastioille ja, pahvirullakolle, sekä mahdollisesti metalli- ja lasin keräysastioille.

Malliesimerkkinä päiväkodin jäteastioista: 3 x 660l sekajäteastian mitat: l 1370, s 850, k 1250, 1 x 240l biojäteastia mitat: l 600, s 720, k 1100

1 x 240l metallinkeräysastia mitat: l 600, s 720, k 1100. 1 kpl pahvirullakoita.

Jätekatokseen tulee asentaa kaksoislukkopesä; kiinteistön sarjaan, käyttäjille ja toinen Vantaan sarjaan, jätekuskeille.

Jätekatoksen jäteastioiden tyhjennyksissä käytettävä välitela-auto

- auton leveys 2500 mm+ peilit
- pituus 8900 mm
- korkeus 3800 mm
- auton kääntösäde 8540 mm
- auton kokonaispaino 26 tonnia

Vantaan kaupunki

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Tilakeskus / Hankevalmistelu

KULKUVÄYLÄT:

Huolto- ja henkilöliikenne suunnitellaan niin, että ne eivät risteä. Huomioidaan talviauraus, väylän leveys min. 3,5 m mielellään asfaltti-päällysteisiä.

Pihoille mitoitetaan myös erikseen merkittävä pelastusväylä, rakenne raskaan liikenteen mukaan. Asiakas- ja henkilökuntapysäköinti suunnitellaan liikennemerkeineen. Kiinteistön opaskilpi sekä ”Asiaton oleskelu kielletty” – kilpi.

LUMITILAT:

Varataan riittävästi lumitilaa, ei esteitä, esimerkiksi kasvillisuutta. Esitetään suunnitelmassa.

PIHASUUNNITELMA JA LUOVUTUSDOKUMENTIT:

Suunnitellaan mittakaavassa 1:200- 1:100 (pinnan tasaus ja kuivatus, maastonmuotoilu, pintamateriaalit, rakenteet, kalusteet, varusteet, kasvillisuus kasvilajeittain, valaistus), detaljikuvat ja leikkauspiirustukset tarvittavista kohteista 1:20 - 1:100, työselitys, määräluettelot, piirustusluettelo sekä alustava kustannusarvio. Katso liite 10.

YLEISET TYÖSELOSTUKSET:

Tarkistetaan aina uusimmat laitokset esimerkiksi:

Infra RYL 2006, Infra RYL 2010 Väylät ja Rakenteet, MaaRYL 2010 Rakennustöiden yleiset laatuvaatimukset, Viheralueiden yleinen työselostus VRT '11, Viheralueiden hoidon työselostus VHT 14, Pihan yleinen rakentamistapaohje '11 jne.

KOULUT:

- välituntipihaa oppilasta kohden vähintään 5 m²
- nurmikot ei pieniä, istutukset suojataan aidoin, istutuksia harkiten
- istutukset vaarattomia, helppohoitoisia pensaita ja puita: hedelmäpuita, marjapensaita, havu- ja lehtipuita
- huolto-, liikenne- ja paikoitusalueet erotetaan varsinaisista oleskelualueista
- urheilukenttä aidataan, kenttä kivituhkapintainen, aita metallinen säleverkko-aita
- myös aidatut tekonurmipäällysteiset kentät/ ministadionit suositeltavia
- leikki- ja liikuntavälineitä välituntipihalle (keinut, kiipeily, koripallo, jalkapallo-maalit, ulkosähly, tasapaino, frisbee - korit jne.)
- pihavarusteet: lipputanko, polkupyörätelineet, kiinteät penkit, roskakorit, autolämmityspistorasiat, postilaatikko
- sadekatokset sisäänkäyntien yhteyteen
- jätekatos/ jätekeräysjärjestelmä

Vantaan kaupunki

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Tilakeskus / Hankevalmistelu

- sisäänkäyntien edustat asfaltoitu tai betonilaatoitettu
- asfalttipäälysteisille alueille maalataan hyppyruutuja, pienpelien rajoja jne.
- pihavalaistus hyödyntäen mahdollisimman paljon katoksiin ja ulkoseinille asennettuja valaisimia
- ajotiet, huoltoväylät ja pysäköintialueet asfaltoituja
- tonttia ei aidata yleensä

PÄIVÄKODIT kts. myös pihakortti

- varustettua ulkoleikkilaa 20 m2 päivähoitopaikkaa kohden
- piha-alue aidataan 1,4 m korkealla puu- tai metallisella säleverkkoaidalla
- pihavarasto leikki- ym. välineille
- keinut, kiikkulauta tai jousikeinuja, kiipeilyteline, liukumäki, istuinryhmäkalusteet, hiekkalaatikko, istuinpenkit aikuisille, sade- ja/ tai aurinkokatos rakennuksen yhteyteen
- pyörätelineet, roskakorit, lipputanko, autolämmityspistorasiat, postilaatikko
- istutukset vaarattomia, helppohoitoisia pensaita ja puita: hedelmäpuita, marjapensaita, havu- ja lehtipuita
- nurmialue/pienkenttä
- sisäänkäynnin yhteyteen betonilaatoitettu tai asfaltoitu alue
- piha kivituhka- tai sorapintainen
- hyvä pihavalaistus
- lastenvaunuille varasto

LIITE 7, KEITTIÖIDEN ERITYISOHJEET

12.5.2016

Keittiösuunnitteluasioissa yhteyshenkilö:
keittiöasiantuntija Tarja Aaltola
tarja.aaltola@vantaa.fi puh.09 839 23223

Keittiöiden huonetilaa sekä varustetasoa koskevat terveydelliset ja työsuojelulliset vähimmäisvaatimukset

Ohjeet perustuvat Ympäristökeskuksen valvontaosaston päätökseen.

Keittiöiden kokonaispinta-ala tulee määräytyä toiminnan laajuuden sekä ruokailijamäärän mukaan.

Keittiötilojen kalusteet sekä lattia-, seinä- ja kattopintojen tulee olla helposti puhtaana pidettävillä materiaaleilla päällystetyt ja kosteutta kestäviä. Lattiamateriaalin tulee lisäksi olla liukastumista estävä.

Keittiötilojen huonekorkeuden tulee työskentelytiloissa olla vähintään 2500 mm.

Keittiötiloihin tulee saada päivänvalo.
Ikkunoiden pinta-alan tulee olla vähintään 10 % lattiapinta-alasta.
Suositellaan ns. yläikkunoita, paitsi emännän tilassa, jossa ikkunan alareunan korkeus lattiasta on min. 1200mm.

Keittiö tulee sijoittaa rakennuksen pohjoisosaan, ikkunat pohjoiseen ja itään.

Suorakaiteen muotoisessa keittiössä liikennetilojen ja laitteiden viemän tilan suhde on yleensä taloudellisempi kuin neliön mallisessa keittiössä.
Turhia syvennyksiä ja ulokkeita tulee välttää.
Keittiössä on oltava riittävästi ehjää seinää laitteiden ja kalusteiden sijoittelua varten. Laitteet tulisi sijoittaa mahdollisuuksien mukaan seinän viereen.
Keittiössä tulee olla vähintään 1100-1200mm. vapaata käytävätilaa.

Keittiössä tulee olla riittävä määrä kalusteita ja laitteita, jotka soveltuvat erilaisia säilytys- ja tarjoilulämpötiloja vaativille elintarvikkeille.

Keittiön tavarankuljetuksia varten tontille tulee varata riittävästi tilaa, jotta kuljetusautot mahtuvat kääntymään. Pääsääntöisesti tavarat kuljetetaan n.12 m pitkillä autoilla.

Valmistuskeittiöön, joka toimii ruokaa lähettävänä keittiönä, tehdään kaksi ulko-ovea, toinen ruokien uloskuljetukseen, toinen raaka-aineiden sisään kuljetukseen.

Keittiöiden suunnittelu on annettava laitoskeittiösuunnitteluun erikoistuneen suunnittelijan tehtäväksi. Pääsääntöisesti kohteen pääsuunnittelija hankkii ko. erikoissuunnittelijan alihankintanaan. Laitevalmistajien suunnittelupalvelua ei hyväksytä.

KALUSTEET

Keittiöiden ja niihin liittyvien aputilojen kalusteissa käytettävän ruostumattoman teräksen tulee olla 18/8 -kromi-nikkeliterästä (austeniittiset teräslajit EN1.4301 AISI304), ellei muuta ole mainittu.

Pöytä yms. tasojen on oltava harjattua terästä AISI 304. Myös kalusteiden tukirakenteiden on oltava kokonaan ruostumatonta terästä.

Hitsaus-saumojen on oltava hyvin viimeistelyä ja siten hygieenisia. Kaikki kulmat on pyöristetty, reunat eivät saa olla teräviä edes kalusteen alareunoissa.

Työpöytien korkeus on 900mm, paitsi toimistopöydän 750mm.

Käsitöiden korkeussäädettävä tai kohteeseen suunniteltu madallettu pöytä sijoitetaan valmistuskeittiöihin.

TARJOILUTILA JA ASTIOIDEN PALAUTUS

Päiväkodissa tarjoilulinjasto sijoitetaan ruokasalin puolelle keittiön seinää vasten. Kiinteä linjasto on rakennettava niin, että sokkeli on alhaalta umpinainen. Linjaston korkeus on 750mm.

Koulussa tarjoilutilan tulee olla ruokasalin yhteydessä keittiön välittömässä läheisyydessä ja sen tulee olla suljettavissa/lukittavissa varsinaisesta ruokasalista.

Tarjoilutilan tulee olla vesieristetty, vesieristeeksi käy myös vedeneristeeksi hyväksytty muovimatto.

Koulussa:

- 1 linjasto/ruokasali alle 300 oppilaan koulussa, 2 aloituspistettä
- 2 linjastoa/ruokasali yli 300 oppilaan koulussa, 4 aloituspistettä
- 3 - 4 linjastoa/ruokasali yli 600 oppilaan koulussa, vähintään 6 aloituspistettä

Koulussa erityisruokavalioiden tarjoilua varten suunnitellaan oma linjasto, joka avautuu keittiöön, tai oma erillinen linjasto tarjoilutilaan.

Koulussa astioiden itsepalautuslinjastossa:

- alle 400 oppilaan koulussa yksipalautuspiste, linjastossa paikka vähintään 5 korille
- yli 400 oppilaan koulussa vähintään kaksi palautuspistettä, molemmissa paikka vähintään 5 korille.
- yli 700 oppilaan kouluissa palautus suunnitellaan kohdekohtaisesti

Suuremmissa päiväkodeissa itsepalvelupalautuslinjasto suunnitellaan samalla periaatteella kuin pienissä kouluissa.

Seinää vasten olevan palautuslinjaston taustaseinä laatoitetaan lattiatasosta 1400mm:n korkeuteen.

Tarjoilulinjasto hankitaan kokonaisuutena laitettoimittajalta, linjasto tulee rakentaa tehtaalla siten että sähkö- ja vesijakelu voidaan tehdä linjaston sokkelitilassa olevassa kourussa.

Tarjoilulinjastojen LVIS –suunnitelma tulee hyväksyttää kohteen LVIS –suunnittelijalla tai valvojalla ennen asennusta.

Linjastoon tai linjaston lähelle ICT-yhteydet kaupunkikorttilukijalaitteelle.

Kohteen arkkitehti määrittelee linjaston pintamateriaalin ja värin.

KUIVA-AINEVARASTOTILAT

Kuiva-ainevaraston tulee olla ylipaineinen ympäröivään keittiötilaan nähden. Lattialle sijoitetaan pyörällisiä tavara-alustoja ja jauhovaunuja kohteen laiteluettelon mukaan.

Hyllyköt ovat muunneltavissa olevia, kiinteitä tai pyörillä liikuteltavia, runko-osat muovipinnoitettu rst, hyllytasot irrotettavat ja pestävät, elintarvikekäyttöön soveltuvat muovihyllyt.

Suuremmissa keittiöissä tarvitaan erillinen, siirrettävissä oleva rst-hyllykaappi gluteenittomille tuotteille.

TOIMISTOTILA, -TYÖPISTE

Suurissa keittiöissä toimistotöitä varten on varattava keittiön yhteyteen tai sen välittömään läheisyyteen oma erillinen tila.

Pienissä keittiöissä toimistotöitä varten varataan työpiste, jossa on työtason lisäksi laatikosto ja seinähyllykkö, kaikki rst-rakenteisia. Työpisteeksi suunniteltu tila tulee merkitä piirustuksiin.

Vantaan kaupunki

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Tilakeskus / Hankevalmistelu

Sekä toimistotila että työpiste varustetaan sähkö- ja ICT- liittymillä.

HENKILÖKUNNAN SOSIAALITILAT

Keittiöhenkilökunnalla tulee olla käytettävissä pukeutumis-, peseytymis- ja wc-tilat, jotka voidaan sijoittaa muiden henkilöstötilojen yhteyteen, kuitenkin samaan rakennukseen.

Suurempien valmistuskeittiöiden osalta ko. tilat on oltava omat ja ainakin wc:n on sijaittava keittiön yhteydessä tai välittömässä läheisyydessä. Keittiöstä ei saa olla suoraa kulkuyhteyttä wc-tilaan.

Mikäli sosiaalitilat eivät sijaitse keittiön läheisyydessä, tulee jokaiselle työntekijälle varata henkilökohtaisia tavaroita varten riittävän iso, lukittava lokerokaappi esim. toimistotilaan tai wc:hen.

Lisäksi keittiöhenkilökunnan käytettävissä tulisi olla yhteinen lepotila sekä tarvittaessa oma erillinen ruokailutila.

Seinälle hankitaan ilmoitustaulu.

SIIVOUSTILA

Keittiön siivousaineille ja –välineille sekä paperipyyhkeille, jätösäkeille yms. oma vesipisteellinen siivoustila. Tilassa tulee olla koneellinen ilmanvaihto.

Palvelukeittiöiden siivouskomerot rst-rakenteiset, säädettävillä jaloilla, siirrettävissä. Siivouskomero varustetaan vesipisteellä, kaatoaltaalla, siivousvälinepidikkeillä sekä rst-hyllytasoilla, komero alhaalta ja ylhäältä rst-ritilöin (ilmankierto). Siivouskomero mallia Malmi Steel tai vastaava.

TUULIKAAPPI

Keittiön tuulikaapin tulee olla malliltaan/kooltaan riittävä (~2,5 m²), jotta kuljetusvaunut ja ruoan kuljetuslaatikot mahtuvat sinne säilytystä varten. Sekä ulko-oven että tuulikaapin sisäoven tulee olla vasikalliset (kokonaisleveys n.1200-1300mm), jotta suurempienkin vaunujen sisäänkuljetus ja myöhemmin mm. laitevaihdot ovat mahdollisia.

Tuulikaappi varustetaan lämpöpuhaltimella.

Lattialle sijoitetaan ruuturitulälattiakaivo, joka ei saa olla kulkuväylällä..

RULLAKKO- JA LAATIKKOVARASTO

Ulkovarasto toimittajien rullakoille ja muille kuin ruoan kuljetuslaatikoille keittiön ulko-oven läheisyyteen. Haittaeläinten (=linnut ja rotat) pääsy ulkovarastoon tulee estää esim. riittävän tiheällä verkolla.

Vantaan kaupunki

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Tilakeskus / Hankevalmistelu

LASTAUSLAITURI

Mikäli keittiön yhteydessä on lastauslaituri, sen tulee olla katettu, syvyys min. 1500mm, ja sen yhteyteen tai välittömään läheisyyteen on järjestettävä lukittava rullakko- ja laatikkovarasto.

Latauslaiturin pinta on betonia tai metallista ns. liukuesteritilää, jonka silmäkoko on max. 12 x 12 mm. Lastauslaiturin yhteyteen rakennetaan aina sekä portaati että luiska, jonka kaltevuus enintään 1:12,5.

Mahdollinen lastauslaiturin nostin tulee suojata ilkvallalta.

LATTIAKAADOT JA – KAIVOT, VESIPISTEET

Lattiakallistussuunnitelma tehdään aina, ja se kuuluu keittiösuunnittelijan tehtäviin. Suunnitelma tehdään keittiölaitetoimittajan laatiman asennuspiirustuksen päälle. Keittiölaitetoimittaja mitoittaa asennuspiirustukseensa kaikkien lattiakaivojen paikat (myös niiden kaivojen paikat, jotka eivät liity laitteisiin) , kaivojen korkeusasemat sekä mallit/koot.

Mikäli laitetoimittajia on useita, keittiösuunnittelija vastaa, että lattiakallistussuunnitelmaan tulee kaikkien laitteiden vaatimat lattiakaivot ja – kallistukset sekä kaivojen korkeusasemat.

Seinän vierellä olevien kalusteiden alla kallistus on 1:50, muualla keittiössä 1:100 ... 1:200, joidenkin laitteiden (esim. uunit) kohdalla lattia vaakasuora laitetoimittajan asennuspiirustuksen mukaan. Astianpalautuslinjaston ja astianpesukoneen alapuolella lattian kallistus on 1:20. Lattiakaivojen ympärillä kaato 1:50 kaivoon.

Lattiakaivot astianpesukoneen ja yhdistelmäuunin yhteyteen, lattiakallistumat lattiakaivojen suuntaan, koneiden ja laitteiden alla kunnon kaato samoin lattiakaivojen ympärillä, muualla tasainen lattia.

Yhdistelmäuunin alla on aina tasainen lattia.

Lattiakaivojen on oltava helposti puhdistettavat.

Lisäksi keittiöön sijoitetaan:

- käsienpesupaikka
- esipesusuihku sekoittajalla, seinäkiinnitteinen
- lattianpesuletku, pistooli sekä letkuteline

Vantaan kaupunki

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Tilakeskus / Hankevalmistelu

- vesipisteet keitto- ja paistolaitteiden ja vihannesleikkurin yhteyteen
- Keittiötilan ovien eteen sijoitetaan keittiön puolelle lattiakaivot
- Suurien kaivoritilöiden läheisyyteen sijoitetaan seinälle ripustettava kaivokouku ritilöiden nostamista varten

KYLMÄ- JA PAKASTEHUONEET, JÄÄ- JA PAKASTEKAAPIT

Keittiöiden kylmälaitteet liitetään keskuskoneeseen, niin että jokaisella kylmälaitteella on oma koneikko. Koneikossa on oltava ns. talvivarustus. Lauhdutinlaitteistolle tehdään metallirakenteiset telineet, jotka varustetaan avattavalla, lukittavalla ritiläseinällä ja peitetyllä katoksella, lumentulo lauhdutinlaitteistoon tulee estää.

Arkkitehti suunnittelee koneikkojen ja lauhduttimien sijoituspaikan yhdessä LVI-suunnittelijan kanssa.

Kylmiöiden ja pakastehuoneiden ovien salpa- ja lukkolaite tulee olla kaikissa olosuhteissa avattavissa sisäpuolelta. Kylmiöiden ja pakastehuoneiden ovet rst-rakenteiset.

Hyllyvaunut ovat muovipinnoitetulla rst-kehikolla, hyllyt irrotettavat ja pestävät, elintarvikekäyttöön soveltuvat muovihyllyt.

Kaikkiin kylmiöihin ja pakastehuoneisiin valokatkaisija liiketunnistimella.

OVET, KYNNYKSET JA LUKITUS

Kaikki keittiön sisäovet ovat lujitemuovia ns. Lami-ovia alumiinikarmein. Kaikki keittiön ovet ja ovenkarmit suojataan rst- tai muovitörmäyssuojilla vähintään 1500mm:n korkeuteen lattiapinnasta.

Karmilistat noin 100mm lattiasta. Karmit eivät saa mennä lattiaan asti, vaan vähintään n. 20-30mm irti lattiasta.

Keittiön, ruokasalin, varastojen ja mikäli mahdollista, myös ulko-oven ja tuulikaapin sisäoven, tulee olla ilman kynnystä. Kynnykselliset ulko-ovet varustetaan irrotettavin luiskapellein, joita säilytetään esim. tuulikaapin seinällä.

Päiväkodin ryhmähuoneet, joissa ruokaillaan, ovat myös ilman kynnynsiä. Talon sisällä olevat osastoivat ovet tulee suunnitella ilman kynnynsiä, mikäli ovat ruokavaunujen reitillä.

Keittiön kaikkiin oviin lukot, jotka sarjoitetaan yhteen avaimeen. Myös ulkovarastojen lukot sarjoitetaan keittiön avaimeen.

Suurempien valmistuskeittiöiden kylmähuoneiden ja pakastehuoneiden oviin porataan avainpesät jo tehtaalla, lukot asennetaan työmaalla, ja sarjoitetaan keittiön avaimeen.
Lukkojen sarjoitus ja asennus kuuluvat rakennusurakkaan.

LATTIAT

Lattian pintamateriaalina käytetään karhennettua epoksihiertomassaa. Massa nostetaan seinälle jalkalistaksi n. 100mm.
Pullonkaula pyöristys (Pyöristävä säde 20-30 astetta).

SEINÄT

Seinien tulee olla kivirakenteiset.
Keittiön pintamateriaalien tulee täyttää elintarvikemääräysten niille asettamat ehdot.

Kaikki laatoitettavat seinäpinnat vesieristetään VTT:n myöntämien sertifikaattien omaavin tuottein ja menetelmin.

Kuivavaraston, siivoustilan, sosiaalityötilojen, toimistotila ja tuulikaapin seinät maalataan vesipesun kestäväällä maalilla.

KATTO

Katto on ns. hygieniakatto. Huomioitava LVIS-asennusten vaatimat tarkastusluukut.

ILMANVAIHTO

Keittiön kaikki tilat on varustettava tilakohtaisella käyttötarkoituksenmukaisella ja riittävällä ilmanvaihdolla. Keittiön ilmanvaihto on erillinen muusta rakennuksen ilmanvaihdosta ja voitava kytkeä/sulkea ja säätää keittiöstä.

Astiapesuosaston ilmanvaihtoa määriteltäessä tulee ottaa huomioon myös koneesta tulevien kuumien astioiden aiheuttama lämpökuorma.

Huuvan alareunankorkeus lattiasta vähintään 2100mm. Vapaa korkeus höyrykuvun sisällä on vähintään 2300mm.

Astianpesuosaston höyrykuvun tulee olla sellainen, että koneen luukut voidaan esteettä avata puhdistusta varten.

Huuvan tulee ulottua 300 -500mm ohi laitteen, astiapesukoneen purkauspöydän ja uunin yläpuolella vähintään 500mm yli laitteen etureunan.

KEITTIÖIDEN LAITE- JA VARUSTETASO

Tarkemmat tiedot, ks. kohdekohtainen laiteluettelo sekä huonekortti.

LISÄKSI

Puhtaiden astioiden säilytys/varastointi on keittiössä joko varastovaunuissa tai rst-kaapeissa tai hyllyissä.

Keittiön seinälle riittävän kokoinen kosteutta kestävä ilmoitustaulu sekä sähkötoiminen seinäkello.

Kouluihin suunnitellaan vesipisteellinen ns. iltakäyttövarustus vanhempainiltoja yms. tilaisuuksia varten. Varustus käsittää rst- pesupöydän, astianpesukoneen, kotitalouslieden, liesituulettimen, jää-/pakastekaapin, työtason ylä- ja alakaapistoin ja laatikostoin. Tilavaraus mikroaaltouunille ja kahvinkeitinille. Varustus suljetaan lukittavalla sähkökäyttöisellä rulo-verholla tai vastaavalla.

LIITE 8, SIIVOUSTILOJEN PERUSVARUSTUS

12.5.2016

Huom; Kalusteiden sijoittelu, varusteiden tyyppimallien tarkistus ja lattiamateriaalien hyväksyttäminen puhtauspalveluasiantuntija Anne Valkeapäältä, anne.valkeapaa@vantaa.fi puh.040 5886289

Rakennustyön vastaanoton yhteydessä pääsuunnittelija toimittaa:
Lopullisista 1:100 pohjista dwg:t osoitteella:
Puhtauspalvelut / suunnittelija Anne Valkeapää
Kielotie 13 01300 Vantaa

SIIVOUSKESKUS (koko kiinteistöä palveleva)

- RST-allaspöytä valutusritilällä, laskutasolla, alapuolelle RST-ritilähyllä, (tason korkeus 850-900mm), seinähana kääntyvällä juoksuputkella ja käsisuihkulla.
- Koneiden huoltopiste, jossa vesipiste pikaliittimellä + suihku (isolla hiekanerotelukaivolla)
- Yhdistelmäkoneelle pistorasiat latausta varten
- Seinälle reikätaustaa + erikokoisia koukkuja (altaiden lähettyville).
- Sovella -hyllystöä sekä lankakoreja yksi rivi moppeja varten
- Haitari kuivausteline (Hani- tuote, tai vastaava)
- Levypatteri (ei rätipatteria)
- Käsisäippua-annostelija (Soft Care line (Johnson Diversey tai -vastaava). Koulut, virastot, nuorisotilat jne). Päiväkotiin ja terveyspuolelle, käsisäippua- ja käsihuuhdeannostelijat dispenso pak- tippakupeilla.
- Käsippyheannostelija on sama riippumatta siitä onko kyseessä koulu, päiväkotitai terveysasema. Tork Multifold /C Fold
- Välinepidiketelineet Bruns (kpl määrä riippuu tilan m2 määrästä)
- Ilmoitustaulu (kiinnitys oven sisäpuolelle)
- Teollisuuspyykinpesukone 7 kg + nukankeräysallas (1Miele 2 Electrolux) jalustalla (huom! luukkujen aukeamissuunta ja pistorasioiden sijainnit)
- Kuivausrumpu (1 Miele 2 Electrolux) jalustalla
- Roska-astia (lankakori) Euro Hela silver box
- Vapaata laskutilaa
- Lattiakaivot tarpeen mukaan
- Pistorasioita tarpeen mukaan
- Oven leveys vähintään 90cm

SIIVOUSTILA (aluekohtainen)

- RST-allaspöytä laskutasolla, seinähana kääntyvällä juoksuputkella ja käsisuihkulla.

Vantaan kaupunki
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Tilakeskus / Hankevalmistelu

- Lattiakaivo
- Haitari kuivausteline (Hani-tuote)
- Käsisaippua-annostelija Soft Care Line (Johnson Diversey tai -vastaava). Koulut, virastot, nuorisotilat jne. Päiväkotiin ja terveyspuolelle, käsisaippua- ja käsihuuhdeannostelijat dispenso pak- tippakupeilla
- Käsipyyheannostelija on sama riippumatta siitä onko kyseessä koulu, päiväkotitai terveysasema. Tork Multifold /C Fold
- Ilmoitustaulu (kiinnitys oveen sisäpuolelle)
- Sovella -hyllystö, lankakoreja yksi rivi moppeja varten.
- Välinepidiketeline Bruns (Freudenberg)
- Roska-astia (lankakori) Euro Hela silver box
- Pistorasioita tarpeen mukaan

WC-TILOJEN VARUSTEET

- Roska-astia lankakori (Euro Hela Silver box)
- Peilin korkeus altaasta (peilin alareuna irti altaasta)
- Lattiakaivo
- WC- paperiteline- Tork Twin mid- size. Kaikkiin muihin kohteisiin, paitsi ei päiväkoteihin, johon tulee tavallinen kotikoukku.
- Käsipyyheannostelija on sama riippumatta siitä onko kyseessä koulu, päiväkotitai terveysasema. Tork Multifold /C Fold
- Käsisaippua-annostelija Soft Care Line (Johnson Diversey – tai vastaava). Koulut, tistot, kirjastot, nuorisotilat. Päiväkoteihin ja terveysasemalle käsisaippua ja käsihuuhdeannostelijat, dispenso pak- tippakupeilla
- Henkilökunnan (naisten) wc-tilaan hygienia- astia Katrin hygiene bin grey seinään kiinnitettävä

TILOJEN SUUNNITTELUSSA MUUTA HUOMIOITAVAA SIIVOUKSEN OSALTA

Siivouskeskus

Jos siivouskeskus sijoitetaan väestösuojaan, niin luiskien suunnittelu ja valmistus kuuluu rakennusurakkaan. Siivouskeskus toimii samalla varastotilana papereille, jättesäkeille hygienia-tuotteille, puhdistusaineille, koneille ja laitteille.

Siivouskeskuksessa tulee olla puhdas- ja likainen puoli erikseen.

Likaisella puolella käsitellään likainen pyykki ja puhtaalla puolella puhdas pyykki.

Varastotavaran kuljetuksille, tavaroiden siirroille, tulee olla esteetön ja turvallinen kulku

Pistorasiat

Vantaan kaupunki

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Tilakeskus / Hankevalmistelu

Pistorasioita tulee olla riittävästi. Käytävillä sopivin välein, ettei tarvita jatkojohtoja.
 Käytävillä siivouspistorasioiden korkeus sopivalla korkeudella noin 1700 cm lattiasta.
 Portaikoihin joka tasanteelle ja portaisiin pistorasiat

Ikkunat

Toivomus: sijainti, ei liian korkealla, ei isoja ikkunapintoja. Ikkunoiden tulee olla sisäänpäin aukeavat, eikä aukeamisen esteenä saa olla pylväitä, rakenteita (mm. katosta riippuvat lamput).

Valaisimet

Valaisinmallin valinnassa tulee ottaa huomioon niiden puhdistuttavuus.
 Valaisimien tulee olla umpinaisia, jolloin pöly ei pääse valaisimien sisäpinnoille.

Kalustus

Kalusteiden valinnassa ja sijoittelussa tulee ottaa huomioon siivottavuus.
 Kalusteiden alle tulee päästä imurin suuttimella tai mopilla (12cm vähimmäistila) ja ulottuvuus.
 Kaapit tulisi olla korkeudeltaan katon tasossa, jolloin kaappien päälle ei pääsisi kerääntymään pölyä.
 Pulpettien jalkaosiin on asennettava jo tehtaalla huopapalat, lattiapintojen naarmuuntumisen ja kulumisen ehkäisemiseksi.

Lattiamateriaalit

Lattiamateriaalin valinnoissa tulee ottaa huomioon tilojen käyttötarkoitus.
 Linolilattioiden valintaa tulee harkita tarkoin, mieluummin käytetään pur-pintaisia muovimattoja.
 Maton nostot seinälle noin 10cm.

Puolapuut

Puolapuut kiinnitetään kolme senttiä lattiasta. Puolapuiden aluset on helpompi pitää puhtaana.

Naulakot

Asennetaan seinältä ei lattiantasosta. Naulakoiden alustat helpompi puhdistaa.

Patterit

Pattereiden puisia suojasäleiköitä tulisi välttää, jos niitä asennetaan, niin säleiköiden tulee olla irrotettavissa ja puhdistettavissa.

Seinäpinnat

Vantaan kaupunki

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
 Tilakeskus / Hankevalmistelu

Maalien tulee kestää puhdistamista.

Kynnykset

Kynnyksiä tulee välttää, hankaloittavat koneiden siirtämisiä kynnysten yli.

Ovet

Kapeissa käytävissä ja ahtaissa tiloissa ovien tulee aueta tilaan, ei käytävään. Hankaloittaa koneiden ja siivousvaunujen siirtoja tiloihin.

Pylväät /ulokkeet

Tulee välttää, hankaloittavat siivousta, ulokkeet keräävät turhaa pölyä ja on monesti hankalalla tasolle puhdistaa.

Portaat

Helposti puhdistettava materiaali (esim. mosaiikkibetoni)

Askelmat ovat molemmista päistä umpinaiset, näin roskat ja pesuvesi ei pääse valumaan seinille. Kaiteet on kiinnitetty seinään tai portaiden päihin.

Hissi

Hissin sisätila tulee olla riittävän tilava siivousvaunulle ja koneille. Hissin oven leveys vähintään 90 cm. Hissillä tulee päästä kaikkiin kerroksiin. Hyvä hissin sijoittelu vähentää tarvittavien siivoustilojen määrää.

Tuulikaapit

Urakoitsijan tulee hyväksyttävä maton tyyppi ja koko puhtauspalveluasiantuntijalta Anne Valkeapää 040 -5886289. Käytetään mattotyyppiä O- Mat (koulut ym. kovan kulutuksen tilat) tai vastaava sekä Modula (päiväkodit) tai vastaava.

Sisääntulon katokset ja asfaltointi

Vähentävät lian kulkeutumista sisätiloihin.

LIITE 9, TILAKESKUKSEN TULOSALUEEN EDUSTAJAT JA YHTEYSTIEDOT

12.5.2016

Tilakeskus on tulosalue maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla. Toimialajohtaja on apulaiskaupunginjohtaja.

TILAKESKUS	tilakeskusjohtaja Pekka Wallenius puh. 09- 839 22376, 040- 749 2592 Vantaan kaupunki, Tilakeskus Kielotie 13, 01300 Vantaa etunimi.sukunimi@vantaa.fi
Toimistopalvelut Yhteyshenkilö	hankeassistentti Maarit Kivikangas puh. 09- 839 22386
Laskutusosoite	Vantaan kaupunki PL 6007 00021 Laskutus Verkkolaskutusosoite: 003701246109 (Y-tunnus 0124610-9) kustannuspaikka 15 20 91 130 Merkittään aina lisäksi tilaajan nimi: Tilakeskus, projektinvetäjän nimi sekä kohde ja sen osoite
Kirjaamo	Vantaan kaupunki Kirjaamo Postiosoite: Asematie 7, 01300 Vantaa puh. 09- 839 22184 Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
HANKEVALMISTELU	Kaupunginarkkitehti puh. 09 839 11
Sijaisena toimii	Hankesuunnittelupäällikkö Jukka Hagelberg puh.09- 839 26035, 040-7492 595

Vantaan kaupunki
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Tilakeskus / Hankevalmistelu

Arkkitehtisuunnittelu

Tarveselvitykset, hankesuunnitelmat, suunnittelupalveluhankinnat

Vastuuhenkilö	Hankesuunnittelupäällikkö Jukka Hagelberg puh.09-839 26035, 040-7492 595
	Rakennuttaja-arkkitehti Merja Ryytty puh. 09-839 26048, 040-7492 591
	Rakennuttaja-arkkitehti Riitta Miettinen puh. 09-8392 9342, 050 303 3098
	Rakennuttaja-arkkitehti Juha Polvinen puh. 09-839 22369, 050 -314 5086
	Hankekehitysarkkitehti Taru Jokela puh. 09-839 26123, 043-826 7724
	Hankekehitysarkkitehti Mikko Juolahti puh. 09-839 28894, 050 314 6253
	Hankekehitysarkkitehtiarkkitehti Eija Kivineva puh. 09-839 29309, 050-302 9554

Rakennesuunnittelu

tarveselvitykset, hankesuunnitelmat, suunnittelupalveluhankinnat,
rakennesuunnittelun ohjaus

Vastuuhenkilö	Rakenneinsinööri Katri Olli puh. 09-839 22405, 040-744 4608
---------------	--

LVI-suunnittelu

tarveselvitykset, hankesuunnitelmat, suunnittelupalveluhankinnat,
lvi-suunnittelun ohjaus

Vastuuhenkilö	LVI-insinööri Per Andersson puh. 09- 839 22379, 040-5939212
---------------	--

Sähkösuunnittelu

tarveselvitykset, hankesuunnitelmat, suunnittelupalveluhankinnat,
sähkösuunnittelun ohjaus

Vastuuhenkilö	Sähköinsinööri Yrjö Jaakkola puh. 09- 839 28057, 040-7492589
---------------	---

Vantaan kaupunki

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Tilakeskus / Hankevalmistelu

Keittiösuunnittelu	Keittiöasiantuntija Tarja Aaltola puh. 09-839 23223
Puhtauspalvelut	Puhtauspalveluasiantuntija Anne Valkeapää puh. 09-839 23462, 040-5886289
Sisäympäristöasiat	Sisäympäristöasiantuntija Ulla Lignell puh. 09-839 23486, 050-3041141
Energia-asiat	Projektipäällikkö Marita Tamminen puh. 09-839 22877, 0400-818209
Kustannuslaskenta	Kustannuslaskija Raimo Haltunen puh. 09-839 23484
	Kustannusinsinööri Tuula Raulo puh. 043-8268086
Tilakeskuksen käyttöarkisto Lähtöaineiston tilaaminen ja loppudokumenttien toimitus	
Yhteyshenkilöt	Suunnitteluassistentti Ritva Tolonen / ark puh. 09-839 23834
	Suunnitteluassistentti Eeva Ruuskanen / lvi puh. 09-839 22380
	Suunnitteluassistentti Nealeena Hällfors / säh, rak puh. 09-839 23819
RAKENNUTTAMINEN Rakennuttajapäällikkö Juha Vuorenmaa puh.09- 839 24901, 040-5346 960	
Sijaisena toimii	Projektipäällikkö Ari Kiiskinen puh. 839 25018, 040- 0794 436
Projektipäälliköt, toimitilojen suunnitteluttaminen ja rakennuttaminen	
	Projektipäällikkö Ari Kiiskinen puh. 839 25018, 040- 0794 436

Vantaan kaupunki
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Tilakeskus / Hankevalmistelu

Projektipäällikkö Kari Seppä
puh. 09-839 22400, 040-8656 487

Projektipäällikkö Tapani Torppa
puh. 09-839 23495, 040-5346 961

Korjausrakentaminen, toimitilojen suunnitteluttaminen ja rakennuttaminen
Korjausrakennuspäällikkö Tiina Louhikoski
puh. 09-839 23876, 040-140 7304

Suunnittelurakennusmestari Kirsi Hirvonen
puh. 09-839 22384, 050-3027 916

Suunnittelurakennusmestari Johanna Koskela
puh. 09-839 23491, 050-3027 903

Työmaainsinööri Seppo Heikkinen
puh. 09-839 23499, 040-5886 273

Työmaainsinööri Hannu Korhonen
puh. 09-839 23497, 040-7196 143

Rakennuttaja-Rakennusmestari Jorma Häkkinen
puh. 09-839 28026, 040-0703 675

Rakentamisen valvonta

Rakennustöiden valvoja Ilkka Happonen
puh. 09-24302, 0400-794 431

Rakennustöiden valvoja Kari Virkamäki
puh. 09-839 22375, 040-5935 412

Talotekniset asiantuntijat Vastuuhenkilö

Sähköinsinööri Pekka Halonen
puh. 09- 839 22374, 040-5939 211

Sähkösuunnittelu

Sähköinsinööri Pekka Halonen
puh. 09- 839 22374, 040-5939 211

Järjestelmäasiantuntija (sähköinsinööri) Jarmo Kiviniemi

Vantaan kaupunki
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Tilakeskus / Hankevalmistelu

	puh. 09-839 21192, 0400-702 483
LVI-suunnittelu	LVI-insinööri Timo Sippola puh. 09- 839 20180, 040- 5264 355
	LVI-insinööri Ari Hällström puh. 09-839 23482, 040-7397 997
TILAHALLINTA	Toimitilapäällikkö Pasi Salo puh. 09-839 28756, 040-7199 700

LIITE 10, PIIRTÄMIS- JA LOPPUDOKUMENTOINTIOHJEISTUS

12.5.2016

1. YLEISTÄ

Tämän ohjeistuksen tavoitteena on esittää tilaajalle toimitettavien loppudokumenttien laadulliset vaatimukset Vantaan Tilakeskuksen hankkeissa. Koska luovutusaineiston sisältöön vaikutetaan jo suunnittelun alkuvaiheessa, niin tässä ohjeessa käsitellään myös piirtämismääräyksiä.

Loppupiirustusten tulee vastata luovutushetken tilannetta. Piirustuksista tulee poistaa ylimääräiset tekstit ja muutosmerkinnät. Seinien ja rakennusosien purku-merkinnät säilytetään piirustuksissa omalla tasollaan. Arkkitehtipohjapiirustuksissa olevat tilarajaviivojen tasot ovat sammutettuina. Irtokalusteet sijoitetaan omalle tasolleen niin, että ne ovat sammutettavissa (eivät näy PDF -tulostustiedostoissa).

Loppudokumentteihin sisältyvät kaikki rakentamiseen tarvittavat piirustukset, kaaviot, tekstit, tietokannat ja laskelmat joiden tulee olla päivitettyjä rakennusaikana tehdyillä muutoksilla ja urakoitsijoiden toimittamilla tarketiedoilla (urakkalajikohtaiset punakynäkansiot). Tarkekuvasarjojen pitää olla ao. valvojan hyväksymät.

Suunnittelijan (ei koske sähkösuunnittelijaa) tulee toimittaa toteutuspiirustukset sähköisessä muodossa cd-levyllä tai muistitikulla arkistoitavaksi tilakeskukseen suunnitteluassistentille. Vähäisen piirustusmäärän voi toimittaa sähköpostilla.

Muutossuunnittelu tulee tehdä täydentäen nykyisiin sähköisessä muodossa oleviin piirustuksiin, mikäli niitä on saatavilla.

Jos muutostyö on niin laaja tai muutoin vanhan piirustuksen päivittäminen on kohtuutonta suhteessa työmäärään, voi suunnitelman toteuttaa uusille piirustuksille (asiasta tulee sopia projektin vetäjän kanssa).

2. LÄHTÖTIEDOAINESTON TILAAMINEN

Suunnittelijan tai muun piirustuksia tarvitsevan tulee ottaa yhteyttä sähköpostilla HAVA_assarit@vantaa.fi ja pyytää suunnittelukohteen piirustusluettelot. Vähäiset tiedostomäärät voidaan toimittaa sähköpostilla, muutoin ”lainaajan” toimittaman muistitikun välityksellä.

Korjausrakennuskohteissa suunnittelijan tulee tutustua rakennusvalvonnan arkiston lisäksi Tilakeskuksen arkistoon, jossa on arkistoituna kohteisiin liittyvää aineistoa.

3. PIIRTÄMISMÄÄRÄYKSET

3.1. Sähköinen piirustusaineisto

Piirtämisessä käytettävä mittayksikkö on millimetri. Suunnitelmat tehdään mallinustilaan mittakaavassa 1:1. Model -tilassa tulee näkyä rakennuksen koko pohja. Tulostusnäkyssä piirustukselle määritellään haluttu mittakaava.

3.2. Värit, viivanpaksuudet, tekstikoot ja – tyypit (fontit)

Viivatyyppien ja värien tulee määräytyä kuvatason mukaan (Bylayer). Referenssi-pohjanväriksi suositellaan vaalean harmaata (esim. RAL 7036). Keltaisen värin näkyvyys on tarkistettava erikseen. Väreinä on suositeltavaa käyttää perusvärejä, joiden värinumerot ovat 1-10.

Tekstikoot ja tekstien viivapaksuudet tulee valita niin, että mittakaavamuutos (esim. 1:50 / 1:100) ei edellytä tekstikoon muutosta. Tekstin tulee skaalautua mitakaavan vaihtuessa ja tekstin minimikorkeus paperitulosteessa on 2,5 mm. Piirustusten teksteissä käytetään AutoCadin perusfontteja.

3.3. Piirustusten mittatiedot

Mitoitus tehdään ohjelmarutiinia käyttäen.

Ellei rakennuksen mitoitusta ole tarkistettu, peruskorjauksissa ja uudelleenpiirroksa piirustuksiin merkitään vain päämitat. Mittojen lähde kirjataan piirustukseen. Samoin toimitaan pohjiin ja leikkauksiin lisättävien korkeusmittojen osalta.

Luovutetuissa 1:100-pohjapiirustuksissa tulee olla omalla tasollaan merkittynä tilojen huonealat. Asemapiirrokseseen on merkittävä kerrosalan ja tilavuuden lisäksi koko rakennuksen huoneistoala. Pinta-alat lasketaan ohjekortin RT 12-11055 mukaisesti.

3.4. Kuvatasot

Kiinteistönhallintaohjelmistoa varten arkkitehtipohjapiirustuksiin tulee sisältyä seuraavat tasot:

- huonetilatiedot (huoneala, numero, käyttötarkoitus)
- huonetilojen pinta-alat, omille tasoilleen piirrettyinä polyline -viivalla rajattuna
- kerrosalat suljetuilla polyline -viivoilla esitettynä
- peruskorjaussuunnitelmissa oma taso puretuille rakenteille ja rakentamisen
- aikaisille muutoksille

Loppupiirustuksista suljetaan ja poistetaan purge-komennolla tarpeettomat tasot. Dokumenttiluettelon mukaiset piirustukset tulee olla tiedostoissa tallennettuna sellaiseen muotoon, että ne ovat käytettävissä ilman tasojen avaamista tai sulkeamista.

3.5 Materiaali- ja muut merkinnät peruskorjaussuunnitelmissa

Peruskorjaussuunnitelmissa ja vanhojen piirustusten uudelleenpiirroksessa seinä- ja muut rakenteet piirretään ääriviivoin ilman materiaalimerkintöjä, ellei rakennetta tunneta.

Palo-ovet, palopostit ja paloalueisiin liittyvät merkinnät säilytetään piirustuksissa. Vanha tilanumerointi ja -nimikkeistö säilytetään piirustuksissa, ellei toisin sovita. Vanhoja ikkuna-, ovi- tai kalustetunnuksia ei sisällytetä piirustuksiin.

Uudelleen piirrettävissä piirustuksissa säilytetään vanhan nimiön tiedot. Uudelleenpiirrosta tai osittain korvaamisesta tehdään erillinen merkintä nimiön yläpuolelle. Mikäli uusi piirustus korvaa osan vanhaa piirustusta, tulee piirustuksissa olla viittaus korvattavaan piirustukseen ja päinvastoin.

3.6 Referenssitiedot

Loppupiirustuksissa mahdollisten viitepiirustusten tulee olla sidottuina vastaaviin suunnittelutiedostoihin (AutoCad; bind -käsky) origossa (0,0,0).

Mikäli piirustukset on laadittu MagiCad:llä, tulee projektitiedostot (EPJ,LIN.QPD) olla mukana.

4. TULOSTUSMÄÄRITYKSET

Loppupiirustuksen tulee olla tulostusvalmis yhdessä tulostustilassa (Layout). Yhdessä tulostusasetelmassa saa olla vain yksi piirustus, tulostusasetelmia saa olla useita.

Tulostusasetelmat (Layout-näkymät) varustetaan dokumenttiluettelon mukaisilla nimillä.

Mikäli rakennus on piirustuksissa jaettu lohkoihin, merkitään nimiöarkille sijoitettavaan kaavioon osa, jota piirustus koskee. Lohkojaon tulee olla sama kaikkien suunnittelualojen piirustuksissa.

5. LUOVUTUSDOKUMENTTIEN TOIMITTAMINEN

Piirustustiedostot luovutetaan muodossa AutoCad 2010- tai uudemmalla versiolla toteutettuna (tiedostotunnus *.dwg). Luovutettavaan aineistoon tulee sisältyä piirustusten tulostustiedostot PLT- ja PDF – muodossa, mittakaavassa esitettynä ja

oikean kokoiselle arkkikoolle aseteltuna (tiedostotunnus *.plt ja *.pdf). Muilla suunnitteluohjelmistoilla tehdyt suunnitelmat luovutetaan digitaalisessa muodossa kirjastoineen siten, että ne aukeavat AutoCad 2010 tai uudemmalla versiolla.

Piirustukset on tallennettava siten, että ne aukeavat näytölle yksittäisinä piirustuksina, jotka on nimetty dokumenttiluettelon mukaisesti. Mikäli suunnittelussa on käytetty erillistä viitepiirustusta, sidotaan se loppupiirustuksissa suunnitelma-piirustukseen (bind). Koko rakennuksen pohjakuva tulee näkyä model -tilassa.

Kaikkiin piirustuksiin merkitään nimiön yläpuolelle tarkistuspäiväys ja teksti LOP-PUPIRUSTUS.

Tietomalleista luovutetaan loppudokumentit Vantaan kaupungin Tilakeskuksen ohjeen perusteella; Tietomallintamisen yleiset toimintaperiaatteet. Suunnittelija on velvollinen luovuttamaan tuottamansa tietomallipohjaiset suunnitelmat tilaajalle IFC-muodon lisäksi suunnitteluohjelmiston natiivimuodossa.

Hankkeen viimeisen maksuerän suorittamisen ehtona on loppudokumenttiohjeiden mukainen hyväksytty ja tarkistettu loppudokumenttiaineisto.

SÄHKÖ

Sähköurakoitsijan tai hänen edustajansa tulee toimittaa luovutusdokumentit välittömästi kohteen valmistumisen jälkeen tarkastettavaksi sähkövalvojalle. Sähkövalvojalle varataan kaksi viikkoa aikaa dokumenttien tarkastukselle, jonka jälkeen urakoitsija tekee tarvittavat korjaukset ja täydennykset dokumentteihin. Jos tarkastuksessa on ollut paljon puutteita, tulee puutteelliset piirustukset tarkastuttaa kertaalleen sähkövalvojalle. Sähkövalvojalta tulee saada lupa ennen kuin urakoitsija voi toimittaa lopullisen dokumentaation arkistoitavaksi.

Urakoitsija toimittaa luovutusdokumentit arkistoitavaksi. Jos rakennushanke on tietomallinnushanke, laatii suunnittelija ryhmitysluovutuspiirustukset urakoitsijan toimittamien tarkepiirustusten pohjalta. Muut dokumentit toimittaa urakoitsija.

Tilakeskuksen käyttöarkistoon:

- Luovutuskansio(t), jonka tulee sisältää piirustukset, luettelot, työselostus sekä mittaus- ja tarkastuspöytäkirjat sähköisessä muodossa. Tulostustiedostojen tulee olla pdf sekä plt muodossa.

Kohteeseen:

- Luovutuskansio(t), jonka tulee sisältää piirustukset, luettelot, työselostus, käyttöohjeet sekä mittaus- ja tarkastuspöytäkirjat. Sijoituspaikkana pääsääntöisesti pääkeskushuone. Käyttöohjeiden sijoituspaikat sovittava käyttäjien kanssa

- Laminoidut piirustukset (nousujohto- ja maadoituskaavio) pääkeskushuoneeseen
- Keskuskohtaiset piirustukset ryhmäkeskuskomeroihin (keskuspiirustukset ja keskuksen vaikutusaluetta palvelevat ryhmityspiirustukset)
- Kts. rakennuskohteen urakkarajaliite ja sähkötyöselostus (em. asiat pitää olla esitettynä ainakin sähkötyöselostuksessa mahdollisin tarkentavin tiedoin)

LVIA

Suunnittelijan lisäksi urakoitsija toimittaa loppudokumentit

Tilakeskuksen käyttöarkistoon:

- Luovutuskansio(t) sähköisessä muodossa (pdf).

Kohteeseen:

- Luovutuskansio(t) paperisena, jonka tulee sisältää piirustukset, luettelot, työselostus, käyttöohjeet, esitteet sekä mittaus- ja tarkastuspöytäkirjat.

Rakennushankkeen turvallisuusriskit, HAVAT Riskikartta

KOHDE:Varia Aviapolis (Rälssitie) pp_____

Rakennushankkeen ominaisuudet

- x Koko; **Vantaalla iso koulurakennus**
- x Muoto; **vesikatto monimuotoinen ja kattoikkunoita**
- ☐ Suuruus
- ☐ Mitat
- ☐ Poikkeuksellisuus
- ☐ Ainutkertaisuus
- ☐ Materiaalivalinnat
- ☐ Tekniset ratkaisut
- ☐ Runkoratkaisu
- ☐ Ajankohta
- ☐ Suunnitteluratkaisut
- ☐ Vaativuus
- ☐ Rakennuksen kunto
- ☐ Talotekniikka
- ☐ Muu

Työturvallisuutta ja terveyttä koskevat tiedot

- x Mikrobit (Home); **purkutyöt**
- x Pöly; **purkutyöt**
- ☐ Kaasut
- ☐ Muut ilman epäpuhtaudet
- ☐ Melu, värinä
- ☐ Kuumuus/kylmyys
- ☐ Säteily
- ☐ Häikäisy
- ☐ Happipitoisuus, hapen puute
- ☐ Myrkyt
- ☐ Vaaralliset aineet
- ☐ Altistuminen
- x Ergonomia, hankalat työasennot; **vinot kattopinnat, korkeat tilat**
- ☐ Vaaralliset työt
- ☐ Räjähdyt
- ☐ Syttyminen
- ☐ Muu

PÄIVÄYS: 20.01.2017

LAATIJAT: Katri Olli

Rakennushankkeen luonne

- ☐ Työmaan johtamisen erityispiirteet
- ☐ Yhteensovittamisen erityispiirteet
- ☐ Aikataulu
- ☐ Urakoitsijoiden määrä
- ☐ Urakkarajat
- ☐ Erillistoimitukset
- ☐ Töiden läheisyys/peräkkäisyys
- ☐ Töiden päällekkäisyys
- ☐ Tiedonkulun erityispiirteet
- ☐ Työmenetelmien reunaehdot
- ☐ Muu

Rakennushankkeen olosuhteet

- ☐ Varottavat rakenteet
- ☐ Vaaralliset johdot
- ☐ Varottavat toiminnot
- x Asukkaat, asiakkaat, tilaajan henkilöstö, vuokralaiset, käyttäjät; **koulun toiminta samanaikaisesti**
- x Liikenne, liikennemuodot; **koulun toiminta samanaikaisesti**
- ☐ Työkoneiden käyttö
- ☐ Työvälineiden käyttö
- ☐ Materiaalit ja aineet
- ☐ Vaaralliset jätteet
- ☐ Teollinen toiminta lähellä, prosessit
- ☐ tilojen rakennusaikainen käyttö
- ☐ Muu toiminta
- x Herkät laitteet ja laitteistot; **koulun laitteet**
- ☐ Muut ympäristötekijät
- ☐ Purettavat rakenteet
- ☐ Sähkökaapelit/kaasuputket
- ☐ Muu

Työhön liittyviä vaaroja

- ☐ **Arvioitava aina VNp629/94 liitteen 2 mukaista erityistä vaaraa sisältävät työt**
- ☐ Rakennusratkaisuihin liittyvät vaarat

Muutoksenhakuohje 1/ Oikaisuvaatimus § 7-12 ja 14-15

Tässä kokouksessa tehtyyn päätöksiin § 7-12 ja 14-15 tyytymätön voi tehdä oikaisuvaatimuksen, ellei muutoksenhakuohjeen kohdan 7. Oikaisuvaatimus-/ valituskielto alakohdissa 7.1 tai 7.2 toisin mainita.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus on jätettävä **Vantaan kaupungin opetuslautakunnalle**.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on jätettävä **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen viranomaiselle

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen oikaisuvaatimus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava oikaisuvaatimuksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Oikaisuvaatimusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjältä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Vantaan kaupungin kirjaamo
Opetuslautakunta
Asematie 7, 01300 Vantaa
puhelin: 09 8392 2184, faksinumero: 09 8392 4163
sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
virka-aika: klo 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 7/ Oikaisuvaatimus-/ valituskielto § 11-13 ja 16-19

7.2

Päätöksistä, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa sekä päätöksistä § 11-13 ja 16-19, ei kuntalain 91 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.